

N á v r h

ZÁKON

ze dne.....,

Občanský zákoník

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

OBEČNÁ ČÁST

Hlava I

Předmět úpravy a její základní zásady

Díl 1

O soukromém právu

§ 1

(1) Ustanovení právního řádu upravující vzájemná soukromá práva a soukromé povinnosti osob vytvářejí ve svém souhrnu soukromé právo. Uplatňování soukromého práva je nezávislé na uplatňování práva veřejného.

(2) Nezakazuje-li to zákon výslovně, mohou si osoby ujednat práva a povinnosti odchylně od zákona; zakázána jsou ujednání porušující dobré mravy, veřejný pořádek nebo právo týkající se postavení osob, včetně práva na ochranu osobnosti.

§ 2

(1) Soukromé právo chrání osobnost a svobodu člověka i jeho přirozené právo brát se o vlastní štěstí a štěstí jeho rodiny nebo lidí jemu blízkých takovým způsobem, jenž nepůsobí bezdůvodně újmu druhým.

(2) Soukromé právo přijímá za své zásady, že

- a) každý má právo na ochranu svého života a zdraví, jakož i svobody, cti, důstojnosti a soukromí;
- b) rodina požívá zvláštní zákonné ochrany;
- c) nikdo nesmí pro nedostatek věku, rozumu nebo závislost svého postavení utrpět nedůvodnou újmu; nikdo však také nesmí bezdůvodně těžit z vlastní neschopnosti k újmě druhých;
- d) daný slib zavazuje a smlouvy mají být splněny;
- e) vlastnické právo je chráněno zákonem a jen zákon může stanovit, jak vlastnické právo vzniká a zaniká, a že
- f) nikomu nelze odepřít, co mu podle zákona náleží.

(3) Soukromé právo vyvěrá také z dalších obecně uznaných zásad spravedlnosti a práva.

§ 3

(1) Každé ustanovení soukromého práva lze vykládat jenom ve shodě s Listinou základních práv a svobod a ústavním pořádkem vůbec, se zásadami, na nichž spočívá tento zákon, jakož i s trvalým zřetelem k hodnotám, které se tím chrání. Rozejde-li se výklad jednotlivého ustanovení pouze podle jeho slov s tímto příkazem, musí mu ustoupit.

(2) Zákonnému ustanovení nelze přikládat jiný význam, než jaký plyne z vlastního smyslu slov v jejich vzájemné souvislosti a z jasného úmyslu zákonodárce. Nikdo se však nesmí dovolávat slov právního předpisu proti jeho smyslu.

(3) Výklad a použití právního předpisu nesmí vést ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění.

§ 4

(1) Má se za to, že každá svéprávná osoba má rozum průměrného člověka i schopnost užívat jej s běžnou péčí a opatrností a že to každý od ní může v právním styku důvodně očekávat.

(2) Činí-li zákon určitý právní následek závislý na vědomosti nebo na existenci pochybnosti, má se na mysli vědomost, jakou si důvodně osvojí, a pochybnost, jakou důvodně pojme osoba případu znalá při zvážení jeho zřejmých okolností.

§ 5

(1) Kdo se veřejně nebo ve styku s jinou osobou přihlásí k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu, dává tím najevo, že je s to jednat se znalostí a pečlivostí, která je s jeho povoláním nebo stavem spojena. Jedná-li bez této odborné péče, jde to k jeho tíži.

(2) Proti vůli dotčené strany nelze zpochybnit povahu nebo platnost právního jednání jen proto, že jednal ten, kdo nemá ke své činnosti potřebné oprávnění, nebo komu je činnost zakázána.

§ 6

(1) Oprávnění lze řádně uplatnit a povinnost lze řádně splnit jen při poctivém dodržování dobrých mravů a se zřetelem k zvyklostem soukromého života.

(2) Nikdo nemůže těžit z vlastní nezákonnosti nebo nepoctivosti.

§ 7

Má se za to, že ten, kdo určitým způsobem právně jednal, jednal poctivě a v dobré víře.

§ 8

Zjevné zneužití práva nepožívá právní ochrany.

Díl 2
Užití předpisů občanského práva

§ 9

(1) Občanský zákoník upravuje osobní stav osob.

(2) Soukromá práva a povinnosti osobní a majetkové povahy se řídí občanským zákoníkem v tom rozsahu, v jakém je neupravují zvláštní předpisy. K zvyklostem lze hledět, dovolává-li se jich zákon.

§ 10

(1) Nelze-li právní případ rozhodnout na základě výslovné úpravy tohoto zákona nebo jiného právního předpisu, posoudí se podle ustanovení, které se týká právního případu co do obsahu a účelu posuzovanému právnímu případu nejbližšího. Není-li takové ustanovení, anebo zůstane-li i potom pochybné, jak právní případ rozhodnout, posoudí se po důkladném uvážení všech jeho okolností podle zásad, na kterých spočívá tento zákon, a podle zvyklostí soukromého života.

(2) Nelze-li právní případ rozhodnout podle odstavce 1, posoudí se podle normy, jakou by pro právní případ vytvořil sám soudce s přihlédnutím k právní nauce a ustálené soudní praxi, pokud by byl zákonodárcem; nemůže však rozhodnout výrokem obecným a normativním.

(3) Podle odstavce 1 nelze rozhodnout o osobním stavu.

§ 11

Ustanovení, které upravuje výjimku z obecného pravidla, lze použít jen na případy jím předvídané.

§ 12

Obecná ustanovení o vzniku, změně a zániku práv a povinností ze závazků v části čtvrté tohoto zákona se použijí přiměřeně i na vznik, změnu a zánik jiných soukromých práv a povinností.

Díl 3
Ochrana soukromých práv

§ 13

(1) Každý, kdo se cítí ve svém právu zkrácen, může se domáhat ochrany u orgánu vykonávajícího veřejnou moc (dále jen „orgán veřejné moci“) a ten má povinnost dbát, aby odepřením spravedlnosti nedošlo k újmě. Nestanoví-li zákon něco jiného, je tímto orgánem soud.

(2) Orgán veřejné moci, je-li právo ohroženo nebo porušeno, může zásah předběžně zakázat nebo uložit, aby byl obnoven předešlý stav.

CELEX: 31997L0007

§ 14

Každý, kdo se domáhá právní ochrany, může důvodně očekávat, že jeho právní případ bude rozhodnut obdobně jako jiný právní případ, který již byl rozhodnut a který se s jeho právním případem shoduje v podstatných znacích; byl-li právní případ rozhodnut jinak, má každý, kdo se domáhá právní ochrany, právo na přesvědčivé vysvětlení důvodu odchylky.

Ochrana pokojného stavu

§ 15

(1) Došlo-li k zřejmému zásahu do pokojného stavu, lze žádat ochranu orgánu veřejné moci příslušného podle zvláštního zákona. Ten rušení pokojného stavu zakáže nebo nařídí obnovení předešlého stavu. Návrh lze podat nejpozději do třiceti dnů ode dne, kdy k zásahu došlo, jinak právo na tuto ochranu zaniká.

(2) Při rozhodování o pokojném stavu se předpisy o řízení před správními úřady použijí v rozsahu a způsobem, které neodporují obsahu a účelu tohoto ustanovení. Zejména musí být dbáno, aby stranám nevznikala nedůvodná újma.

(3) Případ se rozhodne se zřetelem k jeho naléhavosti, nejpozději do patnácti dnů od podání návrhu. Orgán veřejné moci se omezí na zjištění, zda tu byl pokojný stav a zda jej ten, proti němuž návrh směřuje, narušil silou nebo lstí. Posuzování jiných otázek je z tohoto projednání vyloučeno.

§ 16

(1) Rozhodnutí musí být vyhotoveno a vyvěšeno na úřední desce ihned poté, co byl právní případ rozhodnut. Vyvěšením na úřední desce je rozhodnutí vykonatelné.

(2) Vyžaduje-li to ochrana soukromí nebo jiný zvlášť důležitý důvod, lze rozhodnout, že rozhodnutí nebude na úřední desce vyvěšeno. V takovém případě rozhodne orgán veřejné moci o vykonatelnosti rozhodnutí.

§ 17

(1) Postup podle § 15 a § 16 nevylučuje právo domáhat se ochrany podle § 13.

(2) Postup podle § 15 a § 16 je vyloučen, zasahuje-li se do pokojného stavu při výkonu veřejné moci podle ustanovení zákonů z oblasti práva veřejného. V pochybnostech se však předpokládá, že se rušiteli působnosti k takovému výkonu nedostává.

§ 18

Svépomoc

(1) Každý si může pomoci k svému právu sám, je-li ohroženo a je-li zřejmé, že by zásah veřejné moci přišel pozdě.

(2) Hrozí-li neoprávněný zásah do práva bezprostředně, je každý, kdo je takto ohrožen, oprávněn odvrátit jej úsilím a prostředky, jež se osobě v jeho postavení musí vzhledem k okolnostem jevit jako přiměřené. Tím není dotčen § 13 odst. 1.

(3) Směřuje-li svépomoc jen k zajištění práva, které by jinak bylo zmařeno, musí se ten, kdo k ní přikročil, obrátit bez zbytečného odkladu na orgán příslušný podle § 13.

Hlava II

Osoby

Díl 1

Všeobecná ustanovení

§ 19

(1) Právní osobnost je způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti.

(2) Svěprávnost je způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem.

§ 20

Právní osobnosti ani svěprávnosti se nikdo nesmí vzdát ani zčásti; učiní-li tak, nepřihlíží se k tomu.

§ 21

(1) Práva může mít a vykonávat jen osoba. Povinnost lze uložit jen osobě a jen vůči ní lze plnění povinnosti vymáhat.

(2) Zřídí-li někdo právo nebo uloží-li povinnost tomu, co osobou není, přičte se právo nebo povinnost osobě, které podle povahy právního případu náleží.

§ 22

Osoba je fyzická, anebo právnická.

§ 23

(1) Zahraniční osoba je člověk s bydlištěm a právnická osoba se sídlem mimo území České republiky.

(2) Právní způsobilost, kterou má jiná než fyzická zahraniční osoba podle právního řádu, podle něhož byla založena, má rovněž v oblasti českého právního řádu. Právním řádem, podle něhož byla tato osoba založena, se řídí i její vnitřní právní poměry a ručení členů nebo společníků za její závazky.

§ 24

(1) Každý člověk má vrozená, již samotným rozumem a citem seznatelná přirozená práva, a tudíž se uznává za osobu. Zákon stanoví jen meze uplatňování přirozených práv člověka a způsob jejich ochrany.

(2) Přirozená práva spojená s osobností člověka nelze zcizit a nelze se jich vzdát; stane-li se tak, nepřihlíží se k tomu.

(3) Nepřihlíží se ani k omezení těchto práv v míře odporující zákonu, dobrým mravům nebo veřejnému pořádku.

§ 25

(1) Právnícká osoba je organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná. Právnícká osoba může bez zřetele na předmět své činnosti mít práva a povinnosti, které se slučují s její právní povahou.

(2) Právnícké osoby veřejného práva podléhají zákonům, podle nichž byly zřízeny; ustanovení tohoto zákona se použijí, jen slučuje-li se to s právní povahou těchto osob.

§ 26

Stát se v oblasti soukromého práva považuje za právnickou osobu. Zvláštní zákon stanoví, jak stát právně jedná.

§ 27

(1) Osoba blízká je příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo zapsaný partner; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, jestliže by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní. Má se za to, že osobami blízkými jsou i ti, kdo spolu trvale žijí.

(2) Stanoví-li zákon k ochraně třetích osob zvláštní podmínky nebo omezení pro převody majetku, pro jeho zatížení nebo přenechání k užití jinému mezi osobami blízkými, platí tyto podmínky a omezení i pro obdobná právní jednání mezi právnickou osobou a členem jejího statutárního orgánu nebo tím, kdo právnickou osobu podstatně ovlivňuje jako její člen nebo na základě dohody či jiné skutečnosti.

Díl 2

Fyzické osoby

Oddíl 1

Základní ustanovení

§ 28

Člověk má právní osobnost od narození až do smrti.

§ 29

Na počaté dítě se hledí jako na již narozené, pokud to odpovídá jeho zájmům. Má se za to, že se dítě narodilo živé. Nenarodí-li se však živé, hledí se na ně, jako by nikdy nebylo.

§ 30

Důkaz smrti

(1) Smrt člověka se prokazuje veřejnou listinou vystavenou po prohlédnutí těla mrtvého předepsaným způsobem.

(2) Nelze-li tělo mrtvého prohlédnout předepsaným způsobem, prohlásí člověka za mrtvého i bez návrhu soud, pokud byl člověk účasten takové události, že se jeho smrt vzhledem k okolnostem jeví jako jistá. V rozhodnutí určí soud den, který platí za den smrti.

§ 31

Závisí-li právní následek na skutečnosti, že určitý člověk přežil jiného člověka, a není-li jisto, který z nich zemřel jako první, má se za to, že všichni zemřeli současně.

§ 32

(1) Není-li známo, kde člověk zemřel, má se za to, že se tak stalo tam, kde bylo nalezeno jeho tělo.

(2) Za místo, kde zemřel člověk prohlášený za mrtvého, platí to, kde naposledy pobýval živý.

§ 33

Změna pohlaví

(1) Změna pohlaví člověka nastává po lékařských a kosmetických zákrocích dnem potvrzeným příslušným zdravotnickým zařízením v oznámení orgánu veřejné moci, který vede matriku.

(2) Změna pohlaví nemá vliv na osobní stav člověka, ani na jeho osobní a majetkové poměry; manželství nebo zapsané partnerství však zaniká. O povinnostech a právech muže a ženy, jejichž manželství zaniklo, ke společnému dítěti a o jejich majetkových povinnostech a právech v době po zániku manželství platí obdobně ustanovení o povinnostech a právech rozvedených manželů ke společnému dítěti a o jejich majetkových povinnostech a právech v době po rozvodu.

§ 34

Zletilost

(1) Plně svéprávným se člověk stává zletilostí. Zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku věku.

(2) Před nabytím zletilosti se svéprávnosti nabývá přiznáním svéprávnosti, nebo uzavřením manželství. Svéprávnost nabytá uzavřením manželství se neztrácí ani zánikem manželství, ani prohlášením manželství za neplatné.

§ 35

Každý člověk odpovídá za své jednání, je-li s to posoudit je a ovládnout. Kdo se vlastní vinou přivede do stavu, v němž by jinak za své jednání odpovědný nebyl, odpovídá za jednání v něm učiněná.

Nezletilí

§ 36

(1) Má se za to, že každý nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, je způsobilý k právním jednáním co do povahy přiměřeným rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku.

(2) Udělil-li zákonný zástupce nezletilému, který nenabyl plné svéprávnosti, ve shodě se zvyklostmi soukromého života souhlas k určitému právnímu jednání nebo k dosažení určitého účelu, je nezletilý schopen v mezích souhlasu sám právně jednat, pokud to není zákonem zvlášť zakázáno; souhlas může být následně omezen i vzat zpět. Je-li zákonných zástupců více, postačí, projeví-li vůči třetí osobě vůli alespoň jeden z nich.

§ 37

(1) Udělí-li zákonný zástupce nezletilého, který nenabyl plné svéprávnosti, souhlas k samostatnému provozování obchodního závodu (dále jen „závod“) nebo k jiné obdobné výdělečné činnosti, je ten způsobilý k jednáním, jež jsou s ní spojena. K platnosti souhlasu se vyžaduje přivolení soudu.

(2) Přivolení soudu nahrazuje podmínku určitého věku, je-li stanovena pro výkon určité výdělečné činnosti zvláštními právními předpisy.

(3) Souhlas může zákonný zástupce odvolat jen s přivolením soudu.

§ 38

(1) Zákonný zástupce může udělit nezletilému, který nenabyl plné svéprávnosti, souhlas, je-li to ve shodě se zvyklostmi soukromého života, aby pro jiného provedl jednotlivou službu nebo jiný výkon, neuškodí-li to jeho zdraví, morálce nebo vzdělávání. Tehdy je nezletilý způsobilý k právním jednáním spojeným s takovým závazkem.

(2) Souhlas může být omezen, nebo vzat zpět.

§ 39

(1) Nezletilý, který dovršil patnáct let, může uzavřít pracovní smlouvu jako zaměstnanec. Uzavřením pracovní smlouvy vzniká způsobilost nezletilého nabývat práva a povinnosti pracovněprávní povahy, jakož i způsobilost nakládat s odměnou za vlastní práci.

(2) Zákonný zástupce nezletilého má právo vypovědět jeho pracovní smlouvu, bez výpovědní doby, je-li to nutné v zájmu vzdělávání, vývoje nebo zdraví nezletilého.

(3) Nezletilého, podléhajícího povinné školní docházce, nelze zaměstnávat takovými pracemi, které by mu bránily v plném využití možnosti jeho vzdělávání.

§ 40

Nezletilý mladší patnácti let není způsobilý uzavřít úplatnou smlouvu, na jejímž základě lze nabýt vlastnické právo ke zvířeti v zájmovém chovu, ledaže s tím jeho zákonný zástupce nebo soud vyjádří souhlas.

§ 41

Nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, není nikdy, bez ohledu na obsah ostatních ustanovení, způsobilý jednat samostatně v těch záležitostech, k nimž by i jeho zákonný zástupce potřeboval přivolení soudu.

§ 42

Přiznání svéprávnosti

(1) Nezletilý, který není plně svéprávný, může navrhnout soudu, aby ho prohlásil za svéprávného. Návrh může podat i zákonný zástupce nezletilého, tehdy však lze prohlásit nezletilého za svéprávného, jen souhlasí-li s tím nezletilý.

(2) Soud před vydáním rozhodnutí vyslechne zákonné zástupce nezletilého a každou osobu, která má nezletilého v péči, a vyžádá si stanovisko orgánu péče o dítě.

(3) Soud návrhu vyhoví, dosáhl-li nezletilý věku šestnáct let, souhlasí-li s návrhem zákonný zástupce nezletilého i orgánu sociálně-právní ochrany dětí a je-li osvědčena schopnost nezletilého sám se živit a obstarat si své záležitosti. V ostatních případech soud návrhu vyhoví, je-li to z vážných důvodů v zájmu nezletilého.

Oddíl 2

Omezení a zbavení svéprávnosti

§ 43

K omezení svéprávnosti nebo k jejímu zbavení lze přistoupit jen v zájmu člověka, jehož se to týká, po jeho shlednutí a s plným uznáním jeho práv a jeho osobní jedinečnosti. Přitom musí být důkladně vzat v úvahu stupeň neschopnosti člověka postarat se o vlastní záležitosti.

Člověka může zbavit svéprávnosti nebo jeho svéprávnost omezit jen soud způsobem, který stanoví zákon.

§ 44

(1) Soud zbaví člověka svéprávnosti, není-li způsobilý vůbec právně jednat pro duševní poruchu, která není jen přechodná, anebo pro chorobnou závislost na požívání alkoholu, užívání psychotropních látek nebo podobných přípravků či jedů (dále jen „závislost na návykové látce“) nebo chorobnou závislost na hráčské vášni představující závažnou duševní poruchu (dále jen „závislost na hráčské vášni“). Není-li člověk způsobilý právně jednat z těchto důvodů jen v některých záležitostech, soud rozhodne, v jakém rozsahu jeho svéprávnost omezí.

(2) Zbavit člověka svéprávnosti lze, je-li to nezbytné a nepostačí-li vzhledem k jeho zájmům omezení svéprávnosti. Omezit svéprávnost člověka lze, nepostačí-li vzhledem k jeho zájmům mírnější a méně omezující opatření.

§ 45

(1) Změní-li se okolnosti, soud své rozhodnutí bezodkladně změní nebo zruší, a to i bez návrhu.

(2) Není-li jiný důvod pro přezkoumání rozhodnutí, soud je z úřední povinnosti přezkoumá každé tři roky a posoudí, zda i nadále trvají důvody pro zbavení svéprávnosti nebo pro její omezení.

§ 46

Nejeví-li se při rozhodování jako nezbytné zbavit člověka svéprávnosti nebo ho ve svéprávnosti omezit na dobu neurčitou, rozhodne soud o zbavení svéprávnosti nebo o jejím omezení na určitou dobu, nejdéle však na šest měsíců. Uplynutím stanovené doby zanikají právní účinky rozhodnutí, bylo-li však v této době zahájeno řízení o jejím prodloužení, trvají právní účinky rozhodnutí až do vydání nového rozhodnutí soudem.

§ 47

(1) Rozhodne-li soud, že člověka zbaví svéprávnosti nebo že jeho svéprávnost omezí, ustaví mu jako opatrovanci současně opatrovníka. Při výběru opatrovníka přihlédne soud k potřebě opatrovance, k jeho přáním i k podnětům osob opatrovanci blízkých, sledují-li jeho prospěch, a dbá, aby výběrem opatrovníka nezaložil nedůvěru opatrovance k opatrovníkovi.

(2) Opatrovníkem nelze ustavit osobu, jejíž zájmy významně odporují zájmům opatrovance nebo osobu závislou na zařízení, kde opatrovanec pobývá nebo které mu poskytuje služby.

§ 48

Opatrovník přihlíží při plnění svých povinností k názorům opatrovance, je-li to možné, a dbá o to, aby způsob opatrovancova života nebyl v rozporu s jeho schopnostmi a aby, nelze-li tomu rozumně odporovat, odpovídal i zvláštním opatrovancovým představám a přáním. Opatrovník dbá o zlepšování zdravotního stavu opatrovance; není-li to možné, dbá aby se zabránilo zhoršení jeho zdravotního stavu, nebo aby se zhoršení jeho zdravotního stavu zmírnilo.

§ 49

(1) Svéprávný může projevit v očekávání vlastní nezpůsobilosti právně jednat vůli, aby jeho opatrovníkem byla ustavena určitá osoba. Prohlášení může učinit v listině opatřené datem a potvrzené dvěma svědky, anebo ve veřejné listině.

(2) Prohlášení může být odvoláno; pro odvolání platí obdobně ustanovení odstavce 1. Zničí-li listinu obsahující prohlášení ten, kdo je učinil, má to účinky odvolání.

(3) Svědky mohou být jen osoby, které na prohlášení a jeho obsahu nemají zájem a nejsou nevidomé, neslyšící, němé nebo neznalé jazyka, v němž je prohlášení učiněno. Svědek prohlášení podepíše, zpravidla uvede bližší údaje o své osobě; a musí být s to potvrdit schopnost prohlašujícího jednat, stejně jako i povahu jeho jednání.

(4) Nastane-li důvod ke zbavení nebo omezení svéprávnosti člověka učinivšího takové prohlášení, může ten, kdo byl povolán za opatrovníka, navrhnout soudu, aby jej za opatrovníka ustavil. Jde-li o osobu způsobilou k opatrovnictví a souhlasí-li s ním, soud ji opatrovníkem ustaví.

(5) Je-li prohlášení nebo jeho odvolání neplatné, soud k němu přihlédne, není-li příčiny pochybovat o vůli toho, kdo je učinil.

§ 50

Soud může v průběhu řízení o zbavení nebo omezení svéprávnosti svěřit jiné osobě provedení určitých jednotlivých právních jednání nebo správu majetku, je-li to nutné, aby se zabránilo vážné újmě.

§ 51

(1) Právní jednání nesvéprávného se považuje za platné, schválí-li je dodatečně v přiměřené době opatrovník, nebo i jednající sám, pokud mezitím svéprávnosti opět nabyl.

(2) Právní jednání, které osoba zbavená svéprávnosti nebo osoba ve svéprávnosti omezená učinila samostatně v nevýznamných a běžných záležitostech každodenního života, se považuje za platné.

Oddíl 3

Nezvěstnost. Prohlášení za mrtvého

Pododdíl 1

Nezvěstnost

§ 52

(1) Soud může prohlásit za nezvěstného svéprávného člověka, který opustil své bydliště, nepodal o sobě zprávu a není o něm známo, kde se zdržuje. Soud uvede v rozhodnutí den, kdy nastaly účinky prohlášení nezvěstnosti.

(2) Prohlášení za nezvěstného se může stát na návrh osoby, která na tom má právní zájem, zejména manžela nebo jiné blízké osoby, spoluvlastníka, zaměstnavatele nebo korporace, na níž má tento člověk účast.

§ 53

(1) Na toho, kdo byl prohlášen za nezvěstného, se hledí jako by nebyl při těch právních jednáních, k nimž je jinak potřebné udělení jeho souhlasu, přivolení, odevzdání hlasu nebo jiného konání, ledaže se jedná o záležitost jeho osobního stavu. Kdo jedná, dotýká se záležitostí nezvěstného, tak musí činit též se zřetelem k jeho zájmům.

(2) Na právní jednání, k němuž došlo bez souhlasu nebo jiného nezbytného projevu vůle nezvěstného poté, co opustil své bydliště, avšak dříve, než byl za nezvěstného prohlášen, přestože toto prohlášení bylo bez zbytečného odkladu navrženo, se hledí jako na jednání učiněné s odkládací podmínkou vydání rozhodnutí, jímž byl prohlášen za nezvěstného.

§ 54

Manžel nebo opatrovník člověka prohlášeného za nezvěstného, může po roce navrhnout soudu, aby nezvěstného zbavil práva nabývat majetek.

§ 55

Navrátí-li se člověk prohlášený za nezvěstného nebo jmenuje-li správce svého jmění, pozbývá prohlášení za nezvěstného účinků. Prohlášení pozbývá účinků i dnem, který platí za den smrti nezvěstného.

§ 56

Kdo byl prohlášen za nezvěstného, nemůže namítat neplatnost nebo neúčinnost právního jednání učiněného za jeho nepřítomnosti, k němuž došlo za účinků takového prohlášení, proto, že se při nich projev jeho vůle nevyžadoval.

§ 57

Bude-li za nezvěstného prohlášen ten, kdo ustavil správce svého majetku, nejsou tím dotčena práva a povinnosti ustaveného správce. To neplatí, jestliže správce není znám, odmítne jednat v zájmu nezvěstného, svá jednání v zájmu nezvěstného zanedbává, anebo jednat vůbec nemůže.

Pododdíl 2 **Domněnka smrti**

§ 58

(1) Na návrh osoby, která na tom má právní zájem, prohlásí soud za mrtvého člověka, o němž lze mít důvodně za to, že zemřel, a určí den, který se pokládá za jeho smrti.

(2) Na člověka, který byl prohlášen za mrtvého, se hledí jako by zemřel. Prohlášením manžela za mrtvého zaniká manželství dnem, který se pokládá za den jeho smrti; totéž platí o zapsaném partnerovi.

§ 59

Byl-li člověk prohlášen za nezvěstného a vyplývají-li z okolností vážné pochybnosti, zda je ještě živ, ačkoli jeho smrt není nepochybná, může ho soud prohlásit za mrtvého na návrh osoby, která na tom má právní zájem, a určí den, který nezvěstný zřejmě nepřežil. Má se za to, že tento den je dnem smrti nezvěstného.

§ 60

Člověka, který byl prohlášen za nezvěstného, lze prohlásit za mrtvého nejdříve po uplynutí pěti let počítaných od konce roku, v němž bylo k prohlášení došlo. Nelze to však učinit, objeví-li se v průběhu této doby zpráva, z níž lze soudit, že nezvěstný je dosud naživu. V takovém případě se postupuje podle § 61 nebo 62.

§ 61

(1) Člověka, který opustil své bydliště, nepodal o sobě zprávu a není o něm známo, kde se zdržuje, avšak nebyl za nezvěstného prohlášen, lze prohlásit za mrtvého nejdříve po uplynutí sedmi let od konce roku, v němž se objevila poslední zpráva, z níž lze usuzovat, že byl ještě naživu.

(2) Člověka, který se stal nezvěstným před dovršením osmnáctého roku věku, nelze prohlásit za mrtvého před uplynutím roku, v němž uplyne dvacet pět let od jeho narození.

§ 62

Člověka, který se stal nezvěstným jako účastník události, při níž byl v ohrožení života větší počet osob, lze prohlásit za mrtvého nejdříve po uplynutí tří let od konce roku, v němž se objevila poslední zpráva, z níž lze usuzovat, že byl v průběhu těchto událostí ještě naživu.

§ 63

(1) Byl-li člověk prohlášen za mrtvého, nevylučuje to důkaz, že zemřel dříve nebo později, anebo že je ještě naživu; zjistí-li se, že je naživu, k prohlášení za mrtvého se nepřihlíží, manželství nebo zapsané partnerství se však obnovuje.

(2) Byl-li proveden mylný důkaz smrti, použije se odstavec 1 obdobně.

Oddíl 4

Jméno a bydliště člověka

Jméno člověka a jeho ochrana

§ 64

(1) Jméno člověka je jeho osobní jméno a příjmení, popřípadě jeho další jména a rodné příjmení, která mu podle zákona náležejí. Každý člověk má právo užívat své jméno v právním styku, stejně jako právo na ochranu svého jména a na úctu k němu.

(2) Člověk, který užívá jiné jméno než své vlastní, nese následky omylu a újmu z toho vzniklých.

(3) Jak člověk jméno nabývá a jak je lze upravit nebo změnit, stanoví zvláštní zákon a ustanovení práva rodinného.

§ 65

(1) Člověk, který byl dotčen zpochybněním svého práva ke jménu nebo který utrpěl újmu pro neoprávněný zásah do tohoto práva, zejména neoprávněným užitím jména, se může domáhat, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek. Právo na náhradu škody nebo jiné újmy tím není dotčeno; je-li uplatněno právo na zadostiučinění, musí být poskytnuto v penězích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy.

(2) Je-li dotčený nepřítomen, nebo je-li nezvěstný, nesvéprávný či nemůže-li z jiné příčiny uplatnit právo na ochranu svého jména sám, může je uplatnit jeho manžel, potomek nebo předek, ledaže dotčený, ač svéprávný, dal výslovně najevo, že si to nepřeje.

(3) Týká-li se neoprávněný zásah příjmení a je-li pro to důvod spočívající v důležitém zájmu na ochraně rodiny, může se ochrany domáhat samostatně manžel nebo jiná osoba dotčenému blízká, byť do jejich práva ke jménu přímo zasaženo nebylo.

§ 66

Pseudonym

(1) Člověk může pro určitý obor své činnosti nebo i pro soukromý styk vůbec přijmout pseudonym. Právní jednání pod pseudonymem není na újmu platnosti, je-li zřejmé, kdo jednal, a nemůže-li druhá strana mít pochybnost o osobě jednajícího.

(2) Vejde-li pseudonym ve známost, požívá stejné ochrany jako jméno.

§ 67

Bydliště

(1) Člověk má bydliště v místě, kde se zdržuje s úmyslem žít tam s výhradou změny okolností trvale. Takový úmysl může vyplývat z jeho prohlášení nebo z okolností případu.

(2) Nemá-li člověk bydliště, považuje se za ně místo, kde žije. Nelze-li takové místo zjistit, anebo lze-li je zjistit jen s nepoměrnými obtížemi, považuje se za bydliště člověka místo, kde má majetek, popřípadě místo, kde měl bydliště naposledy.

Oddíl 5

Osobnost člověka

Pododdíl 1

Všeobecná ustanovení

§ 68

(1) Chráněna je osobnost člověka včetně všech jeho přirozených práv. Každý je povinen, neporušuje-li se tím jeho právo, ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého.

(2) Ochrany požívají zejména život a zdraví člověka, jeho důstojnost, vážnost a čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy.

§ 69

(1) Člověk, jehož osobnost byla dotčena, má právo domáhat se, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek. Právo na náhradu škody nebo jiné újmy tím není dotčeno; je-li uplatněno právo na zadostiučinění, musí být poskytnuto v penězích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy.

(2) Po smrti člověka se může ochrany jeho osobnosti domáhat kterákoli z osob jemu blízkých.

§ 70

(1) Souvisí-li neoprávněný zásah do osobnosti člověka s jeho činností v právnické osobě, může právo na ochranu jeho osobnosti uplatnit i tato právnická osoba; za jeho života však jen jeho jménem a s jeho souhlasem. Není-li člověk schopen projevit vůli pro nepřítomnost nebo pro neschopnost úsudku, není souhlasu třeba.

(2) Po smrti člověka se právnická osoba může domáhat, aby od neoprávněného zásahu bylo upuštěno a aby byly odstraněny jeho následky.

§ 71

Dozví-li se příslušný orgán veřejné moci o nedovoleném zásahu do osobnosti člověka, který není plně svéprávný, zjistí, zda újma již byla odčiněna nebo zda právo na ochranu jeho osobnosti uplatnil zákonný zástupce; nebyla-li újma odčiněna a nebylo-li právo ani uplatněno, uplatní příslušný orgán veřejné moci právo na ochranu dotčené osoby bez zbytečného odkladu jejím jménem, lze-li mít důvodně za to, že zásah byl neoprávněný. Právo na náhradu škody vůči zákonnému zástupci tím není dotčeno.

Pododdíl 2 **Podoba a soukromí**

§ 72

(1) Zachytit jakýmkoli způsobem podobu člověka tak, aby podle zobrazení bylo možné určit jeho totožnost, je přípustné jen s jeho svolením. Rozšiřovat zobrazení člověka lze jen s jeho svolením.

(2) Kdo svolí k zobrazení své podoby za okolností, z nichž je zřejmé, že bude šířeno, svoluje též k jeho rozmnožování a rozšiřování obvyklým způsobem, jak je mohl vzhledem k okolnostem případu předpokládat.

§ 73

(1) Nikdo nesmí zasáhnout do soukromí jiného, nemá-li k tomu zákonný důvod. Zejména nelze bez svolení člověka narušit jeho soukromé prostory, jinak sledovat jeho soukromý život nebo pořizovat o tom zvukový nebo obrazový záznam, využívat takové či jiné záznamy pořízené o soukromém životě člověka třetí osobou, anebo takové záznamy o jeho soukromém životě šířit.

(2) Stejnou měrou jsou chráněny i soukromé písemnosti osobní povahy.

§ 74

(1) Kdo svolil k použití písemnosti osobní povahy, podobizny nebo zvukového či obrazového záznamu týkajícího se člověka nebo jeho projevů osobní povahy, může svolení odvolat, třebaže je udělil na určitou dobu.

(2) Bylo-li svolení udělené na určitou dobu odvoláno, aniž to odůvodňuje podstatná změna okolností nebo jiný rozumný důvod, nahradí odvolávající škodu z toho vzniklou osobě, které byl svolení udělil.

§ 75

(1) Není třeba svolení, použijí-li se písemnost osobní povahy, podobizna nebo zvukový či obrazový záznam na základě zákona k úřednímu účelu.

(2) Podobizna nebo zvukový či obrazový záznam se mohou bez svolení člověka také pořídit nebo použít přiměřeným způsobem též k vědeckému nebo uměleckému účelu a pro tiskové, rozhlasové, televizní nebo obdobné zpravodajství.

(3) Taková použití však nesmí být v rozporu s oprávněnými zájmy člověka.

Pododdíl 3 **Právo na integritu**

§ 76

(1) Člověk je nedotknutelný.

(2) Nevylučuje-li to zvláštní zákon, může člověk přenechat jinému, a to i za odměnu, část svého těla, která se přirozenou cestou obnovuje a kterou lze odejmout bez újmy na zdraví; na takovou oddělenou část těla se hledí jako na věc movitou.

§ 77

Lidské tělo je pod právní ochranou i po smrti člověka.

Zásah do integrity

§ 78

(1) Mimo případ stanovený zákonem nesmí nikdo zasáhnout do integrity jiného člověka bez jeho souhlasu uděleného s vědomím o povaze zásahu a jeho možných následcích. Souhlasí-li někdo, aby mu byla způsobena závažná újma, nepřihlíží se k tomu; to neplatí, je-li zásah podle všech okolností nutný v zájmu života nebo zdraví dotčeného.

(2) Zákonný zástupce může udělit souhlas k zásahu do integrity zastoupeného, je-li to k přímému prospěchu osoby, která není schopna dát souhlas sama.

§ 79

(1) Kdo chce provést na jiném člověku zákrok, vysvětlí mu srozumitelně jeho povahu. Vysvětlení je řádně podáno, lze-li rozumně předpokládat, že druhá strana pochopila způsob a účel zákroku včetně očekávaných následků i možných nebezpečí pro své zdraví, jakož i to, zda přichází v úvahu případně i jiný postup.

(2) Uděluje-li souhlas za jiného jeho zákonný zástupce, podá se vysvětlení i tomu, kdo má být zákroku podroben, je-li schopen úsudku, způsobem přiměřeným schopnosti dotčeného vysvětlení pochopit.

§ 80

Nezletilý může v obvyklých záležitostech udělit souhlas k zákroku na svém těle také sám, je-li to přiměřené rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku a jedná-li se o zákrok nezanechávající trvalé nebo závažné následky.

§ 81

(1) Souhlas k zásahu do integrity člověka vyžaduje písemnou formu má-li být oddělena část těla, která se již neobnoví; to neplatí, je-li život člověka v náhlém a patrném nebezpečí, nelze-li souhlas ve stavu nouze získat a je-li okamžitý zákrok podle všech okolností nezbytný ve prospěch zdraví dotčené osoby.

(2) Písemnou formu vyžaduje i souhlas

- a) k lékařskému pokusu na člověku, nebo
- b) k zákroku, který zdravotní stav člověka nevyžaduje; to neplatí, jedná-li se o kosmetické zákroky nezanechávající trvalé nebo závažné následky.

§ 82

(1) Udělený souhlas může být odvolán v jakékoli formě, i když se pro souhlas vyžaduje písemná forma.

(2) Nevyžaduje-li se pro souhlas písemná forma, má se za to, že byl udělen. Při nejistotě, zda byl souhlas odvolán v jiné než písemné formě, se má za to, že k odvolání nedošlo.

§ 83

(1) Je-li život člověka v náhlém a patrném nebezpečí a nelze-li souhlas ve stavu nouze získat, lze okamžitě zakročit, je-li to nezbytné ve prospěch zdraví dotčené osoby. Nemůže-li člověk udělit souhlas pro neschopnost projevit vůli, byť jen přechodnou, a nemá-li zákonného zástupce, udělí za něho souhlas přítomný manžel, popřípadě jiná přítomná osoba, která o dotčenou osobu osvědčí mimořádný zájem. Není-li přítomna žádná z těchto osob, vyžaduje se souhlas manžela, a není-li, souhlas rodiče, popřípadě jiné osoby blízké, pokud je lze bez obtíží zjistit a zastihnout a pokud je zřejmé, že nehrozí nebezpečí z prodlení.

(2) Při zákroku i při udělení souhlasu se vezme zřetel na dříve vyslovená známá přání člověka, do jehož integrity má být zasazeno.

§ 84

(1) Má-li být zasazeno do integrity nezletilého, který dovršil čtrnáct let, a ač nenabyl plné svéprávnosti, zákroku vážně odporuje, nelze zákrok provést bez přivolení soudu, třebaže zákonný zástupce se zákrokem souhlasí. Totéž platí obdobně i pro provedení zákroku na zletilé osobě, která není svéprávná, nejedná-li se o případ, kdy je prokázáno, že tato osoba není schopna úsudku.

(2) Nesouhlasí-li zákonný zástupce se zásahem do integrity osoby uvedené v odstavci 1, ač si ho ta přeje, lze zákrok provést na její návrh nebo na návrh osoby jí blízké jen se souhlasem soudu.

§ 85

Má-li být zasazeno do integrity člověka neschopného úsudku způsobem zanechávajícím trvalé, neodvratitelné a vážné následky nebo způsobem spojeným s vážným nebezpečím pro jeho život nebo zdraví, lze zákrok provést jen s přivolením soudu. Tím není dotčen § 83.

§ 86

Soud přivolí k zákroku podle § 79 nebo § 80, je-li dotčené osobě podle rozumného uvážení k prospěchu, po jejím shlednutí a s plným uznáváním její osobnosti.

§ 87

Ustanovení § 79 až 81 se nepoužijí, je-li život člověka v náhlém a patrném nebezpečí, nelze-li souhlas ve stavu nouze získat, a je-li okamžitý zákrok nezbytný ve prospěch zdraví dotčené osoby.

§ 88

Bylo-li zasaženo do integrity člověka, který byl ve stavu, kdy nemohl posoudit, co se s ním děje, a nedal-li sám k zákroku souhlas, musí mu být, jakmile se jeho stav změní, vysvětleno, jaký zákrok byl na něm proveden, a musí být poučen o možných následcích a nebezpečích zákroku způsobem, kterému bude s to porozumět.

Pododdíl 4

Práva člověka zadrženého ve zdravotnickém zařízení

§ 89

(1) Zadržet člověka bez jeho souhlasu v zařízení poskytujícím zdravotní nebo obdobnou péči lze jen z důvodů stanovených zákonem a za podmínky, že nezbytnou péči o jeho osobu nelze zajistit mírnějším a méně omezující opatřením.

(2) Byl-li podán návrh na zbavení nebo omezení svéprávnosti, není to samo o sobě důvodem pro zadržení člověka v zařízení poskytujícím zdravotní nebo obdobnou péči bez jeho souhlasu.

§ 90

(1) Je-li člověk starší čtrnácti let nebo zadržen v zařízení poskytujícím zdravotní nebo obdobnou péči bez svého souhlasu, zajistí provozovatel takového zařízení, aby se mu dostalo bez zbytečného odkladu kvalifikovaného vysvětlení zákonných důvodů, z jakých byl v zařízení zadržen, jaké je jeho právní postavení a možnosti právní ochrany, a že má právo zvolit si zmocněnce nebo důvěrníka. Právo zvolit si důvěrníka má každý zadržený, který je schopen úsudku a projevit svá přání.

(2) Vysvětlení se podá způsobem, kterému je zadržený s to dostatečně porozumět a uvědomit si povahu zadržení a jeho následky; má-li zadržený zákonného zástupce, podá se vysvětlení bez zbytečného odkladu také jemu.

§ 91

(1) Zvolil-li si zadržený zmocněnce nebo důvěrníka, oznámí to provozovatel příslušného zařízení zmocněnci nebo důvěrníkovi bez zbytečného odkladu. Důvěrník může uplatnit ve prospěch zadrženého svým jménem všechna práva náležející zadrženému v souvislosti se zadržením.

(2) Zadržený má právo, má-li zákonného zástupce nebo zvolil-li si zmocněnce či důvěrníka, projednávat s nimi vlastní záležitosti při osobním rozhovoru a v soukromí.

§ 92

Zadržený, případně jeho zákonný zástupce, zmocněnec nebo důvěrník mají právo požadovat, aby lékař nezávislý na provozovateli zařízení, v němž je zadržený zadržen, samostatně přezkoumal

- a) dokumentaci zadrženého, nebo
- b) vyjádření ošetřujícího lékaře, popřípadě jiné osoby, která o zadrženého pečuje, že zadržený není schopen úsudku a projevit svá přání.

§ 93

Rozhodl-li soud o přípustnosti zadržení, schvaluje se tím nucený pobyt zadrženého v příslušném zařízení, dotčené osobě se tím však neodnímá právo odmítnout určitý zákrok nebo léčebný výkon.

§ 94

(1) Ustanovení § 89 až 93 se nepoužijí v rozsahu, v jakém ze stavu zadrženého zjevně vyplývá, že není schopen úsudku a projevit svá přání, a v důsledku toho ani sám uplatnit svá práva. Brání-li v tom však zadrženému překážka jen přechodná, umožní se mu vykonat jeho práva bez zbytečného odkladu po jejím odpadnutí.

(2) Ustanovením odstavce 1 nejsou dotčena práva zákonného zástupce zadrženého, ani jeho zmocněnce nebo důvěrníka, zvolil-li si je zadržený v době, kdy byl schopen úsudku.

Pododdíl 5

Nakládání s částmi lidského těla

§ 95

(1) Člověk, jemuž byla odňata část těla, má právo se dozvědět, jak s ní bude naloženo.

(2) Bez souhlasu člověka nelze použít části jeho těla k účelům zdravotnickým nebo výzkumným, anebo k účelům povahou neobvyklým.

(3) O tom, co má původ v lidském těle, platí obdobně to, co o částech lidského těla.

§ 96

Člověk může přenechat část svého těla jinému jen za podmínek stanovených zvláštním zákonem.

Pododdíl 6
Ochrana lidského těla po smrti člověka

§ 97

Každý je oprávněn rozhodnout, jak bude po jeho smrti naloženo s jeho tělem a o tom, může-li být jeho tělo podrobena pitvě. Jen zákon může stanovit, kdy přání nemusí být respektováno.

§ 98

(1) Člověk je oprávněn rozhodnout, jak má být pohřben. Nezanechá-li o tom výslovné rozhodnutí, postupuje se při určení způsobu pohřbu podle přání manžela zemřelého, a není-li ho, podle přání jeho dětí; není-li ani jich, pak podle přání rodiče. Jestliže zemřelý nemá manžela, děti, ani rodiče, rozhodne o pohřbu zemřelého ten, komu připadne pozůstalost.

(2) Náklady pohřbu a opatření pohřebiště se hradí z pozůstalosti. Pokud pozůstalost nestačí ke krytí nákladů toho způsobu pohřbu, jaký si zesnulý přál, musí být pohřben alespoň slušným způsobem podle místních zvyklostí.

(3) Zvláštní zákon stanoví, jakým způsobem a na čí náklady bude pohřben člověk, jehož pozůstalost ke krytí nákladů pohřbu nestačí a není-li nikdo ochoten uhradit náklady pohřbu dobrovolně.

§ 99

Zemře-li člověk, aniž projeví nesouhlas s pitvou, platí, že s jejím provedením souhlasí.

§ 100

(1) Kdo si nepřeje, aby po jeho smrti bylo jeho tělo pitváno, zapíše své stanovisko do rejstříku vedeného podle zvláštního zákona.

(2) Nesouhlas s pitvou lze prohlásit i vůči zdravotnickému zařízení s účinky vůči tomuto zařízení.

§ 101

(1) Nesouhlas s pitvou lze odvolat. Odvolává-li jej člověk ve zdravotnickém zařízení, učiní o tom prohlášení v listině opatřené datem a potvrzené dvěma svědky, anebo ve veřejné listině.

(2) O svědcích platí § 49 odst. 3 obdobně.

Díl 3
Právnícké osoby

Oddíl 1
Základní ustanovení

§ 102

Právnícká osoba má právní osobnost od svého vzniku do svého zániku.

§ 103

Právnícké osoby vedou spolehlivé záznamy o svých majetkových poměrech, i když nejsou povinny vést účetnictví podle zvláštního zákona.

Veřejné rejstříky právnických osob

§ 104

(1) Do veřejného rejstříku se o právnické osobě zapíše alespoň den jejího vzniku, den jejího zrušení s uvedením právního důvodu a den jejího zániku, jakož i její název, sídlo a předmět činnosti, jméno a bydliště nebo sídlo každého člena statutárního orgánu spolu s uvedením způsobu, jakým tento orgán právnickou osobu zastupuje, a údajů o dni vzniku nebo zániku jejich funkce.

(2) Zvláštní zákony stanoví, jaké jsou veřejné rejstříky právnických osob, které právnické osoby se do nich zapisují a jak, nebo které další údaje se do nich o právnických osobách zapisují a jak se z nich vymazávají, popřípadě, zda je součástí veřejného rejstříku sbírka listin.

(3) Změní-li se zapsaná skutečnost, oznámí zapsaná osoba nebo ten, komu to ukládá zákon, změnu bez zbytečného odkladu příslušnému orgánu veřejné moci a ten změnu do veřejného rejstříku bez zbytečného odkladu zapíše.

§ 105

(1) Proti osobě, která právně jedná důvěřujíc údaji zapsanému do veřejného rejstříku, nemá ten, jehož se zápis týká, právo namítnout, že zápis neodpovídá skutečnosti.

(2) Byl-li údaj zapsaný ve veřejném rejstříku zveřejněn, nemůže se nikdo po uplynutí patnácti dnů od zveřejnění dovolat, že o zveřejněném údaji nemohl vědět. Neodpovídá-li zveřejněný údaj zapsanému údaji, nemůže se ten, jehož se údaj týká, vůči jiné osobě dovolat zveřejněného údaje; prokáže-li však, že jí byl zapsaný údaj znám, může proti ní namítnout, že zveřejněný údaj zapsanému neodpovídá.

Ustavení a vznik právnické osoby

§ 106

Právnickou osobu lze ustavit zakladatelským právním jednáním, zákonem, rozhodnutím orgánu veřejné moci, popřípadě jiným způsobem, který stanoví zvláštní zákon.

§ 107

(1) Zakladatelské právní jednání určí alespoň název, sídlo právnické osoby, předmět činnosti, jaký má právnická osoba statutární orgán a jak se vytváří, nestanoví-li to zákon přímo. Určí též, kdo jsou první členové statutárního orgánu.

(2) Pro zakladatelské právní jednání se vyžaduje písemná forma.

§ 108

Neuvede-li se, na jaký čas se právnická osoba ustavuje, platí, že je ustavena na dobu neurčitou.

§ 109

(1) Více zakladatelů zakládá právnickou osobu přijetím stanov nebo uzavřením jiné smlouvy.

(2) Zákon stanoví, ve kterých případech lze právnickou osobu založit i právním jednáním jedné osoby obsaženým v zakladatelské listině.

§ 110

(1) Právnická osoba vzniká dnem, k němuž byla zapsána do veřejného rejstříku.

(2) Je-li právnická osoba zřízena zákonem, vzniká dnem jeho účinnosti, nestanoví-li zákon den pozdější. Zákon stanoví, ve kterých dalších případech zápis do veřejného rejstříku není potřebný ke vzniku právnické osoby.

(3) Zvláštní zákon stanoví, ve kterých případech je k založení nebo ke vzniku právnické osoby potřebné rozhodnutí orgánu veřejné moci.

§ 111

Za právnickou osobu lze jednat jejím jménem již před jejím vznikem. Kdo takto jedná, je z tohoto jednání oprávněn a zavázán sám; jedná-li více osob, jsou oprávněny a zavázány společně a nerozdílně. Právnická osoba může účinky těchto jednání pro sebe do tří měsíců od svého vzniku převzít. V takovém případě platí, že je z těchto jednání oprávněna a zavázána od počátku. Převezme-li je, dá dalším zúčastněným najevo, že tak učinila.

§ 112

Po vzniku právnické osoby se nelze domáhat určení, že nevznikla, a nelze z toho důvodu zrušit její zápis do veřejného rejstříku.

§ 113

Po vzniku právnické osoby soud prohlásí právnickou osobu za neplatnou i bez návrhu, jestliže

- a) zakladatelské právní jednání chybí,
- b) právní jednání zakladatelů odporuje § 128,
- c) právnickou osobu založilo méně osob, než je k tomu podle zákona třeba, nebo
- d) žádný ze zakladatelů právnické osoby není plně svéprávný.

(2) Za neplatnou prohlásí soud i tu právnickou osobu, jejíž zakladatelské právní jednání nemá náležitost nezbytnou pro její právní existenci.

(3) Dnem, kdy je právnická osoba prohlášena za neplatnou, vstupuje do likvidace.

§ 114

Před rozhodnutím podle § 113 poskytne soud právnické osobě přiměřenou lhůtu k jednání nápravy, jedná-li se o závadu, kterou lze odstranit.

§ 115

Prohlášení právnické osoby za neplatnou nemá vliv na práva a povinnosti, které nabyla.

Název

§ 116

(1) Jménem právnické osoby je její název.

(2) Název musí odlišit právnickou osobu od jiné osoby a obsahovat označení její právní formy. Název nesmí být klamavý.

§ 117

(1) Název může obsahovat jméno člověka, k němuž má právnická osoba zvláštní vztah. Je-li člověk živ, lze užit jeho jméno v názvu právnické osoby jen s jeho souhlasem; zemřel-li, aniž dal souhlas, vyžaduje se souhlas jeho manžela, potomka nebo předka.

(2) Bylo-li v názvu právnické osoby užito příjmení a je-li pro to důvod spočívající v důležitém zájmu na ochraně rodiny, použije se § 65 odst. 3 obdobně.

(3) Kdo má právo udělit souhlas k užití jména člověka v názvu právnické osoby, má právo jej kdykoli odvolat, a to i když jej udělil na určitou dobu; bylo-li ujednáno něco jiného, nepřihlíží se k tomu, odůvodňuje-li odvolání souhlasu podstatná změna okolností nebo jiný rozumný důvod. Byl-li souhlas udělený na určitou dobu odvolán, aniž to odůvodňuje podstatná změna okolností nebo jiný rozumný důvod, nahradí odvolávající právnické osobě škodu z toho vzniklou.

§ 118

(1) Název právnické osoby může obsahovat některý příznačný prvek názvu jiné právnické osoby, je-li pro to důvod v jejich vzájemném vztahu. I v tom případě musí být veřejnost s to oba názvy dostatečně rozlišit.

(2) Příznačný prvek názvu jiné právnické osoby nelze v názvu použít bez jejího souhlasu. Ustanovení § 117 odst. 3 se použije obdobně.

§ 119

(1) Právnická osoba, která byla dotčena zpochybněním svého práva k názvu nebo která utrpěla újmu pro neoprávněný zásah do tohoto práva, nebo které taková újma hrozí, zejména neoprávněným užitím názvu, se může domáhat, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek. Právo na náhradu škody nebo jiné újmy tím není dotčeno.

(2) Stejná ochrana náleží právnické osobě proti tomu kdo bez zákonného důvodu zasahuje do její pověsti, nebo soukromí, ledaže se jedná o účely vědecké či umělecké nebo o tiskové, rozhlasové, televizní nebo obdobné zpravodajství; ani takový zásah však nesmí být v rozporu s oprávněnými zájmy právnické osoby.

§ 120

Sídlo

(1) Při ustavení právnické osoby se určí její sídlo; neurčí-li právnická osoba za tím účelem jiné místo, může se veřejnost stýkat s právnickou osobou v jejím sídle. Zapisuje-li se právnická osoba do veřejného rejstříku, zapíše do veřejného rejstříku adresu místa, kde skutečně sídlí, tedy kde se nalézá její hlavní správa. Neodporuje-li to povaze a rozsahu činnosti právnické osoby, může být její hlavní správa v bytě.

(2) Zapisuje-li se právnická osoba do veřejného rejstříku, postačí, uvede-li její zakladatelské právní jednání název obce, kde je skutečné sídlo právnické osoby. Plnou adresu sídla navrhne právnická osoba zapsat do obchodního rejstříku.

(3) Uvádí-li právnická osoba jako své sídlo jiné místo než skutečné sídlo, může se každý dovolat i jejího skutečného sídla. Proti tomu, kdo se dovolá sídla zapsaného ve veřejném rejstříku, nemůže právnická osoba namítat, že má skutečné sídlo v jiném místě.

Přemístění sídla

§ 121

(1) Právnická osoba, která má sídlo v zahraničí, může přemístit sídlo na území České republiky. Podmínkou pro to je, že to připouští právní řád státu, v němž má právnická osoba sídlo, a byla-li založena podle práva jiného státu, také tento právní řád.

(2) Právnická osoba, která hodlá přemístit své sídlo na území České republiky, přiloží k návrhu na zápis do příslušného veřejného rejstříku rozhodnutí o tom, jakou právní formu české právnické osoby zvolila a zakladatelské právní jednání vyžadované českým právním řádem pro tuto formu právnické osoby.

(3) Vnitřní právní poměry právnické osoby se po přemístění sídla do tuzemska řídí českým právním řádem. Českým právním řádem se řídí i ručení jejich členů nebo členů jejich orgánů za dluhy právnické osoby, pokud vznikly po dni účinnosti přemístění sídla do tuzemska.

§ 122

Právnická osoba, která má sídlo v České republice, může přemístit své sídlo do zahraničí po předchozím souhlasu správce daně. Podmínkou pro to je, že to připouští právní řád státu, do něhož právnická osoba zamýšlí své sídlo přemístit, a byla-li založena podle práva jiného státu, také tento právní řád.

§ 123

(1) Právnická osoba, která hodlá přemístit sídlo do zahraničí, zveřejní tento záměr s uvedením adresy nového sídla a právní formy po přemístění sídla alespoň tři měsíce předem předpokládaného přemístění sídla. Věřitelé mají právo požadovat dostatečné zajištění svých dosud nesplatných pohledávek do dvou měsíců od zveřejnění, dojde-li po přemístění sídla ke zhoršení dobytnosti jejich pohledávek v České republice.

(2) Nedojde-li k dohodě o způsobu a rozsahu zajištění, rozhodne o dostatečném zajištění a jeho rozsahu soud s ohledem na druh a výši pohledávky. Neposkytne-li právnická osoba

zajištění podle rozhodnutí soudu, ručí členové statutárního orgánu za dluhy, které nebyly zajištěny.

§ 124

(1) Člen právnické osoby, který s přemístěním sídla do zahraničí nesouhlasil, má právo ukončit členství v právnické osobě s účinky ke dni přemístění sídla. Má-li člen právnické osoby při ukončení členství právo na vypořádání, poskytne mu právnická osoba plnění nejpozději ke dni účinnosti přemístění sídla. Za splnění tohoto závazku ručí členové statutárního orgánu společně a nerozdílně.

(2) Za dluhy, které vznikly přede dnem účinnosti přemístění sídla, ručí členové právnické osoby a jejího statutárního orgánu stejně jako před přemístěním sídla do zahraničí.

§ 125

Přemístění sídla je účinné ode dne jeho zápisu do příslušného veřejného rejstříku.

§ 126

Ustanovení § 121 až § 125 platí obdobně pro zřizování a přemísťování poboček právnických osob.

Účel právnických osob

§ 127

(1) Právnickou osobu lze ustavit ve veřejném, nebo v soukromém zájmu. Tato její povaha se posuzuje podle její hlavní činnosti.

(2) Zákon stanoví, ke kterým účelům lze ustavit právnickou osobu jen při splnění zvláštních podmínek.

§ 128

(1) Zakazuje se založit právnickou osobu, jejímž účelem je porušení práva nebo dosažení nějakého cíle nezákonným způsobem, zejména je-li jejím účelem

- a) popření nebo omezení osobních, politických nebo jiných práv osob pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání a sociální postavení,
- b) rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti,
- c) podpory násilí, nebo
- d) řízení orgánu veřejné moci nebo výkonu veřejné správy bez zákonného zmocnění.

(2) Zakazuje se založit právnickou osobu ozbrojenou nebo s ozbrojenými složkami, ledaže se jedná o právnickou osobu zřízenou zákonem, jíž zákon ozbrojení nebo vytvoření ozbrojené složky výslovně připouští, nebo o právnickou osobu, která nakládá se zbraněmi v souvislosti se svým podnikáním podle zvláštního zákona, anebo o právnickou osobu, jejíž členové drží nebo užívají zbraně pro sportovní nebo kulturní účely či k myslivosti.

Veřejná prospěšnost

§ 129

(1) Sleduje-li právnická osoba dosažení obecného blaha jako veřejně prospěšný cíl vykonáváním veřejně prospěšné činnosti nebo poskytováním veřejně prospěšné podpory za předem určených a rovných podmínek, a tím, že má povinnost v souladu se zakladatelským právním jednáním používat zisk alespoň ze dvou třetin pro výkon veřejně prospěšné činnosti nebo poskytování podpory, pro něž je ustavena, má právo, aby jí byl do veřejného rejstříku zapsán status veřejné prospěšnosti.

(2) Přestane-li právnická osoba splňovat podmínky stanovené v odstavci 1, soud jí status veřejné prospěšnosti odejme na návrh osoby, která na tom osvědčí zájem, nebo i bez návrhu.

(3) Právnická osoba se může statusu veřejné prospěšnosti vzdát.

(4) Status veřejné prospěšnosti vzniká zápisem do veřejného rejstříku a zaniká výmazem z veřejného rejstříku.

§ 130

Zákon stanoví, v jakém rozsahu, za jakých podmínek a jakým způsobem se právnická osoba se statutem veřejné prospěšnosti může ucházet o zvláštní výhody, za jakých podmínek, jakým způsobem je může pozbyt a jaký vliv má zánik statusu veřejné prospěšnosti na zvláštní výhody, které získala.

Orgány právnické osoby

§ 131

(1) Zákon stanoví, popřípadě zakladatelské právní jednání určí, jakým způsobem a v jakém rozsahu členové orgánů právnické osoby za ni rozhodují a nahrazují její vůli.

(2) Dobrá víra členů orgánu právnické osoby se přičítá této právnické osobě.

§ 132

(1) Právnická osoba si tvoří orgány o jednom členu (individuální) nebo o více členech (kolektivní).

(2) Fyzická osoba, která je členem orgánu právnické osoby a která je do své funkce volená, jmenovaná či jinak ustavená (dále jen „člen voleného orgánu“), musí být plně svéprávná. To platí i pro zástupce právnické osoby, která je sama členem voleného orgánu jiné právnické osoby.

(3) Týká-li se hlavní činnost právnické osoby nezletilých nebo nesvéprávných a není-li hlavním účelem právnické osoby podnikání, může zakladatelské právní jednání určit, že členem kolektivního orgánu právnické osoby může být i osoba nezletilá nebo nesvéprávná.

§ 133

(1) Členem voleného orgánu se může stát osoba, jejíž úpadek byl osvědčen, oznámila-li to předem tomu, kdo ji do funkce ustavuje. Omezení neplatí, uplynuly-li od skončení insolvenčního řízení alespoň tři roky.

(2) Byl-li osvědčen úpadek osoby, která je členem voleného orgánu, oznámí to tato osoba bez zbytečného odkladu tomu, kdo ji do funkce ustavil.

(3) Nedošlo-li k oznámení, může se domáhat každý, kdo na tom má právní zájem, aby člena orgánu z funkce odvolal soud. To neplatí, rozhodl-li ten, kdo člena orgánu ustavil, poté, co se o osvědčení úpadku této osoby dozvěděl, že má ve funkci setrvat.

§ 134

Je-li členem voleného orgánu právnické osoby jiná právnická osoba, pověří fyzickou osobu, aby vykonávala její funkce. Pověřená fyzická osoba musí splňovat požadavky stanovené zákonem pro výkon funkce člena voleného orgánu a zapisuje se do veřejného rejstříku vedle právnické osoby, která je jeho členem. Ustanovení § 135 platí obdobně.

§ 135

(1) Byl-li členem voleného orgánu ustaven ten, kdo k tomu není podle zákona způsobilý, hledí se na jeho ustavení do funkce, jako by se nestalo. Ztratí-li člen orgánu právnické osoby po svém ustavení do funkce zákonnou způsobilost být členem orgánu, jeho funkce zaniká; zánik funkce právnické osobě oznámí bez zbytečného odkladu.

(2) Hledí-li se na ustavení osoby do funkce člena orgánu právnické osoby, jako by se nestalo, nebo je-li ustavení neplatné, nedotýká se to práva nabytého v dobré víře.

§ 136

(1) Je-li volený orgán kolektivní, rozhoduje o záležitostech právnické osoby ve sboru. Je schopen usnášet se za přítomnosti nebo jiné účasti většiny členů a rozhoduje většinou hlasů zúčastněných členů.

(2) Je-li působnost jednotlivých členů orgánu rozdělena podle určitých oborů, ustanovení odstavce 1 se nepoužije. Rozdělení působnosti nezbavuje další členy povinnosti dohlížet, jak jsou záležitosti právnické osoby spravovány.

§ 137

(1) K žádosti toho, kdo přijatému rozhodnutí orgánu právnické osoby odporoval, bude mu umožněno zaznamenat jeho odchylný názor.

(2) Byl-li návrh přijat za neúčasti některého z členů, je tento člen oprávněn dozvědět se obsah rozhodnutí.

§ 138

(1) Zakladatelské právní jednání může stanovit pro schopnost orgánu usnášet se vyšší počet zúčastněných, vyžádat pro přijetí rozhodnutí vyšší počet hlasů nebo stanovit postup, kterým lze měnit způsob rozhodování orgánu.

(2) Zakladatelské právní jednání může připustit rozhodování orgánu i mimo zasedání v písemné formě nebo s využitím technických prostředků.

(3) Zakladatelské právní jednání může určit, že v případě dosažení rovnosti hlasů při rozhodování voleného orgánu právnické osoby rozhoduje hlas předsedajícího.

§ 139

(1) Kdo přijme funkci člena voleného orgánu, zavazuje se, že ji bude vykonávat s nezbytnou loajalitou a potřebnými znalostmi a pečlivostí. Platí, že nedbale jedná ten, kdo při přijetí funkce nebo jejím výkonu zjistil nebo musel zjistit, že toho není schopen a nevyvodí z toho pro sebe důsledky.

(2) Člen voleného orgánu vykonává funkci osobně; to však nebrání, aby člen zmocnil pro jednotlivý případ jiného člena téhož orgánu, aby za něho při jeho neúčasti hlasoval.

(3) Nenahradí-li člen voleného orgánu právnické osobě škodu, kterou jí způsobil porušením povinnosti při výkonu funkce, a nemůže-li se věřitel domoci plnění na právnické osobě, ručí člen orgánu věřiteli za dluh právnické osoby v rozsahu, v jakém škodu nenahradil.

§ 140

Odstoupí-li člen orgánu ze své funkce prohlášením došlým právnické osobě, zaniká funkce uplynutím dvou měsíců od dojití prohlášení.

Jednání za právnickou osobu

§ 141

Kdo za právnickou osobu právně jedná, dá najevo, co ho k tomu opravňuje, neplyne-li to již z okolností. Kdo za právnickou osobu podepisuje, připojí k jejímu názvu svůj podpis, popřípadě i údaj o své funkci nebo o svém pracovním zařazení.

§ 142

Zastupuje-li právnickou osobu člen jejího orgánu způsobem zapsaným do veřejného rejstříku, nelze namítat, že právnická osoba nepřijala potřebné usnesení, že usnesení bylo stíženo vadou, nebo že člen orgánu přijaté usnesení porušil.

§ 143

Statutárnímu orgánu náleží veškerá působnost, kterou zakladatelské právní jednání zakladatelů, zákon nebo rozhodnutí orgánu veřejné moci nesvěří jinému orgánu právnické osoby.

§ 144

(1) Člen statutárního orgánu může zastupovat právnickou osobu ve všech záležitostech.

(2) Náleží-li působnost statutárního orgánu více osobám, tvoří kolektivní statutární orgán. Neurčí-li zakladatelské právní jednání, jak jeho členové právnickou osobu zastupují, činí tak každý člen samostatně. Vyžaduje-li zakladatelské právní jednání, aby členové statutárního

orgánu jednali společně, může člen právnickou osobu zastoupit jako zmocněnec samostatně, jen byl-li zmocněn k určitému právnímu jednání.

(3) Má-li právnická osoba s kolektivním statutárním orgánem zaměstnance, pověří jednoho člena statutárního orgánu právním jednáním vůči zaměstnancům, jinak tuto působnost vykonává předseda statutárního orgánu.

§ 145

(1) Nemá-li statutární orgán dostatečný počet členů potřebný k rozhodování, jmenuje na návrh toho, kdo osvědčí právní zájem, chybějící členy soud na dobu než budou noví členové ustaveni postupem určeným v zakladatelském právním jednání; jinak soud jmenuje právnické osobě opatrovníka, a to i bez návrhu, kdykoli se o tom při své činnosti dozví.

(2) Soud jmenuje právnické osobě opatrovníka, a to i bez návrhu, jsou-li zájmy člena statutárního orgánu v rozporu se zájmy právnické osoby a nemá-li právnická osoba jiného člena orgánu schopného ji zastupovat.

§ 146

(1) Právnickou osobu zastupují její zaměstnanci v rozsahu obvyklém vzhledem k jejich zařazení nebo funkci; přitom rozhoduje stav, jak se jeví veřejnosti. Co je stanoveno o zastoupení právnické osoby zaměstnancem, platí obdobně pro zastoupení právnické osoby jejím členem nebo členem jiného orgánu nezapsaného do veřejného rejstříku.

(2) Omezení zástupčího oprávnění vnitřním předpisem právnické osoby má účinky vůči třetí osobě, jen muselo-li jí být známo.

§ 147

Právnickou osobu zavazuje protiprávní čin, kterého se při plnění svých úkolů dopustil člen voleného orgánu, zaměstnanec nebo jiný zástupce vůči třetí osobě.

Zrušení právnické osoby

§ 148

(1) Právnická osoba se zrušuje právním jednáním, uplynutím doby, rozhodnutím orgánu veřejné moci nebo dosažením účelu, pro který byla ustavena, a z dalších důvodů stanovených zákonem.

(2) O dobrovolném zrušení právnické osoby rozhoduje její příslušný orgán.

§ 149

(1) Po zrušení právnické osoby se vyžaduje její likvidace, ledaže celé její jmění nabývá právní nástupce, nebo stanoví-li zákon jinak.

(2) Neplyne-li z právního jednání o zrušení právnické osoby, zda je rušena s likvidací nebo bez likvidace, platí, že je zrušena s likvidací.

§ 150

Kdo rozhodl o zrušení právnické osoby s likvidací, může rozhodnutí změnit, dokud ještě nedošlo k naplnění účelu likvidace.

§ 151

S likvidací se právnická osoba zrušuje

- a) uplynutím doby, na kterou byla založena,
- b) dosažením účelu, pro který byla založena,
- c) dnem určeným zákonem nebo právním jednáním o zrušení právnické osoby, jinak dnem jeho účinnosti,
- d) dnem právní moci rozhodnutí orgánu veřejné moci, nestanoví-li se v rozhodnutí den pozdější.

§ 152

(1) Soud na návrh toho, kdo na tom osvědčí právní zájem, zruší právnickou osobu a nařídí likvidaci právnické osoby

- a) která vyvíjí nezákonnou činnost v takové míře, že to závažným způsobem narušuje veřejný pořádek,
- b) která již nadále nesplňuje předpoklady vyžadované pro vznik právnické osoby zákonem,
- c) která nemá déle než dva roky statutární orgán schopný usnášet se, nebo
- d) stanoví-li tak zákon.

(2) Umožňuje-li zákon soudu zrušit právnickou osobu z důvodu, který lze odstranit, soud jí před vydáním rozhodnutí stanoví přiměřenou lhůtu k jeho odstranění.

§ 153

(1) Zrušuje-li se právnická osoba při přeměně, zrušuje se bez likvidace dnem účinnosti přeměny.

(2) Byl-li osvědčen úpadek právnické osoby, zrušuje se bez likvidace zrušením konkursu po splnění rozvrhového usnesení, nebo zrušením konkursu proto, že majetek je zcela nepostačující; do likvidace však vstoupí, objeví-li se po skončení insolvenčního řízení nějaký majetek.

Přeměna právnické osoby

§ 154

(1) Přeměnou právnické osoby je fúze, rozdělení a změna právní formy.

(2) Právnická osoba může změnit právní formu, jen stanoví-li to zákon.

§ 155

(1) Kdo rozhodl o přeměně právnické osoby, může rozhodnutí změnit, dokud se přeměna nestane účinnou.

(2) Stane-li se přeměna právnické osoby účinnou, nelze rozhodnout, že nenastala, ani vyslovit neplatnost právního jednání, které k přeměně vedlo.

§ 156

(1) Při přeměně musí být stanoven rozhodný den, od něhož se jednání zanikající právnické osoby považuje z účetního hlediska za jednání uskutečněné na účet nástupnické právnické osoby.

(2) Ke dni předcházejícímu rozhodný den sestaví zanikající právnická osoba nebo právnická osoba rozdělovaná odštěpením konečnou účetní závěrku. K rozhodnému dni sestaví nástupnická právnická osoba nebo právnická osoba rozdělovaná odštěpením zahajovací rozvahu.

(3) Změnou právní formy právnická osoba nezaniká; ustanovení odstavců 1 a 2 se nepoužijí.

§ 157

(1) Přeměna právnické osoby zapisované do veřejného rejstříku nastává dnem zápisu do veřejného rejstříku. V takovém případě se rozhodný den stanoví tak, aby nepředcházel den podání návrhu na zápis přeměny do veřejného rejstříku více než dvanáct měsíců.

(2) Jsou-li zúčastněné osoby zapsány do veřejného rejstříku v různých obvodech, podá se návrh na zápis přeměny v kterémkoli obvodu; orgán veřejné moci rozhodne jediným rozhodnutím o všech zapisovaných skutečnostech k témuž dni. Po právní moci rozhodnutí o povolení zápisu se provedou příslušné zápisy ve veřejných rejstřících i v dalších obvodech.

§ 158

(1) Fúze se děje sloučením nebo splynutím nejméně dvou zúčastněných právnických osob.

(2) Při sloučení nejméně jedna ze zúčastněných osob zaniká; práva a povinnosti zanikajících osob přecházejí na jedinou ze zúčastněných jako na nástupnickou právnickou osobu.

(3) Při splynutí zanikají všechny zúčastněné osoby a na jejich místě vzniká nová právnická osoba jako osoba nástupnická; na ni přecházejí práva a povinnosti všech zanikajících osob.

§ 159

(1) Právnická osoba se rozštěpením rozděluje se založením nových právnických osob, nebo se rozděluje za současného sloučení s jinými právnickými osobami (dále „rozdělení sloučením“). Právnická osoba se může založit i odštěpením, nebo spojením více způsobů rozdělení.

(2) Pokud rozdělením rozdělovaná právnická osoba zaniká a její práva a povinnosti přecházejí na několik nástupnických právnických osob, pak

- a) jsou-li na rozdělení nástupnické právnické osoby zúčastněny jako osoby již existující, jedná se o rozštěpení sloučením,
- b) mají-li nástupnické právnické osoby rozdělením teprve vzniknout, jedná se o rozštěpení se založením nových právnických osob.

(3) Při rozdělení právnické osoby odstěpením se rozdělovaná právnická osoba neruší, ani nezaniká, ale vyčleněná část jejích práv a povinností přechází na existující nebo nově založenou nástupnickou osobu.

§ 160

V případech uvedených v § 159 rozhodne příslušný orgán právnické osoby, kteří zaměstnanci zanikající právnické osoby se stanou zaměstnanci jednotlivých nástupnických právnických osob.

§ 161

Fúzovat a rozdělovat se mohou právnické osoby o různé právní formě jen, stanoví-li tak zákon.

§ 162

(1) Při změně právní formy se neruší ani nezaniká právnická osoba, jejíž právní forma se mění, pouze se mění její právní poměry, a jde-li o korporaci, pak také právní postavení jejích členů.

(2) Není-li den, k němuž byl vyhotoven návrh smlouvy nebo rozhodnutí o změně právní formy rozvahovým dnem podle zvláštního zákona, vyhotoví právnická osoba k tomuto dni mezitimní účetní závěrku. Údaje, z nichž je sestavena účetní závěrka ke dni zpracování změny právní formy, nesmí předcházet den rozhodnutí právnické osoby o změně právní formy více než tři měsíce.

§ 163

(1) Byla-li právnická osoba zřízena zákonem, lze rozhodnout o její přeměně, pokud to stanoví zvláštní zákon.

(2) Byla-li právnická osoba ustavena rozhodnutím orgánu veřejné moci, rozhoduje o její přeměně tento orgán.

§ 164

Zánik právnické osoby

(1) Právnická osoba, která je zapsána do veřejného rejstříku, zaniká dnem, ke kterému byla z veřejného rejstříku vymazána.

(2) Právnická osoba, která nevznikla zápisem do veřejného rejstříku, zaniká skončením likvidace.

Likvidace

§ 165

(1) Účelem likvidace je vypořádat majetek zrušené právnické osoby (likvidační podstatu), vyrovnat dluhy věřitelům a naložit s čistým majetkovým zůstatkem, jenž vyplyne z likvidace (s likvidačním zůstatkem) podle zákona.

(2) Právnícká osoba vstupuje do likvidace dnem, kdy je zrušena, anebo prohlášena za neplatnou. Vstoupí-li právnícká osoba zapsaná ve veřejném rejstříku do likvidace, navrhne likvidátor bez zbytečného odkladu zápis vstupu do likvidace do veřejného rejstříku. Po dobu likvidace užívá právnícká osoba svůj název s dodatkem „v likvidaci“.

§ 166

Vstoupí-li právnícká osoba do likvidace, nesmí za ni nikdo právně jednat mimo rozsah stanovený v § 174 od okamžiku, kdy se o jejím vstupu do likvidace dozvěděl nebo kdy se o něm dozvědět měl a mohl.

§ 167

(1) Při vstupu do likvidace ustaví příslušný orgán právnícké osobě likvidátora; likvidátorem může být jen osoba způsobilá být členem statutárního orgánu. Zanikne-li funkce likvidátora ještě před zánikem právnícké osoby, ustaví příslušný orgán právnícké osobě bez zbytečného odkladu nového likvidátora.

(2) Je-li právnícká osoba v likvidaci a nebyl-li likvidátor ustaven, vykonávají jeho působnost všichni členové statutárního orgánu.

§ 168

Je-li k likvidaci právnícké osoby ustaveno několik likvidátorů, tvoří kolektivní orgán.

§ 169

(1) Právnícké osobě, která vstoupila do likvidace, aniž jí byl ustaven likvidátor podle § 167, jmenuje likvidátora soud, a to i bez návrhu. Soud jmenuje likvidátora i v případě, že sám rozhodl o zrušení právnícké osoby.

(2) Na návrh osoby, která na tom osvědčí právní zájem, soud odvolá likvidátora, který řádně neplní své povinnosti, a jmenuje nového likvidátora.

(3) Nebyl-li podán jiný návrh, či nelze-li návrhu vyhovět, může soud při postupu podle odstavců 1 nebo 2 likvidátorem jmenovat i bez jeho souhlasu člena statutárního orgánu. Takový likvidátor nemůže ze své funkce odstoupit. Může však navrhnout soudu, aby jej funkce zprostil, prokáže-li, že na něm nelze spravedlivě požadovat, aby funkci vykonával.

(4) Nelze-li likvidátora jmenovat ani podle odstavce 3, jmenuje ho soud z osob zapsaných do seznamu insolvenčních správců.

§ 170

Jmenoval-li likvidátora soud, poskytnou třetí osoby likvidátorovi součinnost ve stejném rozsahu, v jakém jsou povinny poskytnout ji insolvenčnímu správci podle zvláštního zákona.

§ 171

Likvidátor nabývá působnost statutárního orgánu okamžikem svého ustavení. Za řádný výkon funkce likvidátor odpovídá stejně jako člen statutárního orgánu.

§ 172

Jen soud může odvolat z funkce likvidátora, kterého do funkce jmenoval.

§ 173

Odměnu a způsob její výplaty určuje likvidátorovi ten, kdo jej ustavil.

§ 174

(1) Činnost likvidátora může sledovat jen účel, jaký odpovídá povaze a cíli likvidace.

(2) Nabyla-li právnická osoba dědictví nebo odkaz s podmínkou, doložením času nebo s příkazem, dodrží likvidátor tato omezení. Jestliže však právnická osoba obdržela účelově vázané plnění z veřejných rozpočtů, použije likvidátor příslušnou část likvidačního zůstatku podle rozhodnutí orgánu, který plnění poskytl; obdobně likvidátor postupuje, jestliže právnická osoba obdržela plnění účelově vázané k dosažení veřejně prospěšného účelu.

§ 175

Likvidátor uspokojí v průběhu likvidace přednostně pohledávky zaměstnanců z pracovního poměru; to neplatí, je-li právnická osoba předlužena.

§ 176

(1) Likvidátor oznámí vstup právnické osoby do likvidace všem známým věřitelům.

(2) Likvidátor zveřejní bez zbytečného odkladu nejméně dvakrát za sebou alespoň s dvoutýdenním odstupem oznámení podle odstavce 1 společně s výzvou pro věřitele, aby přihlásili své pohledávky ve lhůtě, která nesmí být kratší než tři měsíce od druhého zveřejnění.

§ 177

(1) Likvidátor sestaví ke dni vstupu právnické osoby do likvidace zahajovací rozvahu a soupis jmění právnické osoby.

(2) Likvidátor vydá proti úhradě nákladů soupis jmění každému věřiteli, který o to požádá.

§ 178

Zjistí-li likvidátor v průběhu likvidace, že právnická osoba je předlužena, podá bez zbytečného odkladu insolvenční návrh, ledaže se jedná o případ uvedený v § 179.

§ 179

(1) Jedná-li se o případ § 153 odst. 2 a likvidační podstata nepostačuje k splnění všech dluhů, likvidátor z výtěžku uhradí v první skupině náklady likvidace, ve druhé skupině ze zůstatku uspokojí pohledávky zaměstnanců z pracovního poměru a po té hradí ve třetí skupině pohledávky ostatních věřitelů.

(2) Není-li možné plně vyrovnat pohledávky v téže skupině, uspokojí se poměrně.

§ 180

(1) Nezdaří-li se v přiměřené době celou likvidační podstatu zpeněžit, vyrovná likvidátor z částečného výtěžku přednostně náklady a pohledávky z první a pak z druhé skupiny, je-li to možné; tím není dotčen § 179 odst. 2. Poté likvidátor nabídne věřitelům pohledávek třetí skupiny likvidační podstatu k převzetí na úhradu dluhů.

(2) Nezdaří-li se v přiměřené době zpeněžit likvidační podstatu ani zčásti, anebo nejsou-li z částečného výtěžku pohledávky první a druhé skupiny zcela vyrovnány, likvidátor nabídne likvidační podstatu k převzetí podle odstavce 1 všem věřitelům.

(3) O věřiteli, jemuž byla likvidační podstata nabídnuta podle odstavce 1 nebo 2 a do dvou měsíců se k nabídce nevyjádřil, platí, že nabídku přijal; tento účinek nenastane, nepoučil-li jej o tom likvidátor v nabídce.

§ 181

(1) Věřitelům, kteří převezmou likvidační podstatu, náleží každému podíl určený poměrem výše jejich pohledávek; ve zbytku jejich pohledávky zanikají.

(2) Odmítne-li některý z věřitelů účast na převzetí likvidační podstaty, jeho pohledávka zaniká.

§ 182

(1) Odmítnou-li všichni věřitelé likvidační podstatu převzít přechází likvidační podstata dnem zániku právnické osoby na stát; likvidátor to bez zbytečného odkladu oznámí orgánu příslušnému podle zvláštního zákona.

(2) Bez zřetele k § 179 až § 181 náleží věřiteli, který je podle zvláštního zákona věřitelem odděleným, uspokojení z jistoty, kterou byla jeho pohledávka zajištěna. Nebude-li oddělený věřitel takto plně uspokojen ve své pohledávce, náleží mu ve zbytku plnění podle § 179 až § 181.

§ 183

(1) Jakmile likvidátor dokončí vše, co předchází naložení s likvidačním zůstatkem, nebo předání likvidační podstaty podle § 180, anebo oznámení podle § 182, vyhotoví konečnou zprávu o průběhu likvidace, v níž zejména uvede, jak bylo s likvidační podstatou naloženo, a popřípadě též návrh na použití likvidačního zůstatku. K témuž dni likvidátor vyhotoví účetní závěrku.

(2) Konečnou zprávu, návrh na použití likvidačního zůstatku a účetní závěrku předloží likvidátor ke schválení tomu, kdo jej ustavil do funkce. Kdo se stal likvidátorem podle § 167 odst. 1, předloží konečnou zprávu, návrh na použití likvidačního zůstatku a účetní závěrku tomu orgánu právnické osoby, který má působnost jej odvolat z funkce, popřípadě působnost jej kontrolovat. Není-li takový orgán, předloží likvidátor tyto doklady a návrhy ke schválení soudu.

(3) Výmazu právnické osoby z veřejného rejstříku nebrání, že nebyly schváleny dokumenty uvedené v odstavci 1.

§ 184

(1) Dokud nebudou uspokojena práva všech věřitelů, kteří své pohledávky přihlásili včas podle § 176, nelze vyplácet podíl na likvidačním zůstatku, ani ve formě zálohy, ani jej jinak použít.

(2) Je-li pohledávka sporná nebo není-li ještě splatná, lze likvidační zůstatek použít, jen byla-li věřiteli poskytnuta dostatečná jistota.

§ 185

Likvidace končí použitím likvidačního zůstatku, převzetím likvidační podstaty věřiteli, nebo jejím odmítnutím. Likvidátor podá do třiceti dnů od skončení likvidace návrh na výmaz právnické osoby z veřejného rejstříku.

§ 186

Zjistí-li se ještě před výmazem právnické osoby z veřejného rejstříku její dosud neznámý majetek nebo objeví-li se potřeba jiných nezbytných opatření, likvidace neskončí a likvidátor tento majetek vypořádá nebo provede další nezbytná opatření. Po ukončení těchto jednání postupuje podle § 183 a 185; ustanovení § 150 použít nelze.

§ 187

(1) Zjistí-li se neznámý majetek právnické osoby po jejím výmazu z veřejného rejstříku nebo objeví-li se jiný zájem hodný právní ochrany, soud na návrh toho, kdo osvědčí právní zájem, zruší zápis o výmazu právnické osoby, rozhodne o její likvidaci a jmenuje likvidátora. Kdo vede veřejný rejstřík, do něho podle tohoto rozhodnutí zapíše obnovení právnické osoby, skutečnost, že je v likvidaci a údaje o likvidátorovi. Od obnovení se na právnickou osobu hledí jako by nikdy nezanikla.

(2) Byla-li právnická osoba obnovena vzhledem k zjištění neznámého majetku, obnoví se neuspokojené pohledávky jejích věřitelů.

Oddíl 2

Korporace

Pododdíl 1

Obecně o korporacích

§ 188

(1) Korporaci vytváří jako právnickou osobu společenství osob.

(2) Na právnickou osobu tvořenou jediným členem se hledí jako na korporaci.

§ 189

(1) Korporace může mít jediného člena, připouští-li to zákon. V takovém případě jediný člen korporace v ní nemůže z vlastní vůle ukončit členství, ledaže v důsledku toho na jeho místo vstoupí nová osoba.

(2) Klesne-li počet členů korporace pod počet stanovený zákonem, soud ji i bez návrhu zruší a rozhodne o její likvidaci. Nejprve jí však poskytne přiměřenou lhůtu k zjednání nápravy.

§ 190

(1) Přijetím členství v korporaci přijímá každý přistupující člen povinnost chovat se vůči korporaci čestně a zachovávat její stanovy. Korporace ho nesmí zvýhodňovat ani znevýhodňovat a musí šetřit jeho členská práva a oprávněné zájmy.

(2) Zneužije-li některý z členů v soukromé korporaci hlasovací právo k újmě celku, rozhodne soud na návrh toho, kdo prokáže právní zájem, že k hlasu tohoto člena nelze pro určitý případ přihlížet. Právo podat návrh zaniká, nebyl-li podán do tří měsíců ode dne, kdy bylo hlasovací právo zneužito.

Pododdíl 2

Spolek

§ 191

(1) Alespoň tři osoby vedené společným zájmem mohou založit k jeho naplňování spolek jako samosprávný a dobrovolný svazek členů a spolčovat se v něm.

(2) Vytvoří-li spolky k uplatňování společného zájmu nový spolek jako svůj svaz, vyjádří v názvu nového spolku jeho svazovou povahu.

§ 192

(1) Nikdo nesmí být nucen k účasti ve spolku a nikomu nesmí být bráněno vystoupit z něho.

(2) Členové spolku neručí za jeho dluhy.

§ 193

(1) Název spolku obsahuje slovo „spolek“ nebo jiné označení naznačující jeho spolkovou povahu.

(2) Po podání ohlášky spolek připojí k svému názvu dodatek „ohlášený spolek“, postačí však zkratka „o.s.“

§ 194

(1) Hlavní činností spolku může být jen uspokojování a ochrana těch zájmů, k jejichž naplňování je spolek založen. Podnikání nebo jiná výdělečná činnost hlavní činností spolku být nemůže.

(2) Vedle hlavní činnosti může spolek vyvíjet též vedlejší hospodářskou činnost spočívající v podnikání nebo jiné výdělečné činnosti, je-li její účel v podpoře hlavní činnosti nebo v hospodárném využití spolkového majetku.

(3) Zisk z činnosti spolku lze použít pouze pro spolkovou činnost, včetně správy spolku.

Založení spolku

§ 195

(1) Zakladatelé založí spolek, shodnou-li se na obsahu stanov; stanovy obsahují alespoň

- a) název a sídlo spolku,
- b) účel spolku vymezením činnosti, jíž má být účelu dosahováno,
- c) práva a povinnosti členů vůči spolku, popřípadě určení způsobu, jak jim budou práva a povinnosti vznikat,
- d) určení statutárního orgánu.

(2) Stanovy popřípadě dále vymezí

- a) vnitřní organizaci spolku,
- b) vedlejší hospodářskou činnost spolku, bude-li provozována,
- c) způsob rozhodování orgánu, který rozhoduje spory náležející do spolkové samosprávy, bude-li takový orgán zřízen,
- d) podmínky vzniku a zániku členství,
- e) podrobnosti o seznamu členů, bude-li takový seznam veden,
- f) způsob vzniku a zániku členství ve statutárním orgánu,
- g) způsob použití likvidačního zůstatku, popřípadě určení, jak se tento způsob stanoví.

§ 196

(1) Určí-li stanovy, že členství je různého druhu, vymezí zároveň práva a povinnosti, spojená s jednotlivými druhy členství.

(2) Stanovy mohou založit pobočný spolek jako organizační jednotku spolku, anebo určit, jakým způsobem se pobočný spolek zakládá a který orgán rozhoduje o založení a zrušení pobočného spolku.

§ 197

(1) Zakládají-li stanovy různé druhy členství ve spolku, vyžaduje se k usnesení, pokud omezuje práva nebo rozšiřuje povinnosti členů s určitým druhem členství, i souhlas většiny přítomných členů s tímto druhem členství.

(2) Zakládají-li stanovy různé druhy členství v pobočném spolku, vyžaduje se, aby návrh změny stanov, pokud mění práva nebo povinnosti členů pobočného spolku s určitým druhem členství, schválila členská schůze pobočného spolku. Pro přijetí usnesení platí odstavec 1 obdobně.

§ 198

Stanovy musí být uloženy v úplném znění v sídle spolku.

Ustavující schůze

§ 199

(1) Spolek lze založit i usnesením ustavující schůze tvořícího se spolku. Na ustavující schůzi se použijí obdobně ustanovení o členské schůzi.

(2) Návrh stanov vypracuje a další zájemce o založení spolku svolá vhodným způsobem k ustavující schůzi svolavatel. Správnost a úplnost listiny přítomných ověří svolavatel nebo osoba jím pověřená.

§ 200

Každý, kdo se dostaví na ustavující schůzi a splňuje podmínky pro členství ve spolku, se zapíše do listiny přítomných, podepíše se k údajům o svém jménu a bydlišti nebo sídlu. Správnost a úplnost listiny přítomných ověří svolavatel nebo osoba jím pověřená. Platí, že osoby zapsané v listině přítomných podaly řádnou přihlášku do spolku.

§ 201

(1) Ustavující schůzi zahájí svolavatel nebo osoba jím pověřená. Sdělí ustavující schůzi počet přítomných a seznámí ji s jednáními, která svolavatel v zájmu spolku již učinil. Dále navrhne ustavující schůzi pravidla pro její jednání a volbu předsedajícího i případných dalších činovníků.

(2) Ustavující schůze volí členy těchto orgánů, které podle určení zákona a stanov zvolit má.

(3) Ustavující schůze přijímá usnesení většinou hlasů přítomných v době hlasování.

(4) Kdo hlasoval proti přijetí návrhu stanov, může od přihlášky do spolku odstoupit. O tom musí být učiněn záznam v listině přítomných opatřený podpisy odstupujícího a toho, kdo záznam učinil.

§ 202

Účastní-li se ustavující schůze alespoň tři osoby, mohou schválit stanovy podle § 195 odst. 1.

Vznik spolku

§ 203

(1) Spolek vzniká dnem účinnosti stanov.

(2) Spolek podá do šedesáti dnů po svém vzniku ohlášku k zápisu do veřejného rejstříku. Ohlášku za spolek podává statutární orgán.

§ 204

Po vzniku spolku ručí členové statutárního orgánu společně a nerozdílně za závazky spolku vzniklé přede dnem zápisu spolku do veřejného rejstříku.

Pobočný spolek

§ 205

(1) Právní osobnost pobočného spolku se odvozuje od právní osobnosti hlavního spolku. Pobočný spolek může mít práva a povinnosti a nabývat je v rozsahu určeném stanovami hlavního spolku a zapsaném ve veřejném rejstříku.

(2) Název pobočného spolku musí obsahovat příznačný prvek názvu hlavního spolku a vyjádřit jeho vlastnost pobočného spolku.

§ 206

(1) Pobočný spolek se zapisuje do veřejného rejstříku.

(2) Z právních jednání pobočného spolku vzniklých přede dnem jeho zápisu do veřejného rejstříku je hlavní spolek oprávněn a zavázán společně a nerozdílně s pobočným spolkem. Ode dne zápisu pobočného spolku do veřejného rejstříku ručí hlavní spolek za dluhy pobočného spolku v rozsahu určeném stanovami.

§ 207

(1) Zrušením hlavního spolku se zrušuje i pobočný spolek.

(2) Hlavní spolek nezanikne dříve než zaniknou všechny pobočné spolky.

Členství

§ 208

(1) Členství ve spolku se váže na osobu člena a nepřechází na jeho právního nástupce. Člen spolku nemůže bez souhlasu spolku členství převést ani přenechat jeho výkon třetí osobě.

(2) Je-li členem spolku právnická osoba, vykonává její členská práva statutární orgán, neurčí-li jiného zástupce.

§ 209

(1) Po vzniku spolku může členství v něm vzniknout přijetím za člena nebo jiným způsobem určeným stanovami.

(2) Kdo se uchází o členství ve spolku, projevuje tím vůli být vázán stanovami od okamžiku, kdy se stane členem spolku.

(3) O přijetí za člena rozhoduje orgán určený stanovami, jinak nejvyšší orgán spolku.

§ 210

Vznikem členství v pobočném spolku vzniká i členství v hlavním spolku.

§ 211

Stanovy mohou určit výši a splatnost členského příspěvku, anebo určí, který orgán spolku určí výši a splatnost členského příspěvku a jakým způsobem.

§ 212

Seznam členů

(1) Vede-li spolek seznam členů, určí stanovy, jakým způsobem provádí v seznamu členů zápisy a výmazy týkající se členství osob ve spolku. Stanovy dále určí, jak bude seznam členů zpřístupněn, anebo že zpřístupněn nebude.

(2) Každý člen, a to i bývalý, obdrží od spolku na jeho náklady potvrzení s výpisem ze seznamu členů obsahující údaje o své osobě; namísto zemřelého člena může o potvrzení požádat jeho manžel, dítě nebo rodič; není-li žádný z nich, může vydání potvrzení žádat jiná osoba blízká nebo dědic, prokáží-li zájem hodný právní ochrany.

(3) Seznam členů může být uveřejněn se souhlasem všech členů, kteří jsou v něm zapsáni; při uveřejnění neúplného seznamu členů musí být z něho patrné, že je neúplný.

Zánik členství

§ 213

Členství ve spolku zaniká vystoupením, vyloučením, nebo dalšími způsoby uvedenými ve stanovách nebo v zákoně.

§ 214

Neurčí-li stanovy jinak, zanikne členství, pokud člen nezaplatí členský příspěvek ani v přiměřené lhůtě určené spolkem dodatečně ve výzvě k zaplacení, ačkoli byl na tento následek ve výzvě upozorněn.

§ 215

(1) Spolek má právo vyloučit člena, který závažně porušil povinnost vyplývající z členství a nezjednal ani po výzvě spolku v přiměřené lhůtě nápravu. Výzva se nevyžaduje, nelze-li porušení povinnosti odčinit nebo způsobilo-li spolku zvlášť závažnou újmu.

(2) Rozhodnutí o vyloučení se doručí vyloučenému členu.

(3) Není-li o vyloučení člena rozhodnuto do jednoho roku od porušení povinnosti, právo spolku na vyloučení člena zaniká.

§ 216

Neurčí-li stanovy jinak, může návrh na vyloučení podat v písemné formě kterýkoli člen; v návrhu se uvedou okolnosti osvědčující důvod pro vyloučení.

§ 217

(1) Neurčí-li stanovy jiný orgán, rozhoduje o vyloučení člena statutární orgán. Člen musí mít příležitost se s návrhem na vyloučení seznámit, žádat o jeho vysvětlení a uvést i doložit vše, co mu je k prospěchu.

(2) Rozhoduje-li o vyloučení člena jiný než nejvyšší orgán spolku a není-li ve spolku zřízena rozhodčí komise, může člen do patnácti dnů od doručení rozhodnutí navrhnout v písemné formě, aby nejvyšší orgán rozhodnutí o vyloučení přezkoumal.

(3) Odporuje-li rozhodnutí o vyloučení stanovám nebo zákonu, příslušný orgán je zruší; jinak je potvrdí.

§ 218

Vyloučený člen může do tří měsíců od doručení konečného rozhodnutí spolku o svém vyloučení navrhnout soudu, aby rozhodl o neplatnosti vyloučení; jinak toto právo zaniká. Nebylo-li mu rozhodnutí doručeno, může člen návrh podat do tří měsíců ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejdéle však do jednoho roku ode dne, kdy byl po vydání rozhodnutí zánik jeho členství vyloučením zapsán do seznamu členů, jinak toto právo zaniká.

Organizace spolku

§ 219

(1) Orgány spolku jsou statutární orgán a nejvyšší orgán, případně kontrolní komise, rozhodčí komise a další orgány určené ve stanovách. Stanovy mohou orgány spolku pojmenovat libovolně, nevzbudí-li tím klamný dojem o jejich povaze.

(2) Je-li členem orgánu spolku právnická osoba, zmocní fyzickou osobu, aby ji v orgánu zastupovala, jinak právnickou osobu zastupuje člen jejího statutárního orgánu.

§ 220

Stanovy určí, je-li statutární orgán kolektivní (výbor) nebo individuální (předseda). Neurčí-li stanovy jinak, volí a odvolává členy statutárního orgánu nejvyšší orgán spolku.

§ 221

(1) Neurčí-li stanovy funkční období členů volených orgánů spolku, je toto období pětileté.

(2) Neurčí-li stanovy jinak, mohou členové volených orgánů spolku, jejichž počet neklesl pod polovinu, kooptovat náhradní členy do nejbližšího zasedání orgánu příslušného k volbě.

Členská schůze

§ 222

(1) Neurčí-li stanovy jinak, je nejvyšším orgánem spolku členská schůze. Náleží jí určit hlavní zaměření činnosti spolku, schválit výsledek hospodaření spolku, hodnotit činnost dalších orgánů spolku i jejich členů a rozhodnout o zrušení spolku s likvidací nebo o jeho přeměně, jakož i další působnost vyplývající ze stanov.

(2) Členskou schůzi svolává k zasedání statutární orgán spolku, popřípadě i jiný orgán určený ve stanovách. Neurčí-li stanovy jinak, zasedá členská schůze nejméně jedenkrát do roka.

§ 223

Statutární orgán spolku svolá členskou schůzi z podnětu alespoň třetiny členů spolku, neurčí-li stanovy nižší počet, nebo kontrolního orgánu spolku. Nesvolá-li statutární orgán spolku členskou schůzi do třiceti dnů od doručení podnětu, může ten, kdo podnět podal, svolat členskou schůzi na náklady spolku sám.

§ 224

(1) Neurčí-li stanovy jiný způsob, svolá se členská schůze k zasedání vhodným způsobem ve lhůtě určené stanovami, jinak nejméně třicet dnů před jeho konáním. Z pozvánky musí být zřejmé místo, čas a pořad zasedání.

(2) Je-li zasedání svoláno podle § 223, může být pořad jednání proti návrhu uvedenému v podnětu změněn jen se souhlasem toho, kdo podnět podal.

(3) Místo a čas zasedání se určí tak, aby co nejméně omezovaly možnost členů účastnit se.

§ 225

(1) Kdo zasedání svolal, může je odvolat nebo odložit stejným způsobem, jakým bylo svoláno. Stane-li se tak méně než týden před oznámeným datem zasedání, nahradí spolek členům, kteří se na zasedání dostavili podle pozvánky, účelně vynaložené náklady.

(2) Je-li zasedání svoláno podle § 223, může být odvoláno či odloženo jen na návrh nebo se souhlasem toho, kdo k němu dal podnět.

§ 226

Každý člen je oprávněn účastnit se zasedání a požadovat i dostat na něm vysvětlení záležitostí spolku, vztahuje-li se požadované vysvětlení k předmětu jednání členské schůze. Požaduje-li člen na zasedání sdělení o skutečnostech, které zákon uveřejnit zakazuje nebo jejichž prozrazení by spolku způsobilo vážnou újmu, nelze mu ji poskytnout.

§ 227

(1) Členská schůze je schopna usnášet se, neurčí-li stanovy počet nižší, za účasti většiny členů spolku. Usnesení přijímá většinou hlasů přítomných v době usnášení, neurčí-li stanovy vyšší počet. Neurčí-li stanovy něco jiného, má každý člen jeden hlas.

(2) Určí-li stanovy při úpravě různých druhů členství ve spolku, že je s určitým druhem členství spojen hlas jen poradní, nepřihlíží se k tomuto hlasu pro účely odstavce 1. Tím není dotčeno ustanovení § 197 odst. 1.

§ 228

(1) Kdo zasedání zahájí, ověří, zda je schopna se usnášet. Poté zajistí volbu předsedy zasedání a případně i dalších činovníků, vyžadují-li jejich volbu stanovy.

(2) Předseda vede zasedání tak, jak byl jeho pořad ohlášen, ledaže se členská schůze usnese na předčasném ukončení zasedání.

(3) Záležitost, která nebyla zařazena na pořad zasedání při jeho ohlášení, lze rozhodnout jen za účasti a se souhlasem všech členů spolku oprávněných o ní hlasovat.

§ 229

(1) Statutární orgán spolku zajistí vyhotovení zápisu ze zasedání do třiceti dnů od jejího ukončení, neurčí-li stanovy jinou lhůtu. Není-li to možné, vyhotoví zápis ten, kdo zasedání předsedal, nebo koho tím pověřila členská schůze.

(2) Ze zápisu musí být patrné, kdo zasedání svolal a jak, kdo je zahájil, kdo mu předsedal, jaké případné další činovníky členská schůze zvolila, jaká usnesení přijala a kdy byl zápis vyhotoven.

(3) Každý člen spolku může nahlížet do zápisů ze zasedání za podmínek určených stanovami. Neurčí-li stanovy jinak, lze toto právo vykonat v sídle spolku.

§ 230

Na usnesení členské schůze nebo jiného nejvyššího orgánu, které se přičí dobrým mravům, nebo mění stanovy tak, že jejich obsah odporuje donucujícím ustanovením zákona, se hledí, jako by nebylo přijato.

§ 231

Dílčí členské schůze

Stanovy mohou určit, že se zasedání členské schůze bude konat formou dílčích členských schůzí, případně též, o kterých záležitostech tímto způsobem rozhodnout nelze. Pripustí-li stanovy zasedání dílčích členských schůzí, rovněž určí období, v němž se všechna zasedání musí konat. Pro schopnost usnášet se a pro přijímání usnesení se zúčastnění členové a odevzdané hlasy počítají.

§ 232

Shromáždění delegátů

(1) Stanovy mohou určit, že působnost členské schůze plní shromáždění delegátů.

(2) Každý delegát musí být volen stejným počtem hlasů. Není-li to dobře možné, mohou stanovy určit pro volbu delegátů rozumnou odchylku.

§ 233

Náhradní zasedání členské schůze

(1) Není-li členská schůze na svém zasedání schopna usnášet se, může statutární orgán nebo ten, kdo původní zasedání svolal, svolat novou pozvánkou ve lhůtě patnácti dnů od předchozího zasedání členskou schůzi na náhradní zasedání. Z pozvánky musí být zřejmé, že se jedná o náhradní zasedání členské schůze. Náhradní zasedání členské schůze se musí konat nejpozději do šesti týdnů ode dne, na který bylo zasedání členské schůze předtím svoláno.

(2) Na náhradním zasedání může členská schůze jednat jen o záležitostech zařazených na pořad předchozího zasedání. Usnesení může přijmout za účasti libovolného počtu členů, ledaže stanovy určí něco jiného.

(3) Obdobně se postupuje, rozhoduje-li členská schůze na zasedání dílčích členských schůzí či rozhoduje-li namísto ní shromáždění delegátů.

Neplatnost usnesení členské schůze

§ 234

Každý člen spolku nebo ten, kdo na tom má zájem hodný právní ochrany, může navrhnout soudu, aby rozhodl o neplatnosti usnesení členské schůze pro jeho rozpor se zákonem nebo se stanovami.

§ 235

(1) Právo podat návrh zanikne uplynutím tří měsíců

- a) ode dne, kdy se konalo zasedání členské schůze,
- b) nebylo-li zasedání členské schůze řádně svoláno, a navrhovatel se ho z toho důvodu nemohl zúčastnit, ode dne, kdy se navrhovatel o usnesení dozvěděl nebo mohl dozvědět, anebo
- c) ode dne, kdy se navrhovatel dozvěděl nebo mohl dozvědět o usnesení, které bylo uvedeno v zápisu ze zasedání členské schůze, ač je členská schůze nepřijala, nejpozději však do jednoho roku od vyhotovení zápisu.

(2) Má se za to, že se zasedání členské schůze konalo v den uvedený v zápise ze zasedání a že zápis byl vyhotoven v den, kterým je datován.

§ 236

(1) Soud neplatnost usnesení nevysloví, došlo-li k porušení zákona nebo stanov, aniž to mělo závažné právní následky, a je-li v zájmu spolku, hodném právní ochrany, neplatnost usnesení nevyslovit.

(2) Soud neplatnost usnesení nevysloví ani tehdy, bylo-li by tím podstatně zasaženo do práva třetí osoby nabytého v dobré víře.

§ 237

(1) Porušil-li spolek při svolání členské schůze nebo v průběhu jejího zasedání základní členské právo člena závažným způsobem, má člen právo na přiměřené zadostiučinění.

(2) Namítne-li to spolek, soud právo na zadostiučinění členu spolku nepřizná, nebylo-li uplatněno

- a) v době stanovené pro podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení, nebo
- b) do tří měsíců ode dne právní moci rozhodnutí o zamítnutí návrhu byl-li tento návrh zamítnut podle § 236.

§ 238

(1) Zřídí-li stanovy jiný nejvyšší orgán spolku, než je členská schůze, a neurčí-li nic jiného, posoudí se působnost a rozhodování tohoto orgánu přiměřeně podle ustanovení o členské schůzi.

(2) Je-li podle stanov statutární orgán spolku i jeho nejvyšším orgánem, a není-li s to vykonávat působnost po dobu delší než jeden měsíc, může alespoň pětina členů spolku svolat shromáždění všech členů spolku; na shromáždění přechází působnost nejvyššího orgánu spolku. To neplatí, určí-li stanovy něco jiného.

Kontrolní komise

§ 239

(1) Zřídí-li stanovy kontrolní komisi, vyžaduje se, aby měla alespoň tři členy. Neurčí-li stanovy jinak, volí a odvolává členy kontrolní komise členská schůze. Určí-li stanovy, že členy kontrolní komise jmenuje nebo odvolává statutární orgán, nepřihlíží se k tomu.

(2) Neurčí-li stanovy další omezení, není členství v kontrolní komisi slučitelné s členstvím ve statutárním orgánu spolku ani s funkcí likvidátora.

§ 240

(1) Kontrolní komise dohlíží, jsou-li členské a hospodářské záležitosti spolku řádně vedeny a vykonává-li spolek činnost v souladu se stanovami a právními předpisy, nesvěří-li jí stanovy další působnost. Zjistí-li kontrolní komise nedostatky, upozorní na ně statutární orgán, navrhne jejich odstranění a podá o tom zprávu členské schůzi.

(2) Kontrolní komise zastupuje spolek proti členu statutárního orgánu, jakož i v každé záležitosti, kdy zájem členů statutárního orgánu odporuje zájmům spolku. Zastupováním pověří kontrolní komise jednoho ze svých členů.

§ 241

V rozsahu působnosti kontrolní komise může její pověřený člen nahlížet do dokladů spolku a požadovat od členů dalších orgánů spolku a od jeho zaměstnanců vysvětlení k jednotlivým záležitostem.

Rozhodčí komise

§ 242

Je-li zřízena rozhodčí komise, rozhoduje o vyloučení člena ze spolku a spory mezi spolkem a jeho členem o placení členských příspěvků. Rozhodčí komise může rozhodovat i další sporné záležitosti náležející do spolkové samosprávy v rozsahu určeném stanovami.

§ 243

(1) Neurčí-li stanovy jiný počet, má rozhodčí komise tři členy, které volí a odvolává členská schůze nebo shromáždění členů spolku.

(2) Členem rozhodčí komise může být jen bezúhonná zletilá a plně svéprávná osoba, která ve spolku nepůsobí jako člen jiného orgánu. Nenavrhli-li nikdo vyslovení neplatnosti volby člena rozhodčí komise pro nedostatek bezúhonnosti, platí s výhradou změny okolností, že byl zvolena bezúhonná osoba.

§ 244

Řízení před rozhodčí komisí upravuje zvláštní zákon.

§ 245

Zrušení spolku

(1) Soud zruší spolek s likvidací i bez návrhu v případě, že spolek, ač byl na to upozorněn,

- a) vyvíjí činnost zakázanou v § 128,
- b) vyvíjí činnost v rozporu s § 194,
- c) nutí třetí osoby k členství ve spolku, k účasti na jeho činnosti nebo k jeho podpoře, nebo
- d) brání členům ze spolku vystoupit.

(2) Tímto ustanovením není dotčen § 152.

Likvidace spolku

§ 246

(1) Při zrušení spolku s likvidací sestaví likvidátor soupis jmění a zpřístupní jej v sídle spolku všem členům.

(2) Likvidátor vydá proti úhradě nákladů soupis jmění každému členu, který o to požádá.

§ 247

(1) Nelze-li ustavit likvidátora jinak, jmenuje soud likvidátorem i bez jeho souhlasu některého z členů kontrolního orgánu. Není-li to možné, jmenuje soud likvidátorem i bez jeho souhlasu některého člena spolku.

(2) Likvidátor jmenovaný podle odstavce 1 nemůže z funkce odstoupit, může však navrhnout soudu, aby jej z funkce zprostil, prokáže-li, že na něm nelze spravedlivě požadovat, aby funkci vykonával.

§ 248

Likvidátor zpeněží likvidační podstatu pouze v tom rozsahu, v jakém to je nezbytné pro splnění dluhů spolku.

§ 249

(1) Likvidátor naloží s likvidačním zůstatkem podle stanov. Určí-li stanovy spolku se statusem veřejné prospěšnosti, že má být likvidační zůstatek použit k jiným než veřejně prospěšným cílům, nepřihlíží se k tomu.

(2) Neurčí-li stanovy, jak má být s likvidačním zůstatkem naloženo, nabídne likvidátor likvidační zůstatek spolku s účelem obdobným. Není-li to možné, nabídne likvidátor likvidační zůstatek obci, v níž má spolek sídlo. Nepřijme-li obec nabídku do dvou měsíců, nabývá likvidační zůstatek kraj, v němž má spolek sídlo.

(3) Získá-li likvidační zůstatek obec nebo kraj, použije jej jen k veřejně prospěšnému cíli.

(4) Obdržel-li spolek účelově vázané plnění z veřejného rozpočtu, ustanovení odstavců 1 a 2 se nepoužijí a likvidátor naloží s příslušnou částí likvidačního zůstatku podle rozhodnutí příslušného orgánu.

Fúze spolků

§ 250

(1) Smlouvu o fúzi uzavírají zúčastněné spolky jako smlouvu o sloučení spolků nebo jako smlouvu o splynutí spolků.

(2) Smlouva o fúzi obsahuje alespoň údaje o názvu, sídle a identifikujícím čísle zúčastněných spolků s uvedením, který spolek je zanikající a který je nástupnický a rozhodný den.

(3) Dojde-li v důsledku sloučení ke změně stanov nástupnického spolku, obsahuje smlouva o sloučení spolků také dohodu o této změně.

(4) Smlouva o splynutí spolků obsahuje též ujednání o stanovách nástupnického spolku.

§ 251

(1) Zúčastněné spolky si před uzavřením smlouvy o fúzi navzájem zpřístupní své majetkové evidence a poskytnou další sdělení a písemnosti potřebné pro posouzení právních a hospodářských důsledků fúze.

(2) Kdo se seznámí s údaji podle odstavce 1, zachová mlčenlivost o skutečnostech, které zákon zakazuje uveřejnit nebo jejichž prozrazení může zúčastněnému spolku způsobit vážnou újmu.

§ 252

Společně s návrhem smlouvy o fúzi vyhotoví členové statutárních orgánů zúčastněných spolků i zprávu vysvětlující hospodářské i právní důvody a důsledky fúze.

§ 253

(1) Zpráva podle § 252 může být vyhotovena i jako společná pro všechny zúčastněné spolky.

(2) Zpráva podle § 252 nemusí být vyhotovena, jsou-li všichni členové zúčastněného spolku členy jeho statutárního nebo kontrolního orgánu, anebo souhlasí-li s tím všichni členové zúčastněného spolku.

§ 254

Zasedání členské schůze, kterému bude návrh smlouvy o fúzi předložena ke schválení, musí ten, kdo je svolává, ohlásit nejméně třicet dnů před jeho konáním. V této lhůtě musí být zpřístupněny všem členům

- a) návrh smlouvy o fúzi,
- b) návrh úplného znění stanov nástupnického spolku,
- c) výkaz majetku a závazků všech zúčastněných spolků ne starší než šest měsíců a
- d) zpráva podle § 252, je-li její vyhotovení nutné.

§ 255

(1) Zúčastněné spolky zveřejní nejméně třicet dnů před zasedáním členské schůze společné oznámení, v němž uvedou, jakých spolků se fúze týká a jaký spolek se stane nástupnickým spolkem.

(2) Není-li spolek příjemcem plnění z veřejného rozpočtu, má-li zanedbatelný počet věřitelů a je-li celková výše dluhů zanedbatelná, postačí, pokud doručí oznámení známým věřitelům.

§ 256

Přihlásí-li věřitel zúčastněného spolku pohledávku do šesti měsíců ode dne, kdy se zápis fúze stal vůči němu účinným, má právo na dostatečnou jistotu, zhorší-li se dobytnost pohledávky. Prokáže-li věřitel, že se v důsledku fúze dobytnost pohledávky zhorší podstatným způsobem, má právo na dostatečnou jistotu ještě před zápisem fúze do veřejného rejstříku.

§ 257

(1) Návrh smlouvy o fúzi schvalují členské schůze zúčastněných spolků. Členská schůze může návrh smlouvy o fúzi jen schválit nebo odmítnout.

(2) Ten, kdo za zúčastněný spolek návrh smlouvy o fúzi podepisuje, připojí k podpisu kromě dalších náležitostí také údaj, že návrh smlouvy schválila členská schůze spolku a kdy se tak stalo. Smlouva o fúzi je přijata usnesením členské schůze posledního ze zúčastněných spolků o schválení návrhu smlouvy o fúzi a jejím podpisem za tento spolek.

(3) Zasedání členských schůzí zúčastněných spolků může být svoláno i jako společné. Tehdy členské schůze zúčastněných spolků hlasují o návrhu smlouvy o fúzi odděleně. Pokud se však po schválení návrhu smlouvy o fúzi volí členové orgánů nástupnického spolku, mohou členské schůze zúčastněných spolků rozhodnout, že budou o těchto členech hlasovat společně.

(4) Zakládají-li či ruší-li stanovy nástupnického spolku některým členům zanikajícího spolku zvláštní druh členství, vyžaduje se k platnosti usnesení členské schůze i oddělené hlasování těchto členů..

§ 258

Návrh na vyslovení neplatnosti smlouvy o fúzi lze podat jen společně s návrhem na neplatnost usnesení členské schůze schvalujícího tuto smlouvu. Právo domáhat se neplatnosti

má jen zúčastněný spolek nebo osoba oprávněná podat návrh na vyslovení neplatnosti členské schůze.

§ 259

(1) Návrh na zápis fúze do veřejného rejstříku podávají společně všechny zúčastněné spolky. Jedná-li se o fúzi splynutím, podepíše návrh také členové statutárního orgánu nástupnického spolku.

(2) Na základě návrhu provede příslušný orgán zápis fúze tak, že k témuž dni vymaže ve veřejném rejstříku zanikající spolky, poznamená, kdo je jejich právní nástupce, a

- a) při fúzi sloučením poznamená u nástupnického spolku den účinnosti sloučení a názvy, sídla a identifikující čísla spolků, které se s nástupnickým spolkem sloučily, a případné další změny u nástupnického spolku, pokud v důsledku fúze nastaly,
- b) při fúzi splynutím provede zápis nástupnického spolku a poznamená u něho názvy, sídla a identifikující čísla spolků, které jsou jeho právní předchůdci.

§ 260

Po zápisu fúze do veřejného rejstříku nelze smlouvu o fúzi změnit nebo zrušit.

§ 261

Zápisem fúze nabývají členové zanikajícího spolku členství v nástupnického spolku.

§ 262

(1) Nepodají-li zúčastněné spolky návrh na zápis fúze do šesti měsíců ode dne, kdy byla smlouva o fúzi uzavřena, může ten ze zúčastněných spolků, který byl připraven návrh podat, od smlouvy o fúzi odstoupit. Odstoupí-li od smlouvy i jen jedna strana, zaniká tím závazek všech stran, založený smlouvou.

(2) Nepodají-li zúčastněné spolky návrh na zápis fúze do jednoho roku ode dne, kdy byla smlouva o fúzi uzavřena, platí, že od smlouvy odstoupily všechny zúčastněné spolky.

(3) Společně a nerozdílně se spolkem, který způsobil, že návrh na zápis fúze nebyl podán včas, nahradí ostatním spolkům škodu z toho vzniklou členové jeho statutárního orgánu.

Rozdělení spolku

§ 263

(1) Při rozdělení sloučením uzavírají zúčastněné spolky smlouvu o rozdělení.

(2) Smlouva o rozdělení obsahuje alespoň

- a) údaje o názvu, sídle a identifikujícím čísle zúčastněných spolků s uvedením, který spolek je zanikající a které jsou nástupnické,
- b) určení, jaký majetek a dluhy zanikajícího spolku přejímají nástupnické spolky,
- c) určení, kteří zaměstnanci zanikajícího spolku se stávají zaměstnanci jednotlivých nástupnických spolků,
- d) rozhodný den.

(3) Dochází-li v důsledku rozdělení sloučením ke změně stanov některého z nástupnických spolků, obsahuje smlouva o rozdělení také dohodu o této změně.

(4) Nestanoví-li smlouva o rozdělení jinak, nabývá každý člen zanikajícího spolku ke dni účinnosti rozdělení členství ve všech nástupnických spolcích.

§ 264

(1) Při rozdělení se založením nových spolků vyhotoví rozdělovaný spolek projekt rozdělení.

(2) Projekt obsahuje alespoň

- a) údaje o názvu, sídle a identifikujícím čísle zúčastněných spolků s uvedením, který spolek je zanikající a které jsou nástupnické,
- b) určení, jaký majetek a dluhy zanikajícího spolku přejímají nástupnické spolky,
- c) určení, kteří zaměstnanci zanikajícího spolku se stávají zaměstnanci jednotlivých nástupnických spolků,
- d) návrh stanov nástupnických spolků,
- e) rozhodný den.

(3) Nestanoví-li projekt rozdělení jinak, nabývá každý člen zanikajícího spolku ke dni účinnosti rozdělení členství ve všech nástupnických spolcích.

§ 265

(1) Není-li ze smlouvy o rozdělení nebo z projektu rozdělení zřejmé, jaký majetek přechází z rozdělovaného spolku na nástupnické spolky, platí, že nástupnické spolky jsou spoluvlastníky takového majetku.

(2) Není-li ze smlouvy o rozdělení nebo z projektu rozdělení zřejmé, jaké dluhy přecházejí z rozdělovaného spolku na nástupnické spolky, platí, že nástupnické spolky jsou z těchto dluhů zavázány společně a nerozdílně.

§ 266

(1) Při rozdělení sloučením se ustanovení o fúzi použijí obdobně.

(2) Při rozdělení se založením nových spolků vyhotoví statutární orgán rozdělovaného spolku společně s projektem rozdělení i zprávu vysvětlující hospodářské i právní důvody a důsledky rozdělení. Zpráva nemusí být vyhotovena, jsou-li všichni členové spolku členy jeho statutárního orgánu, anebo souhlasí-li s tím všichni členové spolku.

§ 267

(1) Zasedání členské schůze, kterému budou předloženy smlouva o rozdělení nebo projekt rozdělení ke schválení, se svolá nejméně třicet dnů před jeho konáním.

(2) V téže lhůtě spolek zpřístupní ve svém sídle všem členům zprávu statutárního orgánu vysvětlující hospodářské i právní důvody a důsledky rozdělení, je-li její vyhotovení nutné a

- a) jedná-li se o rozdělení sloučením, návrh smlouvy o rozdělení, statuty nástupnického spolku a výkaz majetku a závazků všech zúčastněných spolků ne starší než šest měsíců, nebo

- b) jedná-li se o rozdělení se založením nových spolků, projekt rozdělení, výkaz majetku a závazků rozdělovaného spolku, jakož i zahajovací rozvahy a návrh stanov nástupnických spolků.

§ 268

(1) Nejméně třicet dnů před zasedáním členské schůze zveřejní rozdělovaný spolek oznámení, v němž uvede, jakého spolku se rozdělení týká a které spolky se stanou jeho spolky nástupnickými. V oznámení rozdělovaný spolek též upozorní věřitele na jejich právo podle § 276.

(2) Ustanovení § 255 odst. 2 se použije obdobně.

§ 269

(1) Smlouvu o rozdělení schvalují členské schůze zúčastněných spolků. Ustanovení § 257 odst. 3 se použije obdobně.

(2) Projekt rozdělení schvaluje členská schůze rozdělovaného spolku.

(3) Členská schůze může smlouvu o rozdělení nebo projekt rozdělení jen schválit, nebo odmítnout.

(4) Zakládají-li stanovy nástupnických spolků některým členům rozdělovaného spolku zvláštní druh členství, vyžaduje se k platnosti usnesení členské schůze též oddělené hlasování členů, kteří mají získat tento druh členství.

(5) Mají-li podle smlouvy o rozdělení nebo podle projektu rozdělení nabýt členství v některém nástupnickém spolku jen někteří členové rozdělovaného spolku, vyžaduje se k platnosti usnesení též oddělené hlasování těchto členů.

§ 270

(1) Rozdělovaný spolek podá návrh na zápis rozdělení do veřejného rejstříku. Jedná-li se o rozdělení sloučením, podají společný návrh spolek rozdělovaný i nástupnický.

(2) Na základě návrhu provede příslušný orgán zápis rozdělení tak, že k témuž dni vymaže ve veřejném rejstříku zanikající spolek, poznamená, kdo je jeho právní nástupce, a

- a) při rozdělení sloučením poznamená u nástupnického spolku den účinnosti rozdělení sloučením a název, sídlo a identifikující číslo spolku, který se s nástupnickým spolkem sloučil, a případné další změny u nástupnického spolku, pokud v důsledku přeměny nastaly,
- b) při rozdělení se založením nových spolků provede zápis nástupnických spolků a poznamená u něho název, sídlo a identifikující číslo spolku, který je jeho právním předchůdcem.

§ 271

Po zápisu rozdělení do veřejného rejstříku nelze smlouvu o rozdělení ani projekt rozdělení změnit nebo zrušit.

§ 272

(1) Nepodají-li při rozdělení sloučením zúčastněné spolky návrh na zápis rozdělení do šesti měsíců ode dne, kdy byla smlouva o rozdělení uzavřena, může ten ze zúčastněných spolků, který byl připraven návrh podat, od smlouvy o rozdělení odstoupit. Odstoupí-li od smlouvy i jen jedna strana, zanikají tím závazky všech stran, založené smlouvou.

(2) Nepodají-li při rozdělení sloučením zúčastněné spolky návrh na zápis rozdělení do jednoho roku ode dne, kdy byla smlouva o rozdělení uzavřena, platí, že od smlouvy odstoupily všechny zúčastněné spolky.

(3) Společně a nerozdílně se spolkem, který způsobil, že návrh na zápis přeměny nebyl podán včas, nahradí ostatním spolkům škodu z toho vzniklou společně a nerozdílně i členové jeho statutárního orgánu.

§ 273

Nepodá-li rozdělovaný spolek při rozdělení se založením nových spolků návrh na zápis rozdělení do jednoho roku ode dne, kdy bylo rozhodnutí o rozdělení přijato, ruší se marným uplynutím lhůty rozhodnutí o rozdělení.

§ 274

(1) Každý z nástupnických spolků ručí společně s ostatními nástupnickými spolky za dluhy přešlé z rozdělovaného spolku na další nástupnický spolek.

(2) Dá-li si rozdělovaný spolek ocenit své jmění posudkem znalce ustanoveného mu soudem podle zvláštního zákona, a to včetně odděleného ocenění jmění přecházejícího na jednotlivé nástupnické spolky, a splní povinnost zveřejnění podle § 258, ručí každý nástupnický spolek za dluhy podle odstavce 1 jen do výše čistého jmění nabytého rozdělením.

(3) Právo z ručení podle odstavců 1 a 2 nemohou uplatnit věřitelé, jimž se dostalo jistoty podle § 275.

§ 275

Přihlásí-li věřitel zúčastněného spolku pohledávku do šesti měsíců ode dne, kdy se zápis rozdělení stal vůči němu účinným, má právo na dostatečnou jistotu, pokud prokáže, že se dobytnost pohledávky zhorší. Prokáže-li věřitel, že se v důsledku rozdělení dobytnost pohledávky zhorší podstatným způsobem, má právo na dostatečnou jistotu ještě před zápisem rozdělení do veřejného rejstříku.

§ 276

(1) Každý, jehož právní zájmy jsou rozdělením dotčeny, má právo, aby mu kterýkoli ze zúčastněných spolků sdělil do jednoho měsíce od doručení žádosti, jaké jmění přechází rozdělením na jednotlivé nástupnické spolky.

(2) Nedostane-li se dlužníku zaniklého spolku sdělení, kdo je po rozdělení spolku jeho věřitelem, může plnit kterémukoli z nástupnických spolků. Nedostane-li se věřiteli zaniklého spolku sdělení, kdo je po rozdělení spolku jeho dlužníkem, může požadovat plnění od kteréhokoli z nástupnických spolků.

Oddíl 3

Fundace

Pododdíl 1

Obecně o fundacích

§ 277

Fundace je právnická osoba vytvořená majetkem vyčleněným k určitému účelu. Její činnost se váže na účel, k němuž byla zřízena.

§ 278

Fundace je zřízena zakladatelským právním jednáním nebo zákonem, v nichž musí být určeny její majetkové zajištění a účel.

§ 279

(1) Právní poměry fundací se spravují ustanoveními o jejich právních formách. Nejsou-li taková ustanovení, použijí se na tyto poměry přiměřeně ustanovení o nadacích.

(2) Vnitřní poměry fundace upravuje její statut.

Pododdíl 2

Nadace

§ 280

(1) Zakladatel zakládá nadaci k trvalé službě účelu společensky nebo hospodářsky užitečnému účelu. Účel nadace může být veřejně prospěšný, spočívá-li v podpoře obecného blaha, anebo dobročinný, spočívá-li v podpoře určitého okruhu osob určených jednotlivě či jinak.

(2) Zakazuje se založit nadaci za účelem podpory politických stran a hnutí nebo jiné účasti na jejich činnosti. Zakazuje se založit nadaci sloužící výdělečným cílům. Plní-li nadace zakázaný účel, soud ji i bez návrhu zruší a nařídí její likvidaci.

§ 281

(1) Nadace může podnikat

- a) slouží-li výtěžky jejího podnikání jen k podpoře jejího účelu,
- b) určil-li to v souladu s nadační listinou její statut a
- c) představuje-li podnikání pouhou vedlejší činnost.

(2) Nadace nesmí převzít přímo nebo nepřímo vedení obchodní společnosti, ani sama nebo spolu s jinými vystupovat vůči obchodní společnosti jako ovládající osoba. Stane-li se tak, jsou neúčinné hlasy, které za tím účelem uplatní.

(3) Nadace nesmí být neomezeně ručícím společníkem obchodní společnosti.

§ 282

(1) Název nadace obsahuje slovo „nadace“.

(2) Pravidelnou součástí názvu nadace je označení poukazující na její účel.

Založení nadace

§ 283

(1) Nadace se zakládá nadační listinou, kterou může být zakládací listina nebo pořízení pro případ smrti.

(2) Zakládací listinu nadace pořizuje jedna osoba nebo více osob.

(3) Stojí-li na straně zakladatele nadace více osob, považují se za zakladatele jediného a v záležitostech nadace musí jednat jednomyslně; odmítá-li některá z těchto osob souhlas bez vážného důvodu udělit, nahradí jej k návrhu kterékoli z ostatních zakládajících osob svým rozhodnutím soud.

(4) Nadační listina vyžaduje formu veřejné listiny.

§ 284

(1) Zakládací listina nadace obsahuje alespoň

- a) název a sídlo nadace,
- b) jméno zakladatele a jeho bydliště nebo sídlo,
- c) vymezení účelu, pro který se nadace zakládá,
- d) údaj o výši vkladu, případně o jeho předmětu, který se každý zakladatel zavazuje do nadace vnést,
- e) údaj o výši nadačního kapitálu,
- f) počet členů správní rady i jména a bydliště jejích prvních členů a údaj, jakým způsobem členové správní rady za nadaci jednají,
- g) počet členů dozorčí rady i jména a bydliště jejích prvních členů, případně, není-li dozorčí rada zřizována, jméno a bydliště prvního revizora,
- h) určení správce vkladů a
- i) podmínky pro poskytování nadačních příspěvků, případně okruh osob, jimž je lze poskytnout, nebo okruh činností, jež nadace může vzhledem k svému účelu vykonávat, anebo určení, že tyto náležitosti stanoví statut nadace.

(2) Nadační listina obsahuje i údaj o identifikujícím čísle zakladatele a identifikující čísla fyzických osob v ní uvedených.

§ 285

(1) Při založení nadace pořízením pro případ smrti se do nadace vnáší vklad povoláním nadace za dědice nebo nařízením odkazu.

(2) Je-li nadační listina obsažena v pořízení pro případ smrti, obsahuje alespoň

- a) název nadace,
- b) vymezení účelu, pro který se nadace zakládá,
- c) údaj o výši vkladu, popřípadě o jeho předmětu,
- d) údaj o výši nadačního kapitálu a
- e) podmínky pro poskytování nadačních příspěvků, případně okruh osob, jimž je lze poskytnout, anebo určení, že tyto náležitosti stanoví statut nadace.

§ 286

(1) Neobsahuje-li pořízení pro případ smrti další náležitosti stanovené v § 284, rozhodne o nich osoba určená v pořízení, jinak vykonavatel závěti; to platí i v případě, že zůstavitel jmenoval členy správní rady nebo dozorčí rady a některý z nich zemřel, není způsobilý funkci zastávat nebo ji odmítné.

(2) Rozhodnutí podle odstavce 1 vyžaduje formu veřejné listiny.

§ 287

Neuvede-li nadační listina předmět vkladu, má se za to, že je peněžitý.

§ 288

Statut nadace

(1) Statut nadace upraví alespoň způsob jednání orgánů nadace, podmínky pro poskytování nadačních příspěvků, případně též okruh osob, kterým je lze poskytovat.

(2) Nevydá-li zakladatel statut nadace společně s nadační listinou, vydá jej po předchozím souhlasu dozorčí rady správní rada do jednoho měsíce ode dne vzniku nadace. Nevyloučí-li to nadační listina, rozhoduje o změnách statutu po předchozím souhlasu dozorčí rady správní rada.

(3) Nadace svůj statut zpřístupní ve svém sídle; každý je oprávněn do statutu na požádání nahlížet a pořizovat si jeho opisy nebo výpisy z něho.

§ 289

Nadace vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku.

§ 290

Změna účelu nadace

(1) Nevylučuje-li to nadační listina a souhlasí-li s tím správní rada i dozorčí rada, může soud účel nadace na její návrh změnit.

(2) Nadace zveřejní bez zbytečného odkladu po podání návrhu vhodným způsobem oznámení o navrhované změně s uvedením soudu, kterému návrh podala, a poučením, že ten, jehož právního zájmu se návrh dotýká, může u soudu návrhu odporovat podáním doručeným do jednoho měsíce od zveřejnění oznámení. Nadace doručí stejné oznámení i svému zakladateli.

(3) Je-li dosažení dosavadního účelu nadace nemožné nebo obtížně dosažitelné z příčin zakladateli neznámých nebo pro zakladatele nepředvídatelných, nahradí soud dosavadní účel nadace podobným účelem tak, aby co nejvíce šetřil úmysl zakladatele vyjádřený v nadační listině. Účel veřejně prospěšné nadace však nelze změnit na dobročinný.

Vklady do nadace

§ 291

(1) Výši vkladu s nepeněžitým předmětem nelze určit vyšší částkou, než jakou stanovil jako hodnotu předmětu vkladu posudek znalce.

(2) Je-li předmět vkladu do nadace nepeněžitý, musí splňovat předpoklad trvalého výnosu a nesmí sloužit jako jistota.

§ 292

Tvoří-li předmět vkladu investiční cenný papír nebo nástroj peněžního trhu podle právního předpisu upravujícího podnikání na kapitálovém trhu, může být jeho hodnota stanovena i váženým průměrem z cen, za který se uskutečnily obchody tímto cenným papírem nebo nástrojem na regulovaném trhu v době šesti měsíců před splacením vkladu. To neplatí, nastaly-li výjimečné okolnosti, které by hodnotu předmětu vkladu ke dni splacení významně změnily.

§ 293

(1)) Do nadace se před jejím vznikem vnesou jako nadační jistina vklady v souhrnné výši odpovídající alespoň dvousetpadesátinásobku výše existenčního minima stanovené zvláštním zákonem v den založení nadace.

(2) Vklady do nadace přijme před jejím vznikem osoba, kterou nadační listina určila jako správce vkladů. Zanikne-li jeho funkce, ustaví zakladatel, popřípadě vykonavatel závěti nebo jiná oprávněná osoba bez zbytečného odkladu nového správce vkladů; není-li to možné, ustaví nové správce vkladů správní rada nadace. O právech a povinnostech správce platí obdobně ustanovení o právech a povinnostech členů orgánů právnických osob.

§ 294

(1) Předáním předmětu vkladu správci vkladů je vklad splacen. Nadace nabývá vlastnické právo k předmětu vkladu dnem svého vzniku, váže-li však zákon nabytí vlastnického práva na zápis do veřejného seznamu, nabude nadace předmět vkladu do vlastnictví až tímto zápisem.

(2) Je-li předmět vkladu peněžitý, složí jej správce vkladů na zvláštní účet u banky, který pro nadaci a na její jméno zřídí. Banka až do vzniku nadace neumožní ze zůstatku na účtu výplaty a platby, ledaže se prokáže, že nadace nebyla platně založena; byla-li nadace založena pořízením pro případ smrti, vyžaduje se rozhodnutí soudu.

(3) Je-li předmětem vkladu věc zapsaná do veřejného seznamu, předá vkladatel správci vkladů i prohlášení o vnesení vkladu; po vzniku nadace se její vlastnické právo do veřejného seznamu zapíše na základě tohoto prohlášení. Vyžaduje se, aby na prohlášení byl podpis vkladatele úředně ověřen.

§ 295

(1) Správce vkladů potvrdí vnesení vkladů do nadace. V potvrzení uvede, kdo vklad do nadace vnesl, kdy se tak stalo, jaký je předmět vkladu a jaká je souhrnná výše vkladů. Uvede-

li správce vkladů v potvrzení vyšší rozsah plnění, než jaký odpovídá skutečnosti, ručí věřitelům nadace za její dluhy až do výše rozdílu po dobu pěti let od vzniku nadace.

(2) Správce vkladů předá převzatý předmět vkladu nadaci bez zbytečného odkladu po jejím vzniku. Nevznikne-li nadace, vrátí správce vkladů předmět vkladu tomu, kdo jej do nadace vnesl. Právní jednání učiněná správcem vkladů zavazují i osobu, které předmět vkladu předal.

§ 296

(1) Po vzniku nadace lze nadační jistinu rozmnožit nadačními dary nebo rozhodnutím správní rady podle § 304.

(2) Splňuje-li nepeněžitý předmět daru předpoklad trvalého výnosu a neslouží-li jako jistota, má se za to, že dar rozmnožuje nadační jistinu.

Majetek nadace a nadační kapitál

§ 297

Majetek nadace tvoří nadační jistina a ostatní majetek.

§ 298

(1) Nadační jistinu tvoří soubor předmětů vkladů do nadace, popřípadě nadačních darů.

(2) Nadační jistina musí mít celkovou hodnotu odpovídající alespoň dvoustupadesátinásobku výše existenčního minima stanovené zvláštním zákonem v den založení nadace.

§ 299

Peněžní vyjádření nadační jistiny je nadační kapitál. Výše nadačního kapitálu se zapisuje do veřejného rejstříku.

§ 300

(1) Nadace používá svůj majetek v souladu s účelem uvedeným v nadační listině i ve statutu a za podmínek tam určených k poskytování nadačních příspěvků, k zajištění vlastní činnosti k naplnění svého účelu a k úhradě nákladů na zhodnocení nadační jistiny i nákladů na vlastní správu.

(2) K právnímu jednání, kterým nadace převezme neomezené ručení za jinou osobu, se nepřihlíží.

§ 301

(1) Co tvoří nadační jistinu, nelze zcizit, zastavit, ani jinak použít k zajištění dluhu; k právnímu jednání, které tomu odporuje, se nepřihlíží.

(2) Provozuje-li nadace závod, neuplatní se omezení podle odstavce 1 v rozsahu potřebném pro plynulý provoz závodu.

§ 302

Nadace nakládá s nadační jistinou s péčí, jakou tento zákon stanoví pro prostou správu cizího majetku. Vyžaduje-li se podle ustanovení o prosté správě cizího majetku souhlas beneficenta k právnímu jednání, může je nadace učinit s předchozím souhlasem dozorčí rady, ledaže nadační listina vyhradí právo předchozího souhlasu zakladateli nebo jiné osobě.

§ 303

(1) Dosahuje-li nadační kapitál nebo obrat nadace v uplynulém zdaňovacím období výše alespoň desetkrát vyšší, než stanoví § 293, podléhá řádná účetní závěrka, mimořádná účetní závěrka a konsolidovaná účetní závěrka ověření auditorem.

(2) Ověření auditorem podléhá účetní závěrka i v případě, rozhoduje-li se podle ní o zvýšení nebo snížení nadačního kapitálu, nebo o přeměně nadace.

Zvýšení nadačního kapitálu

§ 304

(1) Po schválení účetní závěrky může správní rada do šesti měsíců ode dne, ke kterému byly zjištěny údaje, z nichž byla účetní závěrka sestavena, rozhodnout o rozmnožení nadační jistiny a zvýšení nadačního kapitálu

- a) ověřil-li auditor účetní závěrku bez výhrad,
- b) nebude-li zvýšení nadačního kapitálu vyšší než rozdíl mezi výší vlastních zdrojů financování majetku nadace vykazovaných v rozvaze na straně pasiv a nadačním kapitálem a
- c) nebudou-li k zvýšení nadačního kapitálu použity vlastní zdroje, které jsou účelově vázány a jejichž účel není nadace oprávněna měnit.

(2) Rozhodnutí o rozmnožení nadační jistiny a zvýšení nadačního kapitálu obsahuje částku, o niž se nadační kapitál zvyšuje, a označení zdroje, z něhož se nadační kapitál zvyšuje, podle struktury vlastních zdrojů financování majetku nadace v účetní závěrce.

(3) Zjistí-li nadace z jakékoliv následně sestavené účetní závěrky snížení vlastních zdrojů, vychází se při rozhodování o zvýšení nadačního kapitálu z této účetní závěrky.

§ 305

(1) Zvyšuje-li nadace nadační kapitál o výši daru, jehož předmětem je věc, způsobilá být vkladem do nadace, nesmí být rozsah zvýšení nadačního kapitálu vyšší než její zjištěná hodnota.

(2) Rozhodnutí o zvýšení nadačního kapitálu obsahuje částku, o niž se nadační kapitál zvyšuje, a popis věci, o kterou se rozmnožuje nadační jistina, spolu s údajem o hodnotě věci i s uvedením způsobu, jak byla tato hodnota stanovena.

Snížení nadačního kapitálu

§ 306

(1) Nezakazuje-li to nadační listina, může nadace snížit nadační kapitál zkrácením nadační jistiny, pokud to vyžaduje zájem na hospodárnějším naplňování jejího účelu. Snížit

nadační kapitál lze nanejvýš o částku odpovídající pětině výše nadačního kapitálu v průběhu pěti let. Snížením nadačního kapitálu nelze přímo ani nepřímo krýt náklady správy nadace.

(2) Zakazuje se snížit nadační kapitál na částku nižší, než je dvousetpadesátinásobek výše existenčního minima stanoveného zvláštním zákonem v den přijetí rozhodnutí.

(3) Rozhodnutí o snížení nadačního kapitálu obsahuje částku, o kterou se nadační kapitál snižuje, a důvod, ze kterého se snižuje.

§ 307

Pozbude-li nadace některou část nadačního jistiny nebo klesne-li podstatně její hodnota, nadace bez zbytečného odkladu nadační jistinu doplní; není-li to dobře možné, sníží v rozsahu odpovídajícím ztrátě nadační kapitál.

Společná ustanovení

§ 308

O zvýšení nebo o snížení nadačního kapitálu rozhoduje správní rada po předchozím souhlasu dozorčí rady. Rozhodnutí správní rady vyžaduje formu veřejné listiny.

§ 309

Zvýšení nebo snížení nadačního kapitálu nabývá účinky zápisem do veřejného rejstříku.

Přidružený fond

§ 310

(1) Smlouvou lze nadaci svěřit do správy jako přidružený fond majetek způsobilý být předmětem vkladu do nadace a pověřit nadaci k použití tohoto majetku k ujednanému účelu, souvisí-li s posláním nadace; použití nesmí spočívat v podpoře politické strany nebo politického hnutí.

(2) Smlouva vyžaduje písemnou formu.

§ 311

Je-li ujednáno, že nadace bude spravovat přidružený fond pod zvláštním označením, musí označení obsahovat slova "přidružený fond". Označení musí být uváděno současně s názvem nadace, která přidružený fond spravuje.

§ 312

Má se za to, že nadace vykonává prostou správu majetku v přidruženém fondu a že ji vykonává za úplatu ve výši, jaká se v obdobných případech obvykle vyžaduje.

§ 313

(1) Z nakládání s přidruženým fondem vznikají práva a povinnosti jen spravující nadaci. Majetek v přidruženém fondu eviduje nadace odděleně od svého majetku.

(2) Je-li nadace zrušena, naloží likvidátor s přidruženým fondem tak, aby jeho právní povaha a účel byly i nadále zachovány

Nadační příspěvek

§ 314

(1) Nadace nesmí poskytnout nadační příspěvek osobě, která je členem jejího orgánu nebo která je zaměstnancem nadace, ani osobě jim blízké.

(2) Nejsou-li pro to důvody zvláštního zřetele hodné, vyvolané na straně zakladatele změnou okolností, nesmí nadace poskytnout nadační příspěvek svému zakladateli; jsou-li tu takové důvody, rozhodne správní rada po projednání s dozorčí radou nebo s revizorem. To platí i pro případ poskytnutí nadačního příspěvku osobě zakladateli blízké, ledaže nadace byla zřízena k podpoře osob zakladateli blízkých.

§ 315

Kdo přijal nadační příspěvek, může jej použít jen ve shodě s ujednanými podmínkami; nadaci na požádání prokáže, jak jej použil. Kdo použil nadační příspěvek v rozporu s ujednanými podmínkami, vrátí jej nadaci jako bezdůvodné obohacení.

§ 316

(1) Nadace nesmí poskytnout nadační příspěvky, je-li výše vlastních zdrojů financování majetku nadace vykazovaných v rozvaze na straně pasiv nižší než výše nadačního kapitálu upravená podle odstavce 2, nebo byla-li by nižší než upravená výše nadačního kapitálu v důsledku poskytnutí nadačních příspěvků.

(2) K výši nadačního kapitálu se připočtou pro účely stanovené v odstavci 1

- a) zvýšení nadačního kapitálu v důsledku přijetí nadačního daru nebo v důsledku rozhodnutí podle § 304 nezapsaného do veřejného rejstříku a
- b) vlastní zdroje, které jsou účelově vázány a jejichž účel není nadace oprávněna měnit.

§ 317

Osoba, která přijala v dobré víře nadační příspěvek poskytnutý v rozporu s § 316, není povinna jej vrátit.

§ 318

Náklady správy

Nadace účtuje o nákladech na vlastní správu odděleně od nadačních příspěvků.

Výroční zpráva

§ 319

(1) Nadace vyhotoví výroční zprávu do konce šestého měsíce od uplynutí předcházejícího účetního období.

(2) Výroční zpráva obsahuje účetní závěrku a přehled o veškeré činnosti nadace včetně zhodnocení této činnosti.

(3) Ve výroční zprávě nadace uvede alespoň

- a) přehled o vlastním majetku a závazcích,
- b) údaje o osobách poskytnuvších nadační dar v hodnotě vyšší než pětinasobek existenčního minima podle zvláštního zákona,
- c) přehled o tom, jak byl majetek nadace použit,
- d) přehled o osobách, kterým byl poskytnut nadační příspěvek v hodnotě vyšší než pětinasobek existenčního minima podle zvláštního zákona, včetně zhodnocení, zda a jak byl nadační příspěvek použit,
- e) zhodnocení, zda nadace při svém hospodaření dodržela pravidla pro poskytování nadačních příspěvků podle § 314 až 317, a přehled nákladů na vlastní správu,
- f) zhodnocení základních údajů roční účetní závěrky a výrok auditora spolu se závažnějšími informacemi ze zprávy auditora, je-li nadace povinna mít účetní závěrku ověřenou auditorem.

(4) Vyjde-li po uveřejnění zprávy najevo skutečnost, která odůvodňuje opravu zprávy, nadace opravu bez zbytečného odkladu provede a uveřejní.

§ 320

(1) Právo žádat, aby údaje o jeho osobě nebyly ve výroční zprávě uvedeny, má ten, kdo nadaci poskytl dar. Stejně právo má i příjemce nadačního příspěvku. Při poskytnutí nadačního příspěvku v hodnotě vyšší než pětinasobek existenčního minima podle zvláštního zákona, může žádat o zachování anonymity jen člověk, jenž dostal nadační příspěvek z humanitárních důvodů, zejména z důvodů zdravotních.

(2) Nadace zachová anonymitu, doručí-li jí oprávněné osoby žádost před schválením výroční zprávy. Člověk, jenž dostal nadační příspěvek z humanitárních důvodů však může uplatnit své právo na anonymitu kdykoli, jestliže jej nadace o jeho právu při poskytnutí příspěvku nepoučila; má se za to, že poučení nebylo dáno.

§ 321

(1) Nadace výroční zprávu uveřejní do třiceti dnů od jejího schválení správní radou a zpřístupní ji také ve svém sídle. Není-li nadace zřízena jako veřejně prospěšná, postačí zpřístupnit výroční zprávu v jejím sídle.

(2) Neschválila-li správní rada výroční zprávu, uveřejní nadace výroční zprávu způsobem upraveným v odstavci 1 nejpozději do konce bezprostředně následujícího účetního období a uvede, že výroční zpráva nebyla schválena a z jakých důvodů.

§ 322

Každý může v veřejném rejstříku do výroční zprávy nahlížet a činit si opisy a výpisy. Stejně právo lze uplatnit také v sídle nadace.

Správní rada

§ 323

Správní rada je statutární orgán nadace; má alespoň tři členy.

§ 324

Neurčí-li nadační listina další omezení, není k členství ve správní radě způsobilá osoba, která

- a) je členem dozorčí rady nadace,
- b) je vůči nadaci v pracovním nebo obdobném poměru, nebo
- c) není ve vztahu k účelu nadace bezúhonná.

§ 325

Neurčí-li nadační listina období kratší, je funkční období člena správní rady pětileté. Člena správní rady lze volit i opakovaně, pokud to nadační listina nevyloučí.

§ 326

(1) Správní rada volí a odvolává své členy sama.

(2) Nadační listina může stanovit, že určitý počet členů správní rady musí být zvolen z kandidátů navržených správní radě osobami určenými nadační listinou, případně osobami určenými způsobem tam stanoveným.

§ 327

Nestanoví-li nadační listina další důvody, odvolá správní rada z funkce svého člena, který závažně nebo opakovaně porušil nadační listinu nebo statut, nebo který porušil zákon způsobem zjevně narušujícím pověst nadace. Neučiní-li tak do jednoho měsíce ode dne, kdy se o důvodu k odvolání dozvěděla, nejpozději však do šesti měsíců ode dne, kdy tento důvod vznikl, odvolá člena správní rady z funkce soud na návrh osoby, která osvědčí právní zájem; právo domáhat se odvolání člena správní rady zaniká, nebylo-li uplatněno do roka ode dne, kdy důvod k odvolání vznikl.

§ 328

(1) Zanikne-li členství ve správní radě, zvolí správní rada nového člena do tří měsíců. Neučiní-li to, jmenuje nového člena správní rady soud na návrh dozorčí rady nebo na návrh osoby, která osvědčí právní zájem, na dobu, dokud správní rada nezvolí nového člena.

(2) Soud jmenuje nového člena správní rady i bez návrhu, je-li správní rada pro pokles počtu svých členů neschopna usnést se na nové volbě.

Dozorčí rada

§ 329

(1) Dozorčí rada je kontrolní a revizní orgán nadace; má alespoň tři členy.

(2) Dozorčí rada musí být zřízena, dosahuje-li nadační kapitál výše alespoň desetkrát vyšší, než stanoví § 293.

§ 330

Neurčí-li nadační listina další omezení, není k členství v dozorčí radě způsobilá osoba, která

- a) je členem správní rady nebo likvidátorem;
- b) je vůči nadaci v pracovním nebo obdobném poměru, nebo
- c) není ve vztahu k účelu nadace bezúhonná.

§ 331

(1) Nesvěří-li nadační listina nebo v mezích jejího určení statut nadace dozorčí radě další působnost, dozorčí rada

- a) dohlíží, zda správní rada vykonává působnost podle zákona a ve shodě s nadační listinou i statutem,
- b) kontroluje plnění podmínek stanovených pro poskytování nadačních příspěvků,
- c) upozorňuje správní radu na zjištěné nedostatky a podává návrhy na jejich odstranění,
- d) kontroluje, jak je vedeno účetnictví a přezkoumává roční, mimořádnou a konsolidovanou účetní závěrku,
- e) vyjadřuje se k výroční zprávě a
- f) nejméně jedenkrát ročně podává správní radě v písemné formě zprávu o své kontrolní činnosti.

(2) Dozorčí rada zastupuje nadaci proti členu správní rady, jakož i v každé záležitosti, kdy zájem členů správní rady odporuje zájmům nadace. Za tím účelem pověří dozorčí rada jednoho ze svých členů.

§ 332

Dozorčí rada v souvislosti s výkonem působnosti

- a) nahlíží do účetních knih a jiných dokladů nadace,
- b) svolá zasedání správní rady, je-li to v zájmu nadace, pokud tak k návrhu dozorčí rady neučiní předseda správní rady.

§ 333

Dozorčí rada volí a odvolává své členy sama. Pro volbu a odvolání členů dozorčí rady a pro jejich funkční období platí obdobně ustanovení o správní radě.

Revizor

§ 334

(1) Není-li zřízena dozorčí rada, vykonává její působnost revizor.

(2) Nadační listina nebo statut nadace mohou stanovit, že funkci revizora bude vykonávat právnická osoba, jejíž předmět činnosti umožňuje výkon kontrolní a revizní činnosti, a že tuto funkci bude vykonávat i po neurčitou dobu.

§ 335

(1) Pro způsobilost být revizorem platí obdobně § 330. Je-li revizorem právnická osoba, může vykonávat její práva a povinnosti spojená s funkcí revizora její zástupce, který splňuje podmínky podle věty první.

(2) Neurčí-li nadační listina období kratší, je funkční období revizora pětileté. Revizora lze volit i opakovaně, pokud to nadační listina nevyloučí.

§ 336

(1) Nestanoví-li nadační listina jiný způsob, volí a odvolává revizora správní rada.

(2) Nestanoví-li nadační listina další důvody, odvolá správní rada revizora, který závažně nebo opakovaně porušil nadační listinu nebo statut, nebo který porušil zákon způsobem zjevně narušujícím pověst nadace. Neučiní-li tak do jednoho měsíce ode dne, kdy se o důvodu k odvolání dozvěděla, nejpozději však do šesti měsíců ode dne, kdy tento důvod vznikl, odvolá revizora soud na návrh osoby, která osvědčí právní zájem; právo domáhat se odvolání revizora zaniká, nebylo-li uplatněno do roka ode dne, kdy důvod k odvolání vznikl.

Zrušení nadace s likvidací

§ 337

Není-li trvale možné, aby nadace nadále plnila svůj účel, rozhodne správní rada o zrušení nadace s likvidací a zvolí likvidátora.

§ 338

(1) Soud zruší nadaci s likvidací i bez návrhu v případě, že nadace, ač na to byla upozorněna

- a) vyvíjí činnost zakázanou v § 131,
- b) převezme přímo nebo nepřímo vedení obchodní společnosti nebo vystupuje-li sama nebo spolu s jinými vůči obchodní společnosti jako ovládající osoba,
- c) se stane neomezeně ručícím společníkem obchodní společnosti,
- d) závažně nebo opakovaně porušuje zákaz poskytovat nadační příspěvek osobě uvedené v § 314 nebo
- e) neposkytuje nadační příspěvky déle než dva roky, aniž pro to má vážný důvod.

(2) Soud zruší nadaci s likvidací i bez návrhu i v případě, že

- a) se hodnota nadační jistiny sníží pod výši odpovídající alespoň dvousetpadesátinásobku výše existenčního minima stanovené zvláštním zákonem v den založení nadace a že tento stav trvá déle než jeden rok od konce účetního období, v němž k snížení hodnoty nadační jistiny došlo, nebo
- b) nadační jistina nepřináší žádný výnos po dobu delší než dva roky

(3) Tímto ustanovením není dotčen § 152.

§ 339

(1) Likvidátor zpeněží likvidační podstatu v rozsahu nutném pro vyrovnaní dluhů nadace a s likvidačním zůstatkem naloží podle nadační listiny. Určí-li nadační listina veřejně

prospěšné nadace, že má být likvidační zůstatek použit k jiným než veřejně prospěšným cílům, nepřihlíží se k tomu.

(2) Neurčí-li nadační listina, jak má být s likvidačním zůstatkem naloženo, nabídne likvidační zůstatek nadaci s obdobným účelem. Není-li to možné, nabídne likvidátor likvidační zůstatek obci, v níž má nadace sídlo. Neprijme-li obec nabídku do dvou měsíců, nabývá likvidační zůstatek kraj, v němž má nadace sídlo.

(3) Získá-li likvidační zůstatek obec nebo kraj, použije jej jen k veřejně prospěšnému cíli.

(4) Obdržela-li nadace účelově vázané plnění z veřejného rozpočtu, ustanovení odstavců 1 a 2 se nepoužijí a likvidátor naloží s příslušnou částí likvidačního zůstatku podle rozhodnutí příslušného orgánu.

Přeměna nadace

§ 340

(1) K přeměně nadace může dojít její fúzí sloučením s jinou nadací nebo s nadačním fondem, anebo změnou právní formy na nadační fond.

(2) Nadaci lze sloučit s jinou nadací nebo s nadačním fondem, pokud to nadační listina nevylučuje a zúčastněné osoby slouží témuž nebo obdobnému účelu. Při sloučení nadace s nadačním fondem musí být nástupnickou osobou nadace.

§ 341

(1) Smlouva o sloučení obsahuje alespoň

- a) údaje o názvu, sídle a identifikujícím čísle zúčastněných osob s uvedením, která z nich je zanikající a která nástupnická,
- b) určení, v jaké struktuře přejímá nástupnická osoba složky vlastního kapitálu a cizího kapitálu zanikající osoby, jež nejsou závazkem,
- c) výši nadačního kapitálu, je-li nástupnickou osobou nadace,
- d) dohodu o změně statutu nástupnické osoby, dochází-li v důsledku sloučení k takové změně,
- e) rozhodný den.

(2) Slučují-li se nadace, je výše nadačního kapitálu podle odstavce 1 písm. c) dána součtem hodnot nadačního majetku slučovaných nadací. Při sloučení nadačního fondu s nadací jako nástupnickou osobou může být nadační kapitál zvýšen za podmínek uvedených v § 304; v takovém případě musí smlouva o sloučení obsahovat náležitosti uvedené v § 304 odst. 2.

(3) Smlouva o sloučení vyžaduje formu veřejné listiny.

§ 342

(1) Zúčastněné osoby si před uzavřením smlouvy o sloučení navzájem zpřístupní své účetnictví a poskytnou další informace a písemnosti potřebné pro posouzení právních a hospodářských důsledků sloučení.

(2) Kdo se seznámí s údaji podle odstavce 1, zachová mlčenlivost o skutečnostech, které zákon zakazuje uveřejnit nebo jejichž prozrazení může zúčastněné osobě způsobit vážnou újmu.

§ 343

Dozorčí rady nebo revizoři zúčastněných osob přezkoumají účetnictví každé ze zúčastněných osob a vyhotoví zprávu o skutečnostech, které jsou předmětem jejich účetnictví, včetně stanoviska k návrhu smlouvy o sloučení a k hospodářským důsledkům sloučení; zprávu lze vyhotovit i jako společnou pro všechny zúčastněné osoby.

§ 344

(1) Je-li vyhotovena zpráva podle § 343, rozhodnou o sloučení správní rady zúčastněných osob. Zasedání správní rady musí být ohlášeno nejméně třicet dnů před jeho konáním; v této lhůtě se každému členu správní rady zpřístupní

- a) návrh smlouvy o sloučení,
- b) má-li dojít v důsledku sloučení k změně stanov nástupnické osoby, návrh jejich úplného znění,
- c) účetní závěrky všech zúčastněných osob; je-li účetní závěrka sestavena z údajů ke dni, od něhož ke dni vyhotovení návrhu smlouvy o sloučení uplynulo více než šest měsíců, také mezitímní účetní závěrka příslušné osoby,
- d) zahajovací rozvaha nástupnické osoby a
- e) zpráva podle § 343.

(2) Správní rada může návrh smlouvy o sloučení jen přijmout nebo odmítnout.

(3) Svolá-li se zasedání správních rad zúčastněných osob jako společné, hlasují jednotlivé správní rady o návrhu smlouvy o sloučení odděleně. Pokud se však po schválení smlouvy volí členové orgánů nástupnické osoby, mohou správní rady zúčastněných osob rozhodnout, že budou o těchto členech hlasovat společně.

§ 345

(1) Zúčastněné osoby zveřejní nejméně třicet dnů před zasedáním správní rady společné oznámení, v němž uvedou, jakých osob se sloučení týká a která z nich se stane nástupnickou osobou.

(2) Přihlásí-li věřitel zúčastněné osoby pohledávku do šesti měsíců ode dne, kdy se zápis sloučení stal vůči němu účinným, má právo na dostatečnou jistotu, pokud prokáže, že se dobytnost pohledávky zhorší. Prokáže-li věřitel, že se v důsledku sloučení dobytnost pohledávky zhorší podstatným způsobem, má právo na dostatečnou jistotu ještě před zápisem rozdělení do veřejného rejstříku.

§ 346

Návrh na vyslovení neplatnosti smlouvy o sloučení lze podat jen společně s návrhem na neplatnost usnesení správní rady schvalujícího tuto smlouvu. Právo domáhat se neplatnosti má jen zúčastněná osoba, člen správní rady, člen dozorčí rady nebo revizor; toto právo zaniká, není-li návrh podán do tří měsíců ode dne, kdy se konalo zasedání správní rady.

§ 347

(1) Návrh na zápis sloučení do veřejného rejstříku podávají společně všechny zúčastněné osoby; návrh podepíše také členové statutárního orgánu nástupnické osoby.

(2) Na základě návrhu se provede zápis sloučení tak, že k témuž dni vymaže v veřejném rejstříku zanikající osoby, poznamená, kdo je jejich právní nástupce, a u nástupnické osoby uvede den účinnosti sloučení a názvy, sídla a identifikující čísla osob, které se s nástupnickou osobou sloučily, a případné další změny u nástupnické osoby, pokud v důsledku sloučení nastaly.

§ 348

(1) Nepodají-li zúčastněné osoby návrh na zápis sloučení do šesti měsíců ode dne, kdy byla smlouva o sloučení uzavřena, může kterákoli z těch zúčastněných osob, která byla připravena návrh podat, od smlouvy odstoupit. Odstoupí-li od smlouvy i jen jedna strana, zanikají tím závazky všech stran, založené smlouvou.

(2) Nepodají-li zúčastněné osoby návrh na zápis sloučení do jednoho roku měsíců ode dne, kdy byla smlouva o sloučení uzavřena, platí, že od smlouvy odstoupily všechny zúčastněné osoby.

(3) Společně a nerozdílně se zúčastněnou osobou, která způsobila, že návrh na zápis sloučení nebyl podán včas, nahradí ostatním zúčastněným osobám škodu z toho vzniklou i členové jejího statutárního orgánu.

Změna právní formy nadace na nadační fond

§ 349

(1) Připustí-li to nadační listina výslovně, může správní rada po předchozím vyjádření dozorčí rady nebo revizora rozhodnout o změně právní formy nadace na nadační fond, avšak jen pokud došlo ke snížení hodnoty nadační jistiny pod výši stanovenou v § 293 odst. 1 na dobu nikoli přechodnou.

(2) Rozhodnutí o změně právní formy musí obsahovat

- a) označení nadace názvem, sídlem a identifikujícím číslem,
- b) název nadačního fondu po změně právní formy,
- c) rozhodný den,
- d) údaje o členech orgánů nadačního fondu, které se zapisují do veřejného rejstříku.

(3) Rozhodnutí vyžaduje formu veřejné listiny.

§ 350

Rozhodnutí o změně právní formy nabývá účinnosti přivolením soudu.

§ 351

(1) Nejméně třicet dnů před zasedáním správní rady nadace zveřejní oznámení o záměru přijmout rozhodnutí o změně právní formy.

(2) Věřitel nadace, který přihlásí svou pohledávku do šesti měsíců ode dne, kdy se zápis změny právní formy stal účinným vůči třetím osobám, může žádat zajištění své pohledávky dostatečnou jistotou, jestliže se v důsledku změny právní formy její dobytnost zhorší. Prokáže-li věřitel, že se v důsledku změny právní formy dobytnost jeho pohledávky podstatným způsobem zhorší, náleží mu dostatečná jistota ještě před zápisem změny právní formy do veřejného rejstříku.

Pododdíl 3 **Nadační fondy**

§ 352

(1) Zakladatel zakládá nadační fond k účelu užitečnému společensky nebo hospodářsky.

(2) Název nadačního fondu musí obsahovat slova "nadační fond".

§ 353

(1) Nadační fond se zakládá zakládací listinou nebo závětí. Zakladatelské právní jednání obsahuje alespoň

- a) název a sídlo nadačního fondu,
- b) jméno zakladatele a jeho bydliště nebo sídlo,
- c) vymezení účelu, pro který se nadační fond zakládá,
- d) údaj o výši vkladu, případně o jeho předmětu, který se zakladatel zavazuje do nadačního fondu vnést,
- e) počet členů správní rady i jména a bydliště jejích prvních členů a údaj, jakým způsobem členové správní rady za nadační fond jednají,
- f) počet členů dozorčí rady i jména a bydliště jejích prvních členů, případně, není-li dozorčí rada zřizována, jméno a bydliště prvního revizora,
- g) určení správce vkladů a
- h) podmínky pro poskytování příspěvků z majetku nadačního fondu nebo vymezení okruhu činností, jež nadační fond může vzhledem k svému účelu vykonávat.

(2) Zakladatelské právní jednání obsahuje i údaj o identifikujícím čísle zakladatele a identifikující čísla osob v ní uvedených.

§ 354

Nadační fond vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku.

§ 355

(1) Majetek nadačního fondu tvoří soubor vzniklý z vkladů a darů, jejichž předmět nemusí splňovat předpoklad trvalého výnosu. Co je v majetku nadačního fondu, nelze zastavit, ani jinak použít k zajištění dluhu; k právnímu jednání, které tomu odporuje, se nepřihlíží.

(2) Majetek nadačního fondu lze zcizit, je-li to v souladu s účelem nadačního fondu. Lze jej též použít k investici považované za obezřetnou.

(3) Nadační fond nevytváří nadační jistinu ani nadační kapitál.

§ 356

(1) Připustí-li to výslovně zakladatelské právní jednání, může správní rada rozhodnout po předchozím vyjádření dozorčí rady nebo revizora o změně právní formy nadačního fondu na nadaci. Rozhodnutí o změně právní formy musí obsahovat alespoň označení nadačního fondu názvem, sídlem a identifikujícím číslem a náležitosti stanovené pro nadační listinu.

(2) Rozhodnutí vyžaduje formu veřejné listiny

§ 357

(1) Nejméně třicet dnů před zasedáním správní rady zveřejní nadační fond oznámení o záměru změnit právní formu.

(2) Věřitel nadačního fondu, který přihlásí svou pohledávku do šesti měsíců ode dne, kdy se zápis změny stal účinným vůči třetím osobám, může žádat zajištění své pohledávky dostatečnou jistotou, zhorší-li se v důsledku změny právní formy dobytnost pohledávky. Prokáže-li věřitel, že se v důsledku změny právní formy dobytnost jeho pohledávky zhorší podstatným způsobem, náleží mu dostatečná jistota ještě před zápisem změny právní formy do veřejného rejstříku.

§ 358

Neplní-li nadační fond účel, ke kterému byl zřízen, soud jej zruší na návrh osoby, která na tom osvědčí právní zájem, a nařídí jeho likvidaci.

Oddíl 4

Ústavy

§ 359

Ústav je právnická osoba ustavená za účelem provozování činnosti užitečné společensky nebo hospodářsky s využitím své osobní a majetkové složky. Ústav provozuje činnost, jejíž výsledky jsou každému rovnocenně dostupné za podmínek předem stanovených.

§ 360

Provozuje-li ústav podnik nebo jinou vedlejší činnost, nesmí být provoz na újmu jakosti, rozsahu a dostupnosti služeb poskytovaných v rámci hlavní činnosti ústavu. Zisk může ústav použít jen k podpoře činnosti, pro niž byl založen, a k úhradě nákladů na vlastní správu.

§ 361

Název ústavu

Název ústavu musí obsahovat slovo „ústav“. Pravidelnou součástí názvu ústavu je označení poukazující na jeho účel nebo na právní povahu zakladatele; název ústavu může též obsahovat jméno osoby.

Založení a vznik ústavu

§ 362

(1) Ústav se zakládá zakládací listinou nebo závětí. Zakladatelské právní jednání obsahuje alespoň:

- a) název ústavu a jeho sídlo,
- b) účel ústavu vymezením předmětu jeho činnosti, popřípadě i předmět jeho podnikání,
- c) předmět vkladu a určení výše vkladu,
- d) určení způsobu uveřejnění výroční zprávy ústavu,
- e) případně i podrobnosti o vnitřní organizaci ústavu, nevyhradí-li se její úprava statutu ústavu.

(2) Ústav vzniká zápisem do veřejného rejstříku.

§ 363

Ředitel

Ředitel je statutární orgán ústavu. Statut může pro tento orgán zvolit i jiné označení, pokud tím nevzbudí klamný dojem o jeho povaze.

§ 364

Správní rada

(1) Správní rada volí i odvolává ředitele, dohlíží na výkon jeho působnosti a schvaluje výroční zprávu ústavu.

(2) Neurčí-li zakladatelské právní jednání jiný způsob, jmenuje a odvolává členy správní rady zakladatel ústavu; není-li to možné, volí a odvolává správní rada své členy sama.

§ 365

Nenaplní-li ústav dlouhodobě svůj účel, zruší jej soud na návrh osoby, která osvědčí právní zájem.

§ 366

V ostatním se na právní poměry ústavů použijí obdobně ustanovení o nadačních фондах.

Díl 4

Podnikatel

§ 367

Kdo samostatně provozuje na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.

§ 368

(1) Za podnikatele se považuje osoba zapsaná v obchodním rejstříku. Za jakých podmínek se osoby zapisují do obchodního rejstříku, stanoví zvláštní zákon.

(2) Má se za to, že podnikatelem je osoba, která má k podnikání živnostenské nebo jiné oprávnění podle zvláštního zákona.

§ 369

Zvláštní zákon stanoví, kteří podnikatelé používají obchodní firmu a za jakých podmínek. Podnikatel, který nemá obchodní firmu, právně jedná při svém podnikání pod vlastním jménem; připojí-li k němu dodatky charakterizující blíže jeho osobu nebo závod, nesmí být klamavé.

§ 370

(1) Sídlo podnikatele se určí adresou zapsanou ve veřejném rejstříku. Podnikatel запиše do veřejného rejstříku adresu místa, kde skutečně sídlí.

(2) Nezapíše-li se fyzická osoba jako podnikatel do veřejného rejstříku, je jeho sídlem místo, kde má hlavní závod, popřípadě kde má bydliště.

(3) Uvádí-li podnikatel jako své sídlo jiné místo než své sídlo skutečné, může se každý dovolat i jejího skutečného sídla. Proti tomu, kdo se dovolá sídla podnikatele zapsaného ve veřejném rejstříku, nemůže podnikatel namítat, že má skutečné místo v jiném sídle.

§ 371

Pověří-li podnikatel někoho při provozu závodu určitou činností, zastupuje tato osoba podnikatele ve všech jednáních, k nimž při této činnosti obvykle dochází.

§ 372

Překročí-li zástupce podnikatele zástupčí oprávnění, podnikatele právní jednání zavazuje; to neplatí, věděla-li třetí osoba o překročení nebo musela-li o něm vědět vzhledem k okolnostem případu.

§ 373

(1) Kdo vystupuje jako podnikatelův zástupce při provozu závodu, nesmí bez souhlasu podnikatele činit na svůj nebo cizí účet jednání spadající do oboru závodu. Stane-li se tak, může se podnikatel domáhat, aby se jeho zástupce takového jednání zdržel.

(2) Jedná-li se o jednání na zástupcův účet, může se podnikatel domáhat, aby bylo prohlášeno za jednání učiněné na jeho účet. Jedná-li se o jednání na cizí účet, může se podnikatel domáhat, aby mu bylo postoupeno právo na odměnu, anebo mu byla vydána odměna již poskytnutá.

(3) Namísto práva podle odstavce 2 může podnikatel požadovat náhradu škody; to však jen tehdy, měl-li a mohl zástupce vědět, že svou činností podnikatele poškozuje. Měl-li a mohl vědět také ten, v jehož prospěch podnikatelův zástupce nedovoleně jednal, že jde o činnost poškozující podnikatele, je povinen k náhradě škody také on.

§ 374

(1) Kdo jako podnikatel vystupuje vůči dalším osobám v hospodářském styku, nesmí svou kvalitu odborníka ani své hospodářské postavení zneužít k vytváření nebo k využití závislosti slabší strany a k dosažení zřejmé a nedůvodné nerovnováhy ve vzájemných právech a povinnostech stran.

(2) Má se za to, že slabší stranou je vždy ten, kdo vůči podnikateli v hospodářském styku vystupuje mimo souvislost s vlastním podnikáním.

CELEX: 31985L0577

§ 375

Dá-li podnikatel veřejnosti najevo, ve kterém místě podniká, umožní veřejnosti vstupovat s ním v tomto místě do právního styku v určené provozní době, jinak v době obvyklé.

§ 376

(1) Každý podnikatel musí uvádět na obchodních listinách své jméno a sídlo. Podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku uvede na obchodní listině též údaj o tomto zápisu včetně oddílu a vložky nebo jiného podobného dostatečně určitého údaje; podnikatel nezapsaný v obchodním rejstříku uvede údaj o svém zápisu do jiné evidence. Bylo-li podnikateli přiděleno identifikující číslo, uvede i to.

(2) Na listině podle odstavce 1 lze uvést další údaje, nejsou-li způsobilé vyvolat klamavý dojem.

CELEX: 31968L0151

Hlava III **Zastoupení**

Díl 1 **Všeobecná ustanovení**

§ 377

(1) Kdo je oprávněn právně jednat jménem jiného, je jeho zástupcem. Ze zastoupení vznikají práva a povinnosti přímo zastoupenému.

(2) Je-li pro tutéž záležitost ustaveno společně více zástupců, vyžaduje se, aby jednali společně, není-li ujednáno nebo zákonem stanoveno něco jiného.

§ 378

(1) Způsobilost být zástupcem nemá, kdo sám není způsobilý právně jednat v příslušné záležitosti, ani ten, jehož zájem odporuje zájmům zastoupeného.

(2) Jednala-li jako zástupce osoba k tomu nezpůsobilá, nelze se toho dovolat vůči straně, která o této skutečnosti nevěděla ani vědět nemohla.

§ 379

Zástupce jedná osobně. Dalšího zástupce může pověřit, je-li to ujednáno nebo vyžaduje-li to nutná potřeba, odpovídá však za řádný výběr jeho osoby.

§ 380

(1) Překročil-li zástupce zástupčí oprávnění, zavazuje právní jednání zastoupeného, pokud překročení schválí. To platí i v případě, kdy za jiného právně jedná osoba, která k tomu není oprávněna.

(2) Není-li právní jednání schváleno, je osoba, která právně jednala za jiného, zavázána sama. Osoba, se kterou bylo jednáno a která byla v dobré víře, může na jednajícím požadovat, aby splnil, co bylo ujednáno, anebo aby nahradil škodu.

Díl 2

Smluvní zastoupení

§ 381

(1) Ujednají-li si to strany, zastupuje jedna z nich druhou v ujednaném rozsahu jako zmocněnec. Zmocní-li zmocnitel společně více zmocněnců a neurčí-li nic jiného, vyžaduje se, aby všichni zmocněnci jednali společně; vůči třetí osobě se toho lze dovolat, jen muselo-li jí to být známo.

(2) Zmocnitel uvede rozsah zástupčího oprávnění v plné moci. Netýká-li se zastoupení jen určitého právního jednání, udělí se plná moc v písemné formě. Vyžaduje-li se pro právní jednání zvláštní forma, udělí se v téže formě i plná moc.

§ 382

Zmocnitel se nemůže vzdát práva odvolat zmocnění, ujednají-li si však strany pro jeho odvolání určité důvody, nelze zmocnění odvolat z jiného důvodu. To neplatí, má-li zmocnitel pro odvolání zmocnění zvlášť závažný důvod.

§ 383

Při zmocnění právnické osoby náleží výkon zástupčího oprávnění do působnosti jejího statutárního orgánu. K výkonu zastoupení je oprávněna i osoba, kterou statutární orgán určí.

§ 384

(1) Kdo vlastní vinou vyvolá u třetí osoby domněnku, že zmocnil někoho jiného k právnímu jednání, nemůže se dovolat nedostatku zmocnění, byla-li třetí osoba v dobré víře a mohla-li rozumně předpokládat, že zmocnění bylo uděleno.

(2) Oznámil-li zmocnitel jiné osobě, že zmocněnce zmocnil k určitým právním jednáním, může se vůči ní dovolat, že zmocnění později odvolal, jen pokud jí to byl před zmocněncovým jednáním oznámil, nebo pokud tato osoba při zmocněncově jednání o odvolání věděla.

§ 385

(1) Neplyne-li z právního jednání, že někdo jedná za někoho jiného, platí, že jedná vlastním jménem.

(2) Z právního jednání zmocněnce vzniknou práva a povinnosti přímo zmocniteli. Pokyny dané zmocněnci nemají vliv na právní účinky jednání. Jsou-li takové pokyny obsaženy v plné moci a musely být známy osobě, vůči níž zmocněnec jednal, považuje se jejich překročení za porušení zástupčího oprávnění.

(3) Je-li zmocnitel v dobré víře, anebo věděl-li či musel vědět o určité okolnosti, přihlíží se k tomu i u zmocněnce, ledaže jde o okolnosti, o kterých se zmocněnec dozvěděl před zmocněním. Zmocnitel, který není v dobré víře, se nemůže dovolávat dobré víry zmocněnce.

§ 386

Překročil-li zmocněnec zástupčí oprávnění a nesouhlasí-li s tím zmocnitel, sdělí nesouhlas osobě, se kterou zmocněnec právně jednal, bez zbytečného odkladu poté, co se o právním jednání dozvěděl. Neučiní-li to, platí, že překročení schválil; takový následek však nenastane, pokud osoba, s níž bylo jednáno, měla a mohla z okolností bez pochybností poznat, že zmocněnec svá oprávnění zřejmě překračuje.

§ 387

Není-li právní jednání schváleno, je osoba, která jednala za jiného, zavázána sama. Osoba, se kterou bylo jednáno, na ní může požadovat, aby splnila, co bylo ujednáno, anebo aby nahradila škodu.

§ 388

(1) Zmocnění zanikne vykonáním právního jednání, na které bylo zastoupení omezeno; zmocnění zanikne i v případě, že je zmocnitel odvolá nebo zmocněnec vypoví. Zemře-li zmocněnec nebo zmocnitel, nebo je-li některým z nich právnická osoba a zanikne-li, zanikne i zmocnění, ledaže bylo ujednáno něco jiného.

(2) Dokud není odvolání zmocněnci známo, má jeho právní jednání tytéž účinky, jako by zmocnění ještě trvalo. Toho se však nemůže dovolat strana, která o odvolání zmocnění věděla, nebo měla a mohla vědět.

§ 389

(1) Zemře-li zmocnitel nebo vypoví-li zmocněnec zmocnění, učiní zmocněnec ještě vše, co nesnese odkladu, aby zmocnitel nebo jeho právní nástupce neutrpěl újmu. Jeho právní jednání, má tytéž účinky, jako by zmocnění ještě trvalo, neodporuje-li tomu, co nařídil ještě zmocnitel nebo jeho právní nástupce.

(2) Zmocněnec vydá bez zbytečného odkladu po zániku zmocnění vše, co mu zmocnitel propůjčil, popřípadě co pro zmocnitele získal. Zemřel-li zmocněnec, má vůči zmocniteli tuto povinnost každý, kdo má tyto věci u sebe.

Díl 2
Zákonné zastoupení a opatrovnictví

§ 390

Zákonné zastoupení i opatrovnictví sleduje ochranu zastoupeného a jeho práv, včetně případné správy jeho jmění.

§ 391

Zákonný zástupce ani opatrovník nesmí odejmout zastoupenému věc zvláštní obliby, ledaže to odůvodňuje ohrožení jeho života či zdraví nebo podobný zvlášť závažný důvod. Věc zvláštní obliby musí být zastoupenému ponechána i při jeho umístění ve zdravotnickém, sociálním nebo podobném zařízení.

§ 392

Dojde-li ke střetu zájmu zákonného zástupce nebo opatrovníka se zájmem zastoupeného či ke střetnutí zájmů těch, kteří jsou zastoupeni týmž zákonným zástupcem nebo opatrovníkem, anebo hrozí-li takový střet, jmenuje soud zastoupenému kolizního opatrovníka.

§ 393

(1) Spravuje-li zákonný zástupce nebo opatrovník jmění zastoupeného, náleží mu běžná správa takového jmění a nejedná-li se o běžnou záležitost, vyžaduje se k naložení s jměním zastoupeného schválení soudu.

(2) Dar, dědictví nebo odkaz určené zastoupenému s podmínkou, že jej bude spravovat třetí osoba, jsou ze správy podle odstavce 1 vyloučeny. Zákonný zástupce nebo opatrovník však může přijetí takového daru, dědictví nebo odkazu odmítnout; k odmítnutí se vyžaduje schválení soudu.

§ 394

Zákonný zástupce ani opatrovník nemůže požadovat od zastoupeného odměnu za zastoupení. Má-li však povinnost k správě jmění, lze za ni přiznat odměnu. O její výši rozhodne soud s přihlédnutím k nákladům správy, k hodnotě spravovaného majetku a k výnosům z něho, jakož i k časové i pracovní náročnosti správy.

§ 395

(1) Opatrovníka jmenuje soud, který také rozhodne o rozsahu opatrovníkových práv a povinností. Osoba, které byl opatrovník jmenován, se na dobu trvání opatrovnictví stává opatrovancem.

(2) Nejedná-li se o správu jmění, lze osobě jmenovat jediného opatrovníka. Je-li jmenován zvláštní opatrovník pro správu jmění zastoupeného nebo pro správu části jeho jmění a zároveň opatrovník osoby, náleží tomuto výlučné zastoupení zastoupeného před soudem, a to i když se záležitost týká spravovaného jmění.

(3) Soud opatrovníka odvolá na jeho žádost, nebo není-li opatrovník schopen plnit své povinnosti.

Opatrovnictví člověka

§ 396

Soud jmenuje opatrovníka člověku, který to potřebuje k ochraně svých zájmů nebo vyžaduje-li to veřejný zájem. Soud zejména jmenuje opatrovníka tomu, koho zbavil svéprávnosti nebo ve svéprávnosti omezil, tomu, o kom není známo, kde pobývá, nebo neznámému člověku zúčastněnému při určitém právním jednání.

§ 397

Smrtí opatrovníka nebo jeho odvoláním opatrovnictví nezaniká a přechází na obec, ve které má opatrovanec bydliště, dokud soud nejmenuje nového opatrovníka. Totéž platí, nemůže-li opatrovník plnit povinnosti z opatrovnictví pro překážku, která není jen přechodná.

§ 398

(1) Člověku, jemuž zdravotní stav působí obtíže při správě jeho jmění nebo hájení jeho práv, jmenuje soud na jeho návrh opatrovníka a ve shodě s návrhem určí opatrovníkovi rozsah působnosti. Na návrh opatrovance soud opatrovníka také odvolá.

(2) Při jmenování opatrovníka z důvodu uvedeného v odstavci 1 se nepoužijí ustanovení o opatrovnické radě.

§ 399

Jestliže opatrovanec právně jedná samostatně, ač nemohl jednat bez opatrovníka, lze právní jednání prohlásit za neplatné, jen utrpěl-li opatrovanec v důsledku právního jednání újmu. Postačí-li k napravení újmy pouze změna rozsahu povinností opatrovance, soud tak učiní; přitom není vázán návrhy stran.

§ 400

Opatří-li si někdo správce svého jmění sám, nelze mu jmenovat opatrovníka pro správu jmění. To neplatí, není-li správce jmění znám, odmítne-li jednat v zájmu zastoupeného nebo zanedbává-li tuto povinnost, anebo nemůže-li jmění spravovat.

§ 401

(1) Rozhoduje-li soud o jmenování opatrovníka člověku, může tak učinit až po jeho shlednutí, nebrání-li tomu nepřekonatelná překážka; musí též vyslechnout jeho vyjádření, je-li schopen je podat, nebo jinak zjistit jeho stanovisko, je-li schopen je podat, a přihlédnout k němu.

(2) Opatrovníkem soud jmenuje zpravidla příbuzného nebo jinou osobu opatrovanci blízkou. Není-li to možné, a nelze-li jmenovat opatrovníkem ani jinou osobu splňující podmínky pro to, aby se stala opatrovníkem, jmenuje soud veřejného opatrovníka. Způsobilost být veřejným opatrovníkem má obec, kde má opatrovanec bydliště, anebo právnická osoba pověřená touto obcí k plnění úkolů tohoto druhu.

(3) Jmenování veřejného opatrovníka není vázáno na jeho souhlas.

§ 402

(1) Je-li jmenován opatrovník, může osoba opatrovanci blízká žádat o ustavení opatrovnické rady. V takovém případě opatrovník svolá schůzi osob blízkých opatrovanci a jeho přátel, jsou-li mu známi, tak, aby schůze se konala do třiceti dnů po obdržení žádosti. Schůze se může zúčastnit každá osoba opatrovanci blízká nebo kdokoli z okruhu jeho přátel, a to i nebyl-li pozván.

(2) Není-li schůze včas svolána, nebo nekoná-li se z jiného důvodu, anebo není-li na ní zvolena opatrovnická rada, svolá takovou schůzi soud na návrh kohokoli z oprávněných žádat o její svolání podle odstavce 1.

(3) Opatrovnická rada může být zvolena, zúčastní-li se schůze podle odstavce 1 nebo 2 alespoň pět osob.

(4) Každá osoba oprávněná k účasti na schůzi má při rozhodování na ní jeden hlas.

§ 403

(1) Opatrovnická rada má tři členy.

(2) Členy opatrovnické rady volí osoby přítomné na schůzi podle § 402 většinou hlasů. Zároveň se zvolí, je-li to možné, náhradník každému ze zvolených členů opatrovnické rady.

(3) Při volbě opatrovnické rady musí být dbáno, je-li to možné, o rovnoměrné zastoupení osob uvedených v § 402 odst. 1.

§ 404

(1) Členem opatrovnické rady může být jen zletilá osoba, která má k opatrovanci zvláštní vztah, osvědčí o opatrovance dlouhodobý a vážný zájem i schopnost projevovat jej i do budoucna a jejíž zájmy neodporují zájmům opatrovance.

(2) Opatrovník není způsobilý být členem opatrovnické rady.

§ 405

O volbě členů opatrovnické rady a náhradníků vyhotoví zápis zapisovatel, kterého určí přítomní. Ze zápisu musí být zřejmé, kdy se schůze konala, kdo se jí zúčastnil, kdo byl zvolen zapisovatelem, členem opatrovnické rady a náhradníkem a kolika hlasy, zda proti průběhu jednání někdo protestoval a z jakého důvodu. Písemně podané protesty musí být k zápisu připojeny. Zápis o volbě členů opatrovnické rady zapisovatel doručí opatrovníkovi a soudu, který opatrovníka jmenoval.

§ 406

Soud neschvaluje volbu členů opatrovnické rady, může však na návrh opatrovníka nebo kterékoli z osob oprávněných k účasti na schůzi, anebo z vlastního podnětu prohlásit volbu za neplatnou, došlo-li při ní k porušení zákona takovým způsobem, že opatrovanci v důsledku toho hrozí újma. V takovém případě soud bez zbytečného odkladu nařídí volbu toho člena opatrovnické rady nebo náhradníka, jehož volbu prohlásil za neplatnou.

§ 407

(1) Člen opatrovnické rady je volen na neurčitou dobu. Ze své funkce může odstoupit; odstoupení je účinné dojitím opatrovníku a soudu. Odstoupení oznámí dalším členům opatrovnické rady.

(2) Soud může odvolat z funkce člena opatrovnické rady na návrh opatrovníka nebo kterékoli z osob oprávněných k účasti na schůzi, anebo z vlastního podnětu, pokud člen opatrovnické rady závažně nebo opakovaně poruší své povinnosti, ztratí-li o opatrovance zájem nebo ocitnou-li se jeho zájmy opakovaně v rozporu se zájmy opatrovance.

(3) Při zániku funkce člena opatrovnické rady opatrovník nebo předseda opatrovnické rady zařídí volbu nového člena opatrovnické rady nebo náhradníka. Neuskuteční-li se volba bez zbytečného odkladu, postupuje soud podle § 402 odst. 2 obdobně.

§ 408

(1) Opatrovnická rada zasedá nejméně jednou za rok; k zasedání ji svolá její předseda, nebo opatrovník, jinak kterýkoli člen opatrovnické rady, popřípadě soud na návrh osoby, která osvědčí vážný zájem o opatrovance, anebo i bez návrhu.

(2) Opatrovnická rada přizve na zasedání opatrovníka. Je-li opatrovanec schopen úsudku a vyjádřit svá přání, přizve se i on.

(3) Ze zápisu o zasedání opatrovnické rady musí být zřejmé, kdy se konalo, kdo se jej účastnil, jaká rozhodnutí byla přijala, kdo vznesl protest a kdo zápis pořídil. Není-li v zápise uvedeno, kdo hlasoval pro návrh a kdo proti návrhu, má se za to, že všichni přítomní členové opatrovnické rady hlasovali pro přijetí návrhu. Zápis doručí předseda opatrovnické rady opatrovníkovi a soudu, který opatrovníka jmenoval.

§ 409

(1) Opatrovnická rada na svém pravidelném zasedání projedná zprávu opatrovníka o jeho činnosti v záležitostech opatrovance, vyjadřuje se k soupisu jmění opatrovance a k vyúčtování jeho správy i k vyúčtování případné odměny opatrovníka za správu jmění.

(2) Usnese-li se na tom opatrovnická rada, podá její člen usnesením k tomu pověřený, soudu návrh na změnu výše odměny opatrovníka za správu jmění opatrovance.

(3) Usnese-li se na tom opatrovnická rada, podá její pověřený člen soudu návrh na zrušení opatrovnictví, nebo na odvolání opatrovníka a jeho nahrazení jinou osobou.

§ 410

(1) Bez souhlasu opatrovnické rady nesmí opatrovník rozhodnout o

- a) změně bydliště opatrovance,
- b) trvalém umístění opatrovance do uzavřeného ústavu nebo podobného zařízení, nebo
- c) zásazích do integrity opatrovance, nejedná-li se o zákroky bez závažných následků.

(2) Bez souhlasu opatrovnické rady nesmí opatrovník naložit s majetkem opatrovance, jedná-li se o

- a) nabytí nebo zcizení majetku v hodnotě převyšující částku odpovídající stonásobku existenčního minima podle zvláštního zákona,
- b) nabytí nebo zcizení majetku převyšující jednu třetinu opatrovancova majetku, ledaže tato třetina představuje hodnotu jen nepatrnou,
- c) přijetí nebo poskytnutí půjčky, úvěru nebo jistoty v hodnotách uvedených pod písmeny a) nebo b),

ledaže se k takovým rozhodnutím vyžaduje i souhlas soudu.

(3) Je-li to v zájmu opatrovance, může se opatrovnická rada usnést, jaká další rozhodnutí opatrovníka o opatrovanci podléhají jejímu souhlasu; taková usnesení nesmí omezovat opatrovníka nad míru přiměřenou okolnostem.

§ 411

Člen opatrovnické rady, který nehlasoval pro rozhodnutí opatrovnické rady, nebo opatrovník může do patnácti dnů od přijetí rozhodnutí navrhnout soudu, aby je zrušil a nahradil svým rozhodnutím. Dokud soud o návrhu nerozhodne, nenabude rozhodnutí opatrovnické rady právní účinky.

§ 412

(1) Nelze-li opatrovnickou radu zřídit pro nezáměr dostatečného počtu osob uvedených v § 402 odst. 1 nebo z jiných podobných důvodů, může soud na návrh některé z těchto osob rozhodnout, že působnost opatrovnické rady bude vykonávat jen jedna z těchto osob a rozhodne zároveň o jejím jmenování.

(2) Není-li zvolena opatrovnická rada a není-li možný ani postup podle odstavce 1, schvaluje opatření opatrovníka stran opatrovance nebo jeho jmění namísto opatrovnické rady soud.

§ 413

(1) Neschválil-li to soud, nesmí opatrovník vyslovit souhlas se změnou osobního stavu opatrovance.

(2) Spravuje-li opatrovník opatrovancovo jmění, nesmí bez souhlasu soudu, nerozhodl-li soud o dalších omezeních,

- a) zavázat opatrovance k plnění některému z členů opatrovnické rady nebo osoby tomuto členu blízké,
- b) nabýt pro opatrovance nemovitou věc nebo podíl na ní, ani opatrovancovu věc nemovitou věc nebo podíl na ní zcizit či zatížit,
- c) nabýt pro opatrovance závod, podíl na závodu nebo podíl na právnické osobě, ani tento majetek zcizit nebo zatížit; to neplatí, jedná-li se o nabytí spolehlivých účastnických nebo podobných cenných papírů zajišťujících bezpečný výnos,
- d) uzavřít za opatrovance smlouvu zavazující ho k trvajícimu nebo opakovanému plnění na dobu delší než tři roky,
- e) odmítnout dědictví nebo jiné plnění z pozůstalosti, nebo
- f) zavázat opatrovance k bezúplatnému plnění jiné osobě, ledaže se jedná o dar poskytnutý k obvyklé příležitosti podle zásad slušnosti v přiměřeném rozsahu a opatrovanec je schopen úsudku a projevil s darem souhlas.

(3) Bez zřetele na ustanovení odstavce 2 opatrovník nesmí, neschválil-li to soud, naložit s majetkem opatrovance, jedná-li se o

- a) nabytí nebo zcizení majetku v hodnotě převyšující částku odpovídající pětisetnásobku existenčního minima podle zvláštního zákona,
- b) nabytí nebo zcizení majetku převyšující jednu polovinu opatrovanceva majetku, ledaže tato polovina představuje hodnotu jen nepatrnou a nejedná se o věc, k níž má opatrovanec vztah zvláštní obliby, nebo
- c) přijetí nebo poskytnutí půjčky, úvěru nebo jistoty v hodnotách uvedených pod písmeny a) nebo b).

(4) Soud si před rozhodnutím podle odstavců 1 až 3 vyžádá stanovisko opatrovnické rady. Nesdělí-li opatrovnická rada soudu stanovisko v přiměřené lhůtě, potom soud rozhodne sám.

§ 414

(1) Opatrovník, který spravuje jmění opatrovance, vyhotoví do dvou měsíců od svého jmenování soupis spravovaného jmění a doručí jej soudu a opatrovnické radě; nerozhodne-li soud jinak, doručí jej také opatrovanci.

(2) Za trvání opatrovnictví vyhotoví opatrovník vyúčtování správy jmění každoročně vždy do 30. června. V této lhůtě předloží vyúčtování také soudu.

(3) Opatrovník, jehož funkce končí, doručí konečné vyúčtování správy jmění soudu, popřípadě také dalšímu opatrovníkovi nebo soudnímu komisaři ustavenému v řízení o dědictví podle zvláštního zákona.

(4) Zemře-li opatrovník, vydá soudu listiny a doklady týkající se opatrovance a jeho záležitostí každý, kdo má tyto listiny a doklady u sebe.

Opatrovnictví právnické osoby

§ 415

(1) Soud jmenuje opatrovníka právnické osobě, která to potřebuje, aby mohly být spravovány její záležitosti nebo aby mohla být hájena její práva.

(2) Opatrovníkem právnické osoby může soud jmenovat jen osobu, která splňuje podmínky stanovené pro způsobilost být členem statutárního orgánu. Přestane-li opatrovník tyto podmínky splňovat, oznámí to soudu bez zbytečného odkladu. Dozví-li se soud, že opatrovník uvedené podmínky nesplňuje, nahradí ho bez zbytečného odkladu novým opatrovníkem.

§ 416

(1) Pro práva a povinnosti opatrovníka právnické osoby platí obdobně ustanovení o právech a povinnostech člena statutárního orgánu. Působnost opatrovníka se přiměřeně řídí ustanoveními o působnosti statutárního orgánu.

(2) Soud opatrovníku uloží, aby s odbornou péčí usiloval o řádné obnovení činnosti statutárního orgánu právnické osoby; je-li toho třeba, soud působnost opatrovníka dále

vymezí s přihlédnutím k působnosti dalších orgánů právnické osoby, popřípadě i k právům společníků.

§ 417

Určuje-li zakladatelské právní jednání, že má být právnické osobě jako opatrovník jmenována určitá osoba, soud takovou osobu opatrovníkem jmenuje, pokud je k tomu způsobilá a souhlasí s jmenováním.

Hlava IV

Věci a jejich rozdělení

Díl 1

Všeobecná ustanovení

§ 418

(1) Majetková práva se týkají věcí v právním smyslu.

(2) Věc v právním smyslu (dále jen „věc“) je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí.

§ 419

Věc určená k obecnému užívání je veřejný statek.

§ 420

(1) Plod je to, co věc pravidelně poskytuje ze své přirozené povahy, jak je dáno jejím obvyklým účelovým určením a přiměřeně k němu, ať s přičiněním člověka nebo bez něho.

(2) Užitky jsou pravidelné výnosy věci plynoucí z její právní povahy.

§ 421

(1) Hodnota věci, lze-li ji vyjádřit v penězích, je její cena. Cena věci se určí jako cena obvyklá, ledaže je něco jiného ujednáno nebo stanoveno zákonem.

(2) Mimořádná cena věci se stanoví, má-li se její hodnota nahradit, s přihlédnutím ke zvláštním poměrům nebo ke zvláštní oblibě vyvolané náhodnými vlastnostmi věci.

§ 422

Lidské tělo ani jeho části, třebaže byly od těla odděleny, nejsou věci.

§ 423

Živé zvíře není věc. Ustanovení o věcech se na zvíře použijí přiměřeně jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze živého tvora ani ustanovením zvláštních zákonů vydaných k ochraně zvířat.

Díl 2 **Rozdělení věcí**

§ 424

Věci se zvláště dělí na

- a) hmotné a nehmotné,
- b) movité a nemovité,
- c) určené jednotlivě a podle druhu,
- d) hlavní a vedlejší,
- e) dělitelné a nedělitelné,
- f) zužitelné a nezužitelné,
- g) zastupitelné a nezastupitelné,
- h) ocenitelné a neocenitelné.

§ 425

(1) Hmotná věc je ovladatelná část vnějšího světa, která má povahu samostatného užitečného předmětu.

(2) Nehmotné věci jsou zejména práva, připouští-li to jejich povaha, a jiné věci bez hmotné podstaty, které lze právním jednáním převést na jiného.

§ 426

Na ovladatelné přírodní síly, se kterými se obchoduje, se použijí přiměřeně ustanovení o věcech hmotných.

§ 427

(1) Nemovité věci jsou pozemky a věcná práva k nim jakož i práva, která za nemovité věci prohlásí zákon.

(2) Byl-li byt podle zvláštního zákona vymezen jako část domu (jednotka) a nabyt-li k bytu vlastnické právo první vlastník, hledí se na byt jako na nemovitou věc. Totéž platí za stejných podmínek o prostoru, který slouží k jinému účelu než k bydlení (dále jen „nebytový prostor“).

(3) Veškeré další věci, ať je jejich podstata hmotná nebo nehmotná, jsou movité.

§ 428

Soubor jednotlivých věcí náležejících téže osobě, považovaný za jeden předmět a jako takový nesoucí společné označení, pokládá se za celek a tvoří hromadnou věc.

§ 429

Movitá věc, jejíž běžné použití spočívá v jejím spotřebování, zpracování nebo prodeji, je zužitelná. Ostatní věci jsou nezužitelné.

§ 430

Movitá věc, která může být nahrazena jinou věcí téhož druhu, je zastupitelná; ostatní věci jsou nezastupitelné. V pochybnostech se případ posoudí podle zvyklostí.

Díl 3

Součást věci a příslušenství věci

Součást věci

§ 431

Součást věci je to, co k ní podle její povahy náleží a co nemůže být od věci odděleno, aniž se tím věc znehodnotí.

§ 432

(1) Součástí pozemku je prostor nad povrchem i pod povrchem, stavby zřízené na pozemku, s výjimkou staveb dočasných, a jiná zařízení (dále jen „stavba“), včetně toho, co je zapuštěno v pozemku nebo upevněno ve zdech.

(2) Není-li podzemní stavba nemovitou věcí, je součástí pozemku i když zasahuje pod jiný pozemek.

§ 433

Součástí pozemku je rostlinstvo na něm vzešlé.

§ 434

(1) Stroj nebo jiné upevněné zařízení (dále jen „stroj“) není součástí nemovité věci zapsané do veřejného seznamu, byla-li se souhlasem jejího vlastníka zapsána do téhož seznamu výhrada, že stroj není jeho vlastnictvím. Výhrada bude vymazána, prokáže-li vlastník nemovité věci nebo jiná osoba oprávněná k tomu podle zápisu ve veřejném seznamu, že se vlastník nemovité věci stal vlastníkem stroje.

(2) Má-li být takovým strojem nahrazen stroj, který je součástí nemovité věci, lze výhradu do veřejného seznamu zapsat, jestliže proti ní nevznese odpor osoba zapsaná ve výhodnějším pořadí. Právo odporu nemá osoba, jejíž pohledávka byla splněna; v takovém případě lze splnit i pohledávku ještě nesplatnou. Právo odporu nemá ani osoba, je-li ve vztahu k jejímu právu nepochybné, že nebude zápisem výhrady zkráceno.

Příslušenství věci

§ 435

(1) Příslušenství věci je vedlejší věc vlastníka u věci hlavní, je-li účelem vedlejší věci, aby se jí trvale užívalo společně s hlavní věcí v rámci jejich hospodářského určení. Byla-li vedlejší věc přechodně odloučena od hlavní věci, nepřestává být příslušenstvím.

(2) Má se za to, že se právní jednání a práva i povinnosti týkající se hlavní věci týkají i jejího příslušenství.

§ 436

Jsou-li pochybnosti, zda je něco příslušenstvím věci, posoudí se případ podle zvyklostí.

§ 437

Je-li stavba součástí pozemku, jsou vedlejší věci vlastníka u stavby příslušenstvím pozemku, je-li jejich účelem, aby se jich se stavbou nebo pozemkem v rámci jejich hospodářského účelu trvale užívalo.

§ 438

Příslušenství pohledávky jsou úroky, úroky z prodlení a náklady spojené s jejím uplatněním.

Díl 4

Cenné papíry

§ 439

(1) Cenný papír obsahuje práva, která jsou s ním vzhledem k jeho povaze spojena takovým způsobem, že je po vydání cenného papíru nelze bez cenného papíru uplatnit.

(2) Cenné papíry mají podobu listinnou nebo zaknihovanou. Zaknihovaný cenný papír lze vydat jako zápis do seznamu vedeného podle zvláštního zákona za podmínek v něm stanovených. Podmínky pro přeměnu podoby cenného papíru stanoví zvláštní zákon.

§ 440

(1) Datum emise cenného papíru označuje den, kdy může dojít k vydání cenného papíru prvnímu nabyvateli. Není-li stanoveno jinak, určí datum emise cenného papíru emitent.

(2) Cenný papír je vydán dnem, kdy se stanoveným způsobem stane předmětem vlastnictví prvního nabyvatele.

§ 441

Cenný papír může mít formu cenného papíru na doručitele, na řad nebo na jméno.

§ 442

(1) Akcie, poukázky na akcie, podílové listy, dluhopisy a cenné papíry, o nichž to stanoví zvláštní zákon, lze nahradit hromadnou listinou. Pro emisi a vydání hromadné listiny platí stejné podmínky jako pro vydání jednotlivého cenného papíru. Hromadná listina obsahuje alespoň ty náležitosti, jaké zákon stanoví pro jednotlivý cenný papír.

(2) Vlastník hromadné listiny má právo na její výměnu za jednotlivé cenné papíry; určí-li emitent podmínky pro její výměnu, pak při splnění těchto podmínek.

VARIANTA I

(3) Práva z hromadné listiny nelze převodem dělit na podíly.

V A R I A N T A I I

- odstavec 3 vypustit.

§ 443

Cenné papíry vydané tímž emitentem v téže formě i podobě, z nichž vznikají stejná práva, jsou zastupitelné.

Hlava V Právní skutečnosti

Díl 1 Právní jednání

Oddíl 1 Všeobecná ustanovení

§ 444

Právní jednání vyvolává právní následky, které jsou v něm vyjádřeny, jakož i právní následky plynoucí ze zákona, dobrých mravů, zvyklostí a zavedené praxe stran.

§ 445

Právně lze jednat konáním nebo opomenutím; může se tak stát výslovně, anebo jiným způsobem nevzbuzujícím pochybnost o tom, co jednající osoba chtěla projevit.

Podmínka

§ 446

(1) Vznik, změnu nebo zánik práv lze vázat na splnění podmínky. Je-li zánik práva nebo povinnosti vázán na nemožnou podmínku, nepřihlíží se k ní.

(2) Podmínka je odkládací, závisí-li na jejím splnění, zda právní následky jednání nastanou. Podmínka je rozvazovací, závisí-li na jejím splnění, zda právní následky již nastalé pominou.

(3) Neplyne-li z právního jednání nebo povahy něco jiného, má se za to, že podmínka je odkládací.

§ 447

(1) K splnění podmínky se nepřihlíží, způsobí-li její splnění záměrně osoba, která není oprávněna tak učinit a které je její splnění na prospěch.

(2) Vyvolá-li záměrně, aniž je k tomu oprávněna, splnění podmínky strana, které je splnění podmínky na prospěch, považuje se podmínka za nesplněnou.

§ 448

Doložení času

Je-li k účinnosti právního jednání určena počáteční doba, použijí se obdobně § 446 a 447 o odkládací podmínce. Omezí-li se účinnost právního jednání konečnou dobou, použijí se obdobně § 446 a 447 o rozvazovací podmínce.

§ 449

Právní jednání musí obsahem a účelem odpovídat dobrým mravům i zákonu.

Zdánlivé právní jednání

§ 450

Nejde o právní jednání, chybí-li vůle jednající osoby.

§ 451

Nejde o právní jednání, nebyla-li zjevně projevena vážná vůle.

§ 452

(1) Nejde o právní jednání, nelze-li pro neurčitost nebo nesrozumitelnost zjistit jeho obsah ani výkladem.

(2) Byl-li projev vůle mezi stranami dodatečně vyjasněn, nepřihlíží se k jeho vadě a hledí se, jako by tu bylo právní jednání od počátku.

§ 453

K zdánlivému právnímu jednání se nepřihlíží. Zdánlivého právního jednání se může dovolat každý, kdo na tom má oprávněný zájem; soud k ní přihlédne i bez návrhu.

Oddíl 2

Výklad právních jednání

§ 454

(1) Právní jednání se posuzuje podle svého obsahu.

(2) Má-li být určitým právním jednáním zastřeno jiné právní jednání, posoudí se podle jeho pravé povahy

§ 455

(1) Co je vyjádřeno slovy nebo jinak, vyloží se podle úmyslu jednajícího, byl-li takový úmysl druhé straně znám, anebo musela-li o něm vědět. Nelze-li zjistit úmysl jednajícího, přisuzuje se projevu vůle význam, jaký by mu zpravidla přikládala osoba v postavení toho, jemuž je projev vůle určen.

(2) Při výkladu projevu vůle se přihlédne k praxi zavedené případně mezi stranami v právním styku, k tomu, co právnímu jednání předcházelo, i k tomu, jak strany následně daly najevo, jaký obsah a význam právnímu jednání přiřkládají.

§ 456

Připouští-li použitý výraz různý výklad, vyloží se v pochybnostech k tíži toho, kdo jej použil jako první.

§ 457

(1) V právním styku s podnikatelem se výrazu připouštějícímu různý výklad přisoudí význam, jaký v takovém styku pravidelně má. Není-li však druhá strana podnikatelem, musí ten, kdo se toho dovolává, prokázat, že druhé straně musel být takový význam znám.

(2) V právním styku podnikatelů se přihlíží k obchodním zvyklostem zachovávaným obecně buď vůbec, anebo v daném odvětví, ledaže to vyloučí ujednání stran, nebo zákon. Není-li jiné ujednání, platí, že obchodní zvyklost má přednost před ustanovením zákona, jež nemá donucující účinky, jinak se může podnikatel zvyklosti dovolat, prokáže-li, že druhá strana určitou zvyklost musela znát a byla srozuměna s postupem podle ní.

Oddíl 3

Forma právních jednání

§ 458

Každý má právo zvolit si pro právní jednání libovolnou formu, není-li ve volbě formy omezen ujednáním nebo zákonem.

§ 459

Písemnou formu vyžaduje právní jednání, kterým se zřizuje nebo převádí věcné právo k nemovité věci, jakož i právní jednání, kterým se takové právo mění nebo ruší.

§ 460

(1) K platnosti právního jednání učiněného v písemné formě se vyžaduje podpis jednajícího. Podpis může být nahrazen mechanickými prostředky tam, kde je to obvyklé.

(2) Jedná-li více osob, vyžadují se jejich projevy na téže listině při právním jednání, kterým se zřizuje nebo převádí věcné právo k nemovité věci, anebo kterým se takové právo mění nebo ruší.

§ 461

(1) Písemná forma je zachována i při právním jednání učiněném elektronickými nebo jinými technickými prostředky umožňujícími zachycení jeho obsahu a určení jednající osoby.

(2) Má se za to, že záznamy údajů o právních jednáních v počítačovém systému jsou spolehlivé, provádějí-li se systematicky, posloupně a bez mezer a jsou-li chráněny proti změnám. Byl-li záznam pořízen při provozu závodu a dovolá-li se jej druhá strana k svému prospěchu, má se za to, že záznam je spolehlivý.

(3) Zvláštní zákon stanoví, jak lze při právním jednání učiněném elektronickými prostředky písemnost elektronicky podepsat.

§ 462

(1) Pokud v písemné formě právně jedná ten, kdo nemůže číst a psát, ale je schopen seznámit se s obsahem právního jednání pomocí přístrojů či speciálních pomůcek nebo prostřednictvím jiné osoby, kterou si zvolí, učiní namísto podpisu, není-li s to se podepsat, před alespoň dvěma svědky na listině rukou nebo jinak vlastní znamením, ke kterému jeden ze svědků připsá jméno jednatelce.

(2) O svědcích platí § 49 odst. 3 obdobně.

(3) Nelze-li postupovat podle odstavce 1, vyžaduje se k jednání osoby, která nemůže číst a psát, forma veřejné listiny. Taková forma se vyžaduje i tehdy, stanoví-li zákon, že projev vůle jednatelce musí být na listině napsán vlastní rukou. Je-li toho jednatelce schopen, připojí na zápis o svém právním jednání vlastní znamením.

§ 463

Vyžaduje-li zákon pro právní jednání určitou formu, lze obsah právního jednání změnit projevem vůle v téže nebo přísnější formě; vyžaduje-li tuto formu jen ujednání stran, lze obsah právního jednání změnit i v jiné formě, pokud to ujednání stran nevylučuje.

Oddíl 4

Soukromé a veřejné listiny

Soukromé listiny

§ 464

Je-li listina podepsána bez dalších formalit tím, kdo na ní projevil svou vůli, je na tom, kdo listinu používá, aby dokázal její pravost a správnost. Je-li soukromá listina použita proti osobě, která listinu zjevně podepsala, nebo proti jejímu dědici nebo proti tomu, kdo nabyl jmění při přeměně právnické osoby jako její právní nástupce, má se za to, že pravost a správnost listiny byla uznána.

§ 465

(1) Není-li listina podepsána, je na tom, kdo ji použil, aby dokázal, že pochází od osoby, o níž to tvrdí.

(2) Má se za to, že písemnosti týkající se právních skutečností, k nimž dochází při běžném provozu závodu, dokazují, dovolává-li se jich druhá strana k svému prospěchu, co je v listině obsaženo a že listina byla vystavena v době na ní uvedeně, i když nebyla podepsána.

Veřejné listiny

§ 466

(1) Veřejná je listina vydaná orgánem veřejné moci v mezích jeho pravomoci, listina sepsaná při dodržení všech stanovených formalit notářem při výkonu notářské činnosti,

popřípadě soudním exekutorem při výkonu exekutorské činnosti, a listina prohlášená za veřejnou listinu zákonem.

(2) Je-li nějaká skutečnost potvrzena ve veřejné listině, zakládá to vůči každému plný důkaz o původu listiny od orgánu nebo osoby, které ji pořídily, o době pořízení listiny, jakož i o skutečnosti, o níž původce veřejné listiny potvrdil, že se za jeho přítomnosti udála nebo byla provedena, dokud není prokázán opak.

§ 467

(1) Zachycuje-li veřejná listina projev vůle osoby při právním jednání, zakládá to o něm vůči každému plný důkaz, jen byla-li veřejná listina jednajícím podepsána nebo byl-li jeho podpis nahrazen způsobem, který stanoví zákon.

(2) Obsahuje-li veřejná listina rozhodnutí orgánu veřejné moci, zakládá vůči každému plný důkaz o tom, co rozhodnutí nařizuje, prohlašuje nebo potvrzuje.

§ 468

Byla-li veřejná listina pořízena, aby popřela dřívější veřejnou listinu o právním jednání mezi týmiž osobami, nabývá vůči třetím osobám účinky, byl-li její obsah zveřejněn ve veřejném seznamu, anebo byla-li třetí osobě předložena.

Oddíl 5

Právní jednání vůči nepřítomné osobě

§ 469

(1) Právní jednání působí vůči nepřítomné osobě od okamžiku, kdy jí projev vůle dojde. Dojde-li projev vůle změněn vlivem prostředků použitých tím, kdo jednal, anebo jiných okolností nastávších během přepravy, posoudí se právní případ podle ustanovení o omylu.

(2) Právní jednání nepůsobí vůči nesvéprávné osobě dříve, než projev vůle dojde jejímu zákonnému zástupci. Sleduje-li se však právním jednáním poskytnout nesvéprávné osobě jen právní výhodu, působí právní jednání již od okamžiku, kdy je učiněno vůči této osobě.

§ 470

(1) Při právním jednání učiněném v písemné formě se vyžaduje doručení druhé straně; doručením nastávají účinky podle § 469 odst. 1. Zmaří-li druhá strana doručení, platí, že bylo řádně doručeno.

(2) Osoba jednající v písemné formě, může svůj projev vůle odvolat, dojde-li odvolání druhé straně nejpozději současně s původním projevem vůle.

§ 471

(1) Byl-li projev vůle odeslán, avšak chybí-li důkaz, že byl doručen, má se za to, že došlo k doručení, měl-li adresát rozumný důvod očekávat projev vůle odesílatele a sám o záležitost neprojevil zájem v přiměřené době, ač to po něm bylo možné spravedlivě požadovat.

(2) Má se za to, že zásilka odeslaná s využitím provozovatele poštovních služeb byla doručena třetí den po odeslání, byla-li však odeslána na adresu v jiném státu, pak patnáctý den po odeslání.

Oddíl 6 **Neplatnost právních jednání**

Všeobecná ustanovení

§ 472

Na právní jednání je třeba spíše hledět jako na platné než jako na neplatné.

§ 473

Má-li neplatné právní jednání náležitosti jiného právního jednání, které je platné, platí toto jiné právní jednání, pokud je z okolností zřejmé, že vyjadřuje vůli jednající osoby.

§ 474

Týká-li se důvod neplatnosti jen takové části právního jednání, kterou lze od jeho ostatního obsahu oddělit, je neplatnou jen tato část, lze-li předpokládat, že by k právnímu jednání došlo i bez neplatné části, rozpoznala-li by strana neplatnost včas.

§ 475

Je-li důvod neplatnosti jen v nezákonném určení množstevního, časového, územního nebo jiného rozsahu, soud rozsah změní tak, aby odpovídal spravedlivému uspořádání práv a povinností stran; návrhy stran přitom vázán není, ale uváží, zda by strana k právnímu jednání vůbec přistoupila, rozpoznala-li by neplatnost včas.

§ 476

Chyby v psaní nebo v počtech nejsou právnímu jednání na újmu, je-li jeho význam nepochybný.

§ 477

(1) Způsobil-li někdo neplatnost právního jednání, nemá právo namítnout neplatnost nebo uplatnit z neplatného právního jednání pro sebe výhodu.

(2) Kdo způsobil neplatnost právního jednání, nahradí škodu z toho vzniklou straně, která o neplatnosti nevěděla.

Hlavní důvody neplatnosti

§ 478

(1) Neplatné je právní jednání, které zjevně odporuje dobrým mravům, jakož i právní jednání, které odporuje zákonu a je někomu na újmu nebo narušuje zjevně veřejný pořádek.

(2) Neplatné je právní jednání, má-li být podle něho plněno něco nemožného.

§ 479

(1) Neplatné je právní jednání, projevila-li vůli osoba neschopná právně jednat, ledaže zákon stanoví něco jiného.

(2) Schopnost právně jednat nemá nesvéprávná osoba; je-li osoba ve svéprávnosti omezena, není schopna právně jednat v rozsahu omezení. Schopnost právně jednat nemá ani osoba jednající v duševní poruše, činí-li duševní porucha osobu k určitému právnímu jednání nezpůsobilou.

§ 480

(1) Není-li právní jednání učiněno ve formě ujednané stranami nebo stanovené zákonem, je neplatné, ledaže strany vadu dodatečně zhojí.

(2) Není-li dodržena forma právního jednání ujednaná stranami, lze neplatnost namítnout, jen nebylo-li již plněno. Totéž platí, vyžadují-li formu určitého právního jednání ustanovení části čtvrté tohoto zákona.

Omyl

§ 481

Jednal-li někdo v omylu o rozhodující okolnosti a byl-li v omyl uveden druhou stranou, je právní jednání neplatné.

§ 482

(1) Týká-li se omyl vedlejší okolnosti, kterou ani strany neprohlásily za rozhodující, je právní jednání platné, ale osoba uvedená v omyl má vůči původci omylu právo na přiměřenou náhradu.

(2) Bylo-li právně jednáno v omylu vyvolaném lstí, je právní jednání neplatné, třebaže se omyl týká jen vedlejší okolnosti.

§ 483

Vyvolala-li omyl jednajícího osoba třetí, je právní jednání platné. Měla-li však osoba, s níž se právně jednalo, na činu třetí osoby podíl, anebo o něm věděla či alespoň musela vědět, považuje se i tato osoba za původce omylu.

Následky neplatnosti

§ 484

(1) Je-li neplatnost právního jednání stanovena pouze na ochranu zájmu určité osoby, může vznést námitku neplatnosti jen tato osoba.

(2) Nenamítne-li oprávněná osoba neplatnost právního jednání, považuje se právní jednání za platné.

§ 485

(1) Kdo byl k právnímu jednání přinucen hrozbou tělesného nebo duševního násilí vyvolávající vzhledem k významu a pravděpodobnosti hrozícího nebezpečí i k osobním vlastnostem toho, jemuž bylo vyhrožováno, jeho důvodnou obavu, má právo namítnout neplatnost právního jednání.

(2) Kdo přivedl jiného k právnímu jednání hrozbou nebo lstí, nahradí vždy újmu z toho vzniklou.

§ 486

Je-li právní jednání ve zjevném rozporu s dobrými mravy nebo v rozporu se zákonem a veřejným pořádkem, anebo zavazuje-li k nemožnému plnění, je neplatné od počátku a soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu.

Oddíl 7

Relativní neúčinnost

§ 487

Zkracuje-li právní jednání dlužníka uspokojení vykonatelné pohledávky věřitele, má věřitel právo domáhat se, aby soud určil, že právní jednání dlužníka není vůči věřiteli právně účinné. Toto právo má věřitel i tehdy, je-li právo třetí osoby již vykonatelné, anebo bylo-li již uspokojeno.

§ 488

(1) Věřitel se může dovolat neúčinnosti právního jednání,

- a) které dlužník učinil v posledních pěti letech v úmyslu zkrátit své věřitele, byl-li takový úmysl druhé straně znám,
- b) kterým dlužník v posledních dvou letech zkrátil své věřitele, musel-li být druhé straně znám dlužníkuv úmysl věřitele zkrátit,
- c) kterým byl věřitel zkrácen a k němuž v posledních dvou letech došlo mezi dlužníkem a osobou jemu blízkou nebo které dlužník učinil ve prospěch takové osoby, ledaže druhé straně v době, kdy se právní jednání stalo, dlužníkuv úmysl zkrátit věřitele znám nebyl a ani být znám nemusel.

(2) Věřitel se může dovolat neúčinnosti kupní nebo směnné smlouvy, uzavřené v posledním roce, musela-li druhá strana poznat v dlužníkově jednání mrhání majetkem, kterým je dlužníkuv věřitel zkracován.

§ 489

Neúčinnosti bezúplatného právního jednání dlužníka se může věřitel dovolat, pokud k němu došlo v posledních dvou letech. To neplatí, jedná-li se o

- a) plnění povinnosti uložené zákonem,
- b) obvyklé příležitostné dary,
- c) věnování učiněné v přiměřené výši na veřejně prospěšný účel nebo
- d) plnění, kterým bylo vyhověno mravnímu závazku nebo ohledům slušnosti.

§ 490

Stejně jako právní jednání uvedená v § 488 nebo 489 se posoudí i opomenutí, kterým dlužník pozbyl majetkové právo nebo kterým jiné osobě vůči sobě vznik, zachování nebo zajištění jejího práva majetkové povahy způsobil. Totéž platí, odmítl-li dlužník přijmout dědictví, ledaže bylo předloženo.

§ 491

Vyhradí-li si věřitel dříve, než se jeho pohledávka stane vykonatelnou, právo dovolat se neúčinnosti právního jednání tím, že výhradu prostřednictvím notáře, exekutora, nebo soudu oznámí tomu, vůči komu se neúčinnosti právního jednání může dovolat, pak věřiteli lhůta k dovolání se neúčinnosti právního jednání neběží, dokud se pohledávka vykonatelnou nestane.

§ 492

(1) Neúčinnosti právního jednání se lze dovolat proti tomu, kdo s dlužníkem právně jednal nebo kdo z právního jednání přímo nabyt prospěch, vůči jeho dědici nebo vůči tomu, kdo nabyt jmění při přeměně právnické osoby jako její právní nástupce.

(2) Vůči jinému právnímu nástupci se lze neúčinnosti dovolat jen tehdy, jestliže

- a) právnímu nástupci musely být známy okolnosti, pro něž by se věřitel mohl dovolat neúčinnosti právního jednání,
- b) právní nástupce nabyt právo bezúplatně, anebo
- c) je-li právním nástupcem osoba blízká, ledaže jí v době, kdy právo po předchůdci nabyt, nemusely být známy okolnosti, pro něž by se věřitel mohl dovolat neúčinnosti právního jednání.

§ 493

(1) Neúčinnost právního jednání zakládá věřitelovo právo domáhat se uspokojení pohledávky i z toho, co neúčinným jednáním z dlužníkovu majetku ušlo. Není-li to dobře možné, náleží věřiteli odpovídající náhrada.

(2) Kdo je zavázán plnit, považuje se za nepoctivého držitele; jeho dědic však jen tehdy, jestliže mu musely být známy okolnosti, pro něž by se věřitel mohl dovolat neúčinnosti právního jednání.

(3) Poctivý příjemce bezúplatného plnění uspokojí věřitele z tohoto plnění v rozsahu, v němž jím byl obohacen. To neplatí, mohl-li se věřitel dovolat neúčinnosti právního jednání, i kdyby se stalo za úplatu.

§ 494

Nabyt-li třetí osoba k věci, z níž by se věřitel mohl jinak domoci uspokojení, takové právo, že se proti této osobě neúčinnosti dovolat nelze, má ten, proti němuž se věřitel neúčinnosti právního jednání mohl dříve dovolat a za jehož držby právo třetí osobě vzniklo, vůči věřiteli povinnost k náhradě škody.

§ 495

(1) Kdo má vůči věřiteli povinnost podle § 493 nebo § 494, může se jí zprostit uspokojením věřitelovy pohledávky za dlužníkem. Může tak učinit i předtím, než se věřitel neúčinnosti dovolá.

(2) Kdo má vůči věřiteli povinnost podle § 493 nebo § 494, může od dlužníka požadovat vrácení vzájemného plnění nebo splnění pohledávky oživlé následkem toho, že se věřitel dovolal neúčinnosti.

§ 496

Dovolává-li se neúčinnosti téhož právního jednání více věřitelů, nemůže být od povinné osoby požadováno v souhrnu více, než stanoví § 493 a 494.

§ 497

(1) Dovolá-li se věřitel neúčinnosti právního jednání týkajícího se věci zapsané ve veřejném seznamu, může spolu s předložením odpůřčí žaloby a důkazu o jejím podání žádat orgán pověřený vedením takového seznamu, aby v něm poznamenal dovolání se neúčinnosti právního jednání

(2) Pokud soud žalobě vyhoví, má rozsudek účinky i proti osobám, které po provedení poznámky nabyly věc nebo právo k věci v takovém seznamu zapsané.

Díl 2

Právní události

§ 498

Základní ustanovení

Zákon stanoví, která práva a které povinnosti vznikají, mění se nebo zanikají z právních skutečností nezávislých na vůli osoby. Takový následek může též určit ujednání stran.

Význam času

§ 499

(1) Nabývá-li se právo nebo vzniká-li povinnost v určitý den, nabude se nebo vznikne počátkem toho dne; zaniká-li právo nebo povinnost v určitý den, zanikne koncem toho dne. To neplatí, vylučuje-li to povaha právního případu.

(2) Podmiňuje-li zánik určitého práva vznik jiného práva ve vzájemné návaznosti, nastává oboje v týž okamžik. Není-li ujednáno nebo stanoveno něco jiného, nastane takový právní účinek koncem dne.

§ 500

Má-li se právo vykonat nebo povinnost splnit v určitý den nebo do určitého dne, vyžaduje se, aby se tak stalo v obvyklou denní dobu, ledaže něco jiného plyne ze zvyklostí, ze zavedené praxe stran, popřípadě ze zvláštních okolností případu.

§ 501

Práva a povinnosti zaniknou uplynutím doby, na kterou byly omezeny.

§ 502

Změna v osobě věřitele nebo dlužníka nemá vliv na běh doby nebo lhůty.

Počítání času

§ 503

(1) Lhůta nebo doba určená podle dnů počíná dnem, který následuje po skutečnosti rozhodující pro její počátek.

(2) Konec lhůty nebo doby určené podle týdnů, měsíců nebo let připadá na den, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá skutečnost, od níž se lhůta nebo doba počítá. Není-li takový den v posledním měsíci, připadne konec lhůty nebo doby na poslední den měsíce.

§ 504

(1) Polovinou měsíce se rozumí patnáct dnů a středem měsíce jeho patnáctý den.

(2) Je-li lhůta nebo doba určena na jeden nebo více měsíců a část měsíce, počítá se část měsíce naposled.

§ 505

Lhůta nebo doba určená v kratších časových jednotkách než jsou dny, se počítá od okamžiku kdy začne, do okamžiku, kdy skončí.

§ 506

Případne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den.

Díl 3

Promlčení a prekluze

Oddíl 1

Promlčení

Všeobecná ustanovení

§ 507

(1) Právo se promlčí, nebylo-li vykonáno ve lhůtě stanovené zákonem. K promlčení soud přihlédne jen k námitce dlužníka; namítne-li dlužník promlčení, nelze věřiteli promlčené právo přiznat. Splnil-li dlužník dluh po uplynutí promlčecí lhůty, nemůže požadovat vrácení toho, co plnil.

(2) Promlčují se všechna majetková práva s výjimkou případů stanovených zákonem. Práva uplatnit námitku promlčení se nelze předem vzdát.

§ 508

Nepromlčuje se

- a) vlastnické právo; tím není dotčen § 518,
- b) právo žádat rozdělení společné věci,
- c) právo domáhat se zřízení nezbytné cesty,
- d) právo požadovat vykoupení reálného břemene.

§ 509

(1) Právo na výživné se nepromlčuje, práva na jednotlivá opětuující se plnění výživného však promlčení podléhají. Výživné lze přiznat jen ode dne zahájení soudního řízení; u výživného pro nezletilé i za dobu nejdéle tří let zpět od tohoto dne.

(2) Právo na náhradu za újmu na zdraví se nepromlčuje, práva na jednotlivá plnění vyplývající z této újmy však promlčení podléhají.

§ 510

(1) Zástavní právo se nepromlčí dříve, než zajištěná pohledávka. Při promlčení zajištěné pohledávky lze, dokud zástavní právo trvá, vyplatit zástavu splněním pohledávky, anebo cenou zástavy, je-li tato cena nižší než pohledávka.

(2) Zástavní právo se nepromlčí, dokud má věřitel movitou zástavu u sebe, popřípadě dokud ji pro něho opatruje třetí osoba, a uspokojí-li se zajištěná pohledávka v rozsahu krytí zástavou.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 platí obdobně, má-li věřitel zadržovací právo.

§ 511

Při poskytnutí jistoty převodem práva není promlčení zajištěné pohledávky důvodem pro zpětný převod práva osobě, která zajištění poskytla.

§ 512

I po uplynutí promlčecí lhůty se strana může dovolat svého práva při obraně nebo při započtení proti právu uplatněnému druhou stranou, jestliže se obě práva vztahují k téže smlouvě nebo k několika smlouvám uzavřeným co do účelu v závislosti na sobě, nebo mohlo být k započtení přistoupeno kdykoli před uplynutím promlčecí lhůty.

§ 513

Promlčí-li se právo zapsané ve veřejném seznamu, vymaže ten, kdo takový seznam vede, právo z tohoto seznamu k návrhu osoby, která má na výmazu právní zájem.

Počátek promlčecí lhůty

§ 514

(1) Jedná-li se o právo vymahatelné u orgánu veřejné moci, počne promlčecí lhůta běžet ode dne, kdy mohlo být právo uplatněno poprvé.

(2) Jedná-li se o právo, které musí být uplatněno nejprve u příslušné osoby, počne promlčecí lhůta běžet ode dne, kdy u ní bylo právo takto uplatněno.

§ 515

U pohledávky z vkladu počne promlčecí lhůta běžet ode dne zániku vkladového vztahu.

§ 516

Při dílčích plněních dluhu počne promlčecí lhůta běžet u každého dílčího plnění ode dne jeho splatnosti. Stane-li se pro nesplnění některého dílčího plnění splatným celý dluh, počne promlčecí lhůta běžet ode dne splatnosti nesplněného dílčího plnění.

§ 517

Má-li být podle zvyklosti nebo praxe, kterou strany mezi sebou zavedly, pohledávka placena na základě vyúčtování předkládaného koncem určitého období, počne promlčecí lhůta běžet dnem následujícím po konci období, kdy měl být účet předložen.

§ 518

Jedná-li se o právo pravého dědice na vydání dědictví, počne promlčecí lhůta běžet od právní moci rozhodnutí, jímž bylo dědické řízení skončeno.

§ 519

Jedná-li se o právo z vady plnění, počne promlčecí lhůta plynout ode dne, kdy nabyvatel měl a mohl vadu u zcizitele vytknout.

§ 520

Jedná-li se o újmu na zdraví nezletilého, který není plně svéprávný, počne promlčecí lhůta běžet dnem, kdy nabyl svéprávnosti.

§ 521

U práv na plnění z pojištění počne běžet promlčecí lhůta za jeden rok po pojistné události; jedná-li se o životní pojištění, promlčí se právo na plnění z pojištění nejpozději za deset let.

Délka promlčecí lhůty

§ 522

(1) Strany si mohou ujednat delší než zákonnou promlčecí lhůtu; ujednaná promlčecí lhůta nesmí činit více než patnáct let. Jedná-li se o plnění ze smlouvy nebo o právo vzniklé z

porušení ujednané povinnosti, mohou si strany ujednat kratší než zákonnou promlčecí lhůtu, nejméně však v trvání jednoho roku; to neplatí, jedná-li se o právo na náhradu újmy na zdraví.

(2) K ujednáním kratší nebo delší promlčecí lhůty v neprospěch slabší strany se nepřihlíží.

§ 523

Právo se promlčí za tři roky ode dne, kdy se věřitel dozvěděl o okolnostech rozhodných pro počátek běhu promlčecí lhůty, nebo kdy se o nich dozvědět měl a mohl. Nejpozději se však právo promlčí za deset let ode dne, kdy promlčecí lhůta počala běžet.

§ 524

Právo na náhradu škody se promlčí za tři roky ode dne, kdy se poškozený dozví o škodě a kdo za ni odpovídá. Nejpozději se právo na náhradu škody promlčí za deset let. Jedná-li se však o škodu způsobenou úmyslně, promlčí se právo na náhradu škody za patnáct let; totéž platí, vznikla-li škoda porušením povinnosti v důsledku úplatkářství spočívajícího v nabídce, slibu nebo dání úplatku jiným než poškozeným, anebo v přímém nebo nepřímém vyžádání úplatku od poškozeného.

§ 525

Právo požadovat náhradu škody způsobenou vadou výrobku podle § 2669 se promlčí nejpozději za deset let ode dne, kdy výrobce vadný výrobek uvedl na trh.

§ 526

(1) Právo vzniklé ze škody na dopravovaných věcech nebo z opožděného doručení zásilky se vůči zasilateli i dopravci promlčují za jeden rok. U práva vzniklého z celkového zničení nebo ze ztráty zásilky počne promlčecí lhůta běžet ode dne, kdy zásilka měla být doručena příjemci; v ostatních případech ode dne doručení zásilky.

(2) Byla-li škoda podle odstavce 1 způsobena úmyslně, právo požadovat její náhradu se promlčí nejpozději za deset let.

§ 527

(1) Právo na vydání bezdůvodného obohacení se promlčí za tři roky ode dne, kdy se ochuzený dozví, že k bezdůvodnému obohacení došlo a kdo se na jeho úkor obohatil. Nejpozději se právo na vydání bezdůvodného obohacení promlčí za deset let, bylo-li však nabyto úmyslně, za patnáct let ode dne, kdy k němu došlo.

(2) Jsou-li si strany neplatné smlouvy nebo zrušeného závazku povinny vrátit si vše, co podle ní dostaly, přihlédne soud k námitce promlčení, jen pokud by promlčení mohla namítat i druhá strana. To platí i v případě, že bylo plněno na základě zdánlivého právního jednání.

§ 528

Služebnost se promlčí, když osoba zavázaná ze služebnosti brání jejímu výkonu a oprávněná osoba neuplatní své právo do tří let od porušení této povinnosti, anebo není-li

právo ze služebnosti vykonáváno po dobu deseti let. To obdobně platí o promlčení reálného břemene; právo na jednotlivá plnění se však promlčuje jako pohledávka.

§ 529

Právo zapsané do veřejného seznamu se promlčí za deset let, nestanoví-li zákon jinak.

§ 530

(1) Právo přiznané rozhodnutím orgánu veřejné moci se promlčí za deset let ode dne, kdy mělo být podle rozhodnutí plněno. Bylo-li právo dlužníkem uznáno v písemné formě co do důvodu i rozsahu, promlčí se za deset let ode dne, kdy k uznání došlo; byla-li však v uznání uvedena lhůta k plnění, počne promlčecí lhůta běžet až od uplynutí této lhůty. Jde-li však o právo pravomocně přiznané nebo uznané v písemné formě, platí tato promlčecí lhůta, jen pokud jde o úroky a opětuující se plnění, jejichž splatnost nastala po přiznání nebo po uznání práva.

(2) Desetiletá promlčecí lhůta platí i pro jednotlivé splátky, na něž bylo plnění v rozhodnutí nebo v uznání rozloženo; u jednotlivých splátek počíná ode dne jejich splatnosti. Stane-li se nesplněním některé ze splátek splatným celý dluh, počne promlčecí lhůta běžet od splatnosti nesplněné splátky.

§ 531

(1) Přejde-li povinnost na dědice, skončí promlčecí lhůta nejdříve uplynutím šesti měsíců poté, co bylo dědici potvrzeno nabytí dědictví.

(2) Je-li právnická osoba obnovena, skončí jejím věřitelům promlčecí lhůta nejprve uplynutím šesti měsíců po obnovení zápisu právnické osoby ve veřejném rejstříku.

Běh promlčecí lhůty

§ 532

Při mimosoudním jednání věřitele a dlužníka o právu nebo okolnosti, která právo zakládá, počne promlčecí lhůta běžet poté, co věřitel nebo dlužník odmítne v takovém jednání pokračovat; počala-li promlčecí lhůta běžet již dříve, její běh se po dobu jednání zastaví.

§ 533

Uplatní-li věřitel v promlčecí lhůtě právo u soudu nebo u jiného orgánu veřejné moci a v zahájeném řízení řádně pokračuje, promlčecí lhůta neběží. To platí i o právu, které bylo přiznáno a pro něž byl u soudu nebo u jiného orgánu navržen výkon rozhodnutí.

§ 534

Uplatní-li věřitel u soudu nebo jiného orgánu veřejné moci vzájemné právo, přestává běžet promlčecí lhůta dnem, kdy bylo zahájeno řízení ohledně toho práva, proti němuž vzájemné právo směřuje, avšak jen za podmínky, že se právo uplatněné proti věřiteli i jeho vzájemné právo vztahují k téže smlouvě nebo k několika smlouvám uzavřeným co do účelu v závislosti na sobě. V ostatních případech přestává promlčecí lhůta běžet dnem, kdy bylo u soudu nebo u jiného orgánu veřejné moci vzájemné právo uplatněno.

§ 535

Pokračuje-li běh promlčecí lhůty po odpadnutí některé z překážek uvedených v § 532 až 534, neskončí promlčecí lhůta dříve, než uplyne šest měsíců poté, co promlčecí lhůta počala opět běžet.

§ 536

Promlčecí lhůta neběží po dobu, kdy se věřiteli hrozbou brání právo uplatnit. Totéž platí, neuplatnil-li věřitel právo, jsa dlužníkem nebo osobou dlužníkovi blízkou listivě uveden v omyl.

§ 537

Promlčecí lhůta neběží, dokud trvá vyšší moc, která věřiteli v posledních šesti měsících promlčecí lhůty znemožnila právo uplatnit.

§ 538

Vyžaduje-li se, aby osoba měla zákonného zástupce nebo opatrovníka, počne promlčecí doba běžet ohledně jejího práva nebo ohledně práva proti ní až ode dne, kdy tato osoba zákonného zástupce nebo opatrovníka získá. Již započatá promlčecí lhůta běží dále, avšak neskončí, dokud neuplyne rok po odpadnutí překážky.

§ 539

Dokud manželství nebo zapsané partnerství trvá, neběží promlčecí lhůta ohledně práv mezi manžely nebo zapsanými partnery. Totéž obdobně platí ohledně práv mezi osobami žijícími ve společné domácnosti, mezi zastoupeným a zákonným zástupcem, nebo mezi poručníkem a poručenцем.

Obnovení nároku a běh nové promlčecí lhůty

§ 540

(1) Bylo-li právo již promlčeno, obnoví se nárok a počne běžet nová promlčecí lhůta, uzná-li dlužník svůj dluh v písemné formě co do důvodu a rozsahu, a to ode dne, kdy mělo být podle uznání plněno, jinak ode dne uznání.

(2) Totéž platí, bylo-li právo přiznáno rozhodnutím orgánu veřejné moci, ačkoli bylo již promlčeno.

Oddíl 2

Prekluze

§ 541

(1) Nebylo-li právo uplatněno ve stanovené lhůtě, zanikne jen v případech v zákoně výslovně uvedených. K zániku soud přihlédne, i když to dlužník nenamítne.

(2) Ustanovení o běhu promlčecí lhůty platí obdobně i pro prekluzivní lhůtu.

§ 542

(1) Právo na ochranu jména, cti, pověsti nebo obdobného soukromého poměru osoby podle části první zaniká, nebylo-li uplatněno do jednoho roku ode dne, kdy se dotčený dozvěděl, nebo měl a mohl se dozvědět, že jeho právo bylo porušeno a kdo je porušil.

(2) Odstavec 1 platí obdobně pro uplatnění nemajetkových práv z omezování soutěže nebo z nekalé soutěže.

§ 543

(1) Nepřihlíží se k neplatnosti právního jednání stanoveného pouze na ochranu zájmu určité osoby, nedovolá-li se tato osoba neplatnosti do jednoho roku ode dne, kdy musela neplatnost rozpoznat. Nejpozději lze neplatnost namítnout do dvou let ode dne, kdy k právnímu jednání došlo.

(2) Byla-li osoba donucena k právnímu jednání násilím nebo jednala-li pod hrozbou násilí, nepočnou lhůty uvedené v odstavci 1 běžet, dokud násilí nebo hrozba nepominou. Totéž platí, nebylo-li právo uplatněno pro omyl, který lstivě vyvolala druhá strana nebo osoba jí blízká.

§ 544

K neplatnosti právního jednání se nepřihlédne, bylo-li podle něho již plněno a uplynulo-li od splnění alespoň deset let; jde-li o nemovitou věc, platí dvojnásobná doba. Toto ustanovení se nepoužije při porušení základních principů lidskosti nebo takových principů veřejného pořádku, na nichž je třeba bezvýhradně trvat.

ČÁST DRUHÁ RODINNÉ PRÁVO

Hlava I Manželství

Díl 1 Všeobecná ustanovení

§ 545

Manželství je trvalý svazek muže a ženy vzniklý způsobem, který stanoví tento zákon.

Díl 2 Vznik manželství

§ 546

(1) Manželství vzniká svobodným a úplným souhlasným projevem vůle muže a ženy (dále jen "snoubenci"), že spolu vstoupí do manželství.

(2) Sňatečný obřad je veřejný.

§ 547

VARIANTA I:

Projev vůle o vstupu do manželství činí snoubenci osobně před orgánem veřejné moci v přítomnosti dvou svědků a matrikáře.

VARIANTA II:

(1) Projev vůle o vstupu do manželství činí snoubenci osobně před orgánem veřejné moci v přítomnosti dvou svědků a matrikáře (civilní sňatek).

(2) Snoubenci mohou učinit projev vůle o vstupu o manželství před oddávajícím pověřeným k tomu církví nebo náboženskou společností (církevní sňatek). Církevní sňatek lze provést, předloží-li snoubenci oddávajícímu osvědčení příslušného matričního úřadu, že splňují zákonné podmínky pro uzavření platného manželství; k osvědčení, od jehož vydání uplynuly více než tři měsíce, se nepřihlíží.

§ 547a

(1) Církevní sňatek lze provést před oddávajícím jakéhokoli náboženského vyznání, který má obvyklý pobyt na území České republiky a který provádí svoji duchovní činnost výhradně nebo alespoň zčásti na území České republiky, pokud církev nebo náboženská společnost, k níž pověřená osoba náleží, nepůsobí na území České republiky jen přechodně a pokud její náboženské obřady a náboženské úkony mají stálou povahu.

(2) Je-li to v souladu s vůlí snoubenců a jsou-li splněny podmínky stanovené tímto zákonem, vzniká církevním sňatkem manželství podle tohoto zákona, pokud církev nebo náboženská společnost, anebo muž a žena, kteří uzavřeli církevní sňatek, příslušnému matričnímu úřadu prokáží, že došlo k církevnímu sňatku. Nestane-li se tak do tří pracovních dnů od církevního sňatku, manželství podle tohoto zákona nevznikne.

§ 547b

Prokáže-li se, že oddávající, anebo církev nebo náboženská společnost porušuje při sňatečném obřadu takové náležitosti, na jejichž splnění je nutné bezvýhradně trvat, rozhodne příslušný orgán veřejné moci, že církevní sňatky nadále prováděné tímto oddávajícím, anebo církví nebo náboženskou společností nemají účinky podle tohoto zákona. Rozhodnutí může být změněno, prokáže-li se nepochybně, že podmínky uzavírání manželství podle tohoto zákona budou dodržovány.

§ 548

Manželství se uzavírá tak, že osoba, která za orgán veřejné moci projev vůle snoubenců přijímá (oddávající), položí snoubencům otázku, zda chtějí spolu vstoupit do manželství; kladnou odpověď obou snoubenců vznikne manželství.

§ 549

Snoubenci při sňatečném obřadu prohlásí, že

- a) příjmení jednoho z nich bude jejich příjmením společným, nebo že
- b) si oba svá příjmení ponechají, anebo že

- c) příjmení jednoho z nich bude jejich příjmením společným, a ten, jehož příjmení nemá být příjmením společným, bude ke společnému příjmení na druhém místě připojovat své dosavadní příjmení.

§ 550

Ponechají-li si snoubenci svá stávající příjmení, prohlásí také, které z jejich příjmení bude příjmením jejich společných dětí .

§ 551

(1) Má-li v případě volby podle § 549 písm. c) snoubenec, jehož příjmení nemá být příjmením společným, připojované příjmení, může jako připojované příjmení zvolit pouze první příjmení.

(2) Volba podle § 549 písm. c) není možná, má-li již snoubenec, jehož příjmení bude příjmením společným, připojované příjmení.

§ 552

Orgánem veřejné moci příslušným k provedení sňatečného obřadu je matriční úřad stanovený zvláštním zákonem (dále jen „matriční úřad“).

§ 553

Státní občan České republiky může mimo území České republiky uzavřít manželství také před diplomatickým nebo konzulárním úřadem České republiky.

§ 554

Sňatečný obřad se uskutečňuje na místě, které k tomu určí úřad, provádějící sňatečný obřad; přihlíží přitom k vůli snoubenců.

§ 555

O provedení sňatečného obřadu snoubenci požádají matriční úřad a předloží doklady osvědčující jejich totožnost a způsobilost k uzavření manželství; jaké doklady je třeba předložit, stanoví zvláštní zákon.

§ 556

Snoubenci při sňatečném obřadu uvedou dříve než projeví svoji vůli vstoupit do manželství, že jim nejsou známy překážky, které by jim bránily uzavřít manželství, že navzájem znají svůj zdravotní stav a že zvážili uspořádání budoucích majetkových poměrů, svého bydlení a hmotné zajištění po uzavření manželství.

§ 557

(1) Je-li život snoubence přímo ohrožen, může sňatečný obřad provést každý obecní úřad, popřípadě jiný úřad stanovený zvláštním zákonem, a to na kterémkoli místě. Mimo území České republiky může sňatečný obřad provést také kapitán plavidla plujícího pod státní vlajkou České republiky, kapitán letadla registrovaného v České republice a velitel vojenské jednotky České republiky v zahraničí.

(2) V případech uvedených v odstavci 1 není třeba předložit doklady jinak potřebné; přítomnosti matrikáře není zapotřebí.

§ 558

(1) Jsou-li pro to důležité důvody, může krajský úřad, popřípadě úřad jemu naroveň postavený, v jehož správním obvodu má být manželství uzavřeno, na žádost snoubenců povolit, aby projev vůle jednoho ze snoubenců o vstupu do manželství za něj učinil jeho zmocněnec.

(2) Plná moc musí obsahovat údaje osvědčující totožnost a další rozhodné skutečnosti týkající se obou snoubenců a zmocněnce a prohlášení o příjmení. Musí v ní být rovněž uvedeno, že snoubencům nejsou známy překážky, které by jim bránily uzavřít manželství, a že navzájem znají svůj zdravotní stav. Plná moc vyžaduje písemnou formu a podpis na ní musí být úředně ověřen.

(3) Odvolání plné moci je účinné, jen dozví-li se o něm druhý snoubenec dříve, než učiní svůj projev vůle o vstupu do manželství.

Zákonné překážky manželství a způsobilost ke sňatku

§ 559

Manželství může uzavřít každý, komu v tom nebrání zákonná překážka podle ustanovení § 560 až 564.

§ 560

(1) Manželství nemůže uzavřít nezletilý.

(2) Soud může ve výjimečných případech povolit uzavření manželství nezletilému, který dovršil šestnáct let věku, jsou-li pro to vážné důvody.

§ 561

(1) Manželství nemůže uzavřít osoba, která byla zbavena svéprávnosti nebo jejíž svéprávnost byla omezena.

(2) Soud může osobě, jejíž svéprávnost byla omezena, uzavření manželství povolit.

§ 562

Manželství nemůže uzavřít osoba, která již dříve uzavřela manželství, ani osoba, která již dříve vstoupila do zapsaného partnerství, a toto manželství nebo zapsané partnerství trvá.

§ 563

Manželství nemůže být uzavřeno mezi předky a potomky, ani mezi sourozenci; totéž platí o osobách, jejichž příbuzenství vzniklo osvojením.

§ 564

Manželství nemůže být uzavřeno mezi poručníkem a poručencem, ani mezi osobou, do jejíž péče bylo dítě svěřeno, a svěřeným dítětem.

Díl 3

Zdánlivé manželství a neplatnost manželství

Zdánlivé manželství

§ 565

Manželství nevznikne, jestliže alespoň u jedné z osob, které chtěly uzavřít manželství, nebo v projevu vůle o vstupu do manželství, anebo ve sňatečném obřadu nebo v souvislosti s ním nebyly splněny takové náležitosti, na jejichž splnění je k tomu, aby manželství vzniklo, nutno bezvýhradně trvat. Takovými náležitostmi jsou zejména věk alespoň šestnáct let, projev řádné vůle o vstupu do manželství a rozdílnost pohlaví snoubenců.

§ 566

(1) Soud určí, že manželství není i bez návrhu, nebo na návrh toho, kdo má právní zájem na takovém určení, anebo na návrh státního zastupitelství.

(2) Provedl-li sňatečný obřad obecní úřad, popřípadě jiný úřad stanovený zákonem, ti, kdo při něm jednali jako snoubenci, jsou různého pohlaví a žijí spolu alespoň po dobu pěti let manželským životem, považuje se manželství za vzniklé.

§ 567

(1) Neprodleně poté, kdy soud určí, že manželství není, rozhodne soud o otcovství ke společnému dítěti i o povinnostech a právech rodičů k němu.

(2) Majetkové povinnosti a práva muže a ženy se posoudí jednotlivě podle své povahy. Nelze-li jinak, použijí se ustanovení o bezdůvodném obohacení. V těchto záležitostech je třeba brát ohled na muže, nebo ženu, jednající v dobré víře, jakož i na práva a právní zájmy společných dětí a třetích osob.

Neplatnost manželství

§ 568

Dojde-li ke sňatku přes to, že manželství bránila zákonná překážka, soud prohlásí manželství za neplatné.

§ 569

(1) Návrh na prohlášení manželství za neplatné může podat každý, kdo má na tom právní zájem.

(2) Spočívá-li zákonná překážka manželství v nedostatku věku může návrh podat jen některý z manželů; totéž platí i v případě, že manželství bylo uzavřeno bez povolení soudu, jestliže snoubencova svéprávnost byla omezena.

§ 570

Soud prohlásí manželství za neplatné, třebaže již zaniklo a to i bez návrhu, jednalo-li se o zákonnou překážku uvedenou v ustanovení § 562, § 563, nebo spočívala-li zákonná překážka v tom, že snoubenec byl svéprávnosti zbaven.

§ 571

(1) Soud prohlásí manželství za neplatné, byl-li projev vůle o vstupu do manželství učiněn pod nátlakem, ať proto, že bylo užito násilí nebo bylo násilím vyhrožováno, nebo byl-li projev vůle o vstupu do manželství učiněn jenom v důsledku omylu týkajícího se totožnosti snoubence či povahy sňatečného právního jednání.

(2) Návrh na prohlášení manželství za neplatné podle odstavce 1 může podat manžel, jehož projev vůle o vstupu do manželství nebo to, co mu předcházelo, byly uvedenými skutečnostmi dotčeny, nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy tak vzhledem k okolnostem mohl nejdříve učinit, popřípadě kdy se dozvěděl o pravém stavu věcí.

§ 572

(1) Manželství nelze prohlásit za neplatné, jestliže zaniklo; to neplatí, zaniklo-li manželství smrtí manžela buď dříve, než řízení zahájené na návrh druhého manžela skončilo, nebo navrhnou-li potomci manžela, který podal návrh na prohlášení manželství za neplatné, do jednoho roku po jeho smrti, aby soud prohlásil manželství za neplatné.

(2) Manželství rovněž nelze prohlásit za neplatné, jestliže již došlo k nápravě.

(3) Došlo-li k uzavření manželství nezletilým nebo osobou s omezenou svéprávností bez povolení soudu, nelze prohlásit manželství za neplatné jestliže bylo počato dítě a narodilo se živé.

§ 573

Vzniklo-li osvojením příbuzenství mezi osobami, které spolu potom uzavřely manželství, a nejsou spolu přirozeně příbuzné, nelze jejich manželství prohlásit za neplatné; o osvojení platí, že zaniklo ke dni uzavření manželství.

§ 574

(1) Manželství je platné, dokud není prohlášeno za neplatné.

(2) Bylo-li manželství prohlášeno za neplatné, platí za neuzavřené.

§ 575

(1) O povinnostech a právech muže a ženy, jejichž manželství bylo prohlášeno za neplatné, ke společnému dítěti a o jejich majetkových povinnostech a právech v době po prohlášení manželství za neplatné platí ustanovení o povinnostech a právech rozvedených manželů ke společnému dítěti a o jejich majetkových povinnostech a právech v době po rozvodu obdobně.

(2) V případě, že manželství bylo prohlášeno za neplatné podle ustanovení § 571, je při rozhodování o majetkových povinnostech a právech třeba brát ohled na toho, kdo jednal v dobré víře.

Díl 4

Povinnosti a práva manželů

Oddíl 1

Obecná ustanovení

§ 576

(1) Manželé mají rovné povinnosti a rovná práva.

(2) Manželé si jsou navzájem povinni úctou, jsou povinni žít spolu, vzájemně respektovat svou důstojnost, být si věrni, podporovat se, udržovat rodinné společenství a vytvářet zdravé rodinné prostředí.

§ 577

Manžel má právo dostat od druhého manžela sdělení o jeho příjmech a stavu jeho jmění, jakož i o jeho stávajících i uvažovaných pracovních, studijních a podobných činnostech.

§ 578

Manžel je povinen při volbě svých pracovních, studijních a podobných činností brát zřetel na zájem druhého manžela, popřípadě rodiny a jejích jednotlivých členů, především nezletilého dítěte, které nenabylo plné svéprávnosti a které žije spolu s manžely v rodinné domácnosti.

§ 579

Uspokojování potřeb rodiny

Každý z manželů přispívá na krytí potřeb života rodiny a potřeb rodinné domácnosti podle svých osobních a majetkových poměrů, schopností a možností tak, aby životní úroveň všech členů rodiny byla zásadně srovnatelná. Poskytování majetkových plnění má stejný význam jako osobní péče o rodinu a její členy.

§ 580

(1) Nemají-li manželé z důvodu hodného zvláštního zřetele rodinnou domácnost, nese každý z nich náklady své domácnosti; to je ale nezbavuje povinnosti navzájem si pomáhat a podporovat se.

(2) Žije-li s jedním z manželů společné dítě manželů, vůči kterému mají oba vyživovací povinnost, popřípadě nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti a které je svěřeno do péče manželů nebo jednoho z nich, a druhý manžel opustí rodinnou domácnost, aniž k tomu má důvod zvláštního zřetele hodný, a odmítá se vrátit, je tento manžel povinen přispívat i na náklady rodinné domácnosti. Důvod opuštění rodinné domácnosti, popřípadě důvod odmítání návratu, se posoudí podle zásad slušnosti a dobrých mravů.

§ 581

Rozhodování o záležitostech rodiny

(1) O záležitostech rodiny, včetně volby umístění rodinné domácnosti, popřípadě domácnosti jednoho z manželů a dalších členů rodiny, především dětí, které nenabýly plné svéprávnosti, a způsobu života rodiny, se mají manželé dohodnout.

(2) Nedohodnou-li se manželé o podstatné záležitosti rodiny, může soud na návrh jednoho z nich nahradit svým rozhodnutím souhlas druhého manžela, odmítá-li svůj souhlas v takové záležitosti rodinného života bez vážného důvodu a v rozporu se zájmem rodiny, anebo není-li schopen vůli projevit. Soud však především vede manžele k dohodě.

Obstarávání záležitostí rodiny

§ 582

Záležitosti rodiny obstarávají manželé společně, nebo je obstarává jeden z nich.

§ 583

(1) V běžných záležitostech rodiny právní jednání jednoho manžela zavazuje a opravňuje oba manžele společně a nerozdílně; to neplatí, sdělil-li manžel, který právně nejednal, předem třetí osobě, že s právním jednáním nesouhlasí. Také soud může na návrh manžela pro něho vyloučit následky budoucího právního jednání druhého manžela vůči třetím osobám. Taková opatření se netýkají právních jednání, jimiž manžel obstarává běžně nezbytné životní potřeby rodiny a jejích členů, zejména dětí, které nenabýly plné svéprávnosti.

(2) V ostatních záležitostech rodiny zavazuje a opravňuje právní jednání jednoho manžela oba manžele společně a nerozdílně, dal-li druhý manžel k právnímu jednání manžela souhlas; ustanovení § 581 odst. 2 se použije obdobně. Nedovolá-li se však manžel, který s právním jednáním druhého manžela nesouhlasí, pomoci soudu předem, může se dovolat neplatnosti takového právního jednání.

(3) Nežijí-li manželé spolu za situace uvedené v § 580 odst. 2, právní jednání jednoho manžela v záležitostech rodiny druhého manžela bez jeho souhlasu nezavazuje ani neopravňuje.

§ 584

Jedná-li se o záležitosti, týkající se toho, co upravují ustanovení o majetkovém právu manželském, § 582 a 583 se nepoužijí.

§ 585

Vzájemné zastupování manželů

(1) Manžel má právo zastupovat svého manžela v jeho běžných záležitostech.

(2) Manžel právo uvedené v odstavci 1 nemá, sdělí-li předem manžel, který má být zastoupen, tomu, s nímž jeho manžel má právně jednat nebo má v úmyslu právně jednat, že se zastoupením nesouhlasí, anebo zruší-li soud na návrh manžela zástupčí právo druhého

manžela; manžel právo uvedené v odstavci 1 nemá ani tehdy, nežijí-li manželé spolu za situace uvedené v § 580 odst 2.

§ 586

Výživné mezi manžely

(1) Manželé mají vzájemnou vyživovací povinnost v rozsahu, který oběma zajišťuje zásadně stejnou hmotnou a kulturní úroveň. Vyživovací povinnost mezi manžely předchází vyživovací povinnosti dítěte i rodičů.

(2) Pro vyživovací povinnost mezi manžely jinak platí obecná ustanovení o výživném.

Obvyklé vybavení rodinné domácnosti

§ 587

(1) Obvyklé vybavení rodinné domácnosti tvoří soubor movitých věcí, které slouží běžně nezbytným životním potřebám rodiny a jejích členů; přitom není rozhodné, zda jednotlivé věci náleží oběma manželům nebo jen jednomu z nich.

(2) K nakládání s věcí, která je součástí obvyklého vybavení rodinné domácnosti, potřebuje manžel souhlas druhého manžela; to neplatí, jedná-li se o věc zanedbatelné hodnoty.

(3) Manžel se může dovolat neplatnosti právního jednání, kterým druhý manžel s věcí, která je součástí obvyklého vybavení rodinné domácnosti, naložil bez jeho souhlasu.

§ 588

(1) Opustí-li manžel rodinnou domácnost v úmyslu ukončit manželství rozvodem, nebo proto, že k jeho návrhu bylo zahájeno řízení o prohlášení manželství za neplatné, a odmítá-li se vrátit, může žádat, aby mu manžel vydal to, co patří k obvyklému vybavení rodinné domácnosti a náleží výhradně jemu. Věc, která náleží manželům společně, si manželé rozdělí rovným dílem, ledaže to její povaha vylučuje; v takovém případě se použijí obecná ustanovení tohoto zákona o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví.

(2) Potřebuje-li manžel to, co patří k obvyklému vybavení rodinné domácnosti zejména také pro společné nezletilé dítěte manželů, které nenabylo plné svéprávnosti a vůči kterému mají oba vyživovací povinnost, nebo pro nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti, bylo svěřeno do společné péče manželů žijící v rodinné domácnosti a v rodinné domácnosti zůstalo, odstavec 1 se nepoužije.

§ 589

O místě, prostorách, stavbách nebo zařízeních, které slouží bydlení rodiny, a o povinnostech a právech k nim, platí § 587 obdobně.

Oddíl 2 **Manželské majetkové právo**

§ 590

To, co manželům náleží, má majetkovou hodnotu a není vyloučeno z právního obchodu, je součástí společného jmění manželů (dále jen „společné jmění“) podle ustanovení tohoto zákona (zákonný režim); to neplatí, ujednájí-li si snoubenci nebo manželé něco jiného (smluvený režim) nebo rozhodne-li jinak soud (režim založený rozhodnutím soudu), anebo zanikne-li společné jmění za trvání manželství na základě zákona.

Zákonný režim

§ 591

(1) Součástí společného jmění je to, co nabyt jeden z manželů nebo co nabyli oba manželé společně za trvání manželství, s výjimkou toho, co

- a) slouží osobní potřebě jednoho z manželů,
- b) nabyt darem nebo dědictvím jen jeden z manželů, ledaže dárce při darování nebo zůstavitel v pořízení pro případ smrti projevil jiný úmysl,
- c) nabyt jeden z manželů za majetek náležející do výlučného vlastnictví tohoto manžela, a
- d) jeden z manželů nabyt jako náhradu za poškození, ztrátu, nebo zničení svého výhradního majetku.

(2) Součástí společného jmění je zisk z toho, co náleží výhradně jednomu z manželů.

(3) Součástí společného jmění je také podíl manžela v obchodní společnosti nebo družstvu, stal-li se manžel v době trvání manželství společníkem obchodní společnosti nebo družstva. To neplatí, nabyt-li jeden z manželů podíl podle ustanovení odstavce 1 písm. b), c) nebo d).

§ 592

Součástí společného jmění jsou dluhy převzaté za trvání manželství, ledaže

- a) se týkají majetku, který náleží výhradně jednomu z manželů, a to v rozsahu, který přesahuje zisk z tohoto majetku, nebo
- b) je převzal jen jeden z manželů bez souhlasu druhého, aniž se přitom jednalo o obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny.

§ 593

O nabytí a pozbytí jednotlivých součástí společného jmění platí obecná ustanovení tohoto zákona; částky výdělku, platu, mzdy, zisku a jiných hodnot z pracovní a jiné výdělečné činnosti se stávají součástí společného jmění v okamžiku, kdy manžel, který se o jejich získání přičinil, nabyt možnost s nimi nakládat; pohledávky z výhradního majetku jen jednoho z manželů, které se mají stát součástí společného jmění, se součástí společného jmění stávají dnem splatnosti.

§ 594

Není-li v této části zákona stanoveno jinak, použijí se pro společné jmění obdobně ustanovení tohoto zákona o společnosti, popřípadě ustanovení o spoluvlastnictví.

Správa v zákonném režimu

§ 595

(1) Součásti společného jmění užívají, berou z nich plody a užitky, udržují je, nakládají s nimi, hospodaří s nimi a spravují je oba manželé nebo jeden z nich podle dohody.

(2) Povinnosti a práva spojená se společným jměním nebo jeho součástmi náleží oběma manželům společně a nerozdílně.

(3) Z právních jednání týkajících se společného jmění nebo jeho součástí jsou manželé zavázáni a oprávněni společně a nerozdílně.

§ 596

(1) V záležitostech týkajících se společného jmění a jeho součástí, které nelze považovat za běžné, právně jednájí manželé společně, anebo jedná jeden manžel se souhlasem druhého. Odmítá-li manžel dát souhlas bez vážného důvodu a v rozporu se zájmem manželů, rodiny nebo rodinné domácnosti, či není-li schopen vůli projevit, může druhý manžel navrhnout, aby souhlas manžela nahradil soud.

(2) Jedná-li právně manžel bez souhlasu druhého manžela v případě, kdy souhlasu bylo zapotřebí, může se druhý manžel dovolat neplatnosti takového jednání.

§ 597

(1) Má-li být součást společného jmění použita k podnikání jednoho z manželů a přesahuje-li majetková hodnota toho, co má být použito, míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, vyžaduje se při prvním takovém použití souhlas druhého manžela. Byl-li druhý manžel opomenut, může se dovolat neplatnosti takového jednání.

(2) Má-li být součást společného jmění použita k nabytí podílu v obchodní společnosti nebo družstvu, nebo je-li důsledkem nabytí podílu ručení za dluhy společnosti nebo družstva v rozsahu přesahujícím míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, platí odstavec 1 obdobně.

§ 598

(1) Má se za to, že co nabyli manželé za trvání manželství společně nebo co nabyli některý z nich, je součástí společného jmění.

(2) Neujednávají-li si manželé rozsah společného jmění nebo výkon povinností a práv spojených se společným jměním nebo jeho součástmi, rozhodne na návrh manžela soud.

Smluvený režim

§ 599

(1) Snoubenci si mohou ujednat manželský majetkový režim odlišný od zákonného režimu (smluvený režim). Ujednávají-li si smluvený režim manželé, zpravidla smlouvou upraví své povinnosti a práva týkající se již existujícího společného jmění.

(2) Ujednají-li se pro smluvený režim zpětný účinek, nepřihlíží se k tomu.

§ 600

(1) Smluvený režim může spočívat v režimu oddělených jmění, v režimu vyhrazujícím vznik společného jmění ke dni zániku manželství, jakož i v režimu rozšíření nebo zúžení rozsahu společného jmění v zákonném režimu. Ustanovení o režimu oddělených jmění se použijí obdobně v režimu vyhrazujícím vznik společného jmění ke dni zániku manželství.

(2) Smluvený režim lze změnit dohodou manželů nebo rozhodnutím soudu; taková změna vyžaduje dohodu manželů nebo rozhodnutí soudu o součástech společného jmění v dosavadním režimu.

§ 601

(1) Smlouva může obsahovat jakékoli ujednání a týkat se jakékoli věci, ledaže to zákon zakazuje; může se týkat zejména rozsahu, obsahu, doby vzniku režimu společného jmění v rozsahu stanoveném zákonem nebo jiným, jednotlivých věcí i jejich souborů. Smlouvou lze změnit zařazení již existujících i upravit zařazení budoucích součástí jmění rozdílně od zákonného režimu.

(2) Smlouvou lze rovněž uspořádat majetkové poměry na případ zániku manželství; jedná-li se o uspořádání na případ zániku manželství smrtí, považuje se v této části smlouva za smlouvu dědickou, má-li její náležitosti.

Smlouvou nelze vyloučit ani změnit ustanovení o obvyklém vybavení rodinné domácnosti.

§ 602

(1) Smlouva o manželském majetkovém režimu nesmí svými důsledky vyloučit schopnost manžela zabezpečovat rodinu.

(2) Smlouva o manželském majetkovém režimu se nesmí svým obsahem a účelem dotknout práv třetí osoby, ledaže by se smlouvou souhlasila; tato smlouva uzavřená bez souhlasu třetí osoby nemá vůči ní právní účinky.

§ 603

Smlouvy o manželském majetkovém režimu se zapisují do veřejného seznamu podle zvláštního zákona. Do seznamu se zapisuje vše, co mění zákonný majetkový režim manželů.

§ 604

(1) Smlouva snoubenců o manželském majetkovém režimu nabývá účinnosti uzavřením manželství. Týká-li se smlouva již existující věci zapsané do veřejného seznamu, lze provést do tohoto seznamu zápis změny až po uzavření manželství.

(2) Týká-li se smlouva manželů o manželském majetkovém režimu již existující věci zapsané do veřejného seznamu, nabývá smlouva v této části účinky vůči třetím osobám zápisem do tohoto seznamu, ledaže tento zákon stanoví jinak.

Režim založený rozhodnutím soudu

§ 605

(1) Soud zruší společné jmění nebo zúží jeho stávající rozsah na návrh manžela, jsou-li pro to závažné důvody.

(2) Závažným důvodem je vždy skutečnost, že manželův věřitel žádá zajištění své pohledávky v rozsahu přesahujícím hodnotu toho, co náleží výhradně tomuto manželu, že manžela lze považovat za marnotratného, jakož i to, že manžel soustavně nebo opakovaně podstupuje nepřiměřená rizika; závažným důvodem může být shledáno zejména také to, že manžel začal podnikat, nebo že se stal neomezeně ručícím společníkem obchodní společnosti.

(3) Rozhodnutím soudu nelze vyloučit ani změnit ustanovení, jimiž se spravuje obvyklé vybavení rodinné domácnosti.

(4) Pro rozhodnutí soudu o změně manželského majetkového režimu platí ustanovení § 602 obdobně.

§ 606

(1) Režim založený rozhodnutím soudu lze změnit rozhodnutím soudu nebo smlouvou manželů.

(2) Soud může společné jmění poté, co je zrušil, obnovit; soud tak rozhodne zejména tehdy, pominou-li důvody zrušení společného jmění. To platí i tehdy, navrhne-li manžel rozšíření společného jmění do zákonného rozsahu, když byl předtím jeho rozsah zúžen.

(3) Pro rozhodnutí soudu podle odstavce 1 a 2 platí ustanovení § 603 obdobně.

§ 607

Zanikne-li společné jmění na základě zákona, soud je na návrh manžela obnoví, je-li to v zájmu obou manželů. Pro rozhodnutí soudu platí ustanovení § 603 obdobně.

Režim oddělených jmění

§ 608

(1) V režimu oddělených jmění může manžel se svým majetkem v rozsahu dvou třetin hodnoty jeho výhradního jmění nakládat jen se souhlasem svého manžela.

(2) O dluhích manžela, jejichž rozsah má přesáhnout hodnotu jeho výhradního jmění, platí ustanovení odstavce 1 obdobně.

(3) Byl-li druhý manžel opomenut a s právním jednáním manžela podle odstavců 1 a 2 nesouhlasí, může se dovolat neplatnosti takového jednání.

§ 609

Podnikají-li v režimu oddělených jmění manželé společně nebo jeden z manželů podniká s pomocí druhého manžela, rozdělí si příjmy z podnikání, jak si v písemné formě ujednali; jinak se příjmy rozdělí rovným dílem.

Správa ve smluveném režimu

§ 610

(1) Snoubenci i manželé mohou uzavřít smlouvu o správě toho, co je součástí společného jmění, která se odchyluje od ustanovení § 595 a 596; ustanovení § 602 a 603 platí i pro tuto smlouvu.

(2) Smlouva podle odstavce 1 obsahuje ujednání o tom, který manžel bude spravovat společné jmění nebo jeho součást a jakým způsobem.

§ 611

(1) Manžel, který spravuje společné jmění, právně jedná v záležitostech týkajících se společného jmění samostatně, a to i v soudním nebo jiném řízení, ledaže je dále stanoveno jinak.

(2) Manžel, který spravuje všechno společné jmění, může právně jednat jen se souhlasem druhého manžela

- a) při nakládání se společným jměním jako celkem,
- b) při nakládání s obydlem, v němž je rodinná domácnost manželů, je-li toto obydle součástí společného jmění, nebo které je obydlem jednoho z nich, anebo obydlem nezletilého dítěte, které nenabylo plné svéprávnosti a o něž manželé pečují, jakož i při ujednání trvalého zatížení nemovitosti, která je součástí společného jmění.

(3) Ustanovení § 596 odst. 2 platí obdobně.

§ 612

Správa v režimu založeném rozhodnutím soudu

Jedná-li manžel při správě společného jmění způsobem, který je zřejmě v rozporu se zájmem druhého manžela, rodiny nebo rodinné domácnosti, a snoubenci nebo manželé neuzavřeli smlouvu o správě toho, co je součástí společného jmění, může soud na návrh druhého manžela rozhodnout, jakým způsobem bude společné jmění spravováno.

Ochrana třetích osob

§ 613

Pohledávka věřitele jen jednoho z manželů, která vznikla za trvání společného jmění, může být při výkonu rozhodnutí uspokojena i z toho, co je součástí společného jmění.

§ 614

Pro závazek jen jednoho z manželů, který vznikl z jeho trestného nebo jiného protiprávního činu, anebo pro povinnost manžela k plnění výživného, může být při výkonu rozhodnutí společné jmění postiženo jen do výše, kterou by představoval podíl povinného manžela, kdyby společné jmění bylo zrušeno a vypořádáno podle § 624.

§ 615

Zavázal-li se jeden z manželů v době, od které do změny nebo vyloučení zákonného majetkového režimu, ať smlouvou manželů nebo rozhodnutím soudu, uplynulo méně než šest měsíců, může být pohledávka jeho věřitele uspokojena ze všeho, co by bylo součástí společného jmění, kdyby ke smlouvě manželů nebo k rozhodnutí soudu nebylo došlo.

§ 616

Jsou-li smlouvou manželů nebo rozhodnutím soudu, kterými je změněn nebo vyloučen zákonný majetkový režim, dotčena práva třetí osoby, zejména věřitele, může tato osoba svá práva uplatnit u příležitosti vypořádání toho, co bylo dříve součástí společného jmění, stejně, jakoby ke smlouvě manželů nebo k rozhodnutí soudu nebylo došlo; přitom se použije § 624.

§ 617

Zvláštní ustanovení

Neuzavřou-li spolu manželé, kteří mají v úmyslu dosáhnout rozvodu manželství způsobem uvedeným v § 640, dohodu o uspořádání majetkových povinností a práv pro případ rozvodu, v níž pod podmínkou, že manželství bude rozvedeno, rovněž ujednají, jak budou v době odděleného hospodaření nabývat práva a zavazovat se, platí pro dobu odděleného hospodaření manželů ustanovení o společném jmění přiměřeně, ledaže tento zákon stanoví jinak.

Vypořádání společného jmění

§ 618

Je-li společné jmění zrušeno nebo zanikne-li, anebo je-li zúžen jeho stávající rozsah, provede se likvidace dosud společných majetkových závazků a práv jejich vypořádáním. Dokud zúžené, zrušené nebo zaniklé společné jmění není vypořádáno, použijí se pro ně ustanovení o společném jmění přiměřeně.

§ 619

(1) Vypořádáním majetku nesmějí být dotčena práva třetích osob. Třetí osoba, jejíž práva byla vypořádáním dotčena, má právo domáhat se, aby soud určil, že je vůči ní vypořádání neúčinné.

(2) Vypořádání dluhů má účinky jen mezi manžely.

§ 620

(1) Dohoda o vypořádání má vždy účinky ke dni, kdy společné jmění bylo zúženo, zrušeno nebo zaniklo, bez ohledu na to, zda dohoda byla uzavřena před anebo po zúžení, zrušení nebo zániku společného jmění.

(2) Platnosti dohody o vypořádání nebrání, týká-li se jen části společných majetkových povinností a práv.

§ 621

Dohodnou-li se manželé o vypořádání, vyžaduje dohoda písemnou formu. Je-li předmětem vypořádání věc zapsaná do veřejného seznamu, je třeba zápisu do tohoto seznamu.

§ 622

Nedohodnou-li se manželé o vypořádání, může každý z nich navrhnout, aby rozhodl soud. O vypořádání rozhoduje soud podle stavu, kdy nastaly účinky zúžení, zrušení nebo zániku společného jmění.

§ 623

Nedojde-li do tří let od zúžení, zrušení nebo zániku společného jmění k vypořádání toho, co bylo dříve součástí společného jmění, ani dohodou, ani nebyl podán návrh na vypořádání rozhodnutím soudu, platí, že se manželé nebo bývalí manželé vypořádali takto:

- a) hmotné věci movité jsou ve vlastnictví toho z nich, který je pro potřebu svou, své rodiny nebo rodinné domácnosti výlučně jako vlastník užívá,
- b) ostatní hmotné věci movité a věci nemovité jsou v podílovém spoluvlastnictví obou; jejich podíly jsou stejné,
- c) ostatní majetková práva, pohledávky a dluhy náleží společně oběma; jejich podíly jsou stejné.

§ 624

(1) Nedohodnou-li se manželé nebo bývalí manželé jinak nebo neuplatní-li se ustanovení § 623, použijí se pro vypořádání tato pravidla:

- a) podíly obou manželů na vypořádávaném jmění jsou stejné,
- b) každý z manželů nahradí to, co ze společného majetku bylo vynaloženo na jeho výhradní majetek,
- c) každý z manželů má právo žádat, aby mu bylo nahrazeno, co ze svého výhradního majetku vynaložil na společný majetek,
- d) přihlédne se k potřebám nezaopatřených dětí,
- e) přihlédne se k tomu, jak se každý z manželů staral o rodinu, zejména jak pečoval o děti a o rodinnou domácnost,
- f) přihlédne se k tomu, jak se každý z manželů zasloužil o nabytí a udržení majetkových hodnot náležejících do společného jmění.

(2) Hodnota toho, co ze společného majetku bylo vynaloženo na výhradní majetek manžela, stejně jako hodnota toho, co z výhradního majetku manžela bylo vynaloženo na společný majetek, se při vypořádání společného jmění započítává zvýšená nebo snižená podle toho, jak se ode dne vynaložení majetku do dne, kdy společné jmění bylo zúženo, zrušeno nebo zaniklo, zvýšila nebo snížila hodnota té součásti majetku, na niž byl náklad vynaložen.

Některá ustanovení o bydlení manželů

§ 625

(1) Manželé bydlí tam, kde mají rodinnou domácnost. Místo, kde se nachází rodinná domácnost manželů, je obydlím manželů.

(2) Žádá-li manžel z vážných důvodů o přeložení rodinné domácnosti, má mu druhý manžel vyhovět, ledaže důvody pro setrvání převažují nad důvody pro změnu.

(3) Manželé se mohou dohodnout, že budou bydlet odděleně. Dohoda manželů o odděleném bydlení má stejné právní účinky jako opuštění rodinné domácnosti s úmyslem žít trvale jinde.

§ 626

Je-li obydlím manželů dům nebo byt, k němuž má jeden z manželů výhradní právo umožňující v domě nebo bytě bydlet, a je-li to jiné právo než závazkové, vznikne uzavřením manželství druhému manželu právo bydlení. Vznikne-li jednomu z manželů takové výhradní právo za trvání manželství, vznikne tím druhému z manželů právo bydlení.

§ 627

(1) Je-li obydlím manželů dům nebo byt, k němuž měl jeden z manželů ke dni uzavření manželství nájemní právo, vznikne uzavřením manželství k domu nebo bytu oběma manželům společné nájemní právo; při pozdějším uzavření nájemní smlouvy vzniká oběma manželům společné nájemní právo účinností smlouvy. To obdobně platí i v případě jiného obdobného závazkového práva.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, ujednají-li si manželé něco jiného.

§ 628

(1) Mají-li manželé k domu nebo bytu společné nájemní právo, jsou zavázáni a oprávněni společně a nerozdílně.

(2) Manžel, který má právo bydlení, má postavení ručitele svého manžela.

§ 629

(1) Má-li alespoň jeden z manželů právo nakládat domem nebo bytem, ve kterém se nachází rodinná domácnost manželů nebo rodiny, a tohoto domu nebo bytu je k bydlení manželů nebo rodiny nezbytně třeba, musí se zdržet všeho a předejít všemu, co může bydlení znemožnit nebo ohrozit. Manžel zejména nesmí bez souhlasu druhého manžela takový dům nebo byt zcizit nebo k domu, jeho části nebo k celému bytu zřídit právo, jehož výkon je neslučitelný s bydlením manželů nebo rodiny.

(2) Jedná-li manžel bez souhlasu druhého manžela v rozporu s odstavcem 1, může se tento manžel dovolat neplatnosti takového právního jednání.

§ 630

(1) Mají-li manželé společné nájemní právo k domu nebo bytu, ve kterém se nachází rodinná domácnost manželů nebo rodiny, platí § 629 odstavec 1 věta první obdobně. Manžel nesmí bez souhlasu druhého manžela nájem ukončit, nebo jej omezit právem, jehož výkon je neslučitelný s bydlením manželů nebo rodiny.

(2) Jedná-li manžel bez souhlasu druhého manžela v rozporu s odstavcem 1, může se tento manžel dovolat neplatnosti takového právního jednání.

§ 631

Souhlas manžela podle ustanovení § 629 a 630 vyžaduje písemnou formu.

§ 632

(1) Manželé, popřípadě snoubenci, se mohou dohodou od ustanovení § 629 až 631 odchýlit.

(2) Dohoda podle odstavce 1 však nesmí zhoršit postavení společného nezletilého dítěte manželů, popřípadě snoubenců, které nenabylo plné svéprávnosti, které žije v rodinné domácnosti a vůči kterému mají vyživovací povinnost, popřípadě nezletilého dítěte, které nenabylo plné svéprávnosti a bylo svěřeno do společné péče manželů; dohoda se dále nesmí dotknout práv třetích osob, ledaže by s takovou dohodou souhlasily.

(3) Dohoda i souhlas třetích osob podle odstavce 1 a 2 vyžadují písemnou formu.

Zvláštní ustanovení proti domácímu násilí

§ 633

(1) Stane-li se další společné bydlení manželů v domě nebo bytě, v němž se nachází rodinná domácnost manželů, pro jednoho z nich nesnesitelné z důvodu tělesného nebo duševního násilí, anebo hrozby takového násilí vůči manželovi nebo jinému, kdo v rodinné domácnosti manželů žije, může soud na návrh dotčeného manžela omezit, popřípadě i vyloučit na určenou dobu právo druhého manžela v domě nebo bytě bydlet.

(2) Stejně lze postupovat v případě, že se jedná o manžele rozvedené, jakož i v případě, kdy manželé nebo rozvedení manželé bydlí společně jinde než v rodinné domácnosti.

§ 634

Právo domáhat se ochrany podle ustanovení § 632 má také každá jiná osoba, která žije spolu s manžely nebo rozvedenými manžely.

§ 635

Omezení, popřípadě vyloučení práva manžela v domě nebo bytě bydlet, určí soud nejdéle na dobu šesti měsíců. Soud na návrh rozhodne znovu, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody.

Díl 5

Zánik manželství

Oddíl 1

Obecné ustanovení

§ 636

Manželství zaniká jen z důvodů stanovených zákonem.

Oddíl 2
Zánik manželství smrtí manžela

§ 637

Manželství zaniká smrtí manžela nebo rozvodem manželství.

Oddíl 3
Rozvod manželství

§ 638

(1) Rozvodem manželství zaniká, je-li soužití manželů hluboce, trvale a nenapravitelně rozvráceno.

(2) Přesto, že je soužití manželů rozvráceno, nemůže být manželství rozvedeno, byl-li by rozvod v rozporu

- a) se zájmem nezletilého dítěte manželů, které nenabylo plné svéprávnosti, který je dán zvláštními důvody, nebo
- b) se zájmem manžela, který se na rozvratu porušením manželských povinností převážně nepodílel a kterému by byla rozvodem způsobena zvlášť závažná újma s tím, že mimořádné okolnosti svědčí ve prospěch zachování manželství, ledaže manželé spolu již nežijí alespoň po dobu dvou let.

(3) Mají-li manželé nezletilé dítě, které není plné svéprávné, soud manželství nerozvede, dokud nerozhodne o poměrech dítěte v době po rozvodu manželů.

§ 639

Soud, který rozhoduje o rozvodu manželství, zjišťuje důvod rozvratu manželství, a přitom zjišťuje jeho příčiny, pokud dále není stanoveno jinak.

§ 640

(1) Připojí-li se manžel k návrhu na rozvod manželství, který podá druhý z manželů, soud manželství rozvede, aniž zjišťuje příčiny rozvratu manželství, dojde-li k závěru, že shodné tvrzení manželů, pokud se jedná o rozvrat manželství a o záměr dosáhnout rozvodu, je pravdivé a jsou-li splněny tyto podmínky:

- a) ke dni zahájení řízení o rozvod manželé spolu déle než šest měsíců nežijí,
- b) manželé, kteří jsou rodiči nezletilého dítěte, které nenabylo plné svéprávnosti, se dohodli na úpravě poměrů tohoto dítěte pro dobu po rozvodu a soud jejich dohodu schválil,
- c) manželé se dohodli na úpravě svých majetkových poměrů, svého bydlení, a popřípadě výživného pro dobu po tomto rozvodu.

(2) Dohody uvedené v odstavci 1 písm. c) vyžadují písemnou formu a podpisy musí být úředně ověřeny.

(3) Soud však manželství nerozvede, byl-li by rozvod v rozporu se zájmem nezletilého dítěte manželů, které nenabylo plné svéprávnosti, který je dán zvláštními důvody.

§ 641

Manželé spolu nežijí, netvoří-li manželské či rodinné společenství, bez ohledu na to, zda mají, popřípadě vedou rodinnou domácnost, s tím, že alespoň jeden z manželů manželské společenství zjevně obnovit nechce.

Oddíl 4

Následky zániku manželství

§ 642

Příjmení rozvedeného manžela

Manžel, který přijal příjmení druhého manžela, může do šesti měsíců po rozvodu manželství oznámit příslušnému matričnímu úřadu, že přijímá opět své dřívější příjmení. To platí i tehdy, hodlá-li manžel, který přijal příjmení druhého manžela s tím, že bude ke společnému příjmení připojovat své dosavadní příjmení, popřípadě první ze svých příjmení, užívat napříště jen své dřívější příjmení.

Výživné rozvedeného manžela

§ 643

(1) Není-li rozvedený manžel schopen sám se živit, má vůči němu jeho bývalý manžel v přiměřeném rozsahu vyživovací povinnost, lze-li to na něm spravedlivě požadovat, zejména s ohledem na věk nebo zdravotní stav rozvedeného manžela v době rozvodu nebo skončení péče o společné dítě rozvedených manželů.

(2) Při rozhodování o výživném nebo o jeho výši vezme soud zřetel, jak dlouho rozvedené manželství trvalo, jakož i zda

- a) si rozvedený manžel neopatřil přiměřené zaměstnání, přestože mu v tom nebránila závažná překážka,
- b) si rozvedený manžel mohl výživu zajistit řádným hospodařením s vlastním majetkem,
- c) se rozvedený manžel podílel za trvání manželství na péči o rodinnou domácnost,
- d) se rozvedený manžel nedopustil vůči bývalému manželu nebo osobě mu blízké činu povahy trestného činu, nebo
- e) tu je jiný obdobně závažný důvod.

(3) Pro vyživovací povinnost rozvedených manželů platí obdobně obecná ustanovení o výživném.

§ 644

(1) Rozsah vyživovací povinnosti a způsob poskytování výživného se spravuje dohodou manželů nebo rozvedených manželů; ujednají-li si, že se výživné nahradí odbytným, zanikne právo rozvedeného manžela na výživné poskytnutím odbytného.

(2) Nedojde-li k dohodě rozvedených manželů o výživném, může potřebný bývalý manžel navrhnout, aby o vyživovací povinnosti druhého manžela rozhodl soud.

§ 645

(1) Nedohodnou-li se manželé nebo rozvedení manželé o výživném, může manžel, který rozvrat manželství převážně nezapříčinil nebo s rozvodem nesouhlasil, a kterému byla rozvodem způsobena závažná újma, navrhnout, aby soud stanovil vyživovací povinnost bývalého manžela i v takovém rozsahu, který zajistí, aby rozvedení manželé měli v zásadě stejnou životní úroveň. Právo rozvedeného manžela na výživné lze v tomto případě považovat za důvodné jen po dobu okolnostem přiměřenou, nejdéle však po dobu tří let od rozvodu.

(2) Dopustil-li se bývalý manžel vůči druhému manželovi jednání, které naplňuje znaky domácího násilí, nemá právo na výživné podle odstavce 1, ač by jinak podmínky přiznání práva na výživné splňoval.

§ 646

Rozhodnutím soudu podle ustanovení § 645 odstavec 1 nezaniká právo na výživné podle ustanovení § 643.

§ 647

Právo rozvedeného manžela na výživné zanikne, uzavře-li oprávněný rozvedený manžel nové manželství anebo vstoupí-li do zapsaného partnerství.

Majetkové povinnosti a práva při zániku manželství

§ 648

(1) Zanikne-li manželství smrtí manžela, posoudí se majetkové povinnosti a práva bývalých manželů v rámci řízení o dědictví podle toho majetkového režimu, který existoval mezi manžely, popřípadě i podle pokynů, které zemřelý manžel ještě za svého života ohledně svého majetku případ smrti učinil; jinak se použijí pravidla uvedená v § 624, s výjimkou odstavce 1 písm. c), ledaže se pozůstalý manžel dohodne s dědici o vypořádání jinak.

(2) Byl-li manžel prohlášen za mrtvého, posoudí se jeho majetkové povinnosti a práva ke dni, který je v rozhodnutí o prohlášení za mrtvého uveden jako den jeho smrti.

§ 649

(1) Zanikne-li manželství rozvodem, spravují se majetkové povinnosti a práva rozvedených manželů dohodou manželů nebo rozvedených manželů.

(2) Nedohodnou-li se rozvedení manželé o vypořádání, může manžel podat návrh na vypořádání rozhodnutím soudu.

Bydlení po zániku manželství

§ 650

(1) Zaniklo-li manželství smrtí manžela a manželé měli společné nájemní právo k domu nebo bytu, v němž se nacházela jejich rodinná domácnost, zůstane nájemcem bytu pozůstalý manžel. Svědčilo-li manželům k domu nebo bytu společně jiné závazkové právo, zůstane oprávněným pozůstalý manžel.

(2) Zaniklo-li manželství smrtí manžela a nájemní právo k domu nebo bytu, v němž se nacházela rodinná domácnost manželů, měl jen jeden z nich, použijí se ustanovení o nájmu bytu.

§ 651

(1) Zaniklo-li manželství smrtí manžela, který měl k domu nebo bytu, v němž se nacházela rodinná domácnost manželů, výhradní právo umožňující v domě nebo bytě bydlet, a bylo-li to jiné právo než závazkové, zatímco druhý manžel měl v domě nebo bytě právo bydlení, zanikne tomuto manželu právo bydlení, pokud výhradní právo zemřelého manžela přešlo na jinou osobu než na pozůstalého manžela. To neplatí, nelze-li na pozůstalém manželu spravedlivě žádat, aby dům nebo byt opustil.

(2) Je-li to přiměřené poměrům pozůstalého manžela, především proto, že pečuje o nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti, o něž manželé pečovali, nebo o nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti, jehož otcem je zemřelý manžel, anebo o dítě nezaopatřené, které s pozůstalým manželem žije, může soud na návrh pozůstalého manžela založit v jeho prospěch právo odpovídající věcnému břemenu bydlení podle okolností případu, nejdéle však do doby, než takové dítě nabude trvale schopnost samo se živit, a za úplatu srovnatelnou s nájemným v místě obvyklým; toto právo nezanikne, nabude-li dítě schopnost samo se živit jen na přechodnou dobu.

(3) Měl-li pozůstalý manžel právo bydlet z jiného důvodu, použijí se odstavce 1 a 2 obdobně.

§ 652

(1) Zaniklo-li manželství rozvodem, a manželé měli k domu nebo bytu, v němž se nacházela jejich rodinná domácnost, stejné, nebo společné právo, a nedohodnou-li se, kdo bude v domě nebo bytě dále bydlet, zruší soud na návrh jednoho z nich podle okolností případu dosavadní právo toho z rozvedených manželů, na kterém lze spravedlivě žádat, aby dům nebo byt opustil, a popřípadě zároveň rozhodne o způsobu náhrady za ztrátu práva; přitom přihlédne zejména k tomu, kterému z rozvedených manželů byla svěřena péče o nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti a o které manželé pečovali, jakož i ke stanovisku pronajímatele, půjčitele nebo jiné osoby v obdobném postavení.

(2) Rozvedený manžel, který má dům nebo byt opustit, má právo tam bydlet, dokud mu druhý manžel nezajistí náhradní bydlení, ledaže mu v řízení podle odstavce 1 náhrada nebyla přiznána; v tomto případě má právo v domě nebo bytě bydlet nejdéle jeden rok. Byla-li mu však svěřena péče o nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti a o které manželé pečovali za trvání manželství, nebo o dítě nezaopatřené, které s ním žije, může soud na návrh tohoto manžela založit v jeho prospěch právo bydlení; ustanovení § 651 odst. 2 platí obdobně.

§ 653

Zaniklo-li manželství rozvodem, a manželé neměli k domu nebo bytu, v němž se nacházela jejich rodinná domácnost, stejné, popřípadě společné právo, a manželé, popřípadě rozvedení manželé se nedohodnou o dalším bydlení manžela, který má v domě nebo bytě pouze právo bydlet, popřípadě jiné právo, které je slabší než právo druhého manžela, rozhodne soud na návrh manžela, který má k domu nebo bytu právo vlastnické nebo jiné

věcné právo, popřípadě výhradní právo nájemní nebo jiné závazkové právo, o povinnosti druhého manžela se vystěhovat; ustanovení § 651 odstavec 2 platí obdobně.

§ 654

Zaniklo-li manželství rozvodem, a manželé měli v domě nebo bytě právo bydlet, s tím, že jedno právo bylo odvozeno od druhého, má právo žádat vystěhování toho z rozvedených manželů, který měl jen právo odvozené, ten, kdo má k domu nebo bytu věcné nebo závazkové právo, od kterého bylo právo druhého z manželů bydlet přímo odvozeno.

Hlava II

Příbuzenství

Díl 1

Příbuzenství

§ 655

Příbuzenství je vztah osob založený na přirozeném poutu, nebo vzniklý osvojením.

§ 656

(1) Osoby jsou příbuzné v linii přímé, pochází-li jedna od druhé.

(2) Osoby jsou příbuzné ve vedlejší linii, mají-li společného předka, ale přitom nepocházejí jedna od druhé.

§ 657

Stupeň příbuzenství mezi dvěma osobami se určuje podle počtu zrození, jimiž v linii přímé pochází jedna od druhé a ve vedlejší linii obě od svého nejbližšího společného předka.

Díl 2

Rodiče a dítě

Oddíl 1

Určování rodičovství

§ 658

Mateřství

Matkou dítěte je žena, která je porodila; původ genetické látky, která byla základem početí, není rozhodný.

Otcovství

§ 659

(1) Narodí-li se dítě v době od uzavření manželství do uplynutí třístého dne poté, co manželství zaniklo nebo bylo prohlášeno za neplatné, anebo poté, co byl manžel matky prohlášen za nezvěstného, má se za to, že otcem je manžel matky.

(2) Narodí-li se dítě ženě znovu provdané, má se to, že otcem je manžel pozdější, i když se dítě narodilo před uplynutím třístého dne poté, co předchozí manželství zaniklo nebo bylo prohlášeno za neplatné.

§ 660

(1) Narodí-li se dítě v době mezi zahájením řízení o rozvod manželství a třístým dnem po rozvodu manželství, a manžel, popřípadě bývalý manžel matky prohlásí, že není otcem dítěte, zatímco jiný muž prohlásí, že je otcem dítěte, má se za to, že otcem je tento muž, připojí-li se matka k oběma prohlášením.

(2) Prohlášení manžela matky dítěte, popřípadě jejího bývalého manžela, muže, který tvrdí, že je otcem dítěte, a matky dítěte se činí v řízení před soudem, zahájeném na návrh některého z nich; návrh lze podat nejpozději do uplynutí jednoho roku od narození dítěte. Nemůže-li matka pro duševní poruchu posoudit význam svého prohlášení nebo je-li opatření jejího prohlášení spojeno s těžko překonatelnou překážkou, není prohlášení matky třeba.

(3) K rozhodnutí o otcovství k dítěti podle odstavců 1 a 2 nemůže dojít dříve, dokud nenabude právní moci rozhodnutí o rozvodu manželství.

(4) Jde-li o řízení o neplatnost manželství, použijí se odstavce 1 až 3 obdobně.

§ 661

Narodí-li se dítě, které je počato umělým oplodněním, ženě neprovdané, má se za to, že otcem dítěte je muž, který dal k umělému oplodnění souhlas.

§ 662

(1) Nedojde-li k určení otcovství podle ustanovení § 659, 660 nebo 661, má se za to, že otcem je muž, jehož otcovství bylo určeno souhlasným prohlášením matky a tohoto muže. Takto lze určit otcovství i k dítěti ještě nenarozenému, je-li již počato.

(2) Prohlášení se činí osobně před soudem nebo před matričním úřadem. Prohlášení nemůže učinit ten, kdo ještě nedosáhl šestnácti let.

§ 663

Činí-li prohlášení ten, kdo není plně svéprávný, může je učinit pouze před soudem. Činí-li prohlášení ten, kdo není plně svéprávný, není třeba, aby za něj jednal jeho opatrovník; soud podle okolností případu rozhodne, zda ten, kdo není plně svéprávný, je schopen jednat sám, anebo zda za něho bude jednat jeho opatrovník.

§ 664

Nemůže-li matka pro duševní poruchu posoudit význam svého prohlášení nebo je-li opatření jejího prohlášení spojeno s těžko překonatelnou překážkou, není prohlášení matky třeba.

§ 665

Na prohlášení otcovství jako zvláštní projev vůle se použijí obecná ustanovení o právním jednání, není-li stanoveno jinak. Neplatnosti se však lze dovolat jen ve lhůtě pro popření otcovství.

§ 666

(1) Nedojde-li k určení otcovství podle ustanovení § 659, 660 nebo 661, ani podle ustanovení § 662, může matka, dítě i muž, který tvrdí, že je otcem, navrhnout, aby otcovství určil soud. Má se za to, že otcem je muž, který s matkou dítěte souložil v době, od které neprošlo do narození dítěte méně než sto šedesát a více než tři sta dní, ledaže jeho otcovství vylučují závažné okolnosti.

(2) Není-li domnělý otec naživu, podává se návrh proti opatrovníkovi, kterého k tomu soud ustaví.

§ 667

(1) Zemře-li během řízení navrhovatel, může v řízení pokračovat další k návrhu oprávněný.

(2) Zemře-li během řízení dítě, může do šesti měsíců od jeho smrti podat návrh též jeho potomek, má-li právní zájem na tomto určení.

(3) Zemře-li během řízení domnělý otec, pokračuje řízení proti opatrovníkovi, kterého k tomu soud ustaví.

(4) Zemře-li během řízení muž, který tvrdil, že je otcem, a nepokračuje-li v řízení dítě nebo matka, soud řízení zastaví.

Popírání otcovství

§ 668

(1) Manžel může do šesti měsíců ode dne, kdy se dozví, že se jeho manželce narodilo dítě, popřít u soudu, že je otcem dítěte. Otcovství popírá vůči dítěti a matce, jsou-li oba naživu, a nežije-li jeden z nich, vůči druhému; není-li naživu žádný z nich, manžel toto právo nemá.

(2) Pozbude-li manžel před uplynutím popěrné lhůty svéprávnost, může otcovství popřít jeho opatrovník, a to do šesti měsíců ode dne, kdy se dozví o narození dítěte, a věděl-li o jeho narození již před svým ustavením, nejpozději do šesti měsíců po svém ustavení.

§ 669

(1) Narodí-li se dítě mezi stošedesátým dnem od uzavření manželství a třístým dnem po jeho zániku nebo prohlášení za neplatné, lze otcovství popřít s výjimkou uvedenou v ustanovení § 660, jen je-li vyloučeno, aby manžel matky byl otcem dítěte.

(2) Narodí-li se dítě před stošedesátým dnem od uzavření manželství, postačí k tomu, aby se nemělo za to, že otcem dítěte je manžel matky, popře-li své otcovství. To neplatí, souložil-

li manžel matky s matkou dítěte v době, od níž do narození dítěte neprošlo méně než sto šedesát a více než tři sta dní, nebo věděl-li při uzavření manželství, že je těhotná.

§ 670

Otcovství k dítěti narozenému v době mezi stošedesátým dnem a třístým dnem od umělého oplodnění provedeného se souhlasem manžela matky, nebo se souhlasem jiného muže, když matka není vdaná, bez ohledu na to, jaké genetické látky bylo použito, nelze popřít. To neplatí, otěhotněla-li matka dítěte jinak.

§ 671

Popřel-li pozdější manžel své otcovství k dítěti matky znovu provdané, počíná šestiměsíční lhůta k popření otcovství dřívějšího manžela dnem následujícím poté, kdy se dozvěděl o rozhodnutí.

§ 672

Matka může do šesti měsíců od narození dítěte popřít, že otcem dítěte je její manžel. Ustanovení o popření otcovství manželem platí obdobně.

§ 673

(1) Muž, jehož otcovství bylo určeno souhlasným prohlášením rodičů, může otcovství k dítěti popřít, jen je-li vyloučeno, že by mohl být otcem dítěte. Může tak učinit do šesti měsíců ode dne, kdy bylo takto otcovství určeno; dojde-li k určení otcovství před narozením dítěte, neskončí lhůta dříve, než šest měsíců po jeho narození.

(2) Ustanovení § 668 odstavce 1 věta druhá a odstavce 2 platí obdobně.

§ 674

Matka dítěte může popřít, že otcem dítěte je muž, jehož otcovství bylo určeno souhlasným prohlášením rodičů, a to ve lhůtách stanovených v § 673 odstavci 1 věta druhá.

§ 675

(1) Vyžaduje-li to zájem dítěte nejvyšší státní zástupce podá návrh na popření otcovství, uplynula-li lhůta stanovená pro popření otcovství některému z rodičů.

(2) Je-li vzhledem ke všem okolnostem zřejmé, že muž považovaný za otce dítěte, otcem není a uplynula-li lhůta stanovená pro popření otcovství některému z rodičů, podá nejvyšší státní zástupce návrh na popření otcovství, ledaže zájem dítěte výjimečně vyžaduje, aby k popření otcovství nedošlo.

(3) Nejvyšší státní zástupce popírá otcovství vůči otci, matce a dítěti; není-li některý z nich naživu, popírá otcovství vůči ostatním; není-li naživu žádný z nich, popírá otcovství vůči opatrovníkovi, kterého jmenuje soud.

§ 676

Vyžaduje-li to zřejmý zájem dítěte a mají-li být naplněna ustanovení zaručující základní lidská práva, může soud i bez návrhu zahájit řízení o popření otcovství, bylo-li otcovství určeno souhlasným prohlášením rodičů, ale otec dítěte takto určený nemůže být jeho otcem. Soud zpravidla současně pozastaví výkon rodičovské odpovědnosti.

§ 677

Otcovství může popřít i dítě poté, kdy dosáhlo zletilosti. Může tak učinit nejpozději do jednoho roku po dosažení zletilosti, popřípadě do jednoho roku poté, kdy se dozvědělo o skutečnostech, které otcovství k němu zpochybňují.

Oddíl 2

Osvojení

Pododdíl 1

Osvojení a osvojitel

§ 678

Osvojením se rozumí přijetí cizí osoby za vlastní.

§ 679

(1) Mezi osvojitelem a osvojencem se musí vytvořit vztah, jaký je mezi rodičem a dítětem, nebo alespoň základy takového vztahu.

(2) Osvojení nezletilého musí být v souladu s jeho nejlepšími zájmy.

§ 680

(1) O osvojení nezletilého rozhodne soud na návrh osoby, která chce dítě osvojit. K návrhu na osvojení dítěte z ciziny nebo do ciziny osvojitel připojí rozhodnutí příslušného orgánu veřejné moci o souhlasu s osvojením.

(2) O osvojení zletilého rozhodne soud na návrh osoby, která chce dítě osvojit, k němuž se připojil zletilý, který má být osvojen.

§ 681

Na základě rozhodnutí soudu o osvojení se osvojitel, popřípadě osvojitelé, zapíše do matriky jako rodič, popřípadě rodiče dítěte.

§ 682

Z činností souvisejících s osvojením nesmí nikdo získat nepatřičný zisk.

Pododdíl 2
Osvojitel a osvojované dítě

§ 683

(1) Osvojitelem se může stát pouze zletilá a svéprávná osoba, zaručuje-li svými osobními vlastnostmi a způsobem života, jakož i důvody a pohnutkami, které jí vedou k osvojení, že bude pro osvojované dítě dobrým rodičem.

(2) Zdravotní stav osvojitele nesmí omezovat péči o osvojené dítě ve značné míře. Jsou-li osvojiteli manželé, nebo je-li osvojitelem jeden z manželů, nesmí zdravotní stav obou ve značné míře omezovat péči o osvojované dítě.

§ 684

(1) Osvojiteli se mohou stát manželé nebo jeden z manželů; výjimečně může osvojit i osamělá osoba.

(2) Osvojují-li manželé, podávají návrh na osvojení společně jako společní osvojitelé.

§ 685

Osvojuje-li osoba, která je rodičem, soud zhodnotí, není-li osvojení v zásadním rozporu se zájmy dětí osvojitele; majetkové zájmy nejsou pro posouzení rozhodující.

§ 686

Osvojit lze nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti.

§ 687

Mezi osvojitelem a osvojovaným dítětem musí být přiměřený věkový rozdíl, zpravidla ne menší než šestnáct let; jen souhlasí-li s osvojením opatrovník zastupující dítě v řízení a je-li osvojení v souladu s nejlepšími zájmy dítěte, může být věkový rozdíl mezi osvojitelem a osvojovaným dítětem výjimečně menší než šestnáct let.

§ 688

Osvojení je vyloučeno mezi osobami spolu příbuznými v přímé linii a mezi sourozenci.

Pododdíl 3
Souhlas s osvojením

§ 689

O osvojení nemůže být rozhodnuto bez souhlasu dítěte, rodičů dítěte nebo osob, které jsou oprávněny dát souhlas za rodiče, popřípadě manžela osvojitele. To platí i v případě, že byl souhlas vzat zpět.

Souhlas dítěte s osvojením

§ 690

(1) Dosáhlo-li osvojované dítě alespoň dvanácti let, je třeba vždy jeho osobního souhlasu, ledaže je mimo jakoukoli pochybnost, že by byl postup požadující osobní souhlas osvojovaného dítěte v zásadním rozporu s nejlepšími zájmy dítěte, nebo že dítě není schopno posoudit důsledky souhlasu.

(2) Dříve než se osvojované dítě vyjádří, soud je řádně poučí o účelu, obsahu a důsledcích souhlasu s osvojením.

§ 691

(1) Nedosáhlo-li dítě věku alespoň dvanácti let, dá jeho jménem souhlas s osvojením jeho opatrovník; opatrovníkem soud jmenuje orgán sociálně-právní ochrany dětí. Dříve než dá opatrovník souhlas, zjistí všechny rozhodné skutečnosti, které ho povedou k závěru, že osvojení bude v souladu s nejlepšími zájmy dítěte.

(2) Je-li to možné, soud vyslechne i osvojované dítě a vezme jeho vyjádření v potaz s ohledem na stupeň jeho duševního vývoje.

§ 692

Osvojované dítě může svůj souhlas s osvojením odvolat až do rozhodnutí o osvojení.

Souhlas rodičů

§ 693

(1) K osvojení je třeba souhlasu rodičů osvojovaného dítěte.

(2) Souhlasu rodiče osvojovaného dítěte není k osvojení třeba, pokud rodič

- a) zemřel,
- b) byl zbaven rodičovské odpovědnosti,
- c) není schopen projevit svou vůli nebo není schopen rozpoznat následky svého jednání nebo své jednání ovládnout, anebo
- d) není-li známo místo, kde se zdržuje, a nepodaří-li se toto místo zjistit.

(3) Jsou-li dány skutečnosti uvedené v odstavci 2 u obou rodičů, nebo nebylo-li rodičovství k osvojovanému dítěti určeno, je k osvojení třeba souhlasu opatrovníka, kterého k tomu účelu jmenuje soud. Dříve než dá opatrovník souhlas, zjistí všechny rozhodné skutečnosti týkající se osvojovaného dítěte a jeho rodiny, které by mohly mít vliv na rozhodnutí o osvojení; zejména zjistí, má-li osvojované dítě blízké příbuzné, kteří mají zájem o ně pečovat, a vyslechne toho, v jehož péči se osvojované dítě právě nalézá.

§ 694

(1) Souhlas dává rodič osobním prohlášením vůči soudu. Prohlášení musí splňovat obecné náležitosti právního jednání, je-li však souhlas vázán na splnění podmínky nebo je-li časově omezený, nepřihlíží se k němu.

(2) Dříve než se rodič vyjádří, soud ho řádně poučí o podstatě a důsledcích prohlášení souhlasu a o podstatě osvojení.

§ 695

(1) Souhlasu rodiče k osvojení jeho dítěte je třeba i tehdy, nenabyl-li plné svéprávnosti. Rodič, který ještě nedosáhl věku šestnácti let, nemůže dát souhlas k osvojení.

(2) Dává-li souhlas rodič, který nenabyl plné svéprávnosti, nelze, aby za něho jednal jeho opatrovník.

§ 696

Rodič, jehož svéprávnost byla omezena rozhodnutím soudu, může ve věcech osvojení, včetně udělení souhlasu k osvojení, právně jednat pouze v rozsahu, ve kterém jeho svéprávnost omezena nebyla.

§ 697

(1) Matka osvojovaného dítěte může dát souhlas k osvojení nejdříve šest týdnů po narození dítěte. Otec osvojovaného dítěte může dát souhlas k osvojení i před uplynutím této doby, nejdříve však po narození dítěte.

(2) Byl-li souhlas otce nebo matky dán dříve, nepřihlíží se k němu.

§ 698

Není rozhodné, zda byl souhlas k osvojení dán s určením pro určitou osobu nebo s vědomím o určité osobě osvojitele, anebo bez takového určení nebo vědomí.

§ 699

Byl-li souhlas k osvojení dán s určením pro určitou osobu jako osvojitele, nebo s vědomím o osobě osvojitele, pozbude souhlas účinnosti, bude-li návrh na osvojení vzat zpět nebo zamítnut.

§ 700

Souhlas k osvojení pozbude vždy účinnosti, nedojde-li k osvojení do tří let ode dne, kdy byl souhlas dán.

§ 701

(1) Souhlas k osvojení lze odvolat po dobu tří měsíců ode dne, kdy byl dán.

(2) Souhlas k osvojení lze odvolat i po uplynutí tří měsíců ode dne, kdy byl dán,

- a) nebylo-li osvojované dítě ještě předáno do péče osvojitele před osvojením,
- b) má-li být osvojované dítě podle rozhodnutí soudu vydaného na návrh rodičů vydáno tím, komu bylo svěřeno do péče, protože je v souladu s nejlepšími zájmy dítěte, aby bylo se svými rodiči.

(3) Pro odvolání souhlasu platí obdobně ustanovení o tom, jak, vůči komu a s jakými účinky se souhlas k osvojení dává.

§ 702

K osvojení není třeba souhlasu rodiče

- a) který zjevně nemá o dítě zájem,
- b) který bezdůvodně odmítá dát souhlas k osvojení, nebo
- c) kterému se opakovaně nedaří doručit výzvu soudu, aby se k osvojení vyslovil.

§ 703

Rodič zjevně nemá o dítě zájem, neprojevuje-li o dítě opravdový zájem a tím trvale porušuje své povinnosti rodiče. To neplatí, je-li zřejmé, že se rodič dostal do značné nouze nebo tísně, které si sám nepřivodil, a lze-li důvodně předpokládat, že tento stav překoná.

§ 704

(1) Má se za to, že nezájem rodiče o dítě je zjevný, trvá-li alespoň tři měsíce od posledního projeveného opravdového zájmu. Nelze-li však v chování rodiče spatřovat hrubé porušování jeho povinností, je třeba, aby byl orgánem sociálně právní ochrany poučen o možných důsledcích svého chování, a aby od takového poučení uplynuly tři měsíce. Orgán sociálně-právní ochrany dětí je povinen poskytnout rodiči nejpozději po tomto poučení poradenství a pomoc za podmínek stanovených zvláštním zákonem.

(2) Poučení podle odstavce 1 se nevyžaduje, opustil-li rodič místo, kde se dříve zdržoval, aniž sdělil, kde se nyní zdržuje, a nepodařilo-li se orgánu sociálně-právní ochrany dětí ani za tři měsíce zjistit místo, kde se rodič zdržuje.

§ 705

(1) Soud rozhoduje ve zvláštním řízení, je-li, nebo není-li třeba k osvojení souhlasu rodiče.

(2) Rozhodne-li soud, že k osvojení není třeba souhlasu obou rodičů, je k osvojení zapotřebí souhlasu opatrovníka, kterého soud k tomu účelu jmenuje. Dříve než dá opatrovník souhlas, zjistí všechny rozhodné skutečnosti týkající se osvojovaného dítěte a jeho rodiny, které by mohly mít vliv na rozhodnutí o osvojení; zejména zjistí, má-li osvojované dítě blízké příbuzné, kteří mají zájem o ně pečovat, a vyslechně toho, v jehož péči se osvojované dítě právě nalézá.

§ 706

(1) Jsou-li okolnosti, kdy k osvojení není třeba souhlasu rodiče, nelze přesto o osvojení kladně rozhodnout, je-li tu někdo z blízkých příbuzných dítěte, který je ochoten a schopen o dítě pečovat a učiní v tomto smyslu návrh soudu.

(2) Soud svěří dítě do péče jeho blízkého příbuzného, je-li to v souladu s nejlepšími zájmy dítěte a je-li zjevné, že tato osoba je schopna o dítě pečovat.

Pododdíl 4

Péče před osvojením

§ 707

(1) Se souhlasem budoucího osvojitele je možné předat mu osvojované dítě do péče ihned poté, kdy oba rodiče dali souhlas k osvojení. Souhlasí-li s tím rodiče, lze dítě předat budoucímu osvojiteli do péče i dříve, jakmile to zdravotní stav dítěte dovolí. Rodiče osvojovaného dítěte jsou povinni o předání dítěte informovat orgán sociálně-právní ochrany dětí.

(2) Má-li budoucí osvojitel obvyklý pobyt mimo území České republiky, ustanovení odstavce 1 se nepoužije.

(3) Péče o dítě v době před uplynutím tří měsíců ode dne, kdy byl dán souhlas k osvojení, není péčí před osvojením. Po tuto dobu má ten, komu bylo dítě předáno do péče, pouze povinnost a právo o osobě dítěte řádně pečovat a chránit je; v záležitostech dítěte, které s touto péčí souvisí, může jednat, jen je-li toho nezbytně třeba.

§ 708

(1) O předání dítěte do péče podle § 707 rozhodne soud.

(2) Má-li soud za to, že jsou dány okolnosti, kdy k osvojení není třeba souhlasu rodiče, může použít § 707 odst. 1 obdobně.

§ 709

(1) Po uplynutí tří měsíců ode dne, kdy byl dán souhlas k osvojení, se pozastavuje výkon práv a povinností vyplývajících z rodičovské odpovědnosti; soud jmenuje poručníkem osvojovaného dítěte orgán sociálně právní ochrany dětí, ledaže byl poručník jmenován již dříve.

(2) Ustanovení § 812 platí obdobně.

§ 710

Po uplynutí tří měsíců ode dne kdy byl souhlas k osvojení dán, může být osvojovanému dítěti předáno osvojiteli do péče před osvojením. O takovém předání rozhoduje na návrh osvojitele soud.

§ 711

(1) Soud o předání dítěte osvojiteli do péče před osvojením rozhodne až poté, co provede šetření ohledně vzájemné vhodnosti dítěte a osvojitele, zejména se zřetelem na osobnost a zdravotní stav osvojitele i jeho sociální prostředí, zvláště bydlení a domácnost, jakož i schopnost osvojitele pečovat o dítě a pohnutek osvojitele k osvojení, osobnost a zdravotní stav dítěte, sociální prostředí, ze kterého dítě pochází, jakož i jeho statusová práva, etnické, náboženské a kulturní prostředí dítěte a osvojitele, dobu, po kterou bylo dítě v péči osvojitele.

(2) Chce-li dítě osvojit jeden z manželů, soud v rámci šetření podle odstavce 2 zjistí, z jakého důvodu se manžel nepřipojil k návrhu.

§ 712

Bylo-li osvojované dítě již dříve předáno do péče osvojitele, považuje se jeho další péče za péči před osvojením. Pro péči před osvojením není nutné další rozhodnutí orgánu veřejné moci.

§ 713

(1) Dříve než bude o osvojení rozhodnuto, musí být osvojované dítě v péči osvojitele na jeho náklad. Osvojitel má povinnosti a práva osoby, do jejíž péče je dítě svěřeno podle § 836 až 843.

(2) Péče osvojitele o osvojované dítě před osvojením trvá po dobu dostatečnou pro přesvědčivé zjištění, že se mezi osvojitelem a dítětem vytvořil takový poměr, jaký je smyslem a cílem osvojení; tato péče neskončí dříve než uplynutím šesti měsíců.

(3) Po dobu, v níž je dítě v péči osvojitele, se pozastavuje dříve stanovená vyživovací povinnost jiné osoby k dítěti.

§ 714

Po dobu, v níž je dítě v péči osvojitele před osvojením, sleduje orgán sociálně-právní ochrany dětí poměry v rodině; zprávu o nich předloží soudu před rozhodnutím o osvojení.

§ 715

(1) Podá-li muž, který tvrdí, že je otcem osvojovaného dítěte, návrh na určení otcovství, nelze o osvojení rozhodnout, dokud o návrhu na určení otcovství nebude rozhodnuto.

(2) Bylo-li osvojované dítě předáno do péče budoucího osvojitele podle § 707 a uplynula-li tříměsíční lhůta, ve které lze souhlas k osvojení odvolat, dříve, než byl návrh podle odstavce 1 podán, použije se § 701 obdobně.

§ 716

Podá-li osoba, která tvrdí, že je blízkým příbuzným osvojovaného dítěte, návrh na svěření dítěte do péče podle § 836, nelze o osvojení rozhodnout, dokud o tomto návrhu nebude rozhodnuto.

Pododdíl 5

Následky osvojení

§ 717

(1) Dítě, které bylo společně osvojeno manžely, nebo manželem svého rodiče, má postavení společného dítěte manželů; jinak má postavení dítěte osvojitele.

(2) Osvojitelé mají rodičovskou odpovědnost.

§ 718

(1) Osvojením zaniká příbuzenský poměr mezi osvojencem a původní rodinou, jakož i práva a povinnosti z tohoto poměru vyplývající. Zanikají také práva a povinnosti opatrovníka, popřípadě poručníka, který byl jmenován, aby za rodiče tato práva a povinnosti vykonával.

(2) Je-li osvojitel manželem jednoho z rodičů osvojence, nedotýká se osvojení příbuzenského poměru mezi osvojencem a tímto rodičem i jeho příbuznými, ani práv a povinností vyplývajících z tohoto poměru.

§ 719

Bylo-li osvojeno dítě, které je rodičem, vztahují se účinky osvojení i na jeho dítě.

§ 720

(1) Osvojenec má příjmení osvojitele; společný osvojenec manželů má příjmení, které bylo určeno pro jejich děti při uzavření manželství.

(2) Nesouhlasí-li osvojenec, který má právo vyslovit se ke svému příjmení, se změnou svého příjmení, rozhodne soud, že osvojenec bude ke svému příjmení připojovat příjmení osvojitele. Má-li osvojenec připojované příjmení, lze osvojitelovo příjmení připojit jen k prvnímu příjmení osvojence; má-li osvojitel připojované příjmení, lze k osvojencovu příjmení připojit jen první příjmení osvojitele.

§ 721

Osvojitel je povinen informovat osvojence o jeho původu, jakmile se to bude jevit vhodným, nejpozději však při zahájení školní docházky.

§ 722

Utajení osvojení

(1) Osvojitel i osvojenec mají právo navrhnout, aby soud rozhodl, že osvojení a jeho okolnosti mají být utajeny před rodinou původu dítěte.

(2) Ustanovení odstavce 1 se obdobně použije i pro utajení přirozeného rodiče a jeho souhlasu k osvojení.

§ 723

(1) Jakmile osvojenec nabude svéprávnosti, vznikne mu právo seznámit se s obsahem spisu, který byl veden v řízení o jeho osvojení.

(2) Dotčené orgány veřejné moci mají povinnost archivovat materiály týkající se osvojení nejméně po dobu padesáti let od rozhodnutí o osvojení.

§ 724

Dohled nad úspěšností osvojení

(1) Odůvodňují-li to okolnosti případu, nařídí soud i bez návrhu nad osvojitelem a osvojencem dohled na dobu nezbytně nutnou, jejíž délku zároveň určí; dohled vykonává prostřednictvím orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

(2) Bez zřetele k tomu, zda je dohled nad úspěšností osvojení uložen, poskytnou orgány sociálně-právní ochrany osvojitelům poradenství a služby spojené s péčí o osvojence.

Zrušení osvojení

§ 725

(1) Jsou-li pro to důležité důvody, soud osvojení na návrh osvojitele nebo osvojence zruší; podá-li návrh jen jeden z nich, může se druhý k návrhu připojit.

(2) Osvojení nelze zrušit po uplynutí tří let od rozhodnutí o osvojení. To neplatí, došlo-li k osvojení v rozporu se zákonem.

§ 726

(1) Zrušením osvojení zaniká poměr vzniklý osvojením i povinnosti a práva z tohoto poměru vyplývající a obnovuje se předchozí příbuzenský poměr.

(2) Majetková práva a majetkové povinnosti osvojence, vzniklé před tím, než bylo osvojení zrušeno, nejsou zrušením osvojení dotčeny.

§ 727

Osvojenec bude mít po zrušení osvojení příjmení, které měl před osvojením, ledaže prohlásí, že si stávající příjmení ponechá.

§ 728

Opětovné osvojení osvojence

Osvojenec může být opětovně osvojen, jen

- a) bylo-li dřívější osvojení zrušeno,
- b) má-li být osvojen pozdějším manželem osvojitele poté, co předchozí manžel, který byl společným osvojitelem, zemřel, nebo
- c) zemřel ten, kdo byl jediným osvojitelem, anebo ti, kdo byli společnými osvojiteli.

§ 729

Nezrušitelné osvojení

Je-li to v souladu s nejlepšími zájmy dítěte, může soud na návrh osvojitele rozhodnout i před uplynutím doby tří let od rozhodnutí o osvojení, že je osvojení nezrušitelné.

§ 730

Nezrušitelné osvojení nebrání, aby osvojenec byl opětovně osvojen.

Pododdíl 5 **Osvojení zletilého**

§ 731

Zletilého lze osvojit, není-li to v rozporu s dobrými mravy.

§ 732

Osvojení, které je obdobou osvojení nezletilého

(1) Zletilého lze osvojit, jestliže

- a) přirozený sourozenec osvojovaného byl osvojen tímž osvojitelem,
- b) v době podání návrhu na osvojení byl osvojovaný nezletilý,
- c) osvojitel pečoval o osvojovaného jako o vlastního již v době jeho nezletilosti,
- d) osvojitel hodlá osvojit dítě svého manžela.

(2) Zletilého nelze osvojit, jestliže by to bylo v rozporu s odůvodněným zájmem jeho přirozených rodičů.

(3) Ustanovení o osvojení, včetně ustanovení o následcích osvojení, se použijí obdobně.

Osvojení, které není obdobou osvojení nezletilého

§ 733

(1) Není-li to na újmu důležitých zájmů potomků osvojitele nebo potomků osvojovaného, lze osvojit zletilého výjimečně také z důvodů hodných zvláštního zřetele, pokud to je přínosné pro osvojitele a osvojence navzájem, nebo v odůvodněných případech alespoň pro jednoho z nich.

(2) Ustanovení o osvojení, včetně ustanovení o jeho následcích, se použijí jen přiměřeně.

§ 734

(1) Osvojenci a jeho potomkům nevzniká osvojením příbuzenský poměr vůči členům rodiny osvojitele a nenabývají vůči nim žádných majetkových práv. Osvojitel nenabývá osvojením žádných majetkových práv vůči osvojenci a jeho potomkům.

(2) Osvojenec a jeho potomci nepozbývají osvojením práv ve vlastní rodině.

Společná ustanovení pro osvojení zletilého

§ 735

(1) Není-li osvojovaný plně svéprávný, jedná za něho zákonný zástupce, popřípadě opatrovník, kterého k tomu ustaví soud.

(2) Trvá-li manželství osvojovaného, může být osvojen jen se souhlasem svého manžela. Nemůže-li manžel dát souhlas, protože není plně svéprávný nebo je-li opatření jeho souhlasu spojeno s těžko překonatelnou překážkou, soud zvláště posoudí, zda osvojení není v rozporu s oprávněnými zájmy tohoto manžela, popřípadě dalších členů rodiny.

§ 736

(1) Osvojení zletilého nemá vliv na jeho příjmení.

(2) Souhlasí-li s tím osvojitel, může osvojenec připojit osvojitelovo příjmení k svému příjmení; trvá-li manželství osvojitele a mají-li manželé společné příjmení, vyžaduje se souhlas i druhého manžela.

(3) Trvá-li manželství osvojence a mají-li manželé společné příjmení, může osvojenec připojit osvojitelovo příjmení k svému příjmení jen se souhlasem svého manžela.

§ 737

Osvojení má právní následky pro osvojence a jeho potomky, pokud se narodili později. Pro dříve narozené potomky osvojence má osvojení právní následky, jen když dali k osvojení souhlas.

§ 738

(1) Vyživovací povinnost osvojence vůči jeho předkům nebo potomkům trvá nadále jen tehdy a jen v té míře, nejsou-li jiné osoby, které mají vyživovací povinnost, popřípadě nejsou-li tyto osoby své vyživovací povinnosti dostát. Osvojenec má právo na výživné vůči svým předkům nebo potomkům jen tehdy a jen v té míře, není-li osvojitel s to své vyživovací povinnosti dostát.

(2) Osvojenec dědí po osvojiteli v první zákonné třídě dědiců, nevstupuje však v dědické právo osvojitele vůči jiným osobám.

(3) Má-li osvojení právní následky i pro potomky osvojence, použijí se odstavce 1 a 2 obdobně.

Oddíl 3

Rodiče a dítě

Pododdíl 1

Obecná ustanovení

§ 739

(1) Rodiče a dítě mají vůči sobě navzájem povinnosti a práva.

(2) Rodiče ani dítě se nemohou svých vzájemných povinností a práv vzdát.

(3) Účelem povinností a práv rodičů k dítěti je zajištění morálního a hmotného prospěchu dítěte.

§ 740

Povinnosti a práva rodičů spojená s osobností dítěte a povinnosti a práva osobní povahy vznikají narozením dítěte a zanikají nabytím zletilosti, ledaže se jedná o právo učinit prohlášení o otcovství dítěte.

§ 741

Rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě a jeho ochraně, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělání, v určení místa jeho pobytu, v jeho zastupování a spravování jeho jmění; vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti. Trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud.

§ 742

Vyživovací povinnost a právo na výživné nejsou součástí rodičovské odpovědnosti; jejich trvání nezávisí na nabytí zletilosti ani svéprávnosti.

Pododdíl 2

Osobní jméno a příjmení dítěte

§ 743

(1) Dítě má příjmení určené při uzavření manželství svých rodičů pro společné děti manželů.

(2) Nemá-li dítě příjmení podle odstavce 1, zvolí rodiče pro dítě příjmení jednoho z nich; jinak jeho příjmení určí soud. Totéž platí o osobním jménu dítěte.

§ 744

Je-li znám jen jeden z rodičů, má dítě jeho příjmení. Tento rodič také určí osobní jméno dítěte; jinak je určí soud.

§ 745

Uzavře-li manželství matka dítěte, jehož otec není znám, mohou matka dítěte a její manžel shodně prohlásit před matričním úřadem, že příjmení určené pro jejich ostatní děti bude mít i toto dítě.

§ 746

(1) Ke změně příjmení dítěte podle § 748 je třeba vyjádření dítěte za stejných podmínek jako v jiných záležitostech týkajících se dítěte; je-li dítě starší patnácti let, je třeba, aby se změnou svého příjmení souhlasilo.

(2) Ustanovení § 745 nelze použít, dosáhlo-li dítě zletilosti.

§ 747

Není-li žádný z rodičů znám, určí soud i bez návrhu osobní jméno a příjmení dítěte.

Pododdíl 3
Rodičovská odpovědnost

§ 748

Rodičovská odpovědnost náleží stejně oběma rodičům. Má ji každý rodič, ledaže jí byl zbaven nebo není plně svéprávný.

§ 749

Pro rozhodnutí soudu, které se týká rozsahu rodičovské odpovědnosti, anebo způsobu či rozsahu, v jakém ji rodiče mají vykonávat, je určující hledisko zájmu dítěte.

§ 750

(1) Před rozhodnutím, které se dotýká zájmu dítěte, poskytne soud dítěti potřebné informace, aby si mohlo vytvořit vlastní názor a tento sdělit.

(2) Není-li podle zjištění soudu dítě schopno informace náležitě přijmout nebo není-li schopno vytvořit si vlastní názor nebo není-li schopno tento názor sdělit, soud bude informovat a vyslechnout toho, kdo je schopen zájmy dítěte ochránit, s tím, že se musí jednat o osobu, jejíž zájmy nejsou v rozporu se zájmy dítěte; o dítěti starším dvanácti let se má vždy za to, že je schopno informaci přijmout, vytvořit si vlastní názor a tento sdělit. Náзору dítěte věnuje soud patřičnou pozornost.

§ 751

(1) Výkon rodičovské odpovědnosti nezletilého rodiče, který dříve emancipací nebo uzavřením manželství nenabyl plné svéprávnosti, je až do doby, kdy nabude plnou svéprávnost, pozastaven; to neplatí o výkonu povinnosti a práva péče o dítě, ledaže soud vzhledem k osobě rodiče rozhodne, že výkon také této povinnosti a tohoto práva se pozastavuje až do doby, kdy rodič nabude plnou svéprávnost.

(2) Výkon rodičovské odpovědnosti rodiče, jehož svéprávnost byla omezena, je po dobu omezení jeho svéprávnosti pozastaven, ledaže soud rozhodne, že se rodiči vzhledem k jeho osobě zachovává výkon povinnosti a práva péče o dítě.

§ 752

(1) Brání-li rodiči ve výkonu jeho rodičovské odpovědnosti závažná okolnost a lze-li se domnívat, že je toho se zřetelem k zájmu dítěte třeba, může soud rozhodnout, že se výkon rodičovské odpovědnosti tohoto rodiče pozastavuje. K pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti dojde i tehdy, stanoví-li tak zákon.

(2) Pozastavení výkonu rodičovských povinností a práv nemá vliv na plnění vyživovací povinnosti k dítěti.

§ 753

Nevykonává-li rodič řádně svoji rodičovskou odpovědnost a vyžaduje-li to zájem dítěte, soud jeho rodičovskou odpovědnost omezí, nebo omezí její výkon, a zároveň stanoví rozsah tohoto omezení.

§ 754

(1) Zneužívá-li rodič svoji rodičovskou odpovědnost nebo její výkon, anebo svoji rodičovskou odpovědnost nebo její výkon závažným způsobem zanedbává, soud jej jeho rodičovské odpovědnosti zbaví.

(2) Spáchal-li rodič proti svému dítěti úmyslný trestný čin, nebo použil-li rodič své dítě, které není trestně odpovědné, ke spáchání trestného činu, nebo spáchal-li rodič trestný čin jako spolupachatel, návodce či pomocník trestného činu spáchaného jeho dítětem, soud zvlášť posoudí, nejsou-li tu důvody pro zbavení rodiče jeho rodičovské odpovědnosti.

§ 755

Dojde-li ke zbavení rodiče rodičovské odpovědnosti, zůstává právo rodiče osobně se stýkat s dítětem zachováno. Pouze v případě, že je v zájmu dítěte nezbytné právo rodiče osobně se stýkat s dítětem omezit, nebo i zakázat, soud tuto otázku zvlášť posoudí. Před rozhodnutím soudu o omezení rodičovské odpovědnosti, soud vždy posoudí, zda je vzhledem k zájmu dítěte nezbytné omezit právo rodiče osobně se stýkat s dítětem.

§ 756

Zbavil-li soud rodiče rodičovské odpovědnosti, může zároveň rozhodnout, že jej zbavuje všech nebo některých povinností a práv stanovených v § 740, především práva dát souhlas k osvojení.

§ 757

Zbavení rodiče jeho rodičovské odpovědnosti ani její omezení nemá vliv na jeho vyživovací povinnost k dítěti.

Zvláštní ustanovení o výkonu rodičovské odpovědnosti

§ 758

(1) Rodičovskou odpovědnost vykonávají rodiče se zřetelem k zájmu dítěte.

(2) Před rozhodnutím, které se dotýká zájmu dítěte, sdělí rodiče dítěti vše potřebné, aby si mohlo vytvořit vlastní názor o dané záležitosti a rodičům jej sdělit; to neplatí, není-li dítě schopno sdělení náležitě přijmout nebo není schopno vytvořit si vlastní názor nebo není schopno tento názor rodičům sdělit. Náзору dítěte rodiče věnují patřičnou pozornost a berou názor dítěte při rozhodování v úvahu.

§ 759

(1) Rodičovskou odpovědnost vykonávají rodiče v dohodě.

(2) Hrozí-li při rozhodování o záležitosti dítěte nebezpečí z prodlení, může jeden z rodičů rozhodnout nebo dát přivolení sám; je ale povinen neprodleně sdělit druhému rodiči, jaký je stav věci.

(3) Jedná-li jeden z rodičů v záležitosti dítěte sám vůči třetí osobě, která je v dobré víře, má se za to, že jedná se souhlasem druhého rodiče.

§ 760

(1) Nedohodnou-li se rodiče přes projevenou snahu v záležitosti, která je pro dítě významná zejména se zřetelem k jeho zájmu, rozhodne soud na návrh rodiče; to platí i tehdy, vyloučil-li jeden rodič z rozhodování o významné záležitosti dítěte druhého rodiče.

(2) Za významnou záležitost se vždy považují zejména nikoli běžné léčebné a podobné zákroky a obdobná opatření vůči dítěti, a volba jeho vzdělání, nebo pracovního uplatnění.

§ 761

(1) Nežije-li některý z rodičů nebo není-li znám, nemá-li některý z rodičů rodičovskou odpovědnost, nebo je-li výkon jeho rodičovské odpovědnosti pozastaven, vykonává rodičovskou odpovědnost druhý rodič; to platí i tehdy, je-li rodičovská odpovědnost jednoho z rodičů omezena nebo je-li omezen její výkon.

(2) Nemá-li žádný z rodičů rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu nebo je-li výkon rodičovské odpovědnosti obou rodičů pozastaven, anebo je-li rodičovská odpovědnost rodičů dotčena některým z uvedených způsobů, ale každého jinak, jmenuje soud dítěti poručníka, kterému náleží povinnosti a práva rodičů nebo jejich výkon na místě rodičů.

(3) Je-li rodičovská odpovědnost rodičů omezena nebo je-li omezen její výkon, jmenuje soud dítěti opatrovníka.

§ 762

(1) Při právním jednání vůči dítěti, které není způsobilé ve věci samostatně právně jednat, postačí jednání i jen vůči jednomu z rodičů jako zástupci dítěte.

(2) Je-li právně významné, zda dítě, které není způsobilé ve věci samostatně právně jednat, je či není v dobré víře, je třeba, aby byla posouzena dobrá víra obou rodičů; má-li však dítě v péči jen jeden z rodičů, posoudí se jen jeho dobrá víra.

(3) Je-li právně významné, zda dítě, které není způsobilé ve věci samostatně právně jednat, o věci, popřípadě skutečnosti vědělo nebo nevědělo, je třeba, aby byla posouzena vědomost obou rodičů; má-li však dítě v péči jen jeden z rodičů, posoudí se jen jeho vědomost.

Péče o dítě a jeho ochrana

§ 763

(1) Rodičovskou odpovědnost týkající se osoby dítěte vykonávají rodiče způsobem a v míře odpovídající stupni vývoje dítěte.

(2) Rozhodují-li rodiče o vzdělání nebo o pracovním uplatnění dítěte, vezmou v úvahu jeho schopnosti a nadání.

§ 764

Péči o dítě a jeho ochranu, výkon jeho výchovy, popřípadě některých jejích stránek, nebo dohled nad dítětem mohou rodiče svěřit jiné osobě; dohoda rodičů s ní se netýká trvání ani rozsahu rodičovské odpovědnosti.

§ 765

(1) Zadržuje-li jiná osoba dítě protiprávně, mají rodiče právo žádat, aby jim dítě předala; to platí i mezi rodiči navzájem. Toto právo má i ten, kdo o dítě oprávněně pečuje.

(2) Osoba, která dítě protiprávně zadržuje, má povinnost dítě řádně předat.

§ 766

Rodiče a dítě si jsou povinni pomoci, podporou a ohledem na svou důstojnost.

§ 767

(1) Rodiče mají rozhodující úlohu ve výchově dítěte. Rodiče mají být všestranně příkladem svým dětem, zejména pokud se jedná o způsob života a chování v rodině.

(2) Výchovné prostředky lze použít pouze v podobě a míře, která je přiměřená okolnostem, neohrožuje zdraví dítěte ani jeho rozvoj a nedotýká se lidské důstojnosti dítěte.

§ 768

Pečuje-li o dítě jen jeden z rodičů, podílí se na péči o dítě a jeho výchově i manžel rodiče dítěte, žije-li s dítětem v rodinné domácnosti. To platí i pro toho kdo s rodičem dítěte žije, aniž s ním uzavřel manželství, žije-li s dítětem v rodinné domácnosti.

§ 769

(1) Žije-li dítě s rodiči nebo s některým z nich v rodinné domácnosti a je-li o ně řádně pečováno, podílí se i ono na péči o chod domácnosti. Tato povinnost dítěte zaniká zároveň s poskytováním výživy rodičů dítěti.

(2) Dítě se podílí na péči o chod rodinné domácnosti vlastní prací, popřípadě peněžitými příspěvky, má-li vlastní příjem, anebo oběma způsoby. Pro určení rozsahu podílu dítěte na péči o chod rodinné domácnosti jsou rozhodné schopnosti a možnosti dítěte i odůvodněné potřeby členů rodiny.

Osobní styk rodiče s dítětem

§ 770

Výkon povinnosti a práva rodičů udržovat osobní styk s dítětem nemohou rodiče svěřit jiné osobě.

§ 771

Dítě, které je v péči jen jednoho rodiče, má právo stýkat se s druhým rodičem v rozsahu, který je v zájmu dítěte, stejně jako tento rodič má právo stýkat se s dítětem, ledaže soud

takový styk omezí nebo zakáže; soud může také určit podmínky styku, zejména místo, kde k němu má dojít, jakož i určit osoby, které se smějí, popřípadě nesmějí styku účastnit. Rodič, který má dítě v péči, je povinen styk dítěte s druhým rodičem řádně umožnit.

§ 772

Rodič, který má dítě v péči, a druhý rodič se musejí zdržet všeho, co narušuje vztah dítěte k oběma rodičům nebo co ztěžuje výchovu dítěte. Brání-li rodič který má dítě v péči, bezdůvodně trvale či opakovaně druhému rodiči ve styku s dítětem, je takové chování důvodem pro nové rozhodnutí soudu o tom, který z rodičů má mít dítě ve své péči.

§ 773

Rodiče jsou povinni si vzájemně sdělit vše podstatné co se týká dítěte a jeho zájmů.

§ 774

(1) Rodič, který má dítě v péči, a druhý rodič se spolu dohodnou, jak se rodič, který dítě v péči nemá, bude s dítětem stýkat. Nedohodnou-li se rodiče, nebo vyžaduje-li to zájem na výchově dítěte a poměry v rodině, soud styk rodiče s dítětem upraví.

(2) Je-li to nutné v zájmu dítěte, soud omezí právo rodiče osobně se stýkat s dítětem, anebo tento styk i zakáže.

Zastoupení dítěte

§ 775

(1) Rodiče mají povinnost a právo zastupovat dítě při právních jednáních, ke kterým není právně způsobilé.

(2) Rodiče zastupují dítě společně, jednat však může každý z nich; ustanovení § 759 odst. 3 platí obdobně.

(3) Rodič nemůže dítě zastoupit, jestliže by mohlo dojít ke střetu zájmů mezi ním a dítětem nebo mezi dětmi týchž rodičů. V takovém případě jmenuje soud dítěti opatrovníka.

§ 776

Nedohodnou-li se rodiče, který z nich dítě při právním jednání zastoupí, rozhodne soud na návrh rodiče, který z rodičů bude za dítě právně jednat a jakým způsobem.

§ 777

(1) Rodiče jako zákonní zástupci mohou pro vyřízení záležitosti dítěte, nejedná-li se o záležitost osobního stavu, uzavřít smlouvu o zastoupení osobou s odbornými znalostmi, popřípadě i jinou vhodnou osobu.

(2) Uzavře-li dítě smlouvu o zastoupení, nemá to vliv na zákonné zastoupení dítěte rodiči.

(3) Nedojde-li mezi zákonným a smluvním zástupcem k dohodě, rozhodne soud se zřetelem na zájem dítěte.

Péče o jmění dítěte

§ 778

(1) Rodiče mají povinnost a právo pečovat o jmění dítěte, především je jako řádní hospodáři spravovat. Peněžní prostředky, o kterých lze předpokládat, že nebudou zapotřebí ke krytí výdajů souvisejících s majetkem dítěte, musí bezpečně uložit.

(2) Při právním jednání, které se týká jednotlivé součásti jmění dítěte, vystupují rodiče jako jeho zástupci; ustanovení § 775 odstavec 3 platí obdobně.

(3) Poruší-li rodiče povinnost pečovat o jmění dítěte jako řádní hospodáři, nahradí dítěti škodu z toho vzniklou společně a nerozdílně.

§ 779

Nedohodnou-li se rodiče o podstatných věcech při péči o jmění dítěte, rozhodne na návrh rodiče soud.

§ 780

(1) K právnímu jednání, které se týká existujícího i budoucího jmění dítěte nebo jednotlivé součásti tohoto jmění, potřebují rodiče souhlas soudu, ledaže se jedná o běžné záležitosti, nebo o záležitosti sice výjimečné, ale týkající se zanedbatelné majetkové hodnoty.

(2) Souhlasu soudu je třeba zejména k právnímu jednání, kterým dítě

- a) nabývá nemovitou věc nebo její část a kterým s ní nakládá,
- b) zatěžuje majetek jako celek nebo jeho nikoli nepodstatnou část,
- c) nabývá dar, dědictví nebo odkaz nikoli zanedbatelné majetkové hodnoty, nebo takový dar, dědictví nebo odkaz odmítá, nebo takový dar nebo dar představující nikoli nepodstatnou část jeho majetku poskytuje, nebo
- d) uzavírá smlouvu zavazující k opětovnému dlouhodobému plnění, smlouvu úvěrovou nebo obdobnou, nebo smlouvu týkající se bydlení, zejména nájmu.

(3) K právnímu jednání rodiče, k němuž schází potřebný souhlas soudu, se nepřihlíží.

§ 781

Co rodiče získají s použitím majetku dítěte, nabývá dítě.

§ 782

(1) Příjmy z majetku dítěte, které rodiče nepoužijí k řádné správě jeho majetku (zisk), použijí nejprve k výživě dítěte. Je-li toho třeba, mohou rodiče poté použít zbývající zisk z majetku dítěte jako jeho příspěvek na vlastní výživu rodičů a výživu nezletilého sourozence dítěte, pokud s dítětem žijí v rodinné domácnosti, ledaže je z důležitých důvodů nezbytné zachovat je pro dítě na dobu po nabytí svéprávnosti.

(2) Majetek dítěte mohou rodiče se souhlasem soudu použít k výživě vlastní a sourozence dítěte jen tehdy, jestliže by bez zavinění osob, které mají vyživovací povinnost k dítěti, vznikl výrazný nepoměr mezi poměry dítěte a poměry povinných osob.

§ 783

(1) Povinnost a právo rodiče pečovat o jmění dítěte zaniká prohlášením úpadku na majetek rodiče. Není-li tu druhý rodič, který by mohl pečovat o jmění dítěte, soud jmenuje i bez návrhu opatrovníka pro správu jmění dítěte.

(2) Po uplynutí tří let od zrušení konkursu může soud na návrh rodiče nebo opatrovníka pro správu jmění dítěte omezení rodičovských povinností a práv zrušit, ledaže by obnovení povinnosti a práva rodiče pečovat o jmění dítěte bylo v rozporu se zájmy dítěte.

§ 784

(1) Jakmile dítě nabude plné svéprávnosti, odevzdají mu rodiče jmění, které spravovali, především mu předají součásti jeho majetku, popřípadě na ně převedou jejich správu a podají dítěti vyúčtování ze správy jmění bez zbytečného odkladu, nejpozději však do šesti měsíců ode dne, kdy dítě nabylo plné svéprávnosti. Vyúčtování není zapotřebí, pokud je dítě nežadá.

(2) Vznikly-li rodičům při správě jmění dítěte nebo v souvislosti s ní náklady, mohou požadovat jejich náhradu.

§ 785

(1) Byla-li správa jmění značně obtížná, zejména pro rozsáhlost či rozmanitost majetkového souboru, a rodiče správu jmění řádně vykonávali, mohou poté, co odevzdají spravované jmění svému dítěti, žádat přiměřenou odměnu, umožňuje-li to výnos jmění.

(2) Je-li již během trvání správy jmění z okolností zřejmé, že správa je značně obtížná a rodiče ji vykonávají řádně, soud na návrh rodiče přizná přiměřenou roční, popřípadě jinak časově určené odměnu za správu jmění.

§ 786

Předání a převzetí jmění nemá vliv na odpovědnost rodičů za správu jmění dítěte.

§ 787

(1) Soud jmenuje i bez návrhu opatrovníka pro správu jmění dítěte, jestliže by zájmy dítěte mohly být ohroženy, zejména jsou-li tu společná majetková práva rodičů a dítěte nebo dítěte a jeho sourozence. V rozsahu povinností a práv opatrovníka pro správu jmění dítěte jsou rodiče ve výkonu povinností a práv ve vztahu ke jmění dítěte omezeni.

(2) Pro povinnosti a práva opatrovníka pro správu jmění dítěte, který byl jmenován vedle rodičů, se použijí obdobně ustanovení o poručníkovi, který spravuje jmění poručence, popřípadě o opatrovníkovi, který spravuje jmění poručence.

Výkon rodičovské odpovědnosti po rozvodu manželství

§ 788

(1) Má-li být rozhodnuto o rozvodu manželství rodičů dítěte, soud nejprve určí, jak bude každý z rodičů napříště o dítě pečovat, a to s uvážením zájmu dítěte; s tímto zřetelem se od souhlasného stanoviska rodičů soud odchýlí jen tehdy, vyžaduje-li to zájem dítěte. Soud

vezme v úvahu nejen vztah dítěte ke každému z rodičů, ale také na jeho vztah k sourozencům, a popřípadě i k prarodičům.

(2) Soud může rozhodnout i tak, že schválí dohodu rodičů, ledaže způsob výkonu rodičovské odpovědnosti dohodnutý rodiči je ve zřejmém rozporu se zájmem dítěte.

§ 789

(1) Soud může svěřit dítě do péče jednoho z rodičů, nebo obou rodičů společně, anebo obou rodičů střídavě; soud může dítě svěřit i do péče jiné osoby než rodiče, je-li to potřebné v zájmu dítěte. Má-li být dítě svěřeno do péče rodičů společně nebo střídavě, je třeba, aby s tím rodiče souhlasili.

(2) Při rozhodování o svěření do péče bere soud zřetel na osobnost dítěte, zejména na jeho vlohy a schopnosti ve vztahu k vývojovým možnostem a životním poměrům rodičů, jakož i na citovou orientaci a zázemí dítěte, výchovné schopnosti každého z rodičů, stávající a očekávanou stálost výchovného prostředí, v němž má dítě napříště žít, na citové vazby dítěte k jeho sourozencům, prarodičům, popřípadě dalším příbuzným i nepříbuzným osobám. Soud vezme vždy v úvahu, který z rodičů dosud o dítě řádně pečoval a řádně dbal o jeho citovou, rozumovou a mravní výchovu, jakož i to, u kterého z rodičů má dítě lepší předpoklady zdravého a úspěšného vývoje.

(3) Má-li být péče o dítě svěřena jen jednomu z rodičů, soud posoudí, zda tu nejsou důvody pro omezení výkonu rodičovské odpovědnosti druhého rodiče.

§ 790

Při rozhodování o svěření do péče doporučí soud rodičům pomoc prostředníka ve věcech rodinných, má-li za to, že to vyžaduje zájem dítěte.

§ 791

Výkon povinností a práv rodičů, kteří žijí odděleně

Nežijí-li spolu rodiče nezletilého dítěte, které není plně svéprávné, a nedohodnou-li se o úpravě péče o takové dítě, rozhodne o ní i bez návrhu soud. V ostatním se ustanovení § 788 až 790 použijí obdobně.

§ 792

Zvláštní ustanovení

Dohody a rozhodnutí o péči o dítě a o osobním styku s ním mohou být změněny vždy, změní-li se poměry; soud tak učiní i bez návrhu.

Pododdíl 4
Vyživovací povinnost

§ 793

- (1) Předci a potomci mají vzájemnou vyživovací povinnost.
- (2) Vyživovací povinnost rodičů vůči dítěti předchází vyživovací povinnosti prarodičů a dalších předků vůči dítěti.
- (3) Příbuzní vzdálenější mají vyživovací povinnost, jen nemohou-li ji plnit bližší příbuzní.
- (4) Nejedná-li se o poměr rodičů a dítěte, předchází vyživovací povinnost potomků vyživovací povinnosti předků.

§ 794

- (1) Výživné lze přiznat, jestliže oprávněný není schopen sám se živit.
- (2) Výživné nelze přiznat, jestliže by přiznání výživného bylo v rozporu s dobrými mravy přesto, že oprávněný není schopen sám se živit.

§ 795

Nezletilé dítě, které není plně svéprávné, má právo na výživné, i když má vlastní majetek, ale nestačí-li zisk z majetku spolu s příjmem z výdělečné činnosti k jeho výživě.

§ 796

- (1) Pro určení rozsahu výživného jsou rozhodné odůvodněné potřeby oprávněného a majetkové poměry, jakož i schopnosti a možnosti povinného.
- (2) Při hodnocení schopností, možností a majetkových poměrů povinného je třeba také zkoumat, zda se povinný nevzdal bez důležitého důvodu výhodnějšího zaměstnání či výdělečné činnosti nebo majetkového prospěchu, popřípadě zda nepodstupuje nepřiměřená majetková rizika. Dále je třeba přihlídnout k tomu, že povinný o oprávněného osobně pečuje, a k míře, v jaké tak činí; přihlídně se popřípadě i k péči o rodinnou domácnost.

§ 797

Je-li více osob povinných, které mají vůči oprávněnému stejné postavení, odpovídá rozsah vyživovací povinnosti každé z nich poměru jejich majetkových poměrů, schopností a možností k majetkovým poměrům, schopnostem a možnostem ostatních.

Výživné mezi rodiči a dětmi a předky a potomky

§ 798

- (1) Životní úroveň dítěte má být zásadně shodná s životní úrovní rodičů. Toto hledisko předchází hledisku odůvodněných potřeb dítěte.
- (2) Dítě je povinno zajistit svým rodičům slušnou výživu.

§ 799

Neprokáže-li v řízení o vyživovací povinnosti rodiče k dítěti nebo o vyživovací povinnosti jiného předka k nezletilému dítěti, které nenabylo plné svéprávnosti, osoba výživou povinná soudu řádně své příjmy předložením všech listin a dalších podkladů pro zhodnocení majetkových poměrů a neumožní soudu zjistit ani další skutečnosti, potřebné pro rozhodnutí zpřístupněním údajů chráněných podle zvláštního zákona, platí, že průměrný měsíční příjem této osoby činí pětadvacetinásobek částky existenčního minima podle zvláštního zákona.

§ 800

Rozhoduje-li soud o vyživovací povinnosti rodiče k dítěti nebo o vyživovací povinnosti předka k nezletilému dítěti, které nenabylo plné svéprávnosti, a majetkové poměry osoby výživou povinné to připouštějí, lze za odůvodněné potřeby dítěte považovat i tvorbu úspor, nevylučují-li to okolnosti zvláštního případu; poskytnuté výživné přechází do vlastnictví dítěte; o správě takto poskytnutých částek platí obecná pravidla o jmění dítěte.

§ 801

V řízení o vyživovací povinnosti rodiče k dítěti může v případech hodných zvláštního zřetele soud uložit osobě výživou povinné, aby složila zálohu na výživné splatné v budoucnu; poskytnuté výživné přechází do vlastnictví dítěte postupně k jednotlivým dnům splatnosti výživného; na složenou zálohu se hledí jako na majetek povinného. Poskytnuté výživné přechází do vlastnictví dítěte postupně k jednotlivým dnům splatnosti výživného.

§ 802

Soud postupuje podle ustanovení § 798 až 801

- a) nežijí-li rodiče nezletilého dítěte, které nenabylo plné svéprávnosti, spolu a nedohodnou-li se o plnění vyživovací povinnosti k takovému dítěti, nebo
- b) žijí-li rodiče nezletilého dítěte, které nenabylo plné svéprávnosti, spolu, ale jeden z nich neplní vyživovací povinnost k takovému dítěti, anebo
- c) rozhoduje-li o péči o nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti, a nedohodnou-li se jeho rodiče o plnění vyživovací povinnosti k takovému dítěti.

§ 803

Výživné a zajištění úhrady některých nákladů neprovdané matce

(1) Otec dítěte, za kterého není matka dítěte provdána, je povinen matce poskytovat výživu po dobu dvou let od narození dítěte, jakož i přiměřeně přispět na náklady spojené s těhotenstvím a slehnutím.

(2) Soud může na návrh těhotné ženy uložit muži, jehož otcovství je pravděpodobné, aby částku potřebnou na výživu a na náklady podle odstavce 1 poskytl předem.

(3) Soud může rovněž na návrh těhotné ženy uložit muži, jehož otcovství je pravděpodobné, aby předem poskytl částku potřebnou k zajištění výživy dítěte po dobu, po kterou by zaměstnankyni podle zvláštního právního předpisu náležela mateřská dovolená.

Společná ustanovení o výživném

§ 804

Výživné se plní v pravidelných dávkách a je splatné vždy na měsíc dopředu, ledaže soud rozhodl jinak nebo se osoba výživou povinná dohodla s osobou oprávněnou jinak.

§ 805

- (1) Výživné lze přiznat jen ode dne zahájení soudního řízení.
- (2) Výživné pro nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti, lze přiznat nejdéle za dobu tří let nazpět ode dne zahájení soudního řízení.
- (3) Výživné pro neprovdanou matku a úhradu nákladů spojených s těhotenstvím a slehnutím lze přiznat i nazpět, nejdéle však dva roky ode dne slehnutí.

§ 806

- (1) Změní-li se poměry, může soud změnit dohodu a rozhodnutí o výživném pro nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti.
- (2) Dojde-li ke zrušení nebo snížení výživného za minulou dobu pro nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti, spotřebované výživné se nevrací. Nevrací se ani dávka výživného, která na takové dítě byla splněna na měsíc dopředu, ale dítě před uplynutím měsíce zemřelo.

Oddíl 4

Zvláštní opatření při výchově dítěte

Preventivní, výchovná a sankční opatření

§ 807

- (1) Ocitne-li se dítě ve stavu nedostatku řádné péče, bez ohledu na to, zda tu je či není osoba, která má právo o ně pečovat, anebo je-li život dítěte, jeho normální vývoj nebo jeho jiný důležitý zájem vážně ohrožen nebo byl narušen, soud upraví předběžně poměry dítěte na nezbytně nutnou dobu; rozhodnutí soudu nepřekáží, není-li dítě řádně zastoupeno.
- (2) Rozhoduje-li v případě uvedeném v odstavci 1 soud na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí, musí rozhodnout neprodleně.

§ 808

- (1) Vyžaduje-li to zájem na řádné výchově dítěte, může soud
 - a) napomenout vhodným způsobem dítě, rodiče, osobu, do jejíž péče bylo dítě svěřeno, popřípadě toho, kdo narušuje řádnou péči o dítě, nebo
 - b) stanovit nad dítětem dohled a provádět jej za součinnosti školy, popřípadě dalších institucí a osob, které působí zejména v místě bydliště nebo pracoviště dítěte, anebo
 - c) uložit dítěti omezení bránící škodlivým vlivům na jeho výchovu, zejména zákazem určitých činností.

(2) Soud sleduje, zda je dodržováno opatření, o kterém rozhodl, a může o to požádat i orgán sociálně-právní ochrany dětí.

(3) Opatření uvedená v odstavci 1 může učinit orgán sociálně-právní ochrany dětí, jestliže projednání nedostatků v chování dítěte, popřípadě ve výkonu rodičovských povinností a práv nevedlo k nápravě; následně tento orgán sleduje, zda je opatření, o kterém rozhodl, dodržováno.

§ 809

Přísluší-li péče o dítě a jeho ochrana nebo péče o jeho jmění na základě rozhodnutí soudu jiné osobě než rodiči, a rodič a tato osoba se nemohou o výkonu péče dohodnout, rozhodne na návrh některého ze zúčastněných soud.

Oddíl 5

Vztahy mezi dítětem a jinými příbuznými a dalšími osobami

§ 810

Osoby s dítětem příbuzné, ať blízce či vzdáleně, jakož i další osoby dítěti společensky blízké, ke kterým nemá dítě jen přechodný citový vztah, mají právo osobně se stýkat s dítětem, je-li zřejmé, že nedostatek styku s nimi by mohl pro dítě znamenat újmu; také dítě má právo se s takovými osobami stýkat, pokud tyto osoby se stykem souhlasí.

Hlava III

Poručenství a jiné formy péče o dítě

Díl 1

Poručenství

§ 811

(1) Není-li tu žádný z rodičů, který má a vůči svému dítěti vykonává rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu, soud jmenuje dítěti poručníka.

(2) Poručník má vůči dítěti zásadně všechny povinnosti a práva jako rodič, ale nemá k dítěti vyživovací povinnost. S ohledem na osobu poručníka nebo poměry dítěte, jakož i s ohledem na to, z jakého důvodu rodiče nemají všechny povinnosti a práva, může být výjimečně okruh povinností a práv poručníka vymezen jinak.

§ 812

Nastane-li situace uvedená v § 811 odstavci 1, vykonává poručenství orgán sociálně-právní ochrany dětí (veřejný poručník), a to až do doby, kdy soud ustaví dítěti poručníka.

§ 813

(1) Soud jmenuje dítěti poručníka neprodleně poté, kdy zjistí, že je tu dítě, jemuž je třeba poručníka jmenovat.

(2) Zemře-li poručník, ztratí-li schopnost nebo způsobilost poručenství vykonávat, anebo je své funkce zproštěn nebo z funkce odvolán a jiná osoba dosud nebyla do funkce poručníka ustavena, platí ustanovení § 812 obdobně.

(3) Soud neprodleně poté, co nastala situace uvedená v § 811, nebo v odstavci 2, zjišťuje, zda tu je vhodná fyzická osoba, která by mohla poručenství vykonávat. Nepodaří-li se takovou osobu najít, jmenuje soud do funkce poručníka orgán sociálně-právní ochrany dětí.

§ 814

Není-li to v rozporu se zájmy dítěte, jmenuje soud poručníkem toho, koho naznačili rodiče, ledaže tato osoba poručenství odmítne. Jinak soud jmenuje poručníkem některou z osob příbuzných nebo blízkých dítěti nebo jeho rodině, ledaže rodič takovou osobu výslovně vyloučil. Není-li takové osoby, jmenuje soud poručníkem jiného vhodného člověka.

§ 815

Poručníkem lze jmenovat jen plně svéprávnou osobu, která způsobem života zaručuje, že je schopna funkci poručníka řádně vykonávat. Před jejím jmenováním do funkce poručníka soud zjistí, zda její jmenování není v rozporu se zájmem dítěte.

§ 816

- (1) Poručník odpovídá za řádné plnění své funkce a podléhá stálému dozoru soudu.
- (2) Poručník se ujímá své funkce dnem jmenování.
- (3) Do devadesáti dnů po svém jmenování předloží poručník soudu soupis jmění dítěte; soud může tuto lhůtu na žádost poručníka prodloužit, nejdéle však o šedesát dnů.

§ 817

- (1) Každé rozhodnutí poručníka v nikoli běžné záležitosti týkající se dítěte musí být schváleno soudem. K právnímu jednání poručníka, k němuž schází potřebný souhlas soudu, se nepřihlíží.
- (2) Poručník podává soudu pravidelně zprávy o osobě dítěte a jeho vývoji a předkládá účty ze správy jeho jmění, a to alespoň jednou za rok, neurčí-li soud kratší období. Soud může poručníka zprostit povinnosti podávat podrobné vyúčtování spravovaného jmění, nepřesahující výnosy majetku pravděpodobné náklady na zachování majetku a na výchovu a výživu dítěte.

§ 818

- (1) Poručenství zaniká, nabude-li alespoň jeden z rodičů poručenice rodičovskou odpovědnost, popřípadě nabude-li schopnost ji vykonávat; poručenství rovněž zaniká, nabude-li dítě zletilosti, nebo je-li osvojeno.
- (2) Poručenská funkce zaniká smrtí poručníka, nebo rozhodnutím soudu o zproštění poručníka jeho funkce, nebo o odvolání poručníka.

§ 819

Soud zproští poručníka funkce, požádá-li o to z důležitých důvodů, nebo stane-li se osoba, která funkci poručníka vykonávala, pro výkon funkce poručníka nezpůsobilou.

§ 820

(1) Soud poručníka odvolá, porušuje-li poručník své poručnické povinnosti.

(2) Zjistí-li soud, že existují skutečnosti nebo jiné důvody, pro které není vhodné, aby osoba funkci poručníka i nadále vykonávala, zváží, zda osobu z funkce poručníka odvolá.

§ 821

(1) Po skončení výkonu funkce poručníka postoupí ten, kdo funkci vykonával, bez zbytečného odkladu, nejpozději však do šesti měsíců, soudu všechno, co měl z důvodu své funkce u sebe a předloží mu závěrečnou zprávu o výkonu poručenské funkce; její součástí je závěrečný účet ze správy jmění dítěte.

(2) Zemře-li ten, kdo vykonával funkci poručníka, postoupí jeho dědic soudu všechno, co měl zemřelý u sebe z důvodu výkonu své poručenské funkce. Není-li dědiců, má tuto povinnost každý, kdo má přístup k tomu, co měl zemřelý z důvodu výkonu své poručenské funkce u sebe.

§ 822

Je-li poručníkem člověk, který o dítě osobně pečuje tak, jako by mu bylo dítě svěřeno trvale do péče, náleží mu hmotné zabezpečení jako pěstounovi.

§ 823

Pečuje-li poručník o dítě osobně spolu se svým manželem, použijí se ustanovení o poměru rodiče a jeho manžela k dítěti obdobně.

§ 824

(1) Je-li poručníkem člověk, který o dítě osobně pečuje, a péče o jmění dítěte je značně obtížná, zejména pro rozsáhlost či rozmanitost majetkového souboru, může poručník navrhnout, aby soud jmenoval pro správu jmění dítěte opatrovníka; součástí návrhu je soupis jmění dítěte ke dni podání návrhu.

(2) Jmenuje-li soud opatrovníka podle odstavce 1, vymezí zároveň vzájemné povinnosti a práva poručníka a tohoto opatrovníka.

§ 825

Nebyl-li opatrovník pro správu jmění jmenován, použijí se ustanovení týkající se opatrovníka pro správu jmění obdobně pro poručníka, který pečuje o jmění dítěte, ledaže je v ustanoveních týkajících se poručníka stanoveno jinak.

Díl 2 **Opatrovnictví**

Oddíl 1 **Opatrovník**

§ 826

Soud jmenuje dítěti opatrovníka, hrozí-li střet zájmů dítěte na straně jedné a jiné osoby na straně druhé, nebo je-li toho v zájmu dítěte zapotřebí z jiného důvodu, anebo stanoví-li tak zákon. Jmenovaný opatrovník má právo podat návrh na zahájení řízení vždy, je-li z hlediska zájmu dítěte zapotřebí, aby soud nebo jiný orgán veřejné moci v záležitosti dítěte rozhodl.

§ 827

Pro opatrovnictví, opatrovníka a opatrovance platí ustanovení o poručenství, poručníkovi a poručenci přiměřeně.

§ 828

V rozhodnutí o jmenování opatrovníkem soud uvede zejména, proč je opatrovník jmenován, zda a jak je omezena doba, po níž má funkci vykonávat, jaká jsou jeho práva a povinnosti, a to i ve vztahu k dalším osobám, zda k některému právnímu jednání potřebuje souhlas soudu, zda a jak podává zprávy soudu, zda má právo na náhradu všech nebo některých nákladů a právo na odměnu.

§ 829

Před tím, než přistoupí k právnímu jednání, k jehož provedení v zastoupení dítěte byl jmenován, zjistí opatrovník stanovisko rodiče, popřípadě poručníka, je-li to možné, i stanovisko dítěte, a je-li to vhodné, také stanovisko dalších osob.

§ 830

Opatrovníka, který nebyl jmenován jen k určitému právnímu jednání, zproští soud jeho funkce i tehdy, netrvá-li již potřeba, která vedla k jeho jmenování.

Oddíl 2 **Opatrovník pro správu jmění**

§ 831

V rozhodnutí o jmenování opatrovníkem pro správu jmění soud vymezí rozsah jmění, které bude tento opatrovník spravovat; rovněž zpravidla určí, jakým způsobem má s jednotlivými částmi jmění nakládat, popřípadě, jaký způsob nakládání se mu zakazuje.

§ 832

Opatrovník pro správu jmění postupuje při výkonu své funkce s péčí řádného hospodáře a nesmí podstupovat nepřiměřená rizika.

§ 833

(1) Opatrovník pro správu jmění odpovídá za řádné plnění své funkce soudu a podléhá jeho stálému dozoru.

(2) Pro právní jednání opatrovníka pro správu jmění platí ustanovení o tom, jak rodiče vykonávají správu jmění dítěte obdobně; považuje-li to za potřebné, soud určí, která právní jednání opatrovníka pro správu jmění musejí být schválena soudem.

(3) Opatrovník pro správu jmění předkládá soudu pravidelně zprávy a účty ze správy jmění, a to vždy za dobu, jejíž délku soud stanoví; tato doba nesmí být delší než jeden rok.

§ 834

(1) Opatrovník pro správu jmění má právo odečíst si z výnosu jmění dítěte potřebné náklady související se správou jmění dítěte. Nestačí-li výnos, může soud rozhodnout, že náklady budou uhrazeny z majetku.

(2) Opatrovník pro správu jmění má právo na přiměřenou odměnu z výnosu jmění dítěte; odstavec 1 platí obdobně. Výši odměny a dobu, za kterou má být odměna opatrovníkovi pro správu jmění stanovena, určí soud s ohledem na povahu výnosu jmění dítěte. Ustanovení § 785 odstavec 2 platí obdobně.

§ 835

Zanikne-li opatrovnictví pro správu jmění, platí o povinnostech toho, kdo vykonával funkci opatrovníka, ustanovení § 821 odstavec 1 obdobně. Zemřel-li opatrovník, použije se obdobně ustanovení § 821 odstavec 2.

Díl 3

Pěstounství a svěření dítěte do péče jiné osoby než pěstouna

Oddíl 1

Svěření dítěte do péče jiné osoby

§ 836

(1) Nemůže-li o dítě osobně pečovat žádný z rodičů ani poručník, může soud svěřit dítě do osobní péče jiného člověka (dále jen „pečující osoba“).

(2) Svěření dítěte do osobní péče pečující osoby nenahrazuje pěstounskou péči, předpěstounskou péči ani péči, která musí předcházet osvojení. Má přednost před péčí o dítě v ústavní výchově.

(3) Rozhodnutí o svěření dítěte do péče musí být v souladu s nejlepšími zájmy dítěte.

§ 837

(1) Pečující osoba musí skýtat záruky řádné péče, mít obvyklé bydliště na území České republiky a souhlasit se svěřením dítěte do osobní péče.

(2) Ujala-li se osobní péče o dítě osoba příbuzná nebo dítěti blízká, dá jí soud přednost před jinou osobou, ledaže to není v souladu s nejlepšími zájmy dítěte.

§ 838

Povinnosti a práva pečující osoby vymezí soud; jinak se přiměřeně použijí ustanovení o pěstounství.

§ 839

(1) Soud stanoví rodičům rozsah výživného s ohledem na jejich možnosti, schopnosti a majetkové poměry a povinnost platit výživné k rukám pečující osoby.

(2) Pečující osoba má právo vymáhat výživné stanovené rodičům na dítě, které má v péči, jakož i právo s výživným pro dítě hospodařit v zájmu dítěte podle jeho potřeb a v souladu s jeho nejlepšími zájmy. Soud může způsob hospodaření s výživným dítěte upravit, zejména určit, jaká část bude určena na spotřebu a jaká část bude dítěti spořena.

Oddíl 2 **Pěstounství**

§ 840

(1) Nemůže-li o dítě osobně pečovat žádný z rodičů ani poručník, může soud svěřit dítě do osobní péče pěstounovi..

(2) Pěstounská péče má přednost před péčí o dítě v ústavní výchově.

§ 841

(1) O pěstounské péči může soud rozhodnout na dobu, po kterou trvá překážka bránící rodičům v osobní péči o dítě.

(2) Vyžadují-li to nejlepší zájmy dítěte, může rodič požadovat dítě zpět do své osobní péče.

§ 842

Soud může rozhodnout o pěstounské péči i tak, že ji vymezí jako pěstounskou péči

- a) na přechodnou dobu,
- b) vykonávanou pěstounem v zařízeních pro výkon pěstounské péče, nebo
- c) vykonávanou pěstounem, který ji vykonává jako své povolání.

§ 843

(1) Rodiče mají vůči dítěti povinnosti a práva vyplývající z rodičovské odpovědnosti, s výjimkou práv a povinností, které zákon stanoví pěstounovi, ledaže soud z důvodů hodných zvláštního zřetele rozhodne jinak.

(2) Rodiče mají právo se s dítětem osobně a pravidelně stýkat i právo na informace o dítěti, ledaže soud z důvodů hodných zvláštního zřetele rozhodne jinak.

§ 844

(1) Svěření dítěte do pěstounské péče nemá vliv na trvání vyživovací povinnosti rodičů k dítěti. Soud stanoví rodičům rozsah výživného s ohledem na jejich možnosti, schopnosti a majetkové poměry a odůvodněné potřeby dítěte.

(2) Náleží-li dítěti příspěvek na úhradu jeho potřeb podle jiného právního předpisu, přechází právo dítěte na stát. Je-li výživné vyšší než tento příspěvek, náleží rozdíl dítěti. Soud rozhodne o způsobu platby a o hospodaření s výživným.

(3) Dávky pěstounské péče upravuje zvláštní zákon.

§ 845

(1) Kdo se má stát pěstounem, musí skýtat záruky řádné péče, mít obvyklé bydliště na území České republiky a musí souhlasit se svěřením dítěte do pěstounské péče.

(2) Ujala-li se osobní péče o dítě osoba příbuzná nebo dítěti blízká, dá jí soud přednost před jinou osobou, ledaže to není v souladu s nejlepšími zájmy dítěte.

§ 846

Soud může dítě svěřit zájemcům o pěstounskou péči do předpěstounské péče; její délku stanoví se zřetelem k okolnostem případu. Nad průběhem a úspěšností předpěstounské péče vykonává dohled.

§ 847

(1) Dítě může být svěreno do společné pěstounské péče společným pěstounům, pokud jsou manželé.

(2) Soud, který rozhoduje o rozvodu manželství společných pěstounů, toto manželství nerozvede, dokud nebudou upraveny povinnosti a práva pěstounů pro dobu po rozvodu. Rozvodem manželství společná pěstounská péče manželů zaniká.

(3) Zemře-li jeden ze společných pěstounů, zůstává dítě v pěstounské péči pozůstalého manžela.

§ 848

(1) Se souhlasem druhého manžela může být dítě svěreno do pěstounské péče jen jednoho z manželů.

(2) Souhlasu druhého manžela ke svěření dítěte do pěstounské péče není třeba, jestliže druhý z manželů není plně svéprávný nebo je-li opatření jeho souhlasu spojeno s těžko překonatelnou překážkou.

(3) Na osobní péči o dítě v pěstounské péči se podílí i manžel pěstouna, pokud žije ve společné domácnosti.

§ 849

(1) Pěstoun je povinen a oprávněn o dítě osobně pečovat.

(2) Pěstoun při výchově dítěte vykonává přiměřeně povinnosti a práva rodičů. Je povinen a oprávněn rozhodovat jen o běžných záležitostech dítěte, v těchto záležitostech dítě zastupovat a spravovat jeho jmění. Má povinnost informovat rodiče dítěte o jeho podstatných záležitostech. Vyžadují-li to okolnosti, stanoví další povinnosti a práva pěstouna soud.

(3) Odstavec 1 a 2 platí obdobně pro zájemce o pěstounskou péči, kterému bylo dítě svěřeno do předpěstounské péče.

§ 850

Pěstoun má povinnost udržovat, rozvíjet a prohlubovat sounáležitost dítěte s jeho rodiči, dalšími příbuznými a osobami dítěti blízkými. Má povinnost umožnit styk rodičů s dítětem v pěstounské péči, ledaže soud stanoví jinak.

§ 851

Dítě svěřené do pěstounské péče pomáhá podle svých možností a schopností v pěstounově domácnosti; má-li vlastní příjem, přispívá i na úhradu společných potřeb rodiny.

§ 852

Dojde-li k podstatné změně poměrů nebo k neshodě mezi rodiči a pěstounem v podstatné záležitosti týkající se dítěte, může dítě, rodič nebo pěstoun navrhnout soudu změnu práv a povinností, zrušení pěstounské péče, nebo jiné rozhodnutí.

§ 853

Pěstounská péče zaniká nejpozději, nabude-li dítě plné svéprávnosti, jinak jeho zletilostí.

Díl 4

Ústavní výchova

§ 854

(1) Jsou-li výchova dítěte nebo jeho tělesný, rozumový či duševní stav, anebo jeho řádný vývoj vážně ohroženy nebo narušeny do té míry, že je to v rozporu se zájmem dítěte, anebo jsou-li tu vážné důvody, pro které rodiče dítěte nemohou jeho výchovu zabezpečit, učiní soud nezbytné opatření k nápravě.

(2) Nastane-li situace uvedená v odstavci 1, může soud jako nezbytné opatření k nápravě nařídit také ústavní výchovu; učiní tak zejména tehdy, kdy dříve učiněná opatření nevedla k nápravě. Soud přitom vždy zvažuje, zda není na místě dát přednost svěřením dítěte do péče fyzické osoby nebo do péče zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

(3) Pominou-li důvody, pro které byla ústavní výchova nařízena, nebo je-li možné zajistit dítěti jinou než ústavní péči, soud neprodleně ústavní výchovu zruší a zároveň rozhodne podle okolností o tom, komu bude napříště dítě svěřeno do péče.

§ 855

Z důležitých důvodů soud může prodloužit ústavní výchovu až o jeden rok po dosažení zletilosti.

§ 856

Rozhodne-li soud o umístění dítěte do ústavní nebo ochranné výchovy, upraví také rozsah vyživovací povinnosti rodičů, ledaže potřeby dítěte jsou kryty platbou ošetrovného podle zvláštního zákona.

Hlava IV **Zapsané partnerství**

Díl 1 **Všeobecné ustanovení**

§ 857

Zapsané partnerství (dále jen „partnerství“) je trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví vzniklé způsobem, který stanoví tento zákon.

Díl 2 **Vznik partnerství**

§ 858

(1) Partnerství vzniká svobodným a úplným souhlasným projevem vůle dvou osob stejného pohlaví, že spolu vstupují do partnerství.

(2) Projev vůle o vstupu do partnerství činí snoubenci osobně před orgánem veřejné moci v přítomnosti dvou svědků a matrikáře.

§ 859

Projev vůle o vstupu do partnerství se činí veřejně.

§ 860

Do partnerství se vstupuje tak, že osoba, které za orgán veřejné moci projev vůle o vstupu do partnerství přijímá, položí osobám vstupujícím do partnerství; kladnou odpověď obou osob vznikne partnerství.

§ 861

(1) Orgánem veřejné moci příslušným k přijetí projevu vůle o vstupu do partnerství je matriční úřad v sídle krajského úřadu, který je příslušný pro obvod, v němž má bydliště alespoň jedna z osob vstupujících do partnerství.

(2) Matriční úřad může na žádost osob, které chtějí vstoupit do partnerství, povolit, aby projev vůle o vstupu do partnerství přijal jiný matriční úřad nebo jiný obecní úřad v obvodu téhož nebo jiného kraje.

§ 862

Projev vůle o vstupu do partnerství se přijímá na místě, které k tomu matriční úřad určí.

§ 863

(1) O přijetí projevu vůle o vstupu do partnerství požádají osoby, které chtějí vstoupit do partnerství, matriční úřad a připojí doklady osvědčující jejich totožnost a způsobilost ke vstupu do partnerství; co je obsahem žádosti a jaké doklady je třeba předložit, stanoví zvláštní zákon. Tento zákon také stanoví, za jakých podmínek lze předložení dokladů prominout, a u kterých dokladů není prominutí možné. Nelze prominout předložení osvědčení o totožnosti a osvědčení o státním občanství České republiky.

(2) Dříve, než učiní projev vůle o vstupu do partnerství, osoby, které chtějí vstoupit do partnerství uvedou, že jim nejsou známy skutečnosti, pro které by jim zákon zakazoval, aby do partnerství vstoupily.

(3) Ustanovení § 549 a 551 se použijí přiměřeně.

Způsobilost ke vstupu do partnerství

§ 864

Do partnerství může vstoupit každý, komu to zákon nezakazuje.

§ 865

(1) Do partnerství nemůže vstoupit osoba, která

- a) není zletilá nebo není plně svéprávná, nebo
- b) již dříve uzavřela manželství nebo která již dříve vstoupila do partnerství, anebo do obdobného svazku osob stejného pohlaví v zahraničí, a její manželství, nebo partnerství, anebo jiný obdobný svazek osob stejného pohlaví trvá.

(2) Do partnerství nemohou vstoupit osoby navzájem příbuzné v linii přímé a sourozenci.

(3) Do partnerství nemohou vstoupit osoby, z nichž žádná není státním občanem České republiky.

Díl 3

Zdánlivé partnerství a neplatnost partnerství

§ 866

Zdánlivé partnerství

(1) Partnerství nevznikne, jestliže žádná z osob, které spolu chtěly vstoupit do partnerství, nebyla občanem České republiky, nebo jestliže projev vůle o vstupu do partnerství trpěl podstatnou vadou.

(2) Soud určí, že partnerství není, i bez návrhu. Návrh může podat, kdo prokáže právní zájem na takovém zjištění, nebo státní zástupitelství.

(3) Ustanovení § 567 odstavec 2 se použije přiměřeně.

§ 867

Neplatnost partnerství

(1) Vzniklo-li partnerství přes to, že vstupu do partnerství bránil zákonný zákaz, soud prohlásí partnerství za neplatné.

(2) Soud partnerství prohlásí za neplatné na návrh některého z partnerů nebo i bez návrhu. Trpěl-li však projev vůle o vstupu do partnerství méně podstatnou vadou, může návrh podat jenom ten z partnerů, jehož projev vůle takovou vadou trpěl, a to nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy tak vzhledem k okolnostem mohl nejdříve učinit, popřípadě kdy se dozvěděl o pravém stavu věci.

(3) Partnerství lze prohlásit za neplatné i tehdy, jestliže již zaniklo.

§ 868

(1) Partnerství je platné, dokud není prohlášeno za neplatné.

(2) Na partnerství, které bylo prohlášeno za neplatné, se hledí jakoby nevzniklo.

(3) Ustanovení § 570, 572 a 573 se použijí přiměřeně.

Díl 4

Povinnosti a práva partnerů

§ 869

(1) Partneři mají v partnerství rovné povinnosti a rovná práva.

(2) Pro vzájemné povinnosti a vzájemná práva partnerů se použijí obdobně ustanovení o povinnostech a právech manželů, zejména pak pro vzájemné majetkové povinnosti a práva se použijí obdobně ustanovení majetkového práva manželského, pro poměry týkající se bydlení se použijí obdobně ustanovení o bydlení manželů, pro dědění se použijí obdobně ustanovení o dědění manželů, a pro vzájemnou vyživovací povinnost jak v době trvání partnerství, tak i po jeho zrušení, se použijí obdobně ustanovení o vzájemné vyživovací povinnosti manželů, popřípadě rozvedených manželů, ledaže osoby, které mají v úmyslu spolu vstoupit do partnerství, spolu uzavřou smlouvu, v níž vzájemné budoucí poměry samy upraví, a to i pro případ zániku partnerství. Tato smlouva vyžaduje formu veřejné listiny.

(3) Ustanovení o osvojení se nepoužijí.

Díl 5

Zánik partnerství

§ 870

Partnerství zaniká smrtí jednoho z partnerů, dohodou nebo rozhodnutím soudu o zrušení partnerství.

§ 871

Jestliže se partneři rozhodli zrušit své partnerství, mohou tak učinit dohodou; dohoda vyžaduje písemnou formu a musí být předložena k zápisu matričnímu úřadu, který dříve zapsal projev vůle o vstupu do partnerství. Účinky dohody nastávají zápisem do matriky.

§ 872

Nedohodnou-li se partneři o zrušení partnerství, může každý z nich navrhnout, aby o zrušení partnerství rozhodl soud. Prokáže-li se, že soužití partnerů je rozvráceno a nelze očekávat nápravu, soud partnerství zruší.

§ 873

Následky zániku partnerství

Pro následky zániku partnerství se použijí obdobně ustanovení o následcích zániku manželství.

§ 874

Zvláštní ustanovení

Vznik a zánik partnerství má pro povinnosti a práva partnerů stejné důsledky jako manželství, pokud zákon nestanoví jinak.

ČÁST TŘETÍ

Absolutní majetková práva

Hlava I

Základní ustanovení

§ 875

Absolutní majetková práva působí vůči každému, nestanoví-li něco jiného zákon.

§ 876

Jen zákon stanoví, která práva k majetku jsou absolutní.

§ 877

Od ustanovení této části se lze odchýlit, jen připouští-li to zákon.

Hlava II **Věcná práva**

Díl 1 **Obecná ustanovení**

§ 878

Ustanovení této hlavy se použijí na věci hmotné i nehmotné, na práva však jen pokud, připouští-li to jejich povaha a neplyne-li ze zákona něco jiného.

§ 879

(1) Je-li do veřejného seznamu zapsáno právo k věci, neomlouvá nikoho neznalost zapsaného údaje. Stanoví-li to zvláštní zákon, zapíše se do veřejného seznamu kromě věcného práva i právo užívání nebo požívání, jakož i omezení rozsahu nebo způsobu užívání nebo požívání věci spoluvlastníky.

(2) Je-li právo k věci zapsáno do veřejného seznamu, má se za to, že bylo zapsáno v souladu se skutečným právním stavem. Bylo-li právo k věci z veřejného seznamu vymazáno, má se za to, že neexistuje.

§ 880

(1) Je-li do veřejného seznamu zapsáno věcné právo k cizí věci, má přednost před věcným právem, které není z veřejného seznamu zjevné.

(2) Pro pořadí věcných práv k cizí věci rozhoduje doba podání návrhu na zápis práva. Práva zapsaná na základě návrhů podaných v téže době mají stejné pořadí.

(3) Zřizuje-li vlastník věcné právo k vlastní věci, může před tímto právem vyhradit a do veřejného seznamu zapsat přednostní pořadí pro jiné právo; má-li být výhrada do veřejného seznamu zapsána až po zřízení věcného práva, vyžaduje se souhlas osoby, jejíž právo má být dotčeno. K zápisu práva, pro něž bylo vyhrazeno lepší pořadí, se nevyžaduje souhlas osoby, jejíž právo je výhradou omezeno, ledaže má být právo, jemuž svědčí výhrada lepšího pořadí, zapsáno do veřejného seznamu v širším rozsahu, než jak to z výhrady vyplývá.

(4) Ustanovení odstavců 1 až 3 se nedotýkají přednostního pořadí věcných práv k cizí věci založených zvláštními zákony.

§ 881

(1) Je-li ve veřejném seznamu zapsáno přednostní právo ke zřízení věcného práva jiné osobě a nebyl-li do jednoho roku od zápisu podán návrh na zápis práva, kterého se přednostní právo týká, může se vlastník domoci výmazu přednostního práva. Prokáže-li ten, kdo má přednostní právo, že před uplynutím lhůty podal žalobu na převod nebo jiné zřízení věcného práva, počne lhůta běžet od skončení soudního řízení; při zamítnutí žaloby však bude přednostní právo vymazáno na žádost vlastníka k okamžiku právní moci rozhodnutí.

(2) Je-li ve veřejném seznamu zapsáno přednostní právo jako podmíněné nebo s doložením času, počne lhůta podle odstavce 1 běžet dnem, kdy se přednostní právo stane vymahatelným

§ 882

(1) Není-li stav zapsaný ve veřejném seznamu v souladu se skutečným právním stavem, svědčí zapsaný stav k prospěchu osobě, která nabyla věcné právo za úplatu v dobré víře od osoby k tomu oprávněné podle zapsaného stavu. Dobrá víra se posuzuje k době, kdy k právnímu jednání došlo; vzniká-li však věcné právo až zápisem do veřejného seznamu, pak k době podání návrhu na zápis.

(2) Pro nezbytnou cestu, výměnek, přestavek nebo věcné právo vznikající ze zákona bez zřetele na stav zápisů ve veřejném seznamu se první věta odstavce 1 nepoužije

§ 883

Není-li se stav zapsaný ve veřejném seznamu v souladu se skutečným právním stavem, může se osoba, jejíž věcné právo je dotčeno, domáhat odstranění nesouladu; prokáže-li, že své právo uplatnila, poznamená se to na její žádost do veřejného seznamu. Rozhodnutí vydané o jejím věcném právu působí vůči každému, jehož právo bylo zapsáno do veřejného seznamu poté, co dotčená osoba o poznámku požádala.

§ 884

(1) Kdo tvrdí, že je ve svém právu dotčen zápisem provedeným do veřejného seznamu bez právního důvodu v prospěch jiného, může se domáhat výmazu takového zápisu a žádat, aby to bylo ve veřejném seznamu poznamenáno. Orgán, který veřejný seznam vede, vymaže poznámku spornosti zápisu, nedoloží-li žadatel ani do dvou měsíců od doručení žádosti, že své právo uplatnil u soudu.

(2) Požádal-li žadatel o poznamenání spornosti zápisu do jednoho měsíce ode dne, kdy se o zápisu dozvěděl, působí jeho právo vůči každému, komu popíraný zápis svědčí nebo kdo na jeho základě dosáhl dalšího zápisu; po uplynutí této lhůty však jen vůči tomu, kdo dosáhl zápisu, aniž byl v dobré víře.

(3) Nebyl-li žadatel o zápisu cizího práva řádně vyrozuměn, prodlužuje se lhůta podle odstavce 2 na tři roky; lhůta počne běžet ode dne, kdy byl popíraný zápis proveden.

Díl 2

Držba

§ 885

Držitelem je ten, kdo vykonává právo pro sebe.

§ 886

(1) Držet lze právo, které lze právním jednáním převést na jiného a připouští trvalý nebo opakovaný výkon.

(2) Osobní právo není předmětem držby, ani vydržení. Kdo však vykonává osobní právo poctivě, je oprávněn své domnělé právo vykonávat a hájit.

§ 887

(1) Vlastnické právo drží ten, kdo se věci ujal, aby ji měl jako vlastník.

(2) Jiné právo drží ten, kdo je počal vykonávat jako osoba, jíž takové právo podle zákona náleží, a komu jiné osoby ve shodě s ním plní.

§ 888

(1) Držbu lze nabýt tím, že se jí držitel ujme svou mocí.

(2) Držbu lze nabýt také tím, že dosavadní držitel převede svou držbu na nového držitele, nebo tím, že se nový držitel ujme držby jako právní nástupce dosavadního držitele.

§ 889

Kdo drží na základě právního důvodu, anebo kdo se ujme držby svou mocí, aniž tím ruší cizí držbu nebo jiné právo, je oprávněný držitel.

§ 890

(1) Kdo má z přesvědčivého důvodu za to, že mu náleží právo, které vykonává, je poctivý držitel. Nepoctivě drží ten, kdo ví nebo komu musí být z okolností zjevné, že vykonává právo, které mu nenáleží.

(2) Nepoctivost zástupce při nabytí držby nebo při jejím výkonu zástupcem činí držbu nepoctivou. To neplatí, pokud zastoupený zvláštním příkazem daným se zřetelem k této držbě zástupci nařídil, aby se držby ujal nebo aby ji vykonával.

(3) Poctivému držiteli náleží stejná práva jako držiteli oprávněnému.

§ 891

Má se za to, že držba je poctivá a oprávněná.

§ 892

Bylo-li vyhověno žalobě napadající držbu nebo její poctivost, považuje se poctivý držitel za nepoctivého nejpozději od doručení žaloby. Náhoda, která by věc u vlastníka nebyla stihla, však jde k tíži držitele, jen když spor svévolně zdržel.

Držba vlastnického práva

§ 893

(1) Oprávněný držitel smí v mezích právního řádu věc držet a užívat ji, ba ji i zničit, a není z toho nikomu odpovědný.

(2) Oprávněnému držiteli náležejí všechny plody věci, jakmile se oddělí. Jeho jsou také všechny již vybrané užitky, které za držby dospěly.

§ 894

(1) Poctivému držiteli se hradí nutné náklady, jichž bylo potřeba pro trvalý zachování podstaty věci, jakož i náklady vynaložené účelně a zvyšující užitečnost věci nebo její hodnotu. Náhrada náleží do výše přítomné hodnoty, pokud ta nepřevyšuje náklady skutečné.

(2) Obvyklé udržovací náklady se nehradí.

§ 895

Z nákladů učiněných poctivým držitelem ze záliby nebo pro okrasu se hradí jen tolik, o kolik věc získala na obecné hodnotě; dřívější držitel však může k svému prospěchu odstranit vše, co lze od věci oddělit bez zhoršení její podstaty.

§ 896

(1) Ani poctivý držitel se nemůže domáhat, aby mu byla nahrazena cena, za kterou na sebe věc převedl.

(2) Kdo však cizí věc, kterou by jinak vlastník těžce opět získal, na sebe převede bezelstně, a tím vlastníkovu zjedná patrný užitek, může se domáhat přiměřené náhrady.

§ 897

Nepoctivý držitel vydá veškerý užitek, kterého držbou nabyt, a nahradí ten, který by získala zkrácená osoba, jakož i všechnu škodu, která vzešla z jeho držby.

§ 898

Vynaloží-li nepoctivý držitel nutné náklady, jichž bylo potřeba pro zachování podstaty věci, náleží mu jejich náhrada. Pokud jde o ostatní náklady, použijí se obdobně ustanovení o nepříkázanému jednateli.

§ 899

Držba jiných práv

Pro držitele jiných práv platí § 893 až 898 přiměřeně.

Ochrana držby

§ 900

Držbu není nikdo oprávněn svémocně rušit. Kdo byl v držbě rušen, může se domáhat, aby rušení bylo zakázáno a vše uvedeno v předešlý stav.

§ 901

(1) Je-li držitel prováděním stavby ohrožen ve své držbě nebo může-li se pro to důvodně obávat následků uvedených v § 910 a nezajistí-li se proti němu stavebník cestou práva, může se ohrožený držitel domáhat zákazu provádění stavby. Zákazu se držitel domáhat nemůže, jestliže ve správním řízení, jehož byl účastníkem, neuplatnil své námitky k žádosti o povolení takové stavby, ač tak učinit mohl.

(2) Dokud není o záležitosti rozhodnuto, může soud zakázat, aby se stavba prováděla. Hrozí-li však přímé nebezpečí, anebo dá-li žalovaný přiměřenou jistotu, že věc uvede v předešlý stav a nahradí škodu, ale žalobce jistotu za následky svého zákazu nedá, soud nezakáže, aby se zatím v provádění stavby pokračovalo, ledaže zákaz odůvodňují okolnosti případu.

§ 902

Pro případ odstraňování stavby platí § 901 obdobně.

Uchování držby

§ 903

Držitel se smí svémocnému rušení vzepřít a věci, jež mu byla odňata, se smí při rušebním činu znovu zmocnit, nepřekročí-li přitom meze nutné obrany. V takovém případě se neuplatní omezení v § 18.

§ 904

(1) Byl-li držitel z držby vypuzen, může se na vypuditeli domáhat, aby mu věc vydal a zdržel se dalšího vypuzení.

(2) Za vypuzení z držby se pokládá

- a) ujal-li se jí někdo svémocně a nejedná se o případ uvedený v § 889,
- b) vetřel-li se někdo v držbu nebo vloudil-li se v ni potajmu nebo lstí,
- c) usiluje-li někdo proměnit v trvalé právo to, co mu bylo povoleno jen z ochoty, nebo rušení podle § 903.

(3) Vypuzení z držby práv nastane, když druhá strana odepře plnit, co dosud plnila, když někdo zabrání výkonu práva, nebo již nedbá povinnosti zdržet se nějakého konání.

§ 905

(1) Proti žalobě na ochranu držby lze namítnout, že žalobce získal držbu proti žalovanému tak, že ho sám z držby vypudil.

(2) Žalobu na ochranu držby lze podat a námitku vypuzení z držby lze vznést jen do šesti týdnů ode dne, kdy se osoba k nim oprávněná dozvěděla o činu i osobě, která jej spáchala, nejdéle však do jednoho roku ode dne, kdy se čin stal, jinak právo na ochranu držby zaniká.

Zánik držby

§ 906

(1) Držba zaniká, vzdá-li se jí držitel, nebo ztratí-li trvale možnost vykonávat obsah práva, které dosud vykonával. Držba rovněž zaniká, je-li z ní držitel vypuzen a neuchová si ji svépomocí nebo žalobou.

(2) Jestliže držitel držbu nevykonává, držba tím nezaniká. Ani smrt držitele nebo jeho zánik nepůsobí zánik držby.

Spoludržba

§ 907

Spoludržba se řídí přiměřeně ustanoveními o držbě a o společných právech.

Díl 3
Vlastnictví

Oddíl 1
Povaha vlastnického práva a jeho rozsah

Předmět a obsah vlastnického práva

§ 908

Vše, co někomu patří, všechny jeho věci hmotné i nehmotné, je jeho vlastnictvím.

§ 909

Vlastník má právo se svým vlastnictvím v mezích právního řádu libovolně nakládat a jiné osoby z toho vyloučit. Vlastníku se zakazuje nad míru přiměřenou poměrům závažně rušit práva jiných osob, jakož i vykonávat takové činy, jejichž hlavním účelem je jiné osoby obtěžovat nebo poškodit.

Omezení vlastnického práva

§ 910

(1) Vlastník se zdrží všeho, co působí, že odpad, voda, kouř, prach, plyn, pach, světlo, stín, hluk, otřesy a jiné podobné účinky (imise) vnikají na pozemek jiného vlastníka (souseda) v míře nepřiměřené místním poměrům a podstatně omezují obvyklé užívání pozemku. Zakazuje se přímo přivádět imise na pozemek jiného vlastníka bez ohledu na míru takových vlivů a na stupeň obtěžování souseda, ledaže se to opírá o zvláštní právní důvod.

(2) Jsou-li imise uvedené v první větě odstavce 1 důsledkem provozu závodu nebo podobného zařízení, který byl úředně schválen, má soused právo jen na náhradu újmy, i když byla újma způsobena okolnostmi, k nimž se při úředním projednávání nepřihlédlo.

§ 911

(1) Vlastník smí vstoupit na cizí pozemek a odnést si z něho svoji movitou věc, která se tam dostala následkem přirozené síly nebo vyšší moci, ledaže mu ji vlastník pozemku bezodkladně vydá sám. Stejně tak může vlastník na cizím pozemku stíhat chované zvíře nebo roj včel.

(2) Při výkonu práva podle odstavce 1 náleží vlastníku pozemku náhrada tím způsobené škody.

§ 912

(1) Plody spadlé ze stromů a keřů na sousední pozemek náleží vlastníkově sousedního pozemku. To neplatí, je-li sousední pozemek veřejným statkem.

(2) Neučiní-li to vlastník v přiměřené době poté, co ho o to soused požádal, smí soused šetrným způsobem a ve vhodné roční době odstranit kořeny nebo větve stromu přesahující na jeho pozemek, působí-li mu to škodu nebo jiné obtíže převyšující zájem na nedotčeném zachování stromu. Jemu také náleží, co z odstraněných kořenů a větví získá.

(3) Části jiných rostlin přesahující na sousední pozemek může soused odstranit šetrným způsobem bez dalších omezení.

§ 913

(1) Má-li pro to vlastník pozemku rozumný důvod, může požadovat, aby se soused zdržel sázení stromů v těsné blízkosti společné hranice pozemků, a vysadil-li je nebo nechal-li je vzrůst, aby je odstranil. Nestanoví-li zvláštní právní předpis nebo neplyne-li z místních zvyklostí něco jiného, platí pro stromy dorůstající obvykle výšky přesahující 3 m jako přípustná vzdálenost od společné hranice pozemků 3 m a pro ostatní stromy 1,5 m.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, je-li na sousedním pozemku les nebo sad, tvoří-li stromy rozhradu nebo jedná-li se o strom zvlášť chráněný podle zvláštního zákona.

§ 914

Pozemek nesmí být upraven tak, aby sousední pozemek ztratil náležitou oporu, ledaže se provede jiné dostatečné upevnění.

§ 915

(1) Má-li pro to vlastník pozemku rozumný důvod, může požadovat, aby se soused zdržel zřizování stavby na sousedním pozemku v těsné blízkosti společné hranice pozemků. Nestanoví-li zvláštní právní předpis nebo neplyne-li z místní zvyklosti něco jiného, platí jako přípustná vzdálenost 2 m od společné hranice pozemku.

(2) Vlastník pozemku má právo požadovat, aby soused upravil stavbu na sousedním pozemku tak, aby ze stavby nestékala voda nebo nepadal sníh nebo led na jeho pozemek.

§ 916

Vlastník umožní sousedovi vstup na svůj pozemek v době, rozsahu a způsobem, které jsou nezbytné k údržbě sousedního pozemku nebo k hospodaření na něm, nelze-li tohoto účelu dosáhnout jinak; soused však nahradí vlastníku pozemku škodu tím způsobenou.

§ 917

(1) Nemůže-li se stavba stavět nebo bourat, nebo nemůže-li se opravit nebo obnovit jinak než užitím sousedního pozemku, má vlastník právo po sousedovi požadovat, aby za přiměřenou náhradu snášel, co je pro tyto práce potřebné.

(2) Žádosti nelze vyhovět, převyšuje-li sousedův zájem na nerušeném užívání pozemku zájem na provedení prací.

§ 918

(1) Vlastník pozemku musí snášet užívání prostoru nad pozemkem nebo pod pozemkem, je-li pro to důležitý důvod a děje-li se to způsobem, že vlastník nemůže mít rozumný důvod tomu bránit.

(2) Z takového užívání cizího prostoru, nemůže nikdo odvodit právo, jehož by se mohl někdo dovolávat po odpadnutí důvodu, který k užívání opravňoval; pokud však v důsledku tohoto užívání vzniklo úředně schválené zařízení, může vlastník žádat náhradu škody.

Rozhrady

§ 919

(1) Má se za to, že ploty, zdi, meze, strouhy a jiné podobné přirozené nebo umělé rozhrady mezi sousedními pozemky jsou společné.

(2) Společnou zeď může každý užívat na své straně až do poloviny její tloušťky a zřídit v ní výklenky tam, kde na druhé straně nejsou. Nesmí však učinit nic, co zeď ohrozí nebo co sousedovi překáží v užívání jeho části.

§ 920

(1) Kde jsou rozhrady dvojité nebo kde je jejich vlastnictví rozděleno, udržuje každý svým nákladem, co je jeho.

(2) Vlastník není povinen znovu postavit rozpadlou zeď, plot nebo obnovit jinou rozhradu, musí ji však udržovat v dobrém stavu, hrozí-li následkem jejího poškození sousedovi škoda.

§ 921

Na návrh souseda a po zjištění stanoviska stavebního úřadu může soud uložit vlastníkovi pozemku povinnost pozemek oplotit, je-li to potřebné k zajištění nerušeného výkonu sousedova vlastnického práva a nebrání-li to účelnému užívání dalších pozemků.

Nezbytná cesta

§ 922

(1) Vlastník nemovitosti, na níž nelze řádně hospodařit či jinak ji řádně užívat proto, že není dostatečně spojena s veřejnou cestou, může žádat, aby mu soused za náhradu propůjčil nezbytnou cestu přes svůj pozemek.

(2) Nezbytnou cestu může soud povolit v rozsahu, který odpovídá potřebě vlastníka nemovitosti řádně ji užívat s náklady co nejmenšími. Zároveň musí být dbáno, aby soused byl zřízením nebo užíváním nezbytné cesty co nejméně obtěžován a jeho pozemek co nejméně zasažen. To musí být zvláště zvaženo, má-li se žadateli povolit zřízení nové cesty.

§ 923

(1) Za nezbytnou cestu náleží úplata a odčinění újmy, není-li již kryto úplatou. Povolí-li se spoluužívání cizí soukromé cesty, zahrne úplata i zvýšené náklady na její údržbu.

(2) Vlastník nemovitosti, v jehož prospěch byla nezbytná cesta povolena, poskytne jistotu přiměřenou případné škodě způsobené na dotčeném pozemku; to neplatí, je-li zjevné, že patrná škoda na dotčeném pozemku nevznikne.

(3) Plnění podle odstavců 1 a 2 náleží především vlastníku pozemku dotčeného povolením nezbytné cesty, má-li však jím být dotčeno též věcné právo další osoby k dotčenému pozemku, poskytnou se tato plnění v přiměřeném rozsahu i jí. Další osobě, již bylo k dotčené nemovitosti zřízeno jiné právo, náleží náhrada za utrpěnou újmu proti vlastníkově dotčeného pozemku; k tomu musí být přihlédnuto při stanovení úplaty podle odstavce 1.

§ 924

Při povolení zřídit na dotčeném pozemku nezbytnou cestu jako umělou ji zřídí a udržuje ten, v jehož prospěch byla povolena.

§ 925

(1) Soud nepovolí nezbytnou cestu,

- a) převýší-li škoda na nemovitosti souseda zřejmě výhodu nezbytné cesty,
- b) způsobil-li si nedostatek přístupu z hrubé nedbalosti či úmyslně ten, kdo o nezbytnou cestu žádá, anebo
- c) žádá-li se nezbytná cesta jen za účelem pohodlnějšího spojení.

(2) Nelze povolit nezbytnou cestu přes prostor uzavřený za tím účelem, aby do něj cizí osoby neměly přístup, ani přes pozemek, kde veřejný zájem brání takovou cestu zřídit.

§ 926

(1) Obklopuje-li nemovitost bez přístupu několik sousedních pozemků, povolí se nezbytná cesta jen přes jeden z nich. Přitom se uváží, přes který pozemek je nejpřirozenější přístup za současného zřetele k okolnostem uvedeným v § 922 odst. 2.

(2) Ztratí-li nemovitost spojení s veřejnou cestou proto, že pozemek byl rozdělen, lze žádat nezbytnou cestu jen po osobě, která se na dělení podílela. V takovém případě se nezbytná cesta povolí bez úplaty.

§ 927

Při pominutí příčiny, pro niž byla povolena nezbytná cesta, aniž je na oprávněné straně nějaká jiná příčina pro zachování nezbytné cesty, soud na návrh vlastníka dotčeného pozemku nezbytnou cestu zruší.

§ 928

(1) Při zániku práva nezbytné cesty se úplata nevrací, složená jistota se však vypořádá.

(2) Je-li úplata za nezbytnou cestu splatná ve splátkách, nebo v opakujících se dávkách, zaniká povinnost platit splátky, nebo dávky, které při zániku práva nezbytné cesty nejsou splatné.

§ 929

Při potřebě zřídit nezbytnou cestu jako umělou může vlastník dotčeného pozemku požadovat, aby žadatel do svého vlastnictví převzal pozemek potřebný pro nezbytnou cestu. Tehdy se cena stanoví nejen se zřetelem k ceně postoupeného pozemku, ale i s ohledem na znehodnocení zbývajících nemovitých majetků dotčeného vlastníka.

Vyvlastnění a omezení vlastnického práva

§ 930

Ve stavu nouze nebo v naléhavém veřejném zájmu lze na nezbytnou dobu a v nezbytné míře použít vlastnickou věc, pokud účelu nelze dosáhnout jinak.

§ 931

Ve veřejném zájmu, který nelze uspokojit jinak, a jen na základě zákona lze vlastnické právo omezit nebo věc vyvlastnit.

§ 932

(1) Za omezení vlastnického práva nebo vyvlastnění věci náleží vlastníkově náhrada plné hodnoty majetku dotčeného těmito opatřeními.

(2) Náhrada se poskytuje v penězích. Lze ji však poskytnout i jiným způsobem, dá-li tomu dotčený vlastník přednost.

Ochrana vlastnického práva

§ 933

(1) Kdo věc neprávem zadržuje, může být vlastníkem žalován, aby ji vydal.

(2) Žalovat o vydání věci nemůže ten, kdo věc svým jménem nabyvateli zcizil, aniž byl jejím vlastníkem, a teprve poté k ní vlastnické právo nabyt; nabytím vlastnického práva zcizitelem se nabyvatel stává vlastníkem věci.

§ 934

(1) Kdo se domáhá, aby mu věc byla vydána, musí ji popsat takovými znaky, kterými se rozeznává od jiných věcí téhož druhu.

(2) Vydání movité věci, kterou nelze rozeznat podle odstavce 1, zejména jedná-li se o peníze nebo o cenné papíry na doručitele smíšené s jinými věcmi téhož druhu, se lze domáhat, jen lze-li z okolností seznat vlastnické právo osoby, jež právo uplatňuje, a nedostatek dobré víry osoby, na níž je požadováno vydání věci.

§ 935

Vlastník se může domáhat ochrany proti každému, kdo neprávem do jeho vlastnického práva zasahuje nebo je ruší jinak než tím, že mu věc zadržuje.

§ 936

Ochrana domnělého vlastnického práva

(1) Práva podle § 933 až 935 náleží i tomu, kdo má věc v oprávněné nebo poctivé držbě, jakož i tomu, kdo má věc z jiného právního důvodu u sebe. Taková osoba se považuje za vlastníka proti tomu, kdo zasahuje do jejích práv, ač má pro to slabší důvod.

(2) Kdo nabyl věc bezúplatně, nemůže se domáhat ochrany proti tomu, kdo věc nabyl za úplatu.

(3) Opírá-li se právo žalobce i žalovaného o důvod stejně silný, poskytne se ochrana žalovanému.

Oddíl 2

Nabytí vlastnického práva

Pododdíl 1

Přivlastnění a nález

Přivlastnění

§ 937

(1) Věc, která nikomu nepatří, si každý může přivlastnit, nebrání-li tomu zákon nebo právo jiného na přivlastnění věci.

(2) Nepřivlastní-li si nikdo opuštěnou movitou věc, stává se jejím vlastníkem obec, která ji nalezne na svém území.

(3) Opuštěná nemovitá věc připadá do vlastnictví státu. Neujmě-li se však stát její držby nebo nebude-li vlastnické právo státu zapsáno do veřejného seznamu, může věc vydržením nabýt kdokoli.

§ 938

(1) Zkrocené zvíře, které vlastník nestíhá a které se ani samo k vlastníkovi v přiměřené době nevrátí, ač mu v tom nikdo nebrání, se stává zvířetem bez pána a smí si je přivlastnit na soukromém pozemku jeho vlastník, na veřejném statku pak kdokoli. Platí, že přiměřenou dobou pro návrat zvířete k vlastníkovi je doba šesti týdnů.

(2) Odstavec 1 se nepoužije, je-li zvíře označeno takovým způsobem, že lze jeho vlastníka zjistit.

§ 939

(1) Divoké zvíře je bez pána, dokud žije na svobodě.

(2) Zajaté zvíře se stane zvířetem bez pána, jakmile získá znovu svobodu a jeho vlastník je bez prodlení a soustavně nestíhá ve snaze je znovu zajmout. Takové zvíře se však zvířetem bez pána nestane, je-li označeno takovým způsobem, že lze jeho vlastníka zjistit.

§ 940

Zvíře v zoologické zahradě a ryba v rybníku nebo podobném zařízení, které není veřejným statkem, bez pána není.

§ 941

(1) Věc, kterou vlastník opustil, protože ji nechce jako svou držet, nikomu nepatří.

(2) Nevykonává-li vlastník vlastnické právo k movité věci po dobu tří let, považuje se věc za opuštěnou. Byla-li movitá věc nepatrné hodnoty zanechána na místě přístupném veřejnosti, považuje se za opuštěnou bez dalšího.

(3) Nevykonává-li vlastník vlastnické právo k nemovité věci po dobu deseti let, má se za to, že ji opustil.

§ 942

Privlastnil-li si někdo opuštěnou věc zapsanou ve veřejném seznamu, může se domáhat, aby byl stav zápisů uveden do souladu se skutečným právním stavem.

Nález

§ 943

Má se za to, že si každý chce podržet své vlastnictví; kdo věc najde, nesmí ji považovat za opuštěnou a přivlastnit si ji.

§ 944

(1) Ztracenou věc vrátí nálezce tomu, kdo ji ztratil, nebo vlastníkovi proti úhradě nutných nákladů a nálezného.

(2) Nelze-li z okolností poznat, komu má být věc vrácena, a nemá-li věc jen nepatrnou hodnotu, oznámí nálezce bez zbytečného odkladu nález obci, v jejímž obvodu byla věc nalezena, zpravidla do tří dnů; byla-li však věc nalezena ve veřejné budově nebo ve veřejném dopravním prostředku, odevzdá nálezce nález provozovateli těchto zařízení, který se zachová podle zvláštních právních předpisů, a není-li jich, postupuje, jako by byl nalezcem.

§ 945

(1) Obec vyhlásí nález obvyklým způsobem.

(2) Nepřihlásí-li se v přiměřené době ten, kdo věc ztratil a má-li ztracená věc značnou hodnotu, učiní obec vhodné opatření, aby nález vešel v širší známost.

§ 946

(1) Obec rozhodne, jak bude nalezená věc uschována. Souhlasí-li s tím nálezce či jiná osoba a je-li to vhodné, může obec rozhodnout, že věc bude uschována u této osoby. Věci značné hodnoty, zejména peníze o vyšší částce, obec odevzdá zpravidla do soudní úschovy nebo je uloží jiným vhodným způsobem.

(2) Věc, která se bez patrné škody uschovat nedá, prodá obec ve veřejné dražbě a s výtěžkem naloží podle odstavce 1; předtím však odečte vlastní náklady s dosavadní správou věci.

§ 947

Věc nebo výtěžek za ni stržený vydá obec včetně plodů a užitků a po odečtení nákladů a nálezného tomu, kdo věc ztratil, nebo vlastníkov, pokud se přihlásí do jednoho roku od vyhlášení nález.

§ 948

(1) Nálezný náleží nálezci i tehdy, když lze vlastníka zřejmě poznat ze znamení na věci, anebo z jiných okolností.

(2) Nálezný činí desetinu ceny nález. Má-li však ztracená věc hodnotu jen pro toho, kdo ji ztratil, nebo pro jejího vlastníka, vyměří se nálezný podle slušného uvážení.

§ 949

(1) Nepřihlásí-li se nikdo o věc do jednoho roku od vyhlášení nález, může nálezce užívat věc nebo výtěžek za ni stržený jako poctivý držitel.

(2) Přihlásí-li se ten, kdo věc ztratil, nebo její vlastník později, vydá se mu věc nebo výtěžek za ni stržený po zaplacení nákladů a nálezného.

(3) Uplynou-li tři roky od vyhlášení nález, nabude nálezce vlastnické právo k věci nebo k výtěžku za ni strženému.

§ 950

(1) Je-li nalezeno zvíře zjevně určené k zájmovému chovu a nepřihlásí-li se o ně nikdo do dvou měsíců od vyhlášení nález, nabude nálezce k zvířeti vlastnické právo.

(2) Prohlásí-li nálezce obci, že zvíře nabýt nechce, a svěří-li se zvíře neodvolatelně zvířecímu útulku, může takové zařízení se zvířetem volně nakládat, pokud se o ně nikdo nepřihlásí do dvou měsíců ode dne, kdy bylo zvíře zvířecímu útulku svěřeno; byl-li nález vyhlášen až po předání zvířete, počne lhůta běžet od vyhlášení nález.

§ 951

Prohlásí-li nálezce obci, že nalezenou věc nabýt nechce, přechází jeho právo věc nebo výtěžek za ni stržený užívat a nabýt na obec, v jejímž obvodu byla věc nalezena. Nabytím vlastnického práva vzniká obci povinnost zaplatit nálezci nálezný.

§ 952

Nálezci, který nález neoznámí, přisvojí si jej nebo jinak poruší své povinnosti, nenáleží úhrada a nálezný, ani nemůže nález užívat nebo nabýt k němu vlastnické právo podle § 949 . Tím není dotčena jeho povinnost nahradit škodu.

§ 953

Nalezne-li nějakou věc několik osob zároveň, jsou oprávněny i zavázány společně a nerozdílně. Spolunálezcem je i ten, kdo věc spatřil a snažil se ji dosíci, třebaže se jí dříve uchopil někdo jiný.

Nález skryté věci

§ 954

O nálezu věci zakopané, zazděné nebo jinak skryté platí totéž, co o nálezu ztracené věci. Nálezci však nenáleží nálezné, když vlastník o úkrytu věci věděl.

§ 955

(1) Není-li zřejmé komu skrytá věc patří, oznámí nálezce její nalezení vlastníkovu pozemku a obci, v jejímž obvodu byla věc nalezena; § 953 platí obdobně.

(2) Nepřipadne-li skrytá věc podle zvláštních zákonů do vlastnictví státu, kraje nebo obce, dohodne se nálezce s vlastníkem pozemku, kdo z nich si věc ponechá a vyplatí druhému polovinu ceny věci. Nedohodnou-li se, náleží věc vlastníku pozemku a ten nálezci zaplatí polovinu její ceny.

§ 956

Osoba zjednaná k nalezení ztracené nebo skryté věci není nálezcem a náleží jí jen odměna za hledání, byla-li ujednána.

§ 957

Záchrana cizí věci

Osobě, která zachrání cizí věc od nevyhnutelné ztráty nebo zkázy, náleží přiměřená odměna, nanejvýš desetina ceny věci, a náhrada účelně vynaložených nákladů. Vlastník věci se povinnosti k úhradě zbaví, nepožaduje-li zachráněnou věc nazpět.

Pododdíl 2

Přirozený přírůstek

Přírůstek nemovitosti

§ 958

Plody, které pozemek vydává sám od sebe, aniž je obděláván, náleží vlastníkovu pozemku. Totéž obdobně platí i o přirozených plodech jiných nemovitostí.

§ 959

Strom náleží tomu, z jehož pozemku vyrůstá kmen. Vyrůstá-li kmen na hranici pozemků různých vlastníků, je strom společný.

Naplavenina a strž

§ 960

Zemina naplavená poznenáhla na břeh náleží vlastníkovu pobřežního pozemku. To platí i o přírůstcích vzniklých působením větru nebo jiných přírodních sil.

§ 961

Velká a rozeznatelná část pozemku, kterou vodní tok odplaví k jinému břehu, se stává součástí pobřežního pozemku, pokud původní vlastník k odplavenému pozemku neuplatní své právo po dobu jednoho roku.

§ 962

(1) Oddělí-li vodní tok od pozemku jeho část jako ostrov, je vlastník původního pozemku vlastníkem ostrova.

(2) V ostatních případech náleží ostrov vlastníku vodního koryta.

Přírůstek movité věci

§ 963

Přirozený přírůstek movité věci náleží jejímu vlastníkov.

§ 964

(1) Plody, které vydává zvíře, náleží vlastníkov zvířete.

(2) Po vlastníkov nelze žádat odměnu za oplodnění zvířete, ledaže byla ujednána.

Pododdíl 3

Umělý přírůstek

Zpracování a smísení

§ 965

(1) Nová věc vzniklá zpracováním movitých věcí několika vlastníků tak, že zpracované věci nelze uvést do předešlého stavu buď vůbec, anebo jen se značným nákladem nebo se značnou ztrátou, náleží jako vlastníkov tomu, kdo materiálem nebo prací nejvíc přispěl hodnotě výsledku.

(2) Vlastník nové věci zaplatí tomu, kdo vlastnické právo pozbyl, hodnotu zpracované věci a tomu, kdo se na výsledku podílel prací, odměnu za práci.

§ 966

(1) Vlastník věci, kterou zpracovatel nezpracoval v novou věc v dobré víře, se ponechává na vůli, zda si přisvojí novou věc a nahradí druhému, co on pozbyl, anebo zda mu věc za náhradu ponechá.

(2) Právo k volbě výhodnějšího řešení zanikne, nebude-li vykonáno do měsíce ode dne, kdy se vlastník o zpracování věcí dozvěděl.

§ 967

(1) Nelze-li určit jediného vlastníka nové věci, náleží věc do spoluvlastnictví vlastníků zpracovaných věcí. Podíly se stanoví podle hodnot zpracovaných věcí; není-li to možné, jsou jejich podíly stejné.

(2) Spoluvlastníci zaplatí společně a nerozdílně odměnu za práci tomu, kdo věc zpracoval.

§ 968

Použije-li se cizí věc jen na opravu jiné věci, případně vlastníkově opravené věci, a ten nahradí vlastníkově zpracované věci hodnotu použité cizí věci.

§ 969

(1) Smísí-li se movité věci několika vlastníků tak, že obnovení předešlého stavu sice není možné, ale celek lze bez porušení podstaty rozdělit na díly, ponechává se každému vlastníku smísených věcí na vůli, zda bude požadovat poměrnou část z toho, co vzniklo smísením, anebo náhradu toho, co pozbyl.

(2) Ustanovení § 966 odst. 2 platí obdobně.

§ 970

Při smísení movitých věcí téhož druhu, zejména dojde-li k němu při jejich úschově, se § 969 nepoužije; na vlastníky smísených věcí přechází vlastnictví poměrné části smísených věcí.

§ 971

Kdo se podílel na smísení cizích věcí a nebyl v dobré víře, nahradí dotčeným vlastníkům také ušlý zisk; skutečnou škodu hradí však jen v tom rozsahu, v jakém vlastníci nedosáhli její náhrady podle předchozích ustanovení.

§ 972

Kdo z těch, kteří se na spojení věci podíleli, má novou věc u sebe, ač ji má vydat, není povinen tak učinit, dokud mu vlastník nezaplatí náhradu.

Stavba

§ 973

(1) Užije-li někdo cizí věc pro stavbu na svém pozemku, stane se stavba součástí pozemku. Vlastník pozemku nahradí vlastníku užití věci její hodnotu.

(2) Kdo nebyl při užití cizí věci pro stavbu v dobré víře, nahradí vlastníku užití věci také ušlý zisk; skutečnou škodu hradí však jen v tom rozsahu, v jakém vlastník nedosáhl její náhrady podle odstavce 1.

§ 974

(1) Stavba zřízená na cizím pozemku připadá vlastníkově pozemku.

(2) Vlastník pozemku nahradí osobě, která zřídila na cizím pozemku stavbu v dobré víře, účelně vynaložené náklady. Osoba, která v dobré víře nebyla, má též práva a povinnosti jako nepřikázaný jednatel.

§ 975

Soud může na návrh vlastníka pozemku rozhodnout, že ten, kdo zřídil stavbu na cizím pozemku, ač na to nemá právo, musí vlastním nákladem stavbu odstranit a uvést pozemek do předešlého stavu. Soud přitom přihlédne, zda k zřízení stavby došlo v dobré víře.

§ 976

(1) Kdo v dobré víře zřídil na cizím pozemku stavbu, má právo domáhat se po vlastníku pozemku, který o zřizování stavby věděl a bez zbytečného odkladu ji nezakázal, aby mu pozemek převedl za obvyklou cenu. Také vlastník pozemku má právo po zřizovateli stavby požadovat, aby pozemek koupil za obvyklou cenu.

(2) Soud na návrh některé ze stran přikáže pozemek do vlastnictví zřizovatele stavby a rozhodne o jeho povinnosti zaplatit vlastníku pozemku náhradu.

§ 977

Přestavek

(1) Při stavbě zřízené na vlastním pozemku, která jen malou částí zasahuje na cizí pozemek, se část pozemku zastavěného přestavkem stává vlastnictvím toho, kdo stavbu zřídil. Kdo stavěl na cizím pozemku v dobré víře, nahradí vlastníku pozemku, jehož část byla zastavěna přestavkem, obvyklou cenu nabytého pozemku; kdo nestavěl v dobré víře, nahradí veškerou škodu.

(2) V ostatních případech platí obdobně § 974 až § 976.

Pododdíl 4

Smíšený přírůstek

§ 978

(1) Při osetí pozemku cizím semenem nebo osázení cizími rostlinami náleží vlastníku pozemku, co takto přibude; rostliny mu však náleží až poté, co zapustí kořeny.

(2) O náhradě za osivo a rostliny platí obdobně § 973 a 974.

Pododdíl 5

Vydržení

Řádné vydržení

§ 979

(1) Drží-li oprávněný nebo poctivý držitel vlastnické právo po určenou dobu, vydrží je a nabude věc do vlastnictví.

(2) Vydrží-li někdo vlastnické právo k věci zapsané ve veřejném seznamu, může se domáhat, aby byl stav zápisů uveden do souladu se skutečným právním stavem.

§ 980

(1) Vlastnické právo nemůže vydržet věřitel, kterému byla věc zastavena nebo který věc zadržel. Vlastnické právo nemůže vydržet ani ten, komu byla věc jen svěřena k užívání. To platí i pro dědice nebo obdobného právního nástupce kterékoli z těchto osob.

(2) Vydržet nelze vlastnické právo, které nelze převést nebo vylučuje-li to povaha věci.

§ 981

(1) Vydržet vlastnické právo nemůže zákonný zástupce proti zastoupenému, ani zastoupený proti svému zákonnému zástupci. Totéž platí i pro poručníka a poručenice.

(2) Dokud manželství nebo zapsané partnerství trvá, nemůže vlastnické právo vydržet jeden z manželů proti druhému manželu ani jeden ze zapsaných partnerů proti druhému zapsanému partnerovi. Totéž obdobně platí pro vydržení vlastnického práva mezi osobami žijícími ve společné domácnosti, mezi zastoupeným a zákonným zástupcem, nebo mezi poručníkem a poručením.

§ 982

(1) K vydržení vlastnického práva k movité věci je potřebná nepřerušená držba trvající tři roky.

(2) K vydržení vlastnického práva k nemovité věci je potřebná nepřerušená držba trvající deset let.

§ 983

Do vydržecí doby se ve prospěch vydržitele započte i doba oprávněné nebo poctivé držby jeho předchůdce.

§ 984

Držba se přeruší, nevykonával-li ji držitel v průběhu vydržecí doby déle než jeden rok.

§ 985

Mimořádné vydržení

Osoba, která není s to jmenovat svého předchůdce, nebo která nabyla věc přímo od neoprávněného držitele, vydrží vlastnické právo, uplyne-li doba dvojnásobně dlouhá, než jaké by bylo zapotřebí jinak. K vydržení však nedojde, prokáže-li se držiteli nepoctivý úmysl.

Pododdíl 6
Převod vlastnického práva

§ 986

Vlastnické právo k věci určené jednotlivě se převádí už samotnou smlouvou k okamžiku její účinnosti, ledaže je jinak ujednáno nebo stanoveno právním předpisem.

§ 987

(1) Převede-li strana vlastnické právo k věci nezapsané do veřejného seznamu postupně několika osobám, stane se vlastníkem osoba, která je v dobré víře a jako první získá držbu věci, a to i v případě, že její právo vzniklo později.

(2) Převede-li strana vlastnické právo k věci zapsané do veřejného seznamu postupně několika osobám, stane se vlastníkem osoba, která je v dobré víře a jejíž vlastnické právo bylo do veřejného seznamu zapsáno jako první, a to i v případě, že její právo vzniklo později.

Převod vlastnického práva k movité věci

§ 988

Vlastnické právo k movité věci určené podle druhu se nabývá nejdříve okamžikem, kdy lze věc určit dostatečným odlišením od jiných věcí téhož druhu.

§ 989

Převede-li se vlastnické právo k movité věci zapsané ve veřejném seznamu, nabývá se věc do vlastnictví zápisem do takového seznamu, ledaže zvláštní zákon stanoví jinak.

§ 990

(1) Vlastnické právo k listinnému cennému papíru na doručitele se převádí smlouvou k okamžiku jeho předání.

(2) Vlastnické právo k listinnému cennému papíru na řad se převádí rubopisem podle zvláštního zákona a k okamžiku předání cenného papíru.

(3) Vlastnické právo k listinnému cennému papíru na jméno se převádí už samotnou smlouvou k okamžiku její účinnosti.

§ 991

Převádí-li se vlastnické právo k zaknihovanému cennému papíru, nabývá se cenný papír do vlastnictví zápisem do seznamu vedeného podle zvláštního zákona. Ustanovení § 987 odst. 2 se použije obdobně.

Převod vlastnického práva k nemovité věci

§ 992

VARIANTA I:

Převede-li se vlastnické právo k nemovité věci zapsané ve veřejném seznamu, nabývá se věc do vlastnictví vkladem do takového seznamu.

VARIANTA II:

(1) Kdo nabytí vlastnické právo k nemovité věci zapsané do veřejného seznamu převodem nebo i jinak, navrhne bez zbytečného odkladu zápis svého práva do veřejného seznamu. Vypracoval-li nebo potvrdil-li jako správný doklad, podle něhož má být vlastnické nebo i jiné právo k nemovité věci do veřejného seznamu zapsáno, při výkonu své činnosti advokát, notář nebo exekutor, má orgán, který veřejný seznam vede, za to, že doklady jsou správné.

(2) Orgán, který veřejný seznam vede, запиše vznik vlastnického práva k nemovité věci do veřejného seznamu, je-li doložena nepřetržitá řada předchozích vlastníků a je-li současně prokázáno nabytí vlastnického práva novým vlastníkem.

Nabytí vlastnického práva od neoprávněného

§ 993

(1) Ten, komu byla převedena věc, která není zapsána ve veřejném seznamu, tak, že byl vzhledem ke všem okolnostem v dobré víře, že převodce je oprávněn na něho převést vlastnické právo k věci, zvláště stal-li se převod vlastnického práva

- a) veřejnou dražbou,
- b) od podnikatele při jeho podnikatelské činnosti v rámci běžného obchodního styku,
- c) za úplaty od někoho, komu vlastník věc svěřil,
- d) od neoprávněného dědice, jemuž bylo dědictví potvrzeno, anebo
- e) na regulovaném trhu,

stává se vlastníkem věci.

(2) Vlastníkem věci se stane i ten, komu byla věc vydána, prokáže-li svoji dobrou víru v oprávnění převodce převést na něho vlastnické právo k věci, třebaže mu byla věc převedena za jiných okolností, než stanoví odstavec 1. To neplatí, prokáže-li vlastník do jednoho roku ode dne převodu, že ho ten, kdo věc převedl třetí osobě, zbavil věci činem povahy úmyslného trestného činu.

§ 994

Bylo-li zapsáno vlastnické právo k věci zapsané do veřejného seznamu ve prospěch osoby, která byla v dobré víře, že jí vlastnické právo náleží, použije se § 879.

Společná ustanovení o převodu vlastnického práva

§ 995

Kdo nabude vlastnické právo, nabude také práva s věcí spojená.

§ 996

(1) Kdo nabude vlastnické právo, přejímá také závady vážnoucí na věci, které jsou zapsány ve veřejném seznamu; jiné závady přejímá, měl-li a mohl-li je z okolností zjistit nebo bylo-li to ujednáno, anebo stanoví-li tak zákon.

(2) Závady, které nepřejdou, zanikají.

§ 997

Ustanovení § 995 a 996 platí obdobně také při nabytí vlastnického práva jinak než převodem.

Pododdíl 7

Nabytí vlastnického práva rozhodnutím orgánu veřejné moci

§ 998

Rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu veřejné moci se vlastnického práva nabývá dnem, který je v něm určen. Není-li v rozhodnutí takový den určen, nabývá se vlastnického práva dnem právní moci rozhodnutí.

Díl 4

Spoluvlastnictví

Oddíl 1

Základní ustanovení

§ 999

(1) Osoby, jimž náleží věc společně, jsou spoluvlastníky.

(2) Ustanovení o spoluvlastnictví se použijí přiměřeně i pro společenství jiných věcných práv.

§ 1000

Vzhledem k věci jako celku, se spoluvlastníci považují za jedinou osobu a nakládají s věcí jako jediná osoba.

§ 1001

Každý spoluvlastník má právo k celé věci. Toto právo je omezeno stejným právem každého dalšího spoluvlastníka.

§ 1002

Spoluvlastníku náleží vyúčtování, jak bylo se společnou věcí nakládáno, i podíl z plodů a užitků ze společné věci.

§ 1003

Vyúčtování se lze domáhat po uplynutí doby obvyklé povaze správy společné věci, při zániku spoluvlastnictví nebo při zániku účasti v něm, anebo z jiných důležitých důvodů.

§ 1004

(1) Plody a užitky ze společné věci se dělí podle poměru podílů.

(2) Jak se naloží s plody a užitky ze společné věci, které nelze podle podílů rozdělit, určí dohoda spoluvlastníků. Nedohodnou-li se spoluvlastníci, prodají se tyto plody a užitky vhodným způsobem a výnos se rozdělí podle podílů.

Oddíl 2

Spoluvlastnický podíl

§ 1005

Každý ze spoluvlastníků je úplným vlastníkem svého podílu.

§ 1006

(1) Podíl vyjadřuje míru účasti každého spoluvlastníka na vytváření společné vůle a na právech a povinnostech vyplývajících ze spoluvlastnictví věci.

(2) Velikost podílu vyplývá z právní skutečnosti, na níž se zakládá spoluvlastnictví nebo účast spoluvlastníka ve spoluvlastnictví. To spoluvlastníkům nebrání, aby se o velikosti podílů dohodli jinak; taková dohoda musí splňovat náležitosti stanovené pro převod podílu.

(3) Má se za to, že podíly jsou stejné.

§ 1007

Se svým podílem může spoluvlastník nakládat podle své vůle. Takové nakládání nesmí být na újmu právům ostatních spoluvlastníků bez zřetele k tomu, z čeho vyplývají.

§ 1008

(1) Spoluvlastník může zcizit svůj podíl bez souhlasu ostatních spoluvlastníků, ledaže jinak určí dohoda spoluvlastníků nebo stanoví zákon. Jedná-li se o podíl na nemovité věci, vyžaduje smlouva o zcizení podílu na nemovité věci stejnou formu, jaká se vyžaduje pro smlouvu o převodu vlastnického práva k nemovité věci.

(2) Zcizení podílu lze omezit i ujednáním předkupního práva, nebo jiného obdobného přednostního práva, zejména pro bezúplatné zcizení podílu.

§ 1009

Při spoluvlastnictví založeném závětí nebo jinou skutečností tak, že spoluvlastníci nemohli svá práva a povinnosti od počátku ovlivnit, nesmí spoluvlastník po dobu šesti měsíců od vzniku spoluvlastnictví svůj podíl zcizit, ledaže jej převede jinému spoluvlastníkovi nebo svému manželu, sourozenci nebo příbuznému v řadě přímé.

Oddíl 3
Správa společné věci

§ 1010

- (1) Každý ze spoluvlastníků je oprávněn k účasti na správě společné věci.
- (2) Při rozhodování o společné věci se hlasy spoluvlastníků počítají podle velikosti jejich podílů.

§ 1011

Z právního jednání týkajícího se společné věci jsou všichni spoluvlastníci oprávněni a povinni společně a nerozdílně.

§ 1012

- (1) O běžné správě společné věci rozhodují spoluvlastníci většinou hlasů.
- (2) Rozhodnutí má právní účinky pro všechny spoluvlastníky pouze v případě, že všichni byli vyrozuměni o potřebě rozhodnout, ledaže se jednalo o záležitost, která vyžadovala jednat okamžitě. Spoluvlastník opominutý při rozhodování o neodkladné záležitosti může navrhnout soudu, aby určil, že rozhodnutí o neodkladné záležitosti nemá vůči němu právní účinky, nelze-li po něm spravedlivě požadovat, aby je snášel.
- (3) Není-li návrh podán do třiceti dnů od přijetí rozhodnutí, právo podat jej zaniká; nebyl-li spoluvlastník o nakládání uvědoměn, běží lhůta ode dne, kdy se o rozhodnutí dozvěděl nebo dozvědět mohl.

§ 1013

- (1) K rozhodnutí o významné záležitosti týkající se společné věci, zejména o jejím podstatném zlepšení nebo zhoršení, změně jejího účelu či o jejím zpracování, je třeba alespoň dvoutřetinové většiny hlasů spoluvlastníků. Nedosáhne-li se této většiny, rozhodne na návrh spoluvlastníka soud.
- (2) Spoluvlastník přehlasovaný při rozhodování podle odstavce 1 může navrhnout, aby o záležitosti rozhodl soud; v rámci toho může též navrhnout, aby soud dočasně zakázal jednat podle napadeného rozhodnutí. Ustanovení § 1012 odst. 3 platí obdobně.

§ 1014

Přehlasovaný spoluvlastník, jemuž rozhodnutí hrozí těžkou újmou, zejména neúměrným omezením v užívání společné věci nebo vznikem povinnosti zřejmě nepoměrné k hodnotě jeho podílu, může soudu navrhnout, aby toto rozhodnutí zrušil. Ustanovení § 1012 odst. 3 platí obdobně.

§ 1015

Rozhodne-li většina spoluvlastníků o opatření potřebném pro zachování nebo zlepšení společné věci a zaváže-li se vůči přehlasovanému spoluvlastníku, že po něm nebude požadovat, aby se na nákladech podílel, nebo že mu nahradí veškerou újmu způsobenou

přijatým opatřením a poskytne dostatečnou jistotu, nemá přehlasovaný spoluvlastník právo podle předchozího ustanovení.

§ 1016

K rozhodnutí, na jehož základě má být společná věc zatížena nebo její zatížení zrušeno, a k rozhodnutí, na jehož základě mají být práva spoluvlastníků omezena na dobu delší než deset let, je třeba souhlasu všech spoluvlastníků.

§ 1017

Ke zřízení zástavního práva nebo jiné obdobné jistoty sloužící k zajištění peněžité pohledávky vzniklé při zlepšení společné věci nebo při její obnově postačí rozhodnutí alespoň dvoutřetinové většiny spoluvlastníků.

Správce společné věci

§ 1018

O volbě a odvolání správce rozhodují spoluvlastníci stejně jako o záležitostech běžné správy.

§ 1019

Správce má právní postavení příkazníka. Musí spoluvlastníkům správu vyúčtovat; náleží mu náhrada účelně vynaložených nákladů, kterou si může vybrat z výnosů spravované věci.

§ 1020

Spoluvlastník, který vynaložil na společnou věc náklad v zájmu ostatních spoluvlastníků bez jejich vyrozumění a souhlasu, může požadovat

- a) poměrnou část náhrady v rozsahu zhodnocení věci, jednalo-li se o náklad, který byl spoluvlastníkům ku prospěchu,
- b) náhradu nutných nákladů, jednalo-li se o náklad, který bylo třeba vynaložit na záchranu věci.

§ 1021

Svěří-li se správa několika osobám, rozhodují většinou hlasů; každá z nich má jeden hlas.

§ 1022

Dohodnou-li se spoluvlastníci nemovitě věci o její správě jinak, vyžaduje dohoda formu veřejné listiny.

§ 1023

Soudní úprava poměrů spoluvlastníků

(1) Navrhne-li některý ze spoluvlastníků soudu, aby rozhodl, že rozhodnutí většiny spoluvlastníků nemá vůči němu právní účinky, aby takové rozhodnutí zrušil, nebo je nahradil svým rozhodnutím, uspořádá soud právní poměry spoluvlastníků podle zásad spravedlnosti.

Soud může zejména rozhodnout, zda se má změna uskutečnit bez výhrad, s výhradami či proti zajištění, anebo zda se uskutečnit vůbec nemá.

(2) Způsobem uvedeným v odstavci 1 soud rozhodne také tehdy, domáhá-li se jeho rozhodnutí některý ze spoluvlastníků proto, že se při rozhodování o společné věci nedosáhlo potřebné většiny.

Oddíl 4

Oddělení ze spoluvlastnictví a zrušení spoluvlastnictví

§ 1024

(1) Nikdo nemůže být nucen ve spoluvlastnictví setrvat.

(2) Každý ze spoluvlastníků může kdykoli žádat o své oddělení ze spoluvlastnictví, lze-li předmět spoluvlastnictví rozdělit, nebo o zrušení spoluvlastnictví. Nesmí tak ale žádat v nevhodnou dobu nebo jen k újmě některého ze spoluvlastníků.

§ 1025

(1) Spoluvlastnictví se zrušuje dohodou všech spoluvlastníků; dohoda musí obsahovat ujednání o způsobu vypořádání. Jedná-li se o spoluvlastnictví nemovité věci nebo závodu, vyžaduje dohoda mít písemnou formu.

(2) Spoluvlastníci se vypořádají rozdělením společné věci, jejím prodejem z volné ruky nebo ve veřejné dražbě s rozdělením výtěžku, anebo převedením vlastnického práva jednomu nebo více spoluvlastníkům s vyplacením ostatních.

§ 1026

Jedná-li se o společnou věc, která má jako celek sloužit k určitému účelu, není její rozdělení možné.

§ 1027

Nedohodnou-li se spoluvlastníci o zrušení spoluvlastnictví, rozhodne o něm na návrh některého ze spoluvlastníků soud. Zároveň soud rozhodne i o způsobu vypořádání spoluvlastníků.

§ 1028

(1) Je-li to možné, rozhodne soud o rozdělení společné věci; věc ale nemůže rozdělit, snížila-li by se tím podstatně její hodnota.

(2) Rozdělení věci však nebrání nemožnost rozdělit věc na díly odpovídající přesně podílům spoluvlastníků, vyrovná-li se rozdíl v penězích.

§ 1029

Při zrušení spoluvlastnictví rozdělením společné věci může soud zřídit služebnost nebo jiné věcné právo, vyžaduje-li to řádné užívání nově vzniklé věci bývalým spoluvlastníkem.

§ 1030

Společné listiny nelze dělit. Nedohodnou-li se spoluvlastníci, u koho se uloží společné listiny, uloží je u nejstaršího spoluvlastníka, není-li tomu jinak nic na závalu. Ostatní spoluvlastníci obdrží na společný náklad ověřené opisy.

§ 1031

Není-li rozdělení společné věci dobře možné, přikáže ji soud za přiměřenou náhradu jednomu nebo více spoluvlastníkům. Nechce-li věc žádný ze spoluvlastníků, nařídí soud prodej věci ve veřejné dražbě; v odůvodněném případě může soud rozhodnout, že věc bude dražena jen mezi spoluvlastníky.

§ 1032

(1) Při zrušení spoluvlastnictví si spoluvlastníci vzájemně vypořádají pohledávky a dluhy, které souvisejí se spoluvlastnictvím nebo se společnou věcí.

(2) Každý ze spoluvlastníků může žádat úhradu splatné pohledávky, jakož i pohledávky, jejíž splatnost nastane do jednoho roku po účinnosti dohody o zrušení spoluvlastnictví nebo po zahájení řízení o zrušení spoluvlastnictví.

(3) Prodá-li se věc, uhradí se po stržení nákladů prodeje všechny dluhy podle předchozích odstavců ještě předtím, než se mezi spoluvlastníky rozdělí výtěžek.

§ 1033

VARIANTA I:

(1) Bývalí spoluvlastníci si doručí na žádost některého z nich potvrzení, jak se vypořádali, pokud dohodu o zrušení spoluvlastnictví k movité věci neuzavřeli v písemné formě.

(2) Při vypořádání spoluvlastnictví k nemovité věci zapsané do veřejného seznamu vznikají nové vlastnické poměry vkladem do tohoto veřejného seznamu.

VARIANTA II:

Odstavec 2 vypustit (v návaznosti na volbu řešení u § 992).

Ochrana třetích osob při rozdělení společné věci

§ 1034

Rozdělení společné věci není na újmu osobě, která má věcné právo ke společné věci.

§ 1035

Při rozdělení panující věci trvá věcné břemeno pro všechny díly zpravidla nadále, nesmí však být rozšířeno, ani se stát obtížnější. Prospívá-li věcné břemeno jen některým dílům, zanikne vzhledem k dílům ostatním.

§ 1036

Rozdělí-li se zatížená věc a postihuje-li věcné břemeno jen některý díl, zaniká na dílech ostatních.

§ 1037

(1) Poskytuje-li právo ze služebnosti nebo jiné zatížení právo k plodům nebo užitkům, může

- a) každá z oprávněných osob, pokud se dělí věc panující, nebo
- b) každá z obtížených osob, pokud se dělí věc obtížená,

navrhnout, aby vykonávání upravil soud.

(2) Soud vykonávání upraví s ohledem na povahu a účel zatížení, jakož i k hospodářské zvláštnosti jednotlivých dílů tak, aby výsledek odpovídal zásadám slušnosti a aby se zatížení nezvětšilo.

Odklad zrušení spoluvlastnictví

§ 1038

V A R I A N T A I:

(1) Spoluvlastníci se mohou dohodnout, že po určitou dobu nebudou žádat zrušení spoluvlastnictví. Takovou dohodou nemůže být vyloučena jiná dohoda pozdější.

(2) Dohodu lze uzavřít nejdéle na dobu deseti let; je-li uzavřena na delší dobu, platí, že byla uzavřena na deset let. Odklad zrušení spoluvlastnictví lze ujednat i opakovaně.

(3) Má-li dohoda zavazovat i právní nástupce spoluvlastníků, jejichž nástupnictví vznikne jinak než děděním nebo přeměnou právnické osoby, musí to být výslovně ujednáno.

(4) Dohoda vyžaduje formu veřejné listiny; týká-li se dohoda nemovitosti zapsané do veřejného seznamu, vzniká závazek z dohody vkladem do veřejného seznamu.

V A R I A N T A II:

Odstavec 4 vypustit (v návaznosti na volbu řešení u § 991 a 992).

§ 1039

(1) Na návrh spoluvlastníka může soud zrušení spoluvlastnictví odložit, má-li tím být zabráněno majetkové ztrátě nebo vážnému ohrožení oprávněného zájmu některého spoluvlastníka, a prodloužit tak trvání spoluvlastnictví, nejdéle však o dva roky.

(2) Zrušení spoluvlastnictví může být odloženo také pořizováním pro případ smrti.

§ 1040

Odklad zrušení spoluvlastnictví lze později změnit dohodou spoluvlastníků, a nedojde-li k ní, rozhodnutím soudu vydaným na návrh spoluvlastníka, který prokáže, že na něm nelze spravedlivě požadovat, aby ve spoluvlastnictví setrval, anebo že se podstatně změnily okolnosti, pro něž k odkladu spoluvlastnictví došlo.

§ 1041

Pro oddělení ze spoluvlastnictví platí § 1038 až § 1040 obdobně.

Oddíl 5

Přídavné spoluvlastnictví

Základní ustanovení

§ 1042

(1) Věc náležící společně několika vlastníkům samostatných věcí určených k takovému užívání, že tyto věci vytvářejí místně i účelem vymezený celek, a která slouží společnému účelu tak, že bez ní není užívání samostatných věcí dobře možné, je v přídavném spoluvlastnictví těchto vlastníků.

(2) Ustanovení o přídavném spoluvlastnictví se použijí přiměřeně i na zařízení pořízené nebo jinak nabyté vlastníky uvedenými v odstavci 1 společným nákladem tak, aby sloužilo jim všem.

§ 1043

(1) Věc v přídavném spoluvlastnictví nesmí být proti vůli některého ze spoluvlastníků odňata společnému účelu.

(2) Zatížit lze věc v přídavném spoluvlastnictví jen způsobem, který nebrání jejímu využití společnému účelu.

§ 1044

(1) Žádnému ze spoluvlastníků nelze bránit v účasti na využití věci v přídavném spoluvlastnictví způsobem, který společnému účelu odpovídá a nebrání jejímu využití ostatními spoluvlastníky.

(2) Vzdání se práva účasti na využití věci v přídavném spoluvlastnictví některým spoluvlastníkem nemá účinky pro jeho právní nástupce.

§ 1045

Slouží-li věc v přídavném spoluvlastnictví k společnému využití pozemků, stanoví se podíly spoluvlastníků na společné věci poměrem výměry pozemků. To spoluvlastníkům nebrání, aby se o velikosti podílů dohodli jinak.

§ 1046

(1) Podíl na věci v přídatném spoluvlastnictví lze převést jen za současného převodu vlastnického práva k věci, k jejímuž využití věc v přídatném spoluvlastnictví slouží. Převádí-li se vlastnické právo k takové věci, platí, že se převod vztahuje i na podíl na věci v přídatném spoluvlastnictví.

(2) Totéž platí pro zatížení předkupním právem, právem zpětné koupě nebo obdobným způsobem, jakož i pro zřízení zástavního práva nebo obdobné jistoty.

§ 1047

(1) Oddělit se z přídatného spoluvlastnictví lze za podmínky, že věc, k jejímuž využití věc v přídatném spoluvlastnictví až dosud sloužila, zanikla nebo změnila svůj účel tak, že věc v přídatném spoluvlastnictví už není potřebná.

(2) Ze stejného důvodu může kterýkoli z dalších spoluvlastníků navrhnout soudu, aby účast spoluvlastníka v přídatném spoluvlastnictví zrušil a přikázal jeho podíl za náhradu zbývajícím spoluvlastníkům podle poměru jejich podílů.

§ 1048

Pozbyde-li věc v přídatném spoluvlastnictví svůj účel, zanikne přídatné spoluvlastnictví a spoluvlastníci se vypořádají podle obecných ustanovení o zrušení spoluvlastnictví. Dokud tento účel trvá, nelze přídatné spoluvlastnictví zrušit.

Správa věci v přídatném spoluvlastnictví

§ 1049

Nedohodnou-li se spoluvlastníci jinak, zvolí k běžné správě věci v přídatném spoluvlastnictví jednoho ze spoluvlastníků jako správce. Není-li správce spoluvlastníky ustaven ani po třech měsících, jmenuje ho na návrh kteréhokoli spoluvlastníka soud.

§ 1050

(1) Nedojde-li k jiné dohodě, volí spoluvlastníci správce většinou hlasů; každý spoluvlastník má jeden hlas.

(2) Spoluvlastník, který pro zvolení správce nehlasoval, může navrhnout soudu, aby správce odvolal, jsou-li pro to důležité důvody, a aby jmenoval správcem jiného spoluvlastníka. Není-li návrh podán do třiceti dnů od přijetí rozhodnutí, právo podat jej zaniká.

§ 1051

Ujme-li se spoluvlastník běžné správy věci v přídatném spoluvlastnictví o své vůli a žádný z ostatních spoluvlastníků tomu po dobu tří měsíců neodporuje, a ani nepodá návrh podle § 1049, hledí se na něho jako by byl správcem zvolen.

§ 1052

(1) Není-li jiné dohody, postačí k odvolání správce většina hlasů spoluvlastníků; byl-li však správce jmenován soudem, mohou jej spoluvlastníci odvolat alespoň dvěma třetinami hlasů spoluvlastníků.

(2) Ať již byl správce ustaven jakkoli, odvolá jej z důležitého důvodu soud na návrh podaný spoluvlastníky, kteří mají alespoň třetinu hlasů.

§ 1053

Z právního jednání správce v záležitostech běžné správy jsou spoluvlastníci i správce oprávněni a zavázáni společně a nerozdílně.

§ 1054

(1) Na správu věci v přídatném spoluvlastnictví přispívají spoluvlastníci poměrně podle velikosti svých podílů. Na náklady spojené se správou věci v přídatném spoluvlastnictví složí spoluvlastníci k rukám správce přiměřenou zálohu; není-li jiné dohody, je záloha splatná k 31. lednu běžného roku.

(2) Kolik má činit úhrn záloh, rozhodnou spoluvlastníci většinou hlasů. Nepřijmou-li spoluvlastníci takové rozhodnutí do konce předcházejícího roku, platí, že byl úhrn záloh pro další rok stanoven částkou složenou na zálohách v posledním roce zvýšenou o desetinu. Není-li možné úhrn záloh takto stanovit, určí ji na návrh správce soud.

Oddíl 6

Zvláštní ustanovení o společenství jmění

§ 1055

Nabude-li věc do vlastnictví více osob spojených na základě smlouvy, zákona nebo jiné právní skutečnosti ve společenství, ať již se jedná o manžele, osoby spojené v rodinné společenství, společenství dědiců nebo jiná obdobná společenství, platí, že má každá z těchto osob právo k celé věci.

§ 1056

(1) Práva a povinnosti vlastníků spojených ve společenství, se řídí ustanoveními, podle kterých bylo jejich společenství založeno.

(2) Pokud není stanoveno jinak, vyžaduje se k výkonu vlastnických práv a k nakládání se společnou věcí jednomyslné rozhodnutí všech zúčastněných.

§ 1057

Dokud společenství trvá, nelze se domáhat rozdělení společné věci a s podílem na věci nelze nakládat.

§ 1058

Vlastnické právo ke společné věci zaniká zcizením společné věci, nebo zánikem společenství. Není-li stanoveno jinak, použijí se pro vypořádání ustanovení o spoluvlastnictví.

Díl 5

Věcná práva k cizím věcem

Oddíl 1

Právo stavby

Pododdíl 1

Základní ustanovení

§ 1059

(1) Pozemek může být zatížen věcným právem jiné osoby (stavebníka) mít na povrchu nebo pod povrchem pozemku stavbu. Nezáleží na tom, zda se jedná o stavbu již zřízenou či dosud nezřízenou.

(2) Právo stavby může být zřízeno tak, že se vztahuje i na pozemek, kterého sice není pro stavbu zapotřebí, ale slouží k jejímu lepšímu užívání.

§ 1060

Právo stavby nelze zřídit k pozemku zatíženému zástavním právem, ani k pozemku, na kterém vázne jiné právo přičící se účelu stavby.

§ 1061

Právo stavby je věc nemovitá. Stavba vyhovující právu stavby je jeho součástí, ale také podléhá ustanovením o nemovitých věcech.

Pododdíl 2

Vznik a zánik práva stavby

§ 1062

VARIANTA I:

(1) Právo stavby se nabývá smlouvou, vydržením, anebo, stanoví-li tak zákon, rozhodnutím orgánu veřejné moci.

(2) Právo stavby zřízené smlouvou vzniká vkladem do veřejného seznamu. Zápisu do veřejného seznamu podléhá i právo stavby vzniklém rozhodnutím orgánu veřejné moci.

VARIANTA II:

Odstavec 2 vypustit (v návaznosti na volbu řešení u § 991 a 992).

§ 1063

(1) Právo stavby lze zřídit jen jako dočasné; nesmí být zřízeno na více než 99 let. Poslední den doby, na kterou je právo stavby zřízeno, musí být patrný z veřejného seznamu.

(2) Nabyli-li stavebník právo stavby vydržením, nabývá je na dobu čtyřiceti let. Jsou-li pro to spravedlivé důvody, může soud dobu, na kterou je právo stavby zřízeno, k návrhu dotčené strany zkrátit nebo prodloužit.

§ 1064

Trvání práva stavby lze prodloužit se souhlasem osob, pro které jsou na pozemku zapsána zatížení v pořadí za právem stavby.

§ 1065

Právo stavby nelze omezit rozvazovací podmínkou, byla-li rozvazovací podmínka ujednána, nepřihlíží se k ní.

§ 1066

(1) Právo stavby lze zřídit bezúplatně i za úplatu.

(2) Byla-li úplata za zřízení práva stavby ujednána v opětuujících se dávkách jako stavební plat, nepřihlíží se k ujednání, podle kterého změny výše stavebního platu závisí na nejistých budoucích událostech. To neplatí, ujednala-li se závislost výše platu na míře zhodnocování a znehodnocování peněz.

§ 1067

Zřekne-li se stavebník práva stavby, může vlastník zatíženého pozemku převést na základě listin prokazujících tuto skutečnost právo stavby na dobu, která ještě neuplynula, na sebe nebo na jinou osobu.

§ 1068

Při zániku práva stavby předtím, než uplyne jeho doba, nastanou právní následky výmazu práva stavby vůči věcnému právu náležejícímu osobě, pro kterou bylo k právu stavby do veřejného seznamu vloženo věcné právo, až zánikem tohoto věcného práva. Jestliže však tato osoba k výmazu udělí souhlas, nastanou právní následky výmazu práva stavby vůči jejímu věcnému právu již tímto výmazem.

Pododdíl 3

Právní poměry z práva stavby

§ 1069

Co do stavby vyhovující právu stavby má stavebník stejná práva jako vlastník; pokud se jedná o jiné užívání pozemku zatíženého právem stavby, má stejná práva jako poživatel, ledaže je ujednáno něco jiného.

§ 1070

- (1) Smlouva může stavebníku uložit, aby stavbu provedl do určité doby.
- (2) Není-li nic jiného ujednáno, má stavebník povinnost udržovat stavbu v dobrém stavu. Smlouva může stavebníku uložit povinnost stavbu pojistit.
- (3) Vlastníku pozemku může být vyhrazeno schválení určitého faktického nebo právního jednání stavebníka, avšak ani je-li to vlastníku pozemku vyhrazeno, nemůže odepřít souhlas k právnímu jednání, které není k jeho újmě.

§ 1071

- (1) Právo stavby lze převést i zatížit.
- (2) Je-li vlastníku pozemku vyhrazen souhlas k zatížení práva stavby, lze do veřejného seznamu zapsat takové zatížení jen se souhlasem vlastníka pozemku.

§ 1072

Právo stavby přechází na dědice i na jiného všeobecného právního nástupce.

§ 1073

Není-li nic jiného ujednáno, přísluší stavebníku předkupní právo na stavební pozemek a vlastníku stavebního pozemku předkupní právo na právo stavby

§ 1074

Není-li nic jiného ujednáno, dá vlastník stavebního pozemku stavebníkovi při zániku práva stavby uplynutím doby, na kterou bylo zřízeno, za stavbu náhradu. Náhrada činí polovinu hodnoty stavby v době zániku práva stavby, ledaže si strany ujednají jinak.

§ 1075

Zástavní a jiná práva váznoucí na právu stavby postihují náhradu.

Oddíl 2

Věcná břemena

Pododdíl 1

Základní ustanovení o služebnostech

§ 1076

- (1) Věc může být zatížena služebností, která postihuje vlastníka věci jako věcné právo tak, že musí ve prospěch jiného něco trpět nebo něčeho se zdržet.
- (2) Služebnost zahrnuje vše, co je nutné k jejímu výkonu. V pochybnostech rozhoduje o rozsahu nebo obsahu služebnosti místní zvyklost, a není-li, má se za to, že je spíše menší než větší.

§ 1077

Vlastník může zatížit svůj pozemek služebností ve prospěch užívání jiného svého pozemku.

§ 1078

Kdo je oprávněn ze služebnosti, může se domáhat ochrany svého práva obdobně podle § 933 až § 936.

Pododdíl 2 **Nabytí služebnosti**

§ 1079

(1) Služebnost se nabývá smlouvou, pořízením pro případ smrti nebo vydržením. Ze zákona nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci se služebnost nabývá v případech stanovených zákonem.

(2) Při vydržení služebnosti odpovídající veřejnému statku je vydržitelkou obec, v jejímž obvodu se věc nalézá.

§ 1080

Pozemkovou služebnost brát lesní užitky nelze vydržet, je-li služebným pozemkem les. Taková služebnost může být zřízena jen jako vykupitelná a podmínky výkupu musí být již při zřízení služebnosti předem určeny.

§ 1081

VARIANTA I:

(1) Zřizuje-li se právním jednáním služebnost k věci zapsané ve veřejném seznamu, vzniká zápisem do takového seznamu. Vzniká-li služebnost k věci zapsané do veřejného seznamu na základě jiné právní skutečnosti, zapíše se do veřejného seznamu i v takovém případě.

(2) Zřizuje-li se služebnost k věci nezapsané ve veřejném seznamu, vzniká účinností smlouvy.

VARIANTA II:

Vznikla-li služebnost k věci zapsané ve veřejném seznamu, zapíše se do tohoto seznamu.

Pododdíl 3 **Právní poměry ze služebnosti**

§ 1082

Oprávněná osoba nese náklad na zachování a opravy věci, která je pro služebnost určena. Užívá-li však věci i ten, kdo je služebností obtížen, je povinen na náklad poměrně přispívat, anebo se užívání zdržet.

§ 1083

- (1) Není-li míra služebnosti určena, rozhoduje potřeba panujícího pozemku.
- (2) Služebnost se nemění změnou v rozsahu služebné nebo panující věci, ani změnou hospodaření na panujícím pozemku.

§ 1084

- (1) Pozemkovou služebnost nelze spojit s jiným panujícím pozemkem.
- (2) Osobní služebnost nelze převést na jinou osobu.
- (3) K prostoru pod povrchem lze zřídit užívací věcná práva jako zcizitelná a dědičná.

§ 1085

K věci lze zřídit i několik služebností, pokud není novější právo na újmu právům starším.

Pododdíl 4

Některé pozemkové služebnosti

Služebnost inženýrské sítě

§ 1086

- (1) Služebnost inženýrské sítě zakládá právo vlastním nákladem a vhodným i bezpečným způsobem zřídit na služebném pozemku nebo přes něj vést vodovodní, kanalizační, energetické nebo jiné vedení, provozovat je a udržovat. Vlastník pozemku se zdrží všeho, co vede k ohrožení inženýrské sítě, a je-li to s ním předem projednáno, umožní oprávněné osobě vstup na pozemek po nezbytnou dobu a v nutném rozsahu za účelem prohlídky nebo údržby inženýrské sítě.
- (2) Je-li to výslovně ujednáno, zahrnuje služebnost právo zřídit, mít a udržovat na služebném pozemku také potřebné obslužné zařízení, jakož i právo provádět na inženýrské síti úpravy za účelem její modernizace nebo zlepšení její výkonnosti.
- (3) Oprávněná osoba zpřístupní vlastníku pozemku dokumentaci inženýrské sítě v ujednaném rozsahu, a není-li ujednáno, v rozsahu nutném k ochraně jeho oprávněných zájmů.

§ 1087

Nesnese-li záležitost při náhlém poškození inženýrské sítě odkladu, obstará její opravu oprávněná osoba i bez předchozího projednání; dotčeným osobám však neprodleně oznámí provádění opravy, její místo označí a zabezpečí a po skončení prací uvede služebný pozemek na vlastní náklad do předešlého stavu.

§ 1088

Opora cizí stavby

Kdo je povinen nést tíži cizí stavby, přispěje také poměrně na udržování zdí nebo podpěr, není však povinen k podpěře panujícího pozemku.

§ 1089

Služebnost okna

(1) Kdo má služebnost okna, může zřídit okno v cizí zdi s právem na světlo a vzduch, avšak právo na vyhlídku má jen při zvláštním povolení. Kdo nemá právo na vyhlídku, může být donucen k takovému opatření okna, aby z něj nebylo možné vyhlížet.

(2) Kdo má služebnost okna, má i povinnost udržovat zřízený otvor.

§ 1090

Služebnost okapu

(1) Kdo má služebnost okapu, má právo svádět dešťovou vodu ze své střechy na cizí nemovitou věc buď volně nebo ve žlabu; svou střechu smí zvýšit jen, neztíží-li tím služebnost.

(2) Kdo má služebnost okapu, musí svodní žlab, byl-li zřízen, udržovat v dobrém stavu. Také musí, napadne-li mnoho sněhu, sníh včas odklidit.

§ 1091

Právo na svod dešťové vody

(1) Kdo má právo na svod dešťové vody ze sousední střechy na svůj pozemek, hradí sám náklady na zařízení k tomu potřebná.

(2) Je-li k svodu potřebná strouha nebo podobné zařízení, nese náklady na jejich zřízení a údržbu vlastník panujícího pozemku.

§ 1092

Právo na vodu

(1) Kdo má právo na cizí vodu, má k ní také přístup.

(2) Kdo má právo svádět vodu z cizího pozemku na svůj, anebo ze svého pozemku na cizí, je oprávněn na svůj náklad zřídit a udržovat zařízení k tomu potřebná. Rozsah těchto zařízení se řídí potřebou panujícího pozemku.

Služebnost stezky, průhonu a cesty

§ 1093

(1) Služebnost stezky zakládá právo po ní chodit nebo se po ní dopravovat lidskou silou a právo, aby po stezce k oprávněné osobě jiní přicházeli a odcházeli nebo se lidskou silou dopravovali.

(2) Se služebností průhonu zvířat je spojeno i právo jezdit ručními vozidly. Služebnost cesty zakládá právo jezdit jakýmkoli vozidly.

§ 1094

(1) Služebnost stezky neobsahuje právo dát se nosit zvířaty a vláčet po služebném pozemku břemena.

(2) Ve služebnosti cesty není obsaženo právo průhonu volně puštěných zvířat.

§ 1095

Ten, komu přísluší služebnost cesty, přispívá poměrně k udržování cest, mostů a lávek. Vlastník služebného pozemku přispívá tehdy, když tato zařízení užívá.

§ 1096

Zakazuje se zřídit právo průhonu dobytka lesním porostem, je-li služebným pozemkem les.

§ 1097

Plocha pro výkon těchto služebností musí být přiměřená potřebě a místu. Stanou-li se stezka, průhon nebo cesta působením náhody neschůdnými, lze se domáhat, aby byla vykázána náhradní plocha, než budou uvedeny v předešlý stav.

Právo pastvy

§ 1098

Není-li určen druh, počet dobytka nebo rozsah a čas pastvy, když se právo pastvy zřídilo, chrání se pokojná desetiletá držba. Jsou-li pochybnosti, použijí se ustanovení § 1099 až 1102.

§ 1099

(1) Právo pastvy se vztahuje na každý druh hospodářských zvířat, nikoli však na prasata a drůbež. Je-li služebným pozemkem les, nelze zřídit právo pastvy pro dobytek.

(2) Zvířata nečistá, nezdravá nebo cizí jsou z pastvy vyloučena.

§ 1100

(1) Mění-li se počet paseného dobytka v posledních deseti letech, je rozhodný průměr za první tři léta pastvy. Není-li ani tento počet zřejmý, stanoví se podle zásad slušnosti přiměřeně k rozsahu a jakosti pastvy; oprávněná osoba však nemůže na služebném pozemku pást více dobytka, než kolik ho může přezimovat s pící dodanou panujícím pozemkem.

(2) Do počtu podle odstavce 1 se nevčítají sající mláďata.

§ 1101

Doba pastvy se řídí místní zvyklostí; řádné hospodaření se však pasením nesmí omezit nebo ztížit.

§ 1102

(1) Právo pastvy nezahrnuje jiné užívání. Nevylučuje zpravidla ani vlastníka služebného pozemku z práva spolupastvy.

(2) Hrozí-li škoda, musí být dobytek hlídán.

Pododdíl 5

Některé osobní služebnosti

§ 1103

Výkon osobních služebností, není-li nijak ujednáno, se řídí ustanoveními § 1104 až 1120.

Uživací právo

§ 1104

Při zřízení užívacího práva smí uživatel věc užívat pro svou potřebu a potřebu své domácnosti. Potřeba se určuje podle doby, kdy se služebnost zřídila. Pozdější změny v poměrech uživatele nezakládají uživateli právo, aby se užívání rozšířilo.

§ 1105

Vlastníku věci náleží všechny užitky, které může brát bez zkrácení práva uživatele. Vlastník však nese všechny její závady a musí věc udržovat v dobrém stavu. Přesahují-li náklady užitek, který vlastníkovu zbývá, musí uživatel buď tyto zvýšené náklady nést, anebo od užívání upustit.

Poživací právo

§ 1106

Poživacím právem se poskytuje právo užívat cizí věc beze všeho omezení; poživatel má právo i na mimořádný výnos věci, je však povinen šetřit její podstatu.

§ 1107

Na skrytou věc nalezenou v pozemku poživatel právo nemá.

§ 1108

Poživatel přejímá všechny závady, které na věci vázly v době, kdy byla služebnost zřízena. Nese také náklady, bez nichž by se plodů a užitků nedosáhlo.

§ 1109

Poživatel udržuje věc ve stavu, v jakém ji převzal, a hradí obvyklé udržovací náklady na věc včetně její obnovy a obvyklého pojištění proti škodám. Zmenší-li se přesto řádným užíváním věci její hodnota bez viny poživatele, není za to poživatel odpovědný.

§ 1110

(1) Vlastník může po upozornění poživatele provést na svůj náklad stavební práce, jejichž nutnost vyvolaly náhoda nebo stáří stavby; v takovém případě poživatel zaplatí vlastníku úplatu stanovenou podle míry, jakým se požívání zlepšilo.

(2) Nemůže-li nebo nechce-li vlastník stavební práce provést, je poživatel oprávněn provést je sám a po skončeném požívání se domáhat stejné náhrady jako poctivý držitel.

§ 1111

Poživatel je povinen snášet stavební práce, i když nejsou nutné, nestane-li se tím jeho právu újma, anebo nahradí-li se mu všechna škoda.

§ 1112

Vlastník hradí poživateli náklad, jímž byla věc zlepšena, za stejných podmínek jako by byl povinen hradit jej nezmocněnému jednateli. Vynaložil-li poživatel náklady ze záliby nebo pro okrasu, má poživatel stejná práva a povinnosti jako poctivý držitel.

§ 1113

Má se za to, že věc, když ji poživatel obdržel, byla prostřední jakosti, ve stavu způsobilém k řádnému užívání a že při ní bylo vše, co je k takovému užívání třeba.

§ 1114

Když skončí požívání, náležejí plody ještě neoddělené vlastníkov. Vlastník však nahradí, co na ně poživatel vynaložil, podle ustanovení o poctivém držiteli. Na jiné užitky má poživatel právo podle toho, jak dlouho požívání trvalo.

Společná ustanovení

§ 1115

Zřídí-li se uživací nebo poživací právo k zužitvatelným zastupitelným věcem, může uživatel nebo poživatel s věcmi nakládat podle své libosti. Když skončí jeho právo, vrátí stejné množství věcí téhož druhu a jakosti.

§ 1116

(1) Uživatel nebo poživatel jistiny uložené na úrok má právo jen na tento úrok. Úrok náleží uživateli nebo poživateli i z jistiny, která následkem nějaké změny nastoupí na místo jistiny dřívější.

(2) Uživatel nebo poživatel a věřitel rozhodují společně, má-li se co s jistinou podniknout. Nedohodnou-li se, rozhodne soud.

(3) Dlužník se dluhu zprostí jen splacením jistiny společně věřiteli a tomu, kdo je jejím uživatelem nebo poživatelem. Každý z obou, věřitel i uživatel nebo poživatel, se může domáhat jen toho, aby se pro oba složila jistina do notářské nebo soudní úschovy.

§ 1117

Vlastník se nemůže domáhat na uživateli nebo poživateli, aby zajistil podstatu, ledaže jí hrozí nebezpečí. Nebude-li jistota dána, může se vlastník popřípadě domáhat vydání věci za slušné odbytné.

Služebnost bytu

§ 1118

Služebnost bytu lze zřídit jako užívací nebo poživací právo. Podle toho se použijí ustanovení o užívacím nebo poživacím právu.

§ 1119

Má se za to, že služebnost bytu byla zřízena jako právo užívací.

§ 1120

Vlastníku náleží právo volně nakládat se všemi částmi domu, na které se služebnost bytu nevztahuje, a nesmí mu být znesnadněn potřebný dohled.

Pododdíl 6

Zánik služebnosti

§ 1121

(1) Služebnost zaniká trvalou změnou, pro kterou služebná věc již nemůže sloužit panujícímu pozemku nebo oprávněné osobě.

(2) Při trvalé změně vyvolávající hrubý nepoměr mezi zatížením služebné věci a výhodou panujícího pozemku nebo oprávněné osoby se vlastník služebné věci může domáhat omezení nebo zrušení služebnosti za přiměřenou náhradu.

§ 1122

Doba, na kterou byla někomu služebnost zřízena, může být určena tak, že služebnost zanikne, dosáhne-li nějaká jiná osoba určitého věku. Má se za to, že dřívější smrt této osoby nemá na trvání služebnosti vliv.

§ 1123

Spojením vlastnictví panující a služebné věci v jedné osobě služebnost nezaniká.

§ 1124

(1) Osobní služebnost zaniká smrtí oprávněné osoby. Při rozšíření služebnosti i na dědice se má za to, že jimi jsou zákonní dědicové první třídy.

(2) Osobní služebnost, kterou nabyla právnická osoba, trvá potud, pokud trvá tato osoba.

Pododdíl 7
Reálná břemena

§ 1125

(1) Je-li věc zapsána do veřejného seznamu, může být zatížena reálným břemenem tak, že dočasný vlastník věci je jako dlužník zavázán vůči osobě oprávněné něco konat.

(2) Pro totéž reálné břemeno lze zatížit i několik věcí.

§ 1126

Časově neomezené reálné břemeno může být zřízeno jen jako vykupitelné a podmínky výkupu musí být předem určeny již při zřízení reálného břemene.

§ 1127

VARIANTA I:

Zřizuje-li se reálné břemeno právním jednáním, vzniká zápisem do veřejného seznamu.

VARIANTA II:

Vzniklo-li reálné břemeno, запиše se do veřejného seznamu.

§ 1128

Záleží-li reálné břemeno v opakovaném plnění, může být zadržena dávka nebo její náhrada požadována jak po osobě, za jejíhož vlastnického práva dávka dospěla, tak od přítomného vlastníka, avšak jen z věci reálným břemenem zatížené.

§ 1129

(1) Vlastník zatížené věci se zdrží všeho, čím by se věc zhoršila k újmě osoby oprávněné z reálného břemene.

(2) Nedostačuje-li věc reálnému břemeni z viny jejího vlastníka nebo pro nedostatek, který vyjde najevo teprve později, tou měrou, jak se mělo při jeho zřízení za to, napraví vlastník tento stav složením jistoty nebo jinak, aby osoba oprávněná z reálného břemene neutrpěla újmu.

§ 1130

O zániku reálných břemen platí obdobně ustanovení o zániku služebností.

Oddíl 3 **Zástavní právo**

Pododdíl 1 **Základní ustanovení**

§ 1131

(1) Při zajištění dluhu zástavním právem vznikne věřiteli oprávnění, nesplní-li dlužník dluh řádně a včas, uspokojit se z výtěžku zpeněžení zástavy do ujednané výše, a není-li tato ujednána, do výše pohledávky s příslušenstvím.

(2) Ujednání zakazující zřídit zástavní právo má účinky vůči třetí osobě, jen je-li tento zákaz zapsán do rejstříku zástav podle zvláštního zákona nebo do veřejného seznamu, anebo byl-li jí znám.

§ 1132

(1) Zástavou může být každá věc, s níž lze obchodovat.

(2) Zástavní právo lze zřídit i k věci, k níž zástavnímu dlužníku vznikne vlastnické právo teprve v budoucnu.

§ 1133

(1) Zástavním právem lze zajistit dluh o určité výši nebo dluh, jehož výši lze určit kdykoli v době trvání zástavního práva. Zástavním právem lze zajistit dluh peněžitý i nepeněžitý, podmíněný nebo i takový, který má vzniknout teprve v budoucnu.

(2) Zástavním právem lze zajistit i dluhy určitého druhu vznikající dlužníkovi vůči zástavnímu věřiteli v určité době nebo i různé dluhy vznikající zástavnímu věřiteli z téhož právního důvodu.

Pododdíl 2 **Zastavení**

§ 1134

(1) Zástavní právo se zřizuje zástavní smlouvou. V ní strany ujednají, co je zástavou a pro jaký dluh je zástavní právo zřízeno; zajišťuje-li se dluh ještě nedospělý nebo více dluhů, postačí ujednat, do jaké nejvyšší výše jistiny se zajištění poskytuje.

(2) Zástava může být určena jednotlivě, nebo jiným způsobem tak, aby ji bylo možné určit kdykoli v době trvání zástavního práva.

§ 1135

Zástavní právo zajišťuje dluh a jeho příslušenství; je-li to zvlášť ujednáno, pak i smluvní pokutu.

§ 1136

(1) Není-li movitá věc jako zástava odevzdána zástavnímu věřiteli, nebo osobě třetí, aby ji pro zástavního věřitele opatrovala, vyžaduje se pro zástavní smlouvu písemná forma.

(2) Zástavní smlouva vyžaduje formu veřejné listiny

- a) má-li zástavní právo k movité věci vzniknout zápisem do rejstříku zástav, nebo
- b) je-li zástavou závod.

§ 1137

Neplatná ujednání

(1) Zakazují se ujednání, podle kterých

- a) dlužník nebo zástavce nesmí zástavu vyplatit,
- b) věřitel může zástavu zpeněžit libovolným způsobem nebo si ji za libovolnou, anebo předem určenou cenu může ponechat.

(2) Zakazuje se ujednat přede dnem splatnosti zajištěné pohledávky, že

- a) zástavní věřitel se nebude domáhat uspokojení ze zástavy,
- b) vlastnické právo k zástavě nebude převedeno,
- c) zástava propadne věřiteli,
- d) věřitel může brát ze zástavy plody nebo užitky.

§ 1138

Zástavní právo k věci zapsané ve veřejném seznamu vzniká zápisem v tomto seznamu, ledaže zvláštní zákon stanoví jinak.

§ 1139

(1) Zástavní právo k movité věci vznikne odevzdáním zástavnímu věřiteli. Požádá-li o to zástavce, vydá mu věřitel zástavní list, v němž zástavu popíše tak, aby byla od jiných věcí dostatečně odlišena.

(2) Odevzdání movité věci lze nahradit znamením tak, že se věc označí jako zastavená. Vzniklo-li zástavní právo označením, lze se jej dovolat vůči třetí osobě, pokud nebyla v dobré víře; jinak se má za to, že věc označená nebyla.

§ 1140

Určí-li tak zástavní smlouva, vznikne zástavní právo k movité věci tím, že zástavce nebo zástavní věřitel odevzdá věc třetí osobě, aby ji pro oba opatrovala. Není-li jinak ujednáno, hradí zástavce náklady s tím spojené.

§ 1141

(1) Určí-li tak zástavní smlouva, vznikne zástavní právo k movité věci, a to i k movité věci hromadné, zápisem do rejstříku zástav.

(2) Zástavní právo k nemovité věci nezapisované do veřejného seznamu vznikne zápisem do rejstříku zástav.

(3) Zápis do rejstříku zástav provede notář, který sepsal zástavní smlouvu, bez zbytečného odkladu po uzavření zástavní smlouvy.

Zastavení cenných papírů

§ 1142

(1) K listinnému cennému papíru vznikne zástavní právo jeho odevzdáním zástavnímu věřiteli. Určí-li tak zástavní smlouva, vznikne zástavní právo k listinnému cennému papíru tím, že zástavce nebo zástavní věřitel předají cenný papír a stejnopis zástavní smlouvy třetí osobě, aby pro ně zástavu opatrovala.

(2) Ke vzniku zástavního práva k listinnému cennému papíru na řad je potřebný i zástavní rubopis obsahující doložku "k zastavení" nebo jiná slova stejného významu a označení zástavního věřitele.

§ 1143

(1) Je-li listinný cenný papír již v úschově u osoby oprávněné podle zvláštního zákona k úschově cenného papíru podnikatelským způsobem, vznikne zástavní právo oznámením zástavního věřitele nebo zástavce schovateli doručeným společně se stejnopisem zástavní smlouvy. Od doručení oznámení platí, že je cenný papír uschován pro zástavního věřitele i zástavního dlužníka společně. Ustanovení § 1142 odst. 2 tím není dotčeno.

(2) Kdo uschoval listinný cenný papír podnikatelským způsobem, vyznačí jeho zastavení ve své evidenci tak, aby z ní bylo zřejmé, kdo je zástavní věřitel; uloží jej odděleně, ledaže se jedná o hromadnou úschovu.

§ 1144

Nalézá-li se listinný cenný papír již při zastavení u třetí osoby na základě smlouvy s jeho vlastníkem, může být cenný papír za trvání zástavního práva vydán zástavnímu dlužníkovi jen se souhlasem zástavního věřitele.

§ 1145

(1) K zaknihovanému cennému vzniká zástavní právo zápisem do seznamu vedeného podle zvláštního zákona. Zápis provede osoba oprávněná tento seznam vést na příkaz zástavního dlužníka k tíži jeho účtu. Podá-li příkaz zástavní věřitel, osobní dlužník nebo zástavce, запиše se zástavní právo, pokud příkazce doloží zřízení zástavního práva.

(2) Zástavní právo k zaknihovanému cennému papíru vymaže ze seznamu vedeného podle zvláštního zákona osoba oprávněná tento seznam vést. Podá-li příkaz zástavní dlužník, osobní dlužník nebo zástavce, vymaže se zástavní právo, pokud příkazce doloží, že zástavní právo zaniklo.

§ 1146

(1) Za trvání zástavního práva k cennému papíru může zástavní věřitel vykonávat práva v rozsahu ujednaném stranami, nebo stanoví-li tak zákon.

(2) Na výnosy a jiná peněžitá plnění z cenného papíru se použijí ustanovení o plnění ze zastavené pohledávky.

Zastavení pohledávky

§ 1147

(1) Zastavit lze pohledávku, kterou lze postoupit jinému. Je-li zástavou pohledávka zástavního dlužníka za zástavním věřitelem, pohledávka a dluh nezanikají splnutím osoby věřitele a dlužníka.

(2) Zástavní právo k pohledávce vznikne účinností zástavní smlouvy, ledaže je ujednána doba pozdější. Vůči dlužníku zastavené pohledávky nabývá zástavní právo účinky, oznámí-li mu je zástavní dlužník nebo prokáže-li mu je zástavní věřitel.

§ 1148

(1) Před splatností zajištěného dluhu může dlužník plnit na zastavenou pohledávku jen nedílně zástavnímu věřiteli i zástavnímu dlužníku. Každý z nich má právo žádat, aby dlužník plnění uložil ve prospěch jich obou do úschovy u třetí osoby; nedohodnou-li se zástavní věřitel a zástavní dlužník o schovateli, určí ho na návrh některé ze stran soud. Dospěje-li zajištěný dluh, vydá schovatel zástavnímu věřiteli vše potřebné k jeho uspokojení.

(2) Je-li zajištěný dluh splatný, má zástavní věřitel právo, aby dlužník zastavené pohledávky plnil jen jemu; uplatní-li je, podá o tom zprávu věřiteli zastavené pohledávky. Nestala-li se zastavená pohledávka ještě splatnou, má zástavní věřitel právo, aby mu byla postoupena.

§ 1149

Plní-li se ze zastavené pohledávky peníze, vydá zástavní věřitel zástavnímu dlužníkovi vše, co převyšuje zajištěnou pohledávku včetně příslušenství a nákladů, na jejichž náhradu má zástavní věřitel právo. Plní-li se jiná věc, přechází zástavní právo na tuto věc.

§ 1150

(1) Vyžaduje-li se k splatnosti zastavené pohledávky právní jednání věřitele, zejména výpověď nebo odstoupení od smlouvy, nevyžaduje se k němu souhlas zástavního věřitele. Zástavní věřitel se může domáhat, aby věřitel právně jednal, hrozí-li ohrožení jistoty.

(2) Vyžaduje-li se právní jednání dlužníka, má takové právní jednání účinky, pokud bylo oznámeno i zástavnímu věřiteli.

§ 1151

Ustanovení § 1148 a 1150 se použijí, neujedná-li strany něco jiného. Ujedná-li se, že věřitel potřebuje k výpovědi nebo jinému právnímu jednání souhlas zástavního věřitele, může se věřitel domáhat udělení souhlasu, hrozí-li ohrožení jistoty.

§ 1152

Budoucí zástava

(1) Je-li zástavou věc, k níž má zástavnímu dlužníku vzniknout vlastnické právo teprve v budoucnu, vznikne zástavní právo nabytím vlastnického práva zástavním dlužníkem.

(2) Vyžaduje-li se ke vzniku zástavního práva zápis do rejstříku zástav, nebo do veřejného seznamu, vznikne zástavní právo k věci uvedené v odstavci 1 nabytím vlastnického práva zástavcem, pokud tam zástavní právo bylo zapsáno ještě před vznikem vlastnického práva zástavce. V ostatních případech se vznik zástavního práva zapisuje do rejstříku zástav, nebo do veřejného seznamu ke dni nabytí vlastnického práva zástavcem.

§ 1153

Zástavní právo z rozhodnutí orgánu veřejné moci

Zřizuje-li se zástavní právo rozhodnutím orgánu veřejné moci za podmínek stanovených zvláštním zákonem, vzniká zástavní právo vykonatelností rozhodnutí, ledaže je v něm stanovena doba pozdější. Je-li jinak ke vzniku zástavního práva potřebný zápis do rejstříku zástav nebo do zvláštního veřejného seznamu, zástavní právo se tam zapisuje.

§ 1154

Zastavení cizí věci

(1) Zástavce může dát jako zástavu cizí věc jen se souhlasem vlastníka.

(2) Dá-li zástavce jako zástavu cizí movitou věc bez souhlasu vlastníka, vznikne zástavní právo, je-li věc odevzdána zástavnímu věřiteli a ten ji přijme v dobré víře, že zástavce je oprávněn věc zastavit.

(3) Má-li někdo k zastavované věci věcné právo neslučitelné se zástavním právem, použijí se odstavce 1 a 2 obdobně.

§ 1155

Vespolné zástavní právo

Pro týž dluh lze zastavit vespolek i několik věcí. Zajišťuje-li týž dluh několik samostatných zástav, může se zástavní věřitel uspokojit z kterékoli z nich, anebo ze všech zástav.

Pododdíl 3

Rozsah zástavního práva

§ 1156

(1) Zástavní právo se vztahuje na zástavu, na její přírůstek i příslušenství, ledaže zástavní smlouva určí něco jiného. Z plodů a užitků se zástavní právo vztahuje jen na ty, které nejsou odděleny.

(2) Je-li zastavena pohledávka, má zástavní věřitel právo i na každé právo, které pohledávku zajišťuje.

§ 1157

Při zastavení hromadné věci se zástavní právo vztahuje na zástavcovy jednotlivé věci náležející k zástavě a jí sloužící, ať jsou kdekoli. Zástavní právo se vztahuje na každou jednotlivou věc, která k hromadné věci přibude, a zanikne ke každé jednotlivé věci, která se od hromadné věci odloučí.

§ 1158

Je-li zástavou hromadná věc, jsou neplatné smlouvy, jimiž se za trvání zástavního práva k závodu zřídí samostatné zástavní právo k jednotlivé věci, která k zástavě náleží. Vzniklo-li k jednotlivé věci zástavní právo dříve, než k závodu přibyla, nebo než byl závod zastaven, použijí se ustanovení o pořadí zástavního práva.

§ 1159

Na trvání a rozsah zástavního práva k cennému papíru nemá vliv ani výměna zastaveného cenného papíru emitentem zástavnímu dlužníkovi za jiný cenný papír, ani přeměna podoby cenného papíru. Vzejde-li z výměny nebo přeměny listinný cenný papír na řad, opatří ho zástavním rubopisem emitent před vydáním cenného papíru osobě oprávněné mít cenný papír u sebe.

Pododdíl 4

Práva a povinnosti ze zástavního práva

§ 1160

Zástavní dlužník se zdrží všeho, čím se zástava zhoršuje na úkor zástavního věřitele. Stane-li se činem zástavního dlužníka dostatečná jistota zástavního věřitele nedostatečnou nebo sníží-li se nedostatečná jistota, zástavní dlužník ji přiměřeně doplní.

§ 1161

(1) Je-li zástava pojištěna a nastane-li pojistná událost, plní pojišťovna z pojistné smlouvy zástavnímu věřiteli, prokáže-li zástavní věřitel pojišťovně včas, že na věci vázne jeho zástavní právo, anebo oznámí-li jí to včas zástavce.

(2) Zástavní věřitel má právo zadržet plnění z pojistné smlouvy a uspokojit se z něho, nebude-li jeho zajištěná pohledávka řádně a včas splněna, ledaže je ujednáno jinak. Co převyšuje zajištěnou pohledávku včetně příslušenství a nákladů, na jejichž náhradu má zástavní věřitel právo, vydá zástavní věřitel zástavnímu dlužníkovi.

§ 1162

Je-li zástava přenechána k užívání jinému bez souhlasu zástavního věřitele, nemá to vůči zástavnímu věřiteli právní účinky. To neplatí, ujednají-li strany, že souhlasu není třeba.

§ 1163

(1) Zástavní věřitel, jemuž byla zástava odevzdána, je oprávněn ji mít u sebe po celou dobu trvání zástavního práva. Je povinen pečovat o ni jako řádný hospodář a má proti zástavci právo na náhradu nákladů s tím spojených jako oprávněný držitel.

(2) Zástavní věřitel může zástavu užívat jen se souhlasem zástavce a způsobem pro zástavního dlužníka neškodným; je-li zástavní věřitel v dobré víře, že zástavce je zástavním dlužníkem, postačí souhlas zástavce. Není-li jiného ujednání, započte se prospěch ze zástavy na náhradu nákladů podle odstavce 1.

§ 1164

Byla-li zastavená věc odevzdána třetí osobě k opatrování, tato osoba nesmí zástavu užívat nebo umožnit její užití jinému, ani ji odevzdat jiné osobě; učiní-li tak, odpovídá i za náhodu, která by zástavu u ní nebyla postihla.

§ 1165

(1) Změní-li se skutečnost zapsaná o zástavním právu v rejstříku zástav nebo ve veřejném seznamu a neukládá-li zvláštní zákon povinnost navrhnout provedení změny zápisu jiné osobě, navrhne provedení změny zápisu bez zbytečného odkladu ten, koho se změna týká; nelze-li ho určit, podá návrh zástavní věřitel. Je-li návrh povinno podat více osob, postačí, splní-li povinnost alespoň jedna z nich.

Pododdíl 5

Výkon zástavního práva

§ 1166

(1) Jakmile je zajištěný dluh splatný, může se zástavní věřitel uspokojit způsobem, o němž se dohodl se zástavcem popřípadě zástavním dlužníkem, v písemné formě, jinak z výtěžku zpeněžení zástavy ve veřejné dražbě nebo z prodeje zástavy podle zvláštního zákona. Je-li zástavou registrovaný cenný papír, prodá se jen na veřejném trhu prostřednictvím obchodníka s cennými papíry; na listinném cenném papíru na řad vyznačí převodní a škrtně zástavní rubopis, ten kdo zpeněžení obstaral.

(2) Zástavní věřitel má vůči zástavci právo na náhradu nutných nákladů vynaložených při výkonu zástavního práva.

§ 1167

Je-li proti dlužníku zapotřebí zvláštních úkonů, aby pohledávka dospěla, musí být tyto úkony při rozdílnosti v osobě osobního a zástavního dlužníka namířeny i proti zástavnímu dlužníku, aby se zástavní věřitel mohl ze zástavy uspokojit.

§ 1168

(1) Započetí výkonu zástavního práva oznámí zástavní věřitel v písemné formě zástavnímu dlužníkovi; v oznámení uvede, jak se ze zástavy uspokojí.

(2) Je-li zástavní právo zapsáno v rejstříku zástav, zajistí zástavní věřitel zápis započetí výkonu zástavního práva také v tomto rejstříku.

§ 1169

Bylo-li započetí výkonu zástavního práva zástavnímu dlužníku oznámeno, nesmí bez souhlasu zástavního věřitele zástavu zcizit. Porušení zákazu se nedotýká práv nabyvatele, na něhož zástavce převedl vlastnické právo k věci v rámci běžného obchodního styku při svém podnikání, ledaže nabyvatel věděl nebo z okolností musel vědět, že s výkonem zástavního práva bylo započato.

§ 1170

(1) Zástavní věřitel může zpeněžit zástavu nejdříve po uplynutí třiceti dnů od oznámení podle § 1168. Bylo-li započetí výkonu zástavního práva zapsáno do rejstříku zástav, běží lhůta ode dne zápisu do rejstříku zástav, došlo-li k tomuto zápisu až po oznámení.

(2) Bylo-li zástavnímu dlužníkovi započetí výkonu zástavního práva již oznámeno, mohou se zástavní dlužník a zástavní věřitel dohodnout, že zástavní věřitel zpeněží zástavu ještě před uplynutím lhůty podle odstavce 1.

§ 1171

(1) Ujedná-li se, že zástavní věřitel může zástavu prodat jiným způsobem než ve veřejné dražbě, je povinen postupovat při prodeji s odbornou péčí v zájmu svém i v zájmu zástavního dlužníka tak, aby zástavu prodal za rozumnou cenu, za kterou lze srovnatelnou věc obvykle prodat za srovnatelných okolností na daném místě a v daném čase. Poruší-li zástavní věřitel tuto povinnost, nedotýká se to práv třetích osob nabytých v dobré víře.

(2) Ujedná-li se jak zástavní věřitel zástavu zpeněží, může věřitel kdykoli během výkonu zástavního práva jeho způsob změnit tak, že zástavu prodá ve veřejné dražbě, nebo že ji zpeněží podle zvláštního zákona. Změnu způsobu výkonu zástavního práva věřitel zástavnímu dlužníkovi včas v písemné formě oznámí.

§ 1172

(1) Zástavní dlužník strpí výkon zástavního práva, vydá zástavnímu věřiteli zástavu i s listinami potřebnými k převzetí, prodeji a užívání a poskytne mu další potřebnou součinnost. Má-li zástavu nebo listiny u sebe třetí osoba, má stejnou povinnost.

(2) Kdo má zástavu u sebe, zdrží se všeho, čím by se hodnota zástavy zmenšila; k běžnému opotřebení se nepřihlíží.

§ 1173

(1) Z výtěžku zpeněžení zástavy se hradí pohledávka včetně příslušenství a nákladů, na jejichž náhradu má zástavní věřitel právo. Byl-li zajištěn nepeněžitý dluh, má se za to, že věřiteli náleží peněžitě plnění do výše obvyklé ceny pohledávky v době vzniku zástavního práva; totéž platí, je-li příslušenství zajištěného dluhu nepeněžitě.

(2) Zástavní věřitel podá zástavnímu dlužníkovi bez zbytečného odkladu po zpeněžení zástavy v písemné formě zprávu, ve které uvede údaje o prodeji zástavy a nákladech s ním spojených, jakož i o jiných nákladech, na jejichž náhradu má zástavní věřitel právo, o výtěžku z prodeje a jeho použití.

§ 1174

Osobní dlužník zaplatí, čeho se nedostává, neutrží-li se při zpeněžení zástavy tolik, co činí pohledávka. Zástavnímu dlužníku náleží, oč se utrží více.

Pododdíl 6

Výkon zástavního práva při více zástavních věřitelích

§ 1175

(1) Vázne-li na zástavě více zástavních práv, stanoví se jejich pořadí podle doby vzniku zástavního práva. Má-li být vznik zástavního práva zapsán v rejstříku zástav nebo ve veřejném seznamu, rozhoduje pro pořadí okamžik provedení zápisu.

(2) Je-li zástavou věc, k níž má zástavci vzniknout vlastnické právo teprve v budoucnu, stanoví se pořadí zástavních práv podle doby uzavření zástavní smlouvy; zapisuje-li se budoucí zástavní právo do rejstříku zástav, nebo do veřejného seznamu, rozhoduje pořadí zápisů.

(3) Vázne-li na movité věci více zástavních práv, uspokojí se právo zástavního věřitele zapsané či zapsané v rejstříku zástav nebo ve veřejném seznamu podle pořadí zápisu přednostně před právem vzniklým odevzdáním zástavy zástavnímu věřiteli nebo osobě třetí. Právo vzniklé odevzdáním zástavy zástavnímu věřiteli nebo třetí osobě se uspokojí přednostně před právem vzniklým označením věci znamením.

§ 1176

(1) Vznikne-li na zástavě více zástavních práv, mohou si zástavní věřitelé v písemné formě ujednat pořadí zástavních práv. Ujednání je vůči třetím osobám účinné od zápisu do rejstříku zástav, nebo do veřejného seznamu, vyžaduje-li se ke vzniku zástavního práva zápis do takového seznamu. Provedení zápisu navrhnou společně všichni zástavní věřitelé, kteří si pořadí zástavních práv ujednali.

(2) Mají-li být ujednáním zkrácena práva zástavního věřitele, který na ujednání nepřistoupil, nemá to vůči němu právní účinky.

§ 1177

(1) Zástavní věřitel oznámí započetí s výkonem zástavního práva také těm zástavním věřitelům, kterým náleží právo na uspokojení v pořadí předcházejícím jeho pořadí. Ustanovení § 1168 platí obdobně.

(2) Zástavní věřitel může zpeněžit zástavu nejdříve po uplynutí třiceti dnů od oznámení všem zástavním věřitelům podle odstavce 1. To neplatí, oznámí-li mu v této lhůtě zástavní věřitel, kterému náleží právo na uspokojení v pořadí předcházejícím jeho pořadí, že sám započíná s výkonem svého zástavního práva; nezapočne-li tento věřitel s výkonem svého zástavního práva bez zbytečného odkladu, k jeho oznámení se nepřihlíží.

§ 1178

(1) Vykoná-li zástavní věřitel zástavní právo, které je první v pořadí rozhodném pro uspokojení zástavních práv (dále jen „přednostní zástavní věřitel“), přechází zástava na nabyvatele nezatížená dalšími zástavními právy.

(2) Převyšuje-li výtěžek z prodeje zástavy pohledávku včetně příslušenství a nákladů, na jejichž náhradu má právo, uloží přednostní zástavní věřitel přebytek do soudní úschovy ve prospěch věřitelů ostatních pohledávek, kterým svědčí zástavní právo, a zástavního dlužníka, nedohodne-li se s nimi jinak.

(3) Z přebytku budou věřitelé ostatních pohledávek, kterým svědčí zástavní právo, uspokojeni podle pořadí rozhodujícího pro uspokojení zástavních práv. Co zbude, vydá se zástavnímu dlužníkovi.

§ 1179

(1) Vykoná-li zástavní právo jiný zástavní věřitel než přednostní, přechází na nabyvatele zástava zatížená zástavními právy těch zástavních věřitelů, jejichž právo na uspokojení předchází jeho pořadí. O přechodu zástavy včetně zatížení tento zástavní věřitel nabyvatele zástavy včas poučí.

(2) Zástavní věřitel, který vykonává své zástavní právo, a nabyvatel zástavy zajistí zápis změny v osobě zástavního dlužníka v rejstříku zástav, nebo ve veřejném seznamu, vyžaduje-li se takový zápis ke vzniku zástavního práva, jinak nahradí škodu tím způsobenou.

(3) O právech zástavních věřitelů, jejichž právo na uspokojení následuje po pořadí věřitele, který vykonává zástavní právo podle odstavce 1, platí obdobně § 1178.

Pododdíl 7

Zánik zástavního práva

§ 1180

Zánikem zajištěné pohledávky zaniká i zástavní právo.

§ 1181

(1) Zástavní právo zanikne, ale pohledávka trvá

- a) zanikne-li zástava,
- b) vzdá-li se věřitel zástavního práva,
- c) vrátí-li věřitel zástavu zástavci nebo zástavnímu dlužníkovi,
- d) složí-li zástavce nebo zástavní dlužník zástavnímu věřiteli cenu zastavené věci, nebo
- e) uplyne-li doba, na niž bylo zástavní právo zřízeno.

(2) Účinky podle odstavce 1 nastanou i v případě, že další osoba nabyla k zastavené věci vlastnické právo v dobré víře, že věc není zatížená zástavním právem. To neplatí, je-li zástavní zapsáno v rejstříku zástav nebo ve veřejném seznamu.

(3) Nejsou-li věc a zástavní právo zapsány ve veřejném seznamu, nastanou účinky podle odstavce 1 i v případě, že zástava, popřípadě její část, byla převedena a

- a) zástavní smlouva určuje, že zástavu nebo její část lze převést bez zatížení zástavním právem, nebo
- b) byla-li zástava převedena v rámci běžného obchodního styku při podnikání zcizitele.

§ 1182

Je-li zástavní právo zapsáno do rejstříku zástav, nebo do veřejného seznamu i po svém zániku, jedná se o závalu váznoucí na zástavě.

§ 1183

(1) Zaniklo-li zástavní právo zapsané do rejstříku zástav, nebo do veřejného seznamu podle § 1180, zástavní věřitel podá bez zbytečného odkladu žádost o jeho výmaz a zástavní právo se vymaže ke dni jeho zániku.

(2) Zástavní dlužník má právo podat žádost o výmaz zástavního práva; nezaniklo-li zástavní právo uplynutím doby, vymaže se z rejstříku zástav, nebo z veřejného seznamu, prokáže-li zástavní dlužník zánik zástavního práva listinou potvrzenou zástavním věřitelem, nebo rozhodnutím soudu nebo jinou veřejnou listinou. Nepotvrdí-li zástavní věřitel zástavnímu dlužníkovi na jeho žádost zánik zástavního práva, nahradí škodu z toho vzniklou.

(3) Bylo-li zástavní právo zřízeno rozhodnutím orgánu veřejné moci, provede se výmaz na základě rozhodnutí nebo potvrzení o zániku zástavního práva.

Pododdíl 8

Práva vlastníka při uvolnění zástavy

§ 1184

Bylo-li zástavní právo zapsáno do veřejného seznamu, má vlastník věci právo spojit uvolněné zástavní právo s jiným dluhem, který nepřevyšuje původní dluh.

§ 1185

(1) Požádá-li o to vlastník, zapíše se do veřejného seznamu, že je zástavní právo uvolněno a že zajištění původního dluhu pominulo. Vlastník má právo zajistit uvolněným zástavním právem dluh, který nepřevyšuje původní dluh; neučiní-li tak do deseti let od zápisu uvolnění zástavního práva, jeho právo zaniká.

(2) Bylo-li do veřejného seznamu zapsáno uvolnění zástavního práva, lze je před uplynutím deseti let vymazat jen společně se zástavním právem.

§ 1186

Je-li zástavní právo uvolněno nebo zajišťuje-li již nový dluh, má pořadí za zástavním právem zajišťující zbývající část původního dluhu. Je-li takových uvolnění nebo zajištění několik, řídí se pořadí práv podle časové přednosti.

§ 1187

Nezajistil-li vlastník uvolněným zástavním právem nový dluh, nepřihlíží se po zpeněžení zástavy k uvolněnému zástavnímu právu při rozdělení výtěžku.

§ 1188

Zaváže-li se vlastník při zřízení zástavního práva nebo později, že zástavním právem zapsaným ve výhodnějším pořadí nezajistí nový dluh, a bude-li to ve veřejném seznamu poznamenáno, nelze uvolněným zástavním právem zajistit nový dluh, dokud trvá zástavní právo pro věřitele, v jehož prospěch se vlastník zavázal.

Pododdíl 9

Záměna zástavního práva

§ 1189

(1) Bylo-li zástavní právo zapsáno do veřejného seznamu, může vlastník věci žádat, aby v pořadí zástavního práva váznoucího na věci a k zajištění dluhu, který nepřevyšuje původní dluh, bylo zapsáno zástavní právo pod podmínkou, že do roka po zápisu nového zástavního práva bude povolen výmaz starého zástavního práva.

(2) Příslušný orgán veřejné moci vyznačí splnění této podmínky ve veřejném seznamu i bez návrhu současně s výmazem starého zástavního práva.

§ 1190

O výmaz starého zástavního práva může žádat vlastník věci nebo věřitel, v jehož prospěch má být nové zástavní právo zřízeno. Neučiní-li tak s úspěchem do roka, zanikne nové zástavní právo uplynutím této doby. Příslušný orgán veřejné moci nové zástavní právo vymaže i bez návrhu spolu se všemi zápisy, které se k němu vztahují.

§ 1191

Vázne-li na starém zástavním právu jiné právo nebo omezení zapsané ve veřejném seznamu, nebo rejstříku zástav, lze nové zástavní právo do tohoto seznamu zapsat pod podmínkou, že závada bude vymazána, nebo se souhlasem stran převedena na zástavní právo nové.

§ 1192

Zaváže-li se vlastník věci při zřízení zástavního práva nebo později, že neumožní zápis nového zástavního práva namísto starého, a bude-li to ve veřejném seznamu, nebo rejstříku zástav poznamenáno, nelze staré zástavní právo v nové přeměnit.

§ 1193

Má-li být nové zástavní právo zapsáno namísto několika zástavních práv zapsaných v pořadí přímo za sebou, použijí se ustanovení tohoto pododdílu přiměřeně.

Pododdíl 10

Podzástavní právo

§ 1194

(1) Podzástavní právo vzniká zastavením pohledávky, které svědčí zástavní právo.

(2) Pohledávka nebo cenný papír nemohou být podzástavou.

§ 1195

(1) Souhlas zástavního dlužníka není k zastavení pohledávky potřebný. Podzástavní právo vůči němu nabývá účinků,

- a) bylo-li mu doručeno oznámení o jeho vzniku, nebo
- b) je-li zástavou věc, k níž vzniká zástavní právo zápisem do rejstříku zástav nebo zvláštního veřejného seznamu, zápisem do tohoto seznamu; tímto zápisem podzástavní právo vzniká.

(2) Oznámení podle odstavce 1 může učinit podzástavce, nebo podzástavní věřitel; ten však musí vznik podzástavního práva podzástavnímu dlužníkovi prokázat.

§ 1196

Podzástavce se nezabývá povinnostmi podle § 1160 předáním věci podzástavnímu věřiteli.

§ 1197

Podzástavní věřitel se může domáhat uspokojení z podzástavy místo podzástavce, jakmile je dluh zajištěn podzástavním právem splatný.

§ 1198

Na podzástavní právo se přiměřeně použijí ustanovení o právu zástavním.

Oddíl 4

Zadržovací právo

§ 1199

(1) Kdo má povinnost vydat cizí movitou věc, kterou má u sebe, může ji ze své vůle zadržet k zajištění splatného dluhu osoby, již by jinak měl věc vydat.

(2) Zajistit zadržovacím právem lze i nesplatný dluh,

- a) nezajistí-li dlužník dluh jinak, ač jej podle smlouvy nebo podle zákona zajistit měl,
- b) prohlásí-li dlužník, že dluh nesplní, anebo
- c) stane-li jinak zřejmým, že dlužník dluh nesplní následkem okolnosti, která u něho nastala a která věřiteli nebyla ani nemohla být známa při vzniku dluhu.

§ 1200

(1) Zadržet cizí věc nesmí ten, kdo ji má u sebe neprávem, zejména zmocnil-li se jí násilně nebo lstí.

(2) Zadržet cizí věc nesmí ani ten, komu bylo uloženo, aby s ní naložil způsobem neslučitelným s výkonem zadržovacího práva; to neplatí, měl-li věc u sebe v době zahájení insolvenčního řízení, ve kterém se řeší úpadek nebo hrozící úpadek dlužníka.

§ 1201

(1) Kdo zadržel cizí věc, vyrozumí dlužníka o jejím zadržení a jeho důvodu. Má-li věřitel věc u sebe na základě smlouvy uzavřené v písemné formě, vyžaduje i vyrozumění písemnou formou.

(2) Věřitel je povinen pečovat o zadrženou věc jako řádný hospodář a má proti dlužníku právo náhradu nákladů jako řádný držitel. Užívat zadrženou věc může věřitel jen se souhlasem dlužníka a způsobem pro dlužníka neškodným. Není-li jiného ujednání, započte se prospěch z věci na náhradu nákladů podle odstavce 1.

§ 1202

Věřiteli, který zajistil svou pohledávku zadržovacím právem, náleží z výtěžku zpeněžení zadržené věci přednostní uspokojení před jiným věřitelem, a to i věřitelem zástavním. Pro zpeněžení zadržené věci věřitelem platí obdobně § 1166.

§ 1203

Zadržovací právo zaniká

- a) zánikem zajištěného dluhu nebo zadržené věci,
- b) vzdá-li se věřitel zadržovacího práva jednostranně či ujednáním s vlastníkem zadržené věci,
- c) vydá-li věřitel věc dlužníkovi, nebo
- d) dá-li se věřiteli dostatečná jistota.

Díl 6

Správa cizího majetku

Oddíl 1

Všeobecná ustanovení o správě cizího majetku

Pododdíl 1

Základní ustanovení

§ 1204

(1) Každý, komu je svěřena správa majetku, který mu nepatří, ve prospěch někoho jiného (beneficienta), je správcem cizího majetku.

(2) Má se za to, že správce právně jedná jako zástupce vlastníka.

§ 1205

(1) Správce plní své povinnosti osobně. Na jinou osobu může přenést svou působnost nebo se dát jinak zastoupit jen při jednotlivém právním jednání; přitom je povinen takovou osobu pečlivě vybrat a dát jí dostatečné pokyny.

(2) Dá-li se správce neoprávněně zastoupit jinou osobu nebo pověřil-li jinou osobu neoprávněně výkonem své působnosti, je beneficiantovi odpovědný s touto osobou společně a nerozdílně ze všeho, co učinila.

§ 1206

(1) Má se za to, že správci náleží obvyklá odměna podle povahy jeho služeb.

(2) Kdo spravuje cizí majetek bez právního důvodu, nemá právo na odměnu.

§ 1207

Zisk a náklady správce rozdělí mezi beneficiary podle stanov či jiné smlouvy, jinak co nejspravedlivěji se zřetelem k povaze a předmětu správy a k okolnostem jejího vzniku se zřetelem k obecným zvyklostem. Nelze-li stanovit jiný poměr pro rozdělení zisku a nákladů mezi beneficiary, platí, že jsou tyto podíly stejné.

§ 1208

Souhlas beneficenta vyžadovaný tímto zákonem, nahradí svým rozhodnutím soud, nelze-li stanovisko beneficenta včas zjistit či není-li beneficent známý.

Pododdíl 2

Prostá správa cizího majetku

§ 1209

Kdo vykonává prostou správu cizího majetku, činí vše, co je nutné k jeho zachování.

§ 1210

Správce uplatňuje při prosté správě všechna práva týkající se spravovaného majetku a řádně s ním hospodaří. Správce nesmí bez souhlasu beneficenta změnit účel spravovaného majetku.

§ 1211

Spravuje-li správce peníze, musí je vynaložit obezřetným způsobem. Co bylo ze spravovaného majetku vynaloženo určitým způsobem dříve, může správce později co do zvoleného způsobu změnit.

§ 1212

(1) Správce může ze spravovaného majetku něco zcizit, je-li to v zájmu zachování hodnoty, podstaty a účelu spravovaného majetku nebo je-li to nutné k zaplacení dluhů s tímto majetkem spojených; jinak jen za protiplnění. Za stejným účelem může správce spravovaný majetek zastavit nebo jinak použít jako jistotu. K těmto právním jednáním musí správci udělit souhlas beneficent.

(2) Souhlas k zcizení majetku správce nepotřebuje, hrozí-li mu rychlá zkáza nebo je-li pravděpodobné, že rychle ztratí na hodnotě.

Pododdíl 3

Plná správa cizího majetku

§ 1213

Komu je svěřena plná správa cizího majetku, dbá o jeho rozmnožení a uplatnění v zájmu beneficenta.

§ 1214

Správce může se spravovaným majetkem činit cokoli, co je nutné a užitečné.

Oddíl 2
Pravidla správy

Pododdíl 1
Povinnosti správce vůči beneficiantovi

§ 1215

Správce cizího majetku vykonává svou působnost a plní povinnosti s péčí řádného hospodáře.

§ 1216

(1) Je-li beneficiantů více, musí správce jednat vůči všem nestranně a brát ohled na jejich práva.

(2) Je-li správce sám beneficiantem, musí brát na své zájmy stejný zřetel jako na zájmy ostatních beneficiantů a vykonávat svou působnost ve společném zájmu.

§ 1217

Nejedná-li se o zájem nebo právo plynoucí z právního jednání, ze kterého správa vznikla, musí správce beneficiantovi, a tomu o kom zákon stanoví, že dohlíží na správu majetku nebo na zájem beneficianta bez zbytečného odkladu oznámit

- a) každý svůj zájem při podnikání nebo podobné činnosti, který by se mohl ocitnout v rozporu se zájmem beneficianta, a
- b) každé své právo, které by mohl uplatnit vůči beneficiantovi nebo ohledně spravovaného majetku.

§ 1218

Správce vede spolehlivé záznamy o spravovaném majetku a nesmí smísit svůj vlastní majetek s majetkem pod svou správou.

§ 1219

(1) Správce se může stát stranou smlouvy týkající se spravovaného majetku, smluvně nabýt právo na tento majetek nebo nabýt právo vůči beneficiantovi jen se souhlasem beneficianta.

(2) Správce může užívat spravovaný majetek nebo informace získané při správě k vlastnímu prospěchu jen se souhlasem beneficianta, ledaže možnost takového užití určují stanovy či jiná smlouva nebo stanoví-li tak zákon.

§ 1220

Správce může bezúplatně převést svěřený majetek jen, je-li to přímo v povaze správy, nebo jedná-li se o majetek nepatrné hodnoty jehož se správce zbavuje v zájmu beneficianta, či ve shodě s účelem správy.

§ 1221

Správce nehradí škodu na majetku vyvolanou vyšší mocí, stárnutím nebo jiným přirozeným vývojem a běžným opotřebením při řádném užívání.

§ 1222

Soud může při určení náhrady škody správci rozsah náhrady snížit jen se zřetelem k okolnostem, za nichž byla správa přijata, anebo pokud správce vykonává správu bezúplatně, případně je-li správce nezletilý nebo je-li jeho svéprávnost omezena.

Pododdíl 2

Povinnosti správce a beneficienta vůči třetím osobám

§ 1223

(1) Správci nevzniká osobní povinnost ze závazku, který ujednal s jinou osobou na účet beneficienta. To platí i v případě, je-li zjevné, že správce jedná na účet svěřenského fondu.

(2) Jedná-li správce při výkonu své působnosti na účet beneficienta vlastním jménem, je zavázán společně s beneficientem; po beneficientovi lze však žádat plnění jen ze spravovaného majetku. To platí i v případě, že správce jednal na účet svěřenského fondu, třebaže to nebylo zjevné.

§ 1224

Překročí-li správce svoji působnost, je ze svého jednání osobně zavázán. Spoléhala-li však třetí osoba v dobré víře na řádný výkon správcovy působnosti, nebo potvrdil-li beneficient, byť i jen mlčky, právní jednání správce, jsou správce a beneficient zavázáni společně a nerozdílně, avšak po beneficientovi lze žádat plnění jen ze spravovaného majetku.

§ 1225

Správce překročí svou působnost, vykonává-li ji sám, ač ji měl vykonávat společně s další osobou; to neplatí byl-li tímto postupem získán pro spravovaný majetek větší prospěch, než co má být z něho vydáno.

§ 1226

Předstírá-li svéprávný třetí osobě, že jiná osoba je správcem jeho majetku, vznikají ze smlouvy uzavřené v dobré víře s touto jinou osobou stranám stejné povinnosti, jako by majetek předstírajícího byl pod správou.

Pododdíl 3

Inventář, jistota a pojištění

§ 1227

(1) Správce sestaví inventář, dá jistotu za řádný výkon správy nebo pojistí svěřený majetek, určí-li tak stanovy či jiná smlouva nebo stanoví-li tak zákon.

(2) Na návrh beneficienta nebo jiné osoby, která má na tom právní zájem, soud může uložit správci povinnost podle odstavce 1 při uvážení hodnoty spravovaného majetku,

postavení stran a dalších okolností případu. Návrhu nelze vyhovět, odporuje-li to smlouvě o zřízení správy uzavřené mezi správcem a beneficentem.

§ 1228

(1) Je-li správce povinen sestavit inventář, uvede v něm věrný a přesný seznam jmění zahrnutého do správy, včetně seznamu významných dokladů.

(2) Věci osobní potřeby zahrnuté do inventáře lze popsat jen obecně, ledaže jsou mezi nimi věci hodnoty nikoli nepatrné.

(3) Inventář vyžaduje formu veřejné listiny, nebo zápisu učiněného před dvěma svědky; v takovém případě platí § 49 odst. 3 obdobně.

§ 1229

Má se za to, že majetek popsany v inventáři je ke dni sestavení inventáře v dobrém stavu.

§ 1230

Inventář správce doručí tomu, kdo ho správou pověřil, beneficentovi a osobě, o níž to bylo ujednáno nebo zákonem stanoveno. Beneficent nebo jiná osoba, která má na tom právní zájem, má právo namítnout nesprávnost inventáře v jakékoli jeho položce nebo žádat sestavení nového inventáře.

§ 1231

(1) Správce je oprávněn pojistit spravovaný majetek na náklady beneficenta proti běžným rizikům.

(2) Správce má právo pojistit svou majetkovou odpovědnost ze správy na náklady beneficenta, vykonává-li správu bezúplatně.

Pododdíl 4 **Společná správa**

§ 1232

Několik správců pověřených společnou správou rozhoduje a jedná většinou hlasů, ledaže smlouva určí nebo zákon stanoví jinak. Má se za to, že každý ze společných správců má jeden hlas.

§ 1233

(1) Nemohou-li společní správci jednat podle § 1215 pro překážku způsobenou právní událostí, pro soustavnou nečinnost či soustavný odpor některého správce, anebo z jiného podobného důvodu, mohou ostatní správci rozhodovat a jednat samostatně v záležitostech potřebných k udržení současného stavu. V jiných záležitostech mohou takto jednat se souhlasem soudu.

(2) Trvá-li stav podle odstavce 1, může soud rozhodnout na návrh osoby, která na tom má právní zájem, že správci mohou rozhodovat a jednat jiným způsobem než stanoví § 1232,

že některý ze správců bude mít rozhodující hlas, nebo rozhodnout o dalším výkonu správy jiným způsobem přiměřeným okolnostem případu.

§ 1234

Ze společné správy jsou správci zavázáni společně a nerozdílně, ledaže zákon stanoví jinak.

§ 1235

(1) Nesdělí-li některý ze společných správců ostatním správcům bez prodlení, že s rozhodnutím nesouhlasí, a neoznámí-li to v bez zbytečného odkladu beneficiantovi, má se za to, že rozhodnutí schválil.

(2) Přijali-li společní správci rozhodnutí v nepřítomnosti některého z nich, má se za to, že nepřítomný rozhodnutí schválil, pokud svůj nesouhlas neoznámil ostatním správcům a beneficiantovi bez zbytečného odkladu poté, co se o rozhodnutí dozvěděl.

Pododdíl 5

Investice považované za obezřetné

§ 1236

Správce rozhoduje o investicích se zřetelem k výnosu a předpokládanému zisku; je-li to možné, rozvrhne investiční riziko tak, aby dosáhl takového poměru mezi pevným příjmem a pohyblivými výnosy, který rozumně odpovídá hospodářským podmínkám.

§ 1237

(1) Má se za to, že obezřetná je investice

- a) k nabytí vlastnického práva k nemovité věci,
- b) k nabytí vlastnického práva k cennému papíru zajišťujícím bezpečný výnos,
- c) spočívající v poskytnutí úvěru zajištěného zástavním právem k nemovité věci
 - 1. je-li dlužníkem nebo ručitelem kraj nebo stát, nebo
 - 2. nepřesahuje-li dluh 75% hodnoty zástavy po odečtení výše všech pohledávek zajištěných věcnými právy k téže nemovité věci v přednostním nebo stejném pořadí.

(2) Správci se zakazuje nabýt pro beneficianta více než 5% akcií téhož emitenta. Správci se rovněž zakazuje nabýt pro beneficianta akcii, dluhopis nebo jiný dlužnický cenný papír osoby, která porušila povinnost platit z cenného papíru výnos; takové osobě správce nesmí ani poskytnout úvěr

§ 1238

Správce může uložit spravované peníze na účet u peněžního ústavu s možností jejich výběru na požádání nebo do třiceti dnů; jinak jen u banky.

§ 1239

Investici vynaloženou dříve, než se ujal správy, může správce udržovat, třebaže nebyla obezřetná.

Pododdíl 6
Vyúčtování

§ 1240

(1) Správce předloží beneficiantovi vyúčtování správy nejméně jednou za rok. Je-li správců několik, předloží vyúčtování společně, ledaže vzhledem k rozdělení jejich působnosti smlouva určí nebo zákon stanoví něco jiného.

(2) Vyúčtování musí být tak podrobné, aby bylo možné ověřit jeho správnost.

§ 1241

Správce beneficiantovi umožní kdykoli přezkoumat účetní knihy a doklady týkající se správy a poskytne mu na vyžádání potřebné informace, jak je správa vedena.

Oddíl 3
Skončení správy

§ 1242

Činnost správce skončí odstoupením, odvoláním, omezením svéprávnosti osoby dosud svéprávné, zbavením svéprávnosti, nebo osvědčením úpadku správce.

§ 1243

Správa zaniká uplynutím doby, na kterou byla zřízena, dosažením účelu, nebo zánikem práva beneficianta k spravovanému majetku.

§ 1244

(1) Správce odstoupí doručením rezignačního prohlášení osobě oprávněné ustavit správce nového. Tímto dnem jeho povinnosti končí, ledaže rezignační prohlášení vztahuje odstoupení k pozdějšímu datu. Správce doručí rezignační prohlášení též ostatním správcům, beneficiantovi a tomu, kdo vykonává nad správou dohled.

(2) Správce nesmí od správy odstoupit bez vážného důvodu nebo v nevhodnou dobu, ani jinak odstoupením porušit své povinnosti k řádné správě, jinak nahradí škodu podle části čtvrté tohoto zákona.

§ 1245

Kdo správce ustavil, může jej odvolat prohlášením učiněným v písemné formě.

§ 1246

Právní jednání toho, kdo jednal jako správce v dobré víře, že správa dosud neskončila, beneficianta zavazuje. Beneficianta zavazuje i právní jednání osoby, která přestala být správcem, pokud druhá strana jednala v dobré víře, že správa trvá.

§ 1247

Při skončení správy učiní správce s účinky zavazujícími beneficenta vše, co je vzhledem k tomu nutné nebo co je nezbytné k zamezení ztráty.

§ 1248

(1) Zemře-li správce nebo zanikne-li, oznámí osoba, která má povinnost zařídit správcovy záležitosti, bez zbytečného odkladu poté, co se o správcově smrti nebo zániku dozví, zánik správy tomu, kdo správce správou pověřil, jakož i beneficiantovi a další osobě, o níž to bylo ujednáno nebo stanoveno zákonem. Totéž platí, zanikla-li správa proto, že správce byl ve svéprávnosti omezen nebo že byl svéprávnosti zbaven.

(2) Kdo má povinnost oznámení podle odstavce 1, učiní vše, co je jinak oprávněn nebo povinen učinit při zániku správy správce.

§ 1249

(1) Správce předloží beneficiantovi při ukončení správy vyúčtování. Vyúčtování předloží i správci, který nastupuje na jeho místo.

(2) Ustanovení § 1230 a 1231 se použijí obdobně.

§ 1250

(1) Správce při ukončení správy předá spravovaný majetek beneficiantovi nebo nově nastupujícímu správci v místě, kde se tento majetek nalézá, ledaže je dohodnuto něco jiného.

(2) Povinnost předat spravovaný majetek zahrnuje vydání všeho, co správce pro beneficenta v průběhu správy získal, včetně náhrad, k nimž je správce povinen podle předchozích ustanovení.

§ 1251

K majetku, který je povinen vydat, má správce zadržovací právo k zajištění svých pohledávek ze správy. Má-li však správce vydat peníze, započte svoji případnou pohledávku proti vzájemné pohledávce beneficenta.

Oddíl 4

Svěřenský fond

Pododdíl 1

Pojem svěřenského fondu a jeho vznik

§ 1252

(1) Svěřenský fond se vytváří vyčleněním majetku z vlastnictví svěřitele tak, že ten svěří majetek určitému účelu smlouvou nebo pořízením pro případ smrti a svěřenský správce se zaváže tento majetek spravovat.

(2) Vznikem svěřenského fondu vzniká oddělené a nezávislé vlastnictví vyčleněného majetku a svěřenský správce je povinen ujmout se tohoto majetku a jeho správy.

(3) Vlastnická práva k majetku ve svěřenském fondu vykonává vlastním jménem na účet fondu svěřenský správce; svěřenský fond však není ani vlastnictvím správce, ani vlastnictvím osoby, která svěřenský fond zřídila, ani vlastnictvím osoby, které má být ze svěřenského fondu plněno.

§ 1253

(1) Účel svěřenského fondu může být veřejně prospěšný, anebo soukromý.

(2) Svěřenský fond zřízený k soukromému účelu slouží k prospěchu určité osoby nebo na její památku. Tento fond lze zřídit i za účelem investování pro dosažení zisku k rozdělení mezi zakladatele, zaměstnance, společníky či jiné osoby.

(3) Hlavním účelem veřejně prospěšného svěřenského fondu nemůže být dosahování zisku nebo provozování závodu.

§ 1254

(1) Svěřenský fond musí mít vlastní označení.

(2) Označení svěřenského fondu musí vyjadřovat jeho účel a obsahovat slova „svěřenský fond“.

§ 1255

(1) Svěřenský fond vzniká, ujmě-li se svěřenský správce povinnosti k jeho správě; je-li svěřenských správců více, vzniká svěřenský fond, ujal-li se jeho správce již jeden z nich. Má se za to, že se svěřenský správce ujal správy svěřenského fondu přijetím svého pověření.

(2) Ujmě-li se svěřenský správce povinnosti k správě svěřenského fondu, vzniká svěřenský fond zřízený pořizováním pro případ smrti dnem smrti zůstavitele.

§ 1256

(1) Každý svěřenský fond musí mít statut. Statut svěřenského fondu vydává zakladatel. Zřizuje-li se svěřenský fond pořizováním pro případ smrti, použije se přiměřeně § 285.

(2) Statut obsahuje:

- a) označení svěřenského fondu,
- b) označení majetku, který jej tvoří,
- c) vymezení účelu svěřenského fondu,
- d) podmínky pro plnění ze svěřenského fondu,
- e) údaj o době trvání svěřenského fondu; není-li uvedena, platí, že fond byl zřízen na dobu neurčitou,
- f) má-li být ze svěřenského fondu plněno určité osobě jako obmyšlenému určení této osoby, nebo způsobu, jak bude obmyšlený určen.

(3) Statut vyžaduje formu veřejné listiny.

Pododdíl 2
Správa svěřenského fondu

§ 1257

- (1) Svěřenským správcem může být každý svéprávný člověk.
- (2) Právnícká osoba může být svěřenským správcem, stanoví-li to zákon.

§ 1258

Za podmínek uvedených v § 1257 může být svěřenským správcem i zakladatel svěřenského fondu nebo osoba, které má být ze svěřenského fondu plněno. V takovém případě však musí mít svěřenský fond dalšího svěřenského správce, kterým je osoba třetí, a správci musí právně jednat společně.

§ 1259

- (1) Svěřenského správce jmenuje a odvolává zakladatel. Zakladatel může ve statutu určit jiný způsob ustavení nebo odvolání svěřenského správce.
- (2) Na návrh osoby, která na tom má právní zájem, jmenuje svěřenského správce soud, nejmenuje-li je k tomu oprávněná osoba v přiměřené době nebo nelze-li jej ustavit podle odstavce 1.

§ 1260

- (1) Svěřenský správce má prostou správu svěřenského fondu. Do veřejného seznamu nebo do jiné evidence se svěřenský správce zapíše jako vlastník majetku ve svěřenském fondu s poznámkou „svěřenský správce“.
- (2) Není-li svěřenský správce ustaven bez zbytečného odkladu podle odstavce 1, jmenuje ho soud na návrh osoby, která na tom má právní zájem.

Pododdíl 3
Obmyšlený

§ 1261

- (1) Zakladatel má právo jmenovat obmyšleného a určit mu plnění ze svěřenského fondu, ledaže statut svěřenského fondu určí něco jiného.
- (2) Nejsou-li splněny podmínky odstavce 1, jmenuje obmyšleného a určí mu plnění ze svěřenského fondu svěřenský správce. Jedná-li se o svěřenský fond zřízený k soukromému účelu, může svěřenský správce vykonat toto právo, jestliže statut určí okruh osob, ze kterého lze obmyšleného jmenovat.
- (3) Obmyšlenému lze přiznat právo na plody a užitky ze svěřenského fondu nebo právo na majetek při zániku svěřenského fondu, případně na podíly na nich.

§ 1262

(1) Kdo je oprávněn jmenovat obmyšleného nebo určit mu plnění ze svěrenského fondu, postupuje podle statutu a vlastního spravedlivého uvážení. Může své rozhodnutí změnit nebo zrušit za podmínek určených statutem.

(2) Nikdo není oprávněn jmenovat obmyšleného nebo určit mu plnění ze svěrenského fondu ve svém vlastním zájmu.

§ 1263

Právo obmyšleného na plnění ze svěrenského fondu vzniká za podmínek určených statutem.

§ 1264

Právo obmyšleného na plnění vznikne nejpozději uplynutím sta let od vzniku svěrenského fondu, i když statut určí pozdější dobu, ledaže se jedná o právo na majetek při zániku svěrenského fondu.

§ 1265

(1) Za trvání svěrenského fondu má obmyšlený právo požadovat ve shodě se statutem příslušné plnění.

(2) Obmyšlený svěrenského fondu zřízeného za soukromým účelem se práva podle odstavce 1 může vzdát prohlášením učiněným ve formě veřejné listiny.

§ 1266

Právo obmyšleného, který se jej vzdal, nebo které jinak zaniklo, přechází na ostatní obmyšlené poměrně podle jejich podílů a nelze-li tyto podíly určit, pak stejným dílem.

Pododdíl 4

Dohled nad správou svěrenského fondu

§ 1267

(1) Dohled nad správou svěrenského fondu vykonává zakladatel a osoba označená za obmyšleného popřípadě další osoby, určí-li tak statut.

(2) V případech stanovených zákonem dohlíží na správu svěrenského fondu jiná osoba nebo skupina osob, anebo orgán veřejné moci.

§ 1268

Je-li svěrenský fond zřízen ve prospěch obmyšleného, který v den vzniku fondu ještě není, nebo kterého v den vzniku fondu nelze určit, jmenuje zakladatel osobu oprávněnou dohlížet na správu svěrenského fondu v zájmu obmyšleného. Není-li to možné, nebo je-li zakladatel nečinný, jmenuje takovou osobu soud na návrh správce nebo toho, kdo na tom má zájem.

§ 1269

(1) Svěřenský správce bez zbytečného odkladu doručí tomu, kdo má právo dohledu nad správou svěřenského fondu podle zákona oznámení, v němž uvede alespoň označení, účel a dobu trvání svěřenského fondu a své jméno a adresu. Oznámení není třeba, jsou-li tyto skutečnosti osobě oprávněné k dohledu již známy.

(2) Na žádost toho, kdo má právo dohledu nad správou svěřenského fondu, umožní svěřenský správce kontrolu dokladů o svěřenském fondu a předloží mu vyžádané vyúčtování, zprávu nebo jinou informaci.

§ 1270

(1) Zakladatel, obmyšlený nebo i jiná osoba, která na tom má právní zájem, může soudu navrhnout, aby svěřenskému správci určité jednání uložil nebo zakázal, anebo aby svěřenského správce odvolal nebo jmenoval nového. Tyto osoby se také mohou dovolat neplatnosti právního jednání, kterým správce poškozuje svěřenský fond nebo právo obmyšleného; nabyla-li však třetí osoba právo v dobré víře, nesmí to vést k její újmě.

(2) Soud pověří osobu uvedenou v odstavci 1 na její návrh zahájením nebo vedením řízení v zájmu svěřenského fondu místo svěřenského správce a jeho jménem, je-li svěřenský správce bez dostatečného důvodu nečinný.

§ 1271

Účastní-li se svěřenský správce, zakladatel nebo obmyšlený činů sledujících úmyslné poškození práv zakladatelova věřitele nebo poškození svěřenského fondu, jsou zavázáni společně a nerozdílně.

Pododdíl 5

Změny svěřenského fondu

§ 1272

Kdo zvýší majetek svěřenského fondu smlouvou nebo pořízením pro případ smrti, není jeho zakladatelem. Majetek takto nabytý podléhá správě podle statutu a zákona.

§ 1273

(1) Soud může na návrh osoby, která na tom má právní zájem, rozhodnout, že svěřenský fond zruší, pokud je dosažení účelu svěřenského fondu nemožné nebo obtížně dosažitelné, zejména následkem okolností zakladateli neznámých nebo pro zakladatele nepředvídatelných. Jedná-li se o svěřenský fond zřízený za veřejně prospěšným účelem, může soud rozhodnout, že jeho původní účel nahradí podobným účelem.

(2) Lze-li ve shodě s původním úmyslem zakladatele účelu svěřenského fondu dosáhnout nebo mu lépe prospět změnou statutu fondu, soud statut upraví.

§ 1274

Před rozhodnutím podle § 1273 si soud vyžádá stanovisko zakladatele nebo jeho právního nástupce, svěřenského správce, obmyšleného a toho, komu nad správou svěřenského fondu náleží dohled, pokud nejsou navrhovateli.

Pododdíl 5

Zánik svěřenského fondu

§ 1275

Uplyne-li doba, na kterou byl svěřenský fond zřízen, je-li dosaženo účelu, pro který byl svěřenský fond zřízen, nebo rozhodne-li tak soud, správa svěřenského fondu končí. Byl-li svěřenský fond zřízen za soukromým účelem, končí jeho správa i v případě, že se všichni obmyšlení vzdají práva na plnění ze svěřenského fondu.

§ 1276

Zanikne-li správa svěřenského fondu, převede do vlastnictví svěřenský správce majetek tomu, kdo na něj má právo. Má se za to, že na majetek má právo obmyšlený, a není-li, zakladatel svěřenského fondu. Není-li ani zakladatel, ani jeho právní nástupce, připadá majetek do vlastnictví státu.

§ 1277

(1) Zanikne-li správa svěřenského fondu zřízeného za veřejně prospěšným účelem proto, že tento účel nelze naplnit, soud rozhodne na návrh svěřenského správce, že majetek bude převeden do jiného svěřenského fondu nebo do vlastnictví právnické osoby sledující dosažení účelu, který je co možná nejblíží původnímu účelu svěřenského fondu. Před vydáním rozhodnutí si soud vyžádá stanovisko toho, komu nad správou svěřenského fondu náleží dohled.

(2) Rozhodnutí podle odstavce 1 nelze vydat, určuje-li statut svěřenského fondu, jak má být s majetkem při zániku svěřenského fondu naloženo.

§ 1278

Je-li majetek podle § 1276 nebo § 1277 vydán, svěřenský fond zaniká.

Hlava III

Dědické právo

Díl 1

Právo na pozůstalost

§ 1279

(1) Dědické právo je právo na pozůstalost nebo na poměrný podíl z ní.

(2) Pozůstalost zahrnuje celé jmění zůstavitele, kromě práv a povinností vázaných výlučně na jeho osobu, ledaže byly jako dluh uznány nebo uplatněny u orgánu veřejné moci.

(3) Komu náleží dědické právo, je dědic, a co dědic nabude z pozůstalosti, je dědictví.

§ 1280

(1) Dědí se na základě dědické smlouvy, ze závěti nebo ze zákona. Tyto důvody mohou působit i vedle sebe.

(2) Za dědice lze povolat i právnickou osobu, která má být teprve ustavena. Tato právnická osoba je způsobilým dědicem, vznikne-li do jednoho roku od smrti zůstavitele.

§ 1281

(1) Odkazem se odkazovníku zřizuje pohledávka na vydání určité věci, popřípadě jedné či několika věcí určitého druhu, nebo na zřízení určitého práva. Ustanovení § 1280 odst. 2 se použije obdobně.

(2) Odkazovník není dědicem.

Dědický nápad

§ 1282

Dědické právo vzniká smrtí zůstavitele. Kdo zemře před zůstavitelem, nebo současně s ním, nedědí.

§ 1283

Dědického práva, které má teprve vzniknout, se lze jen zříci; nelze je převést ani s ním jinak naložit.

Dědická nezpůsobilost

§ 1284

Z dědického práva je vyloučen, kdo se dopustil

- a) činu povahy úmyslného trestného činu proti zůstaviteli, jeho předku, potomku nebo manželu nebo
- b) zavrženíhodného činu proti zůstavitelově poslední vůli, zejména tím, že zůstavitele k projevu poslední vůle donutil nebo lstivě svedl, projev poslední vůle zůstaviteli překazil nebo jeho poslední pořízení zatajil, zfalšoval, podvrhl nebo úmyslně zničil,

ledaže mu zůstavitel tento čin prominul.

§ 1285

(1) Trvá-li v den zůstavitelovy smrti řízení o rozvod manželství zahájené na zůstavitelův návrh podaný také v důsledku toho, že se manžel vůči zůstaviteli dopustil činu naplňujícího znaky domácího násilí, je zůstavitelův manžel vyloučen z dědického práva jako zákonný dědic. V tom případě jsou z dědění podle zákonné posloupnosti vyloučeni i příbuzní tohoto manžela.

(2) Byl-li rodič zbaven rodičovské odpovědnosti, je vyloučen z dědického práva po dítěti podle zákonné posloupnosti.

§ 1286

Potomek toho, kdo je vyloučen z dědického práva, nastupuje při zákonné dědické posloupnosti na jeho místo, i když vyloučený přežije zůstavitele. To neplatí v případě stanoveném v § 1285 odst. 1.

§ 1287

Zřeknutí se dědického práva

(1) Dědického práva se lze předem zříci smlouvou se zůstavitelem; není-li jinak ujednáno, působí zřeknutí i proti potomkům. Kdo se zřekne dědického práva, zříká se tím i práva na povinný díl; kdo se však zřekne jen práva na povinný díl, nezříká se tím práva z dědické posloupnosti.

(2) Zřekl-li se někdo dědického práva ve prospěch jiné osoby, má se za to, že zřeknutí platí, jen stane-li se tato osoba dědicem.

(3) Smlouva vyžaduje formu veřejné listiny; práva a povinnosti z ní však mohou být zrušena i v jiné formě.

Odmítnutí dědictví

§ 1288

(1) Dědic má právo po smrti zůstavitele dědictví odmítnout. Odmítne-li dědic dědictví, hledí se na něho, jako by dědické právo nenabyl.

(2) Zmocněnec může za dědice prohlásit, že dědictví odmítá, nebo neodmítá, nebo že dědictví přijímá, jen je-li k tomu podle plné moci výslovně oprávněn.

§ 1289

(1) Odmítnutí dědictví vyžaduje výslovné prohlášení vůči soudu. Dědictví lze odmítnout do jednoho měsíce ode dne, kdy soud dědice vyrozuměl o jeho právu odmítnout dědictví a o následcích odmítnutí; má-li dědic jediné bydliště v zahraničí, činí lhůta k odmítnutí dědictví šest měsíců. Jsou-li pro to důležité důvody, soud dědici lhůtu k odmítnutí dědictví prodlouží.

(2) Uplynutím lhůty k odmítnutí dědictví právo odmítnout dědictví zaniká.

§ 1290

Zemře-li dědic před uplynutím lhůty pro odmítnutí dědictví, přechází jeho právo odmítnout dědictví na jeho dědice a nezanikne dříve, dokud tomuto dědici neuplyne lhůta k odmítnutí dědictví i po předchozím dědici.

§ 1291

(1) Odmítne-li dědic dědictví pod podmínkou, s výhradou nebo jen zčásti, je odmítnutí dědictví neplatné.

(2) K odmítnutí dědictví se nepřihlíží, dal-li dědic již svým počínáním najevo, že chce dědictví přijmout. Nepřihlíží se ani k projevu vůle, kterým dědic odvolá své prohlášení, že dědictví odmítá, nebo neodmítá, anebo že dědictví přijímá.

§ 1292

Vzdání se dědictví

(1) Dědic, který dědictví neodmítl, se jej může před soudem v řízení o dědictví vzdát ve prospěch druhého dědice; učiní-li tak nepominutelný dědic, vzdává se tím také práva na povinný díl s účinností i pro své potomky. Souhlasí-li i druhý dědic, použijí se obdobně ustanovení § 1513 až 1519; nesouhlasí-li však, k vzdání se dědictví se nepřihlíží.

(2) Byl-li dědic, který se dědictví vzdal, obtížen příkazem, nařízením odkazu nebo jiným opatřením, které podle zůstavitelovy vůle může a má splnit jen osobně, nezbavuje se tím povinnosti splnit takové opatření.

Díl 2

Pořízení pro případ smrti

Oddíl 1

Všeobecná ustanovení

§ 1293

Pořízení pro případ smrti jsou závěť, dědická smlouva nebo dovětek.

§ 1294

Pořízením pro případ smrti nelze zkrátit povinný díl nepominutelného dědice, který se práva na povinný díl nezřekl a nedošlo-li ani k vydědění. Pokud tomu pořízení pro případ smrti odporuje, náleží nepominutelnému dědici povinný díl.

Oddíl 2

Závěť

Pododdíl 1

Obecná ustanovení

§ 1295

(1) Závěť je odvolatelný projev vůle, kterým zůstavitel pro případ své smrti osobně zůstavuje jedné či více osobám alespoň podíl na pozůstalosti, případně i odkaz.

(2) Závěť je třeba vyložit tak, aby bylo co nejvíce vyhověno vůli zůstavitele. Slova použitá v závěti se vykládají podle jejich obvyklého významu, ledaže se prokáže, že si zůstavitel navykl spojovat s určitými výrazy zvláštní, sobě vlastní smysl.

§ 1296

Pořídí-li zůstavitel závět' a poukáže-li na obsah jiných listin, má takové pořízení právní účinky, jen jsou-li i u další listiny splněny náležitosti závěti. Jinak lze obsahu takových listin použít jen k vysvětlení zůstavitelovy vůle.

§ 1297

Právo povolát dědice je osobním právem zůstavitele. Zůstavitel nemůže tedy povolání dědice svěřit jinému, ani pořídit společně s jinou osobou.

§ 1298

Zůstavitel musí svou vůli projevit tak určitě, že nestačí, aby jen přisvědčil návrhu, který mu byl učiněn.

§ 1299

Dovětek

Dovětkem může zůstavitel nařídit odkaz, stanovit odkazovníku nebo dědici podmínku, nebo doložit čas anebo uložit odkazovníku nebo dědici příkaz. Co je stanoveno o závěti, platí obdobně i o dovětku.

Případnutí pozůstalosti dědicům

§ 1300

Dědici připadne celá pozůstalost, je-li povolán jako dědic jediný. Je-li povolanému dědici zůstaven jen podíl, připadne zbylá část pozůstalosti zákonným dědicům.

§ 1301

(1) Je-li povoláno několik dědiců a podíly nejsou určeny, mají právo na pozůstalost rovným dílem.

(2) Je-li povoláno několik dědiců tak, že jsou všem určeny podíly, ale pozůstalost není vyčerpána, mají právo na zbylou část pozůstalosti zákonní dědicové. Toto právo zákonní dědicové nemají, zůstavil-li zůstavitel povolaným dědicům zřejmě celou pozůstalost, byť i při výčtu podílů nebo věcí něco přehlédl.

§ 1302

(1) Vyměří-li zůstavitel některým z dědiců určité podíly a jiným nikoli, připadne těmto zbylá část pozůstalosti rovným dílem.

(2) Nezbude-li nic, srazí se pro dědice, který byl ustaven bez podílu, poměrně ze všech vyměřených podílů tolik, aby se mu dostalo podílu rovného s dědicem, kterému bylo vyměřeno nejméně. Jsou-li podíly ostatních dědiců stejné, srazí se s nimi tolik, aby se dědici, který byl ustaven bez podílu, dostal podíl s nimi stejný.

§ 1303

Ve všech případech, kdy se zůstavitel zřejmě přepočtl, se provede dělení tak, aby byla jeho vůle naplněna co nejlépe.

§ 1304

(1) Vyskytnou-li se mezi povolanými dědici osoby pokládáné při zákonné posloupnosti vzhledem k ostatním za jednu osobu, pokládají se za jednu osobu i při dělení podle závěti; to neplatí, je-li vůle zůstavitele zřejmě opačná.

(2) Povolá-li zůstavitel za dědice bez bližšího určení skupinu osob, které jsou s ním v zaměstnaneckém, obchodním nebo obdobném spojení, má se za to, že dědici jsou ti, kteří do určené skupiny patřili v době zůstavitelovy smrti.

(3) Povolá-li zůstavitel za dědice bez bližšího určení chudé či obdobně určenou skupinu osob, má se za to, že za dědice byla povolána obec, v jejímž obvodu měl zůstavitel poslední bydliště, která dědictví rozdělí mezi členy určené skupiny.

Uvolněný podíl

§ 1305

Podíl dědice, který nedědí, se uvolní a přiroste poměrně k podílům ostatních povolaných dědiců jen tehdy, jsou-li všichni dědicové povoláni k dědictví buď rovným dílem, nebo všeobecným výrazem znamenajícím rovné podělení.

§ 1306

(1) Právo na přírůstek nemá ten, komu byl zůstaven určitý dědický podíl.

(2) Jsou-li někteří dědici povoláni s podílem a další bez takového určení, přiroste uvolněný podíl těm, kteří jsou povoláni bez podílu.

§ 1307

S uvolněným dědickým podílem přecházejí na toho, komu přiroste, omezení s ním spojená, ledaže zůstavitel projevil vůli, že se tato omezení vztahují jediné k osobě povolaného dědice, anebo plyne-li to z povahy věci.

Náhradnictví

§ 1308

Zůstavitel může pro případ, že ten, koho povolal za dědice, dědictví nenabude, povolat dědice jiného; podobně může povolat i další náhradníky. Dědictví připadne tomu, kdo je v řadě nejbližší.

§ 1309

Zřídí-li zůstavitel náhradnictví pro případ, že by povolaná osoba dědit nechtěla, nebo pro případ, že by dědit nemohla, má se za to, že náhradnictví bylo zřízeno pro oba tyto případy.

§ 1310

Omezení uložená dědici postihují také náhradníka, ledaže zůstavitel projevil vůli, že se tato omezení vztahují jediné k osobě dědice, nebo plyne-li to z povahy věci.

§ 1311

Jsou-li za náhradníky povoláni samotní spoludědicové, má se za to, že zůstavitel chtěl podělit náhradníky v takovém poměru, v jakém podělil dědice. Povolá-li se však za náhradníka mimo spoludědice ještě někdo jiný, pak, neprojeví-li zůstavitel jinou vůli, případně uvolněný podíl všem rovným dílem.

§ 1312

(1) Případně-li povolanému dědici dědictví, náhradnictví zanikne.

(2) Neprojeví-li zůstavitel jinou vůli, zanikne náhradnictví, které zůstavitel zřídil svému dítěti v době, kdy nemělo potomky, zanechá-li toto dítě potomky způsobilé dědit. Totéž platí, zřídí-li zůstavitel náhradnictví jinému svému potomku v době, kdy ten potomky nemá.

Svěřenské nástupnictví

§ 1313

(1) Zůstavitel může nařídit, že dědictví má přejít po smrti dědice nebo v určitých jiných případech na svěřenského nástupce jako následného dědice. Povolání za svěřenského nástupce se považuje i za povolání za náhradníka.

(2) Je-li zůstavitelovo nařízení do té míry neurčité, že nelze zjistit, zda povolal náhradníka, nebo svěřenského nástupce, považuje se jeho nařízení za povolání náhradníka.

§ 1314

Povolá-li zůstavitel svému dědici dědice, zakáže-li dědici, aby o zanechaném jmění pořizoval, povolá-li za dědice někoho, kdo v době smrti zůstavitele ještě není, anebo povolá-li dědice s podmínkou nebo na určitou dobu, považuje se to za zřízení svěřenského nástupnictví.

§ 1315

Jsou-li všichni svěřenští nástupci zůstavitelovými současnými, není omezena řada, ve které po sobě mají svěřenští nástupci následovat.

§ 1316

Je-li povoláno více svěřenských nástupců, z nichž někteří v době smrti zůstavitele jako osoby ještě neexistují, zanikne svěřenské nástupnictví, jakmile jmění nabude první svěřenský nástupce z těch, kteří nebyli zůstavitelovými současnými.

§ 1317

Svěřenské nástupnictví zanikne, není-li již žádný ze svěřenských nástupců, nebo nenastane-li případ, pro který bylo zřízeno.

§ 1318

Povolal-li zůstavitel svěrenského nástupce svému nezletilému dítěti nezpůsobilému pořizovat a nabude-li dítě poté pořizovací způsobilost, zaniká svěrenské nástupnictví v rozsahu povinného dílu.

§ 1319

Není-li zřejmá jiná vůle zůstavitele, zanikne svěrenské nástupnictví, které zůstavitel zřídil svému dítěti v době, kdy nemělo potomka, zanechá-li dítě potomka způsobilého dědit. Totéž platí, zřídí-li zůstavitel svěrenské nástupnictví jinému svému potomku v době, kdy ten potomka nemá.

§ 1320

Povolal-li zůstavitel svěrenského nástupce osobě zbavené svéprávnosti, a nezpůsobilé proto pořizovat, zanikne svěrenské nástupnictví navždy, nabude-li tato osoba pořizovací způsobilost, ledaže zůstavitel projevil jinou vůli.

§ 1321

(1) Požádá-li o to svěrenský nástupce, sestaví dědic za jeho přítomnosti v písemné formě inventář všeho, co děděním nabyt, uvede v něm den sestavení a vydá ho svěrenskému nástupci. Na žádost svěrenského nástupce musí být podpis dědice na inventáři úředně ověřen.

(2) Svěrenský nástupce má právo požadovat sestavení inventáře ve formě veřejné listiny.

(3) Náklady na sestavení inventáře se hradí z dědictví.

§ 1322

Nesvěřil-li zůstavitel při nařízení svěrenského nástupnictví dědici právo s dědictvím volně nakládat, je vlastnické právo dědice k tomu, co nabyt děděním, jakož i k tomu, co nabyt náhradou za zničení, poškození nebo odnětí věci z dědictví, omezeno na práva a povinnosti poživitele. To neplatí, je-li věc z dědictví zcizena nebo zatížena za účelem úhrady zůstavitelových dluhů.

§ 1323

(1) Nesvěřil-li zůstavitel při nařízení svěrenského nástupnictví dědici právo s dědictvím volně nakládat, může dědic zcizit nebo zatížit věc z toho, co děděním nabyt, jen se souhlasem svěrenského nástupce; souhlas vyžaduje formu veřejné listiny.

(2) Je-li vzhledem k péči řádného hospodáře potřebné věc zatížit nebo zcizit, může soud na návrh dědice souhlas svěrenského nástupce nahradit. Rozhodne-li soud, že věc bude zatížena nebo zcizena za úplatu, určí, jak se naloží s výtěžkem; přitom vezme zřetel na oprávněné zájmy svěrenského nástupce.

§ 1324

Náleží-li do dědictví les, důl nebo jiné zařízení umožňující přivlastnit si přírodní bohatství, má svěřenský nástupce právo požadovat určení míry jeho požívání a způsobu hospodaření.

§ 1325

(1) Zapisuje-li se věc a její vlastník do veřejného seznamu, zapíše se do veřejného seznamu i svěřenské nástupnictví. Jsou-li věc a svěřenské nástupnictví do veřejného seznamu zapsány a naloží-li dědic s věcí, kterou nabyt z dědictví, způsobem mařícím nebo omezujícím práva svěřenského nástupce, aniž s tím svěřenský nástupce souhlasil, nemá to vůči svěřenskému nástupci právní účinky.

(2) Nejsou-li věc nebo svěřenské nástupnictví zapsány do veřejného seznamu a naloží-li dědic s věcí, kterou nabyt z dědictví, způsobem mařícím nebo omezujícím práva svěřenského nástupce, aniž s tím svěřenský nástupce souhlasil, má svěřenský nástupce právo domáhat se, aby soud určil, že právní jednání dědice není vůči němu právně účinné. Ustanovení § 488 platí obdobně.

Požizovací nezpůsobilost

§ 1326

Nesvéprávný není způsobilý pořizovat, nejedná-li se o případy uvedené v § 1327 až 1329.

§ 1327

Kdo dovršil patnácti let věku a dosud nenabyt plné svéprávnosti, může pořizovat i bez souhlasu zákonného zástupce formou veřejné listiny.

§ 1328

Kdo byl zbaven svéprávnosti, není způsobilý pořizovat, ledaže se uzdravil.

§ 1329

(1) Kdo byl ve svéprávnosti omezen, může v rámci omezení pořizovat jen formou veřejné listiny.

(2) Kdo byl ve svéprávnosti omezen pro závislost na návykové látce nebo na hráčské vášni, může v rozsahu omezení pořizovat v jakékoli předepsané formě, nejvýše však o polovině pozůstalosti. Zbývající část pozůstalosti připadne zákonným dědicům; měl-li by však jako zákonný dědic dědit jen stát, může zůstavitel pořídit o celé pozůstalosti.

Účinky omylu

§ 1330

(1) Podstatný omyl zůstavitele způsobuje neplatnost ustanovení závěti, kterého se týká.

(2) Omyl je podstatný, týká-li se osoby, které se něco zůstavuje, nebo podílu či věci, které se zůstavují, anebo podstatných vlastností věci. Vlastnosti jsou podstatné, je-li zřejmé, že by zůstavitel v závěti tak neurčil, kdyby se v nich nebyl zmýlil.

§ 1331

Ustanovení závěti je platné, ukáže-li se, že osoba nebo věc byla jen nesprávně popsána.

§ 1332

Zakládá-li se vůle zůstavitele jen na mylné pohnutce, způsobuje neplatnost ustanovení závěti, kterého se týká.

Pododdíl 2 **Forma závěti**

§ 1333

Písemná forma závěti

Byla-li závěť pořízena v písemné formě, musí být nepochybné, který den, měsíc a rok byla pořízena, jinak je neplatná.

Závěť pořízená soukromou listinou

§ 1334

Kdo chce pořizovat v písemné formě beze svědků, napíše celou závěť vlastní rukou a vlastní rukou ji podepíše.

§ 1335

Závěť, kterou zůstavitel nenapsal vlastní rukou, musí vlastní rukou podepsat a před dvěma svědky současně přítomnými výslovně prohlásit, že listina obsahuje jeho poslední vůli.

§ 1336

(1) Nevidomý projeví poslední vůli před třemi současně přítomnými svědky v listině, která musí být nahlas přečtena svědkem, který závěť nepsal.

(2) Neslyšící, který nemůže číst nebo psát, projeví poslední vůli před třemi současně přítomnými svědky v listině, jejíž obsah musí být tlumočen do znakové řeči svědkem, který závěť nepsal. Všichni svědci musí ovládat znakovou řeč, do které je obsah listiny tlumočen.

(3) Nevidomý nebo neslyšící při projevu poslední vůle před svědky potvrdí, že listina obsahuje jeho poslední vůli.

§ 1337

(1) V závěti pořízené osobami uvedenými v § 1336 budiž uvedeno, že zůstavitel nemůže číst, psát, nebo že neslyší, kdo závěť napsal, kdo ji přečetl a jakým způsobem zůstavitel potvrdil, že listina obsahuje jeho pravou poslední vůli. Byl-li obsah listiny přetlumočen do znakové řeči, uvede se to v listině včetně údaje, kdo obsah listiny tlumočil.

(2) Listinu podepíše i zůstavitel; nemůže-li psát, použije se § 462 obdobně.

Závěť pořízená veřejnou listinou

§ 1338

Zůstavitel může projevit svoji poslední vůli ve veřejné listině, zejména ve formě notářského zápisu.

§ 1339

Kdo sepisuje veřejnou listinu o závěti, přesvědčí se, zda se projev poslední vůle děje s rozvahou, vážně a bez donucení.

Svědkové závěti

§ 1340

(1) Svědci se zúčastní pořizování závěti takovým způsobem, aby byli s to potvrdit, že zůstavitel a pořizovatel jsou jedna a táž osoba. Svědek se podepíše na listinu obsahující závěť; k podpisu zpravidla připojí doložku poukazující na jeho vlastnost jako svědka a své osobní údaje.

(2) Svědkem nemůže být osoba nesvéprávná, nevidomá, neslyšící, němá, nebo osoba, která není znalá jazyka, v němž se projev vůle činí..

§ 1341

(1) Dědic nebo odkazovník není způsobilý svědčit o tom, co se mu zůstavuje. Stejně není způsobilá být svědkem osoba dědici nebo odkazovníkovi blízká, ani zaměstnanec dědice nebo odkazovníka.

(2) K platnosti ustanovení závěti učiněného ve prospěch některé z osob uvedených v odstavci 1 se vyžaduje, aby je zůstavitel napsal vlastní rukou, nebo aby je potvrdili tři svědci.

§ 1342

Ustanovení § 1341 platí obdobně i pro toho, koho zůstavitel povolal za vykonavatele závěti nebo správce pozůstalosti nebo kdo při pořizování závěti působí jako pisatel, předčítatel, tlumočník nebo úřední osoba.

Úlevy při pořizování závěti

§ 1343

(1) Kdo je pro nenadálou událost v patrném a bezprostředním ohrožení života, má právo pořídit soukromou závěť ústně před dvěma současně přítomnými svědky. Totéž právo má i ten, kdo se nachází v místě, kde je běžný společenský styk ochromen následkem mimořádné události a nelze-li po něm rozumně požadovat, aby pořídil v jiné formě.

(2) Nepořídí-li svědci záznam o zůstavitelově poslední vůli, bude důvodem dědické posloupnosti soudní protokol o výslechu svědků.

§ 1344

Je-li důvodná obava, že by zůstavitel zemřel dříve, než by mohl pořídit závěť ve formě notářského zápisu, může zaznamenat jeho poslední vůli starosta obce, v níž se zůstavitel nalézá, za přítomnosti dvou svědků. Za týchž podmínek může být závěť pořízena i před tím, kdo je podle právního předpisu oprávněn starostu zastupovat.

§ 1345

(1) Má-li pro to zůstavitel vážný důvod, může na palubě české námořní lodi nebo českého letadla zaznamenat zůstavitelovu poslední vůli za přítomnosti dvou svědků velitel lodi nebo letadla, popřípadě jeho zástupce, pokud mu v tom nebrání péče o bezpečnost plavby nebo letu. Platnost závěti nelze popřít tím, že zůstavitel neměl k pořízení závěti vážný důvod.

(2) Byla-li závěť pořízena podle odstavce 1 na palubě

- a) námořní lodi, zaznamenaná to velitel v lodním deníku a závěť bez zbytečného odkladu předá zastupitelskému úřadu České republiky, který je nejbližší přístavu, do něhož loď připluje, popřípadě orgánu veřejné moci, u něhož je loď zapsána v námořním rejstříku,
- b) letadla, zaznamenaná to velitel v palubním deníku a závěť předá bez zbytečného odkladu zastupitelskému úřadu České republiky, který je nejbližší místu, kde letadlo přistálo v zahraničí, popřípadě orgánu veřejné moci, u něhož je letadlo zapsáno v leteckém rejstříku.

§ 1346

(1) Za války a podobných vojenských operací může zaznamenat poslední vůli vojáka nebo jiné osoby náležející k armádě, která se nemůže obrátit za tím účelem na notáře, velitel české vojenské jednotky, pokud má hodnost důstojníka nebo vyšší, za přítomnosti dvou svědků. Byla-li závěť takto pořízena, i když se zůstavitel mohl obrátit na notáře, nelze tím platnost závěti popřít.

(2) Závěť pořízenou podle odstavce 1 odevzdá velitel bez zbytečného odkladu na hlavní velitelství, odkud se bez zbytečného odkladu předá ministerstvu národní obrany.

§ 1347

Byla-li závěť pořízena podle § 1344 zařídí obec bez zbytečného odkladu její úschovu u notáře v místě, kde má zůstavitel bydliště, popřípadě kde měl poslední bydliště. Byla-li závěť pořízena podle § 1345 nebo § 1346, zařídí totéž úřad, jemuž byla závěť předána.

§ 1348

(1) Pořídil-li zůstavitel podle § 1344, 1345 nebo 1346, vyžaduje se, aby osoba, která záznam pořídila, jej také s oběma svědky podepsala a zůstaviteli za přítomnosti obou svědků přečetla a aby zůstavitel potvrdil, že jde o projev jeho poslední vůle. Takto pořízená závěť se považuje za veřejnou listinu.

(2) Došlo-li při vyhotovování závěti k porušení předepsaných formalit, avšak je-li přesto jisté, že listina spolehlivě zaznamenává zůstavitelovu poslední vůli, nepůsobí to neplatnost závěti.

§ 1349

(1) Při pořizování závěti s úlevami mohou být svědky i osoby, které dosáhly čtrnáctého roku věku, a osoby, které byly ve svéprávnosti jen omezeny.

(2) Je-li závěť pořizena s úlevami, není její platnosti na újmu, že ji zůstavitel nebo svědek nepodepsal proto, že nemohl psát, nebo pro jinou závažnou překážku, je-li to v listině výslovně uvedeno.

§ 1350

Je-li zůstavitel naživu, pozbývá platnosti závěť pořizená podle § 1332 uplynutím dvou týdnů a podle § 1344, 1345, nebo § 1346 uplynutím tří měsíců ode dne pořízení. Tyto doby však nepočnou běžet ani neběží, dokud zůstavitel nemůže pořídit závěť ve formě notářského zápisu.

§ 1351

Mlčenlivost

Kdo působil při pořízení závěti nebo jiném právním jednání, pro které tento zákon vyžaduje náležitosti jako pro závěť, jako pisatel, svědek, předčítatel, tlumočník, schovatel nebo úřední osoba, zachová o obsahu zůstavitelovy vůle mlčenlivost, ledaže je zřejmá jiná vůle zůstavitele; poruší-li tuto povinnost, odčiní zůstaviteli újmu, kterou mu tím způsobil.

Pododdíl 3

Vedlejší doložky v závěti

§ 1352

(1) Zůstavitel může uvést v závěti podmínku, doložení času nebo příkaz.

(2) Směřuje-li vedlejší doložka jen k zřejmému obtěžování dědice nebo odkazovníka ze zjevné zůstavitelovy svévole, nepřihlíží se k ní. Nepřihlíží se ani k vedlejší doložce, která zjevně odporuje veřejnému pořádku nebo je nesrozumitelná.

§ 1353

Nepřihlíží se k vedlejší doložce, kterou zůstavitel ukládá dědici nebo odkazovníku, aby uzavřel či neuzavřel manželství, popřípadě aby v manželství setrval, anebo aby manželství zrušil; totéž platí obdobně o zapsaném partnerství. Zůstavitel však může zřídit někomu právo na dobu, než uzavře manželství nebo zapsané partnerství.

Vykonavatel závěti

§ 1354

(1) Zůstavitel může závětí povolat vykonavatele závěti a případně určit, jaké má povinnosti a zda i jak bude odměňován.

(2) Zjistí-li soud při projednávání dědictví, že byl vykonavatel závěti povolán, vyrozumí ho o tom. Vykonavatel závěti může z funkce kdykoli odstoupit; odstoupení je účinné, dojde-li soudu.

§ 1355

(1) Vykonavatel závěti dbá o řádné splnění poslední vůle zůstavitele s péčí řádného hospodáře. Náleží mu všechna práva potřebná k splnění jeho úkolů, včetně práva před soudem hájit platnost závěti, namítat nezpůsobilost dědice nebo odkazovníka a vůbec dbát o splnění zůstavitelových pokynů.

(2) Nepovolal-li zůstavitel i správce pozůstalosti, platí, že vykonavateli závěti náleží také správa pozůstalosti, dokud soud nerozhodne o jiném opatření.

§ 1356

Při námitce neplatnosti povolání do funkce může vykonavatel závěti uplatňovat svá práva a plnit své povinnosti až do právní moci rozhodnutí, že projev zůstavitelovy vůle není platný, pokud soud neučiní jiné opatření.

Správce pozůstalosti

§ 1357

(1) Zůstavitel může závětí povolat správce pozůstalosti nebo některé její části (dále „správce pozůstalosti“) a případně určit, jaké má povinnosti.

(2) Zjistí-li soud při projednávání dědictví, že byl správce pozůstalosti povolán, vyrozumí ho o tom. Správci pozůstalosti může z funkce kdykoli odstoupit; odstoupení je účinné, dojde-li soudu.

§ 1358

Byl-li povolán vykonavatel závěti, řídí se správce pozůstalosti jeho pokyny; jejich vzájemná práva a povinnosti se posoudí podle ustanovení o příkazu.

§ 1359

Společné ustanovení

Poruší-li vykonavatel závěti nebo správce pozůstalosti závažně své povinnosti, není-li schopen své povinnosti řádně plnit nebo je-li pro to jiný závažný důvod, může ho soud i bez návrhu odvolat.

Podmínky

§ 1360

Směřuje-li podmínka k jednání dědice nebo odkazovníka, které jím může být opakováno, musí být znovu vykonáno po smrti zůstavitele, třebaže se tak stalo již za zůstavitelova života, není-li zřejmá jiná vůle zůstavitele.

§ 1361

K nabytí toho, co bylo zůstaveno s odkládací podmínkou, je třeba, aby osoba, již bylo něco takto zůstaveno, přežila zůstavitele a byla způsobilá dědit.

§ 1362

(1) Uděluje-li se někomu právo s nemožnou rozvazovací podmínkou, nepřihlíží se k podmínce.

(2) Ustanovení závěti, kterým se někomu uděluje právo s nemožnou odkládací podmínkou, je neplatné.

Doložení času

§ 1363

Omezí-li zůstavitel někomu právo doložením času a není-li jisté, zda čas nastane, platí zůstavené právo za podmíněné.

§ 1364

Je-li čas určen tak, že rozhodná chvíle nastat musí, přechází zůstavené právo jako jiná nepodmíněná práva i na dědice té osoby, již bylo takto zůstaveno.

§ 1365

Je-li jisté, že doba vyměřená v závěti nastat nikdy nemůže, posoudí se toto doložení času jako nemožná podmínka. Bude-li však nepochybné, že se zůstavitel při určení času jenom zmýlil, určí se rozhodná chvíle podle jeho pravděpodobné vůle.

Poměr mezi osobou, která nabyla dědictví nebo odkaz s podmínkou nebo s doložením času, a jejím předchůdcem nebo nástupcem

§ 1366

(1) Dokud zůstává právo následného dědice odsunuto až bude splněna podmínka nebo až nastane doložený čas, je právo předního dědice, kterému dědictví připadlo, omezeno jako právo poživatele; ustanovení § 1321 až 1325 se použijí obdobně.

(2) Dědic, jehož právo bylo odloženo nařízením podmínky nebo doložením času, nabude, co mu bylo zůstaveno, s povinností přispět poměrně přednímu dědici na to, co on plnil na zůstavitelovy dluhy nebo nepominutelnému dědici na povinný díl..

§ 1367

Byl-li povolán přední a následný odkazovník, použije se § 1366 obdobně.

Příkaz

§ 1368

(1) Zůstaví-li zůstavitel někomu něco s připojením příkazu, posuzuje se příkaz jako rozvazovací podmínka, takže se zůstavení práva zmaří, nebude-li příkaz proveden, ledaže zůstavitel projeví jinou vůli.

(2) Zákaz zeizení nebo zatížení zavazuje obtíženého, jen je-li nařízen na určitou přiměřenou dobu a odůvodněn vážným zájmem hodným právní ochrany, jinak může soud na

návrh obtíženého rozhodnout, že se k zákazu nepřihlíží. Byl-li zákaz zapsán do veřejného seznamu, může obtížený požadovat, aby soud zákaz zrušil; soud návrhu nevyhoví, neprokáže-li se, že zájem na zrušení zákazu zřejmě převyšuje zájem na jeho zachování.

§ 1369

(1) Příkaz, který nelze přesně splnit, budiž splněn alespoň tak, aby mu bylo přibližně co možná vyhověno. Není-li možné ani to, podrží osoba obtížená příkazem to, co jí bylo zůstaveno, ledaže zůstavitel projeví jinou vůli.

(2) Kdo se učiní neschopným splnit příkaz, věda, že jej tím maří, pozbude, co mu bylo zůstaveno.

§ 1370

Právo vymáhat splnění příkazu má kromě osoby, jíž je příkaz k prospěchu, také vykonavatel závěti nebo jiná osoba k tomu v závěti povoláná.

§ 1371

(1) Směřuje-li příkaz k prospěchu více osob bez bližšího určení, splní obtížená osoba příkaz vůči právnické osobě oprávněné chránit zájmy těchto osob. Je-li takových právnických osob více a není-li zřejmá jiná zůstavitelova vůle, má volbu osoba obtížená příkazem; neprovede-li ji bez zbytečného odkladu, určí oprávněnou osobu soud na návrh toho, kdo na tom má právní zájem.

(2) Směřuje-li příkaz k veřejnému prospěchu, může splnění příkazu vymáhat i příslušný orgán veřejné moci.

§ 1372

Vysloví-li se zůstavitel o účelu, ke kterému něco někomu zanechává, ale neuloží-li povinnost k tomuto účelu zanechané věci použít, hledí se na jeho projev vůle jako na přání bez právní závaznosti.

§ 1373

Ustanovení, kterým zůstavitel dědici nebo odkazovníku přikáže s pohrůzkou ztráty nějaké výhody, aby závěti neodporoval, nemá právní účinky, jde-li jen o odpor proti pravosti závěti nebo proti výkladu jejího smyslu.

Pododdíl 4 **Zrušení závěti**

§ 1374

(1) Zůstavitel má právo závěť nebo její jednotlivá ustanovení kdykoli zrušit.

(2) Závěť se zrušuje odvoláním nebo pořízením pozdější závěti.

§ 1375

Pořízení nové závěti

Pořízením pozdější závěti se dřívější závěť ruší v rozsahu, v jakém nemůže vedle pozdější závěti obstát.

Odvolání závěti

§1376

K výslovnému odvolání závěti se vyžaduje projev vůle učiněný ve formě předepsané pro pořízení závěti.

§ 1377

(1) K odvolání závěti mlčky se vyžaduje zničení listiny, na níž byla závěť napsána. Zničí-li zůstavitel jen jeden z několika stejnopisů závěti, nelze z toho ještě usuzovat na její odvolání.

(2) Porušil-li zůstavitel listinu jiným způsobem, nebo neobnovil-li závěť, ač ví, že listina byla zničena nebo ztracena, ruší se tím závěť, plyne-li z okolností nepochybně zůstavitelův zrušovací úmysl.

§ 1378

(1) Byla-li závěť pořízena ve formě notářského zápisu, má zůstavitel právo požadovat kdykoli, aby mu závěť byla vydána; závěť lze vydat jen zůstaviteli osobně. Vydá-li se zůstaviteli závěť, považuje se za odvolanou; o tom zůstavitele poučí ten, kdo mu závěť vydal, a odvolání závěti i poučení poznamená na vydávané listině i ve svém spisu.

(2) Byla-li závěť uložena do úřední úschovy, má zůstavitel právo požadovat její vydání; vydání závěti nemá právní následky podle druhé věty odstavce 1.

§ 1379

Zruší-li zůstavitel novější závěť, ale dřívější uchová, má se za to, že dřívější závěť nepozbyla platnost a hledí se na ni, jako by nebyla zrušena.

§ 1380

Neúčinná zrušovací doložka

Prohlásí-li zůstavitel, že neplatná budou všechna jeho příští pořízení pro případ jeho smrti, anebo že budou neplatná taková pořízení, jež nebudou zřízena v určité formě, nepřihlíží se k tomu.

Oddíl 3 **Dědická smlouva**

§ 1381

(1) Dědickou smlouvou povolává zůstavitel druhou smluvní stranu nebo třetí osobu za dědice nebo odkazovníka a druhá strana to přijímá.

(2) Dědická smlouva vyžaduje formu veřejné listiny.

§ 1382

Co se v tomto oddílu stanoví o smluvním dědici, platí obdobně i pro smluvního odkazovníka.

§ 1383

(1) Dědickou smlouvu může uzavřít zletilý zůstavitel, který je plně svéprávný; je-li zůstavitel ve svéprávnosti omezen, může dědickou smlouvu uzavřít a závazek z ní změnit se souhlasem opatrovníka.

(2) Dědickou smlouvu mohou strany uzavřít a závazek z ní změnit jen osobním jednáním.

§ 1384

(1) Dědickou smlouvou nelze pořídit o celé pozůstalosti. Čtvrtina pozůstalosti musí zůstat volná, aby o ní zůstavitel mohl pořídit podle své zvlášť projevené vůle. Chce-li zůstavitel zanechat smluvnímu dědici i tuto čtvrtinu, může tak učinit závětí.

(2) Kdo byl ve svéprávnosti omezen pro závislost na návykové látce, anebo na hráčské vášni, může pořídit dědickou smlouvou jen o majetku, o němž je způsobilý pořídit závětí. Z tohoto majetku se počítá čtvrtina vyhrazená pořízení podle jeho zvlášť projevené vůle.

§ 1385

Byla-li dědická smlouva uzavřena s tím, že se ostatní dědici zřekli svého dědického práva, pozbývá zřeknutí se dědictví účinky, nedědí-li dědic povoláný v dědické smlouvě.

§ 1386

O podmínkách v dědické smlouvě platí § 446, rozvazovací podmínku však v dědické smlouvě ujednat nelze.

§ 1387

(1) Dědická smlouva nebrání zůstaviteli, aby se svým majetkem nakládal za svého života podle libosti. Strana povoláná za dědice nemůže přenést své právo na jinou osobu.

(2) Pořídí-li však zůstavitel pro případ smrti nebo uzavře-li darovací smlouvu tak, že to s dědickou smlouvou není slučitelné, může se smluvní dědic dovolat neúčinnosti těchto právních jednání.

§ 1388

(1) Dohodnou-li se strany, že zůstavitel převede na smluvního dědice majetek již za svého života, může být tento majetek sepsán ve formě veřejné listiny. V takovém případě, nepřevede-li zůstavitel všechnen svůj majetek, anebo získá-li po převodu další majetek, se dědická smlouva vztahuje jen na majetek takto převedený, ledaže bylo ujednáno něco jiného.

(2) Uskutečnilo-li se odevzdání ještě za života, přecházejí práva a povinnosti z dědické smlouvy na dědice smluvního dědice, ledaže bylo ujednáno něco jiného.

§ 1389

Své povinnosti z dědické smlouvy může zůstavitel zrušit i pořízením závěti. K účinnosti zrušení se vyžaduje souhlas smluvního dědice učiněný ve formě veřejné listiny.

§ 1390

Dědická smlouva neplatná pro nesplnění podmínek v § 1383 a 1384 nebo proto, že nevyhovuje ustanovením o smlouvách podle části čtvrté tohoto zákona, může mít přesto platnost závěti, má-li jinak všechny náležitosti závěti.

Zvláštní ustanovení o dědické smlouvě uzavřené mezi manželi

§ 1391

(1) Manželé mohou uzavřít dědickou smlouvu, podle níž jedna strana povolává druhou za dědice nebo za odkazovníka a druhá strana toto povolání přijímá, anebo se takto za dědice nebo za odkazovníky povolávají navzájem.

(2) Takovou smlouvou mohou pro případ vzniku manželství uzavřít i snoubenci, ale smlouva se stane účinnou až vznikem manželství.

§ 1392

(1) Rozvodem manželství se neruší práva a povinnosti z dědické smlouvy, ledaže dědická smlouva určí něco jiného. Po rozvodu manželství se každá strana může domáhat, aby dědickou smlouvu zrušil soud. Soud návrhu nevyhoví, směřuje-li proti tomu, kdo nezapříčinil rozvrat manželství a s rozvodem nesouhlasil.

(2) Prohlášením manželství za neplatné se ruší práva a povinnosti z dědické smlouvy, ledaže takové manželství již dříve zaniklo smrtí jednoho z manželů.

Díl 3

Odkaz

Oddíl 1

Všeobecná ustanovení

Zřízení odkazu

§ 1393

(1) Odkaz zůstavitel zřídí tak, že v pořízení pro případ smrti nařídí určité osobě, aby odkazovníku vydala předmět odkazu. Odkazovníkem může být jen osoba způsobilá dědit. Povolá-li zůstavitel dědice s určením, že ten určitou věc dědit nemá, považuje se to za zřízení odkazu zákonným dědicům.

(2) Darování závislé na podmínce, že obdarovaný dárce přežije, se považuje za odkaz, pokud se dárce nevzdal práva dar odvolat.

§ 1394

Odkaz může zřídit osoba způsobilá pořizovat závěti. Zůstavitel nezpůsobilý pořizovat může ze svého majetku odkázat jinému jen předměty malé hodnoty.

§ 1395

Zůstavitel může také dědici nebo spoludědicům zanechat přednostní odkaz; vzhledem k tomuto odkazu se budou posuzovat jako odkazovníci.

Obtížení odkazem

§ 1396

Odkazy připadají k tíži všem dědicům podle poměru jejich podílů, a to i tehdy, byla-li odkázána věc náležející jednomu ze spoludědiců. To neplatí, pokud zůstavitel zvlášť přikáže splnění odkazu jednotlivému spoludědici nebo odkazovníku.

§ 1397

Každému z dědiců musí zůstat z hodnoty dědictví alespoň čtvrtina odkazy nezatížená. Zatíží-li zůstavitel dědice více, má dědic právo na poměrné zkrácení odkazu.

§ 1398

(1) Okolnost, že hodnota dalšího odkazu, jenž byl uložen odkazovníku, přesahuje hodnotu odkazu, který mu byl zůstaven, nezavazuje odkazovníka povinnosti splnit, co mu zůstavitel uložil.

(2) Jestliže odkazovník odkaz nenabude, nabývá tuto povinnost ten, komu odkaz případně, nebo přenechá odkaz, který mu připadl, odkazovníku, který je na tento odkaz poukázán.

§ 1399

Zůstavitel, který odkazem pamatuje na určitou skupinu osob, jako jsou příbuzní, chudí a podobně, nebo na veřejně prospěšný, dobročinný či podobný účel, může ponechat dědici nebo někomu jinému, aby určil, jak a které z těchto osob nebo účelů mají být poděleny. Nevysloví-li se o tom zůstavitel, má volbu dědic. Nemůže-li dědic volbu vykonat, určí odkazovníky soud.

Náhradnictví při odkazech

§ 1400

Zůstavitel může při odkazu nařídit náhradnictví nebo svěřenské nástupnictví. Pro takové případy se přiměřeně použijí ustanovení § 1308 až 1325.

Odvolání odkazu

§ 1401

Má se za to, že odkaz byl odvolán, jestliže zůstavitel

- a) odkázanou věc zničí, nebo ji zcizí a znovu nenabude,
- b) odkázanou věc změní takovým způsobem, že to je již věc jiná, nebo
- c) odkázanou pohledávku vymůže a vybere.

§ 1402

Má se za to, že odkaz nebyl odvolán, pokud odkázanou věc nabyla jiná osoba nebo byla-li odkázaná věc změněna či zničena mimo vůli zůstavitele. Totéž platí, jestliže dlužník zůstaviteli vyrovnal odkázanou pohledávku z vlastního popudu.

Oddíl 2

Zvláštní pravidla o jednotlivých druzích odkazů

Pododdíl 1

Odkaz věcí určitého druhu

§ 1403

(1) Při odkazu věcí určitého druhu, je-li takových věcí v pozůstalosti více, rozhodne osoba obtížená odkazem, která věc bude odkazovníkovi vydána. Musí však zvolit takovou věc, kterou odkazovník bude moci užívat.

(2) Ponechá-li se odkazovníku, aby si z několika věcí sám vybral, může zvolit i věc nejlepší.

§ 1404

(1) Při odkazu věcí určitého druhu, která však v pozůstalosti není, není odkaz platný. Odkáže-li zůstavitel několik věcí určitého druhu a není-li jich v pozůstalosti určené množství, spokojí se odkazovník s těmi, které v pozůstalosti jsou.

(2) Neodkáže-li však zůstavitel věc určitého druhu výslovně ze svého vlastnictví a není-li taková věc v pozůstalosti, opatří ji osoba obtížená odkazem odkazovníku v jakosti přiměřené osobním poměrům a potřebě odkazovníka.

§ 1405

(1) Zůstavitel může pověřit i jinou osobu, aby zvolila, kterou z několika věcí má odkazovník dostat. Nevykoná-li tato osoba volbu, určí odkaz soud se zřetelem k osobním poměrům a potřebě odkazovníka.

(2) Soud určí odkaz také tehdy, když odkazovník nevykoná volbu, která mu byla ponechána, ve lhůtě stanovené k žádosti osoby obtížené odkazem.

§ 1406

Odkaz peněz zavazuje osobu obtíženou odkazem k jejich vyplacení, ať již hotové peníze v pozůstalosti jsou, nebo nejsou.

Pododdíl 2

Odkaz určité věci

§ 1407

Při opakování odkazu určité věci v jednom nebo několika ustanoveních nemá odkazovník právo na odkázanou věc i na její cenu zároveň. Jiné odkazy, byť i obsahují věc téhož druhu nebo stejnou peněžní částku, náleží odkazovníku, kolikrát jsou opakovány.

§ 1408

K odkazu věci, která v době pořízení závěti náležela odkazovníkovi se nepřihlíží. Nabyli-li ji později, uhradí se mu obecná cena věci; dostal-li ji však bezplatně od samotného zůstavitele, platí, že odkaz byl odvolán.

§ 1409

(1) Nepřihlíží se k odkazu věci cizí nenáležící ani zůstaviteli, ani dědici nebo odkazovníkovi, který ji má poskytnout někomu jinému. Mají-li uvedené osoby na odkázané věci podíl nebo právo, týká se odkaz jen tohoto podílu nebo práva.

(2) Nařídil-li zůstavitel, že cizí věc má být koupena a poskytnuta odkazovníku, avšak její vlastník ji nechce prodat za obecnou cenu, vyplátí se odkazovníku tato cena.

§ 1410

Zástava nebo jiné zatížení odkázané věci postihují příjemce jako závady odkazu.

Pododdíl 3
Odkaz pohledávky

§ 1411

Při odkazu pohledávky, která zůstaviteli náleží za někým jiným, postoupí osoba obtížená odkazem tuto pohledávku s příslušenstvím a případným zajištěním odkazovníku, vydá mu potřebné doklady o pohledávce a sdělí mu vše, co je k uplatnění pohledávky proti dlužníku zapotřebí.

§ 1412

Odkaz všech pohledávek zahrnuje sice všechny pohledávky po zřízení odkazu, nikoli však pohledávky vzniklé z převoditelných cenných papírů a vkladních knížek, ani pohledávky vázající na nemovitých věcech a pohledávky vznikající z práva věcného.

§ 1413

Odkaz pohledávky, kterou má zůstavitel za odkazovníkem, zavazuje obtíženou osobu k tomu, aby vydala odkazovníku kvitanci anebo vrátila dlužní úpis.

§ 1414

Prominutí dluhu se nevztahuje na dluhy vzniklé po zřízení odkazu. Promine-li se odkazem zajištění dluhu, neplyne z toho ještě, že byl prominut také dluh. Prodlouží-li se jen lhůta k placení, neplyne z toho ještě prominutí úroků.

§ 1415

(1) Odkaz dluhu, který má zůstavitel uhradit odkazovníku, má ten právní účinek, že zavazuje osobu obtíženou odkazem uznat dluh, který zůstavitel určitě vyjádří nebo odkazovník prokáže, a uhradit jej nejpozději ve lhůtě pro splnění ostatních odkazů bez zřetele k podmínkám a lhůtám, které obtížený se zůstavitelem ujednal.

(2) Nařídí-li zůstavitel, aby odkazovníkova pohledávka byla zajištěna, musí mu být poskytnuta dostatečná jistota.

§ 1416

Odkáže-li zůstavitel někomu stejnou částku, jakou mu je sám dlužen, má se za to, že nechtěl odkazem splnit dluh. Odkazovník obdrží dluh i odkaz.

Pododdíl 4
Jiné odkazy

Odkaz dětem a příbuzným

§ 1417

Děti se rozumí jen synové a dcery, jestliže zůstavitel pamatoval na děti někoho jiného. Jedná-li se však o vlastní děti zůstavitele, rozumí se tím i potomci, vstupující na jejich místo.

§ 1418

I při jiných odkazech než podle § 1393 až 1417 se použije obdobně § 1304.

Oddíl 3

Nabytí odkazu

§ 1419

- (1) Odkazovník nabývá právo na odkaz pro sebe a pro své nástupce smrtí zůstavitele.
- (2) O právu na odkaz, které má teprve vzniknout, platí § 1283 obdobně.

§ 1420

- (1) Odkázanou věc nabývá odkazovník způsobem, jakým se nabývá vlastnické právo.
- (2) Dospěje-li právo na odkaz, může se odkazovník domáhat vydání odkázané věci. Zapisuje-li se odkázaná věc do veřejného seznamu, nahradí vydání věci prohlášení vykonavatele závěti, jinak obtížené osoby, s úředně ověřeným podpisem; nebyla-li splatnost odkazu odložena, zapíše se odkazovník do veřejného seznamu přímo po zůstaviteli.

§ 1421

Před smrtí zůstavitele nemůže odkazovník právo na odkaz převést ani o něm pořídit.

§ 1422

Prohlásí-li odkazovník způsobem, jaký je stanoven pro odmítnutí dědictví, že odkaz nechce, hledí se na něho, jako by právo na odkaz vůbec nenabyl.

§ 1423

- (1) Odkaz jednotlivých věcí z pozůstalosti a odkaz práv vztahujících se k takovým věcem může být požadován ihned. To platí i pro odkaz menších odměn pro zaměstnance a odkazy veřejně prospěšné, dobročinné a podobné. Jiné odkazy jsou splatné za rok po smrti zůstavitele.
- (2) Ustanovení odstavce 1 se použije, není-li zřejmá jiná vůle zůstavitele.

§ 1424

Při odkazu jednotlivé věci náleží odkazovníku ode dne splatnosti odkazu plody a užitky i vše, co k věci přibude, včetně práv s věcí spojených. Od téhož dne postihují odkazovníka i závady na odkázané věci, jakož i její zhoršení nebo zkáza vzniklé ze skutečností, za které nikdo neodpovídá.

§ 1425

- (1) Při odkazu dávek splatných ročně, měsíčně nebo jinak nabude odkazovník právo k částce, která připadá na celou dobu, dožije-li se jejího počátku; splátka se však stane splatnou až v určenou dobu splatnosti.

(2) Při odkazu výživného platí obdobně § 805.

§ 1426

Právo odkazovníka na zajištění

(1) Při odkazu opakovaného plnění nebo při odkazu, jehož plnění se ještě nelze domáhat vzhledem k zákonné lhůtě nebo vzhledem k lhůtě či podmínce určené zůstavitelem má odkazovník vůči osobě obtížené odkazem právo na poskytnutí dostatečné jistoty. To neplatí, je-li zřejmé, že zajištění není potřeba.

(2) Jinak má odkazovník vůči osobě obtížené odkazem stejná práva jako každý jiný věřitel.

Uvolněný odkaz

§ 1427

(1) Odkaz, který odkazovník přijmout nemůže nebo nechce, napadne náhradníkovi. Není-li náhradník a je-li celým odkazem pamatováno na několik osob buď bez určení podílů, anebo všeobecným výrazem znamenajícím rovné podělení, přibude uvolněný podíl poměrně ostatním podílníkům.

(2) Je-li odkazovníku zůstaven určitý podíl, nemá právo na přírůstek podle odstavce 1, ledaže je zřejmá vůle zůstavitele zanechat vyjmenovaným odkazovníkům celý odkaz a že určením podílů nechtěl nic jiného než omezit odkazovníky navzájem.

(3) V ostatních případech povinnost splnit odkaz zanikne.

§ 1428

Kdo má prospěch z uvolnění odkazu nebo z toho, že povinnost splnit odkaz zanikne, toho postihují i břemena s odkazem spojená. To neplatí, jedná-li se jen o osobní úkony osoby odkazem původně obtížené.

Práva dědice vyhradivšího si soupis

§ 1429

Je-li čistá pozůstalost odkazy obtížena tak, že je téměř vyčerpána a dědic neuplatní právo podle § 1397, má dědic právo jen na náhradu nákladů učiněných při splnění odkazů a na přiměřenou odměnu za svou námahu. Nestačí-li pozůstalost k jejich úhradě, hradí náklady i odměnu odkazovníci poměrně podle hodnoty odkazů a dědic má k zajištění svého práva k odkázaným předmětům zadržovací právo.

§ 1430

(1) Nestačí-li čistá pozůstalost k úhradě všech dluhů a jiných povinných výdajů, odkazy se poměrně sníží.

(2) Nestačí-li čistá pozůstalost k vyřízení všech odkazů, uspokojí se přede všemi ostatními odkaz zaopatření, výchovy a výživy; ostatní odkazy se poměrně sníží.

(3) Dědic má práva stanovená v § 1429 a není povinen vyřizovat odkazy bez dostatečného zajištění.

(4) Obdržel-li však odkazovník již odkaz, provede se srážka podle hodnoty, jakou měl odkaz v době přijetí, a podle užitků, které již z něho získal. Odkazovník se zbaví povinnosti příspěvku tím, že vydá dědici odkaz i s užitky nebo jejich cenu. V ostatním se na odkazovníka hledí jako na poctivého držitele.

§ 1431

Správce pozůstalosti

Nebyl-li určen vykonavatel závěti a nechce-li dědic věnovat splnění poslední vůle svůj čas a námahu, soud na jeho návrh za tím účelem jmenuje správce pozůstalosti, nebo uloží splnění poslední vůle správci pozůstalosti již ustavenému.

Díl 4

Zákonná posloupnost

§ 1432

(1) Kde nedojde k posloupnosti podle dědické smlouvy nebo podle závěti, nastane zákonná posloupnost k pozůstalosti nebo k její části. Není-li zákonný dědic, nebo nenabude-li dědictví, stávají se dědici odkazovníci podle poměru hodnoty svých odkazů.

(2) Kdo nabyt dědictví proto, že dědic ani náhradník povolán dědickou smlouvou nebo závětí dědit nechtěl nebo nemohl, splní ostatní nařízení zůstavitele.

§ 1433

Odúmrt'

(1) Nedědí-li žádný dědic ani podle zákonné posloupnosti, připadá dědictví státu a na stát se hledí jako na zákonného dědice; stát však nemá právo odmítnout dědictví, ani právo na odkaz podle § 1393 odst. 1, věta druhá.

(2) Vůči jiným osobám má stát stejné postavení jako dědic, kterému svědčí výhrada soupisu.

§ 1434

První třída dědiců

(1) V první třídě dědiců dědí zůstavitelovy děti a jeho manžel, každý z nich stejným dílem.

(2) Nedědí-li některé dítě, nabývají jeho dědický podíl stejným dílem jeho děti; totéž platí i o vzdálenějších potomcích téhož předka.

§ 1435

Druhá třída dědiců

VARIANTA I:

(1) Nedědí-li zůstavitelovi potomci, dědí ve druhé třídě manžel, zůstavitelovi rodiče a dále ti, kteří žili se zůstavitelem nejméně po dobu jednoho roku před jeho smrtí ve společné domácnosti a kteří z tohoto důvodu pečovali o společnou domácnost nebo byli odkázáni výživou na zůstavitele.

(2) Dědici druhé třídy dědí stejným dílem, manžel však vždy nejméně polovinu pozůstalosti.

VARIANTA II:

(1) Nedědí-li zůstavitelovi potomci, dědí ve druhé třídě manžel a zůstavitelovi rodiče.

(2) Dědici druhé třídy dědí stejným dílem, manžel však vždy nejméně polovinu pozůstalosti.

§ 1436

Třetí třída dědiců

(1) Nedědí-li manžel ani žádný z rodičů, dědí ve třetí třídě stejným dílem zůstavitelovi sourozenci a ti, kteří žili se zůstavitelem nejméně po dobu jednoho roku před jeho smrtí ve společné domácnosti a kteří z tohoto důvodu pečovali o společnou domácnost nebo byli odkázáni výživou na zůstavitele.

(2) Nedědí-li některý ze sourozenců zůstavitele, nabývají jeho dědický podíl stejným dílem jeho děti.

§ 1437

Čtvrtá třída dědiců

Nedědí-li žádný dědic ve třetí třídě, dědí ve čtvrté třídě stejným dílem prarodiče zůstavitele.

§ 1438

Pátá třída dědiců

(1) Nedědí-li žádný z dědiců čtvrté třídy, dědí v páté třídě jen prarodiče rodičů zůstavitele. Prarodičům zůstavitelova otce připadá polovina dědictví, prarodičům zůstavitelovy matky druhá polovina. Obě dvojice prarodičů se dělí rovným dílem o polovinu, která na ně připadá.

(2) Nedědí-li jednotlivý člen dvojice, připadne uvolněná osmina druhému členu. Nedědí-li dvojice, připadne tato čtvrtina druhé dvojici téže strany. Nedědí-li ani jedna dvojice téže strany, připadá dědictví dvojicím druhé strany ve stejném poměru, v jakém se dělí o polovinu dědictví, která jim připadá přímo.

§ 1439

Šestá třída dědiců

Nedědí-li žádný z dědiců páté třídy, dědí v šesté třídě stejným dílem potomci dětí sourozenců zůstavitele a potomci prarodičů zůstavitele.

§ 1440

Několikeré příbuzenství

Je-li někdo se zůstavitelem příbuzný z více než z jedné strany, má z každé strany dědické právo, které by mu náleželo jako příbuznému z této strany.

Díl 5

Povinný díl

Započtení na povinný díl a na dědický podíl

Oddíl 1

Nepominutelní dědicové

§ 1441

Nepominutelnému dědici náleží z pozůstalosti povinný díl.

§ 1442

(1) Nepominutelnými dědici jsou děti zůstavitele, a nedědí-li, pak jsou jimi jejich potomci.

(2) Nezletilým potomkům se musí dostat alespoň tolik, kolik činí tři čtvrtiny jejich zákonného dědického podílu; zletilým potomkům alespoň tolik, kolik činí třetina jejich zákonného dědického podílu.

§ 1443

(1) Povinný díl může být zůstaven v podobě dědického podílu nebo odkazu, ale musí zůstat nepominutelnému dědici zcela nezatížen.

(2) K nařízení zůstavitele, která omezují povinný díl se nepřihlíží. Zůstaví-li se nepominutelnému dědici více než povinný díl, vztahuje se takové nařízení, učinil-li je zůstavitel v pořízení pro případ smrti, jen na část, která přesahuje hodnotu povinného dílu. To neplatí, zemře-li nepominutelný dědic před zůstavitelem, nebo nedědí-li z jiného důvodu.

(3) Zůstavitel může také nepominutelnému dědici uložit, aby se rozhodl pro to, co se mu zůstavuje s omezením, nebo pro povinný díl.

§ 1444

Kdo se zřekl dědictví nebo povinného dílu, kdo je nezpůsobilý dědit nebo kdo byl zůstavitelem vyděděn, nemá právo na povinný díl, ale při výpočtu povinných dílů ostatních dědiců se k němu hledí právě tak, jako by z dědického práva nebyl vyloučen.

Oddíl 2 **Vydědění**

§ 1445

(1) Ze zákonných důvodů lze nepominutelného dědice vyděděním vyloučit z dědického práva, nebo jej v tomto právu zkrátit.

(2) Zůstavitel může vydědit nepominutelného dědice, který je nezpůsobilý dědit podle § 1284 a 1285.

(3) Zůstavitel může dále vydědit nepominutelného dědice, který

- a) mu v rozporu s dobrými mravy neposkytl potřebnou pomoc,
- b) o zůstavitele neprojevuje opravdový zájem, jaký by v souladu s dobrými mravy projevovat měl,
- c) byl odsouzen pro trestný čin spáchaný za okolností svědčících o jeho zvrhlé povaze, nebo
- d) vede-li trvale nezřízený život.

(4) Přežije-li vyděděný potomek zůstavitele, nedědí ani potomci vyděděného potomka, ledaže zůstavitel projeví jinou vůli. Nedožije-li se vyděděný potomek smrti zůstavitele, pak jeho potomci dědí vyjma těch, kteří jsou samostatně vyloučeni z práva dědického.

§ 1446

Zůstavitel může vydědit i nepominutelného dědice, který je tak zadlužen nebo si počíná tak marnotratně, že tu je obava, že se pro jeho potomky nezachová povinný díl. Učinit to však může jen tak, že tento jeho povinný díl zůstaví dětem tohoto nepominutelného dědice, popřípadě, není-li jich, jejich potomkům.

§ 1447

Nevysloví-li zůstavitel důvod vydědění, má nepominutelný dědic právo na povinný díl, ledaže se proti němu prokáže zákonný důvod vydědění.

§ 1448

(1) Prohlášení o vydědění lze učinit nebo je lze změnit či zrušit stejným způsobem, jakým se pořizuje nebo ruší závěť.

(2) Stejným způsobem může zůstavitel prohlásit o některém z dědiců nikoli nepominutelných, jemuž svědčí zákonná posloupnost, že pozůstalost nenabude.

Oddíl 3 **Ochrana nepominutelného dědice**

§ 1449

Nepominutelný dědic vyděděný neplatně má právo na povinný díl; byl-li zkrácen na čistě hodnotě povinného dílu, má právo na jeho doplnění.

§ 1450

(1) Právo na povinný díl má i nepominutelný dědic, o němž bylo zůstaviteli známo, že je naživu, a přesto jej v závěti opominul.

(2) Dopustil-li se ten, kdo byl opominut nikoli omylem, něčeho, co je podle § 1430 a § 1431 důvod vydědění, hledí se na toto opominutí jako na vydědění učiněné mlčky a po právu.

§ 1451

Dokáže-li nepominutelný dědic, že jeho opominutí pochází jen z toho, že zůstavitel při pořízení pro případ smrti o něm nevěděl, má takový dědic právo na povinný díl, jaký mu náleží podle zákona.

§ 1452

Byl-li nepominutelný dědic zkrácen nebo opominut, přispějí dědici i odkazovníci k vyrovnání jeho práva poměrně.

Oddíl 4 **Výpočet povinného dílu**

§ 1453

(1) Nepominutelný dědic nemá právo na podíl z pozůstalosti, nýbrž jen na peněžní částku rovnající se hodnotě jeho povinného dílu.

(2) Ustanovení odstavce 1 nebrání, aby se nepominutelný dědic dohodl s dědici ze závěti nebo z dědické smlouvy jinak; zkrátí-li se tím však práva dalších věřitelů, je dohoda vůči nim neúčinná. Bude-li v průběhu řízení o dědictví ujednáno, že se nepominutelnému dědici namísto zaplacení vydá z pozůstalosti věc zapsaná do veřejného seznamu, zapíše se nepominutelný dědic do veřejného seznamu přímo po zůstaviteli.

§ 1454

(1) Pro stanovení výše povinného dílu se sepiše a odhadne majetek v pozůstalosti. Dluhy zůstavitele a závady, které na majetku vázly již v době smrti zůstavitele, se od hodnoty majetku odečtou.

(2) Nepominutelný dědic má právo být při odhadu, vznášet dotazy a uplatnit připomínky.

§ 1455

Při vypočtení povinného dílu se k pozůstalosti připočte to, co se připočítává na povinný díl podle § 1459 a 1460.

§ 1456

Povinný díl se stanoví bez zřetele na odkazy a jiné závady vznikající z pořízení pro případ smrti. Až do určení výše povinného dílu se nepominutelný dědic poměrně účastní na zisku a ztrátě pozůstalosti. Kdo má právo na povinný díl, má právo i na poměrné vyúčtování podílu na zisku a ztrátě pozůstalosti od smrti zůstavitele až do určení výše povinného dílu.

Oddíl 5
Započtení na povinný díl a na dědický podíl

§ 1457

Započtení na povinný díl nebo na dědický podíl nezakládá povinnost něco vydat, ledaže se jedná o případ uvedený v § 1800.

§ 1458

Při započtení se počítá hodnota toho, co bylo poskytnuto a co podléhá započtení, podle doby odevzdání. V mimořádných případech může soud rozhodnout jinak.

Započtení na povinný díl

§ 1459

(1) Na povinný díl se započte vše, co nepominutelný dědic z pozůstalosti skutečně nabyl odkazem nebo jiným zůstavitelovým opatřením.

(2) Na povinný díl se započte i to, co nepominutelný dědic od zůstavitele bezplatně obdržel v posledních třech letech před jeho smrtí, ledaže zůstavitel přikáže, aby se započtení provedlo za delší dobu; potomku se kromě toho započte i to, co od zůstavitele bezplatně obdržel dědicův předek. Při započtení se však nepřihlíží k obvyklým darováním.

§ 1460

(1)) Na povinný díl potomka se započte to, co mu zůstavitel dal za svého života na úlevu v nákladech spojených se založením samostatné domácnosti, se založením manželského či obdobného soužití nebo s nástupem povolání či se započtením podnikání; na povinný díl se započte i to, co zůstavitel použil na úhradu dluhů zletilého potomka. Stalo-li se tak dříve než v posledních třech letech před zůstavitelovou smrtí, provede se započtení, pokud zůstavitel neprojeví opačnou vůli.

(2) Potomkovi, který vstupuje na místo svého předka, se započte na povinný díl i co takto dostali od zůstavitele jeho rodiče, na jejichž místo vstupuje.

Započtení na dědický podíl

§ 1461

Dědické podíly se vypočtou stejně jako povinný díl.

§ 1462

Při posloupnosti dědiců podle pořízení pro případ smrti nebo při zákonné posloupnosti dědiců se započtení na dědický podíl provede, jen přikázal-li to zůstavitel projevem vůle učiněným ve formě předepsané pro pořízení závěti.

§ 1463

Soud může provést započtení na dědický podíl, i když to zůstavitel nepřikázal, byl-li by jinak nepominutý dědic neodůvodněně znevýhodněn; k obvyklým darováním se však nepřihlíží.

Díl 6

Právo některých osob na zaopatření

§ 1464

(1) Kdo by jinak byl nepominutelným dědicem, ale nemá právo na povinný díl, ten má právo na nutnou výživu, pokud se mu takové výživy nedostává a není schopen sám se živit. Takto však nemůže dostat z pozůstalosti více, než kolik by činil jeho povinný díl.

(2) Právo na zaopatření nemá ten, na jehož místě dědí jeho potomci, nebo jsou-li potomci na jeho místě povoláni k povinnému dílu.

§ 1465

(1) Pozůstalému manželu, jemuž byl zákonný dědický podíl odepřen nebo zkrácen, náleží až do uzavření nového manželství nutné zaopatření, pokud se mu ho jinak nedostává a není schopen sám se živit. Takto však nemůže dostat z pozůstalosti více, než kolik by činila polovina jeho zákonného dědického podílu. Právo na zaopatření nenáleží manželu, který bez vážných důvodů nesdílel se zůstavitelem společnou domácnost, manželu nezpůsobilému být dědicem, ani manželu, který se dědictví zřekl nebo je odmítl.

(2) Pozůstalému manželu náleží z pozůstalosti slušná výživa šest týdnů po smrti manžela. Je-li vdova těhotná, náleží jí slušná výživa až do konce šestého týdne po sňatí. Stejně právo má matka dítěte zůstavitele, která za něho nebyla provdána.

(3) Zaopatření podle odstavce 1 lze poskytnout, jen nezkrátí-li se jím právo na nutnou výživu podle § 1464. Bylo-li by právy podle odstavce 2 zkráceno právo na nutnou výživu podle § 1464, zkrátí se všechna tato práva tak, aby se vdově nebo matce zůstavitelova dítěte i nepominutelným dědicům dostalo stejně.

§ 1466

Na pozůstalého manžela přechází vlastnické právo k věcem, které tvoří základní vybavení rodinné domácnosti, a to i když není dědicem.

§ 1467

(1) Pozůstalému rodiči, jemuž byl zákonný dědický podíl odepřen nebo zkrácen, náleží nutné zaopatření, pokud se mu ho jinak nedostává a není schopen sám se živit. Takto však nemůže dostat z pozůstalosti více, než kolik by činila třetina jeho zákonného dědického podílu.

(2) Právo na zaopatření nenáleží rodiči nezpůsobilému být dědicem, rodiči který se dědictví zřekl nebo je odmítl, ani rodiči, který se dopustil činu zakládajícího důvod vydědění.

§ 1468

Osobám, které požívaly až do smrti zůstavitele bezplatné zaopatření v jeho domácnosti, přísluší stejné zaopatření ještě tři týdny po smrti zůstavitele.

Díl 7

Přechod pozůstalosti na dědice

Oddíl 1

Nabytí dědictví

§ 1469

(1) Dědictví se nabyvá k okamžiku smrti zůstavitele, neplyne-li z tohoto zákona, že se nabyvá později.

(2) Nabytí dědictví potvrzuje soud. Soud potvrdí nabytí dědictví osobě, jejíž dědické právo bylo prokázáno.

§ 1470

(1) Neuplatnil-li dědic dědické právo před soudem ve lhůtě, kterou soud stanoví, nezaniká dědici dědické právo, avšak při projednání pozůstalosti se k němu nepřihlíží. To platí i o dědickém právu neznámého dědice, který byl o svém právu vyrozuměn vyhláškou soudu a v určené lhůtě o sobě nedal vědět.

(2) Má-li neznámý nebo nepřítomný dědic opatrovníka, nemůže opatrovník učinit prohlášení, že tento dědic dědictví odmítá, nebo že je neodmítá, anebo přijímá.

§ 1471

Uplatňuje-li právo na dědictví více osob a odporují-li si, odkáže soud toho z dědiců, jehož právní důvod je slabší, aby své právo uplatnil žalobou. Nepodá-li tento dědic žalobu ve lhůtě určené soudem, nezaniká sice jeho dědické právo, avšak při projednání pozůstalosti se k němu nepřihlíží.

§ 1472

(1) Proti dědici, který se opírá o dědickou smlouvu nepopřenou co do pravosti, se k podání žaloby odkáže každý dědic ze závěti nebo dědic zákonný. Proti dědici, který se opírá o závěť nepopřenou co do pravosti, se odkáže k podání žaloby každý zákonný dědic.

(2) Uvede-li zůstavitel důvod vydědění, odkáže se k podání žaloby potomek, který tvrdí, že byl vyděděn neprávem. Není-li důvod vydědění uveden, odkáže se k podání žaloby ten, kdo má dědit na jeho místě.

Výhrada soupisu

§ 1473

(1) Zůstavitel nemůže dědici odejmout právo na výhradu soupisu pozůstalosti. Vzdají-li se tohoto práva strany dědické smlouvy, nepřihlíží se k tomu.

(2) Právo na výhradu soupisu lze uplatnit prohlášením učiněným ústně před soudem, anebo prohlášením zaslaným soudu v písemné formě. Vyhradí-li si dědic soupis s výhradami nebo podmínkami, nepřihlíží se k nim. To platí i pro prohlášení dědice, že výhradu soupisu neuplatňuje

§ 1474

Dědic má právo vyhradit si soupis pozůstalosti, uplatní-li je do jednoho měsíce ode dne, kdy ho soud o tomto právu vyrozuměl. Jsou-li pro to důležité důvody, soud lhůtu dědici prodlouží.

§ 1475

(1) O svéprávném, známém a přítomném dědici, který není manželem, potomkem, anebo předkem zůstavitele a ve lhůtě podle § 1474 se nevyjádří, platí, že neuplatňuje výhradu soupisu. Od ostatních dědiců si soud vyžádá po jejich předvolání a poučení výslovné vyjádření, ledaže vůči svéprávnému manželovi, potomkovi či předkovi dědice nastal účinek podle § 1480.

(2) Kdo si nevyhradil soupis pozůstalosti, nebo prohlásil, že právo výhrady soupisu neuplatňuje, nemůže si soupis vyhradit dodatečně.

Oddíl 2

Správa pozůstalosti a její soupis

Správa pozůstalosti

§ 1476

(1) Povolal-li zůstavitel správce pozůstalosti nebo vykonavatele závěti, spravuje pozůstalost až do potvrzení nabytí dědictví správce pozůstalosti, jinak vykonavatel závěti.

(2) Nebyl-li určen správce pozůstalosti ani vykonavatel závěti, zajistí správu pozůstalosti dědic a je-li dědiců více, pak všichni dědici, ledaže se dohodli jinak. To neplatí, nařídil-li soud jiné opatření.

§ 1477

Jmenuje-li soud správce pozůstalosti podle zvláštního zákona, ustanovení § 1476 se nepoužije.

§ 1478

(1) Osoba, která spravuje pozůstalost, vykonává její prostou správu. Souhlasí-li s tím soud, lze při správě z pozůstalosti něco zcizit nebo použít jako jistotu, pokud je to nutné v zájmu zachování hodnoty, podstaty a účelu spravovaného majetku; jinak za protiplnění. To platí i v případě změny účelu spravovaného majetku.

(2) Kdo spravuje pozůstalost, poskytne z ní splátky na zaopatření osobám, které na ně mají právo, a doručí odkazovníkům zprávu o odkazech, které jim připadly. Splatné odkazy vyrovná, schválí-li to soud.

§ 1479

(1) Dědici, jehož dědické právo je již jasně prokázáno, může soud povolit i před skončením řízení o dědictví, aby s určitými pozůstalostními předměty volně nakládal, pokud je splnění poslední vůle zůstavitele zabezpečeno nebo souhlasí-li ostatní zúčastnění.

(2) Uplatňuje-li právo na dědictví více osob, které se odporují, nelze opatření podle odstavce 1 učinit. Dostalo-li se však dědici výhody již dříve, nelze mu ji odejmout.

§ 1480

(1) Ujme-li se dědic, aniž je k tomu oprávněn, plné správy pozůstalosti, ruší se tím od počátku účinky výhrady soupisu, pokud ji případně učinil. To platí i tehdy, smísí-li dědic části pozůstalosti s částmi svého majetku, aniž lze rozlišit komu patří, ledaže tomu tak bylo již před smrtí zůstavitele. Stejný účinek vzhledem k výhradě soupisu nastane i vůči tomu z dědiců, v jehož přímém či nepřímém zastoupení někdo jiný pozůstalost takto spravoval. Spravuje-li takto pozůstalost osoba dědici blízká, má se za to, že jedná také jako jeho zástupce.

(2) Účinek podle odstavce 1 nenastane, rozdělí-li si dědici ještě před potvrzením nabytí dědictví jen písemnosti, podobizny nebo záznamy a jiné věci rodinné nebo upomínkové povahy.

Závěra pozůstalosti

§ 1481

(1) Soud učiní bez odkladu opatření zajišťující pozůstalost (závěru) jestliže

- a) některý z dědiců není svéprávný,
- b) některý z dědiců je neznámého pobytu,
- c) je obava, že je pozůstalost předlužena,
- d) věřitel navrhl odloučení pozůstalosti, nebo
- e) je-li tu jiný důležitý důvod pro zvláštní opatrnost.

(2) Je-li jen některý dědic nesvéprávný, nepřítomný nebo neznámý, lze se spokojit se závěrou takové části pozůstalosti, která stačí k uspokojení jeho práva. To platí i tehdy, je-li tu osoba, které přísluší právo na povinný díl.

§ 1482

Závěry není třeba, je-li v pozůstalosti nemovitá věc poskytující dostatečnou jistotu.

Soupis pozůstalosti

§ 1483

(1) Účelem soupisu pozůstalosti je zjistit pozůstalostní jmění a určit čistou hodnotu majetku v době smrti zůstavitele. Soupis pozůstalosti vyžaduje formu veřejné listiny, ledaže soud rozhodne podle § 1486.

(2) Neohrozí-li to vážně včasné provedení soupisu, může být soupisu přítomen a vznášet dotazy a činit připomínky

- a) vykonavatel závěti,

- b) správce dědictví,
- c) každý, kdo tvrdí a osvědčí své dědické právo nebo právo na povinný díl, nebo o kom je známo, že mu takové právo zřejmě náleží,
- d) věřitel, který si vyžádal odloučení pozůstalosti, a
- e) souhlasí-li soud, i jiná osoba, která na tom prokáže právní zájem; odkazovník však jen tehdy, hrozí-li, že bude povinen poměrně přispět na povinný díl.

§ 1484

(1) Soud nařídí soupis pozůstalosti, uplatní-li dědic právo výhrady soupisu, nebo je-li to potřebné pro výpočet povinného dílu.

(2) Soud nařídí soupis pozůstalosti také

- a) je-li mezi dědici osoba nesvéprávná, neznámá či nepřítomná, nebo právnická osoba veřejně prospěšná či zřízená ve veřejném zájmu (dále jen „osoba pod zvláštní ochranou“),
- b) je-li nejistota, zda je někdo dědicem nebo kdo je dědicem,
- c) žádá-li o to věřitel podle § 1508, nebo
- d) osvědčí-li věřitel, že tu je pro provedení soupisu jiný vážný důvod.

§ 1485

(1) Náklady na pořízení soupisu se hradí z pozůstalosti a jdou poměrně k tíži dědických podílů těch dědiců, jimž je soupis k prospěchu. Není-li dobře možné hradit náklady na pořízení soupisu z pozůstalosti, uloží soud těmto dědicům, aby na úhradu nákladů poměrně přispěli.

(2) Nařídil-li soud soupis pro potřebu výpočtu povinného dílu, hradí se náklady z pozůstalosti a jdou poměrně k tíži všech dědiců a osoby, která má právo na povinný díl. Není-li dobře možné hradit náklady na pořízení soupisu z pozůstalosti, uloží soud těmto osobám, aby na úhradu nákladů poměrně přispěli.

(3) Požaduje-li někdo soupis, aniž pro to má vážný důvod, soud mu uloží, aby náklady soupisu nesl ze svého.

§ 1486

(1) Odůvodňují-li to okolnosti případu, může soud rozhodnout o nahrazení soupisu pozůstalosti seznamem pozůstalostního majetku vyhotoveném správcem pozůstalosti a potvrzeném všemi dědici. Nebyl-li správce pozůstalosti dosud ustaven, může jej za tím účelem jmenovat soud.

(2) V jednoduchých případech může soud rozhodnout, neodporují-li tomu dědicové, o nahrazení soupisu pozůstalosti společným prohlášením dědiců o pozůstalostním majetku.

§ 1487

(1) Prokáže-li se, že prohlášení nebo seznam podle § 1486 neodpovídají skutečnosti v rozsahu nikoli nepodstatném,

- a) ruší se tím dědicům od počátku účinky výhrady soupisu, pokud ji případně učinili, a
- b) osoba uvedená v § 1483 má právo žádat, aby soud nařídil nový soupis pozůstalosti, prokáže-li na tom právní zájem.

(2) Účinek podle odstavce 1 písm. a) nenastane vůči osobě pod zvláštní ochranou, ledaže se prokáže, že pozůstalostní majetek úmyslně zatajila. Tento účinek nenastane ani vůči dědici, který prokáže, že nezavinil neúplnost prohlášení nebo seznamu.

(3) Způsobil-li správce, že seznam podle § 1486 není úplný, nahradí škodu z toho vzešlou.

§ 1488

Je-li znám věřitel, soud mu oznámí, že byl proveden soupis pozůstalosti a umožní mu vyjádřit se k soupisu.

Oddíl 3

Potvrzení dědictví

§ 1489

(1) Soud potvrdí dědictví tomu, kdo dědictví neodmítl a má podle průběhu řízení o dědictví nejlepší dědické právo, poté, co je zabezpečeno, že vůle zůstavitele bude náležitě splněna.

(2) Byl-li povolán vykonavatel závěti, potvrdí soudu splnění zůstavitelových nařízení; nebyl-li povolán, prokáží to soudu dědicové. Neshodnou-li se dědici nebo odporují-li tomu, co potvrdil vykonavatel závěti, rozhodne soud, jak důkaz opatří.

§ 1490

(1) Byly-li nařízeny odkazy, soud potvrdí dědictví až poté, co mu bude prokázáno, že

- a) že odkazovníkům byly podány zprávy o odkazu,
- b) že splatné odkazy nesvéprávným osobám, osobám veřejně prospěšným nebo zřízeným ve veřejném zájmu nebo odkazy učiněné za dobročinným a veřejně prospěšným účelem byly splněny a že splnění nesplatných odkazů bylo zajištěno a
- c) že bylo zajištěno i splnění odkazů neznámým nebo nepřítomným osobám.

(2) Soud může jistotu prominout, je-li zřejmě zbytečná.

§ 1491

(1) Jedinému dědici soud potvrdí, že dědictví nabyt. Uvede, kdo je dědicem, či pozůstalost nabývá, z jakého důvodu a zda se tak děje s výhradou soupisu, nebo bez ní.

(2) Několika dědicům soud potvrdí i dědické podíly ve výši po případném započtení na dědický podíl a po započtení případných odkazů. Při rozdělení pozůstalosti soud rovněž potvrdí, jaké dědictví každý dědic nabyt a z jakého důvodu k rozdělení dědictví dochází.

(3) Je-li nařízena dědická posloupnost zřízením svěrenského nástupnictví, doložením času nebo jiným způsobem, soud potvrdí, že byla nařízena, kdo následuje jako následný dědic a za jakého předpokladu. Určil-li zůstavitel, že přední dědic může s dědictvím volně nakládat, soud potvrdí i to.

§ 1492

(1) Dědicové si mohou před soudem v řízení o dědictví dohodnout, jaká bude výše jejich dědických podílů. Soud dohodu schválí, neodporuje-li zájmu osoby pod zvláštní ochranou.

(2) Dědí-li se na základě pořízení pro případ smrti, mohou si dědici dohodnout jinou výši dědických podílů, než jakou jim zůstavitel vyměřil, pokud to zůstavitel nevyloučil.

(3) Dědí-li se podle zákonné posloupnosti, má dědic právo požadovat po ostatních dědicích vypořádání, pokud se staral o zůstavitele delší dobu nebo přispěl značnou měrou k udržení či zvětšení zůstavitelova majetku prací, peněžitou podporou nebo podobným způsobem, aniž byl za to odměňován. Vypořádání se poskytne ve výši přiměřené trvání a rozsahu toho, co plnil, a hodnotě pozůstalosti; o tuto výši se zvětší jeho dědický podíl. To platí i v případě, že dědic, který není pozůstalým manželem, plnil vůči zůstaviteli vyživovací nebo obdobnou povinnost.

Oddíl 4

Rozdělení pozůstalosti

§ 1493

(1) Pořídil-li zůstavitel pro případ smrti, rozdělí se pozůstalost podle jeho vůle. Nevyloučil-li však jiné rozdělení, mohou se dědici před soudem dohodnout, že si pozůstalost rozdělí i jinak; to neplatí, pověřil-li zůstavitel třetí osobu, aby rozdělení provedla podle vlastního spravedlivého uvážení.

(2) Přidělil-li zůstavitel dědicům jednotlivé věci ze svého jmění, aniž výslovně přikázal, že pozůstalost musí být rozdělena, jak nařídil, nebo že povolaný dědic může přijmout jen, co mu bylo přiděleno, popřípadě, že určitá věc má zůstat ve spoluvlastnictví dědiců, hledí se na jeho projev vůle jako na přání bez právní závaznosti.

§ 1494

(1) Nepořídil-li zůstavitel pro případ smrti, mohou se dědici dohodnout o rozdělení pozůstalosti jakkoli.

(2) Nepořídil-li zůstavitel o některé části pozůstalosti nebo nepřikázal-li, jak má být pozůstalost nebo její část rozdělena, nebo není-li rozdělení pozůstalosti podle zůstavitelovy vůle vůbec možné, použije se ustanovení odstavce 1 obdobně.

§ 1495

(1) Soud dohodu dědiců o rozdělení schválí, neodporuje-li vůli zůstavitele a v jejich mezích ani zájmům osoby pod zvláštní ochranou. Neschválí-li soud dohodu, potvrdí dědicům nabytí dědictví podle výše jejich dědických podílů.

(2) K platnosti dohody o rozdělení pozůstalosti se vyžaduje, aby v důsledku jejího uzavření byla rozdělena pozůstalost celá. Dohodou lze zřídit i věcné břemeno nebo zástavní či jiné věcné právo, i když o něm zůstavitel nepořídil.

§ 1496

(1) Soud rozdělí pozůstalost podle nařízení zůstavitele. Pověřil-li zůstavitel rozdělením pozůstalosti třetí osobu, soud rozdělí pozůstalost podle jejího určení; k rozdělení se však nepřihlédne, je-li zjevně nespravedlivé.

(2) Kde se nařízení zůstavitele nedostává, rozdělí soud pozůstalost schválením dohody dědiců; nedošlo-li k dohodě, soud pozůstalost rozdělí, požádají-li o to všichni dědicové a není-li mezi nimi sporu, co do pozůstalosti náleží. Přitom dbá zájmů osoby pod zvláštní ochranou.

(3) V ostatních případech soud pozůstalost nerozdělí a potvrdí dědicům nabytí dědictví podle dědických podílů.

§ 1497

Při rozdělení pozůstalosti lze vypořádat právo na náhradu z poměrů mezi spoludědici, provést započtení na dědický podíl a započtení odkazů.

§ 1498

(1) Podle okolností mohou být také pohledávka nebo dluh přiděleny jednotlivému dědici. Přidělí-li se dluh některému dědici, nedotýká se to práv věřitele.

(2) Dědic zkrácený na svém podílu přidělením vadné věci má vůči spoludědicům právo na náhradu toho, oč byl vadou zkrácen.

§ 1499

(1) Rozděluje-li pozůstalost soud na žádost dědiců, zřídí výkaz, jehož základem je soupis pozůstalosti nebo soupis potvrzený všemi dědici. Bylo-li něco z pozůstalosti prodáno z vůle dědice po právu, zahrne se do pozůstalosti dosažená kupní cena, při jiném zcizení z vůle dědice pak obecná cena v den vzniku dědického práva. Na podíl každého z dědiců vyjádřený v penězích se přidělí jednotlivé předměty podle ceny uvedené ve výkazu.

(2) Není-li cena některého předmětu zřejmá, stanoví ji soud odhadem, pokud předmět nepřidělí všem dědicům podle jejich podílů.

Oddíl 5

Dluhy postihující dědice

§ 1500

(1) Dluhy zůstavitele přecházejí na dědice, ledaže zákon stanoví pro jednotlivé případy jinak.

(2) Dědic je zavázán k úhradě nákladů pohřbu zůstavitele a opatření jeho pohřebiště, ledaže tyto náklady byly z pozůstalosti uhrazeny podle § 1354 odst. 2.

§ 1501

(1) Dědic se nemůže zprostit povinnosti založené mu pořizem pro případ smrti odmítnutím dědictví z tohoto pořizení s tím, že uplatní své právo jako dědic ze zákona. Může se stát dědicem z pořizení pro případ smrti, nebo dědictví odmítnout.

(2) Nepominutelný dědic může dědictví odmítnout s výhradou povinného dílu.

§ 1502

Práva věřitelů před potvrzením dědictví

Dokud soud nepotvrdí dědici nabytí dědictví, mohou věřitelé vymáhat plnění jen vůči tomu, kdo spravuje pozůstalost, a domáhat se uspokojení jen z majetku náležejícího do pozůstalosti.

Právní účinky neuplatnění výhrady soupisu

§ 1503

Neuplatnil-li dědic výhradu soupisu, hradí dluhy zůstavitele v plném rozsahu. Neuplatnilo-li výhradu soupisu více dědiců, hradí dluhy zůstavitele společně a nerozdílně.

§ 1504

Provedení soupisu nemá právní účinky pro rozsah povinnosti k hrazení dluhů u dědice, který výhradu soupisu neuplatnil.

Právní účinky výhrady soupisu

§ 1505

Uplatnil-li dědic výhradu soupisu, hradí dluhy zůstavitele do výše ceny nabytého dědictví.

§ 1506

Každý z dědiců, který uplatnil výhradu soupisu, hradí dluhy zůstavitele společně a nerozdílně s ostatními dědici, věřitel však může po každém dědici vyhradivšímu si soupis požadovat plnění jen do výše odpovídající jeho dědickému podílu.

§ 1507

Postih mezi spoludědici se řídí podle obecných ustanovení o společných dluzích.

Odloučení pozůstalosti

§ 1508

(1) Věřitel, který osvědčí obavu z předlužení dědice, může předtím, než soud potvrdil nabytí dědictví, navrhnout, aby pozůstalost zůstala odloučena od jmění dědice. Soud návrhu nevyhoví, je-li zřejmé, že k obavě není důvod.

(2) Návrh na odloučení pozůstalosti nebrání, aby soud nabytí dědictví potvrdil.

§ 1509

Z odloučené pozůstalosti se uspokojí věřitel, který si odloučení vyžádal. Tento věřitel však ztrácí právo uspokojit se z ostatního dědicova majetku, a to i v případě, že dědic neuplatnil výhradu soupisu.

Vyhledání dluhů zůstavitele

§ 1510

Dědic, který si vyhradil soupis, nebo ten, kdo pozůstalost spravuje, může před rozhodnutím soudu o potvrzení dědictví navrhnout, aby soud pro vyhledání dluhů zůstavitele věřitele vyzval, aby v přiměřené lhůtě ohlásili a doložili své pohledávky. Dokud nebude skončeno řízení, které se takto zavede, nemá dědic, ani ten, kdo spravuje pozůstalost, povinnost uspokojovat věřitele.

§ 1511

(1) Věřitel, který se ve lhůtě nepřihlásí, nemá právo na uhrazení vůči dědici, je-li pozůstalost vyčerpána uhrazením ohlášených pohledávek.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije

- a) prokáže-li věřitel, že dědic věděl o pohledávce, nebo
- b) zajišťuje-li pohledávku věřitele zástavní nebo jiné věcné právo k věci náležející do pozůstalosti.

§ 1512

Nebylo-li žádáno o výzvu věřitelům, nebo uspokojí-li dědic některého z hlásících se věřitelů bez zřetele na práva ostatních, a nedosáhne-li proto některý věřitel úplného uhrazení pohledávky z pozůstalosti, je dědic věřiteli zavázán nad rámec uvedený v § 1491, a to až do výše, jaké by věřitel dosáhl uspokojení při likvidaci pozůstalosti podle zvláštního zákona.

Díl 8

Zcizení dědictví

§ 1513

(1) Po smrti zůstavitele lze dědictví zcizit. Nabyvatel vstupuje do práv a povinností náležejících k pozůstalosti.

(2) Nebyl-li při zcizení vzat za základ seznam práv a povinností, je zcizení dědictví odvázná smlouva. Byl-li takový seznam vzat za základ smlouvy, záleží na jejím obsahu, nakolik se při určení práv a povinností stran použijí také § 1515 a 1516.

(3) Smlouva vyžaduje formu veřejné listiny.

§ 1514

Strany oznámí bez zbytečného odkladu soudu, který vede řízení o dědictví, že dědictví bylo zcizeno.

§ 1515

(1) Nabyvatel nemá právo na věc náležející zciziteli nikoli jako dědici, ale z jiného právního důvodu, ani na písemnosti, podobizny a záznamy rodinné povahy.

(2) Nabyvateli naproti tomu náleží vše, co k dědictví přibude tím, že ubude odkazovník nebo spoludědic nebo jakýmkoliv jiným způsobem, měl-li by na to zcizitel právo.

§ 1516

Nabyvateli náleží i vše, co dědic již dědictvým právem obdržel. Nabyvatel však dědici nahradí, co dědic vynaložil ze svého k nastoupení dědictví nebo na pozůstalost a, není-li jinak ujednáno, i náklady pohřbu zůstavitele a opatření pohřebiště.

§ 1517

Spravoval-li zcizitel pozůstalost dříve, než byla nabyvateli vydána, je vůči nabyvateli zavázán jako příkazník.

§ 1518

Zcizitel dědictví odpovídá nabyvateli za pravost svého dědictvého práva, jak je byl udal. Utrpí-li nabyvatel škodu, zcizitel ji nahradí podle čtvrté části tohoto zákona.

§ 1519

Nabyvatel i zcizitel dědictví jsou věřitelům za dluhy zůstavitele zavázáni společně a nerozdílně.

ČÁST ČTVRTÁ

Relativní majetková práva

Hlava I

Obecná ustanovení o závazcích

Díl 1

Vznik závazků a jejich obsah

§ 1520

Ze závazku má věřitel vůči dlužníku právo na určité plnění jako pohledávku a dlužník má povinnost toto právo splněním dluhu uspokojit.

§ 1521

Plnění, které je předmětem závazku, musí být majetkové povahy a odpovídat zájmu věřitele, i když není jen majetkový.

§ 1522

(1) Závazek vzniká ze smlouvy, z protiprávního činu, nebo ze skutečnosti, která je k tomu podle právního řádu způsobilá.

(2) Ustanovení o závazcích, které vznikají ze smluv, se použijí přiměřeně i na závazky, vznikající na základě jiných skutečností.

Díl 2

Smlouva

Oddíl 1

Obecná ustanovení

§ 1523

(1) Smlouvou projevují strany vůli zřít mezi sebou závazek a řídit se obsahem smlouvy.

(2) Ustanovení o smlouvách se použijí přiměřeně i na projev vůle, kterým se jedna osoba obrací na osoby jiné, ledaže to vylučuje povaha projevu vůle nebo zákon.

§ 1524

Smlouva je uzavřena, jakmile si strany ujednaly její obsah. V mezích právního řádu je stranám ponecháno na vůli dohodnout se svobodně o smlouvě a určit její obsah.

§ 1525

Považují-li strany smlouvu za uzavřenou, ač si ve skutečnosti neujednaly náležitost, již měly ve smlouvě ujednat, hledí se na projev jejich vůle jako na uzavřenou smlouvu, lze-li, zvláště s přihlédnutím k jejich následnému chování, rozumně předpokládat, že by smlouvu byly uzavřely i bez ujednání této náležitosti. Dala-li však některá ze stran již při uzavírání smlouvy najevo, že dosažení shody o určité náležitosti je předpokladem uzavření smlouvy, má se za to, že smlouva uzavřena nebyla; tehdy ujednání o ostatních náležitostech strany nezavazuje, ani byl-li o nich vyhotoven zápis.

§ 1526

Každá z několika smluv uzavřených při témže jednání nebo zahrnutých do téže listiny se posuzuje samostatně. Plyne-li z povahy několika smluv nebo z jejich účelu, známého stranám při uzavření smlouvy, že jsou na sobě závislé, je vznik každé z nich podmínkou vzniku ostatních smluv. Zánik závazku z některé z nich bez uspokojení věřitele zrušuje ostatní závislé smlouvy, a to s obdobnými právními účinky.

§ 1527

(1) Každý může svobodně vést jednání o smlouvě a neodpovídá za to, že ji neuzavře, ledaže jednání o smlouvě zahájí nebo v takovém jednání pokračuje, aniž má úmysl smlouvu uzavřít.

(2) Při jednání o uzavření smlouvy si smluvní strany vzájemně sdělí všechny skutkové a právní okolnosti, o nichž ví nebo vědět musí tak, aby se každá ze stran mohla přesvědčit o možnosti uzavřít platnou smlouvu a aby byl každé ze stran zřejmý její zájem smlouvu uzavřít.

§ 1528

(1) Dospějí-li strany při jednání o smlouvě tak daleko, že se uzavření smlouvy jeví jako vysoce pravděpodobné, jedná nepoctivě ta strana, která přes důvodné očekávání druhé strany v uzavření smlouvy jednání o uzavření smlouvy ukončí, aniž pro to má spravedlivý důvod.

(2) Strana, která jedná nepoctivě, nahradí druhé straně škodu, nanejvýš však v tom rozsahu, který odpovídá ztrátě z neuzavřeného obchodu v obdobných případech.

§ 1529

(1) Poskytnou-li si strany při jednání o smlouvě údaje a sdělení, má každá z nich právo vést o tom záznamy, i když smlouva nebude uzavřena.

(2) Získá-li strana při jednání o smlouvě o druhé straně důvěrný údaj nebo sdělení, dbá, aby nebyly zneužity, nebo aby nedošlo k jejich prozrazení bez zákonného důvodu. Poruší-li tuto povinnost a obohatí-li se tím, vydá druhé straně, oč se obohatila; právo na náhradu škody tím není dotčena.

Oddíl 2

Uzavření smlouvy

Návrh na uzavření smlouvy

§ 1530

Z návrhu na uzavření smlouvy (dále jen „nabídka“) musí být zřejmé, že ten, kdo jej činí, má úmysl uzavřít určitou smlouvu s osobou, vůči níž nabídku činí.

§ 1531

(1) Právní jednání směřující k uzavření smlouvy, je nabídkou, pokud obsahuje podstatné náležitosti smlouvy tak, aby smlouva mohla být uzavřena jeho jednoduchým a nepodmíněným přijetím, a pokud z něho plyne vůle návrhovatele být smlouvou vázán, bude-li nabídka přijata.

(2) Má se za to, že návrh dodat zboží nebo poskytnout službu za určenou cenu učiněný při podnikatelské činnosti veřejnou reklamou, v katalogu nebo vystavením zboží je nabídkou s výhradou vyčerpání zásob nebo ztráty schopnosti podnikatele plnit.

§ 1532

Projev vůle, který nevyhovuje § 1531, není nabídkou, a nemůže být proto přijato. Obsahuje-li projev vůle slib plnění za určitý výkon nebo výsledek, jedná se o veřejný příslib, jinak o pouhou výzvu k podání nabídky. Totéž platí o projevu, který směřuje vůči neurčitému okruhu osob nebo který má povahu reklamy, pokud z něho jasně neplyne něco jiného.

§ 1533

Nabídka učiněná ústně musí být přijata bezodkladně, ledaže něco jiného plyne z jejího obsahu nebo z okolností, za nichž se stala. Totéž platí, byla-li přítomně osobě předložena nabídka učiněná v písemné formě.

§ 1534

Nabídka učiněná v písemné formě vůči nepřítomné osobě musí být přijata ve lhůtě uvedené v nabídce. Není-li lhůta uvedena, lze nabídku přijmout v době přiměřené povaze navrhované smlouvy a rychlosti prostředků, jež navrhovatel použil pro zaslání nabídky.

§ 1535

Nabídka je neodvolatelná, je-li to v ní výslovně vyjádřeno, anebo dohodnou-li se tak strany. Nabídka je rovněž neodvolatelná, plyne-li to z jednání stran o uzavření smlouvy, z jejich předchozího obchodního styku, anebo ze zvyklostí.

§ 1536

Odvolání a zrušení nabídky na uzavření smlouvy

(1) Nabídka může být odvolána, dojde-li odvolání druhé straně dříve, než odeslala přijetí nabídky. Není-li v nabídce vyhrazen opak, nelze ji odvolat ve lhůtě stanovené pro její přijetí. Nabídku nelze odvolat, je-li v ní vyjádřena neodvolatelnost.

(2) Nabídku, i když je neodvolatelná, lze zrušit, dojde-li zrušovací projev druhé straně před doručením nabídky nebo alespoň současně s ním.

§ 1537

Zemře-li některá ze stran, anebo pozbude-li svéprávnosti, nabídka nezanikne, není-li z nabídky samé, anebo z povahy nebo účelu navrhované smlouvy zřejmý opak.

Přijetí nabídky

§ 1538

(1) Osoba, které je nabídka určena, nabídku přijme, projeví-li s ní včas vůči navrhovateli souhlas. Mlčení nebo nečinnost samy o sobě přijetím nejsou.

(2) Projev vůle, který obsahuje dodatky, výhrady, omezení nebo jiné změny, je odmítnutím nabídky a považuje se za novou nabídku. Přijetím nabídky je však odpověď, která vymezuje obsah navržené smlouvy jinými slovy.

(3) Odpověď s dodatkem nebo odchylkou, která podstatně nemění podmínky nabídky, je přijetím nabídky, pokud navrhovatel bez zbytečného odkladu takové přijetí neodmítne. Navrhovatel může přijetí nabídky s dodatkem nebo odchylkou předem vyloučit již v nabídce nebo jiným způsobem, který nevzbuzuje pochybnost.

§ 1539

Při nabídce určené více osobám je smlouva uzavřena, přijmou-li všechny tyto osoby nabídku, pokud z obsahu nabídky vyplývá úmysl navrhovatele, aby se stranou smlouvy staly všechny osoby, jimž je nabídka určena, anebo lze-li takový úmysl rozumně předpokládat z okolností, za nichž byla nabídka učiněna. Totéž obdobně platí, je-li zřejmý úmysl navrhovatele, aby se stranou smlouvy stal určitý počet těchto osob.

§ 1540

Přijetí nabídky lze zrušit, dojde-li zrušení navrhovatel nejpozději s přijetím.

§ 1541

(1) I pozdní přijetí nabídky má účinky včasného přijetí, jestliže navrhovatel bez zbytečného odkladu alespoň ústně vyrozumí osobu, které nabídku učinil, že přijetí považuje za včasné, nebo se podle smlouvy začne chovat.

(2) Plyne-li z písemnosti, která vyjadřuje přijetí nabídky, že byla odeslána za takových okolností, že by došla navrhovatel včas, kdyby její přeprava byla probíhala obvyklým způsobem, má pozdní přijetí účinky včasného přijetí, ledaže navrhovatel bez odkladu vyrozumí alespoň ústně osobu, které byla nabídka určena, že považuje nabídku za zaniklou.

§ 1542

S přihlédnutím k obsahu nabídky nebo k praxi, kterou strany mezi sebou zavedly, nebo je-li to obvyklé, může osoba, které je nabídka určena, nabídku přijmout tak, že se podle ní zachová, zejména poskytne-li nebo přijme-li plnění. Přijetí nabídky je účinné v okamžiku, kdy k jednání došlo, došlo-li k přijetí včas.

§ 1543

Smlouva je uzavřena okamžikem, kdy přijetí nabídky nabývá účinnosti.

Oddíl 3

Obsah smlouvy

§ 1544

(1) Zákonná ustanovení upravující jednotlivé typy smluv se použijí na smlouvy, jejichž obsah zahrnuje podstatné náležitosti smlouvy stanovené v základním ustanovení pro každou z těchto smluv.

(2) Strany mohou uzavřít i takovou smlouvu, která není zvláště jako typ smlouvy upravena, ujednájí-li dostatečně práva a povinnosti.

§ 1545

Je-li smlouva bezúplatná, má se za to, že se dlužník chtěl zavázat spíše méně než více.

§ 1546

Má se za to, že ujednání, že určitá část obsahu smlouvy bude mezi stranami ujednána dodatečně, je podmínkou účinnosti uzavřené smlouvy.

§ 1547

(1) Ujednání o určité náležitosti smlouvy může být nahrazeno ujednáním, že tuto náležitost určí třetí osoba, nebo soud. Při takovém určení se přihlédne k účelu, který smlouva zřejmě sleduje, k okolnostem, za nichž byla smlouva uzavírána, jakož i k tomu, aby práva a povinnosti stran byly poctivě uspořádány.

(2) Určení podle odstavce 1 se považuje za podmínku účinnosti smlouvy, ledaže se strany dohodnou jinak.

§ 1548

Nenavrhne-li oprávněná strana doplnění obsahu smlouvy v ujednané době, jinak do jednoho roku od uzavření smlouvy, nejsou strany smlouvou již vázány.

§ 1549

(1) Část obsahu smlouvy lze určit odkazem na obchodní podmínky, které navrhovatel připojí k nabídce nebo které jsou stranám známy. Odchylná ujednání ve smlouvě mají před zněním obchodních podmínek přednost.

(2) Odkáží-li strany v nabídce i v přijetí nabídky na obchodní podmínky, které si odporují, je smlouva přesto uzavřena s obsahem určeným v tom rozsahu, v jakém obchodní podmínky nejsou v rozporu; to platí i v případě, že to obchodní podmínky vylučují. Vyloučí-li to některá ze stran nejpozději bez zbytečného odkladu po výměně projevů vůle, smlouva uzavřena není.

(3) Při uzavření smlouvy mezi podnikateli lze část obsahu smlouvy určit i pouhým odkazem na obchodní podmínky vypracované odbornými nebo zájmovými organizacemi.

§ 1550

Ustanovení obchodních podmínek, které druhá strana nemohla rozumně očekávat, je neučinné, nepřijala-li je tato strana výslovně; k opačnému ujednání se nepřihlíží. Jedná-li se o takové ustanovení, se posoudí nejen vzhledem k jeho obsahu, ale i ke způsobu jeho vyjádření.

§ 1551

(1) Použijí-li strany ve smlouvě doložku upravenou v užívaných vykládacích pravidlech, má se za to, že touto doložkou zamýšlely vyvolat právní účinky stanovené vykládacími pravidly, na něž se ve smlouvě odvolaly, popřípadě těmi vykládacími pravidly, která se s přihlédnutím k povaze smlouvy obvykle používají.

(2) Není-li jedna ze stran smlouvy podnikatelem, lze se významu doložky dovolat, jen prokáže-li se, že této straně musel být takový význam znám.

§ 1552

Vzdáli se strana všeobecně námitek proti platnosti smlouvy, nepřihlíží se k tomu.

Oddíl 4

Forma smlouvy

§ 1553

(1) Nestanoví-li zákon něco jiného, není k platnosti smlouvy zapotřebí zachovat zvláštní formu.

(2) Smlouvu lze uzavřít i jinak než slovy, jsou-li z právního jednání stran zřejmé náležitosti smlouvy a dohoda stran o nich. Přitom se přihlédne k chování stran, případně k vydaným ceníkům, veřejným nabídkám a jiným dokladům, jakož i ke zvyklostem.

§ 1554

(1) Po uzavření smlouvy v jiné formě než písemné je stranám ponecháno na vůli, zda si obsah smlouvy v písemné formě potvrdí.

(2) Učiní-li tak při podnikání stran jedna strana vůči druhé v přesvědčení, že její potvrzení zachycuje obsah smlouvy věrně, platí smlouva za uzavřenou s obsahem zachyceným v potvrzení, třebaže vykazuje odchylky od obsahu smlouvy skutečně dohodnutého.

(3) Odstavec 2 se použije, mění-li odchylky uvedené v potvrzení původně dohodnutý obsah smlouvy nepodstatným způsobem a jsou takového rázu, že by je rozumný podnikatel ještě schválil, a za podmínky, že druhá strana tyto odchylky neodmítne.

(4) Odstavce 2 a 3 se použijí i v případě, že smlouva byla uzavřena při podnikání jedné ze stran a její obsah potvrdí druhá strana.

§ 1555

Dohodnou-li se strany, že pro uzavření užijí určitou formu, má se za to, že nechtějí být vázány, nebude-li tato forma dodržena. Totéž platí, projeví-li jedna ze stran vůli, aby smlouva byla uzavřena v písemné formě.

§ 1556

Neobsahuje-li smlouva uzavřená v písemné formě z vůle stran ujednání, že může být změněna nebo zrušena i v jiné formě, může být změněna nebo zrušena pouze písemnou formou; totéž platí o změně nebo zrušení závazku ze smlouvy.

Oddíl 5

Účinky smlouvy

Obecná ustanovení

§ 1557

Smlouva strany zavazuje. Lze ji změnit nebo zrušit jen se souhlasem všech stran, anebo z jiných zákonných důvodů. Vůči jiným osobám smlouva působí jen v případech stanovených v zákoně.

§ 1558

Smlouva nezavazuje strany jen k tomu, co je v ní výslovně vyjádřeno, ale také k tomu, co plyne ze zákona, anebo, neobsahuje-li zákon pro určitý případ žádné ustanovení, z dobrých mravů, zvyklostí a zavedené praxe stran.

§ 1559

Skutečnost, že strana nebyla při uzavření smlouvy oprávněna nakládat s tím, co má být podle smlouvy plněno, sama o sobě nevyvolává neplatnost smlouvy.

§ 1560

Zákaz zatížení nebo zcizení působí jen mezi stranami, nebyl-li ujednáno jako věcné právo. Zákaz zatížení nebo zcizení je platný jen, byl-li ujednáno na určitou a přiměřenou dobu v takovém zájmu jedné ze stran, který je hodný právní ochrany.

§ 1561

(1) Stanoví-li zákon, že je ke smlouvě třeba rozhodnutí určitého orgánu, je smlouva účinná tímto rozhodnutím.

(2) Nebyl-li podán do jednoho roku od uzavření smlouvy návrh na rozhodnutí podle odstavce 1, smlouva se od počátku ruší.

§ 1562

(1) Poskytne-li jedna strana postupně uzavřenými smlouvami různým osobám právo užívat nebo požívat tutéž věc, náleží takové právo tomu, kdo se jako první ujal jeho držby.

(2) Není-li nikdo takový, náleží právo tomu, s nímž byla uzavřena smlouva, která nabyla účinnosti jako první.

Změna okolností

§ 1563

Změní-li se po uzavření smlouvy okolnosti do té míry, že se plnění podle smlouvy stane pro některou ze stran obtížnější, nemění to nic na její povinnosti splnit dluh. To neplatí v případech stanovených v § 1564 a § 1565.

§ 1564

(1) Dojde-li ke změně okolností tak podstatné, že změna založí v právech a povinnostech stran zvlášť hrubý nepoměr znevýhodněním jedné z nich buď neúměrným zvýšením nákladů plnění, anebo neúměrným snížením hodnoty předmětu plnění, má dotčená strana právo domáhat se vůči druhé straně obnovení jednání o smlouvě, prokáže-li, že změnu nemohla rozumně předpokládat ani ovlivnit a že skutečnost nastala až po uzavření smlouvy, anebo se dotčené straně stala až po uzavření smlouvy známou. Uplatnění tohoto práva neopravňuje dotčenou stranu, aby odložila plnění.

(2) Právo podle odstavce 1 dotčené straně nevznikne, převzala-li na sebe nebezpečí změny okolností.

§ 1565

(1) Nedohodnou-li se strany v přiměřené době, může soud k návrhu kterékoli z nich rozhodnout, že závazek ze smlouvy změní obnovením rovnováhy práv a povinností stran, anebo že jej zruší ke dni a za podmínek určených v rozhodnutí. Návrhem stran soud není vázán.

(2) Právo podle odstavce 1 dotčené straně nevznikne, neuplatnila-li právo na jednání o smlouvě bez zbytečného odkladu.

Smlouva ve prospěch třetí osoby

§ 1566

(1) Má-li podle smlouvy dlužník plnit třetí osobě, může věřitel požadovat, aby jí dlužník splnil.

(2) Podle obsahu, povahy a účelu smlouvy se posoudí, zda a kdy také třetí osoba nabyla přímé právo požadovat splnění. Má se za to, že třetí osoba takové právo nabyla, má-li být plnění hlavně ke prospěchu právě jí.

(3) Námitky ze smlouvy má dlužník také proti třetí osobě.

§ 1567

Odmítne-li třetí osoba právo nabyté ze smlouvy, hledí se na ni, jako by nebyla práva na plnění nabyta. Neodporuje-li to obsahu a účelu smlouvy, může věřitel plnění žádat pro sebe.

§ 1568

Smlouva o plnění třetí osoby

Kdo druhé straně slíbí plnění třetí osoby, zavazuje se tím, že se u třetí osoby o dohodnuté plnění přimluví. Prohlásí-li však slibující ve smlouvě, že třetí osoba splní, co bylo ujednáno, nahradí škodu, kterou věřitel utrpí, jestliže k plnění nedojde.

Oddíl 6

Zvláštní způsoby uzavírání smlouvy

§ 1569

Ustanovení o nabídce a o přijetí nabídky se použijí přiměřeně i na případy, kdy strany ujednají pro uzavření smlouvy jiný postup.

Veřejná soutěž o nejvhodnější nabídku

§ 1570

Kdo vyhlásí neurčitým osobám soutěž o nejvhodnější nabídku, činí tím výzvu k podávání nabídek.

§ 1571

Vyhlašovatel soutěže vymezí v písemné formě alespoň obecným způsobem předmět plnění, zásady ostatního obsahu zamýšlené smlouvy, na němž trvá, určí způsob podávání nabídek a lhůtu, do které lze nabídky podat, jakož i lhůtu pro oznámení vybrané nabídky. Obsah podmínek soutěže vhodným způsobem uveřejní.

§ 1572

Vyhlašovatel nemůže uveřejněné podmínky soutěže měnit nebo soutěž zrušit, ledaže si to byl v podmínkách soutěže vyhradil. Změnu nebo zrušení uveřejní stejným způsobem, kterým podmínky soutěže uveřejnil.

§ 1573

(1) Vyhlašovatel zahrne nabídku do soutěže, odpovídá-li její obsah uveřejněným podmínkám soutěže. Od nich se nabídka může odchýlit jen v rozsahu, který podmínky soutěže připouštějí.

(2) Do soutěže nelze zahrnout nabídku předloženou po lhůtě stanovené v podmínkách soutěže.

(3) Navrhovatel má právo na náhradu nákladů spojených s účastí na soutěži, přiznají-li mu to podmínky soutěže.

§ 1574

(1) Neurčí-li podmínky soutěže něco jiného, nelze nabídku odvolat po uplynutí lhůty určené v podmínkách soutěže pro předkládání nabídek.

(2) Podmínky soutěže mohou určit, že nabídku lze změnit nebo doplnit; ke změně nebo k doplnění nabídky provedených po uplynutí lhůty určené v podmínkách soutěže pro předkládání nabídek se však nepřihlíží. Opravu chyb vzniklých při vyhotovení nabídky lze provést kdykoli, pokud to podmínky soutěže nevylučují.

§ 1575

(1) Vyhlašovatel vybere nejvhodnější z nabídek a oznámí její přijetí způsobem a ve lhůtě určených v podmínkách soutěže.

(2) Není-li v podmínkách soutěže stanoven způsob výběru nabídky, je vyhlašovatel oprávněn vybrat nabídku, která mu nejlépe vyhovuje.

§ 1576

(1) Vyhlašovatel přijme nabídku vybranou podle § 1575. Jestliže přijetí nabídky navrhuje straně oznámí po lhůtě určené v podmínkách soutěže, smlouva nevznikne, oznámí-li vybraný navrhovatel bez zbytečného odkladu vyhlašovateli, že přijetí nabídky odmítá jako opožděné.

(2) Vyhlašovatel může odmítnout všechny předložené nabídky, vyhradil-li si to v podmínkách soutěže.

§ 1577

Vyhlašovatel vyrozumí bez zbytečného odkladu po ukončení soutěže navrhovatele, kteří v soutěži neuspěli, že jejich nabídky odmítl.

Veřejná nabídka

§ 1578

(1) Veřejná nabídka je projev vůle navrhovatele, kterým se obrací na neurčité osoby s návrhem na uzavření smlouvy.

(2) Podnět k uzavření smlouvy, z něhož neplyne úmysl uzavřít určitou smlouvu nebo který nemá náležitosti podle § 1531 odst. 1, se považuje za výzvu k podávání nabídek.

§ 1579

Veřejnou nabídku lze odvolat, uveřejnil-li navrhovatel odvolání před přijetím veřejné nabídky způsobem, kterým byla veřejná nabídka uveřejněna.

§ 1580

(1) Na základě veřejné nabídky je smlouva uzavřena s tím, kdo včas a v souladu s ní navrhovateli nejdříve oznámí, že veřejnou nabídku přijímá. Přijme-li veřejnou nabídku současně několik osob, je smlouva uzavřena s tou, kterou navrhovatel zvolil.

(2) Neurčí-li veřejná nabídka lhůta k přijetí, platí za ni lhůta přiměřená povaze veřejné nabídky.

§ 1581

(1) Uzavření smlouvy navrhovatel potvrdí příjemci bez zbytečného odkladu po přijetí veřejné nabídky. Neučiní-li to, může příjemce požadovat, aby potvrzení o uzavření smlouvy nahradil svým rozhodnutím soud.

(2) Jestliže navrhovatel potvrdí příjemci uzavření smlouvy později, než stanoví odstavec 1, smlouva nevznikne, odmítne-li příjemce uzavření smlouvy bez zbytečného odkladu poté, kdy mu došlo potvrzení navrhovatele o uzavření smlouvy.

§ 1582

Určí-li to veřejná nabídka výslovně, je smlouva uzavřena s určitým počtem osob, případně se všemi, kdo veřejnou nabídku přijali ve lhůtě podle § 1574 odst. 2.

Oddíl 7

Smlouva o smlouvě budoucí

§ 1583

Základní ustanovení

Smlouvou o smlouvě budoucí se nejméně jedna strana zavazuje uzavřít v ujednané době budoucí smlouvu, jejíž obsah je dohodnut alespoň obecným způsobem.

§ 1584

Zavázané straně vzniká povinnost uzavřít smlouvu bez zbytečného odkladu poté, co ji k tomu vyzve oprávněná strana v souladu se smlouvou o smlouvě budoucí a k výzvě připojí návrh obsahu smlouvy.

§ 1585

(1) Nesplní-li zavázaná strana povinnost uzavřít smlouvu, může oprávněná strana požadovat, aby obsah budoucí smlouvy určil soud nebo osoba určená ve smlouvě; právo na náhradu škody tím není dotčeno.

(2) Obsah budoucí smlouvy se určí podle účelu, který má uzavření budoucí smlouvy zřejmě sledovat. Přitom se vychází se z návrhů stran a přihlédne se k okolnostem, za kterých byla smlouva o smlouvě budoucí uzavřena, jakož i k tomu, aby práva a povinnosti stran byly poctivě uspořádány.

§ 1586

(1) Nevyzve-li oprávněná strana zavázanou stranu k uzavření smlouvy v době ujednané ve smlouvě o smlouvě budoucí, povinnost uzavřít budoucí smlouvu zaniká.

(2) Změní-li se okolnosti, z nichž strany při vzniku závazku ze smlouvy o smlouvě budoucí zřejmě vycházely, do té míry, že na zavázané straně nelze rozumně požadovat, aby smlouvu uzavřela, povinnost uzavřít budoucí smlouvu zaniká. Neoznámí-li zavázaná strana oprávněné straně změnu okolností bez zbytečného odkladu, nahradí oprávněné straně škodu z toho vzniklou.

Díl 3

Obsah závazků

Obecná ustanovení

§ 1587

Ze závazku je dlužník povinen něco dát, něco konat, něčeho se zdržet nebo něco trpět a věřitel je oprávněn to od něj požadovat.

§ 1588

Závazek nelze změnit bez ujednání věřitele a dlužníka, ledaže zákon stanoví jinak.

§ 1589

(1) Platnosti závazku nebrání, není-li vyjádřen důvod, na jehož základě má dlužník povinnost plnit; věřitel je však povinen prokázat důvod závazku.

(2) Jedná-li se o závazek z cenného papíru, věřitel důvod závazku neprokazuje, ledaže to zákon zvlášť stanoví.

§ 1590

Záloha

Má se za to, že co dala jedna strana druhé před uzavřením smlouvy, je záloha.

Závdek

§ 1591

(1) Byl-li ujednán závdek, vyžaduje se, aby byl odevzdán nejpozději při uzavření smlouvy. Závdkem se potvrzuje uzavření smlouvy a strana, která jej dala, poskytuje jistotu, že dluh splní.

(2) Nesplní-li se dluh z příčiny na straně toho, kdo dal závdek, může si druhá strana závdek ponechat. Dala-li tato strana závdek, má právo požadovat, aby jí buď bylo vydáno dvojnásobně tolik, anebo aby dlužník dluh splnil, nebo, není-li splnění dluhu již možné, náhradu škodu.

§ 1592

Dala-li strana závdek a bylo-li zároveň ujednáno právo odstoupit od smlouvy, aniž se zvlášť ujednalo odstoupné, považuje se závdek za odstoupné. Odstoupí-li od smlouvy strana, která závdek dala, ztrácí právo na jeho vrácení; odstoupí-li strana, která závdek přijala, vydá druhé dvojnásobně tolik.

§ 1593

(1) Plyne-li ze smlouvy povinnost stran poskytnout a přijmout plnění za úplaty, aniž je ujednána její výše, či způsob, jakým bude tato výše určena, platí, že úplata byla ujednána ve výši obvyklé v době a v místě uzavření smlouvy. Nepodaří-li se takto výši úplaty určit, určí ji soud s přihlédnutím k obsahu smlouvy, povaze plnění a zvyklostem.

(2) Byla-li úplata ujednána v rozporu s právními předpisy o cenách, platí za ujednanou ta, která je podle těchto předpisů nejvýše přípustná.

Neúměrné zkrácení

§ 1594

(1) Zavázeli-li se strany k vzájemnému plnění a je-li plnění jedné ze stran v hrubém nepochopitelně k tomu, co sama poskytla, může zkrácená strana požadovat zrušení smlouvy a navrácení všeho do původního stavu. Toto právo však nemá, doplní-li se zkrácené straně, o čemž byla zkrácena, se zřetelem k hodnotě obvyklé v době a místě uzavření smlouvy.

(2) Odstavec 1 se nepoužije pro případ nabytí na burze nebo obdobném veřejném trhu, v dražbě či způsobem postaveným veřejné dražbě naroveň, ani pro případ sázky nebo hry, anebo při poctivě učiněném narovnání.

§ 1595

(1) Právo podle § 1594 nevzniká, jestliže důvod nepoměru vzájemných plnění vyplývá ze zvláštního vztahu mezi stranami, zejména pokud zkrácená strana měla úmysl plnit zčásti za úplatu a zčásti bezúplatně, nebo jestliže již nelze výši zkrácení zjistit.

(2) Právo podle § 1594 nevzniká ani tehdy, vzdala-li se jej zkrácená strana výslovně a prohlásila-li, že plnění přijímá za mimořádnou cenu ze zvláštní obliby, anebo souhlasila-li s neúměrnou cenou, ač jí skutečná cena plnění byla nebo musela být známa.

§ 1596

Právo podle § 1594 zaniká, není-li uplatněno do jednoho roku od uzavření smlouvy.

§ 1597

Lichva

Neplatná je smlouva, při jejímž uzavírání někdo zneužije tísně, nezkušenosti, rozumové slabosti, rozrušení nebo lehkomyšlnosti druhé strany a dá sobě nebo jinému slíbit či poskytnout plnění, jehož majetková hodnota je k vzájemnému plnění v hrubém nepoměru.

§ 1598

Podnikatel, který uzavřel smlouvu při svém podnikání, nemá právo pořadovat zrušení smlouvy podle § 1594 odst. 1, ani se nemůže dovolat neplatnosti smlouvy podle § 1597.

Smlouvy uzavírané adhezním způsobem

§ 1599

(1) Ustanovení o smlouvách uzavíraných adhezním způsobem platí pro každou smlouvu, jejíž základní podmínky byly určeny jednou ze smluvních stran nebo podle jejích pokynů, aniž slabší strana měla skutečnou příležitost obsah těchto základních podmínek ovlivnit.

(2) Použije-li se k uzavření smlouvy se slabší stranou smluvní formulář užívaný v obchodním styku nebo jiný podobný prostředek, má se za to, že smlouva byla uzavřena adhezním způsobem.

CELEX: 31997L0007

§ 1600

Doložka ve smlouvě uzavřené adhezním způsobem, která odkazuje na podmínky uvedené mimo vlastní text smlouvy, je platná, byla-li slabší strana na doložku a její význam upozorněna nebo prokáže-li se, že význam doložky musela znát.

§ 1601

(1) Obsahuje-li smlouva uzavřená adhezním způsobem doložku, kterou lze přečíst jen se zvláštními obtížemi, nebo doložku, která je pro osobu průměrného rozumu nesrozumitelná, je tato doložka platná, nepůsobí-li slabší straně újmu nebo prokáže-li se, že jí byl význam doložky dostatečně vysvětlen.

(2) Obsahuje-li smlouva uzavřená adhezním způsobem doložku, která je pro slabší stranu zvláště nevýhodná, aniž je pro to rozumný důvod, zejména odchyluje-li se smlouva závažně a bez zvláštního důvodu od obvyklých podmínek ujednávaných v obdobných případech, je doložka neplatná. Vyžaduje-li to spravedlivé uspořádání práv a povinností stran, soud rozhodne obdobně podle § 475.

§ 1602

(1) Ustanovení § 1600 a 1601 se obdobně použijí i v případě, kdy podnikatel uzavře smlouvu se spotřebitelem, ledaže zvláštní zákon stanoví jinak.

(2) K ujednání, kterým se spotřebitel vzdává svého práva podle odstavce 1, se nepřihlíží.

Úroky

§ 1603

(1) Mají-li být plněny úroky a není-li jejich výše ujednána, platí dlužník úroky ve výši stanovené právním předpisem. Nejsou-li úroky takto stanoveny, platí dlužník obvyklé úroky požadované za úvěry, které poskytují banky v místě bydliště nebo sídla dlužníka v době uzavření smlouvy.

(2) Ujednají-li strany vyšší úrokovou sazbu, nepřihlíží se k tomu, co bylo ujednáno nad dvojnásobek sazby stanovené v odstavci 1; to však neplatí, je-li dlužník s plněním v prodlení.

§ 1604

Má se za to, že se ujednaná výše úroků týká ročního období.

§ 1605

Úroky se platí v téže měně jako hlavní dluh (jistina).

§ 1606

(1) Není-li doba placení úroků ujednána, platí se úroky s jistinou, a je-li jistina splatná později než za rok, platí se úroky ročně pozadu.

(2) Věřitel, který otálí s uplatněním práva na zaplacení dluhu tak, že úroky činí tolik, co jistina, pozbývá právo požadovat další úroky. Ode dne, kdy uplatnil právo u soudu, mu však další úroky náleží.

§ 1607

(1) Úroky z úroků lze požadovat, bylo-li to ujednáno. Jedná-li se o pohledávku z protiprávního činu, lze úroky z úroků požadovat ode dne, kdy byla pohledávka uplatněna u soudu.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, ujednají-li strany, že úrok přirůstá k jistině a úročí se společně s ní.

Díl 4
Společné dluhy a pohledávky

§ 1608

Základní ustanovení

(1) Zaváže-li se několik dlužníků k témuž plnění, nebo zaváže-li se dlužník několika věřitelům k témuž plnění, spravují se společný dluh i společná pohledávka podle zásad o spoluvlastnictví.

(2) Je-li na jedné ze stran více osob, má druhá strana právo požadovat určení společného zástupce pro účely doručování. Neučiní-li tak, určí tohoto zástupce na návrh soud.

Nedělitelné plnění

§ 1609

Nedělitelné plnění může věřitel požadovat na kterémkoli z několika dlužníků, ledaže z povahy závazku plyne, že dluh může být splněn jen společnou činností dlužníků.

§ 1610

Je-li dlužník zavázán několika věřitelům k nedělitelnému plnění, není povinen plnit některému z věřitelů, ledaže ten mu dá přiměřenou jistotu, nebo dohodnou-li se na tom všichni věřitelé. Zda je spoluvěřitel, který dostal celé plnění, vůči ostatním něčím povinen, závisí na poměru mezi spoluvěřiteli; jinak se má za to, že není povinen ničím.

§ 1611

Dělitelné plnění

(1) Každý z několika spoludlužníků dělitelného plnění je dlužen jen svůj díl a každý z několika věřitelů dělitelného plnění je věřitelem jen svého dílu, ledaže smlouva, zákon nebo rozhodnutí soudu na základě zákona stanoví jinak

(2) Bylo-li ujednáno, že kterýkoli z věřitelů může žádat celé plnění, splní dlužník celý dluh tomu, kdo o splnění požádal první. Splnil-li dlužník celý dluh jednomu ze spoluvěřitelů, nemohou již ostatní po něm nic požadovat.

Dlužníci zavázání společně a nerozdílně

§ 1612

(1) Je-li několik dlužníků zavázáno plnit společně a nerozdílně, jsou povinni plnit jeden za všechny a všichni za jednoho. Věřitel může požadovat celé plnění nebo jeho libovolnou část na všech spoludlužnících, jen na některých, nebo na kterémkoli ze spoludlužníků.

(2) Zvláštní ujednání věřitele a spoludlužníka nepůsobí vůči ostatním spoludlužníkům.

§ 1613

Prodlením věřitele vůči jednomu ze spoludlužníků nastává jeho prodlení i vůči ostatním spoludlužníkům.

§ 1614

Je-li k plnění zavázáno společně několik podnikatelů, má se za to, že jsou zavázáni společně a nerozdílně.

§ 1615

Spoludlužníku, který zaplatil více, než činí jeho podíl, náleží od ostatních spoludlužníků náhrada. Pokud nemůže některý ze spoludlužníků svůj podíl splnit, rozvrhne se jeho podíl poměrným dílem na všechny ostatní.

Věřitelé oprávnění společně a nerozdílně

§ 1616

Je-li dlužník zavázán plnit několika věřitelům oprávněným vůči němu společně a nerozdílně, může kterýkoli věřitel žádat celé plnění. Dlužník splní v celém rozsahu věřiteli, který o plnění požádal první.

§ 1617

(1) Prodlením jednoho ze spoluvěřitelů se ocitají v prodlení také ostatní spoluvěřitelé.

(2) Spojí-li se pohledávka a dluh v osobě jednoho ze spoluvěřitelů, zanikají tím i pohledávky ostatních spoluvěřitelů vůči dlužníku.

Díl 5

Změny závazků

Oddíl 1

Změna v osobě věřitele nebo dlužníka

Pododdíl 1

Změna v osobě věřitele

Postoupení pohledávky

§ 1618

Věřitel může celou pohledávku nebo její část postoupit smlouvou jako postupitel i bez souhlasu dlužníka jiné osobě (postupníkovi).

§ 1619

(1) Postoupením pohledávky nabývá postupník také její příslušenství a práva s pohledávkou spojená, včetně jejího zajištění.

(2) Postupitel vydá postupníkovi potřebné doklady o pohledávce a sdělí mu vše, co je k uplatnění pohledávky zapotřebí.

§ 1620

(1) Postoupit lze pohledávku, kterou lze zcizit, ledaže to vylučuje dohoda věřitele a dlužníka.

(2) Zcizit nelze pohledávku, jejíž obsah by se změnou věřitele změnil k tíži dlužníka, ani pohledávku, která je tak spjata s osobou věřitele, že jeho smrtí zaniká.

§ 1621

(1) Dokud postupitel dlužníka v písemné formě nevyrozumí, nebo dokud postupník postoupení pohledávky dlužníku neprokáže, může se dlužník své povinnosti zprostit tím, že splní postupiteli, nebo se s ním jinak vyrovná.

(2) Postoupil-li postupitel tutéž pohledávku několika osobám, je vůči dlužníkovi účinné to postoupení, o němž se dlužník dozvěděl nejdříve.

§ 1622

Je-li postoupená pohledávka zajištěna zástavním právem, ručením nebo jiným způsobem, vyrozumí postupitel o postoupení pohledávky i osobu, která zajištění závazku poskytla, nebo jí postupník postoupení pohledávky prokáže; dokud se tak nestane, nemá postoupení pohledávky vůči této osobě účinky.

§ 1623

(1) Dlužníku zůstávají i po postoupení zachovány námitky proti pohledávce, které měl v době postoupení. Své vzájemné pohledávky vůči postupiteli může dlužník namítat i vůči postupníkovi, i když v době postoupení ještě nebyly splatné; musí však své pohledávky postupníkovi oznámit bez zbytečného odkladu poté, co se o postoupení dozvěděl.

(2) Jestliže však dlužník proti poctivému postupníkovi uznal pohledávku jako pravou, je povinen jej uspokojit jako svého věřitele.

§ 1624

(1) Byla-li pohledávka postoupena za úplaty, odpovídá postupitel postupníkovi až do výše přijaté úplaty s úroky za to, že pohledávka v době postoupení trvala a ručí za její dobytost. To neplatí přijal-li postupník pohledávku na vlastní nebezpečí, nebo věděl-li, že pohledávka je budoucí, nejistá nebo nedobytná.

(2) Postupitel neodpovídá za dobytost postoupené pohledávky, stala-li se nedobytnou až po postoupení buď náhodou, anebo nedopatřením postupníka. Nedopatření lze postupníku přičíst zejména, nevymáhá-li pohledávku bez zbytečného odkladu poté, co se stala splatnou nebo odloží-li splatnost pohledávky.

(3) Jinak platí o právech a povinnostech postupitele a postupníka přiměřeně ustanovení § 1649 až 1660; vadu pohledávky však musí postupník u postupitele vytknout bez zbytečného odkladu poté, co ji mohl a měl zjistit.

§ 1625

(1) Na žádost postupníka může postupitel vymáhat postoupenou pohledávku svým jménem na účet postupníka; bylo-li postoupení pohledávky dlužníkovi již oznámeno nebo prokázáno, může postupitel pohledávku vymáhat, pokud prokáže souhlas postupníka a pokud postupník pohledávku sám nevymáhá.

(2) Vymáhá-li postupitel pohledávku, může dlužník namítat proti ní své vzájemné pohledávky, jež má vůči postupiteli, nikoliv však pohledávky, jež má vůči postupníkovi.

§ 1626

Postoupení souboru pohledávek

Postoupit lze i soubor pohledávek, ať již současných nebo budoucích, je-li takový soubor pohledávek dostatečně určen.

Pododdíl 2

Změna v osobě dlužníka

Převzetí dluhu

§ 1627

(1) Kdo ujedná s dlužníkem, že přejímá jeho dluh, nastoupí jako dlužník na jeho místo, dá-li k tomu věřitel souhlas původnímu dlužníku nebo přejímateli dluhu.

(2) Převezme-li nabyvatel při převodu vlastnického práva k věci zapsané ve veřejném seznamu i zapsané zástavní právo nebo jinou jistotu váznoucí na věci, má se za to, že převzal i dluh zajištěný jistotou. Po převodu vlastnického práva může zcizitel vyzvat věřitele v písemné formě, aby namísto něho přijal nabyvatele jako nového dlužníka. Neodepře-li věřitel dát k tomu souhlas, platí, že souhlas dal, pokud byl na tento následek ve výzvě výslovně upozorněn.

§ 1628

Nepřivolí-li věřitel k převzetí dluhu nebo odmítne-li k němu dát souhlas, nevzniká věřiteli vůči přejímateli dluhu přímé právo; přejímatel dluhu má však vůči dlužníku povinnost zařídit, aby dlužník nemusel věřiteli plnit. Takovou povinnost má vůči dlužníku i ten, kdo se mu zaváže, že opatří plnění jeho věřiteli.

§ 1629

(1) Obsah závazku se převzetím dluhu nemění. Přejímateli dluhu náleží všechny námitky, které mohl uplatnit původní dlužník. Převzetí dluhu se nedotýká ani vedlejších práv spojených s pohledávkou.

(2) Zajištění dluhu poskytnuté třetí osobou však trvá jen tehdy, souhlasí-li třetí osoba se změnou v osobě dlužníka.

§ 1630

Ujednání, kterým namísto dosavadního dlužníka, jehož dluh se ruší, vstupuje nový dlužník s dluhem ze samostatného právního poměru nebo s povinností plnit jiný předmět, nevyvolává následky převzetí dluhu a posoudí se jako novace.

§ 1631

Přistoupení k dluhu

(1) Kdo bez dlužníkovy souhlasu ujedná s věřitelem, že za dlužníka splní jeho dluh, stává se novým dlužníkem vedle původního dlužníka a je spolu s ním zavázán společně a nerozdílně.

(2) Zajistila-li dluh původního dlužníka třetí osoba, nelze proti ní nastoupit pro neplnění dluhu novým dlužníkem, ledaže k tomu dala souhlas.

§ 1632

Převzetí majetku

(1) Převezme-li někdo od zcizitele veškerý majetek nebo jeho poměrně určenou část, stává se společně a nerozdílně se zcizitelem dlužníkem z dluhů, které s převzatým majetkem souvisí, a o nichž nabyvatel při uzavření smlouvy věděl nebo musel vědět. Nabyvatel však není povinen plnit více, než kolik činí hodnota majetku, jehož takto nabyl.

(2) Převezme-li takový majetek osoba zciziteli blízká, stává se společně a nerozdílně se zcizitelem dlužníkem z dluhů, které s převzatým majetkem souvisí, bez omezení na hodnotu majetku, jehož takto nabyla. To neplatí, prokáže-li, že o určitém dluhu nevěděla, ani vědět nemusela.

(3) Opačné ujednání mezi zcizitelem a nabyvatelem je vůči věřiteli neúčinné.

Pododdíl 3

Postoupení smlouvy

§ 1633

(1) Každá ze smluvních stran může jako postupitel, souhlasí-li s tím druhá strana a nebylo-li dosud splněno, smlouvu postoupit. Postoupením smlouvy postupitel převádí třetí osobě svá práva a povinnosti ze smlouvy nebo z její části, ledaže to povaha smlouvy vylučuje.

(2) Má-li být plnění ze smlouvy trvajícím nebo pravidelně se opakujícím, lze smlouvu postoupit s účinky k tomu, co ještě nebylo splněno.

§ 1634

Při částečném postoupení smlouvy nebo při postoupení smlouvy několika postupníkům nelze zkrátit práva postoupené strany z vedlejších doložek ve smlouvě, jako jsou zejména ujednání o podmínce, záloze, závdavku, smluvní pokutě, odstoupení od smlouvy a odstupném nebo o rozhodčí doložce.

§ 1635

(1) Postoupení smlouvy je vůči postoupené straně účinné od jejího souhlasu. Souhlasila-li předem, je postoupení smlouvy vůči postoupené straně účinné okamžikem, kdy jí postupitel postoupení smlouvy oznámí, nebo kdy jí postupník postoupení smlouvy prokáže.

(2) Obsahuje-li smlouva uzavřená v písemné formě ujednání, že je uzavřena na řad některé ze stran nebo jiné ujednání stejného významu, pak tato strana postoupí smlouvu rubopisem listiny. O náležitostech přijetí rubopisu, jakož i o tom, kdo je z rubopisu oprávněn a jak své právo prokazuje, platí právní předpisy o směnkách. Podle nich se rovněž posoudí, od koho může požadovat listinu ten, kdo o ni přišel.

§ 1636

Okamžikem účinnosti postoupení smlouvy vůči postoupené straně se postupitel osvobozuje od svých povinností v rozsahu postoupení.

§ 1637

(1) Následkům podle § 1636 může postoupená strana zabránit prohlášením vůči postupiteli, že jeho osvobození odmítá. V tom případě může postoupená strana po postupiteli požadovat, aby plnil, neplní-li postupník převzaté povinnosti.

(2) Prohlášení lze učinit do patnácti dnů ode dne, kdy se postoupená strana dozvěděla nebo kdy musela zjistit, že postupník neplnil. Prodlení s prohlášením je sice nezbavuje účinků podle odstavce 1, postoupená strana však nahradí škodu způsobenou prodlením.

§ 1638

Postoupené straně zůstávají zachovány všechny námitky ze smlouvy i proti postupníkovi. Jiné námitky, které tato strana měla vůči postupiteli, jí zůstanou zachovány, vyhradí-li si to ve smlouvě nebo v souhlasu s postoupením smlouvy.

Oddíl 2

Změny v obsahu závazků

Pododdíl 1

Novace a narovnání

§ 1639

Stranám je na vůli ujednat si změnu svých práv a povinností.

§ 1640

Novace

Dohodou o změně obsahu závazku se dosavadní závazek ruší a nahrazuje se novým závazkem. Může-li však dosavadní závazek vedle nového závazku obstát, má se za to, že nebyl zrušen.

Narovnání

§ 1641

(1) Dosavadní závazek lze nahradit novým závazkem i tak, že si strany ujednáním upraví práva a povinnosti mezi nimi dosud sporná nebo pochybná.

(2) Vznikl-li narovnáním nepoměr mezi vzájemným plněním stran, nelze narovnání odporovat.

§ 1642

Platnost narovnání není dotčena omylem v tom, co bylo mezi stranami sporné, nebo pochybné, ledaže omyl vyvolala některá strana lstí. Narovnání dohodnuté v dobré víře nepozbývá platnosti ani tehdy, zjistí-li se na základě skutečností vyšších najevo dodatečně, že některá ze stran pohledávku neměla.

§ 1643

Narovnání, kterým mají být mezi stranami upravena veškerá práva, nelze vztahovat k takovým právům, která byla vyloučena, ani k právům, která strany zřejmě nemohly mít na mysli.

Pododdíl 2 Společná ustanovení

§ 1644

Ujednání o novaci nebo o narovnání vyžaduje písemnou formu, byl-li i původní závazek zřízen v písemné formě, nebo činí-li se o právu již promlčeném.

§ 1645

Zajištění práv, která jsou předmětem novace nebo narovnání, se vztahuje i na práva z nich vzniklá. Poskytla-li však zajištění osoba třetí, která k novaci nebo k narovnání nepřistoupila, je zavázána nejvýše v rozsahu původního závazku a zůstávají jí zachovány všechny námitky, které mohla proti pohledávce uplatnit, kdyby k novaci nebo k narovnání nebylo došlo.

Díl 6 Zánik závazků

Oddíl 1 Splnění

Obecná ustanovení

§ 1646

(1) Splněním dluhu závazek zaniká.

(2) Dlužník musí dluh splnit na svůj náklad a nebezpečí řádně a včas.

CELEX: 31997L0007

§ 1647

Otevření akreditivu, anebo vystavení směnky nebo šeku, jejichž prostřednictvím má být podle smlouvy splněn peněžitý dluh, nemá vliv na trvání závazku. Věřitel však může požadovat plnění dluhu na dlužníku podle smlouvy, jen nemohl-li dosáhnout splnění z akreditivu, směnky nebo šeku.

§ 1648

Proti své vůli nemůže být věřitel nucen, aby přijal něco jiného, než co přísluší k jeho pohledávce, a dlužník nemůže být nucen, aby poskytl něco jiného, než co je dlužen. Totéž platí o místě, čase a způsobu splnění.

Řádné plnění

§ 1649

Kdo plní za úplatu jinému, je zavázán plnit bez vad snižujících hodnotu a užitečnost předmětu plnění, s vlastnostmi vymíněnými nebo obvyklými tak, aby předmět plnění bylo možné použít podle smlouvy a, je-li stranám znám, i podle účelu smlouvy.

§ 1650

Dlužník je zavázán plnit ve střední jakosti, není-li mezi stranami ujednána jiná jakost.

§ 1651

(1) Dlužník plní vadně, zejména

- a) poskytne-li předmět plnění, který nemá stanovené nebo ujednané vlastnosti,
- b) neupozorní-li na vady, které předmět plnění má, ač se při takovém předmětu obvykle nevyskytují,
- c) ujistí-li věřitele v rozporu se skutečností, že předmět plnění nemá žádné vady, anebo že se věc hodí k určitému užívání,
- d) zcizí-li cizí věc neoprávněně jako svoji.

(2) K projevu vůle, kterým zcizitel předem omezí zákonný rozsah svých povinností z vadného plnění, se nepřihlíží. Vzdá-li se nabyvatel předem svého práva z vadného plnění, vyžaduje projev jeho vůle písemnou formu.

§ 1652

Je-li vada nápadná a zřejmá již při uzavírání smlouvy nebo lze-li vadu zjistit z veřejného seznamu, jde k tíži nabyvatele. To neplatí, pokud zcizitel vadu lstivě zastřel nebo pokud nabyvatel výslovně ujistil, že věc takovou vadu nemá nebo že je vůbec bez vad.

§ 1653

Přenechá-li se věc jak stojí a leží, jdou její vady k tíži nabyvatele. To neplatí, nemá-li věc vlastnost, o níž zcizitel prohlásil, že ji má, nebo již si nabyvatel vymínil.

§ 1654

(1) Převezme-li zcizitel záruku za jakost, zaručuje se, že věc bude po určitou dobu po splnění způsobilá pro použití k ujednanému účelu a že si podrží ujednané vlastnosti; nejsou-li ujednány, vztahuje se záruka na účel a vlastnosti obvyklé.

(2) Není-li záruka ujednána ve smlouvě, může ji zcizitel převzít prohlášením v záručním listu, popřípadě vyznačením záruční doby nebo doby použitelnosti či trvanlivosti věci na obalu. Je-li ve smlouvě ujednána záruční doba odlišná od záruční doby uvedené na obalu, platí, co bylo ujednáno. Uvede-li se v záručním listě záruční doba delší než je doba ujednaná nebo vyznačená na obalu, platí tato delší záruční doba.

§ 1655

(1) Spočívá-li vada v tom, že právo k věci uplatňuje třetí osoba, oznámí to nabyvatel bez zbytečného odkladu zciziteli. Neučiní-li to, neztratí sice své právo, ale zcizitel vůči němu může uplatnit všechny námitky, které mohl uplatnit vůči třetí osobě, a může se povinnosti zprostit, prokáže-li, že by vzhledem k těmto námitkám třetí osoba nebyla dosáhla úspěchu.

(2) Kdo na sebe převedl právo k věci, o které ví, že zciziteli nepatří nebo že zcizitel není oprávněn takové právo zřídit, nemá právo z této vady.

§ 1656

(1) Nabyvatel může právo z vadného plnění uplatnit u soudu, vytkl-li vadu zciziteli bez zbytečného odkladu poté, kdy měl možnost věc prohlédnout a vadu zjistit, a to buď označením vady nebo oznámením, jak se projevuje. Vadu lze vytknout nejpozději do šesti měsíců; převzal-li však zcizitel záruku, může nabyvatel vadu vytknout nejpozději v reklamační lhůtě určené délkou záruční doby.

(2) Nevytkl-li nabyvatel vadu včas a namítne-li zcizitel opožděné vytknutí, soud nabyvateli právo nepřizná.

§ 1657

(1) Jakmile nabyvatel zjistí vadu převzaté věci, oznámí to bez zbytečného odkladu zciziteli a věc zciziteli předá, nebo ji podle jeho pokynů uschová nebo s ní jinak vhodně naloží tak, aby vada mohla být přezkoumána. Jedná-li se o věc podléhající rychlé zkázce, může ji nabyvatel po upozornění zcizitele bez prodlení prodat.

(2) Vytkl-li nabyvatel zciziteli vadu oprávněně, neběží lhůta pro uplatnění práv z vadného plnění ani záruční doba po dobu, po kterou nabyvatel nemůže vadnou věc užívat.

§ 1658

(1) Je-li vada odstranitelná, může se nabyvatel domáhat buď opravy nebo doplnění toho, co chybí, anebo přiměřené slevy z ceny. Nelze-li vadu odstranit a nelze-li pro ni věc řádně užívat, může nabyvatel buď odstoupit od smlouvy, anebo se domáhat přiměřené slevy z ceny.

(2) K vadě, která působí jen nepatrné snížení hodnoty předmětu plnění, se nepřihlíží.

§ 1659

Kdo má právo podle § 1658, náleží mu i náhrada nákladů účelně vynaložených při uplatnění tohoto práva. Neuplatní-li však právo na náhradu do jednoho měsíce po uplynutí lhůty, ve které je třeba vytknout vadu, soud právo nepřizná, pokud zcizitel namítne, že právo na náhradu nebylo uplatněno včas.

§ 1660

Právo z vadného plnění se nedotýká práva na náhradu škody ani na smluvní pokutu.

Způsob plnění

§ 1661

Mají-li si strany navzájem plnit zároveň, může splnění požadovat jen ta, která sama dluh již splnila, nebo je ochotna a schopna splnit dluh současně s druhou stranou.

§ 1662

(1) Kdo má plnit při vzájemném plnění napřed, může své plnění odepřít až do té doby, kdy mu bude vzájemné plnění poskytnuto nebo zajištěno; to však jen tehdy, je-li plnění druhé strany ohroženo okolnostmi, které u ní nastaly, které mu nebyly a neměly být známy, když smlouvu uzavřel.

(2) V případě uvedeném v odstavci 1 lze také poskytnout dodatečnou přiměřenou lhůtu k splnění nebo k zajištění plnění a po jejím marném uplynutí odstoupit od smlouvy.

§ 1663

Jedna strana nemůže odepřít plnění ani odstoupit od smlouvy proto, že dluh druhé strany vzniklý z jiného právního důvodu nebyl splněn řádně a včas.

§ 1664

(1) Lze-li dluh splnit několika způsoby, pak se má za to, že volba způsobu plnění náleží dlužníku. Má-li právo volby věřitel, musí způsob plnění zvolit v ujednané době, jinak bez zbytečného odkladu tak, aby dlužník mohl podle jeho volby splnit.

(2) Nevykoná-li strana volbu včas, nabývá právo zvolit způsob plnění trvale druhá strana.

(3) Kdo zvolil způsob plnění, nemůže jej bez souhlasu druhé strany změnit.

§ 1665

Kdo měl právo volby, může od smlouvy odstoupit, byla-li volba zmařena vyšší mocí nebo druhou stranou.

§ 1666

(1) Má-li dlužník plnit jedno z více volitelných plnění, není oprávněn splnit část jednoho a část jiného plnění, ani k tomu nemůže být nucen.

(2) Stane-li se jedno z více volitelných plnění nemožným, omezuje se závazek na plnění zbývajících. Jestliže však nemožnost tohoto plnění způsobil ten, kdo neměl právo volby, může druhá strana od smlouvy odstoupit.

§ 1667

Má-li dlužník plnit věc určenou podle druhu, je zavázán poskytnout věřiteli věc, jež se hodí pro účel, pro nějž se věc téhož druhu zpravidla používá na základě obdobných smluv.

§ 1668

(1) Dluh se plní v celku.

(2) Nabízí-li dlužník částečné plnění, musí je věřitel přijmout, neodporuje-li to povaze závazku nebo účelu smlouvy, pokud tento účel musel být dlužníku alespoň zřejmý. Věřiteli tím nevzniknou žádné jiné povinnosti. Dlužník nahradí věřiteli zvýšené náklady způsobené mu částečným plněním.

§ 1669

Bylo-li ujednáno plnění ve splátkách a nesplnil-li dlužník některou splátku, má věřitel právo na vyrovnání celé pohledávky, pokud si to strany ujednaly. Toto právo může věřitel uplatnit nejpozději do splatnosti nejbližší příští splátky.

§ 1670

(1) Má-li dlužník plnit na jistinu, úroky a náklady spojené s uplatněním pohledávky, započte se plnění nejprve na náklady již určené, pak na úroky a nakonec na jistinu, ledaže dlužník projeví při plnění jinou vůli.

(2) Určí-li dlužník, že plní nejprve na jistinu, úročí se náklady i úroky.

§ 1671

(1) Je-li dlužník dlužen z několika závazků k plnění stejného druhu, a neurčí-li dlužník při plnění, na který dluh plní, započte se plnění nejprve na závazek, o jehož splnění věřitel dlužníka již upomenul, jinak na závazek nejméně zajištěný. Při stejné míře zajištění několika závazků se plnění započte nejprve na závazek nejdříve splatný.

(2) Na náhradu škody se placení započte až po splnění závazku, jehož porušením povinnost k náhradě škody vznikla, neurčil-li dlužník něco jiného.

§ 1672

Osoba, která není plně svéprávná, se závazku zproští, splní-li svůj dospělý dluh. Plnila-li však na dluh nejistý nebo nedospělý, lze požadovat, aby jí bylo vráceno, co plnila.

§ 1673

Plní-li dlužník pomocí jiné osoby, odpovídá tak, jako by plnil sám.

§ 1674

(1) Věřitel musí přijmout plnění, které mu se souhlasem dlužníka nabídne třetí osoba. To neplatí, je-li plnění vázáno na osobní vlastnosti dlužníka.

(2) Kdo plní dluh jiného, aniž za dluh ručí a ani jinak dluh nezajistil, může na věřiteli požadovat před splněním nebo při něm, aby mu postoupil svoji pohledávku.

§ 1675

(1) Souhlasu dlužníka není třeba, pokud třetí osoba plní věřiteli jeho dluh proto, že za dluh ručí nebo závazek jinak zajišťuje.

(2) Splněním dluhu vstupuje tato osoba do práv věřitele a má právo, aby jí dlužník vyrovnal, co za něho plnila. Pohledávka věřitele na ni přechází včetně příslušenství, zajištění a dalších práv s pohledávkou spojených. Věřitel vydá tomu, kdo za dlužníka plnil, potřebné doklady o pohledávce a sdělí mu vše, co je k uplatnění pohledávky zapotřebí.

§ 1676

(1) Plní-li třetí osoba za dlužníka jen část dluhu, může požadovat jen vyrovnání toho, co za dlužníka plnila. Původní věřitel má právo požadovat vyrovnání zůstatku své pohledávky přednostně před novým věřitelem, ledaže se novému věřiteli zaručil, že mu bude nahrazeno, co za dlužníka vydal.

(2) Plní-li za dlužníka více osob, má každá právo na poměrné vyrovnání podle podílu, v němž za dlužníka plnila.

Poukázka

§ 1677

(1) Poukázka opravňuje poukazníka vybrat u poukázaného vlastním jménem plnění a poukázanému se poukázkou přikazuje, aby poukazníkovi plnila na účet poukazatele. Přímé právo vznikne poukazníkovi proti poukázanému, jen přijme-li poukázaný poukázku.

(2) Poukázku lze vystavit i na řad nebo na doručitele.

§ 1678

Není-li mezi poukazatelem a poukázaným jiný právní důvod, platí o právech a povinnostech jich obou ustanovení o příkazní smlouvě; poukázka však nezanikne smrtí poukazatele nebo poukázaného.

§ 1679

Poukazník bez zbytečného odkladu oznámí poukazateli, nechce-li poukázku použít, anebo odpírá-li poukázaný poukázku přijmout nebo podle ní plnit.

§ 1680

Dokud poukázaný ještě nepřijal poukázku vůči poukazníkovi, může ji poukazatel odvolat. Na právním poměru mezi poukazatelem a poukazníkem závisí, zda odvolání poukázky působí také vůči poukazníkovi.

§ 1681

Poukázaný, který poukázku přijal, může vůči poukazníkovi uplatnit jenom námitky, které se týkají platnosti přijetí, neplatnosti poukázky či jejích vad nebo námitky, které se zakládají na výslovném ustanovení poukázky nebo které je poukázaný oprávněn vznést osobně vůči poukazníkovi.

§ 1682

(1) Dluží-li již poukázaný poukazateli to, co mu má plnit, je vůči němu povinen poukázce vyhovět a jeho dluh zanikne teprve tím, že poukazníkovi splní. Má-li být poukázkou splněn dluh poukazatele u poukazníka, který k tomu přivolil, je poukazník povinen poukázaného vyzvat, aby plnil.

(2) Poukázaný je povinen plnit jen proti vydání kvitované poukázky.

§ 1683

Počala-li ve vztahu mezi poukazatelem a poukazníkem běžet promlčecí lhůta ohledně závazku, jehož plnění je předmětem poukázky, a to před dobou, kdy poukazníkovi došlo sdělení o přijetí poukázky, běží od této doby promlčecí lhůta ve vztahu mezi poukázaným a poukazníkem.

§ 1684

Poukázka na řad

(1) Zní-li poukázka na řad, může být převedena rubopisem.

(2) Rubopisem přecházejí všechna práva z poukázky na osobu oprávněnou z rubopisu.

(3) O náležitostech přijetí rubopisu, jakož i o tom, kdo je z rubopisu oprávněn a jak své právo prokazuje, platí právní předpisy o směnkách. Podle nich se rovněž posoudí, od koho může požadovat poukázku ten, kdo o ni přišel.

§ 1685

Poukázka na doručitele

Byla-li poukázka vystavena na doručitele, zaplatí poukázaný dluh každému, kdo mu ji předloží.

§ 1686

Ustanovení o poukázce na řad a o poukázce na doručitele se obdobně použijí na případ převodu pohledávky potvrzené listinou, kterou dlužník vystavil na řad nebo na doručitele.

Kvitance

§ 1687

(1) Požádá-li o to dlužník, vydá mu věřitel potvrzení, že dluh byl splněn (kvitanci). V kvitanci je třeba vyznačit jméno dlužníka i věřitele, předmět dluhu, rozsah splnění a místo a čas, kde a kdy byl dluh splněn. Je-li kvitance vydána na jistinu, má se za to, že bylo vyrovnáno také příslušenství pohledávky.

(2) Dlužník může plnění odepřít, nevydá-li mu věřitel zároveň kvitanci.

§ 1688

Při opakovaných plněních z téhož právního důvodu se má za to, že ten, kdo předloží kvitanci na plnění splatné později, splnil také to, co bylo splatno dříve.

§ 1689

Dlužník splní dluh i tehdy, splní-li tomu, kdo mu předloží věřitelovo potvrzení, že je oprávněn plnění přijmout, nebo vydá-li mu kvitanci, kterou věřitel vystavil, ledaže dlužník věděl, že ten, kdo potvrzení předložil, není oprávněn plnění přijmout.

§ 1690

Dlužní úpis

(1) Věřitel, který má dlužníkovu prohlášení o uznání dluhu nebo jiný dlužní úpis, jej musí dlužníkovi při splnění vrátit nebo na dlužním úpisu vyznačit, že bylo splněno částečně. Není-li to možné, může dlužník požadovat, aby mu věřitel vydal potvrzení, že dlužní úpis pozbyl platnosti v rozsahu, ve kterém byl dluh splněn. Ustanovení o kvitanci tím nejsou dotčena.

(2) Obdrží-li dlužník dlužní úpis bez kvitance, má se za to, že dluh byl splněn.

§ 1691

Náhradní splnění

(1) Nelze-li dluh splnit proto, že věřitel je neznámý nebo nepřítomný, že věřitel odmítl bezdůvodně plnění přijmout, že dlužník je bez své viny v nejistotě, kdo je věřitelem, nebo z jiných důležitých příčin na straně věřitele, je oprávněn složit předmět plnění do soudní úschovy. Účelně vynaložené náklady spojené s náhradním splněním jdou k tíži věřitele.

(2) O složení předmětu plnění do úschovy vyrozumí soud toho, pro koho se složení stalo, a podle potřeby zařídí jeho zastoupení.

Místo plnění

§ 1692

K řádnému splnění se vyžaduje, aby byl dluh splněn ve stanoveném místě. Nelze-li místo plnění zjistit ze smlouvy, povahy závazku nebo z účelu plnění, plní se v místě stanoveném zákonem.

§ 1693

(1) Nepeněžitý dluh plní dlužník v místě svého bydliště nebo sídla. Peněžitý dluh plní dlužník v místě bydliště nebo sídla věřitele.

(2) Vznikl-li závazek při provozu závodu, plní se dluh v místě závodu. To platí obdobně, vznikl-li závazek při provozu provozovny.

§ 1694

Má-li být plněno u věřitele a změnil-li věřitel po uzavření smlouvy své bydliště nebo sídlo, popřípadě umístění závodu nebo provozovny, nese věřitel zvýšené náklady a zvýšené nebezpečí, které tím dlužníku vzniknou.

§ 1695

(1) Peněžitý dluh lze splnit u banky věřitele ve prospěch jeho účtu.

(2) Peněžitý dluh placený prostřednictvím banky nebo provozovatele poštovních služeb je splněn připsáním částky na účet věřitele nebo vyplacením peněz věřiteli v hotovosti.

Čas plnění

§ 1696

(1) Je-li čas plnění přesně ujednán nebo jinak stanoven, je dlužník povinen plnit i bez vyzvání věřitele.

(2) Neujednávají-li strany, kdy má dlužník splnit dluh, může věřitel požadovat plnění ihned a dlužník je poté povinen splnit bez zbytečného odkladu.

§ 1697

Neplatí-li z ustálené předchozí praxe stran nebo ze zvyklostí něco jiného, má se za to, že strany ujednaly čas plnění výrazem:

- a) „začátkem období“ prvních deset dnů tohoto období,
- b) „polovinou měsíce“ období od 10. do 20. dne v měsíci,
- c) „polovinou čtvrtletí“ druhý měsíc čtvrtletí,
- d) „konec období“ posledních deset dnů období,
- e) „ihned“ dobu do pěti dnů, avšak při dodávce potravin nebo surovin dobu do dvou dnů a při dodávce strojírenských výrobků dobu do deseti dnů.

§ 1698

Je-li podle smlouvy dlužník oprávněn, aby určil čas plnění, a neurčí-li jej v přiměřené době, určí jej na návrh věřitele soud podle okolností případu.

§ 1699

Neujednávají-li si strany, zda je čas plnění určen v prospěch jich obou, nebo jen jedné z nich, platí, že je určen v prospěch obou stran. To neplatí, vylučuje-li to povaha plnění.

§ 1700

(1) Je-li čas plnění v prospěch obou stran, nemůže věřitel požadovat plnění předčasně, ani dlužník předčasně splnit dluh.

(2) Je-li čas plnění v prospěch dlužníka, nemůže věřitel předčasně požadovat plnění, ale dlužník může splnit dluh.

(3) Je-li čas plnění stanoven v prospěch věřitele, může věřitel požadovat plnění předčasně, ale dlužník nesmí dluh plnit.

§ 1701

(1) Je-li obsahem vzájemného závazku podnikatelů povinnost dodat zboží nebo službu za úplatu, je cena splatná, aniž je zapotřebí výzvy k placení, do třiceti dnů ode dne, kdy byla dlužníku doručena faktura nebo jiná výzva podobné povahy, anebo ode dne obdržení zboží nebo služby, podle toho, který z těchto dnů nastal později. Bylo-li však ujednáno převzetí zboží nebo služby, popřípadě ověření shody zboží nebo služby se smlouvou, je cena splatná do třiceti dnů ode dne převzetí, popřípadě ověření shody. To platí i pro závazek podnikatele a veřejnoprávní korporace, popřípadě právnické osoby touto korporací založené, i když nejsou podnikateli.

(2) Dlužník má právo dovolat se neúčinnosti ujednání o času plnění odchylovajícího se od odstavce 1 tak, že se zřetelem ke všem okolnostem případu i s ohledem na obchodní podmínky nebo obchodní zvyklosti podstatně zhoršuje jeho postavení, aniž je pro takovou odchylku spravedlivý důvod. Prohlásí-li soud ujednání za neúčinné, použije se namísto něho ustanovení zákona, ledaže soud rozhodne v zájmu spravedlivého řešení jinak.

(3) Právo dovolat se neúčinnosti podle odstavce 2 má i právnická osoba založená k ochraně zájmů malých a středních podnikatelů.

§ 1702

Plní-li dlužník peněžitý dluh před stanoveným časem, není oprávněn bez souhlasu věřitele odečíst od dlužné částky úroky, odpovídající době, o niž plnil dříve.

Prodlení dlužníka

§ 1703

Dlužník, který svůj dluh řádně a včas neplní, je v prodlení. Dlužník není za prodlení odpovědný, nemůže-li plnit v důsledku prodlení věřitele.

§ 1704

Po dlužníkovi, který je v prodlení, může věřitel vymáhat splnění dluhu, anebo může od smlouvy odstoupit za podmínek ujednaných ve smlouvě nebo stanovených zákonem. Tím není dotčeno právo věřitele na náhradu škody.

§ 1705

Po dlužníkovi, který je v prodlení se splácením peněžitého dluhu, může věřitel, který řádně splnil své smluvní a zákonné povinnosti, požadovat zaplacení úroku z prodlení, ledaže dlužník není za prodlení odpovědný. Výši úroků z prodlení stanoví vláda nařízením.

CELEX: 32000L0035

§ 1706

Věřitel má právo na náhradu škody vzniklé nesplněním peněžitého dluhu, jen není-li kryta úroky z prodlení.

§ 1707

(1) Věřitel má právo dovolat se neúčinnosti ujednání o úroku z prodlení, které se odchyluje od zákona tak, že se zřetelem ke všem okolnostem a podmínkám případu zhoršuje jeho postavení, aniž je pro takovou odchylku spravedlivý důvod. Prohlásí-li soud ujednání za neúčinné, použijí se namísto něho ustanovení zákona, ledaže soud rozhodne v zájmu spravedlivého řešení jinak.

(2) Právo dovolat se neúčinnosti podle odstavce 1 má i právnická osoba založená k ochraně zájmů malých a středních podnikatelů.

§ 1708

Dojde-li k dohodě, že dluh již splatný bude plněn ve splátkách a chce-li věřitel, aby dlužník ve splátkách platil i úroky z prodlení, musí to být výslovně dohodnuto.

§ 1709

Dlužník nese po dobu svého prodlení nebezpečí škody na věci, ať již škoda vznikla z jakékoli příčiny, ledaže prokáže, že by škoda vznikla i při řádném plnění jeho povinnosti nebo že škodu způsobil věřitel nebo vlastník věci. Totéž platí, nakládá-li dlužník s věcí v rozporu s jinými svými povinnostmi ze závazku.

Prodlení věřitele

§ 1710

Věřitel je v prodlení, nepřijal-li řádně nabídnuté plnění nebo neposkytl-li dlužníku součinnost potřebnou k splnění dluhu.

§ 1711

Je-li předmětem plnění věc nese věřitel po dobu svého prodlení nebezpečí škody na věci, ať již škoda vznikne z jakékoli příčiny. To neplatí, způsobí-li škodu dlužník.

Společná ustanovení

§ 1712

(1) Poruší-li strana prodlením svou smluvní povinnost podstatným způsobem, může druhá strana od smlouvy odstoupit, pokud to prodlévajícímu oznámí bez zbytečného odkladu poté, co se o prodlení dozvěděla.

(2) Podstatné je takové porušení povinnosti, o němž strana porušující smlouvu již při uzavření smlouvy věděla nebo musela vědět, že by druhá strana smlouvu neuzavřela, pokud by toto porušení předvíдалa. Jinak se má se za to, že porušení povinnosti podstatné není.

§ 1713

(1) Zakládá-li prodlení jedné ze smluvních stran nepodstatné porušení její smluvní povinnosti, může druhá strana od smlouvy odstoupit poté, co prodlévající strana svoji povinnost nesplní ani v dodatečně přiměřené lhůtě, kterou jí druhá strana poskytla výslovně nebo mlčky.

(2) Oznámí-li věřitel dlužníkovi, že mu určuje dodatečnou lhůtu k plnění a že mu ji již neprodlouží, platí, že marným uplynutím této lhůty od smlouvy odstoupil.

§ 1714

Poskytl-li věřitel dlužníku nepřiměřeně krátkou dodatečnou lhůtu k plnění a odstoupí-li od smlouvy po jejím uplynutí, nastávají účinky odstoupení teprve po marném uplynutí doby, která měla být dlužníku poskytnuta jako přiměřená. Totéž platí, odstoupil-li věřitel od smlouvy, aniž byl dlužníkovi dodatečnou lhůtu k plnění poskytl.

§ 1715

Fixní závazek

(1) Byla-li ve smlouvě ujednána přesná doba plnění a vyplývá-li ze smlouvy nebo z povahy závazku, že věřitel nemůže mít na opožděném plnění zájem, zaniká závazek počátkem prodlení dlužníka, ledaže věřitel dlužníkovi bez zbytečného odkladu oznámí, že na splnění smlouvy trvá.

(2) Zánikem závazku nastávají tytéž účinky, jako by věřitel od smlouvy odstoupil.

Oddíl 2

Jiné způsoby zániku závazků

§ 1716

Dohoda

Stranám je na vůli ujednat si zánik závazku, aniž bude zřízen závazek nový.

Započtení

§ 1717

(1) Dluží-li si strany vzájemně plnění stejného druhu, může každá z nich prohlásit vůči druhé straně, že svoji pohledávku započítává proti pohledávce druhé strany. K započtení lze přistoupit, jakmile straně vznikne právo požadovat uspokojení vlastní splatné pohledávky a plnit svůj vlastní splatný dluh.

(2) Započtením se obě pohledávky ruší v rozsahu, v jakém se vzájemně kryjí. Tyto účinky nastávají k okamžiku, kdy se obě pohledávky staly způsobilými k započtení.

§ 1718

K prohlášení o započtení učiněném pod podmínkou nebo s doložením času se nepřihlíží.

§ 1719

(1) Dluží-li dlužník společně a nerozdílně s jinými, může proti věřiteli započíst pohledávku svého spoludlužníka jen do výše podílu spoludlužníka na společném dluhu.

(2) Dlužník věřitelů oprávněných společně a nerozdílně může vůči některému ze spoluvěřitelů započíst to, co mu spoluvěřitel dluží, jen do výše jeho podílu na společné pohledávce.

§ 1720

Kdo vede pro druhou stranu běžný účet nebo vkladový účet, může započíst peněžní prostředky na něm uložené jen na úhradu vzájemné pohledávky vzniklé ze smlouvy o vedení účtu.

§ 1721

Vůči státu, kraji nebo obci lze započíst jen ty soukromé pohledávky, které se týkají téhož platebního místa.

§ 1722

Byla-li pohledávka postupně převedena na několik osob, může dlužník použít k započtení jen pohledávku, kterou měl v době převodu vůči prvnímu věřiteli, a pohledávku, kterou má vůči poslednímu věřiteli.

§ 1723

(1) K započtení jsou způsobilé pohledávky, které lze uplatnit před soudem.

(2) Pohledávka nejistá nebo neurčitá k započtení způsobilá není.

§ 1724

(1) Zakazuje se započtení proti pohledávce výživného pro nezletilého, který není plně svéprávný.

(2) Zakazuje se započtení proti pohledávce na náhradu újmy způsobené na zdraví, ledaže se jedná o vzájemnou pohledávku na náhradu téhož druhu.

§ 1725

(1) Promlčení pohledávky započtení nebrání, nastalo-li po době, kdy se pohledávky staly způsobilými k započtení.

(2) Odsunul-li věřitel k dlužníkově žádosti čas plnění bezúplatně, může svoji pohledávku přesto započíst po uplynutí času, kdy měl dlužník plnit původně.

§ 1726

Má-li být každá pohledávka uspokojena v jiném místě, nebrání to započtení, ale strana, vůči níž bylo takto započteno, má právo na náhradu škody vzniklé jí tím, že plnění na určeném místě nezíská, nebo že na určeném místě nemůže plnit.

§ 1727

Odstupné

(1) Ujednají-li si strany, že jedna z nich může závazek zrušit zaplacením odstupného, ruší se závazek zaplacením odstupného obdobně jako při odstoupení od smlouvy.

(2) Právo podle odstavce 1 nemá ten, kdo již přijal plnění druhé strany, nebo kdo sám již plnil, byť i jen zčásti.

Splynutí

§ 1728

(1) Splyne-li jakýmkoli způsobem právo s povinností v jedné osobě, zaniknou právo i povinnost, nestanoví-li zákon jinak.

(2) Splyne-li právo věřitele s povinností toho, kdo závazek zajišťuje, nezaniká tím hlavní dluh.

§ 1729

Splynutím práva věřitele a povinnosti jednoho z dlužníků zavázaných společně a nerozdílně zaniká dluh do výše odpovídající podílu tohoto spoludlužníka. Splynutím povinnosti dlužníka a práva jednoho z věřitelů oprávněných společně a nerozdílně zaniká pohledávka do výše odpovídající podílu tohoto spoluvěřitele.

Prominutí dluhu

§ 1730

(1) Promine-li věřitel dlužníku dluh, má se za to, že dlužník s prominutím dluhu souhlasí, pokud neprojevil bez zbytečného odkladu nesouhlas výslovně nebo plněním dluhu.

(2) K prominutí dluhu dojde i v případě, že věřitel vydá dlužníku kvitanci nebo mu vrátí dlužní úpis, aniž dluh splnil; vydá-li věřitel kvitanci nebo vrátí-li dlužní úpis na celý dluh jednomu ze spoludlužníků, má se za to, že věřitel prominul dluh všem spoludlužníkům.

§ 1731

(1) Promine-li věřitel dluh jednomu z dlužníků zavázaných společně a nerozdílně, má prominutí dluhu účinky vůči ostatním spoludlužníkům v rozsahu podílu toho spoludlužníka, který byl ze závazku propuštěn.

(2) Promine-li dlužníku dluh jeden z věřitelů oprávněných společně a nerozdílně, zbavuje to dlužníka dluhu v rozsahu podílu tohoto spoluvěřitele.

§ 1732

Promine-li věřitel povinnost tomu, kdo dluh zajišťuje, nemá prominutí účinky vůči hlavnímu dluhu. Propustí-li však věřitel ze závazku jednoho ze spoluručitelů, zůstávají ostatním spoluručitelům zachovány námitky, které mohl uplatnit spoluručitel, jehož povinnost byla prominuta.

§ 1733

Uplynutí doby

Právo i povinnost zanikají uplynutím doby, na kterou byly omezeny.

Výpověď

§ 1734

(1) Zavazuje-li smlouva ujednaná na dobu neurčitou alespoň jednu stranu k nepřetržité nebo opakované činnosti, anebo zavazuje-li alespoň jednu stranu takovou činnost strpět, lze závazek zrušit ke konci kalendářního čtvrtletí výpovědí podanou alespoň tři měsíce předem.

(2) Zavázala-li se strana zdržet se určité činnosti a je-li z povahy závazku zřejmé, že povinnost není časově omezena, ustanovení odstavce 1 se nepoužije.

§ 1735

(1) Byla-li smlouva bez vážného důvodu uzavřena na dobu určitou tak, že zavazuje člověka na dobu jeho života, anebo že zavazuje kohokoli na dobu delší než deset let, lze se po uplynutí deseti let od vzniku závazku domáhat jeho zrušení. Soud závazek zruší i tehdy, jestliže se okolnosti, z nichž strany zřejmě vycházely při vzniku závazku do té míry změnily, že na zavázané straně nelze rozumně požadovat, aby byla smlouvou dále vázána.

(2) Odstavec 1 se nepoužije, zavázala-li se na dobu delší než deset let právnická osoba a vzdala-li se práva domáhat se zrušení závazku.

Odstoupení od smlouvy

§ 1736

Od smlouvy lze odstoupit, ujednají-li si to strany, nebo stanoví-li tak zákon.

CELEX: 31997L0007

§ 1737

(1) Poruší-li strana smlouvu podstatným způsobem, může druhá strana od smlouvy odstoupit.

(2) Strana může od smlouvy odstoupit bez zbytečného odkladu poté, co z chování druhé strany nepochybně vyplývá, že poruší smlouvu podstatným způsobem, a nedá-li na výzvu oprávněné strany přiměřenou jistotu.

§ 1738

(1) Jakmile strana oprávněná odstoupit od smlouvy oznámí druhé straně, že od smlouvy odstupuje, nebo že na smlouvě setrvává, nemůže volbu již sama změnit.

(2) Mohla-li strana odstoupit od smlouvy pro podstatné porušení smluvní povinnosti a nevyužila své právo, nebrání jí to odstoupit od smlouvy později s odkazem na totéž jednání druhé strany podle pravidla pro odstoupení od smlouvy pro nepodstatné porušení smluvní povinnosti.

§ 1739

(1) Odstoupením od smlouvy se závazek zrušuje od počátku.

(2) Plnil-li dlužník zčásti, může věřitel od smlouvy odstoupit jen ohledně nesplněného zbytku plnění. Nemá-li však částečné plnění pro věřitele význam, může věřitel od smlouvy odstoupit ohledně celého plnění.

(3) Zavazuje-li smlouva dlužníka k nepřetržité či opakované činnosti nebo k postupnému dílčímu plnění, může věřitel od smlouvy odstoupit jen s účinky do budoucna. To neplatí, nemají-li již přijatá dílčí plnění sama o sobě pro věřitele význam.

§ 1740

(1) Odstoupením od smlouvy zanikají v rozsahu jeho účinků práva a povinnosti stran. Tím nejsou dotčena práva třetích osob nabytá v dobré víře.

(2) Odstoupení od smlouvy se nedotýká práva na zaplacení smluvní pokuty nebo úroku z prodlení, pokud již dospělo, a práva na náhradu škody. Nedotýká se ani ujednání stran o způsobu řešení sporů z smlouvy.

Následná nemožnost plnění

§ 1741

(1) Stane-li se dluh po vzniku závazku nesplnitelným, zaniká závazek pro nemožnost plnění. Plnění není nemožné, lze-li dluh splnit za ztížených podmínek, s většími náklady, s pomocí jiné osoby nebo až po určené době.

(2) Nemožnost plnění prokazuje dlužník.

§ 1742

Při nemožnosti pouhé části plnění zanikne závazek v celém rozsahu, plyne-li z povahy závazku nebo z účelu smlouvy, který byl stranám při uzavření smlouvy znám, že plnění zbytku nemá pro věřitele význam. Není-li tomu tak, zaniká závazek jen co do této části.

§ 1743

Neoznámí-li dlužník věřiteli, že se splnění dluhu stalo nemožným, bez zbytečného odkladu poté, co se o tom dozvěděl nebo dozvědět musel, nahradí věřiteli škodu vzniklou tím, že věřitel nebyl o nemožnosti plnění včas vyrozuměn.

CELEX: 31997L0007

§ 1744

Smrt dlužníka nebo věřitele

(1) Smrtí dlužníka povinnost nezanikne, ledaže jejím obsahem bylo plnění, které mělo být provedeno osobně dlužníkem.

(2) Smrtí věřitele právo zanikne, bylo-li plnění omezeno jen na jeho osobu.

Díl 7

Zajištění a utvrzení dluhů

Oddíl 1

Obecná ustanovení

§ 1745

(1) Dluh lze zajistit, zaváže-li se třetí osoba věřiteli za dlužníkové plnění, anebo dá-li někdo věřiteli majetkovou jistotu, že dlužník svůj dluh splní. Utvrdit lze dluh ujednáním smluvní pokuty nebo uznáním dluhu.

(2) Zajistit a utvrdit lze i osobní práva, připouští-li to jejich povaha.

(3) Jak se dluh zajišťuje zástavou, upravuje třetí část tohoto zákona.

Jistota

§ 1746

(1) Kdo je povinen dát jistotu, učiní své povinnosti zadost zřízením zástavního práva.

(2) Není-li někdo s to dát jistotu zřízením zástavního práva, dá jistotu způsobilým ručitelem. Kdo má vhodný majetek a může být v tuzemsku žalován, je způsobilý ručitel.

§ 1747

(1) Nikdo není povinen přijmout věc jako jistotu do částky vyšší, než kolik činí dvě třetiny obvyklé ceny.

(2) Stavební pozemek nebo nemovitá věc, která slouží podnikatelským účelům, je dostatečná jistota do poloviny obvyklé ceny. Právo stavby je dostatečná jistota do poloviny obvyklé ceny, bude-li úplata smluvená jako stavební plat splacena nejpozději pět let před zánikem práva stavby.

(3) Cenný papír zajišťující bezpečný výnos je dostatečnou jistotou do tří čtvrtin obvyklé ceny.

(4) Státní cenné papíry a vklady v České národní bance jsou způsobilou jistotou do celé své výše; u ostatních bank pak do výše pojištění.

§ 1748

(1) Jistota zajišťuje úroky z peněžitého dluhu nejvýše do výše zákonné úrokové sazby; to neplatí, byl-li ten, kdo jistotu dává, seznámen před poskytnutím jistoty, jaké úroky věřitel a dlužník ujednali.

(2) Je-li zajištěn dluh již úročený, jsou zajištěny úroky, které dosud nepřiřostly.

§ 1749

(1) Zakládá-li se jistota různých věřitelů na různých právech k téže věci, uspokojí se v rozsahu těchto práv postupně podle pořadí vzniku zajištění věřitelé, jimž vzniklo zajištění ze zákona, před věřiteli, jimž zajištění vzniklo z jiného právního důvodu.

(2) Nevznikla-li žádnému z věřitelů jistota ze zákona nebo byl-li již uspokojen, uspokojí se postupně podle pořadí vzniku zajištění věřitelé, jejichž pohledávky

- a) jsou zajištěny věcným právem zapsaným ve veřejném seznamu nebo rejstříku zástav,
- b) jsou zajištěny věcným právem nezapsaným ve veřejném seznamu nebo rejstříku zástav.
- c) nejsou zajištěny věcným právem.

Oddíl 2

Zajištění dluhu

Ručení

§ 1750

(1) Kdo věřiteli prohlásí, že ho uspokojí, jestliže dlužník věřiteli svůj dluh nesplní, stává se dlužníkovým ručitelem. Odmítne-li věřitel ručitele, nemůže po něm nic žádat.

(2) Ručitelské prohlášení vyžaduje písemnou formu.

§ 1751

(1) Ručení předpokládá platný dluh dlužníka; ručení lze poskytnout i pro dluhy budoucí nebo podmíněné, jakož i za soubor dluhů dostatečně určených.

(2) Platnosti ručení nebrání, je-li závazek dlužníka neplatný pro nedostatek způsobilosti dlužníka zavazovat se k povinnostem, o němž ručitel při převzetí ručitelského závazku věděl nebo vědět musel.

§ 1752

Je-li ručením zajištěna pouze část dluhu, nesnižuje se rozsah ručení částečným plněním, zůstává-li dluh nesplněn ve výši, v jaké je zajištěn ručením.

§ 1753

Věřitel sdělí ručiteli kdykoli, bez zbytečného odkladu a na požádání výši své zajištěné pohledávky.

§ 1754

(1) Věřitel má právo požadovat splnění na ručiteli, nesplnil-li dlužník v přiměřené lhůtě dluh, ač jej k tomu věřitel písemně vyzval. Výzvy není třeba, nemůže-li ji věřitel uskutečnit nebo je-li nepochybné, že dlužník dluh nesplní.

(2) Ručitel může plnění odepřít, pokud věřitel zavinil, že pohledávka nemůže být uspokojena dlužníkem.

§ 1755

(1) Ručitel může vůči věřiteli uplatnit všechny námitky, které má proti věřiteli dlužník.

(2) Uplatní-li ručitel námitky, které mu sdělil dlužník, nahradí dlužník ručiteli náklady, které mu vznikly, byly-li námitky neúspěšné.

§ 1756

Uspokojí-li ručitel věřitele bez vědomí dlužníka, může dlužník uplatnit vůči ručiteli všechny námitky, které byl oprávněn uplatnit vůči věřiteli, kdyby na něm věřitel splnění vymáhal. Dlužník však nemůže vůči ručiteli uplatnit námitky, na které dlužník ručitele neupozornil bez zbytečného odkladu po doručení zprávy, že věřitel uplatnil nároky z ručení.

§ 1757

(1) Právo věřitele vůči ručiteli se nepromlčí před promlčením práva vůči dlužníkovi.

(2) Uznání dluhu dlužníkem je účinné vůči ručiteli, vysloví-li s tím ručitel souhlas.

§ 1758

(1) Ručení zaniká zánikem dluhu, který zajišťuje.

(2) Ručení však nezaniká, pokud dluh zanikl pro nemožnost plnění dlužníka, a ručitel jej splnit může, nebo pro zánik právnické osoby, která je dlužníkem.

§ 1759

Zaručí-li se za týž dluh více ručitelů, ručí každý z nich věřiteli za dluh celý. Ručitel má vůči ostatním ručitelům stejná práva jako spoludlužník.

§ 1760

Zákonným ručením za nepeněžitý dluh je zajištěna peněžitá pohledávka, která věřiteli přísluší při porušení zajištěného dluhu.

Bankovní záruka

§ 1761

Bankovní záruka vzniká prohlášením banky v záruční listině, že uspokojí věřitele podle záruční listiny do výše určité peněžitě částky, nesplní-li dlužník věřiteli určitý dluh, anebo splní-li se jiné podmínky určené v záruční listině.

§ 1762

Při zajištění nepeněžitě pohledávky se má se za to, že je do výše určené záruční listinou zajištěna peněžitá pohledávka, která věřiteli přísluší při porušení zajištěného dluhu. Není-li výše zajištění v záruční listině určena, je pohledávka zajištěna do výše hodnoty zajišťovaného nepeněžitě plnění v době vzniku bankovní záruky.

§ 1763

(1) Potvrdí-li bankovní záruku jiná banka, může věřitel uplatnit právo z bankovní záruky vůči každé z těchto bank.

(2) Banka, která potvrdila bankovní záruku a na tomto základě plnila, má právo na náhradu vůči bance, která jí o potvrzení bankovní záruky požádala.

(3) Z oznámení, že jiná banka poskytla bankovní záruku, nevzniká oznamující bance závazek z bankovní záruky, odpovídá však za škodu z nesprávnosti oznámení.

§ 1764

(1) Banka ručí za splnění zajištěného dluhu do výše a za podmínek uvedených v záruční listině. Banka může vůči věřiteli uplatnit jen námitky uvedené v záruční listině.

(2) Na rozsah bankovní záruky nemá účinek částečné plnění dlužníka, je-li nesplněná část dluhu alespoň stejná jako částka, na kterou zní záruční listina.

§ 1765

(1) Na žádost věřitele splní banka povinnost z bankovní záruky po doručení žádosti. Podmiňuje-li záruční listina plnění banky předložením určitého dokumentu, musí být předložen při výzvě nebo bez zbytečného odkladu po ní.

(2) Předchozí výzva věřitele, aby dlužník splnil dluh, se vyžaduje, stanoví-li to záruční listina.

(3) Platí, že bankovní záruka je poskytnuta na první výzvu a bez námitek, neplyne-li z obsahu záruční listiny něco jiného. Je-li poskytnuta bankovní záruka na první výzvu a bez námitek, nemůže banka uplatnit vůči věřiteli námitky příslušející dlužníkovi ze zajištěného dluhu.

§ 1766

Může-li věřitel uplatnit právo z bankovní záruky jen po nesplnění dluhu dlužníkem, nemůže postoupit práva z bankovní záruky bez postoupení pohledávky zajištěné bankovní zárukou.

§ 1767

Je-li banka povinna podle záruční listiny plnit ve prospěch oprávněného jiné bance, je povinna plnit na účet oprávněného u této banky.

§ 1768

Bankovní záruku lze omezit na určitou dobu. Neuplatní-li věřitel vůči bance své právo v době určené záruční listinou, bankovní záruka zanikne.

§ 1769

(1) Dlužník nahradí bance, co plnila podle záruční listiny v souladu se smlouvou uzavřenou s dlužníkem.

(2) Dlužník nemůže vůči bance uplatnit námitky, které by mohl uplatnit vůči věřiteli, neujednal-li s ní, že si banka vůči věřiteli uplatnění takových námitek vyhradí.

(3) Věřitel, který dosáhl na základě bankovní záruky plnění, na něž by jinak neměl vůči dlužníkovi pro jeho oprávněné námitky právo, vrátí dlužníku, co takto získal, a nahradí mu škodu tím způsobenou.

§ 1770

Na bankovní záruku se jinak použijí přiměřeně ustanovení o ručení.

Zajišťovací převod práva

§ 1771

(1) Dlužník nebo třetí osoba mohou zajistit dluh převodem svého práva ve prospěch věřitele. Je-li převáděné právo zapsáno ve veřejném seznamu, vyznačí se v něm tato skutečnost.

(2) Smlouva o zajišťovacím převodu práva vyžaduje písemnou formu.

§ 1772

(1) Právo převedené zajišťovacím převodem je převedeno s rozvazovací podmínkou, že zajištěný dluh bude splněn.

(2) Neujednají-li strany něco jiného, vykonává věřitel k převedenému právu po dobu zajišťovacího převodu vlastnická práva v rozsahu prosté správy.

§ 1773

(1) Při splnění zajištěného dluhu věřitel opět dlužníku umožní výkon práva v rozsahu jeho převodu a vydá mu vše, co z převedeného práva získal a nahradí to, co při obvyklé péči získat mohl.

(2) Při nesplnění zajištěného dluhu se převod práva stává nepodmíněným a dlužník předá věřiteli listiny a právní pomůcky nutné k plnému výkonu převedeného práva.

Dohoda o srážkách ze mzdy nebo jiných příjmů

§ 1774

(1) Dluh lze zajistit dohodou věřitele a dlužníka o srážkách ze mzdy; srážky ze mzdy nesmějí činit více, než polovinu mzdy.

(2) Proti plátcí mzdy nabývá věřitel práva na výplatu srážek okamžikem, kdy byla plátcí dohoda předložena.

(3) Náklady spojené s placením srážek nese plátce mzdy; má-li však plátce mzdy plnit současně podle několika dohod o srážkách ze mzdy, jdou náklady s placením srážek podle druhé a další dohody k tíži dlužníka.

§ 1775

Ustanovení § 1774 se použije i pro jiné příjmy, s nimiž se při výkonu rozhodnutí nakládá jako se mzdou.

Oddíl 3

Utvrzení dluhu

Smluvní pokuta

§ 1776

Ujednají-li strany pro případ porušení smluvené povinnosti smluvní pokutu v určité výši nebo s ujednáním způsobu, jak se výše smluvní pokuty určí, může věřitel požadovat smluvní pokutu bez zřetele k tomu, zda mu porušením utvrzené povinnosti vznikla škoda. Smluvní pokuta může být ujednána i v jiném plnění než peněžitém.

§ 1777

Zaplacení smluvní pokuty nezavazuje dlužníka povinnosti splnit dluh smluvní pokutou utvrzený.

§ 1778

Je-li ujednána smluvní pokuta, nemá věřitel právo na náhradu škody vzniklé z porušení povinnosti, ke kterému se smluvní pokuta vztahuje.

§ 1779

Nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu může soud na návrh dlužníka snížit s přihlédnutím k hodnotě a významu zajišťované povinnosti až do výše škody vzniklé do doby rozhodnutí porušením té povinnosti, na kterou se vztahuje smluvní pokuta. K náhradě škody, vznikne-li na ni později právo, je poškozený oprávněn do výše smluvní pokuty.

§ 1780

Ustanovení o smluvní pokutě se použijí i na pokutu stanovenou pro porušení smluvní povinnosti právním předpisem (penále).

Uznání dluhu

§ 1781

Uzná-li někdo svůj dluh co do důvodu i výše prohlášením učiněným v písemné formě, má se za to, že dluh v rozsahu uznání v době uznání trvá.

§ 1782

- (1) Placení úroků se považuje za uznání dluhu ohledně částky, z níž se úroky platí.
- (2) Plní-li dlužník dluh zčásti, má částečné plnění účinky uznání zbytku dluhu, lze-li z okolností usoudit, že tímto plněním dlužník uznal i zbytek dluhu.
- (3) Ustanovení odstavců 1 a 2 neplatí, je-li pohledávka věřitele již promlčena.

Hlava II

Závazky z právních jednání

Díl 1

Smlouvy o převedení věci do vlastnictví jiného

Oddíl 1

Darování

Pododdíl 1

Obecná ustanovení

§ 1783

- (1) Darovací smlouvou dárce bezplatně převádí vlastnické právo k věci nebo se zavazuje obdarovanému věc bezplatně převést do vlastnictví, a obdarovaný dar nebo slib přijímá.
- (2) Plnění z pouhé společenské služby není darováním, je-li z chování stran zřejmé, že se nechtějí smluvně vázat.

§ 1784

Kdo druhému dar jen slíbí, není zavázán darovat, ale ten, kdo slib obdržel, má právo, aby mu slibující nahradil náklady účelně vynaložené v očekávání daru.

§ 1785

(1) Při darování věci zapsané do veřejného rejstříku vyžaduje smlouva písemnou formu.

(2) Písemnou formu vyžaduje smlouva také tehdy, nedojde-li k odevzdání věci zároveň s projevem vůle darovat a přijmout dar. Dárce je zavázán k odevzdání daru, není však povinen platit úrok z prodlení.

§ 1786

(1) Dárce může darovat třeba i všechnen svůj současný majetek. Smlouva, kterou někdo daruje svůj budoucí majetek, platí jen potud, pokud nepřesahuje polovinu tohoto majetku.

(2) Darování věci, kterou dárce nemá, je platné, jen zaváže-li se dárce ve smlouvě věc nabýt.

§ 1787

Zavázal-li se dárce odevzdat dar po uzavření smlouvy, může od smlouvy odstoupit a odevzdání daru odepřít, změní-li se po uzavření smlouvy okolnosti do té míry, že by plnění podle smlouvy vážně ohrozilo dárcovu výživu nebo plnění dárcovy vyživovací povinnosti. Odevzdal-li již dárce část daru, může od smlouvy odstoupit jen ohledně toho, co dosud nesplnil.

§ 1788

Bylo-li někomu něco dáno z uznání nebo vzhledem k jeho zásluhám nebo jako zvláštní odměna, je to darování, pokud na to příjemce neměl již dříve právo.

§ 1789

Bylo-li ujednáno, že i dárce bude navzájem obdarován, jedná se o darování jen vzhledem k tomu, oč hodnota plnění jedné strany převyšuje hodnotu plnění druhé strany.

§ 1790

Darování podpory

Zaváže-li se dárce obdarovaného pravidelně podporovat, přechází právo na podporu i povinnost k podpoře na dědice dárce a obdarovaného, jen bylo-li to výslovně ujednáno.

§ 1791

Darování pro případ smrti

Darování závislé na podmínce, že obdarovaný dárce přežije, se posuzuje zpravidla jako odkaz. Podle ustanovení o darování se řídí, přijme-li obdarovaný dar a vzdá-li se dárce výslovně práva dar odvolat a vydá o tom obdarovanému listinu. Tím není dotčen § 1785.

§ 1792

(1) Bylo-li darováno s příkazem, může dárce požadovat splnění příkazu, jen pokud již sám plnil.

(2) Je-li splnění příkazu ve veřejném zájmu, může splnění příkazu po dárce smrti požadovat také příslušný orgán veřejné moci nebo právnická osoba oprávněná takový zájem hájit.

§ 1793

Daruje-li někdo vědomě cizí věc a zatají-li to obdarovanému, nahradí škodu, která z toho vznikne. Dárce škodu obdarovanému nahradí i v případě, že škoda vznikla z vady darované věci, pokud dárce o vadě věděl a darovaného na ni neupozornil. V těchto případech může obdarovaný také od smlouvy odstoupit a dar vrátit.

Pododdíl 2

Zvláštní ustanovení o platnosti darování

§ 1794

Nesvéprávná osoba je způsobilá darovat a přijmout dar malé hodnoty nebo dar vzhledem k okolnostem obvyklý.

§ 1795

(1) Darování osobě, která provozuje zdravotnické nebo sociální zařízení, anebo osobě, která takové zařízení spravuje nebo je v něm zaměstnána, je neplatné, stalo-li se v době, kdy dárce byl v péči takového zařízení nebo jinak přijímal jeho služby.

(2) Odstavec 1 se nepoužije, je-li obdarovaný osobou dárce blízkou.

Pododdíl 3

Odvolání daru

Odvolání daru pro nouzi

§ 1796

(1) Upadne-li dárce po darování do takové nouze, že nemá ani na nutnou výživu vlastní nebo nutnou výživu osoby, k jejíž výživě je podle zákona povinen, může dar odvolat a požadovat po obdarovaném, aby mu dar vydal zpět nebo zaplatil jeho obvyklou cenu, nanejvýš však v tom rozsahu, v jakém se dárce nedostává prostředků k uvedené výživě. Obdarovaný se může této povinnosti zprostit poskytováním toho, co je k této výživě potřeba.

(2) Obdarovaný nemá povinnost podle odstavce 1, je-li sám v obdobné nouzi jako dárce.

§ 1797

Bylo-li obdarováno více osob, je ta, která byla obdarována dříve, povinna plnit jen v tom rozsahu, v jakém k výživě nestačí příspěvek později obdarovaného.

§ 1798

Právo odvolat dar nepřechází na dárcovy dědice. Leč neuplatní-li dárce své právo, má ten, komu je dárce podle zákona povinen výživou, právo požadovat za stejných podmínek, aby mu obdarovaný doplnil, čeho mu dárce nemůže poskytnout.

§ 1799

Právo odvolat dar nemá dárce, který si stav nouze přivodil úmyslně nebo z hrubé nedbalosti

Odvolání daru pro nevďek

§ 1800

(1) Ublížil-li obdarovaný dárci úmyslně nebo z hrubé nedbalosti tak, že zjevně porušil dobré mravy, může dárce, neprominul-li to obdarovanému, od darovací smlouvy pro jeho nevďek odstoupit. Byl-li dar již odevzdán, má dárce právo požadovat vydání celého daru, a není-li to možné, zaplacení jeho obvyklé ceny.

(2) Odůvodňují-li to okolnosti, považuje se za nevďek vůči dárce také zjevné porušení dobrých mravů vůči osobě obdarovanému blízké.

§ 1801

Nevďek činí obdarovaného co do jeho osoby nepoctivým držitelem.

§ 1802

Právo odvolat dar přechází na dárcova dědice, zabránil-li obdarovaný dárci v odvolání daru nebo zabránila-li v tom dárci vyšší moc.

§ 1803

(1) Dárce může dar pro nevďek odvolat do jednoho roku ode dne, co obdarovaný dárci ublížil, ale dozví-li se o tom dárce později, do jednoho roku ode dne, kdy získal vědomost o důvodu pro odvolání daru. Dědic dárce může dar odvolat nejpozději do jednoho roku od smrti dárce.

(2) Je-li dar odvolán později a namítne-li obdarovaný opožděné odvolání daru, soud k odvolání nepřihlédne.

Společná ustanovení

§ 1804

Vzdá-li se dárce při darování mezi živými předem práva odvolat dar pro nouzi nebo nevďek, nepřihlíží se k tomu.

§ 1805

Pojí-li se s darem povinnost zavazující obdarovaného podle darovací smlouvy, ruší se odvoláním daru pro budoucnost.

§ 1806

Nemá-li již obdarovaný dar ani jeho plnou hodnotu, zavazuje ho odvolání daru k vydání toho, co mu z obohacení ještě zbývá. To neplatí, zbavil-li se daru, aby vydání zmařil, anebo odvolal-li dar pro nevděk samotný dárce.

Oddíl 2

Koupě

Pododdíl 1

Obecná ustanovení

§ 1807

(1) Kupní smlouvou se prodávající zavazuje, že kupujícímu odevzdá věc (předmět koupě) a umožní mu nabytí vlastnické právo k ní, a kupující se zavazuje, že věc převezme a zaplatí prodávajícímu kupní cenu.

(2) Neplyne-li ze smlouvy nebo zvyklostí něco jiného, jsou prodávající a kupující zavázáni splnit své povinnosti současně.

§ 1808

Kupní cena je ujednána dostatečně určitě, je-li ujednán alespoň způsob jejího určení.

§ 1809

Náklady spojené s odevzdáním věci v místě plnění nese prodávající. Náklady spojené s převzetím věci nese kupující.

§ 1810

(1) Na kupujícího přechází nebezpečí škody na věci současně s nabytím vlastnického práva. Nabude-li kupující vlastnické právo před odevzdáním věci, má prodávající až do odevzdání věci práva a povinnosti schovatele.

(2) Při uzavření smlouvy s odkládací podmínkou přechází nebezpečí škody na věci na kupujícího nejdříve dnem splnění podmínky.

§ 1811

Tomu, kdo koupí budoucí užitky věci úhrnkem nebo s nadějí na nejisté budoucí užitky, patří všechny užitky řádně vytěžené. Nese však ztrátu, bylo-li jeho očekávání zmařeno.

§ 1812

Prodávající upozorní kupujícího při ujednávání kupní smlouvy na vady věci, o nichž ví.

Pododdíl 2
Koupě movité věci

Základní ustanovení

§ 1813

(1) Jako koupě movité věci se posoudí každá koupě, jejímž předmětem není nemovitá věc, jakož i koupě součásti nemovité věci, má-li kupující podle smlouvy nabýt součást po oddělení jako věc movitou.

(2) Mají-li strany vůli uzavřít kupní smlouvu bez určení kupní ceny, platí za ujednanou kupní cena, za niž se týž nebo srovnatelný předmět v době uzavření smlouvy a za obdobných smluvních podmínek obvykle prodává.

§ 1814

(1) Smlouva o dodání věci, která má být teprve vyrobena, se posoudí jako kupní smlouva, ledaže se ten, komu má být věc dodána, zavázal předat druhé straně podstatnou část toho, čeho je k vyrobení věci zapotřebí.

(2) Za kupní smlouvu se nepovažuje smlouva, podle níž převážná část plnění dodavatele spočívá ve výkonu činnosti.

Povinnosti prodávajícího

§ 1815

Prodávající kupujícímu odevzdá věc, jakož i doklady, které se k věci vztahují, a umožní kupujícímu nabýt vlastnického práva k věci v souladu se smlouvou.

§ 1816

Prodávající splní povinnost odevzdat věc kupujícímu, umožní-li mu nakládat s věcí v místě plnění a včas mu to oznámí.

§ 1817

(1) Má-li kupující určit dodatečně vlastnosti předmětu koupě a neučiní-li to včas, určí je prodávající sám a oznámí kupujícímu, jaké vlastnosti určil. Přitom přihlédně k potřebám kupujícího, které zná.

(2) Kupující má právo sdělit prodávajícímu odchýlné určení vlastností předmětu koupě, než jaké určil prodávající; neučiní-li to bez zbytečného odkladu po oznámení prodávajícího, je vázán tím, co určil prodávající.

§ 1818

Má-li prodávající věc odeslat, odevzdá věc kupujícímu předáním prvnímu dopravci k přepravě pro kupujícího a umožní kupujícímu uplatnit práva z přepravní smlouvy vůči dopravci.

§ 1819

(1) Při odeslání nastanou účinky odevzdání věci kupujícímu jejím předáním dopravci, označí-li prodávající věc zjevně a dostatečně jako zásilku pro kupujícího.

(2) Neoznačí-li prodávající věc, nastanou účinky odevzdání, oznámí-li prodávající kupujícímu bez zbytečného odkladu, že mu věc odeslal, a určí-li ji dostatečně v oznámení. Bez tohoto oznámení je věc kupujícímu odevzdána, až předá-li mu ji dopravce.

§ 1820

Doba, v níž má prodávající plnit, běží ode dne účinnosti smlouvy. Má-li však kupující splnit určitou povinnost ještě před odevzdáním věci, začíná doba, v níž má prodávající plnit, běžet ode dne splnění této povinnosti.

§ 1821

Dodá-li prodávající větší množství věcí, než bylo ujednáno, je kupní smlouva uzavřena i na přebytečné množství, ledaže je kupující bez zbytečného odkladu odmítl.

§ 1822

(1) Prodávající předá kupujícímu doklady potřebné k převzetí a užívání věci. Má-li k předání dojít při zaplacení kupní ceny, předá prodávající doklady v místě placení.

(2) Doklady, které se týkají přepravy a jsou nutné k převzetí věci a volnému nakládání s ní, předá prodávající kupujícímu bez zbytečného odkladu po jejich vydání. Jiné doklady určené ve smlouvě předá prodávající kupujícímu při odevzdání věci.

Předmět koupě

§ 1823

Prodávající odevzdá kupujícímu předmět koupě v ujednaném množství, jakosti a provedení. Nejsou-li jakost a provedení ujednány, plní prodávající v jakosti a provedení vhodných pro účel patrný ze smlouvy; jinak pro účel obvyklý.

CELEX: 31999L0044

§ 1824

Při určení jakosti nebo provedení podle smluveného vzorku nebo předlohy musí věc jakostí nebo provedením odpovídat vzorku nebo předloze. Liší-li se jakost nebo provedení určené ve smlouvě a vzorek nebo předloha, rozhoduje smlouva. Určí-li smlouva a vzorek jakost nebo provedení věci rozdílně, nikoli však rozporně, musí věc odpovídat smlouvě i vzorku nebo předloze.

CELEX: 31999L0044

§ 1825

Není-li ujednáno, jak má být věc zabalena, zabalí prodávající věc podle zvyklostí; nejsou-li, pak způsobem potřebným pro uchování věci a její ochranu. Stejným způsobem opatří prodávající věc pro přepravu.

§ 1826

Vyplývá-li ze smlouvy nebo z povahy předmětu koupě, že množství je určeno jen přibližně, určí přesné množství prodávající. Má se za to, že odchylka nesmí přesáhnout pět procent množství určeného ve smlouvě.

Práva z vad věci

§ 1827

(1) Věc je vadná, nemá-li vlastnosti stanovené v § 1823. Za vadu se považuje i plnění jiné věci. Za vadu se považují i vady v dokladech nutných pro užívání věci.

(2) Plyne-li z prohlášení prodávajícího nebo z dokladu o předání, že prodávající dodal menší množství věcí, nevztahují se na chybějící věci ustanovení o vadách.

§ 1828

Věc má právní vadu, nenabyli-li k ní kupující vlastnické právo, nebo omezuje-li vlastnické právo kupujícího právo třetí osoby, ledaže kupující o takovém omezení v době uzavření smlouvy věděl nebo musel vědět.

§ 1829

Omezení vlastnického práva kupujícího právem třetí osoby z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví nezakládá právní vadu, věděl-li kupující o takovém omezení v době uzavření smlouvy, anebo musel-li o něm vědět.

§ 1830

(1) Právo kupujícího z vadného plnění zakládá vada, kterou má věc při přechodu nebezpečí škody na kupujícího, byť se projeví až později. Právo kupujícího založí i později vzniklá vada, kterou prodávající způsobil porušením své povinnosti.

(2) Povinnosti prodávajícího ze záruky za jakost tím nejsou dotčeny.

§ 1831

(1) Při předčasném plnění může prodávající odstranit vady do doby určené pro odevzdání věci. Výkonem svého práva nesmí kupujícímu způsobit nepřiměřené obtíže nebo výdaje. Právo kupujícího na náhradu škody tím není dotčeno.

(2) Odstavec 1 platí obdobně i pro vady dokladů.

§ 1832

(1) Práva kupujícího z vadného plnění nejsou dotčena, způsobilo-li vadu použití věci, kterou kupující předal prodávajícímu. To neplatí, prokáže-li prodávající, že na nevhodnost předané věci kupujícího včas upozornil a kupující na jejím použití trval, nebo prokáže-li, že nevhodnost předané věci ani při vynaložení dostatečné péče nemohl zjistit.

(2) Způsobil-li vadu věci postup prodávajícího podle návrhů, vzorků nebo podkladů, které mu kupující opatřil, použije se odstavec 1 obdobně.

§ 1833

Kupující nemá práva z vadného plnění, jedná-li se o vadu, kterou musel s vynaložením obvyklé pozornosti poznat již při uzavření smlouvy. To neplatí, ujistil-li ho prodávající výslovně, že věc je bez vad, anebo zastřel-li vadu lstivě.

§ 1834

Kupující věc podle možnosti prohlédne co nejdříve po přechodu nebezpečí škody na věci a přesvědčí se o jejích vlastnostech a množství.

§ 1835

(1) Odesílá-li prodávající věc, může kupující odložit prohlídku do doby, kdy je věc dopravena do místa určení.

(2) Je-li věc během přepravy směřována do jiného místa určení, anebo kupujícím dále odeslána, aniž měl možnost věc prohlédnout, a prodávající v době uzavření smlouvy věděl nebo musel vědět o možnosti takové změny místa určení nebo takového dalšího odeslání, může kupující prohlídku odložit do doby, kdy je věc dopravena do nového místa určení.

§ 1836

(1) Je-li vadné plnění podstatným porušením smlouvy, má kupující právo:

- a) na odstranění vady dodáním nové věci bez vady nebo dodáním chybějící věci,
- b) na odstranění vady opravou věci,
- c) na přiměřenou slevu z kupní ceny, nebo
- d) odstoupit od smlouvy.

(2) Kupující sdělí prodávajícímu, jaké právo si zvolil, při oznámení vady, nebo bez zbytečného odkladu po oznámení vady. Provedenou volbu nemůže kupující změnit bez souhlasu prodávajícího; to neplatí, žádal-li kupující opravu vady, která se ukáže jako neopravitelná. Neodstraní-li prodávající vady zboží v přiměřené lhůtě či oznámí-li kupujícímu, že vady neodstraní, může kupující požadovat místo odstranění vady přiměřenou slevu z kupní ceny, nebo může odstoupit od smlouvy.

(3) Nezvolí-li kupující své právo včas, má práva podle § 1837.

CELEX: 31999L0044

§ 1837

(1) Je-li vadné plnění nepodstatným porušením smlouvy, má kupující právo na odstranění vady, anebo na přiměřenou slevu z kupní ceny. Žádá-li kupující odstranění vady, může jiná práva z odpovědnosti za vady uplatnit po marném uplynutí přiměřené lhůty k odstranění vady, nebo poté, co prodávající odstranění vady odmítl.

(2) Dokud kupující neuplatní právo na slevu z kupní ceny nebo neodstoupí od smlouvy, může prodávající dodat, co chybí, nebo odstranit právní vadu. Jiné vady může prodávající odstranit podle své volby opravou věci nebo dodáním nové věci; volba nesmí kupujícímu způsobit nepřiměřené náklady.

(3) Neodstraní-li prodávající vadu věci včas, může kupující požadovat slevu z kupní ceny, anebo může od smlouvy odstoupit. Provedenou volbu nemůže kupující změnit bez souhlasu prodávajícího.

CELEX: 31999L0044

§ 1838

Čeho lze dosáhnout uplatněním práv z vadného plnění, to nelze uplatnit z jiného právního důvodu.

§ 1839

Do odstranění vady nemusí kupující platit část kupní ceny odhadem přiměřeně odpovídající jeho právu na slevu.

§ 1840

Při dodání nové věci vrátí kupující prodávajícímu na jeho náklady věc původně dodanou.

§ 1841

Kupující nemůže odstoupit od smlouvy, ani požadovat dodání nové věci, nemůže-li věc a vrátit v tom stavu, v jakém ji obdržel. To neplatí,

- a) došlo-li ke změně stavu v důsledku prohlídky za účelem zjištění vady věci,
- b) použil-li kupující věc ještě před objevením vady, anebo
- c) nezpůsobil-li kupující nemožnost vrácení věci v nezměněném stavu jednáním nebo opomenutím, anebo
- d) prodal-li kupující věc ještě před objevením vady, spotřeboval-li ji, anebo pozměnil-li věc při obvyklém použití; stalo-li se tak jen zčásti, vrátí kupující prodávajícímu, co ještě vrátit může, a dá prodávajícímu náhradu do výše, v níž měl z použití věci prospěch.

§ 1842

Neoznámil-li kupující vadu věci včas, pozbývá právo odstoupit od smlouvy.

§ 1843

(1) Neoznámil-li kupující vadu bez zbytečného odkladu poté, co ji mohl při včasné prohlídce a dostatečné péči zjistit, soud mu právo z vadného plnění nepřizná. Jedná-li se o

skrytou vadu, platí totéž, nebyla-li vada oznámena bez zbytečného odkladu poté, co ji kupující mohl při dostatečné péči zjistit, nejpozději však do dvou let po odevzdání věci.

(2) K účinkům podle odstavce 1 soud přihlédne jen k námitce prodávajícího, že vada nebyla včas oznámena. Proávající však nemá právo na námitku, je-li vada důsledkem skutečnosti, o které prodávající v době odevzdání věci věděl nebo musel vědět

Záruka za jakost

§ 1844

Zárukou za jakost se prodávající zavazuje, že věc bude po určité době způsobilá, k použití pro obvyklý účel nebo že si zachová obvyklé vlastnosti. Tyto účinky má i vyznačení záruční doby nebo doby použitelnosti věci na obalu. Záruka může být poskytnuta i na jednotlivou součást věci.

CELEX: 31999L0044

§ 1845

Při určení různých záručních dob smlouvou a záručním prohlášením platí doba z nich nejdelší. Ujednají-li však strany jinou záruční dobu, než jaká je vyznačena na obalu jako doba použitelnosti, má ujednání přednost.

§ 1846

Záruční doba běží od odevzdání věci kupujícímu; byla-li věc podle smlouvy odeslána, běží od dojití věci do místa určení. Má-li koupenou věc uvést do provozu někdo jiný než prodávající, běží záruční doba až ode dne uvedení věci do provozu, pokud kupující objednal uvedení do provozu nejpozději do tří týdnů od převzetí věci a řádně a včas poskytl k provedení služby potřebnou součinnost.

§ 1847

Kupující nemá právo ze záruky, způsobila-li vadu po přechodu nebezpečí škody na věci na kupujícího vnější událost. To neplatí, způsobil-li ji prodávající.

§ 1848

Pro oznámení vady, na kterou se vztahuje záruka, a pro uplatnění práva z vadného plnění platí obdobně ustanovení § 1901 a 1902.

Povinnosti kupujícího

§ 1849

Kupující zaplatí kupní cenu a věc převezme.

§ 1850

(1) Kupující nemusí zaplatit kupní cenu, dokud nemá možnost si věc prohlédnout. To neplatí, byl-li dohodnut takový způsob předání věci, který možnost prohlídky vylučuje.

(2) Při určení ceny podle hmotnosti se má za to, že rozhoduje čistá hmotnost předmětu koupě.

§ 1851

(1) Je-li kupující v prodlení s převzetím věci nebo s placením kupní ceny, uchová prodávající věc, může-li s ní nakládat, pro kupujícího způsobem přiměřeným okolnostem.

(2) Převzal-li kupující věc, kterou zamýšlí odmítnout, uchová ji způsobem přiměřeným okolnostem.

(3) Kdo uchovává věc pro druhou stranu, může ji zadržet, dokud mu druhá strana neuhradí účelně vynaložené náklady spojené s uchováním věci.

Nebezpečí škody na věci

§ 1852

(1) Nebezpečí škody přechází na kupujícího převzetím věci.

(2) Týž následek má, nepřevezme-li kupující věc, ač mu s ní prodávající umožnil nakládat.

§ 1853

Má-li kupující převzít věc od třetí osoby, přechází na něho nebezpečí škody okamžikem, kdy mohl s věcí nakládat, ne však dříve než v době určené jako čas plnění.

§ 1854

(1) Předá-li prodávající dopravci věc pro přepravu ke kupujícímu v místě určeném kupní smlouvou, přechází na kupujícího nebezpečí škody předáním věci dopravci v tomto místě, a nebylo-li místo smlouveno, předáním prvnímu dopravci pro přepravu do místa určení.

(2) Je-li při uzavření smlouvy věc již přepravována, přechází nebezpečí škody na věci na kupujícího předáním věci prvnímu dopravci. Prodávající však nese škodu, k níž došlo před uzavřením smlouvy, a prodávající o ní věděl, anebo o ní vzhledem k okolnostem vědět měl.

§ 1855

Nebezpečí škody na věci určené podle druhu nepřejde na kupujícího, který věc nepřevzal, dříve než věc bude pro účel smlouvy dostatečně oddělena a odlišena od jiných věcí téhož druhu.

§ 1856

(1) Škoda na věci, vzniklá po přechodu nebezpečí škody na věci na kupujícího, nemá vliv na jeho povinnost zaplatit kupní cenu, ledaže prodávající škodu způsobil porušením své povinnosti.

(2) Odstavec 1 se nepoužije, uplatnil-li kupující právo žádat dodání náhradní věci, nebo odstoupil-li od smlouvy.

Svépomocný prodej

§ 1857

(1) Prodlením strany s převzetím věci vzniká druhé straně právo věc po předchozím upozornění na účet prodávajícího vhodným způsobem prodat poté, co prodávajícímu poskytla dodatečnou přiměřenou lhůtu k převzetí.

(2) Totéž platí, prodává-li strana s placením, kterým je předání věci podmíněno.

§ 1858

Hrozí-li věci rychlá zkáza a není-li na upozornění čas, není upozornění nutné.

Pododdíl 3

Koupě nemovité věci

§ 1859

Při prodeji a koupi nemovité věci vyžaduje kupní smlouva formu podle § 460. Pro ujednání o výhradě vlastnického práva, právu zpětné koupě, zákazu zcizení nebo zatížení, o výhradě předkupního práva nebo lepšího kupce, jakož i pro ujednání o koupi na zkoušku však postačí i jiná forma, nemá-li být takovým ujednáním k nemovité věci zřízeno věčné právo.

§ 1860

(1) Kupující má právo na přiměřenou slevu z kupní ceny, nemá-li pozemek výměru určenou v kupní smlouvě. Nemá-li však pozemek výměru zapsanou ve veřejném seznamu, má kupující právo na přiměřenou slevu z kupní ceny, jen bylo-li to ujednáno.

(2) Neoznámil-li kupující prodávajícímu skrytou vadu stavby spojené se zemí pevným základem do pěti let od nabytí, soud kupujícímu právo z vadného plnění nepřizná, namítne-li prodávající, že vada nebyla včas oznámena. Prodávající však nemá právo na námitku, je-li vada důsledkem skutečnosti, o které prodávající v době odevzdání věci věděl nebo musel vědět.

§ 1861

Ujednají-li strany, kdy má kupující nemovitou věc převzít, náleží kupujícímu od ujednané doby převzetí plody a užitky nemovité věci. Ve stejné době přejde nebezpečí škody na věci na kupujícího.

§ 1862

V ostatním se na smlouvu o koupi nemovité věci použijí přiměřeně ustanovení o koupi movitých věcí.

Pododdíl 4
Vedlejší ujednání při kupní smlouvě

Výhrada vlastnického práva

§ 1863

Vyhradí-li si prodávající k věci vlastnické právo, má se za to, že se kupující stane vlastníkem teprve úplným zaplacením kupní ceny. Nebezpečí škody na věci však na kupujícího přechází již jejím převzetím.

§ 1864

Je-li nabytí vlastnického práva kupujícím podmíněno zaplacením kupní ceny ve splátkách, nezakládá prodlení kupujícího se splátkou nepřesahující desetinu kupní ceny samo o sobě právo prodávajícího od smlouvy odstoupit a požadovat vrácení věci, pokud kupující splátku zaplatí nejpozději v době splatnosti následující splátky a společně s ní.

§ 1865

Výhrada vlastnického práva působí vůči věřitelům kupujícího jen bylo-li ujednání pořízeno ve formě veřejné listiny, popřípadě bylo-li pořízeno v písemné formě a podpisy stran úředně ověřeny, leč tehdy až ode dne úředního ověření podpisů. Je-li však výhrada vlastnického práva ujednána ohledně věci zapsané do veřejného seznamu, působí vůči třetím osobám, jen byla-li do tohoto seznamu zapsána.

Výhrada zpětné koupě

§ 1866

(1) Z ujednání o výhradě zpětné koupě, vzniká kupujícímu povinnost převést věc na požádání prodávajícímu za úplatu zpět. Kupující vrátí prodávajícímu věc v nezhoršeném stavu a prodávající vrátí kupujícímu kupní cenu; tím jsou vyrovnány i užitky z peněz a plody z věci snad vytěžené.

(2) Výhrada zpětné koupě zavazuje dědice a právo na zpětnou koupi lze zcizit, jen je-li to výslovně ujednáno.

§ 1867

Vynaložil-li kupující na věc náklad k jejímu zlepšení, anebo mimořádný náklad pro její zachování, náleží mu stejná náhrada jako poctivému držiteli; pokud se ale zmaří vrácení věci nebo zhorší její hodnota z důvodů, za které kupující odpovídá, nahradí prodávajícímu škodu.

§ 1868

Nebyla-li ujednána lhůta, ve které má prodávající právo žádat vrácení věci, platí vzhledem k movité věci za ujednanou tříletá lhůta a vzhledem k nemovité věci desetiletá lhůta.

§ 1869

Byla-li výhrada zpětné koupě ujednána k věci zapsané do veřejného seznamu jako právo věcné, lze věc zatížit jen se souhlasem toho, pro koho je právo zpětné koupě ve veřejném seznamu zapsáno.

§ 1870

Výhrada zpětného prodeje

Ustanovení o zpětné koupě se obdobně použijí i na ujednání, kterým si kupující vymíní, že věc prodá zpět prodávajícímu.

§ 1871

Předkupní právo

(1) Je-li ujednáno předkupní právo, může se předkupník domáhat, aby mu prodávající nabídl věc ke koupi, kdyby ji chtěl prodat třetí osobě (koupěchtivému). Předkupní právo lze ujednat i mimo souvislost s kupní smlouvou.

(2) Předkupní právo lze zvláštním ujednáním rozšířit na jiné způsoby zcizení.

§ 1872

Náleží-li předkupní právo několika osobám společně, mohou je uplatnit jen v celku. Zanikne-li však předkupní právo některé z nich, nebo neuplatní-li je, mohou zbývající předkupníci uplatnit předkupní právo v celku.

§ 1873

Výhrada předkupního práva zavazuje dědice a předkupní právo lze zcizit, je-li to výslovně ujednáno.

§ 1874

(1) Je-li předkupní právo zřízeno jako právo věcné, opravňuje předkupníka domáhat se vůči nástupci druhé strany, jenž věc nabyt koupí nebo způsobem postaveným ujednáním o předkupním právu koupí na roveň, aby mu věc za příslušnou úplatu převedl.

(2) Nabude-li nástupce vlastnické právo k věci jiným způsobem, přechází na něho povinnost nabídnout předkupníkovi věc ke koupi za podmínek, kterými byl vázán jeho předchůdce.

(3) Nekoupí-li předkupník nabídnutou věc, zůstává mu předkupní právo zachováno.

§ 1875

(1) Povinnost prodávajícího nabídnout věc předkupníkovi ke koupi dospěje uzavřením smlouvy s koupěchtivým; platí, že smlouva je uzavřena s rozvazovací podmínkou uplatnění předkupního práva.

(2) Ujedná-li prodávající s koupěchtivým, že od smlouvy s ním odstoupí, pokud předkupník uplatní předkupní právo, nebo že se smlouva zruší, pokud předkupník předkupní právo neuplatní, jsou taková ujednání vůči předkupníkovi neúčinná.

(3) K ujednáním odporujícím odstavcům 1 a 2 se nepřihlíží.

§ 1876

(1) Nabídku učiní prodávající předkupníkovi ohlášením všech podmínek. Při nabídce se vyžaduje oznámení obsahu smlouvy uzavřené s koupěchtivým. Nabídka ke koupi nemovité věci vyžaduje písemnou formu.

(2) Přijme-li předkupník nabídku, uskuteční se koupě mezi prodávajícím a předkupníkem za týchž podmínek, jaké prodávající dohodl s koupěchtivým.

§ 1877

(1) Předkupník zaplatí kupní cenu v ujednané lhůtě, jinak do osmi dnů po nabídce u věci movité a u nemovité věci do tří měsíců po nabídce. Neučiní-li to, předkupní právo zanikne.

(2) Odložil-li prodávající koupěchtivému zaplacení kupní ceny na pozdější dobu nebo povolil-li mu placení ve splátkách, může se předkupník domáhat téže výhody, zajistí-li odloženou platbu dostatečnou jistotu.

§ 1878

(1) Předkupník zaplatí kupní cenu ve výši nabídnuté koupěchtivým a splní podmínky nabídnuté koupěchtivým vedle kupní ceny. Zavázal-li se koupěchtivý k vedlejšímu plnění, které předkupník poskytnout nemůže, zaplatí prodávajícímu jeho hodnotu. Nelze-li vedlejší plnění vyrovnat ani odhadní cenou, předkupní právo zanikne; to neplatí, byla-li by smlouva s koupěchtivým podle rozumného očekávání uzavřena i bez závazku k vedlejšímu plnění.

(2) Zavázal-li se koupěchtivý koupit věc společně s jinými za souhrnnou cenu, zaplatí předkupník poměrnou část souhrnné ceny. Prodávající může požadovat, aby předkupník koupil s věcí vše, co od ní nemůže být odděleno bez poškození.

Koupě na zkoušku

§ 1879

(1) Kdo koupí věc na zkoušku, kupuje s podmínkou, že věc ve zkušební lhůtě schválí.

(2) Neujednávají-li strany zkušební lhůtu, činí u movitých věcí tři dny a u nemovitých věcí jeden rok od uzavření smlouvy. Plyne-li však z jednání o uzavření smlouvy, že věc má být prohlédnuta nebo vyzkoušena po odevzdání, běží zkušební doba ode dne odevzdání.

§ 1880

(1) Nepřevzal-li kupující věc, má podmínka povahu podmínky odkládací. Tato podmínka se považuje za zmařenou, jestliže kupující nesdělí prodávajícímu ve zkušební době, že věc schvaluje.

(2) Převzal-li kupující věc, má podmínka povahu podmínky rozvazovací. Platí, že kupující věc schválil, neodmítl-li ji neodmítne ve zkušební době.

(3) Kupující nemá právo věc odmítnout, nemůže-li ji vrátit ve stavu, v jakém ji převzal. K změnám vyvolaným vyzkoušením věci se nepřihlíží.

Výhrada lepšího kupce

§ 1881

(1) Uzavřením kupní smlouvy s výhradou lepšího kupce nabývá prodávající právo dát přednost lepšímu kupci, přihlásí-li se v určené lhůtě. Tato lhůta činí u movitých věcí tři dny a u nemovitých věcí jeden rok od uzavření smlouvy.

(2) Zda je nový kupec lepší, rozhoduje prodávající; může dát zejména přednost novému kupci, třebaže první nabízí vyšší cenu.

§ 1882

Obdobně jako u koupě na zkoušku se posoudí, ve kterých případech má výhrada lepšího kupce povahu podmínky odkladací a v kterých povahu podmínky rozvazovací.

Cenová doložka

§ 1883

Je-li ujednána cenová doložka, upraví se kupní cena věci dodatečně s přihlédnutím k výrobním nákladům. Neurčí-li se, které náklady jsou rozhodné, mění se kupní cena v poměru k cenovým změnám hlavních surovin potřebných k vyrobení věci.

§ 1884

(1) Neurčí-li strany, která doba rozhoduje pro posouzení cenových změn, přihlédne se k cenám v době uzavření smlouvy a v době, kdy měl prodávající věc dodat. Má-li se dodání věci uskutečnit během určité lhůty, rozhoduje doba skutečného včasného plnění, jinak konec této lhůty.

(2) Dodá-li prodávající věc s prodlením a jsou-li ceny rozhodných složek výrobních nákladů nižší než ceny určené podle odstavce 1, přihlíží se k nižším cenám.

§ 1885

Práva a povinnosti stran z cenové doložky zaniknou, neuplatní-li oprávněná strana svá práva u druhé strany bez zbytečného odkladu po dodání věci.

§ 1886

Jiná vedlejší ujednání

Ujednají-li strany jiné výhrady nebo podmínky připouštějící změnu nebo zánik práv a povinností z kupní smlouvy, zaniká výhrada nebo podmínka nejpozději do roka od účinnosti

kupní smlouvy, pokud ji neuplatnil v této lhůtě ten, kdo je z výhrady nebo podmínky oprávněn.

Pododdíl 5

Zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě

§ 1887

(1) Je-li prodávajícím podnikatel, platí pro prodej při jeho podnikatelské činnosti kromě obecných ustanovení o kupní smlouvě i ustanovení tohoto pododdílu, ledaže je kupujícím také podnikatel a při uzavření smlouvy je z okolností zřejmé, že se koupě týká také jeho podnikatelské činnosti.

(2) Plnění, která se při prodeji věci obvykle neposkytují, je třeba zvláště ujednat.

§ 1888

(1) Dodá-li prodávající věc na místo určené kupujícím, převezme kupující věc při dodání; v ostatních případech, převezme kupující věc při prodeji.

(2) Nepřevezme-li kupující věc v době uvedené v odstavci 1, náleží prodávajícímu úplata za uskladnění. Neujednají-li její výši strany, platí za ujednanou výše obvyklá.

§ 1889

(1) Převzetím koupené věci nabývá kupující k věci vlastnické právo.

(2) Při samoobslužném prodeji nabývá kupující vlastnické právo k věci zaplacením kupní ceny. Do té doby může kupující vrátit věc na původní místo. Vznikne-li na věci škoda před zaplacením kupní ceny, nahradí se podle obecných ustanovení.

§ 1890

(1) Prodávající odpovídá kupujícímu, že věc je při převzetí ve shodě s kupní smlouvou, zejména že věc nemá vady.

(2) Shodou s kupní smlouvou se rozumí, že věc

- a) má ujednané vlastnosti, popřípadě, není-li takového ujednání, vlastnosti, které prodávající nebo výrobce popsal, nebo které kupující očekával na základě reklamy jimi prováděné,
- b) vyhovuje požadavkům právních předpisů,
- c) je v odpovídajícím množství, míře nebo hmotnosti a
- d) hodí se k účelu, který prodávající pro použití věci uvádí nebo pro který se věc obvykle používá.

§ 1891

Připouští-li to povaha koupě, má kupující právo, aby byla věc před ním překontrolována nebo aby byly předvedeny její funkce.

§ 1892

U zužitelné věci se vyznačí doba nejkratší trvanlivosti, popřípadě, u věci podléhající rychlé zkáze, doba, po kterou lze věc použít.

§ 1893

Má-li věc vadu, která nebrání užívat věc k určenému účelu, lze ji prodat jen za nižší cenu, než je obvyklá cena bezvadné věci. Prodávající kupujícího upozorní, že věc má vadu a o jakou vadu se jedná, není-li to zřejmé již z povahy prodeje.

Práva z vadného plnění

§ 1894

(1) Kupující je oprávněn uplatnit právo z vady, která se projeví u

- a) potraviny v době osmi dnů,
 - b) krmiva v době tří týdnů,
 - c) zvířete v době šesti týdnů,
 - d) u spotřebního zboží v době dvaceti čtyř měsíců
- od převzetí.

(2) Je-li na prodávané věci, na jejím obalu nebo v návodu k ní připojeném vyznačena doba, po kterou lze věc použít, použijí se ustanovení o záruce za jakost.

§ 1895

(1) Požádá-li o to kupující, potvrdí mu prodávající v písemné formě v jakém rozsahu a po jakou dobu trvají jeho povinnosti v případě vadného plnění. V potvrzení uvede i své jméno, sídlo a identifikující číslo, popřípadě i další údaje potřebné ke zjištění jeho totožnosti.

(2) Je-li to potřebné, vysvětlí prodávající v potvrzení srozumitelným způsobem obsah, rozsah, podmínky a dobu trvání své odpovědnosti i způsob, jakým lze uplatnit práva z ní plynoucí. V potvrzení prodávající zároveň uvede, že práva kupujícího, která se ke koupi věci vážou podle zvláštních právních předpisů, nejsou dotčena. Nesplnění těchto povinností není na újmu platnosti potvrzení.

(3) Nebrání-li tomu povaha věci, lze potvrzení podle odstavce 1 nahradit dokladem o zakoupení věci obsahujícím uvedené údaje.

§ 1896

Ustanovení § 1894 se nepoužije

- a) u věci prodávané za nižší cenu na vadu, pro kterou byla nižší cena ujednána,
- b) u použité věci na vadu odpovídající míře používání nebo opotřebení, kterou věc měla při převzetí kupujícím.

§ 1897

Při prodeji použité věci se prodávající může s kupujícím dohodnout o zkrácení doby uvedené v § 1894 odst. 1 písm. d), ne však více než o polovinu; tuto dobu prodávající uvede v potvrzení nebo v dokladu o prodeji věci.

§ 1898

(1) Není-li věc v souladu s kupní smlouvou, když ji kupující převzal, má kupující práva uvedená v § 1836 a 1837. To neplatí, věděl-li kupující před převzetím věci o rozporu s kupní smlouvou, anebo způsobil-li jej sám.

(2) Nevylučuje-li to povaha věci, pak se má za to, že tu rozpor s kupní smlouvou byl již při převzetí věci, projeví-li se v průběhu šesti měsíců od převzetí.

§ 1899

(1) Není-li to vzhledem k povaze vady nepřiměřené, může kupující žádat dodání nové věci bez vad, i když vada nepůsobí podstatné porušení smlouvy; týká-li se vada jen součásti věci, pak výměnu součásti.

(2) Stejně právo má kupující, jedná-li se o odstranitelné vady, ale kupující nemůže pro opětovné vyskytnutí vady po opravě nebo pro větší počet vad věc řádně užívat.

§ 1900

Má-li věc vadu, z níž je prodávající zavázán, a jedná-li se o věc prodávanou za nižší cenu nebo o věc použitou, má kupující místo práva na výměnu věci právo na přiměřenou slevu.

§ 1901

(1) Práva z vady se uplatňují u prodávajícího, u kterého věc byla koupena. Je-li však v potvrzení podle § 1895 uvedena jiná osoba určená k opravě, která je v místě prodávajícího nebo v místě pro kupujícího bližším, uplatní kupující právo na opravu u toho, kdo je určen k provedení opravy. Osoba takto určená k opravě provede opravu ve lhůtě dohodnuté mezi prodávajícím a kupujícím při koupi věci.

(2) Jedná-li se o vadu věci, která se rychle kazí, může být právo uplatněno nejdéle den po koupi.

§ 1902

Prodávající potvrdí kupujícímu v písemné formě, kdy právo uplatnil, jakož i provedení opravy a o dobu jejího trvání.

§ 1903

Ujednají-li strany ještě předtím, než kupující může uplatnit právo z vady věci, že se jeho práva omezí nebo že zanikají, nepřihlíží se k tomu.

Pododdíl 6
Zvláštní ustanovení o koupi závodu

§ 1904

(1) Koupi závodu nabývá kupující vše, co závod tvoří jako celek, v rozsahu určeném ve smlouvě.

(2) Má se za to, že je kupní cena ujednána na základě údajů o převáděném jmění v účetních záznamech o prodáváném závodu a ve smlouvě ke dni jejího uzavření; má-li smlouva nabýt účinnosti později, mění se kupní cena v závislosti na zvýšení nebo snížení jmění, k němuž došlo v mezidobí.

§ 1905

Při koupi závodu nabývá kupující pohledávky a přejímá dluhy, které se závodem souvisí; z dluhů však jen ty, o jejichž existenci kupující věděl nebo ji alespoň musel rozumně předpokládat. Neudělil-li věřitel souhlas k převzetí dluhu kupujícím, ručí za splnění dluhu prodávající.

§ 1906

V A R I A N T A I:

Prodávající oznámí bez zbytečného odkladu všem svým známým věřitelům a dlužníkům, že závod prodal.

V A R I A N T A II:

Prodávající oznámí bez zbytečného odkladu svým věřitelům a dlužníkům, jejichž pohledávky a dluhy kupující koupí závodu nabyt, že závod prodal.

§ 1907

Zakazuje se převést prodejem závodu na kupujícího právo vyplývající z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, u něhož to vylučuje smlouva, kterou bylo právo prodávajícímu poskytnuto, nebo vylučuje-li to povaha takového práva.

§ 1908

(1) V zápisu o předání závodu strany uvedou výčet všeho, co závod zahrnuje a co se kupujícímu předává, jakož i všeho, co chybí, ač to podle smlouvy nebo účetních záznamů závod spoluvytváří. Proávající nejpozději v zápisu kupujícího upozorní na vady předmětu prodeje, o kterých ví, nebo o kterých vědět měl a mohl.

(2) Neuvede-li se v zápisu věc náležející k závodu, nabývá ji kupující společně se závodem. Neuvede-li se v zápisu dluh, kupující jej nabývá, musel-li jeho existenci alespoň rozumně předpokládat.

§ 1909

(1) Je-li kupující zapsán v obchodním rejstříku, nabývá vlastnické právo k závodu jako celku zveřejněním údaje, že uložil doklad o koupi závodu do sbírky listin podle zvláštního zákona.

(2) Není-li kupující zapsán do obchodního rejstříku, nabývá vlastnické právo k závodu jako celku účinností smlouvy.

(3) Ustanoveními odstavců 1 a 2 nejsou dotčeny povinnosti zapsat práva k věcem podle zvláštních zákonů, ani omezení vyplývající z licenčních nebo obdobných smluv.

§ 1910

Zhorší-li se prodejem závodu dobytost pohledávky, má věřitel prodávajícího, který s prodejem nesouhlasil, právo namáhat se, aby soud rozhodl, že prodej závodu je vůči němu neúčinný. Toto právo zaniká, neuplatní-li je věřitel do jednoho měsíce ode dne, kdy se o prodeji dozvěděl, nejpozději však do tří měsíců ode dne účinnosti smlouvy.

§ 1911

Ustanovení tohoto pododdílu se obdobně použijí i na jiné převody vlastnického práva k závodu a na prodej nebo jiný převod části závodu tvořící samostatnou organizační složku.

Oddíl 3

Směna

§ 1912

(1) Směnnou smlouvou se každá ze stran zavazuje převést druhé straně vlastnické právo k věci výměnou za závazek druhé strany převést vlastnické právo k jiné věci.

(2) Strany si odevzdají věci v tom stavu, v jakém byly v okamžiku uzavření smlouvy.

§ 1913

(1) Při nahodilé zkáze věci se na smlouvu hledí, jako by nebyla uzavřena. Při nahodilém zhoršení věci do té míry, že její hodnota klesne pod polovinu, má druhá strana právo od smlouvy odstoupit.

(2) Jiné nahodilé zhoršení věci nebo její postižení břemeny jde k tíži zcizitele; k nepatrnému snížení hodnoty se nepřihlíží.

(3) Při směně věcí úhrnkem postihuje nahodilá zkáza nebo nahodilé zhoršení jednotlivých věcí přejímatele, nebyl-li tím jinak celek znehodnocen pod polovinu ceny.

§ 1914

Při odeslání věci přechází nebezpečí škody na věci na přejímatele převzetím věci. Určil-li však či schválil, jak mu věc má být odeslána, přechází na přejímatele nebezpečí škody na věci již odesláním.

§ 1915

Plody a užitky ze směnné věci náležejí zciziteli až do doby, kdy má podle smlouvy věc odevzdat; od uplynutí této doby náležejí plody a užitky přejímateli, i když mu věc nebyla ještě odevzdána.

§ 1916

V ostatním se na směnnou smlouvu přiměřeně použijí ustanovení o kupní smlouvě s tím, že se každá ze stran považuje ohledně věci, kterou směnou dává, za stranu prodávající, a ohledně věci, kterou přijímá, za stranu kupující.

Díl 2

Smlouvy o přenechání věci k užití jinému

Oddíl 1

Výprosa

§ 1917

Přenechá-li půjčitel někomu bezplatně věc k užívání, aniž se ujedná doba, po kterou se má věc užívat, ani účel, ke kterému se má věc užívat, vzniká výprosa.

§ 1918

(1) Kdo věc výprosníkovi přenechal, může požadovat její vrácení podle libosti.

(2) Výprosník nemůže věc vrátit v době, kdy by tím způsobil půjčiteli obtíže, ledaže s tím půjčitel souhlasí.

§ 1919

(1) Škodu na věci výprosník půjčiteli nahradí, ledaže prokáže, že věc užíval způsobem přiměřeným její povaze a odpovídajícím poctivému styku.

(2) Dovolil-li výprosník o své újmě, aby věc užíval někdo jiný, nahradí půjčiteli škodu z toho vzniklou, ledaže by ke škodě došlo i jinak.

§ 1920

Nalezne-li se ztracená věc, za niž výprosník již dal náhradu, nenabude tím právo věc si proti vůli půjčitele ponechat, nýbrž věc půjčiteli proti vrácení náhrady vrátí.

Oddíl 2

Výpůjčka

§ 1921

Smlouvou o výpůjčce půjčitel přenechává vypůjčiteli nezuživatelnou věc a zavazuje se mu umožnit její bezplatné dočasné užívání.

§ 1922

Vypůjčitel nabývá právo věc užívat ujednaným způsobem, a nebyl-li ujednán, způsobem přiměřeným povaze věci. Vypůjčitel není oprávněn věc přenechat jiné osobě bez svolení půjčitele.

§ 1923

(1) Půjčitel přenechá vypůjčiteli věc ve stavu způsobilém k užívání. Způsobí-li škodu vada věci, kterou půjčitel zatajil, nahradí půjčitel škodu vypůjčiteli z toho vzniklou.

(2) Půjčitel poučí vypůjčitele, jak věc užívat, nejedná-li se o pravidla obecně známá, anebo neplyne-li z okolností, že toho není zapotřebí. Neučiní-li to, nahradí vypůjčiteli škodu z toho vzniklou.

§ 1924

Byl-li ujednán jen účel, k němuž se má věc užívat, zařídí se vypůjčitel tak, aby začal věc užívat bez zbytečného odkladu a aby ji po splnění účelu bez zbytečného odkladu vrátil.

§ 1925

Vypůjčitel má právo vrátit věc předčasně; kdyby však z toho vznikly půjčiteli obtíže, nemůže věc vrátit bez jeho souhlasu.

§ 1926

(1) Půjčitel se nemůže domáhat předčasného vrácení věci; to neplatí, užije-li vypůjčitel věc v rozporu se smlouvou.

(2) Potřebuje-li půjčitel věc nevyhnutelně dříve z důvodu, který nemohl při uzavření smlouvy předvídat, může se domáhat jejího předčasného vrácení, jen bylo-li to ujednáno.

§ 1927

(1) Obvyklé náklady spojené s užíváním věci nese vypůjčitel ze svého.

(2) Při potřebě mimořádných nákladů může vypůjčitel věc předat půjčiteli, aby je vynaložil sám. Nechce-li nebo nemůže-li vypůjčitel tak učinit a vynaloží-li mimořádné náklady v nezbytném rozsahu sám půjčitel, náleží mu náhrada jako nepřikázanému jednateli.

§ 1928

Práva půjčitele a vypůjčitele musí být uplatněna do tří měsíců od vrácení věci, jinak je soud nepřizná, namítne-li druhá strana opožděné uplatnění práva.

Oddíl 3

Nájem

Pododdíl 1

Obecně o nájmu

§ 1929

Základní ustanovení

Nájemní smlouvou se pronajímatel zavazuje přenechat nájemci věc k dočasnému užívání a nájemce se zavazuje platit za to pronajímateli nájemné.

§ 1930

Předmět nájmu

(1) Pronajmout lze věc nemovitou i nezuživatelnou věc movitou. Pronajmout lze i část nemovité věci; co se dále stanoví o věci, použije se i pro nájem její části.

(2) Pronajmout lze i věc, která v budoucnu teprve vznikne, je-li ji možné dostatečně přesně určit při uzavření nájemní smlouvy.

§ 1931

Doba nájmu

Nájemní smlouva může být uzavřena buď na dobu určitou, nebo na dobu neurčitou. Neujednají-li strany dobu trvání nebo den skončení nájmu, platí, že se jedná o nájem na dobu neurčitou.

Pronajímatel

§ 1932

Nájemní smlouva pronajímatele zavazuje:

- a) přenechat věc nájemci tak, aby ji mohl užívat k ujednanému nebo obvyklému účelu,
- b) udržovat věc v takovém stavu, aby mohla sloužit tomu užívání, pro které byla pronajata,
- c) zajistit nájemci nerušené užívání věci po dobu nájmu.

§ 1933

(1) Pronajímatel odevzdá nájemci věc v ujednané době, jinak v den následující poté, co jej o to nájemce požádá.

(2) Pronajímatel odevzdá nájemci věc se vším, co je třeba k řádnému užívání věci.

§ 1934

(1) Po dobu nájmu provádí běžnou údržbu věci nájemce, ledaže se k ní zavázal pronajímatel. Ostatní údržbu věci a její nezbytné opravy provádí pronajímatel, ledaže se k některému způsobu nebo druhu údržby a k opravě některých vad zavázal nájemce.

(2) Pronajímatel neodpovídá za vadu, o které v době uzavření nájemní smlouvy strany věděly a která nebrání užívání věci.

§ 1935

(1) Oznámí-li nájemce řádně a včas pronajímateli vadu věci, kterou má pronajímatel odstranit, a neodstraní-li pronajímatel vadu bez zbytečného odkladu, takže nájemce může věc užívat jen s obtížemi, má nájemce právo na přiměřenou slevu z nájemného; nájemce může provést opravu také sám a požadovat náhradu účelně vynaložených nákladů. Ztěžuje-li však vada zásadním způsobem užívání, nebo znemožňuje-li zcela užívání, má nájemce právo na prominutí nájemného nebo může nájem vypovědět bez výpovědní doby.

(2) Nájemce má právo započíst si to, co může podle odstavce 1 žádat od pronajímatele, až do výše nájemného za jeden měsíc; je-li doba nájmu kratší, až do výše nájemného.

(3) Neuplatní-li nájemce právo podle odstavce 1 do šesti měsíců ode dne, kdy vadu zjistil nebo mohl zjistit, soud mu je nepřizná, namítne-li pronajímatel jeho opožděné uplatnění.

§ 1936

Během nájmu pronajímatel nemá právo o své vůli pronajatou věc měnit.

§ 1937

(1) Ukáže-li se během nájmu potřeba provést nezbytnou opravu věci, kterou nelze odložit na dobu po skončení nájmu, musí ji nájemce strpět, i když mu provedení opravy způsobí obtíže nebo omezí užívání věci.

(2) Trvá-li oprava vzhledem k době nájmu dobu nepřiměřeně dlouhou nebo ztěžuje-li oprava užívání věci nad míru obvyklou, má nájemce právo na slevu z nájemného podle doby opravy a jejího rozsahu.

(3) Jedná-li se o takovou opravu, že v době jejího provádění není možné věc vůbec užívat, má nájemce právo, aby mu pronajímatel dočasně poskytl k užívání jinou věc, nebo může nájem vypovědět bez výpovědní doby.

§ 1938

Ohroží-li třetí osoba nájemce nebo způsobí-li mu újmu, může se ochrany domáhat sám nájemce.

§ 1939

(1) Uplatňuje-li třetí osoba vlastnické nebo jiné právo k věci nebo žádá-li vydání nebo vyklizení věci, nájemce to pronajímateli oznámí; požádá-li o to, poskytne mu pronajímatel ochranu.

(2) Neposkytne-li pronajímatel nájemci dostatečnou ochranu, může nájemce nájem vypovědět bez výpovědní doby.

(3) Bude-li nájemce rušen v užívání věci nebo jinak dotčen jednáním třetí osoby, má právo na přiměřenou slevu z nájemného, pokud takové jednání třetí osoby pronajímateli včas oznámil.

Nájemce

§ 1940

Nájemce je i bez zvláštního ujednání povinen užívat věc jako řádný hospodář k ujednanému účelu, nebo není-li ujednán, k účelu obvyklému a platit nájemné.

§ 1941

Nájemce oznámí pronajímateli, že věc má vadu, kterou má odstranit pronajímatel, hned poté, kdy ji zjistí nebo kdy ji při pečlivém užívání věci zjistit mohl.

Podnájem

§ 1942

(1) Souhlasí-li pronajímatel, může nájemce zříditi třetí osobě k věci užívací právo; byla-li nájemní smlouva uzavřena v písemné formě, vyžaduje i souhlas pronajímatele písemnou formu.

(2) Zřídí-li nájemce třetí osobě užívací právo k věci bez souhlasu pronajímatele, považuje se to za zvlášť závažné porušení nájemcových povinností způsobující pronajímateli vážnější újmu.

(3) Užívací právo lze třetí osobě zříditi jen na dobu nájmu věci; k odchýlnému ujednání se nepřihlíží.

(4) Po dobu trvání podnájmu podnájemce vykonává práva a povinnosti nájemce, včetně potřebného jednání s pronajímatelem.

§ 1943

Umožní-li nájemce užívat věc třetí osobě, odpovídá pronajímateli za jednání této osoby stejně, jako kdyby věc užíval sám.

Nájemné

§ 1944

(1) Nájemné se platí v ujednané výši, a není-li ujednána, platí se ve výši obvyklé v době uzavření nájemní smlouvy s přihlédnutím k nájemnému za nájem obdobných věcí za obdobných podmínek.

(2) Má-li být nájemné podle ujednání stran plněno jinak než v penězích, je rozhodná majetková hodnota poskytovaného plnění vyjádřená v penězích.

§ 1945

Nájemné se platí měsíčně pozadu.

Další práva a povinnosti stran

§ 1946

(1) Oznámí-li to pronajímatel předem v přiměřené době, umožní mu nájemce v nezbytném rozsahu prohlídku věci, jakož i přístup k ní nebo do ní za účelem provedení potřebné opravy nebo údržby věci. Předchozí oznámení se nevyžaduje, je-li nezbytné zabránit škodě nebo hrozí-li nezbezpečí z prodlení.

(2) Vzniknou-li nájemci činnostmi pronajímatele podle odstavce 1 obtíže, které nejsou jen nepodstatné, má nájemce právo na slevu z nájemného.

§ 1947

(1) Nájemce má právo provést změnu věci jen s předchozím souhlasem pronajímatele; byla-li nájemní smlouva uzavřena v písemné formě, vyžaduje i souhlas pronajímatele písemnou formou. Změnu věci provádí nájemce na svůj náklad; dojde-li změnou věci k jejímu zhodnocení, pronajímatel se s nájemcem při skončení nájmu vyrovná podle míry zhodnocení.

(2) Provede-li nájemce změnu věci bez souhlasu pronajímatele, uvede věc do původního stavu, jakmile o to pronajímatel požádá, nejpozději však při skončení nájmu věci. Neuvede-li nájemce na žádost pronajímatele věc do původního stavu, může pronajímatel nájem vypovědět bez výpovědní doby.

§ 1948

Změna vlastnictví

(1) Změní-li se vlastník věci, přejdou práva a povinnosti z nájmu na nového vlastníka.

(2) Strana nemá právo vypovědět nájem jen proto, že se změnil vlastník věci. Je-li ujednání stran opačné, má pronajímatel právo nájem vypovědět do tří měsíců poté, co ke změně vlastníka došlo, nájemce do tří měsíců poté, co se o změně vlastníka dozvěděl. Výpovědní doba je šestiměsíční.

(3) Strana, která nájem vypoví, poskytne druhé straně přiměřené odstupné.

Skončení nájmu

§ 1949

(1) Při skončení nájmu odevzdá nájemce pronajímateli věc v místě, kde ji převzal a v takovém stavu, v jakém byla v době, kdy ji převzal, s přihlédnutím k obvyklému opotřebení při řádném užívání, ledaže věc zanikla nebo se znehodnotila; odevzdáním se rozumí i předání vyklizené nemovité věci. Byl-li při odevzdání věci nájemci pořízen zápis obsahující popis věci, přihlédne se při odevzdání věci pronajímateli také k němu.

(2) Při odevzdání věci si nájemce oddělí a vezme vše, co do věci vložil nebo na ni vnesl vlastním nákladem, je-li to možné a nezhorší-li se tím podstata věci nebo neztíží-li se tím nepřiměřeně její užívání.

§ 1950

(1) Zanikne-li věc během doby nájmu, nájem skončí.

(2) Zanikne-li věc během doby nájmu zčásti, má nájemce právo buď na přiměřenou slevu z nájemného, anebo může nájem vypovědět bez výpovědní doby.

§ 1951

Stane-li se věc nepoužitelnou k ujednanému účelu, nebo není-li ujednán, k účelu obvyklému, a to z důvodů, které nejsou na straně nájemce, má nájemce právo nájem vypovědět bez výpovědní doby.

§ 1952

(1) Užívá-li nájemce věc takovým způsobem, že se opotřebovává nad míru přiměřenou okolnostem nebo že hrozí zničení věci, vyzve ho pronajímatel, aby věc užíval řádně, dá mu přiměřenou lhůtu k nápravě, a upozorní jej na možné následky neuposlechnutí výzvy. Výzva vyžaduje písemnou formu a musí být nájemci doručena.

(2) Neuposlechne-li nájemce výzvy podle odstavce 1, má pronajímatel právo nájem vypovědět bez výpovědní doby.

(3) Hrozí-li však v případě uvedeném v odstavci 1 naléhavě vážné nebezpečí z prodlení, má pronajímatel právo nájem vypovědět bez výpovědní doby, aniž nájemce vyzval k nápravě.

(4) Pronajímatel má právo postupovat stejně, jak je uvedeno v odstavcích 1 a 2, nezaplatí-li nájemce nájemné ani do splatnosti příštího nájemného.

§ 1953

Nájem ujednaný na dobu určitou může každá ze stran vypovědět jen v případě, že ve smlouvě byly zároveň ujednány důvody výpovědi a výpovědní doba.

§ 1954

(1) Užívá-li nájemce věc i po uplynutí nájemní doby a pronajímatel ho do jednoho měsíce nevyzve, aby mu věc odevzdal, platí, že nájemní smlouva byla znovu uzavřena za podmínek ujednaných původně. Byla-li původně nájemní doba delší než jeden rok, platí, že nyní byla uzavřena na jeden rok; byla-li kratší než jeden rok, platí, že nyní byla uzavřena na tuto dobu.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije přesto, že nájemce věc dál užívá, dala-li strana v přiměřené době předem najevo, že nájem skončí nebo již dříve nájem vypověděla.

§ 1955

(1) Nájem ujednaný na dobu neurčitou skončí výpovědí jednou ze stran. Jedná-li se o věc movitou, je výpovědní doba jednoměsíční, jedná-li se o věc nemovitou, je tříměsíční.

(2) Výpověď nemusí být odůvodněna; to neplatí, má-li strana právo vypovědět nájem bez výpovědní doby.

§ 1956

Porušuje-li strana zvlášť závažným způsobem své povinnosti, a tím působí značnou újmu druhé straně, má dotčená strana právo vypovědět nájem bez výpovědní doby.

§ 1957

(1) V době tří měsíců před skončením nájmu, je-li stranám den skončení nájmu znám, umožní nájemce věci, která má být znovu pronajata, zájemci o nájem přístup k věci v nezbytném rozsahu za účelem prohlídky v přítomnosti nájemce a pronajímatele; pronajímatel oznámí nájemci návštěvu v přiměřené době předem.

(2) Ustanovení § 1946 odstavec 2 platí i zde.

§ 1958

Pronajímatel má právo na úhradu pohledávky vůči nájemci zadržet movité věci, které má nájemce na věci nebo v ní.

Pododdíl 2

Zvláštní ustanovení o nájmu bytu a nájmu domu

Základní ustanovení

§ 1959

(1) Zavazuje-li nájemní smlouva pronajímatele přenechat nájemci k užívání nikoli jen krátkodobému byt nebo dům, a zajistit tak bytové potřeby (bydlení) nájemce a členů jeho (rodinné) domácnosti, jedná se o nájem bytu nebo domu.

(2) Nebyla-li nájemní smlouva uzavřena v písemné formě a byl-li nájem ujednaný na dobu delší než jeden rok, platí, že byl nájem ujednaný na dobu neurčitou; v takovém případě však pronajímatel může nájem vypovědět i bez udání důvodu ke konci prvního roku po vzniku nájmu.

§ 1960

Lze-li z okolností nájmu dovodit, že nájemce užívá byt po dlouhou dobu v dobré víře, že nájem je po právu, považuje se nájemní smlouva za řádně uzavřenou.

§ 1961

Bytem se rozumí místnost nebo soubor místností, které jsou součástí domu, tvoří obytný prostor a jsou užívány k účelu bydlení. Ujednávají-li se pronajímatel s nájemcem, že k obýváním

bude pronajat jiný než obytný prostor, jsou strany zavázány stejně, jakoby byl pronajat obytný prostor.

§ 1962

Ustanovení o nájmu bytu se použijí přiměřeně na nájem domu.

§ 1963

Odkazuje-li nájemní smlouva na obecné podmínky nájmu vypracované odbornými nebo zájmovými organizacemi, nebo na jiné smluvní podmínky, jež jsou stranám uzavírajícím smlouvu známe nebo k návrhu nájemní smlouvy přiložené, mají odchylná ujednání ve smlouvě uvedená přednost před ustanoveními těchto podmínek. To neplatí o podmínkách určených stanovami družstva.

§ 1964

Jedná-li se o byt, který je ve vlastnictví právnické osoby, obývaný z důvodu členství členem nebo společníkem této právnické osoby, upravují práva a povinnosti stran především stanovy nebo společenská smlouva.

Odevzdání bytu

§ 1965

(1) Pronajímatel zpřístupní nájemci byt způsobilý k nastěhování v ujednané době; není-li ujednána, má nájemce právo, aby mu pronajímatel byt zpřístupnil k prvnímu dni měsíce následujícího po tom, v němž smlouva nabyla účinnosti.

(2) Byt je zpřístupněn, obdržel-li nájemce klíče a jinak mu nic nebrání v přístupu do bytu.

§ 1966

Byt je způsobilý k nastěhování a obývání, odpovídá-li ujednáním ve smlouvě. Nebylo-li o způsobilosti bytu nic ujednáno, má se byt za způsobilý k nastěhování a obývání, je-li čistý, ve stavu, který se obvykle považuje za dobrý, a je-li zajištěno poskytování nezbytných plnění spojených s užíváním bytu nebo s ním souvisejících.

§ 1967

(1) Nájemce má právo odmítnout se nastěhovat, není-li byt způsobilý k nastěhování a obývání.

(2) Není-li byt způsobilý k nastěhování a obývání v ujednanou dobu, má nájemce, který se do bytu nastěhoval, právo oznámit pronajímateli, že na splnění smlouvy trvá; neučiní-li tak bez zbytečného odkladu, jeho právo zaniká.

(3) Nájemce má právo odmítnout se nastěhovat přesto, že je byt způsobilý k nastěhování a obývání, ale stav bytu neodpovídá sdělení pronajímatele, ledaže pronajímatel poskytne nájemci přiměřenou slevu z nájemného.

(4) Ustanovení odstavců 1 až 3 se nepoužijí, jestliže nájemce při uzavření smlouvy stav bytu znal; stejně platí, jestliže nájemce stav bytu při uzavření smlouvy neznal, ač jej pronajímatel včas a řádně vyzval k prohlídce bytu.

§ 1968

(1) Dokud se nájemce nemůže pro vadu bytu nastěhovat, není povinen platit nájemné. Je-li vadou dotčena jen část bytu, má nájemce právo na přiměřenou slevu z nájemného; stejně platí, jedná-li o podstatnou vadu v poskytování plnění spojených s užíváním bytu nebo s ním souvisejících.

(2) Nájemce, který se do bytu nastěhoval přesto, že byt má vadu, má právo na přiměřenou slevu z nájemného; to ale neplatí po dobu, kdy nájemce odstranění vady odmítá.

Nájemné a jiné platby

§ 1969

(1) Nájemné si strany ujednají pevnou částkou, zpravidla za měsíc nebo za čtvrtletí.

(2) Neujednají-li si strany výši nájemného, má pronajímatel právo žádat nájemné v takové výši, jaká je v den splatnosti nájemného v místě obvyklá v případě nového nájmu obdobného bytu za obdobných smluvních podmínek.

§ 1970

(1) Strany si ujednají, která plnění spojená s užíváním bytu nebo s ním související (dále jen „služby“) zajistí pronajímatel a jak se náklady na ně určí, popřípadě výši částky, kterou má nájemce pronajímateli za ně platit; schází-li takové ujednání, použijí se ustanovení odstavců 2 až 4.

(2) Pronajímatel zajišťuje dodávku teplé a studené vody a její odvádění, dodávku tepla, odvoz komunálního odpadu, kontrolu a čištění komínů, osvětlení, popřípadě otop společných prostorů domu, úklid domu a jeho bezprostředního okolí, provoz výtahu, domácích nebo domovních telefonů, provoz zařízení pro příjem televizního a rozhlasového signálu a jiných elektrických, popřípadě elektronických zařízení v domě.

(3) Není-li možné zjistit skutečnou spotřebu vody a tepla, rozvrhnou se náklady na vodné a stočné poměrně podle počtu osob bydlících v domácnosti nájemců a na teplo poměrně podle velikosti bytu. Obdobně se poměrně podle počtu osob bydlících v domácnosti nájemců rozvrhnou náklady na odvoz komunálního odpadu, kontrolu a čištění komínů, osvětlení, popřípadě otop společných částí domu, úklid domu a jeho bezprostředního okolí a na provoz výtahu, popřípadě poměrně podle velikosti bytu náklady na provoz klimatizace.

(4) Pronajímatel umístí měřiče spotřeby tepla a vody do bytů, požádají-li o to nájemci alespoň dvou třetin bytů v domě; pronajímatel má právo započítat náklady na umístění měřičů během jednoho roku všem nájemcům, ledaže od vynaložení nákladů uplynula k počátku započítávání doba delší než jeden rok.

§ 1971

Strany si mohou ujednat každoroční zvyšování nájemného. Takové ujednání předpokládá, že nájem byl ujedнан alespoň na dobu pěti let a zvyšování nájemného odpovídá indexu spotřebitelských cen.

§ 1972

(1) Neujednají-li si strany zvyšování nájemného, či nedohodnou-li se po vzniku nájmu ani na jeho zvýšení, může pronajímatel navrhnout v písemné formě zvýšení nájemného až do výše srovnatelného nájemného obvyklého v daném místě, pokud navržené zvýšení spolu s tím, k němuž již došlo v posledních třech letech, nebude vyšší než dvacet procent. K návrhu učiněnému dříve než po uplynutí dvanácti měsíců, v nichž nájemné nebylo zvýšeno, nebo který neobsahuje výši nájemného a nedokládá splnění podmínek podle tohoto ustanovení, se nepřihlíží.

(2) Srovnatelným nájemným obvyklým v daném místě se rozumí nájemné placené v téže nebo srovnatelné obci za byty srovnatelného druhu, velikosti, vybavení, charakteru a plochy. Pro účely určení srovnatelného nájemného v daném místě se nepřihlíží k nájemnému určenému jinak, než jen ze svobodné vůle stran, ani k nájemnému zvýšenému podle odstavce 3.

(3) Bez zřetele k ustanovením odstavců 1 a 2 může pronajímatel navrhnout zvýšení nájemného, provedl-li stavební úpravy, které trvale zlepšují užitnou hodnotu pronajatého bytu nebo celkové podmínky bydlení v domě, anebo mají za následek trvalé úspory energie nebo vody, a to ročně o 1,1 procenta z účelně vynaložených nákladů; má se za to, že náklady byly vynaloženy účelně. K návrhu, který neobsahuje výši nájemného a nedokládá splnění podmínek podle tohoto ustanovení, se nepřihlíží.

(4) Souhlasí-li nájemce s návrhem na zvýšení nájemného, zaplatí počínaje třetím kalendářním měsícem po doručení návrhu zvýšené nájemné, jak bylo navrženo. Nesdělí-li nájemce do dvou měsíců od doručení návrhu, že se zvýšením nájemného souhlasí, má pronajímatel právo navrhnout ve lhůtě dalších tří měsíců, aby výši nájemného určil soud; návrhu podanému po uplynutí této lhůty soud mu nevyhoví, namítne-li nájemce, že byl podán opožděně. Při určení výše nájemného není soud vázán návrhy stran.

(5) Navrhuje-li nájemce snížení nájemného, použijí se ustanovení odstavců 1, 2 a 4 obdobně.

§ 1973

(1) Nájemné platí nájemce předem na každý měsíc, nejpozději do pátého dne běžného kalendářního měsíce, nebo předem na jinou ujednanou dobu.

(2) Zároveň s nájemným platí nájemce zálohy nebo náklady na služby, které zajišťuje pronajímatel.

§ 1974

Pronajímatel vždy nejpozději k 30. dubnu běžného roku umožní nájemci na jeho žádost nahlédnout do vyúčtování nákladů na poskytnuté služby za minulý kalendářní rok.

§ 1975

(1) Nedohodnou-li se strany o dlužném nájemném, nelze nájem vypovědět pro nezaplacení nájemného, uloží-li nájemce dlužné nájemné, popřípadě jeho spornou část do notářské úschovy a vyrozumí o tom pronajímatele.

(2) Domáhá-li se nájemce plnění ze smlouvy a pronajímatel odmítá plnit s námitkou nezaplacení nájemného, uloží nájemce dlužné nájemné, popřípadě jeho spornou část do notářské úschovy a vyrozumí o tom pronajímatele.

Práva a povinnosti stran

§ 1976

(1) Nájemce užívá byt řádně v souladu s nájemní smlouvou.

(2) Nezpůsobí-li to zvýšené zatížení pro byt nebo dům, může nájemce v bytě pracovat nebo podnikat.

§ 1977

(1) Pronajímatel udržuje po dobu nájmu v domě náležitý pořádek obvyklý podle místních zvyklostí.

(2) Nájemce dodržuje po dobu nájmu pravidla obvyklá pro chování v domě a rozumné pokyny pronajímatele pro zachování obvykle náležitého pořádku.

§ 1978

(1) Pronajímatel udržuje po dobu nájmu byt a dům ve stavu způsobilém k obývání.

(2) Nájemce provádí a hradí pouze běžnou údržbu související s užíváním bytu.

§ 1979

(1) Nájemce má právo chovat v bytě zvíře, má-li pro to dobrý důvod a chování zvířete nemá za následek obtíže pro pronajímatele nebo ostatní nájemce nebo obyvatele domu, a to i přes to, že pronajímatel chování zvířat v domě zakázal.

(2) Chová-li nájemce v bytě zvíře, nahradí pronajímateli zvýšené náklady, které tím vznikly při údržbě společných částí domu.

§ 1980

(1) Nájemce je povinen snášet změny, úpravy, popřípadě přestavbu bytu nebo domu (dále jen „změny“), jen nesnižují-li hodnotu bydlení a lze-li změny provést bez většího nepohodlí pro něj; jinak lze změny provést jen se souhlasem nájemce. Provádí-li pronajímatel změny na příkaz orgánu veřejné moci, je nájemce povinen jejich provedení umožnit.

(2) Provede-li pronajímatel v bytě nebo domě změny, které zvýší standard bytu, má pronajímatel vždy právo na přiměřené zvýšení nájemného.

§ 1981

(1) Nájemce nemá právo bez souhlasu pronajímatele provést změnu bytu ani domu.

(2) Nájemce má právo se souhlasem pronajímatele provést změnu bytu, která je nezbytná vzhledem ke zdravotnímu postižení nájemce, člena jeho domácnosti nebo jiné osoby, která v bytě bydlí. Pronajímatel nemůže souhlas odmítnout bez vážného a spravedlivého důvodu; odmítne-li pronajímatel souhlas dát, nahradí jej svým rozhodnutím soud na návrh nájemce.

(3) Při skončení nájmu nájemce odstraní v bytě změnu, kterou provedl, ledaže pronajímatel odstranění změny nežadá.

§ 1982

(1) Zjistí-li nájemce v bytě poškození nebo vadu, které je třeba bez prodlení odstranit, oznámí to ihned pronajímateli; jinou vadu nebo poškození, které brání obvyklému bydlení, oznámí pronajímateli bez zbytečného odkladu.

(2) Nájemce učiní podle svých možností, co lze očekávat, aby poškozením nebo vadou, které je třeba bez prodlení odstranit, nevznikla další škoda. Nájemce má právo na náhradu nákladů účelně vynaložených při zabránění vzniku další škody, ledaže poškození nebo vada byly způsobeny okolnostmi, za které nájemce odpovídá.

§ 1983

(1) Pronajímatel odstraní poškození nebo vadu v přiměřené době poté, co mu nájemce poškození nebo vadu oznámil.

(2) Neodstraní-li pronajímatel poškození nebo vadu bez zbytečného odkladu a řádně, může poškození nebo vadu odstranit nájemce a žádat náhradu odůvodněných nákladů, popřípadě slevu z nájemného, ledaže poškození nebo vada nejsou podstatné.

(3) Neoznámí-li nájemce pronajímateli poškození nebo vadu bez zbytečného odkladu poté, co je měl a mohl při řádné péči zjistit, nemá právo na náhradu nákladů; odstraní-li poškození nebo vadu sám, nemá právo ani na slevu z nájemného.

§ 1984

Neodstraní-li pronajímatel poškození nebo vadu ani v dodatečné lhůtě a poškození nebo vada byly způsobeny okolnostmi, za které nájemce neodpovídá, má nájemce právo vypovědět nájem bez výpovědní doby, představuje-li prodlení pronajímatele při odstranění poškození nebo vady nebo samo poškození nebo vada hrubé porušení povinností pronajímatele.

§ 1985

Neodstraní-li nájemce poškození nebo vadu způsobené okolnostmi, za které odpovídá, odstraní je na náklady nájemce pronajímatel.

§ 1986

(1) Ustanovení o poškození nebo vadě bytu se použijí obdobně, brání-li užívání bytu právo třetí osoby.

(2) Ustanovení o poškození nebo vadě bytu se použijí obdobně také tehdy, brání-li užívání bytu ustanovení zákona nebo rozhodnutí orgánu veřejné moci vydané na základě zákona.

§ 1987

(1) Nájemce oznámí předem pronajímateli svou nepřítomnost v bytě, která má být delší než dva měsíce. Současně označí osobu, která po dobu jeho nepřítomnosti zajistí možnost vstupu do bytu v případě, kdy toho bude nezbytně zapotřebí; nemá-li nájemce takovou osobu po ruce, je takovou osobou pronajímatel.

(2) Nesplní-li nájemce svou povinnost podle odstavce 1, považuje se toto jednání za porušení povinností nájemce zvláště závažným způsobem, ledaže žádná vážnější újma z tohoto důvodu nenastane.

Společný nájem

§ 1988

(1) Uzavře-li nájemní smlouvu s pronajímatelem více osob, stanou se společnými nájemci bytu; společným nájemcem bytu se stane i osoba, která se souhlasem stran přistoupí ke smlouvě.

(2) Co platí o nájemci, platí obdobně o společných nájemcích, není-li dále stanoveno jinak.

§ 1989

Společní nájemci mají stejná práva a povinnosti. Ustanovení o společnosti se použijí přiměřeně.

§ 1990

Bydlení manželů

(1) Nájemcův manžel je společným nájemcem bytu po dobu, po níž v bytě trvá rodinná domácnost manželů, bez ohledu na to, zda nájemní smlouva byla uzavřena před uzavřením manželství nebo po něm, i když manželé neuzavřeli nájemní smlouvu společně; to neplatí, pokud si manželé nebo snoubenci ujednali jinak.

(2) Společný nájem bytu manžely upravují ustanovení druhé části tohoto zákona.

§ 1991

Přijetí za člena domácnosti

(1) Nájemce má právo přijímat ve své domácnosti kohokoli.

(2) Nájemce má právo přijmout za člena své domácnosti svého manžela nebo dítě, jakož i dítě svého manžela nebo nezletilé dítě, které bylo nájemci nebo jeho manželovi svěřeno do péče, zejména jako pěstounovi nebo poručníkovi. K přijetí jiné osoby za člena domácnosti potřebuje nájemce souhlas pronajímatele; má-li se však členem nájemcovy domácnosti stát

osoba, s níž nájemce žije nebo hodlá žít v dlouhodobém svazku manželským životem, nebo příbuzný v linii přímé, nebo v linii vedlejší ve druhém stupni, může pronajímatel souhlas odmítnout jen pro přeplnění bytu nebo z jiného vážného důvodu.

(3) K ujednáním odchyľujícím se od ustanovení odstavců 1 nebo 2 v neprospěch nájemce se nepřihlíží.

§ 1992

(1) Nájemce oznámí pronajímateli každou změnu počtu osob, které jsou v něm domácnosti, do patnácti dnů ode dne, kdy ke změně došlo; v oznámení nájemce uvede jméno a datum narození dotyčné osoby; popřípadě skutečnosti rozhodné pro posouzení použití ustanovení § 1991 odst. 2.

(2) Oznámil-li nájemce pronajímateli změnu v počtu osob v písemné formě a nevyjádřil-li se pronajímatel do jednoho měsíce od oznámení, považuje se souhlas pronajímatele za daný. To neplatí, pokud změnou v počtu osob došlo k přeplnění bytu.

Podnájem

§ 1993

Nájemce nemá právo dát byt nebo jeho část do podnájmu třetí osobě bez předchozího souhlasu pronajímatele; žádost nájemce o souhlas i souhlas pronajímatele vyžadují písemnou formu. Jednání nájemce bez souhlasu pronajímatele se považuje za porušení povinností nájemce zvlášť závažným způsobem.

§ 1994

Neobdrží-li nájemce souhlas nebo odmítnutí pronajímatele do jednoho měsíce poté, co pronajímateli byla nájemcova žádost doručena, považuje se souhlas pronajímatele za daný.

§ 1995

Vypoví-li pronajímatel nájem, sdělí to nájemce podnájemci s uvedením všech rozhodných skutečností.

Rozhodnými skutečnostmi se rozumí výpovědní doba, počátek běhu výpovědní doby, právo na námitky apod.

§ 1996

Podnájem skončí nejpozději s nájmem.

Následky smrti nájemce

§ 1997

(1) Zemře-li nájemce a nejde-li o společný nájem bytu, přejdou práva a povinnosti z nájmu na člena nájemcovy domácnosti.

(2) Na člena nájemcovy domácnosti přechází práva a povinnosti z nájmu na dobu dvou let.

§ 1998

(1) Je-li členem nájemcovy domácnosti nájemcův potomek, má přednostní právo, aby na něj přešla práva a povinnosti z nájmu. Je-li takových osob více, přejdou práva a povinnosti z nájmu na všechny společně.

(2) Není-li členem nájemcovy domácnosti jeho potomek a je-li členů nájemcovy domácnosti více, jsou si v právu na přechod práv a povinností z nájmu rovni. Ustanovení odstavce 1 věta druhá platí obdobně.

§ 1999

Zemře-li nájemce a není-li tu nikdo, na koho by mohla přejít práva a povinnosti z nájmu, zanikne nájem bytu v den smrti nájemce; stejné platí, nechce-li se žádná z osob, na kterou by mohla práva a povinnosti z nájmu přejít, stát nájemcem.

§ 2000

(1) Zemře-li nájemce a nájem bytu zanikne, protože žádná z osob, na kterou by mohla práva a povinnosti z nájmu přejít, se nechce stát nájemcem, je člen nájemcovy domácnosti povinen byt vyklidit v tříměsíční lhůtě od smrti nájemce; je-li takových osob více, váže tato povinnost všechny společně; není-li tu žádný člen nájemcovy domácnosti, váže tato povinnost obdobně nájemcova dědice v dvouměsíční lhůtě ode dne, kdy bude najisto postaveno, kdo je dědicem.

(2) Nevyklidí-li byt osoba k tomu povinná podle odstavce 1, má pronajímatel právo přemístit věci, které se v bytě nacházejí, do skladu a od osoby povinné byt vyklidit žádat přiměřenou náhradu za vynaložené náklady; jinak má právo na náhradu ve výši ujednaného nájemného až do dne, kdy osoba povinná podle odstavce 1 byt vyklidí.

§ 2001

Následky opuštění bytu nájemcem

Opustí-li nájemce byt s úmyslem žít trvale jinde, použijí se ustanovení o smrti nájemce obdobně; to platí i v případě, jedná-li se o společný nájem bytu a všichni společní nájemci byt opustili, ledaže společnými nájemci bytu jsou manželé a byt opustí jen jeden z nich.

Skončení nájmu

§ 2002

Nájem na dobu určitou skončí uplynutím ujednané doby; alespoň šedesát dnů před skončením doby nájmu pronajímatel upozorní nájemce, že nájem končí nebo mu učiní jiný návrh.

§ 2003

Pokračuje-li nájemce v užívání bytu po dobu alespoň tří měsíců po dni, kdy měl nájem bytu skončit, a pronajímatel nevyzve v této době nájemce, aby byt opustil, platí, že je nájem znovu ujednán na tutéž dobu, na jakou byl ujednán dříve, nejvýše ale na dobu dvou let; výzva vyžaduje písemnou formu.

§ 2004

Nájemce může vypovědět nájem na dobu neurčitou i bez uvedení důvodu.

§ 2005

(1) Pronajímatel může vypovědět nájem na dobu neurčitou jen z důvodů a za podmínek stanovených zákonem; výpověď vyžaduje písemnou formu a musí být nájemci doručena. K ujednání, které rozšiřuje výpovědní důvody nebo mění jejich podstatu, se nepřihlíží.

(2) Pronajímatel může nájem na dobu neurčitou vypovědět,

- a) má-li být byt užíván pronajímatelem, jeho manželem, který hodlá opustit domácí společenství a navrhnout rozvod manželství, nebo který rozvod manželství již navrhl, nebo rozvedeným manželem, a dále příbuznými pronajímatele nebo jeho manžela v přímé linii nebo ve vedlejší linii v druhém stupni,
- b) má-li být byt vyklizen, protože je z důvodu veřejného zájmu potřebné s bytem nebo s domem, ve kterém se byt nachází, naložit tak, že byt nebude možné vůbec užívat,
- c) porušil-li nájemce hrubě svou povinnost nájemce,
- d) je-li tu jiný závažný důvod pro vypovězení nájmu.

(3) Výpověď vyžaduje písemnou formu a musí být doručena nájemci.

§ 2006

Výpovědní doba je tříměsíční a běží od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po doručení výpovědi; k odchýlnému ujednání, je-li v neprospěch nájemce, se nepřihlíží.

§ 2007

Neobsahuje-li výpověď pronajímatele výpovědní důvod, použije se ustanovení § 2009. Odstěhuje-li se však nájemce, jako by mu byla dána výpověď ze zákonného výpovědního důvodu, nemůže se ustanovení § 2009 dovolat.

§ 2008

(1) Nájemce má právo do uplynutí jednoho měsíce ode dne, kdy mu byla výpověď doručena, vznést proti výpovědi pronajímatele námitky; námitky vyžadují písemnou formu.

(2) Nevznese-li nájemce námitky včas, právo žádat přezkoumání oprávněnosti výpovědi zanikne.

(3) Vznese-li nájemce námitky včas, ale pronajímatel do jednoho měsíce ode dne, kdy mu námitky byly doručeny, nevezme svou výpověď zpět, má nájemce právo žádat soud o přezkoumání oprávněnosti výpovědi, a to do dvou měsíců ode dne, kdy marně uplynula lhůta pro zpětvzetí výpovědi.

§ 2009

Vypoví-li pronajímatel nájem na dobu neurčitou bez uvedení důvodu, je výpovědní doba dvouletá; běží od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po doručení výpovědi. Také v tomto případě se použije § 2008.

§ 2010

(1) Poruší-li nájemce zvlášť závažným způsobem svou povinnost, má pronajímatel právo vypovědět nájem bez výpovědní doby a požadovat, aby mu nájemce bez zbytečného odkladu byt odevzdal.

(2) Nájemce porušuje svou povinnost zvlášť závažným způsobem, zejména nezaplatil-li nájemné a náklady na služby za dobu alespoň tří měsíců, poškozuje-li byt nebo dům závažným nebo nenapravitelným způsobem, způsobuje-li jinak závažné škody nebo obtíže pronajímateli nebo osobám, které v domě bydlí, přenechá-li neoprávněně byt nebo jeho část podnájemci nebo užívá-li neoprávněně byt jiným způsobem nebo k jinému účelu, než bylo ujednáno.

(3) Neuvede-li pronajímatel ve výpovědi, v čem spatřuje zvlášť závažné porušení nájemcovy povinnosti, nebo nevyzve-li před doručením výpovědi nájemce, aby v přiměřené době odstranil své závadné chování, popřípadě odstranil protiprávní stav, nepřihlíží se k výpovědi.

§ 2011

Nájemce odevzdá byt pronajímateli v den, kdy nájem končí. Byt je odevzdán, obdrží-li pronajímatel klíče a jinak mu nic nebrání v přístupu do bytu a v jeho užívání. Opustí-li nájemce byt takovým způsobem, že nájem lze bez jakýchkoli pochybností považovat za skončený, má se byt za odevzdaný ihned.

§ 2012

(1) Nájemce odevzdá byt ve stavu, v jakém jej převzal, nehledě na běžné opotřebení při běžném užívání a na vady, které je povinen odstranit pronajímatel.

(2) Nájemce odstraní v bytě změny, které provedl se souhlasem pronajímatele, pokud si strany ujednaly, že při skončení nájmu nájemce uvede byt do původního stavu.

(3) Nájemce odstraní v bytě změny, které provedl bez souhlasu pronajímatele, ledaže pronajímatel nájemci sdělí, že odstranění změn nežádá; nájemce přesto nemůže žádat vyrovnání, i kdyby se změnami hodnota bytu zvýšila. Pronajímatel může žádat náhradu ve výši snížení hodnoty bytu, které bylo způsobeno změnami provedenými nájemcem bez souhlasu pronajímatele.

§ 2013

Zařízení a předměty upevněné ve zdech, podlaze a stropu bytu, které nelze odstranit bez nepřiměřeného snížení hodnoty nebo bez poškození bytu nebo domu, přecházejí upevněním nebo vložением do vlastnictví vlastníka domu. Nájemce má právo žádat, aby se s ním pronajímatel bez zbytečného odkladu vyrovnal; to neplatí o tom, co nájemce provedl bez souhlasu pronajímatele. Vyrovnání je splatné nejpozději ke dni skončení nájmu.

§ 2014

Pronajímatel má právo na náhradu ve výši ujednaného nájemného, neodevzdá-li nájemce byt pronajímateli v den skončení nájmu až do dne, kdy nájemce pronajímateli byt skutečně odevzdá.

§ 2015

(1) Je-li v bytě věc, o které lze mít za to, že patří nájemci nebo členu jeho domácnosti, postará pronajímatel o věc ve prospěch nájemce a na jeho účet. Nepřevezme-li nájemce tuto věc bez zbytečného odkladu, vzniká pronajímateli právo věc po předchozím upozornění nájemce na jeho účet vhodným způsobem prodat poté, co poskytne dodatečnou přiměřenou lhůtu k převzetí.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, jedná-li se o věc, kterou nájemce nebo člen jeho domácnosti zjevně opustil.

Nájem služebního bytu

§ 2016

(1) Je-li nájem bytu ujednáán v souvislosti s výkonem zaměstnání, práce, funkce nebo jiné činnosti (dále jen „činnost“) a v nájemní smlouvě je uvedeno, že se jedná o byt služební a že v tomto nájmu jsou práva nájemce bytu ve srovnání běžnými nájemci omezená, jedná se o nájem služebního bytu.

(2) Je-li za podobných podmínek a okolností jako v případě bytu, pronajat dům, použijí se ustanovení o nájmu služebního bytu obdobně.

(3) Vláda může nařízením stanovit, které další nájemní poměry se spravují ustanoveními o nájmu služebního bytu.

§ 2017

(1) Ustanovení § 1997 se u služebního bytu nepoužije; zemře-li nájemce nebo opustí-li byt s úmyslem žít trvale jinde, nájem služebního bytu skončí; osoby, které spolu s nájemcem v bytě bydlely, pronajímatel vyzve, aby byt vyklidily nejpozději do tří měsíců ode dne, kdy výzvu obdrží; nejsou-li v bytě takové osoby, pronajímatel vyzve obdobně nájemcovy dědice.

(2) Nájem služebního bytu skončí nejpozději dnem, kdy skončí výkon činnosti, s níž je nájem služebního bytu ve smyslu ustanovení § 2016 spojen.

§ 2018

Nájem služebního bytu skončí bez ohledu na ustanovení o skončení nájmu, ukončí-li nájemce svůj zaměstnanecký poměr svým právním jednáním nebo skončí-li jeho zaměstnanecký poměr z důvodu na jeho straně, anebo je-li přeložen. Stane-li se tak ale ze zdravotního důvodu nebo proto, že nájemce odchází do důchodu, má nájemce právo v bytě bydlet ještě po dobu přiměřenou okolnostem, nejdéle však šest měsíců, ledaže mu pronajímatel zajistí jiný byt. Nájemce má rovněž právo v bytě bydlet po dobu, po níž zajistí výkon prací, s nimiž je jinak nájem bytu spojen.

Pododdíl 3
Nájem prostoru sloužícího podnikání

§ 2019

(1) Ustanovení tohoto pododdílu se vztahují na nájem prostoru nebo místnosti, je-li účelem nájmu provozování podnikatelské činnosti v tomto prostoru nebo v této místnosti a slouží-li pak prostor nebo místnost alespoň převážně podnikání, bez ohledu na to, zda je účel nájmu v nájemní smlouvě vyjádřen (dále jen „prostor sloužící podnikání“). Není-li dále stanoveno jinak, použijí se pro nájem prostoru sloužícího podnikání obecná ustanovení o nájmu.

(2) Jedná-li se o nájem prostoru nebo místnosti, jehož účelem není ani bydlení ani provozování podnikatelské činnosti ve smyslu odstavce 1, použijí se obecná ustanovení o nájmu.

§ 2020

Je-li s nájmem prostoru sloužícího podnikání spojeno poskytování služeb, použijí se ustanovení o poskytování služeb souvisejících s nájmem bytu obdobně.

§ 2021

(1) Nájemce nemá právo provozovat jinou činnost nebo změnit způsob či podmínky jejího výkonu, než jak to vyplývá z účelu nájmu nebo z jiného ujednání stran, anebo z toho, co bylo možné důvodně očekávat při uzavření smlouvy, pokud by tato změna působila zhoršení poměrů v nemovitosti nebo by nad přiměřenou míru poškozovala pronajímatele nebo ostatní uživatele nemovitosti.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, pokud se v důsledku změny poměrů na straně nájemce jeho činnost v některém ohledu změnila jen nepodstatně.

§ 2022

Nájemce může označit nemovitou věc, kde se nalézá prostor sloužící podnikání, opatřit se souhlasem pronajímatele v přiměřeném rozsahu štíty, návěstími a podobnými znameními; pronajímatel může souhlas odmítnout, má-li pro to vážný důvod. Požádal-li nájemce o udělení souhlasu v písemné formě a nevyjádří-li se pronajímatel do jednoho měsíce, považuje se souhlas pronajímatele za daný.

§ 2023

Při skončení nájmu odstraní nájemce znamení, kterými nemovitou věc opatřil a uvede dotčenou část nemovité věci do původního stavu.

§ 2024

Převod nájmu prostoru sloužícího podnikání

(1) Nájemce může s předchozím souhlasem pronajímatele převést nájem v souvislosti s převodem podnikatelské činnosti, jíž prostor slouží; souhlas pronajímatele i smlouva o převodu nájmu vyžadují písemnou formu.

(2) Ustanovení § 2023 odstavec 2 se použije obdobně.

Skončení nájmu

§ 2025

Nájem na dobu určitou může nájemce vypovědět i před uplynutím ujednané doby,

- a) ztratí-li způsobilost k činnosti, k jejímuž výkonu je prostor sloužící podnikání určen,
- b) přestane-li být najatý prostor z objektivních důvodů způsobilý k výkonu činnosti, k němuž byl určen, a pronajímatel nezajistí nájemci odpovídající náhradní prostor,
- c) porušuje-li pronajímatel hrubě své povinnosti vůči nájemci.

§ 2026

Jedná-li se o nájem na dobu určitou, má pronajímatel právo nájem vypovědět i před uplynutím ujednané doby,

- a) má-li být nemovitá věc, v níž se prostor sloužící podnikání nachází, odstraněna, anebo přestavována tak, že to brání dalšímu užívání prostoru, a pronajímatel to při uzavření smlouvy nemusel ani nemohl předvídat, nebo
- b) porušuje-li nájemce hrubě své povinnosti vůči pronajímateli, zejména tím, že přestože jej pronajímatel vyzval k nápravě, chová se nájemce v rozporu s ustanovením § 2022 odstavec 1, nebo je po dobu delší než jeden měsíc v prodlení s placením nájemného nebo služeb spojených s užíváním prostoru sloužícího podnikání.

§ 2027

(1) Ve výpovědi musí být uveden její důvod; výpověď, v níž není uveden její důvod, je neplatná.

(2) Výpovědní doba je tříměsíční.

§ 2028

Ustanovení o skončení nájmu bytu na dobu určitou se použijí obdobně; doba, která nájemci stačí pro pokračování nájmu, však činí jeden měsíc.

§ 2029

Jedná-li se o nájem na dobu neurčitou, má strana právo jej vypovědět v šestiměsíční výpovědní době; má-li však strana k výpovědi vážný důvod, je výpovědní doba tříměsíční; trvá-li nájem po dobu delší než pět let a vzhledem k okolnostem strana nemohla předpokládat, že druhá strana nájem vypoví, je výpovědní doba vždy šestiměsíční.

§ 2030

Vyklidí-li nájemce prostor sloužící podnikání v souladu s výpovědí, považuje se výpověď za platnou a přijatou nájemcem bez námitek.

§ 2031

(1) Vypovídáná strana má právo do uplynutí jednoho měsíce ode dne, kdy jí byla výpověď doručena, vznést proti výpovědi námitky; námitky vyžadují písemnou formu.

(2) Nevznese-li vypovídaná strana námitky včas, právo žádat přezkoumání oprávněnosti výpovědi zanikne.

(3) Vznese-li vypovídaná strana námitky včas, ale vypovídající strana do jednoho měsíce ode dne, kdy jí námitky byly doručeny, nevezme svou výpověď zpět, má vypovídaná strana právo žádat soud o přezkoumání oprávněnosti výpovědi, a to do dvou měsíců ode dne, kdy marně uplynula lhůta pro zpětvzetí výpovědi.

§ 2032

Náhrada převzetí zákaznické základny

Skončí-li nájem výpovědí ze strany pronajímatele, má nájemce právo na náhradu za výhodu pronajímatele, nebo nového nájemce, kterou získali převzetím zákaznické základny vybudované vypovězeným nájemcem. Nájemce toto právo nemá, byl-li z nájmu vypovězen pro hrubé porušení svých povinností.

Pododdíl 4

Podnikatelský pronájem věcí movitých

§ 2033

(1) Nájemní smlouvou se pronajímatel, který je podnikatelem a jehož podnikání spočívá v pronajímání věcí, zavazuje přenechat nájemci na určitou dobu užívání movité věci a nájemce se zavazuje platit za to pronajímateli nájemné.

(2) Není-li dále stanoveno jinak, použijí se pro podnikatelský pronájem movitých věcí obecná ustanovení o nájmu.

§ 2034

Pronajímatel se při předání věci nájemci přesvědčí, že věc je v dobrém stavu, předvede nájemci, že věc je funkční, pokud je to obvyklé, a seznámí nájemce s pravidly pro zacházení s věcí nebo mu pro to předá pokyny v písemné formě.

§ 2035

(1) Má-li věc vadu, pro kterou ji nelze řádně užívat nebo pro kterou ji lze užívat jen se značnými obtížemi, má nájemce právo, aby mu pronajímatel poskytl jinou věc sloužící témuž účelu.

(2) Po dobu, po niž nájemce nemohl věc řádně užívat vůbec nebo jen se značnými obtížemi, má nájemce právo na prominutí nájemného, anebo na slevu z nájemného nebo snížení nájemného; své právo musí nájemce uplatnit u pronajímatele do konce ujednané doby nájmu, jinak zanikne.

§ 2036

(1) Nájemce oznámí pronajímateli poškození, ztrátu nebo zničení věci bez zbytečného odkladu.

(2) Nájemce platí nájemné, dokud neoznámí pronajímateli poškození věci, pro které věc nemůže řádně užívat, anebo ztrátu nebo zničení věci; stejně tak platí nájemné, dokud je v prodlení s vrácením věci.

(3) Nájemce neodpovídá za opotřebení věci způsobené řádným užíváním.

§ 2037

(1) Nájemce má právo nájem kdykoli vypovědět. Výpovědní doba je desetidenní.

(2) Ustanovení o obnovení nájemní smlouvy po uplynutí doby nájmu za předpokladu, že pronajímatel o vrácení nepožádá, se nepoužije.

Pododdíl 5

Nájem dopravního prostředku

§ 2038

Nájemní smlouvou se pronajímatel zavazuje přenechat nájemci na určitou dobu užívání dopravního prostředku a nájemce se zavazuje platit za to pronajímateli nájemné.

§ 2039

(1) Pronajímatel odevzdá nájemci dopravní prostředek spolu s potřebnými doklady v ujednané době, jinak bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy.

(2) Dopravní prostředek musí být způsobilý k provozu a k ujednanému způsobu užívání, jinak k užívání, k němuž dopravní prostředek obvykle slouží.

(3) Není-li dopravní prostředek způsobilý k provozu podle odstavce 2, nájemce má právo odmítnout dopravní prostředek převzít, a zjistí-li nezpůsobilost dodatečně, má právo jej vrátit a žádat odstranění vady nebo odevzdání jiného dopravního prostředku, anebo zrušení smlouvy.

§ 2040

Nájemce dopravní prostředek pojistí, jen bylo-li to ujednáno.

§ 2041

Nájemce zaplatí nájemné po ukončení užívání dopravního prostředku; je-li však nájem ujednan na dobu delší než tři měsíce, platí nájemce nájemné ke konci každého kalendářního měsíce.

§ 2042

(1) Nájemce udržuje dopravní prostředek ve stavu, v jakém jej převzal s přihlédnutím k obvyklému opotřebení.

(2) Pronajímatel nahradí nájemci náklady, které nájemce vynaložil na údržbu; neuplatní-li nájemce toto právo u pronajímatele do tří měsíců od vynaložení nákladů, právo zanikne.

Pododdíl 6
Ubytování

§ 2043

Smlouvou o ubytování (o přechodném nájmu) se ubytovatel zavazuje poskytnout ubytovanému přechodně ubytování na ujednanou dobu nebo na dobu vyplývající z účelu ubytování v zařízení tomu určeném a objednatel se zavazuje zaplatit ubytovateli za ubytování a za služby spojené s ubytováním ve lhůtě stanovené ubytovacím řádem, popřípadě ve lhůtě obvyklé.

§ 2044

(1) Ubytovaný má právo užívat prostor vyhrazený mu k ubytování, jakož i společné prostory ubytovacího zařízení (ubytovací prostor) a využívat služby s ubytováním spojené.

(2) Požádá-li o to ubytovaný, ubytovatel od něho převezme do úschovy peníze, klenoty nebo jiné cennosti, ledaže to jsou věci nebezpečné nebo hodnotou či rozsahem pro ubytovací zařízení neúměrné. Ubytovatel může požadovat, aby mu byly věci k úschově předány v uzavřené nebo zapečetěné schránce

§ 2045

Ubytovatel odevzdá ubytovanému ubytovací prostor ve stavu způsobilém pro řádné užívání a zajistí mu nerušený výkon jeho práv spojených s ubytováním.

§ 2046

Ubytovaný užívá ubytovací prostor a přijímá služby s ubytováním spojené řádně; bez souhlasu ubytovatele nesmí v ubytovacím prostoru provádět podstatné změny.

§ 2047

(1) Ubytovaný může smlouvu vypovědět před uplynutím ujednané doby.

(2) Prokáže-li ubytovatel, že nemohl zabránit škodě, která mu vznikla předčasným zrušením ubytování ze strany ubytovaného, může žádat, aby mu ubytovaný škodu nahradil.

§ 2048

Ubytovatel může před uplynutím ujednané doby smlouvu vypovědět bez výpovědní doby, porušuje-li ubytovaný i přes výstrahu hrubě své povinnosti ze smlouvy, anebo dobré mravy.

Oddíl 4

Pacht

Pododdíl 1

Obecná ustanovení

§ 2049

(1) Pachtovní smlouvou se propachtovatel zavazuje přenechat pachtýři věc k dočasnému požívání a pachtýř se zavazuje platit za to propachtovateli pachtovné nebo poskytnout poměrnou část výnosu z věci.

(2) Přenechá-li strana druhé smluvní straně jednou smlouvou více věcí, z nichž některé slouží k užívání a jiné k braní plodů nebo užitků, posoudí se smlouva podle povahy hlavní věci.

§ 2050

Plody nebo užitky z propachtované věci náležejí pachtýři v takovém rozsahu, jaký odpovídá výnosu dosahovanému s péčí řádného hospodáře.

§ 2051

Propachtuje-li pachtýř bez propachtovatelova předchozího souhlasu propachtovanou věc jinému, přenechá-li ji jinému k užívání nebo změní-li hospodářské určení věci, anebo způsob jejího užívání nebo požívání, může propachtovatel vypovědět pacht bez výpovědní doby.

§ 2052

(1) Provádí-li propachtovatel na propachtované věci opatření, k nimž je podle smlouvy nebo z jiného právního důvodu oprávněn nebo povinen, nahradí pachtýři v přiměřeném rozsahu náklady a ztrátu výnosu, které pachtýři v důsledku takového opatření vznikly; požádá-li o to pachtýř, poskytne mu propachtovatel přiměřenou zálohu. Pachtýřovo právo na slevu z pachtovného nebo na jeho prominutí tím dotčeno není.

(2) Zlepší-li propachtovatel propachtovanou věc do té míry, že pachtýř může při řádném hospodaření dosáhnout vyššího výnosu, může se propachtovatel domáhat přiměřeného zvýšení pachtovného.

§ 2053

(1) Neodstraní-li propachtovatel vadu věci bez zbytečného odkladu, a klesne-li proto výnos z propachtované věci pod polovinu běžného výnosu, má pachtýř právo na slevu z pachtovného; odstraní-li vadu sám, má právo na náhradu vynaložených nákladů.

(2) Jedná-li se o vadu, která zásadním způsobem ztěžuje, nebo i znemožňuje požívání propachtované věci tak, že z ní lze nanejvýš dosáhnout jen nepatrný výnos, má pachtýř právo na prominutí pachtovného, nebo na vypovězení pachtu bez výpovědní doby.

§ 2054

VARIANTA I:

Je-li pacht ujednán alespoň na dobu tří let, může strana vyzvat v době ne kratší než šest měsíců před uplynutím ujednané doby druhou stranu, aby sdělila, zda hodlá v pachtu

pokračovat, s tím, že vysloví-li druhá strana do tří měsíců od doručení výzvy svůj nesouhlas, pacht skončí v ujednané době; jinak platí, že pacht byl prodloužen o dobu, na kterou byl původně ujednan.

VARIANTA II:

Je-li pacht ujednan alespoň na dobu tří let, může strana vyzvat v době ne kratší než šest měsíců před uplynutím ujednané doby druhou stranu, aby sdělila, zda hodlá v pachtu pokračovat, s tím, že vysloví-li druhá strana do tří měsíců od doručení výzvy svůj souhlas, prodlouží se pacht o dobu, na kterou byl původně ujednan; jinak pacht skončí v původně ujednané době.

§ 2055

Pacht ujednaný na dobu neurčitou lze vypovědět ke konci pachtovního roku; má-li pacht skončit uplynutím takového roku, musí být výpověď dána do konce první poloviny předcházejícího roku. Byla-li smlouva uzavřena v písemné formě, vyžaduje i výpověď písemnou formu.

§ 2056

Nevrátí-li pachtýř propachtovanou věc při skončení pachtu propachtovateli, náleží propachtovateli pachtovné jako by pacht trval; plody a užitky vytěžené pachtýřem v té době se počítají jako užitky za celý rok.

§ 2057

Není-li v ustanoveních tohoto oddílu stanoveno něco jiného, použijí se pro pacht přiměřeně ustanovení o nájmu.

Pododdíl 2 Inventář

§ 2058

(1) Propachtuje-li se věc společně s inventářem, zachová pachtýř jednotlivé kusy inventáře. Náleží-li do inventáře zvířata, obnovuje pachtýř jejich stav s péčí řádného hospodáře.

(2) Zničí-li se něco z inventáře nebo opotřebí-li se do té míry, že to nelze dále užívat, obnoví propachtovatel inventář, ledaže se škoda přičítá pachtýři; totéž platí i v případě vady propachtované věci.

§ 2059

(1) Propachtuje-li se věc společně s inventářem v ujednané ceně a zaváže-li se pachtýř vrátit propachtovateli při skončení pachtu inventář v téže ceně, může pachtýř s inventářem jako řádný hospodář volně nakládat, nese však nebezpečí škody, byť vznikne i náhodou. Pachtýř udržuje inventář a nahradí jeho jednotlivé kusy s péčí řádného hospodáře; je-li věc zapsána do inventáře, nabývá k ní propachtovatel vlastnické právo.

(2) Skončí-li pacht, vrátí pachtýř inventář propachtovateli. Propachtovatel může odmítnout převzít kus inventáře obstaraný pachtýřem, pokud má vzhledem k propachtované věci a k řádnému hospodaření s ní nepřiměřenou cenu nebo pokud je pro propachtovanou věc nadbytečný; odmítnutím nabývá vlastnické právo k odmítnutému kusu pachtýř.

(3) Je-li mezi cenou převzatého a vráceného inventáře rozdíl, vyrovná se v penězích.

§ 2060

Pro pohledávky pachtýře vůči propachtovateli vázne na věcech náležejících do inventáře zástavní právo. Dá-li však propachtovatel pachtýři jinou jistotu, zástavní právo se do výše jistoty neuplatní.

Pododdíl 3 **Zemědělský pacht**

§ 2061

(1) Je-li propachtován zemědělský nebo lesní pozemek za účelem podnikání, je ujednán zemědělský pacht.

(2) Je-li zemědělský pacht ujednán na dobu delší než dva roky a není-li smlouva uzavřena v písemné formě, považuje se pacht za ujednaný na neurčitou dobu.

§ 2062

Pachtovné se platí půlročně pozadu, vždy 1. dubna a 1. října.

§ 2063

Je-li pacht ujednán na neurčitou dobu, lze pacht vypovědět v jednorroční výpovědní době; pacht pak skončí vždy k 1. říjnu.

§ 2064

(1) Stane-li se pachtýř ze zdravotních důvodů nezpůsobilý na pozemku hospodařit, má právo vypovědět pacht, i když byl ujednán na dobu určitou.

(2) Zemře-li pachtýř, má právo vypovědět pacht, i když byl ujednán na dobu určitou, pachtýřův dědic do jednoho měsíce poté, co se dozvěděl o pachtýřově smrti. Totéž právo má i propachtovatel.

(3) Výpovědní doba je tříměsíční.

Pododdíl 4 **Pacht závodu**

§ 2065

Je-li propachtován závod, provozuje jej pachtýř s odbornou péčí a požívá jej v rozsahu, v jakém je toho třeba k řádnému provozování závodu. Předmět činnosti provozované v závodu může pachtýř změnit, jen bylo-li to výslovně ujednáno.

§ 2066

Zakazuje se převést na kupujícího ta práva z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, u nichž to vylučuje smlouva, kterou bylo právo průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví propachtovateli poskytnuto, nebo vylučuje-li to povaha takového práva.

§ 2067

(1) Propachtováním závodu se pachtýř stává věřitelem pohledávek a dlužníkem dluhů, které s provozem závodu souvisí; z dluhů však pachtýř přejímá jen ty, o jejichž existenci věděl nebo ji alespoň musel rozumně předpokládat. Neudělil-li věřitel souhlas k převzetí dluhu pachtýřem, ručí propachtovatel za jeho splnění.

(2) Propachtovatel oznámí bez zbytečného odkladu svým věřitelům a dlužníkům, jejichž pohledávky a dluhy pachtýř pachtěm závodu nabyt, že závod propachtoval.

§ 2068

(1) V zápisu o předání závodu strany uvedou výčet všeho, co propachtovaný závod zahrnuje a co se pachtýři předává, jakož i toho, co chybí, ač to jinak podle smlouvy nebo podle účetních záznamů závod spoluvytváří. Propachtovatel nejpozději v zápisu kupujícího upozorní na vady předmětu pachtu, o kterých ví, nebo o kterých vědět měl a mohl.

(2) Neuvede-li se v zápisu věc náležející k závodu, nabývá k ní pachtýř požívací právo společně s požívacím právem k závodu. Neuvede-li se v zápisu dluh, pachtýř jej nabývá, musel-li jeho existenci alespoň rozumně předpokládat.

§ 2069

Zhorší-li se prodejem dobytnost pohledávky, má věřitel prodávajícího, který s pachtěm nesouhlasil, právo domáhat se, aby soud rozhodl, že pacht je vůči němu neúčinný. Právo dovolat se neúčinnosti zaniká, neuplatní-li je věřitel do jednoho měsíce ode dne, kdy se o pachtu dozvěděl, nejpozději však do tří měsíců ode dne účinnosti smlouvy.

§ 2070

(1) Dnem zániku pachtu přechází na propachtovatele pohledávky a dluhy související se závodem; z dluhů však propachtovatel nabývá jen ty, o jejichž existenci věděl nebo ji alespoň musel rozumně předpokládat. Neudělil-li věřitel souhlas k převzetí dluhu pachtýřem, ručí pachtýř za jeho splnění.

(2) Pachtýř oznámí svým věřitelům a dlužníkům, jejichž pohledávky a dluhy pachtýř pachtěm závodu nabyt, bez zbytečného odkladu, že pacht zanikl.

§ 2071

Neprokáží-li strany, že vznik nebo zánik pachtu byl třetí osobě znám dříve, jsou vůči ní tyto skutečnosti účinné ode dne, kdy bylo oznámení o vzniku nebo zániku pachtu zveřejněno.

§ 2072

Ustanovení tohoto pododdílu se použijí obdobně i na pacht části závodu tvořící samostatnou organizační složku.

Oddíl 5

Licence

Pododdíl 1

Obecná ustanovení

§ 2073

Základní ustanovení

(1) Licenční smlouvou poskytuje poskytovatel nabyvateli oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví (licenci) v ujednaném omezeném nebo neomezeném rozsahu a nabyvatel se zavazuje, není-li ujednáno jinak, poskytnout poskytovateli odměnu.

(2) Smlouva vyžaduje písemnou formu,

- a) poskytuje-li se licence výhradní, nebo
- b) má-li být licence zapsána do příslušného veřejného rejstříku.

(3) Licence k předmětu průmyslového vlastnictví zapsanému do veřejného rejstříku, je účinná vůči třetím osobám zápisem do tohoto rejstříku.

§ 2074

(1) Nabyvatel není povinen licenci využít, ledaže trvání práva závisí na jeho výkonu, nebo je-li ujednáno jinak anebo nestanoví-li zákon jinak.

(2) Poskytovatel udržuje po dobu trvání licence právo, vyžaduje-li to jeho povaha.

§ 2075

Výhradní nebo nevýhradní licence

(1) Není-li výslovně ujednána výhradní licence, platí, že se jedná o nevýhradní licenci.

(2) V případě výhradní licence poskytovatel nesmí poskytnout tutéž licenci třetí osobě. Poskytovatel se sám zdrží výkonu práva, ke kterému udělil výhradní licenci nabyvateli, ledaže bylo ujednáno jinak.

(3) V případě nevýhradní licence je poskytovatel nadále oprávněn k výkonu práva, ke kterému licenci udělil, jakož i k poskytnutí licence třetím osobám.

(4) Nevýhradní licence získaná nabyvatelem před následným poskytnutím výhradní licence třetí osobě zůstává zachována.

§ 2076

(1) Je-li ujednána výhradní licence

- a) nemá poskytovatel právo poskytnout tutéž licenci třetí osobě,

- b) poskytovatel sám je oprávněn vykonávat právo, ke kterému licenci udělil, jen bylo-li to ujednáno.

(2) Poskytne-li poskytovatel třetí osobě za trvání výhradní licence nabyvatele, je smlouva neplatná, ledaže nabyvatel výhradní licence udělil v písemné formě k takové smlouvě souhlas. Byla-li však nevýhradní licence poskytnuta nabyvateli před následným poskytnutím výhradní licence třetí osobě, zůstává zachována.

§ 2077

Je-li ujednána nevýhradní licence, je poskytovatel oprávněn sám vykonávat právo, ke kterému udělil licenci, jakož i poskytnout licenci k témuž právu třetí osobě.

§ 2078

Podlicence

Nabyvatel může oprávnění tvořící součást licence poskytnout třetí osobě zcela nebo zčásti, jen bylo-li to ujednáno v licenční smlouvě.

§ 2079

(1) Nabyvatel může licenci postoupit třetí osobě zcela nebo zčásti jen se souhlasem poskytovatele. Souhlas vyžaduje písemnou formu.

(2) Nabyvatel sdělí postupníkovi bez zbytečného odkladu, že licenci postoupil, jakož i osobu postupníka.

§ 2080

Byl-li převeden závod nebo jeho část, která tvoří jeho samostatnou složku, se souhlas poskytovatele k převedení licence vyžaduje, jen bylo-li to zvlášť ujednáno.

§ 2081

Odměna

(1) Není-li ujednána výše odměny nebo způsob jejího určení, je smlouva přesto platná, pokud

- a) z jednání stran o uzavření smlouvy vyplývá jejich vůle uzavřít úplatnou smlouvu i bez určení výše odměny; v takovém případě nabyvatel poskytovateli zaplatí odměnu ve výši, která je obvyklá v době uzavření smlouvy za obdobných smluvních podmínek a pro takové právo;
- b) strany ve smlouvě ujednají, že se licence poskytuje bezúplatně..

(2) Je-li výše odměny ujednána v závislosti na výnosech z využití licence, umožní nabyvatel poskytovateli kontrolu příslušné účetní nebo jiné dokumentace ke zjištění skutečné výše odměny. Poskytne-li nabyvatel takto poskytovateli informace označené nabyvatelem jako důvěrné, nesmí je poskytovatel prozradit třetí osobě ani je použít pro své potřeby v rozporu s účelem, ke kterému mu byly poskytnuty.

(3) Nabyvatel předloží poskytovateli pravidelná vyúčtování odměny podle odstavce 3 v ujednaných časových obdobích; není-li ujednáno jinak, je povinen tak učinit alespoň jednou ročně.

§ 2082

Poskytovatel poskytne nabyvateli bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy veškeré podklady a informace potřebné k výkonu licence.

§ 2083

(1) Nabyvatel utají před třetími osobami podklady a sdělení, jichž se mu od poskytovatele dostalo, ledaže ze smlouvy nebo z povahy podkladů a sdělení vyplývá, že poskytovatel nemá na jejich utajování zájem. Za třetí osobu se nepovažuje zaměstnanec ani ten, kdo se na podnikání podnikatele účastní, byl-li podnikatelem zavázán k mlčenlivosti.

(2) Po zániku licence nabyvatel poskytnuté podklady vrátí; sdělení utají až do doby, kdy se stanou obecně známými.

§ 2084

Dojde-li k ohrožení nebo porušení nabyvatelovy licence, zpraví o tom nabyvatel poskytovatele bez zbytečného odkladu, jakmile se o tom dozví. Poskytovatel poskytne nabyvateli součinnost k právní ochraně jeho licence.

§ 2085

Výpověď

Je-li smlouva uzavřena na neurčitý čas, nabývá výpověď účinnosti uplynutím jednoho roku od konce kalendářního měsíce, v němž výpověď došla druhé straně.

Pododdíl 2

Zvláštní ustanovení pro licenci k předmětům chráněným autorským zákonem

Základní ustanovení

§ 2086

Smlouvou autor poskytuje nabyvateli oprávnění k výkonu práva autorské dílo užit určitým způsobem nebo všemi způsoby užití.

§ 2087

(1) Autor může poskytnout oprávnění k výkonu práva užit autorské dílo jen způsobem, který je v době uzavření smlouvy znám.

(2) Licenci k užití autorského díla je nabyvatel povinen využít, ledaže je ujednáno jinak.

§ 2088

Není-li odměna za poskytnutí licence ujednána v závislosti na výnosech z využití licence a je-li tak nízká, že je ve zřejmém nepoměru k zisku z využití licence a k významu předmětu licence pro dosažení takového zisku, má autor právo na přiměřenou dodatečnou odměnu, není-li ujednáno jinak.

§ 2089

Omezení nabyvatele licence

(1) Označení autora smí nabyvatel upravit či jinak změnit, jen bylo-li to ujednáno.

(2) Nabyvatel smí dílo nebo jeho název upravit či jinak měnit, jen bylo-li to ujednáno, ledaže se jedná o takovou úpravu nebo jinou změnu, u níž lze spravedlivě očekávat, že by k ní autor vzhledem k okolnostem užití svolil; ani v takovém případě však nabyvatel nesmí dílo nebo jeho název upravit nebo jinak změnit, vyhradil-li si autor svolení a je-li nabyvateli taková výhrada známa.

(3) Odstavec 2 se použije obdobně i při spojení díla s jiným dílem nebo při zařazení díla do díla souborného.

§ 2090

(1) Má se za to, že licence k rozmnožování zahrnuje oprávnění k pořízení rozmnoženin přímých i nepřímých, trvalých i dočasných, vcelku nebo zčásti, jakýmkoli prostředky a v jakékoli formě, a pokud jde o rozmnoženiny v elektronické formě, jak ve spojení spřaženě (on-line), tak i nespřaženě (off-line).

(2) Má se za to, že licence k rozmnožování zahrnuje i licenci k rozšiřování takto zhotovených rozmnoženin.

(3) Má se za to, že licence k vysílání zahrnuje i oprávnění k zhotovení záznamu vysílatelem jeho vlastními prostředky a pro jedno vlastní vysílání. To neplatí, vyplývá-li z účelu smlouvy něco jiného.

§ 2091

Omezení nabyvatele licence

Nabyvatel nesmí upravit či jinak měnit autorské dílo, jeho název nebo označení autora, ledaže bylo ujednáno jinak, nebo jde-li o takovou úpravu či jinou změnu autorského díla nebo jeho názvu, u které lze spravedlivě očekávat, že by k ní autor vzhledem k okolnostem užití svolil; ani v takovém případě nabyvatel nesmí autorské dílo nebo jeho název změnit, pokud si autor svolení vyhradil i pro tyto změny a nabyvateli je taková výhrada známa. To platí obdobně i při spojení autorského díla s jiným dílem, jakož i při zařazení díla do díla souborného.

§ 2092

Rozmnoženina pro autora

Lze-li to na nabyvateli licence k rozmnožování autorského díla spravedlivě požadovat a je-li to obvyklé, poskytne nabyvatel autorovi na své náklady alespoň jednu rozmnoženinu autora autorského díla z rozmnoženin jím pořízených na základě příslušné licence.

Odstoupení od smlouvy pro nečinnost nabyvatele

§ 2093

(1) Nevyužívá-li nabyvatel výhradní licenci vůbec nebo využívá-li ji nedostatečně a jsou-li tím značně nepříznivě dotčeny oprávněné zájmy autora, může autor od smlouvy odstoupit. To neplatí v případě, že nevyužívání nebo nedostatečné využívání licence je způsobeno okolnostmi převážně spočívajícími na straně autora.

(2) Autor může z důvodů uvedených v odstavci 1 od smlouvy odstoupit teprve poté, kdy nabyvatele vyzve, aby v přiměřené lhůtě licenci dostatečně využil, a nabyvatel oprávnění dostatečně nevyužije ani přes tuto výzvu. Na možnost odstoupení jako následek marného uplynutí přiměřené lhůty musí autor nabyvatele ve výzvě upozornit. Výzvy není třeba, jestliže využití oprávnění nabyvatelem není možné anebo jestliže nabyvatel prohlásí, že licenci nevyužije.

§ 2094

(1) Autor nemůže právo na odstoupení od smlouvy pro nečinnost nabyvatele uplatnit před uplynutím dvou let od poskytnutí licence, popřípadě od odevzdání díla, bylo-li nabyvateli odevzdáno až po poskytnutí licence; u příspěvků do denního tisku s denní periodicitou se činí tato lhůta tři měsíce a u ostatního periodického tisku jeden rok.

(2) Vyžaduje-li se výzva nabyvateli, aby licenci v přiměřené době licenci dostatečně využil, nelze před uplynutím lhůt uvedených v odstavci 1 učinit ani takovou výzvu.

§ 2095

Jsou-li pro to důvody zvláštního zřetele hodné, nahradí autor nabyvateli škodu, vzniklou mu odstoupením od smlouvy. Přitom se vezmou v úvahu zejména důvody, pro něž nabyvatel licenci dostatečně nevyužil.

§ 2096

(1) Nedošlo-li k využití licence vůbec, vrátí autor nabyvateli odměnu, kterou od něho přijal na základě smlouvy, od které odstoupil; došlo-li k využití licence pouze nedostatečně, vrátí autor odměnu sníženou o část, která s ohledem na poměr mezi uskutečněným a mezi ujednaným nebo zákonem stanoveným rozsahem využití licence připadá na uskutečněné využití.

(2) Byl-li nabyvatel povinen licenci využít a porušil-li tuto povinnost, zůstává právo autora na odměnu odstoupením od smlouvy pro nečinnost nabyvatele nedotčeno. Byla-li odměna ujednána v závislostech na výnosech z užití díla, má se za to, že autorovi vzniklo

právo na odměnu v té výši, v jaké by mu vzniklo, kdyby nabyvatel v době před odstoupením od smlouvy dostatečně využil.

§ 2097

Odstoupení od smlouvy pro změnu přesvědčení autora

(1) Autor může odstoupit od smlouvy, neodpovídá-li autorské dílo, které dosud nebylo zveřejněno již jeho přesvědčení a zveřejněním autorského díla by byly značně nepříznivě dotčeny jeho oprávněné osobní zájmy.

(2) Autor nahradí nabyvateli škodu, která mu odstoupením od smlouvy podle odstavce 1 vznikla. Účinky odstoupení nastanou nahrazením škody nebo poskytnutím dostatečné jistoty.

(3) Projeví-li autor po odstoupení od smlouvy podle odstavce 1 opětovný zájem o užití autorského díla, nabídne licenci přednostně nabyvateli za podmínek srovnatelných s podmínkami původně ujednanými.

Pododdíl 3

Zvláštní ustanovení pro licenční smlouvu nakladatelskou

§ 2098

(1) Licenční smlouvou nakladatelskou poskytuje autor nabyvateli licenci k rozmnožování a rozšiřování díla slovesného, hudebně dramatického nebo hudebního, díla výtvarného, díla fotografického či díla vyjádřeného způsobem podobným fotografií, nejde-li o užití díla v provedení výkonnými umělci.

(2) Nebyla-li výslovně ujednána nevýhradní licence, hledí se na licenci jako výhradní; to neplatí, jde-li o rozmnožování a rozšiřování díla v periodické publikaci.

§ 2099

(1) Nabyvatel poskytne autorovi před vydáním díla přiměřenou lhůtu k provedení drobných tvůrčích změn díla, které nevyvolají na straně nabyvatele potřebu vynaložení nepřiměřených nákladů a jimiž se nezmění povaha díla (autorská korektura).

(2) Neumožní-li nabyvatel autorovi provedení autorské korektury, může autor od smlouvy odstoupit, došlo-li by v důsledku toho k užití díla způsobem snižujícím jeho hodnotu.

§ 2100

Je-li množstevní rozsah licence omezen na určitý počet rozmnoženin a tyto rozmnoženiny byly rozebrány před uplynutím doby, na kterou byla licence udělena, zaniká licence, nedohodnou-li se strany na zvýšení množstevního rozsahu do šesti měsíců ode dne, kdy autor nabyvatele k takové změně smlouvy vyzve.

§ 2101

Použití úpravy pro předměty práv souvisejících s právem autorským a pro zvláštní právo pořizovatele databáze

(1) Ustanovení § 2073 až 2097 platí obdobně pro umělecké výkony, vyjma ustanovení § 2078, 2088 a 2092. Kde je použit výraz autor, rozumí se tím i výkonný umělec; kde je použit výraz autorské dílo, rozumí se tím i umělecký výkon.

(2) Ustanovení § 2073 až 2097 platí obdobně pro zvukové záznamy, zvukově obrazové záznamy a rozhlasové nebo televizní vysílání, vyjma ustanovení § 2078, 2088 a 2092. Kde je použit výraz autor, rozumí se tím i výrobce zvukového záznamu, výrobce zvukově obrazového záznamu nebo rozhlasový či televizní vysílatel; kde je použit výraz autorské dílo, rozumí se tím i zvukový záznam, zvukově obrazový záznam nebo rozhlasové či televizní vysílání.

(3) Ustanovení § 2073 až 2094 platí přiměřeně pro databáze, které jsou předmětem zvláštního práva pořizovatele databáze, vyjma ustanovení § 2078, 2088 a 2092. Kde je použit výraz autor, rozumí se tím i pořizovatel databáze; kde je použit výraz autorské dílo, rozumí se tím i databáze.

Oddíl 6 **Zápůjčka**

§ 2102

Přenechá-li zápůjčitel vydlužiteli zastupitelnou věc tak, aby ji užil podle libosti a po čase vrátil věc stejného druhu, vznikne smlouva o zápůjčce.

§ 2103

(1) Má-li se peněžitá zápůjčka vrátit v jiné měně, než v jaké byla dána, splatí vydlužitel zápůjčku tak, aby se to, co se vrací, hodnotou rovnalo tomu, co bylo dáno. Zápůjčka se splácí v měně místa plnění.

(2) Při nepeněžitě zápůjčce se vrací věc stejného druhu, jaká byla zápůjčkou dána; nezáleží, zda její cena mezitím stoupla nebo klesla.

§ 2104

(1) Při peněžitě zápůjčce lze ujednat úroky. Totéž platí o zápůjčce poskytnuté v cenných papírech.

(2) Při nepeněžitě zápůjčce lze ujednat místo úroků plnění přiměřeného většího množství nebo věcí lepší jakosti, ale téhož druhu.

§ 2105

(1) Neurčí-li smlouva, kdy má být zápůjčka vrácena, je splatnost závislá na vypovězení smlouvy. Není-li o vypovědi ujednáno nic jiného, je vypovědní doba šest týdnů.

(2) Nejsou-li ujednány úroky, může vydlužitel zápůjčku splatit i bez výpovědi.

§ 2106

Bylo-li ujednáno vrácení zápůjčky ve splátkách, může zapůjčitel od smlouvy odstoupit a požadovat splnění dluhu i s úroky při prodlení vydlužitele s vrácením více než dvou splátek nebo jedné splátky po dobu delší než tři měsíce.

Oddíl 7 **Úvěr**

§ 2107

Smlouvou o úvěru se úvěrující zavazuje, že úvěrovanému poskytne na jeho požádání a v jeho prospěch peníze do určité částky, a úvěrovaný se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky.

§ 2108

Úvěrovaný vrátí úvěrujícímu peníze v měně, ve které mu byly poskytnuty. V téže měně platí i úroky.

§ 2109

Zvláštní úplatu za ujednání závazku poskytnout úvěr lze ujednat jen, je-li poskytování úvěrů předmětem podnikání úvěrujícího.

§ 2110

Úvěrovaný může uplatnit právo na poskytnutí peněz ve lhůtě určené ve smlouvě. Není-li lhůta ujednána, může právo uplatnit, dokud závazek ze smlouvy trvá.

§ 2111

(1) Úvěrující poskytne úvěrovanému peníze na jeho žádost v době určené v žádosti; neurčí-li úvěrovaný dobu plnění v žádosti, poskytne je úvěrující bez zbytečného odkladu.

(2) Váže-li smlouva použití úvěru jen na určitý účel, může úvěrující omezit poskytnutí peněz pouze na plnění povinností úvěrovaného vzniklých v souvislosti s tímto účelem.

§ 2112

Ode dne poskytnutí peněz platí úvěrovaný úroky v ujednané výši, jinak obvyklé úroky požadované za úvěry poskytované bankami v místě dlužníka v době uzavření smlouvy.

§ 2113

(1) Úvěrovaný vrátí úvěrujícímu poskytnuté peníze v dohodnuté době, jinak do měsíce ode dne, kdy byl o vrácení požádán.

(2) Úvěrovaný může vrátit úvěrujícímu peníze před smluvenou dobou. Úroky zaplatí jen za dobu od poskytnutí do vrácení peněz.

§ 2114

Mají-li být peníze použity podle smlouvy pouze na určitý účel a úvěrovaný je použije na jiný účel, může úvěrující od smlouvy odstoupit a požadovat, aby úvěrovaný bez zbytečného odkladu vrátil, co od něho získal i s úroky. Totéž platí i tehdy, je-li použití peněz k smluvenému účelu nemožné.

Díl 3

Pracovní poměr

§ 2115

Pracovní smlouva

Smlouvu, kterou se zakládá pracovní poměr zaměstnance a zaměstnavatele, jakož i práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele z pracovního poměru upravuje zvláštní zákon. Totéž platí, v rozsahu stanoveném zvláštním zákonem, i o smlouvách o výkonu práce zakládajících mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem závazek obdobný pracovnímu poměru.

Díl 4

Schovací smlouvy

Oddíl 1

Úschova

Pododdíl 1

Obecná ustanovení

§ 2116

(1) Smlouvou o úschově se schovatel zavazuje převzít věc, aby ji pro uschovatele opatroval. Ve smlouvě lze ujednat, že schovatel může věc odevzdat do úschovy dalšímu schovateli.

(2) Smlouvu o úschově lze uzavřít i tak, že odevzdání a převzetí věci bude zajištěno mechanickými prostředky.

§ 2117

(1) Schovatel opatruje převzatou věc, jak bylo ujednáno, jinak tak pečlivě, jak to odpovídá povaze věci a jeho možnostem, aby na věci nevznikla škoda, a po uplynutí doby úschovy věc uschovateli vrátí spolu s tím, co k ní přibylo.

(2) Požádá-li o to uschovatel, vrátí mu schovatel věc i před uplynutím ujednané doby úschovy. Sám ale nemá právo vrátit věc dříve, ledaže ji nemůže pro nepředvídatelnou okolnost bezpečně nebo bez vlastní škody opatrovat.

§ 2118

Není-li z okolností zřejmé, jak dlouho má být věc v úschově, může uschovatel kdykoli žádat vrácení věci a schovatel může věc kdykoli vrátit.

§ 2119

Užije-li schovatel převzatou věc pro sebe, umožní-li jinému užití věci nebo dá-li ji do úschovy jinému bez svolení uschovatele nebo bez nezbytné potřeby, nahradí uschovateli veškerou škodu, a to i nahodilou. To neplatí, prokáže-li schovatel, že by škoda postihla věc i jinak.

§ 2120

(1) Uschovatel nahradí schovateli nezbytné náklady, které na věc při jejím opatrování vynaložil; náhrada jiných nákladů uschovateli náleží, nebylo-li jinak ujednáno, jako nepřikázanému jednateli.

(2) Úplata za úschovu náleží uschovateli jen, bylo-li to ujednáno nebo plyne-li to ze zvyklostí, z předchozího styku stran nebo z předmětu činnosti zavázané strany.

§ 2121

Nebude-li právo schovatele nebo uschovatele uplatněno do tří měsíců od vrácení věci, soud právo nepřizná, namítne-li druhá strana jeho opožděné uplatnění.

Pododdíl 2

Úschova cenného papíru

§ 2122

(1) Má-li být podle smlouvy uschován listinný cenný papír, musí být ujednáno, kdo je oprávněn nakládat s cenným papírem ukládaným do úschovy.

(2) Schovateli náleží odměna ve výši obvyklé v době uzavření smlouvy.

§ 2123

(1) Cenný papír lze uschovat v úschově samostatné, anebo hromadné. Není-li způsob úschovy výslovně ujednáán, platí, že byla ujednána samostatná úschova.

(2) Schovatel vede o uschovaném cenném papíru evidenci obsahující údaj o jménu, o bydlišti nebo sídle a identifikujícím čísle uschovatele, jakož i údaj o druhu cenného papíru a jeho jmenovité hodnotě. Jedná-li se o samostatnou úschovu, obsahuje evidence také údaj o čísle cenného papíru a o místě jeho uložení.

§ 2124

Samostatná úschova

Při samostatné úschově se cenný papír jednoho uschovatele uschová odděleně od cenných papírů ostatních uschovatelů a schovatel vrátí uschovateli tentýž cenný papír, který mu uschovatel svěřil do úschovy.

§ 2125

Hromadná úschova

(1) Hromadně lze uschovat zastupitelné cenné papíry. Při hromadné úschově se cenný papír uschovává společně s cennými papíry ostatních uschovatelů. Uschovatel má právo na vrácení stejného cenného papíru, jaký u schovatele uschoval.

(2) Cenné papíry v hromadné úschově náleží všem uschovatelům společně. Každý uschovatel je oprávněn uplatňovat svá práva vůči schovateli samostatně. Ustanovení o spoluvlastnictví se na cenné papíry v hromadné úschově nepoužijí.

(3) Velikost podílu každého z uschovatelů se stanoví poměrem součtu jmenovitých hodnot cenných papírů, které dal do úschovy, k součtu jmenovitých hodnot všech cenných papírů v téže hromadné úschově; nemá-li cenný papír jmenovitou hodnotu, stanoví se velikost podílu podle počtu kusů cenných papírů.

(4) Probíhá-li insolvenční řízení, v němž se řeší úpadek nebo hrozící úpadek schovatele, nepatří cenné papíry v hromadné úschově do majetkové podstaty podle zvláštního zákona. Po prohlášení konkursu učiní insolvenční správce potřebná opatření k jejich vydání a vydá je jednotlivým uschovatelům v souladu s jejich podíly podle odstavce 3. Nepodaří-li se vydat papíry všem uschovatelům, uloží nevrácené cenné papíry u jiného schovatele za obdobných podmínek s přihlédnutím k ochraně zájmů uschovatelů. Insolvenční správce má proti dlužníku právo na náhradu nákladů spojených s uvedenými opatřeními. Uschovatelé ručí za úhradu těchto nákladů podle poměru svých podílů.

§ 2126

Dokud se uschovaný cenný papír nachází u schovatele, má schovatel k cennému papíru zástavní právo na zajištění svých práv proti uschovateli.

§ 2127

Uschovatel je oprávněn kdykoli požadovat, aby mu schovatel cenný papír vydal, a dokud závazek k úschově trvá, může cenný papír opět předat schovateli zpět do úschovy.

§ 2128

(1) Je-li ujednána úschova na dobu neurčitou, může každá strana smlouvu vypovědět. Není-li ujednána výpovědní doba, je výpověď schovatele účinná posledním dnem měsíce následujícího po doručení výpovědi. Výpověď uschovatele je účinná doručením.

(2) Vyzvedne-li uschovatel všechny cenné papíry z úschovy, závazek ze smlouvy zaniká, neplyne-li ani z tohoto právního jednání uschovatele něco jiného.

§ 2129

Druhotná úschova

Schovatel může převzatý cenný papír předat i bez souhlasu uschovatele do druhotné úschovy u jiného schovatele; práva a povinnosti uschovatele vůči prvnímu schovateli tím nejsou dotčena.

§ 2130

Imobilizace cenných papírů

(1) Uzavře-li smlouvu o hromadné úschově cenných papírů jejich emitent, je cenný papír vydán dnem předáním listiny schovateli ve prospěch jejího vlastníka. Při úschově cenného papíru na řad, anebo cenného papíru na jméno, se na cenném papíru při jeho vydání jméno vlastníka neuvádí.

(2) Vlastník uschovaného cenného papíru uschovaného má právo požadovat po emitentovi, aby mu cenný papír bez zbytečného odkladu odevzdal. Před odevzdáním cenného papíru vlastníku emitent doplní jméno vlastníka na listinném cenném papíru na jméno, anebo na řad.

(3) Na takto uschované cenné papíry se přiměřeně použijí ustanovení zvláštního zákona o zaknihovaných cenných papírech. Totéž platí, budou-li předmětem hromadné úschovy podle odstavce 1 již vydané listinné cenné papíry.

§ 2131

Úschova zaknihovaných cenných papírů

Byla-li ujednána úschova zaknihovaných cenných papírů, použijí se předcházející ustanovení přiměřeně.

Oddíl 2

Skladování

§ 2132

(1) Smlouvou o skladování zavazuje se skladovatel převzít věc, aby ji uložil a opatroval, a ukladatel se zavazuje zaplatit mu za to skladné.

(2) Neurčí-li smlouva, zda se věc má opatrovat za úplatu nebo bezplatně, a je-li opatrování věci předmětem podnikání skladovatele, platí, že strany uzavřely smlouvu o skladování.

(3) Na skladování se přiměřeně použijí ustanovení o úschově.

§ 2133

(1) Skladovatel převezme věc při jejím předání ukladatelem a převzetí zboží v písemné formě potvrdí.

(2) Potvrzení může být vydáno jako cenný papír, s nímž je spojeno právo požadovat vydání skladované věci (skladištní list).

§ 2134

(1) Skladištní list lze vydat na doručitele, na řad, anebo na jméno.

(2) Skladištní list obsahuje alespoň

a) jméno skladovatele a jeho sídlo, popřípadě bydliště,

- b) jméno ukladatele a jeho sídlo, popřípadě bydliště,
- c) označení a množství, váhu nebo objem uskladněného zboží,
- d) formu skladištního listu; byl-li skladištní list vydán na jméno nebo na řad, pak také označení osoby, na jejíž jméno nebo řad byl vydán,
- e) označení místa, kde je zboží uskladněno,
- f) dobu, na niž je zboží uskladněno,
- g) místo a den vydání skladištního listu a podpis skladovatele.

(3) Neobsahuje-li skladištní list jméno osoby, na jejíž řad je vydán, považuje se za vystavený na řad ukladatele.

§ 2135

Je-li třetí osoba oprávněna požadovat vydání skladované věci na základě skladištního listu, potvrdí skladovateli na požádání převzetí věci na skladištním listu. Platit skladné povinna není, ale není-li zapláceno, skladovatel nemusí zboží vydat, uplatní-li zadržovací právo ke zboží uloženému ve skladu.

§ 2136

Závazek ze smlouvy zaniká, nepředá-li se skladovateli věc k uskladnění v době určené ve smlouvě, a není-li tato doba smluvena, do šesti měsíců po uzavření smlouvy.

§ 2137

Skladovatel věc uloží odděleně od ostatních skladovaných věcí s označením, že se jedná o věci ukladatele. Ukladatel má právo kontrolovat stav skladované věci a brát z ní vzorky.

§ 2138

Skladovatel věc pojistí, bylo-li to ujednáno nebo odpovídá-li to zvyklostem.

§ 2139

Ukladatel platí skladné ode dne převzetí věci ve výši a způsobem dohodnutým ve smlouvě. Není-li výše skladného dohodnuta, platí ukladatel skladné obvyklé v době uzavření smlouvy s přihlédnutím k povaze věci, délce a způsobu skladování.

§ 2140

(1) Trvá-li skladování déle než šest měsíců, platí se skladné pololetně pozadu.

(2) Skladné za neukončené pololetí i skladné za kratší dobu skladování se platí při vyzvednutí skladované věci.

(3) I po zániku závazku ze smlouvy má skladovatel právo na skladné za dobu, po kterou byla věc u něho uložena proto, že ji ukladatel včas nevyzvedl.

§ 2141

Skladné kryje všechny náklady spojené se skladováním kromě nákladů na pojištění. Na náhradu nákladů na pojištění má skladovatel právo, byl-li povinen dát věc pojistit.

§ 2142

(1) Je-li smlouva uzavřena na dobu neurčitou, může ukladatel požadovat vydání věci kdykoli s tím, že zaplatí skladné za skutečnou dobu skladování. Vyzvednutím věci závazek ze smlouvy zaniká.

(2) Skladovatel může smlouvu vypovědět nejdříve ke konci měsíce následujícího po měsíci, v němž byla výpověď doručena.

§ 2143

I při uzavření smlouvy na dobu určitou může ukladatel věc vyzvednout ještě před uplynutím ujednané doby, musí však předtím zaplatit skladné připadající na celou ujednanou dobu. Před uplynutím ujednané doby může ukladatel požádat znovu o převzetí věci k uskladnění do konce této doby, nahradí-li skladovateli náklady s tím spojené.

§ 2144

(1) Skladovatel nahradí ukladateli škodu vzniklou od převzetí věci do jejího vydání, neprokáže-li, že ji nemohl odvrátit.

(2) Skladovatel nehradí škodu způsobenou ukladatelem nebo vlastníkem věci, anebo vadou nebo přirozenou povahou uložené věci. Škodu způsobenou vadou obalu skladovatel nahradí, mohl-li vadu při vynaložení odborné péče poznat a upozornil-li na ni v potvrzení podle § 2133.

(3) Vznikla-li škoda z příčiny uvedené v odstavci 2, vynaloží skladovatel odbornou péči, aby škoda byla co nejmenší.

§ 2145

(1) Skladovatel může odstoupit od smlouvy,

- a) zatajil-li ukladatel nebezpečnou povahu věci a hrozí-li z ní skladovateli značná škoda,
- b) dluží-li ukladatel skladné za dobu nejméně tři měsíce,
- c) hrozí-li vznik podstatné škody na uložené věci, kterou skladovatel nemůže odvrátit.

(2) Skladovatel může po odstoupení od smlouvy stanovit přiměřenou lhůtu k vyzvednutí věci s upozorněním, že jinak věc prodá. Po jejím marném uplynutí může věc vhodným způsobem na účet ukladatele prodat. Od výtěžku z prodeje, který ukladateli vydá bez zbytečného odkladu, si může odečíst skladné a účelně vynaložené náklady spojené s prodejem.

(3) Odstavec 2 platí i v případě, nevyzvedne-li ukladatel věc po skončení doby, po kterou je skladovatel povinen věc skladovat.

§ 2146

Skladovatel má ke skladované věci, dokud se věc u něho nachází, zástavní právo k zajištění dluhů vyplývajících ze smlouvy; toto právo má přednost před jinými zástavními právy.

Díl 5
Smlouvy příkazního typu

Oddíl 1
Příkaz

Pododdíl 1
Obecná ustanovení

§ 2147

Příkazní smlouvou se příkazník zavazuje obstarat záležitost příkazce.

§ 2148

Obstarává-li někdo určité záležitosti jako podnikatel, má povinnost, byl-li o obstarání takové záležitosti požádán, dát druhé straně bez zbytečného odkladu výslovně najevo, zda na sebe obstarání záležitosti bere nebo ne; jinak nahradí tím způsobenou škodu.

§ 2149

(1) Příkazník plní příkaz podle svých schopností pečlivě; poctivě veškerý užitek z obstarané záležitosti přenechá příkazci. Užije přitom každého prostředku, kterého povaha věci vyžaduje, jakož i prostředku odpovídajícího vůli příkazce.

(2) Od příkazcových pokynů se příkazník může odchýlit, jen je-li to nezbytné v zájmu příkazce a nemůže-li včas obdržet jeho souhlas.

§ 2150

Obdrží-li příkazník od příkazce pokyn zřejmě nesprávný, upozorní ho na to a splní takový pokyn, jen když na něm příkazce trvá.

§ 2151

Příkazník provede příkaz osobně. Svěří-li provedení příkazu jinému, odpovídá, jako by příkaz prováděl sám; dovolil-li však příkazce, aby si ustanovil náhradníka, nebo byl-li tento nezbytně nutný, nahradí škodu, kterou způsobil chybnou volbou náhradníka.

§ 2152

Příkazník podá příkazci na vyzvání počet ze svého jednatelství a po provedení příkazu předloží příkazci vyúčtování.

§ 2153

Příkazce složí na žádost příkazníkovi zálohu k úhradě hotových výdajů a nahradí mu náklady účelně vynaložené při provádění příkazu, byť se výsledek nedostavil.

§ 2154

(1) Příkazce nahradí příkazníkovi i tu škodu, která mu vznikla v souvislosti s plněním příkazu.

(2) Zavázal-li se příkazník provést příkaz bezplatně, nahradí mu příkazce škodu, kterou příkazník utrpěl při plnění příkazu náhodou. Příkazníkovi však nenáleží více, než by mu bylo náleželo jako obvyklá odměna, která byla ujednána.

§ 2155

(1) Příkazce poskytne příkazníkovi odměnu, byla-li ujednána nebo je-li obvyklá, zejména vzhledem k podnikání příkazníka.

(2) Příkazce poskytne odměnu, i když výsledek nenastal, ledaže nezdar jednání byl způsoben tím, že příkazník porušil povinnosti.

§ 2156

Vyžaduje-li obstarání záležitosti, aby příkazník za příkazce právně jednal, vystaví příkazce příkazníkovi včas plnou moc. Není-li plná moc obsažena ve smlouvě, nenahrazuje ji ujednané převzetí povinnosti příkazce jednat jménem příkazníka; to platí i v případě, že třetí osoba, se kterou příkazník právně jedná, o této povinnosti ví.

§ 2157

Plnění podle odstavce 1 příkazce poskytne rovněž, bylo-li splnění příkazu překaženo náhodou.

§ 2158

(1) Příkazník může příkaz vypovědět nejdříve ke konci měsíce následujícího po měsíci, v němž byla výpověď doručena.

(2) Vypoví-li příkazník příkaz před obstaráním záležitosti, kterou byl zvlášť pověřen, nebo s jejímž obstaráním začal podle všeobecného pověření, nahradí škodu z toho vzešlou podle obecných ustanovení.

§ 2159

Závazek z příkazu zrušuje smrt příkazce i smrt příkazníka. Totéž platí, zanikne-li právnická osoba, aniž má právního nástupce.

§ 2160

Při zániku příkazu odvoláním, výpovědí, anebo smrtí zařídí příkazník vše, co nesnese odkladu, dokud příkazce nebo jeho právní nástupce neprojeví jinou vůli.

§ 2161

Ustanovení o příkazu se použijí přiměřeně i na případy, kdy má někdo podle smlouvy nebo podle jiných ustanovení zákona povinnost zařídit záležitost na účet jiného.

§ 2162

Příkazce může příkaz odvolat podle libosti, nahradí však příkazníkovi náklady, které do té doby měl, a škodu, utrpěl-li ji, jakož i část odměny přiměřenou vynaložené námaze příkazníka.

Pododdíl 2

Správa cenného papíru

§ 2163

(1) Smlouvou o správě cenného papíru se správce zavazuje k právním jednáním nutným k výkonu a zachování práv spojených s určitým cenným papírem, a vlastník cenného papíru se zavazuje zaplatit správci odměnu. Není-li výše odměny ujednána, zaplatí vlastník cenného papíru správci odměnu obvyklou v době uzavření smlouvy; má se za to, že úplata zahrnuje i účelně vynaložené náklady správce.

(2) Jedná-li se o správu investičního cenného papíru, může být správcem jen k tomu oprávněný obchodník s cennými papíry nebo osoba oprávněná dle zvláštního zákona.

§ 2164

(1) Správce splní pokyny vlastníka cenného papíru, a jsou-li nesprávné, včas jej na jejich nesprávnost upozorní; učiní však i bez pokynu vlastníka vše, co je k výkonu a zachování práv spojených s cenným papírem nezbytné.

(2) Správce je oprávněn požadovat, aby mu vlastník dal pokyn v písemné formě.

§ 2165

Vyžaduje-li to povaha právního jednání, které má správce učinit, vlastník

- a) předá správci listinný cenný papír, anebo mu vystaví plnou moc, anebo
- b) učiní opatření, aby správce byl oprávněn dávat v potřebném rozsahu příkazy k nakládání se zaknihovaným cenným papírem.

(2) Byl-li správci vydán listinný cenný papír, vrátí jej správce vlastníku bez zbytečného odkladu po ukončení právního jednání, k němuž byl cenný papír potřebný, neplyne-li z povahy právního jednání něco jiného. Po dobu, co má správce cenný papír u sebe, má povinnosti jako schovatel.

§ 2166

Má-li správce vykonávat hlasovací právo spojené s cenným papírem, vystaví vlastník správci plnou moc nebo dá správce do seznamu vedeného podle zvláštního zákona a případně uloží správci, jak má hlasovat.

§ 2167

Správce právně jedná jménem vlastníka cenného papíru a na jeho účet. Ujednají-li strany, že správce bude právně jednat na účet vlastníka cenného papíru svým jménem, použijí se přiměřeně ustanovení o komisi.

Oddíl 2 **Zprostředkování**

§ 2168

(1) Smlouvou o zprostředkování se zprostředkovatel zavazuje, že zájemci zprostředkuje uzavření určité smlouvy s třetí osobou, a zájemce se zavazuje zaplatit zprostředkovateli provizi.

(2) Je-li již při uzavření smlouvy, kterou se jedna strana zaváže obstarat druhé straně příležitost k uzavření smlouvy s třetí osobou, z okolností zřejmé, že za obstarání bude požadována odměna, má se za to, že byla uzavřena smlouva o zprostředkování.

§ 2169

Zprostředkovatel sdělí zájemci bez zbytečného odkladu vše, co má význam pro jeho rozhodování o uzavření zprostředkované smlouvy. Zájemce sdělí zprostředkovateli vše, co pro něho má rozhodný význam pro uzavření této smlouvy.

§ 2170

(1) Provize je splatná dnem uzavření zprostředkované smlouvy; byla-li tato smlouva uzavřena s odkládací podmínkou, je provize splatná až splněním podmínky.

(2) Bylo-li ujednáno, že zprostředkovatel pro zájemce obstará příležitost uzavřít s třetí osobou smlouvu s určitým obsahem, je provize splatná již obstaráním příležitosti.

§ 2171

Bylo-li ujednáno, že zprostředkovateli vznikne právo na provizi, až třetí osoba splní povinnost ze zprostředkované smlouvy, zaplatí zájemce provizi i tehdy, oddálilo-li se, či zmařilo-li se splnění této povinnosti z důvodů, za něž zájemce odpovídá. Má-li být výše provize určena podle rozsahu plnění třetí osoby, započte se do základu i plnění neuskutečněné z důvodů, za něž odpovídá zájemce.

§ 2172

(1) Není-li výše provize ujednána, má zprostředkovatel právo na provizi obvyklou za zprostředkování obdobných smluv v době uzavření smlouvy o zprostředkování.

(2) Právo na úhradu nákladů spojených se zprostředkováním má zprostředkovatel vedle provize, bylo-li to ujednáno. To platí také, nebyla-li provize ujednána.

§ 2173

Zprostředkovatel nemá právo na provizi a na úhradu nákladů, byl-li v rozporu se smlouvou činný také pro druhou stranu zprostředkované smlouvy.

§ 2174

Zprostředkovatel pro zájemce uschová doklady nabyté v souvislosti se zprostředkovatelskou činností po dobu, po kterou mohou být významné pro ochranu zájmů zájemce.

§ 2175

(1) Zprostředkovatel neručí za plnění osoby, s níž smlouvu zprostředkoval. Nesmí však navrhnout zájemci uzavření smlouvy s tím, o kom má důvodnou pochybnost, zda splní řádně a včas povinnosti ze zprostředkované smlouvy, nebo o kom vzhledem k okolnostem takovou pochybnost mít měl.

(2) Zprostředkovatel zájemci na požádání sdělí údaje potřebné k posouzení důvěryhodnosti osoby, s níž mu uzavření smlouvy navrhuje.

§ 2176

Závazek zaniká, není-li zprostředkovávaná smlouva uzavřena v ujednané době. Není-li doba ujednána, může kterákoli strana závazek zrušit oznámením druhé straně.

§ 2177

Právu zprostředkovatele na provizi není na újmu, byla-li smlouva, k níž se vztahovala činnost zprostředkovatele, uzavřena nebo splněna až po zániku závazku ze zprostředkovatelské smlouvy.

Oddíl 3

Komise

Pododdíl 1

Obecná ustanovení

§ 2178

Komisionářskou smlouvou se komisionář zavazuje obstarat pro komitenta na jeho účet vlastním jménem určitou záležitost, a komitent se zavazuje zaplatit mu odměnu.

§ 2179

Z právního jednání učiněného komisionářem vůči třetí osobě nevznikají práva ani povinnosti komitentovi, nýbrž komisionáři samotnému.

§ 2180

(1) Komisionář jedná při zařizování záležitosti s potřebnou péčí podle pokynů komitenta.

(2) Od pokynů komitenta se může komisionář odchýlit, je-li to v zájmu komitenta a nemůže-li si vyžádat jeho včasný souhlas; jinak komitent nemusí uznat jednání za provedené na svůj účet, odmítne-li účinky jednání pro sebe bez zbytečného odkladu poté, co se o obsahu jednání dozvěděl.

§ 2181

Obstará-li komisionář záležitost komitenta za výhodnějších podmínek, než jaké mu byl komitent určil, náleží prospěch jen komitentovi.

§ 2182

(1) Prodal-li komisionář věc za nižší cenu, než jakou určil komitent, nahradí mu rozdíl v ceně. To neplatí, prokáže-li, že prodej za určenou cenu nemohl být proveden a že prodejem věci odvrátil škodu komitentovi hrozící.

(2) Koupil-li komisionář věc za vyšší cenu, než jakou určil komitent, může komitent odmítnout koupi, jako by se nebyla stala na jeho účet, pokud se mu komisionář zároveň s podáním zprávy o koupi nezavázal zaplatit rozdíl v ceně. Neodmítne-li komitent koupi bez zbytečného odkladu po obdržení zprávy o koupi, platí, že ji schválil.

§ 2183

(1) Komisionář chrání komitentovy zájmy, které zná, a zpraví ho o každé okolnosti, která může mít vliv na změnu komitentova příkazu.

(2) Komisionář zpraví komitenta o plnění jeho příkazu. Po obstarání záležitosti provede vyúčtování, postoupí komitentovi práva nabytá v souvislosti s obstaráním záležitosti a vydá mu vše, co při tom získal.

§ 2184

Neuvede-li komisionář ve zprávě o provedení příkazu osobu, s níž na účet komitenta uzavřel smlouvu, může komitent uplatnit svá práva proti samotnému komisionáři jako zavázanému z této smlouvy.

§ 2185

Nemůže-li komisionář povinnost ze smlouvy splnit sám, použije ke splnění smlouvy jinou osobu.

§ 2186

Komisionář ručí za splnění povinnosti osobou, s níž uzavřel smlouvu na účet komitenta, jen bylo-li to ujednáno v písemné formě, anebo porušil-li komisionář příkaz komitenta ohledně osoby, s níž měla být smlouva uzavřena.

§ 2187

Věc svěřená komisionáři k prodeji zůstává ve vlastnictví komitenta, dokud vlastnické právo nenabude třetí osoba.

§ 2188

(1) Za převzaté věci komisionář odpovídá podle ustanovení o smlouvě o skladování.

(2) Hrozí-li na věci škoda, kterou nelze jinak odvrátit, má komisionář právo věc prodat podle § 1857 a 1858. Stejně právo má komisionář i tehdy, opomene-li komitent s věcí naložit, ač k tomu byl povinen.

(3) Komisionář má k věci, má-li ji ještě u sebe, nebo může-li s ní jinak nakládat, zástavní právo pro všechny pohledávky vzniklé mu v souvislosti s komisním obchodem.

§ 2189

(1) Neplní-li třetí osoba povinnost ze smlouvy, kterou s ní komisionář uzavřel, je na komisionáři, aby splnění této povinnosti na účet komitenta vymáhal, anebo, souhlasí-li s tím komitent, postoupí mu komisionář práva tomu odpovídající.

(2) Na pohledávku ze smlouvy, kterou komisionář pro komitenta uzavřel, se v poměru komitenta ke komisionáři nebo jeho věřiteli hledí jako na komitentovu pohledávku.

§ 2190

Komitent může požadovat přímo na třetí osobě plnění, které pro něho komisionář opatřil, není-li komisionář z příčin na své straně s to sám zařídít, aby třetí osoba komitentovi plnila.

§ 2191

Nebyla-li výše odměny ujednána, náleží komisionáři odměna přiměřená vykonané činnosti a dosaženému výsledku.

§ 2192

(1) Spolu s odměnou, nejsou-li v ní již zahrnuty, nahradí komitent komisionáři náklady, které ten při obstarání jeho záležitosti účelně vynaložil, a zprostí komisionáře povinností, které při plnění smlouvy převzal.

(2) Má se za to, že náklady podle odstavce 1 jsou v odměně zahrnuty.

§ 2193

Komitent má právo odvolat příkaz jen do doby, než vznikne závazek komisionáře vůči třetí osobě.

Pododdíl 2

Zvláštní ustanovení o komisionářském obchodu s cennými papíry

§ 2194

Pokyn komitenta k obstarání koupě nebo prodeje cenného papíru vyžaduje písemnou formu. Bylo-li ujednáno, že komisionáře zavazuje pokyn i v jiné než v této formě, vydá komisionář komitentovi na jeho žádost potvrzení o uděleném pokynu.

§ 2195

(1) Udělí-li komitent komisionáři pokyn k obstarání prodeje cenného papíru, může komisionář požadovat, aby

- a) mu komitent cenný papír předal, je-li listinný, anebo
- b) bylo v seznamu investičních nástrojů vedeném podle zvláštního právního předpisu zapsáno pozastavení výkonu práva nakládat s tímto cenným papírem.

(2) Komitent není oprávněn nakládat s cenným papírem po dobu, co jeho pokyn k obstarání prodeje cenného papíru trvá.

§ 2196

Komisionář se může zprostit své povinnosti tím, že komitentovi prodá cenný papír ze svého majetku, anebo že od komitenta cenný papír koupí, jen je-li to ujednáno.

§ 2197

Má-li takovou možnost, prodá komisionář i bez komitentova souhlasu cenný papír za vyšší cenu, anebo jej koupí za nižší cenu, než jakou komitent v pokynu uvedl. Je-li komisionářem obchodník s cennými papíry, nepřihlíží se k ujednání, které tomu odporuje.

§ 2198

(1) Neurčil-li komitent cenu, za niž má komisionář cenný papír koupit, koupí jej komisionář nejvýše za nejnižší kurs, za nějž byl cenný papír jako zastupitelný kupován na regulovaném trhu. Není-li cenný papír v tento den předmětem obchodování na regulovaném trhu, koupí komisionář cenný papír za nejnižší cenu, za niž by jej bylo lze koupit při vynaložení odborné péče.

(2) Neurčil-li komitent cenu, za niž má komisionář cenný papír prodat, prodá jej komisionář nejméně za nejvyšší kurs, za nějž byl cenný papír jako zastupitelný prodáván na regulovaném trhu. Není-li cenný papír v tento den předmětem obchodování na regulovaném trhu, prodá komisionář cenný papír za nejvyšší cenu, za niž by jej bylo lze prodat při vynaložení odborné péče.

§ 2199

Koupil-li komisionář pro komitenta listinný cenný papír a nebylo-li ujednáno, že jej pro komitenta uloží, vydá mu cenný papír bez zbytečného odkladu poté, co mu komitent zaplatí cenu cenného papíru a odměnu za obstarání koupě.

§ 2200

(1) Koupil-li komisionář pro komitenta zaknihovaný cenný papír, podá bez zbytečného odkladu příkaz k zápisu převodu do seznamu investičních nástrojů ve prospěch účtu komitenta. Prodal-li takový cenný papír, podá bez zbytečného odkladu příkaz k zápisu převodu do tohoto seznamu k tíži účtu komitenta.

(2) Při postupu podle odstavce 1 komisionář prokáže osobě, která evidenci investičních nástrojů vede, že je oprávněn příkaz podat.

Oddíl 4 **Zasílatelství**

§ 2201

(1) Zasílatelskou smlouvou se zasílatel zavazuje příkazci obstarat mu vlastním jménem a na jeho účet přepravu zásilky z určitého místa do jiného určitého místa, případně i obstarat nebo provést úkony s přepravou související, a příkazce se zavazuje zaplatit zasílateli odměnu.

(2) Na zasílatelství se použijí přiměřeně ustanovení o komisi. Je-li ujednáno, že zasílatel vybere od příjemce zásilky určitou částku nebo že uskuteční jiný inkasní úkon dříve, než příjemci vydá zásilku nebo doklad umožňující se zásilkou nakládat, použijí se přiměřeně i ustanovení o bankovním dokumentárním inkasu.

§ 2202

Není-li smlouva uzavřena v písemné formě, má zasílatel právo žádat, aby mu příkazce doručil příkaz k obstarání přepravy (zasílatelský příkaz).

§ 2203

(1) Zasílatel jedná při plnění podle smlouvy s potřebnou péčí a dodržuje pokyny příkazce. Na zjevnou nesprávnost pokynu zasílatel příkazce upozorní.

(2) Neobdrží-li zasílatel od příkazce potřebné pokyny, vyžádá si u příkazce jejich doplnění; při nebezpečí z prodlení však postupuje i bez těchto pokynů tak, aby co nejvíce ochránil zájmy příkazce, jsou-li mu známy.

§ 2204

Zasílatel může užít k obstarání přepravy dalšího zasílatele (mezizasílatele).

§ 2205

Neodporuje-li to smlouvě nebo nezakáže-li to příkazce nejpozději do začátku uskutečňování přepravy, může zasílatel sám provést přepravu, kterou má obstarat.

§ 2206

Způsob a podmínky přepravy zasílatel ujedná s vynaložením potřebné péče tak, aby co nejlépe vyhovovaly zájmům příkazce, které zasílatel zná. Povinnost pojistit zásilku má zasílatel, jen bylo-li to ujednáno.

§ 2207

Neposkytne-li příkazce zasílateli správné údaje o obsahu zásilky a o všech skutečnostech potřebných k uzavření smlouvy o přepravě, nahradí škodu, která zasílateli vznikne porušením této povinnosti.

§ 2208

(1) Zasílatel podá příkazci zprávu o škodě, která zásilce hrozí nebo na ní již vznikla, jakmile se o tom dozví, jinak nahradí příkazci škodu způsobenou tím, že příkazce takto nezprávil.

(2) Hrozí-li podstatná škoda na zásilce bezprostředně a není-li čas vyžádat si pokyny příkazce nebo prodlévá-li příkazce s nimi, má zasílatel právo zásilku prodat podle § 1857 a 1858.

§ 2209

Vznikne-li na převzaté zásilce při obstarávání přepravy škoda, zasílatel ji nahradí, neprokáže-li, že škodu nemohl odvrátit.

§ 2210

Věděl-li příjemce zásilky o pohledávce zasílatele ze zasílatelské smlouvy vůči příkazci, anebo musel-li o ní vědět, stává se přijetím zásilky ručitelem za tuto pohledávku.

§ 2211

Nebyla-li výše odměny ujednána, náleží zasílateli přiměřená odměna, jaká se v době uzavření smlouvy a za obdobných smluvních podmínek obvykle poskytuje. Zasílateli kromě toho náleží i náhrada nákladů účelně vynaložených při plnění smlouvy.

§ 2212

(1) Zasílatel má k zásilce, dokud je zásilka u něho nebo dokud má listiny, které ho opravňují se zásilkou nakládat, zástavní právo k zajištění dluhů příkazce vyplývajících ze smlouvy. To platí i v případě, že zásilka nebo listiny jsou u někoho, kdo je má u sebe zasílatelovým jménem.

(2) Meziasílatel uplatní na žádost dřívějších zasílatelů všechna práva, která jim přísluší z jejich zástavního práva, a má právo i povinnost jejich práva uspokojit. Uspokojí-li je, přecházejí na něho spolu se zástavním právem, které je zajišťuje.

Oddíl 5

Obchodní zastoupení

§ 2213

(1) Smlouvou o obchodním zastoupení se obchodní zástupce jako nezávislý podnikatel zavazuje vyvíjet pro zastoupeného dlouhodobě činnost směřující k uzavírání určitého druhu obchodů zastoupeným nebo k ujednání obchodů jménem zastoupeného a na jeho účet a zastoupený se zavazuje platit obchodnímu zástupci provizi.

(2) Smlouva o obchodním zastoupení vyžaduje písemnou formu.

CELEX: 31986L0653

§ 2214

Obchodním zástupcem nemůže být osoba, která může zavazovat právnickou osobu jako člen jejího orgánu, ani insolvenční správce. K opačným ujednáním se nepřihlíží.

CELEX: 31986L0653

§ 2215

Rozhodné území

Není-li ujednáno, kde má obchodní zástupce vyvíjet činnost, platí za ujednané území Česká republika; je-li obchodním zástupcem zahraniční osoba, platí za ujednané území stát, kde má obchodní zástupce sídlo v době uzavření smlouvy.

§ 2216

(1) Obchodní zástupce nemá právo uzavírat jménem zastoupeného obchody, cokoli pro něho přijímat nebo jinak jeho jménem právně jednat. Při opačném ujednání se na práva a povinnosti stran, která s tím souvisí, použijí ustanovení o příkazu.

§ 2217

Výhradní obchodní zastoupení

(1) Bylo-li ujednáno výhradní obchodní zastoupení, nemá zastoupený právo na rozhodném území nebo pro určený okruh osob využívat jiného obchodního zástupce; obchodní zástupce nemá ve stejném rozsahu právo vykonávat obchodní zastoupení pro jiné osoby, ani uzavírat obchody na vlastní účet nebo na účet jiné osoby.

(2) Zastoupený má právo uzavírat obchody, na které se vztahuje výhradní obchodní zastoupení, i bez součinnosti obchodního zástupce. V takovém případě však obchodnímu zástupci vzniká právo na provizi jako by tyto obchody byly uzavřeny s jeho součinností.

§ 2218

Nevýhradní obchodní zastoupení

Nevyplývá-li ze smlouvy, že je obchodní zastoupení výhradní, může zastoupený pověřit i jinou osobu stejným obchodním zastoupením, jaké ujednal s obchodním zástupcem, a obchodní zástupce může vykonávat činnost, ke které se zavázal vůči zastoupenému, i pro jiné osoby, popřípadě uzavírat obchody, jež jsou předmětem obchodního zastoupení, i na vlastní účet nebo účet jiné osoby.

Povinnosti obchodního zástupce

§ 2219

(1) Obchodní zástupce vykonává svou činnost s odbornou péčí. Dbá zájmů zastoupeného, postupuje ve shodě s pověřením a rozumnými pokyny zastoupeného a sdělí mu nezbytné údaje, které se dozvěděl v souvislosti s plněním svých povinností a které s tímto plněním souvisí.

(2) Obchodní zástupce sdělí zastoupenému údaje o vývoji trhu a všech dalších okolnostech důležitých pro oprávněné zájmy zastoupeného, zejména pro jeho rozhodování související s uzavíráním obchodů.

CELEX: 31986L0653

§ 2220

Je-li ujednáno právo obchodního zástupce uzavírat obchody jménem zastoupeného, lze takové obchody uzavřít jen za obchodních podmínek určených zastoupeným, neprojeví-li zastoupený souhlas s jiným postupem.

CELEX: 31986L0653

§ 2221

(1) Bylo-li by to v rozporu se zájmy zastoupeného, nesmí obchodní zástupce sdělit třetí osobě údaje, které od zastoupeného získal, ani tyto údaje využít pro sebe nebo pro jiné osoby, ledaže s tím zastoupení souhlasí. Totéž platí o údajích, které se obchodní zástupce nedozvěděl přímo od zastoupeného, ale při plnění svých povinností podle smlouvy, a jejichž použití by zastoupenému mohlo přivodit újmu.

(2) Povinnost obchodního zástupce podle odstavce 1 trvá i po zániku obchodního zastoupení.

CELEX: 31986L0653

§ 2222

Obchodní zástupce ručí, že třetí osoba splní povinnosti z obchodu, který zastoupenému navrhl k uzavření, nebo který jménem zastoupeného sám uzavřel, jen zavázal-li se k tomu v písemné formě a byla-li za převzetí ručení ujednána zvláštní úplata.

CELEX: 31986L0653

§ 2223

Získá-li při obchodní zástupce při své činnosti doklady, které mohou být významné pro ochranu oprávněných zájmů zastoupeného, uchová je po potřebnou dobu.

CELEX: 31986L0653

§ 2224

Nemůže-li obchodní zástupce vykonávat svou činnost, sdělí to zastoupenému bez zbytečného odkladu.

CELEX: 31986L0653

Povinnosti zastoupeného

§ 2225

Zastoupený obstará a obchodnímu zástupci sdělí údaje nezbytné k plnění jeho povinností.
CELEX: 31986L0653

§ 2226

(1) Zastoupený poskytne obchodnímu zástupci nezbytnou dokumentaci vztahující se k předmětu obchodů.

(2) Zastoupený předá obchodnímu zástupci všechny podklady a věci potřebné pro plnění jeho povinností. Předané podklady a věci zůstávají ve vlastnictví zastoupeného; obchodní zástupce je po ukončení obchodního zastoupení zastoupenému vrátí, ledaže byly vzhledem k své povaze při obchodním zastoupení spotřebovány.

CELEX: 31986L0653

§ 2227

Zastoupený sdělí obchodnímu zástupci bez zbytečného odkladu, zda obchod obstaraný obchodním zástupcem přijal nebo odmítl, popřípadě zda jej nesplnil.

CELEX: 31986L0653

§ 2228

Předpokládá-li zastoupený významné snížení rozsahu činnosti proti tomu, co obchodní zástupce mohl rozumně očekávat, oznámí to obchodnímu zástupci v rozumné době.

Provize

§ 2229

(1) Nebyla-li výše provize ujednána, má obchodní zástupce právo na provizi ve výši odpovídající zvyklostem v místě jeho činnosti vzhledem k druhu zboží nebo služeb, které jsou předmětem obchodů; nejsou-li takové zvyklosti, má obchodní zástupce právo na provizi v rozumné výši zohledňující podstatné okolnosti uskutečněného jednání.

(2) Je-li základem pro určení výše provize rozsah povinností splněných třetí osobou, započte se do základu i plnění neuskutečněné z důvodů na straně zastoupeného.

(3) Každá část úplaty, jejíž výše se mění podle počtu a hodnoty uzavřených obchodů, se považuje za složku provize.

CELEX: 31986L0653

§ 2230

Právo na náhradu nákladů spojených s obchodním zastoupením má obchodní zástupce, jen bylo-li to ujednáno a nevyplývá-li ze smlouvy něco jiného, a jen vzniklo-li právo na provizi z obchodu, kterého se náklady týkají.

§ 2231

(1) Obchodní zástupce má právo na provizi za úkony provedené při obchodním zastoupení, byl-li obchod uzavřen v důsledku jeho činnosti nebo byl-li obchod uzavřen s třetí osobou, kterou obchodní zástupce za účelem uskutečnění tohoto obchodu získal před účinností smlouvy.

(2) Při výhradním obchodním zastoupení má obchodní zástupce právo na provizi i za obchod uskutečněný se zákazníkem z území nebo z okruhu osob, na které se výhradní obchodní zastoupení vztahuje.

(3) Zaniklo-li obchodní zastoupení, má obchodní zástupce právo na provizi, byl-li obchod uskutečněn především v důsledku jeho činnosti, anebo učinila-li třetí osoba za podmínek stanovených v odstavci 1 nebo 2 vůči obchodnímu zástupci nebo zastoupenému objednávkou před zánikem obchodního zastoupení.

CELEX: 31986L0653

§ 2232

Právo na provizi podle § 2231 odst. 1 a 2 obchodnímu zástupci nevzniká, má-li právo na provizi podle § 2231 odst. 3 předchozí obchodní zástupce, ledaže je vzhledem k okolnostem spravedlivé provizi rozdělit mezi oba obchodní zástupce.

CELEX: 31986L0653

§ 2233

Bylo-li ujednáno, že obchodní zástupce obstará pro zastoupeného jen příležitost k uzavření obchodu s určitým obsahem, vzniká obchodnímu zástupci právo na provizi již obstaráním této příležitosti.

CELEX: 31986L0653

§ 2234

(1) Nebylo-li ujednáno, že obchodní zástupce obstará pro zastoupeného jen příležitost k uzavření obchodu s určitým obsahem, vzniká obchodnímu zástupci právo na provizi v okamžiku, kdy zastoupený splnil povinnost nebo byl povinen splnit závazek na základě smlouvy uzavřené s třetí osobou, anebo kdy třetí osoba splnila závazek z takové smlouvy.

(2) Právo na provizi vzniká nejpozději v okamžiku, kdy třetí osoba splnila svou část závazku nebo byla povinna ji splnit, splnil-li zastoupený svoji část. Má-li však třetí osoba splnit své povinnosti až po uplynutí doby přesahující šest měsíců po uzavření obchodu, vzniká obchodnímu zástupci právo na odměnu uzavřením obchodu.

CELEX: 31986L0653

§ 2235

Provize je splatná nejpozději poslední den měsíce následujícího po skončení čtvrtletí, ve kterém na ni vzniklo právo.

CELEX: 31986L0653

§ 2236

(1) Zastoupený předá obchodnímu zástupci výkaz o dlužné provizi nejpozději poslední den měsíce následujícího po skončení čtvrtletí, ve kterém se provize stala splatnou. Ve výkazu uvede hlavní údaje rozhodné pro vypočtení provize.

(2) Obchodní zástupce má právo, aby mu zastoupená zpřístupnil veškeré údaje, nejméně však údaje z účetních knih či obdobných záznamů, které má, a které jsou potřebné k ověření výše provize.

CELEX: 31986L0653

§ 2237

Je-li zřejmé, že obchod mezi zastoupeným a třetí osobou nebude splněn, právo na provizi zaniká; to neplatí, nedošlo-li k nesplnění obchodu z důvodů na straně zastoupeného.

CELEX: 31986L0653

§ 2238

Právo na odměnu a na ujednanou náhradu nákladů obchodní zástupce nemá, byl-li při uzavírání obchodu činný pro obě strany jako obchodní zástupce nebo jako zprostředkovatel.

CELEX: 31986L0653

§ 2239

Trvání obchodního zastoupení

(1) Není-li ujednáno, na jakou dobu se obchodní zastoupení zřizuje, a neplyne-li to ani z účelu smlouvy, považuje se obchodní zastoupení za ujednané na dobu neurčitou.

(2) Bylo-li obchodní zastoupení ujednáno na dobu určitou a řídí-li se strany smlouvou i po uplynutí ujednané doby, hledí se na obchodní zastoupení, jako by bylo ujednáno na dobu neurčitou.

CELEX: 31986L0653

Výpověď obchodního zastoupení

§ 2240

(1) Je-li obchodní zastoupení ujednáno na dobu neurčitou, lze je vypovědět. Výpovědní doba je pro první rok trvání obchodního zastoupení jeden měsíc, pro druhý rok dva měsíce a pro třetí rok a další roky tři měsíce, ledaže se ujedná delší výpovědní doba. Ujednají-li strany delší výpovědní dobu, nesmí být doba, kterou je vázán zastoupený, kratší než doba, kterou musí dodržet obchodní zástupce.

(2) Výpovědní doba končí posledním dnem kalendářního měsíce.

CELEX: 31986L0653

§ 2241

Ustanovení § 2240 se použije na obchodní zastoupení, na které se podle § 2239 hledí, jako by bylo ujednáno na dobu neurčitou, přičemž výpovědní doba bude počítána s přihlédnutím k době trvání obchodního zastoupení předcházející jeho přeměně na dobu neurčitou.

§ 2242

(1) Bylo-li ujednáno výhradní obchodní zastoupení, má každá strana právo obchodní zastoupení vypovědět, nedosáhl-li objem obchodů v posledních dvanácti měsících objemu určeného ve smlouvě; nebyl-li objem obchodů ujednán, rozhoduje objem přiměřený odbytovým možnostem.

(2) Ustanovení § 2240 a 2241 se použijí obdobně.

§ 2243

Odstoupení od smlouvy

(1) Bylo-li ujednáno výhradní obchodní zastoupení a používá-li zastoupený jiného obchodního zástupce, má dotčený obchodní zástupce právo od smlouvy odstoupit.

(2) Bylo-li ujednáno výhradní obchodní zastoupení a vykonává-li obchodní zástupce činnost, která je předmětem jeho závazku vůči zastoupenému, i pro jiné osoby, může zastoupený od smlouvy odstoupit.

Právo na odškodnění

§ 2244

- (1) Zanikne-li obchodní zastoupení, má obchodní zástupce právo na odškodnění, pokud
- a) zastoupenému získal nové zákazníky nebo významně rozvinul obchod s dosavadními zákazníky a zastoupený má dosud z těchto obchodů podstatné výhody a
 - b) placení odškodnění je s ohledem na všechny okolnosti případu spravedlivé, jsou-li vzaty v úvahu všechny okolnosti, zejména provize, kterou obchodní zástupce ztrácí a která vyplývá z obchodů uskutečněných s těmito zákazníky; tyto okolnosti zahrnují i případné ujednání nebo neujednání konkurenční doložky.

(2) Výše odškodnění se určí nanejvýš výši roční provize vypočtené z ročního průměru odměn obchodního zástupce za posledních pět let. Trvalo-li obchodní zastoupení dobu kratší než pět let, vypočte se odškodnění za celé smluvní období.

(3) Jsou-li splněny podmínky podle odstavce 1, není právo na odškodnění dotčeno ani zaniklo-li obchodní zastoupení smrtí obchodního zástupce.

CELEX: 31986L0653

§ 2245

Výše odškodnění nesmí překročit roční odměnu vypočtenou z ročního průměru odměn získaných obchodním zástupcem během posledních pěti let. Trvalo-li obchodní zastoupení méně než pět let, vypočte se výše odškodnění z průměru odměn za celou dobu jeho trvání.

CELEX: 31986L0653

§ 2246

Právo na odškodnění zaniká, není-li uplatněno do jednoho roku od ukončení obchodního zastoupení.

CELEX: 31986L0653

§ 2247

Právo na odškodnění nevznikne

- a) ukončil-li zastoupený obchodní zastoupení pro takové porušení povinnosti obchodním zástupcem, které by ho opravňovalo k odstoupení od smlouvy,
- b) ukončil-li obchodní zastoupení obchodní zástupce, ledaže k ukončení došlo z důvodů spočívajících na straně zastoupeného, anebo z důvodu věku, invalidity nebo nemoci obchodního zástupce a nelze-li po obchodním zástupci rozumně požadovat, aby ve své činnosti pokračoval, nebo
- c) převedl-li obchodní zástupce práva a povinnosti z obchodního zastoupení podle dohody se zastoupeným na třetí osobu.

CELEX: 31986L0653

§ 2248

Konkurenční doložka

Konkurenční doložku lze ujednat nejdéle na dobu dvou let. Byla-li konkurenční doložka ujednána na delší dobu, považuje se za ujednanou na dobu dvou let.

CELEX: 31986L0653

§ 2249

Zakázaná ujednání

K ujednáním odchyľujícím se od § 2234 odst. 2 a od § 2235, 2236, 2237, 2244, 2245 a 2246 v neprospěch obchodního zástupce se nepřihlíží.

CELEX: 31986L0653

§ 2250

(1) Ustanovení o obchodním zastoupení se nepoužijí, není-li zástupce za svou činnost odměňován.

(2) Ustanovení o obchodním zastoupení se nepoužijí na závazky osob působících na burze cenných papírů podle zvláštního zákona a na závazky burzovních dohodců podle zvláštního zákona.

Díl 6 **Zájezd**

Základní ustanovení

§ 2251

(1) Smlouvou o obstarání zájezdu se pořadatel vůči zákazníkovi zavazuje obstarat pro cestujícího předem připravený soubor služeb cestovního ruchu (zájezd) a zákazník se zavazuje zaplatit ujednanou cenu.

(2) Je-li zákazníkem jiná osoba než cestující, platí o jeho právech a povinnostech totéž, co o právech a povinnostech cestujícího.

CELEX: 31990L0314

§ 2252

Platí, že zájezd je soubor služeb cestovního ruchu, pokud je uspořádán na dobu delší než dvacet čtyři hodiny nebo zahrnuje přenocování a obsahuje-li alespoň dvě z těchto plnění:

- a) ubytování,
- b) doprava,
- c) jinou službu cestovního ruchu, která není doplňkem dopravy nebo ubytování a tvoří významnou část souboru nabízených služeb.

CELEX: 31990L0314

§ 2253

(1) Za pořadatele se považuje ten, kdo nabízí zájezd veřejnosti nebo skupině osob podnikatelským způsobem.

(2) Kdo prohlásí, že jen zprostředkuje nebo zařídí jednotlivé služby cestovního ruchu, se za pořadatele považuje, vyvolá-li na základě zvláštních okolností u třetích osob představu, že služby cestovního ruchu poskytuje jako zájezd na vlastní odpovědnost.

CELEX: 31990L0314

Potvrzení zájezdu

§ 2254

(1) Pořadatel vydá cestujícímu při uzavření smlouvy, či bezprostředně po jejím uzavření doklad o smlouvě (potvrzení o zájezdu). Potvrzení o zájezdu vyžaduje písemnou formu.

(2) Je-li smlouva vyhotovena v písemné formě, nahradí její stejnopis potvrzení o zájezdu, obsahuje-li všechny náležitosti stanovené pro potvrzení o zájezdu.

(3) Obsahují-li smlouva i potvrzení o zájezdu údaje, které se liší, může se cestující dovolat toho, co je pro něho výhodnější.

CELEX: 31990L0314

§ 2255

Spolu s potvrzením o zájezdu vydá pořadatel cestujícímu doklad o pojištění vystavený pojišťovnou podle zvláštního zákona.

CELEX: 31990L0314

§ 2256

(1) Pořadatel v potvrzení o zájezdu uvede:

- a) označení smluvních stran,
- b) vymezení zájezdu alespoň uvedením času jeho zahájení a ukončení a všech služeb cestovního ruchu zahrnutých do ceny zájezdu, jakož i místa jejich poskytnutí a doby jejich trvání,
- c) údaj o ceně zájezdu včetně údajů o časovém rozvrhu plateb a o výši zálohy,
- d) označení způsobu, jakým má cestující uplatnit své právo z porušení povinnosti pořadatele, a
- e) výši odstupného, které cestující pořadateli uhradí, v případech stanovených v § 2265.
Pořadatel v potvrzení o zájezdu dále uvede, zahrnuje-li zájezd:
- f) další služby, jejichž cena není zahrnuta v ceně zájezdu, údaj o počtu a výši plateb za tyto služby,
- g) ubytování, údaj o poloze, kategorii, stupni vybavenosti a hlavních charakteristických znacích ubytovacího zařízení,
- h) dopravu, údaj o druhu, charakteristice a kategorii dopravního prostředku, jakož i údaj o trase cesty,
- i) stravování, údaj o jeho způsobu a rozsahu.

(2) Předal-li pořadatel cestujícímu katalog, který obsahuje všechny stanovené údaje o vymezení zájezdu podle odstavce 1 písm. b), může pořadatel v potvrzení o zájezdu jen odkázat na číslo nebo jiné označení zájezdu v katalogu.

CELEX: 31990L0314

§ 2257

(1) Podmiňuje-li se uskutečnění zájezdu dosažením určitého počtu cestujících, uvede to pořadatel v potvrzení o zájezdu výslovně a uvede i lhůtu, v níž musí cestujícímu nejpozději sdělit o zrušení zájezdu proto, že určeného počtu cestujících nebylo dosaženo.

(2) Jsou-li důvody pro určení podmínek, které musí účastník zájezdu splňovat, uvede pořadatel v potvrzení o zájezdu, o jaké podmínky se jedná, a je-li toho třeba, uvede i lhůtu, ve které cestující může oznámit, že se zájezdu místo něho zúčastní jiná osoba.

CELEX: 31990L0314

§ 2258

(1) Pořadatel doručí cestujícímu nejpozději sedm dnů před zahájením zájezdu další podrobné a pro cestujícího důležité údaje o všech skutečnostech, které zná, nejsou-li již obsaženy ve smlouvě nebo v potvrzení o zájezdu, anebo v katalogu, který zákazníkovi předal.

(2) V rámci toho pořadatel zejména sdělí

- a) upřesnění údajů stanovené v § 2256 odst. 2,

- b) účastní-li se zájezdu nezletilý bez doprovodu osoby, která o něj pečuje, podrobnosti o možnosti spojit se s nezletilým nebo se zástupcem pořadatele v místě pobytu nezletilého,
- c) údaje o osobě, na niž se lze během zájezdu obrátit v nesnázích s žádostí o pomoc, především jméno, adresu a číslo telefonu místního zástupce cestovní kanceláře a adresu a telefonní číslo zastupitelského úřadu,
- d) údaj o možnosti pojistit se pro případ, že cestujícímu vzniknou náklady v souvislosti s jeho odstoupením od smlouvy, není-li toto pojištění zahrnuto v ceně zájezdu.

(3) Vyžadují-li to okolnosti, předá pořadatel cestujícímu v téže lhůtě letenku, poukaz k ubytování nebo stravování, doklad nutný pro poskytnutí fakultativních výletů nebo jiný doklad, jehož je pro uskutečnění zájezdu třeba.

(4) Je-li smlouva uzavřena v době kratší než sedm dnů před zahájením zájezdu, splní pořadatel povinnosti podle odstavce 1 a 3 již při uzavření smlouvy.

CELEX: 31990L0314

§ 2259

Změna ceny zájezdu

(1) Pořadatel může zvýšit cenu zájezdu z důvodů stanovených v odstavci 2, je-li to ve smlouvě ujednáno společně s přesně určeným způsobem výpočtu zvýšení ceny.

(2) Cenu zájezdu může pořadatel zvýšit, zvýší-li se do jedenadvacátého dne před zahájením zájezdu

- a) cena za dopravu včetně cen pohonných hmot, nebo
- b) platby spojené s dopravou, jako jsou letištní, přístavní či jiné poplatky zahrnuté v ceně zájezdu, nebo
- c) směnný kurs české koruny použitý pro stanovení ceny zájezdu v průměru o více než 10%.

(3) Odešle-li pořadatel oznámení o zvýšení ceny cestujícímu později než dvacátý první den před zahájením zájezdu, nemá zvýšení ceny právní účinky.

CELEX: 31990L0314

§ 2260

Změna smlouvy

(1) Nutí-li vnější okolnosti pořadatele změnit podmínky zájezdu, navrhne cestujícímu změnu smlouvy. Má-li být v důsledku změny smlouvy změněna i cena zájezdu, uvede pořadatel v návrhu i výši nové ceny.

(2) Nesouhlasí-li cestující se změnou smlouvy, má právo od smlouvy odstoupit; pořadatel může určit pro odstoupení lhůtu, která nesmí být kratší než pět dnů. Neodstoupí-li cestující od smlouvy v určené lhůtě, platí, že se změnou smlouvy souhlasí.

CELEX: 31990L0314

§ 2261

Postoupení smlouvy

(1) Splňuje-li třetí osoba podmínky účasti na zájezdu, může jí cestující cestovní smlouvu postoupit.

(2) Změna v osobě cestujícího je vůči pořadateli účinná, doručí-li mu postupitel o tom včas oznámení spolu s prohlášením postupníka, že s uzavřenou smlouvou souhlasí a že splní podmínky účasti na zájezdu. Oznámení je včasné, je-li doručeno alespoň sedm dnů před zahájením zájezdu; kratší lhůtu lze ujednat, je-li smlouva o obstarání zájezdu uzavřena v době kratší než sedm dnů před zahájením zájezdu.

(3) Postupitel a postupník jsou zavázáni společně a nerozdílně k zaplacení ceny zájezdu a k úhradě nákladů, které pořadateli v souvislosti se změnou cestujícího vzniknou.

Odstoupení od smlouvy

§ 2262

Cestující může před zahájením zájezdu od smlouvy odstoupit vždy, avšak pořadatel jen tehdy, byl-li zájezd zrušen, anebo porušil-li cestující svou povinnost.

§ 2263

(1) Odstoupil-li cestující od smlouvy podle § 2260 odst. 2, anebo odstoupil-li od ní pořadatel proto, že zájezd byl před zahájením zrušen, má cestující právo na náhradní zájezd v jakosti odpovídající alespoň tomu, co bylo původně ujednáno, je-li v možnostech pořadatele takový zájezd nabídnout.

(2) Dohodnou-li se strany o náhradním zájezdu, započtou se platby cestujícího poskytnuté podle původní smlouvy na cenu náhradního zájezdu. Případný přeplatek pořadatel vrátí cestujícímu bez zbytečného odkladu.

§ 2264

(1) Zruší-li pořadatel zájezd ve lhůtě kratší než dvacet dnů před jeho zahájením, uhradí cestujícímu penále ve výši 10% z ceny zájezdu. Právo zákazníka na náhradu škody tím není dotčeno.

(2) Pořadatel se zproští povinností podle odstavce 1 důkazem, že zájezd byl zrušen v souladu s § 2257 odst. 1 nebo vzhledem k vyšší moci.

§ 2265

(1) Odstoupí-li od smlouvy cestující z jiného důvodu, než je porušení povinnosti pořadatele, zaplatí pořadateli odstupné podle § 2256 odst. 1 písm. e). Stejně odstupné cestující zaplatí, odstoupí-li od smlouvy pořadatel pro porušení povinnosti cestujícího.

(2) Odstoupí-li cestující od smlouvy proto, že pořadatel porušil svou povinnost, nemá cestující povinnost platit odstupné. Totéž platí, nebyl-li cestujícímu poskytnut náhradní zájezd.

Vady zájezdu

§ 2266

(1) Nemá-li zájezd vlastnosti, o nichž pořadatel cestujícího ujistil nebo které cestující vzhledem k nabídce a zvyklostem důvodně očekával, může cestující požadovat nápravu. Pořadatel může nápravu odmítnout, vyžádala-li by si neúměrné náklady.

(2) Nejedná-li pořadatel nápravu v přiměřené lhůtě, kterou cestující určil, může ji zjednat cestující sám a požadovat po pořadateli náhradu účelně vynaložených nákladů. Určení lhůty k nápravě není třeba, odmítl-li pořadatel nápravu zjednat, anebo vyžaduje-li se okamžité zjednání nápravy vzhledem k zvláštnímu zájmu cestujícího.

CELEX: 31990L0314

§ 2267

(1) Nelze-li pokračování zájezdu zajistit jinak než prostřednictvím služeb cestovního ruchu nižší jakosti, než jakou určuje smlouva, vrátí pořadatel cestujícímu rozdíl v ceně.

(2) Zajistí-li pořadatel pokračování zájezdu s vyššími náklady, jdou takové náklady k jeho tíži.

CELEX: 31990L0314

§ 2268

Má-li zájezd vadu a vytkl-li ji cestující bez zbytečného odkladu, má cestující právo na slevu z ceny ve výši přiměřené rozsahu a trvání vady. Nevytkl-li cestující vadu zájezdu bez zbytečného odkladu vlastním zaviněním, soud mu právo na slevu z ceny nepřizná, jestliže pořadatel namítne, že cestující své právo neuplatnil ani do jednoho měsíce od skončení zájezdu ani u něho, ani u osoby, která uzavření smlouvy o obstarání zájezdu zprostředkovala.

CELEX: 31990L0314

§ 2269

Pomoc v nesnázích

Ocitne-li se po zahájení zájezdu cestující v nesnázích, poskytne mu pořadatel urychleně pomoc.

Náhrada škody

§ 2270

Pořadatel odpovídá cestujícímu za splnění povinností ze smlouvy o zájezdu bez zřetele na to, zda v rámci zájezdu poskytují jednotlivé služby cestovního ruchu jiné osoby.

CELEX: 31990L0314

§ 2271

(1) Při porušení povinnosti, za niž odpovídá, nahradí pořadatel cestujícímu vedle škody na majetku také újmu za ztrátu radosti z dovolené, zejména byl-li zájezd zmařen nebo podstatně zkrácen.

(2) Odstoupí-li cestující od smlouvy nebo uplatní-li právo z vady zájezdu, není tím dotčeno jeho právo na náhrady podle odstavce 1 .

CELEX: 31990L0314

§ 2272

Umožňuje-li mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, omezení výše náhrady škody vzniklé porušením povinnosti ze smlouvy o zájezdu, hradí pořadatel škodu jen do výše tohoto omezení, ujedná-li to ve smlouvě. To neplatí, byla-li škoda způsobena úmyslně nebo z hrubé nedbalosti.

CELEX: 31990L0314

Zahraniční školní pobyt

§ 2273

Je-li předmětem zájezdu pobyt žáka u hostitelské rodiny v jiném státě spojený s pravidelnou návštěvou školy ujednaný alespoň na dobu tří měsíců, zajistí pořadatel za součinnosti žáka jeho vhodné ubytování v hostitelské rodině, jakož i dohled nad ním a péči o něho podle obvyklých poměrů v zemi školního pobytu. Zároveň vytvoří žákovi předpoklady, aby mohl pravidelně navštěvovat školu.

§ 2274

Odstoupí-li zákazník od smlouvy před zahájením školního pobytu proto, že mu pořadatel nesdělil ani v předstihu dvou týdnů

- a) jméno a adresu hostitele, u něhož bude žák po příjezdu ubytován, a
- b) jméno a adresu pověřené osoby (koordinátora) v zemi školního pobytu, u níž lze požadovat pomoc, a údaj o možnosti spojit se s ní,

nebo proto, že žák nebyl na pobyt náležitě připraven, nemá pořadatel právo na odstupné.

§ 2275

(1) Odstoupí-li zákazník od smlouvy v průběhu školního pobytu, náleží pořadateli ujednaná odměna snižená o ušetřené náklady. Pořadatel učiní opatření nutná k dopravě žáka zpět; zákazník uhradí pořadateli zvýšené náklady s tím spojené.

(2) Právo na plnění podle odstavce 1 pořadatel nemá, odstoupil-li zákazník od smlouvy pro porušení pořadatelovy povinnosti.

§ 2276

Společné ustanovení

Ujednání ve smlouvě, která se odchylují od ustanovení tohoto dílu v neprospěch cestujícího, jsou neplatná.

CELEX: 31990L0314

Díl 7

Smlouvy v přepravě

Oddíl 1

Přeprava osob a věcí

Pododdíl 1

Přeprava osoby

§ 2277

Smlouvou o přepravě osoby se dopravce zavazuje přepravit cestujícího do místa určení a cestující se zavazuje zaplatit jízdné.

§ 2278

Doprovodce se při přepravě postará o bezpečnost a pohodlí cestujícího. Podrobnosti upraví přepravní řády.

§ 2279

(1) Má-li cestující zavazadlo, přepravuje je dopravce buď společně s ním a pod jeho dohledem nebo odděleně.

(2) Je-li zavazadlo přepravováno odděleně, dbá dopravce, aby bylo zavazadlo přepraveno do místa určení nejpozději ve stejnou dobu jako cestující.

§ 2280

(1) Jedná-li se o pravidelnou přepravu osob, stanoví přepravní řády, jaká práva má cestující vůči dopravci, nebyla-li přeprava provedena včas.

(2) Při nepravidelné přepravě osob nahradí dopravce škodu vzniklou cestujícímu tím, že přeprava nebyla provedena včas; podmínky a rozsah náhrady stanoví přepravní řády.

(3) Práva podle odstavců 1 a 2 musí cestující uplatnit u dopravce bez zbytečného odkladu. Nebylo-li takové právo uplatněno nejpozději do šesti měsíců, soud je nepřizná, namítne-li dopravce, že právo nebylo uplatněno včas.

§ 2281

(1) Vznikne-li cestujícímu za přepravy újma na zdraví nebo škoda na zavazadle přepravovaném společně s ním nebo vznikne-li škoda na věci, kterou měl cestující u sebe,

nahradí ji dopravce podle ustanovení o náhradě škody způsobené provozem dopravních prostředků.

(2) Škodu způsobenou na zavazadle přepravovaném odděleně od cestujícího dopravce nahradí podle ustanovení náhradě škody při přepravě věci.

Pododdíl 2 **Přeprava věci**

§ 2282

(1) Smlouvou o přepravě věci se dopravce zavazuje odesílateli, že přepraví věc jako zásilku z místa odeslání do místa určení, a odesílatel se zavazuje zaplatit dopravci přepravné.

(2) Nepožádá-li odesílatel dopravce o převzetí zásilky v ujednané době a není-li ujednána, do šesti měsíců od uzavření smlouvy, práva a povinnosti ze smlouvy zaniknou.

§ 2283

Odesílatel potvrdí dopravci na jeho žádost objednávku přepravy. Dopravce potvrdí odesílateli na jeho žádost převzetí zásilky. Potvrzení vyžadují písemnou formu.

§ 2284

(1) Odesílatel poskytne dopravci správné údaje o obsahu zásilky a jeho povaze.

(2) Je-li k provedení přepravy zapotřebí zvláštní listiny, předá ji odesílatel dopravci nejpozději při předání zásilky k přepravě.

§ 2285

Dopravce provede přepravu do místa určení s odbornou péčí v ujednané době, a nebyla-li ujednána, bez zbytečného odkladu. Má se za to, že tato doba počíná běžet dnem následujícím po převzetí zásilky dopravcem.

§ 2286

Přerušení přepravy

Nevydal-li dopravce ještě zásilku příjemci, může odesílatel přikázat, aby přeprava byla přerušena a se zásilkou naloženo podle jeho příkazu, nahradí však dopravci účelně vynaložené náklady s tím spojené.

§ 2287

(1) Zná-li dopravce příjemce zásilky, zásilku mu doručí. Má-li však příjemce podle smlouvy zásilku v místě určení vyzvednout, oznámí mu dopravce jen ukončení přepravy a zásilku mu na požádání vydá.

(2) Zavazuje-li smlouva dopravce, aby před vydáním zásilky vybral od příjemce určitou částku či uskutečnil jiný inkasní úkon, použijí se přiměřeně ustanovení o bankovním dokumentárním inkasu.

§ 2288

Příjemce zásilky určený ve smlouvě nabývá práva ze smlouvy, požádá-li o vydání zásilky po jejím dojití do místa určení, popřípadě po uplynutí doby, kdy zásilka měla do místa určení dojít. Tím okamžikem přechází na příjemce i právo na náhradu škody na zásilce.

§ 2289

Příjetím zásilky se příjemce stává ručitelem odesílatele za pohledávky dopravce ze smlouvy týkající se přepravy převzaté zásilky. Ručení se příjemce zproští, prokáže-li, že o těchto pohledávkách nevěděl a ani nemusel vědět.

§ 2290

Dopravce zásilku příjemci nevydává, bylo-li by to v rozporu s příkazem odesílatele podle § 2286. V tom případě má právo nakládat se zásilkou nadále odesílatel. Určí-li odesílatel dopravci jinou osobu jako příjemce, nabývá tato osoba práva ze smlouvy tímž způsobem jako původní příjemce.

Přepravné

§ 2291

- (1) Přepravné je splatné bez zbytečného odkladu po provedení přepravy do místa určení.
- (2) Není-li výše přepravného ujednána, náleží dopravci přepravné obvyklé v době uzavření smlouvy s přihlédnutím k obsahu závazku.

§ 2292

Nemůže-li dopravce dokončit přepravu z důvodů, za něž neodpovídá, náleží mu poměrná část přepravného s přihlédnutím k přepravě již uskutečněné.

Náhrada škody

§ 2293

- (1) Dopravce nahradí škodu vzniklou na zásilce v době od převzetí zásilky dopravcem do vydání zásilky příjemci. To neplatí, prokáže-li, že škodu nemohl odvrátit ani při vynaložení odborné péče.
- (2) Povinnosti k náhradě škody se dopravce zproští důkazem, že škodu způsobili
 - a) odesílatel, příjemce nebo vlastník zásilky nebo
 - b) vada či přirozená povaha zásilky, včetně obvyklého úbytku.
- (3) Způsobí-li škodu vadný obal zásilky, dopravce se povinnosti k náhradě škody zproští důkazem, že odesílatele na vadu při převzetí zásilky k přepravě upozornil; byl-li vydán nákladní nebo náložný list, musí v něm být vada obalu poznamenána. Neupozorní-li dopravce na vadný obal, zproští se povinnosti k náhradě škody důkazem, že vadu nemohl při převzetí zásilky poznat.
- (4) K ujednáním omezujícím povinnost dopravce podle odstavců 1 až 3 se nepřihlíží.

§ 2294

(1) Při ztrátě nebo zničení zásilky nahradí dopravce cenu, kterou zásilka měla v době, kdy ji převzal.

(2) Při poškození nebo znehodnocení zásilky nahradí dopravce rozdíl mezi cenou, kterou zásilka měla v době jejího převzetí dopravcem, a cenou, kterou by v této době měla zásilka poškozená nebo znehodnocená.

§ 2295

(1) Vznikne-li na zásilce škoda, podá dopravce odesílateli o škodě zprávu. Nabyt-li však právo na vydání zásilky již příjemce, podá dopravce zprávu příjemci.

(2) Nepodá-li dopravce zprávu o škodě bez zbytečného odkladu, nahradí odesílateli, nebo příjemci škodu tím způsobenou.

§ 2296

Není-li právo na náhradu škody u dopravce uplatněno do šesti měsíců ode dne převzetí zásilky, anebo nebyla-li zásilka převzata, do šesti měsíců ode dne kdy měla být doručena, soud je nepřizná, namítne-li dopravce, že právo bylo uplatněno opožděně.

§ 2297

Svépomocný prodej

Doprovce může zásilku na účet odesílatele prodat při bezprostřední hrozbě podstatné škody na zásilce, není-li čas vyžádat si pokyny odesílatele, anebo prodlévá-li odesílatel s nimi.

§ 2298

(1) Dopravce má k zásilce, dokud s ní může nakládat, zástavní právo k zajištění dluhů vyplývajících ze smlouvy.

(2) Vázne-li na zásilce několik zástavních práv, má zástavní právo dopravce přednost před zástavními právy dříve vzniklými a zástavní právo dopravce má přednost před zástavním právem zasílatele.

Pododdíl 3 Náložný list

§ 2299

(1) Smlouva o přepravě věci může určit, že dopravce vydá při převzetí zásilky k přepravě odesílateli náložný list.

(2) Náložný list je cenný papír, s nímž je spojeno právo požadovat na dopravci vydání zásilky v souladu s obsahem náložného listu. Dopravce vydá zásilku osobě oprávněné podle náložného listu, předloží-li mu jej a potvrdí-li na něm převzetí zásilky.

§ 2300

(1) Dopravce v náložném listu uvede alespoň:

- a) jméno a sídlo nebo bydliště dopravce,
- b) jméno a sídlo nebo bydliště odesílatele,
- c) označení přepravované věci,
- d) formu náložného listu,
- e) místo určení,
- f) místo a den vydání náložného listu.

(2) Při vydání náložného listu ve stejnopisech, vyznačí dopravce na každém stejnopisu jejich počet. Vydá-li se zásilka na jeden stejnopis, pozbývají ostatní stejnopisy platnosti.

§ 2301

Dopravce vydá odesílateli za zničený nebo ztracený náložný list nový náložný list s vyznačením, že se jedná o náhradní náložný list. Odesílatel nahradí dopravci škodu, vznikne-li mu zneužitím původního náložného listu.

§ 2302

Po vydání náložného listu má právo přerušit přepravu jen jeho držitel. Bylo-li vydáno více stejnopisů náložného listu, vyžaduje se předložení všech stejnopisů.

§ 2303

(1) Po vydání náložného listu má právo na vydání zásilky osoba oprávněná k tomu podle náložného listu.

(2) Byl-li náložný list převeden rubopisem, zproští se dopravce svých povinností, vydá-li v dobré víře zásilku tomu, kdo nabyl náložný list podle rubopisu.

§ 2304

(1) Vůči držiteli náložného listu může dopravce uplatnit jen námitky plynoucí z obsahu náložného listu nebo ze svých práv proti držiteli.

(2) Vůči držiteli náložného listu se dopravce může dovolat ujednání obsažených ve smlouvě, kterou uzavřel s odesílatelem, jsou-li tato ujednání v náložném listu obsažena, anebo odkazuje-li na ně náložný list výslovně.

Pododdíl 4

Společná ustanovení o přepravě osob a věcí

§ 2305

(1) Nestanoví-li podrobnější úpravu přepravy osob a věcí zvláštní zákony, mohou tak učinit prováděcí předpisy, zejména přepravní řády.

(2) V rámci své úpravy mohou přepravní řády převzít ustanovení platná v mezinárodní přepravě pro přepravu vnitrostátní.

§ 2306

Spojí-li se k provedení přepravy několik dopravců mohou přepravní řády stanovit, který z dopravců a za jakých podmínek za přepravu odpovídá.

§ 2307

(1) Omezí-li přepravní řády povinnost dopravce k náhradě újmy na zdraví, nepřihlíží se k tomu.

(2) Povinnost dopravců provozujících veřejnou přepravu nahradit škodu nebo jinou újmu mohou přepravními řády omezit jen ve zvlášť odůvodněných případech, kdy potřeba takového omezení pro vnitrostátní přepravu nezbytně vyplývá ze zásad platných pro mezinárodní přepravu.

(3) Případná omezení povinnosti dopravce k náhradě újmy v přepravních řádech se nevztahují na případy újmy způsobené úmyslně nebo z hrubé nedbalosti.

§ 2308

(1) Je-li osoba oprávněná vyzvednout zavazadlo či zásilku v prodlení s vyzvednutím věci déle než šest měsíců, může dopravce věc na účet této osoby prodat. Jedná-li se o věc větší hodnoty a zná-li dopravce adresu této osoby, vyrozumí ji předem o zamýšleném prodeji a poskytne jí dodatečnou přiměřenou lhůtu k vyzvednutí věci.

(2) Přepravní řády mohou v odůvodněných případech stanovit pro vyzvednutí některých zavazadel a zásilek kratší lhůtu k jejich vyzvednutí, zejména jedná-li se o věci nebezpečné povahy nebo o věci, které se rychle kazí.

Oddíl 2

Provoz dopravního prostředku

§ 2309

Smlouvou o provozu dopravního prostředku se provozce zavazuje přepravit náklad určený objednatelem a k tomu účelu vykonat alespoň jednu předem určenou cestu, anebo vykonat ve smluvené době větší počet cest, jak to objednatel určí, a objednatel se zavazuje zaplatit provozci odměnu.

§ 2310

Provozce zajistí způsobilost dopravního prostředku k smluvené cestě, jeho použitelnost pro dohodnutou přepravu a opatří dopravní prostředek způsobilou posádkou a pohonnými hmotami a dalšími potřebnými věcmi. Není-li dopravní prostředek způsobilý podle odstavce 1, nahradí provozce objednateli škodu z toho vzniklou, ledaže prokáže, že tuto nezpůsobilost nemohl ani při zachování potřebné péče předvídat.

§ 2311

Právo požadovat smluvený provoz dopravního prostředku může objednatel postoupit jiné osobě.

§ 2312

Přejímá-li provozce k přepravě náklad, použije se pro určení práv a povinností stran přiměřeně ustanovení upravující smlouvu o přepravě, pokud to povaha smlouvy o provozu dopravního prostředku připouští.

Díl 8

Dílo

Oddíl 1

Obecná ustanovení

§ 2313

(1) Smlouvou o dílo se zhotovitel zavazuje provést na svůj náklad a nebezpečí pro objednatele dílo a objednatel se zavazuje dílo převzít a zaplatit cenu.

(2) Cena díla je ujednána dostatečně určitě, je-li dohodnut alespoň způsob jejího určení, anebo je-li určena alespoň odhadem. Mají-li strany vůli uzavřít smlouvu bez určení ceny díla, zaplatí objednatel cenu, která se obvykle platí za srovnatelné dílo za obdobných smluvních podmínek.

§ 2314

Dílem se rozumí zhotovení určité věci, nespadá-li pod kupní smlouvu, a dále údržba, oprava nebo úprava věci, nebo činnost s jiným výsledkem. Dílem se rozumí vždy zhotovení, údržba, oprava nebo úprava stavby nebo její části.

§ 2315

(1) Záleží-li provedení díla ve zvláštních osobních schopnostech zhotovitele, zaniká závazek ztrátou jeho způsobilosti, nebo jeho smrtí. To neplatí, může-li dílo úspěšně provést ten, kdo převzal činnost zhotovitele jako jeho právní nástupce.

(2) Smrt objednatele sama o sobě závazek neruší, ledaže se tím splnění závazku stane nemožným nebo zbytečným. To platí i v případě zániku závazku smrtí objednatele.

Způsob provádění díla

§ 2316

Zhotovitel buď provede dílo osobně, anebo je nechá provést pod svým osobním vedením. To neplatí, není-li provedení díla vázáno na osobní vlastnosti zhotovitele nebo není-li to vzhledem k povaze díla zapotřebí.

§ 2317

(1) Zhotovitel provede dílo s potřebnou péčí v ujednaném čase a obstará vše, co je k provedení díla potřeba.

(2) Není-li doba plnění ujednána, provede zhotovitel dílo v době přiměřené jeho povaze. Má se za to, že je čas plnění ujednaný ve prospěch zhotovitele.

§ 2318

Je-li k provedení díla nutná součinnost objednatele, určí mu zhotovitel přiměřenou lhůtu k jejímu poskytnutí. Uplyne-li lhůta marně, má zhotovitel právo podle své volby si buď zajistit náhradní plnění na účet objednatele, anebo, upozornil-li na to objednatel, odstoupit od smlouvy.

§ 2319

Zhotovitel postupuje při provádění díla samostatně. Příkazy objednatele ohledně způsobu provádění díla je zhotovitel vázán, jen plyne-li to ze zvyklostí, anebo bylo-li to ujednáno.

§ 2320

Objednatel má právo kontrolovat provádění díla. Zjistí-li, že zhotovitel porušuje svou povinnost, může požadovat, aby zhotovitel zajistil nápravu a prováděl dílo řádným způsobem. Neučiní-li tak zhotovitel ani v přiměřené době, může objednatel odstoupit od smlouvy, vedl-li by postup zhotovitele nepochybně k podstatnému porušení smlouvy.

§ 2321

(1) Zhotovitel upozorní objednatele bez zbytečného odkladu na nevhodnou povahu věci, kterou mu objednatel k provedení díla předal, nebo příkazu, který mu objednatel dal. To neplatí, nemohl-li nevhodnost zjistit ani při vynaložení potřebné péče.

(2) Překáží-li nevhodná věc nebo příkaz v řádném provádění díla, zhotovitel je v nezbytném rozsahu přeruší až do výměny věci nebo změny příkazu; trvá-li objednatel na provádění díla s použitím předané věci nebo podle daného příkazu, má zhotovitel právo požadovat, aby tak objednatel učinil v písemné formě.

(3) Lhůta stanovená pro dokončení díla se prodlužuje o dobu přerušením vyvolanou. Zhotovitel má právo na úhradu nákladů spojených s přerušením díla nebo s použitím nevhodných věcí do doby, kdy jejich nevhodnost mohla být zjištěna.

(4) Zachová-li se zhotovitel podle odstavce 1 a 2, nemá objednatel práva z vady díla vzniklé pro nevhodnost věci nebo příkazu.

§ 2322

Trvá-li objednatel na provedení díla podle zřejmě nevhodného příkazu nebo s použitím zřejmě nevhodné věci i po zhotovitelově upozornění, může zhotovitel od smlouvy odstoupit.

Věci k provedení díla

§ 2323

Opatří-li zhotovitel věc zpracovanou při provádění díla, má stran této věci, pokud se stala součástí díla, postavení prodávajícího. Má se za to, že kupní cena věci je zahrnuta v ceně díla.

§ 2324

(1) Má-li objednatel opatřit věc k provedení díla, předá ji zhotoviteli v dohodnuté době, jinak bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy. Má se za to, že se cena díla nesnižuje o cenu této věci.

(2) Neopatří-li objednatel věc včas, a neučiní-li tak ani na výzvu zhotovitele v dodatečně přiměřené době, může věc opatřit zhotovitel na účet objednatele. Cenu věci a náklady účelně vynaložené s jejím opatřením objednatel zhotoviteli zaplatí bez zbytečného odkladu poté, co jej o placení zhotovitel požádá.

§ 2325

(1) Objednatel nese nebezpečí škody na věci, kterou opatřil k provedení díla, dokud trvá jeho vlastnické právo k věci.

(2) Zhotovitel odpovídá za věc převzatou od objednatele jako skladovatel. S provedeným dílem předloží objednateli vyúčtování a vrátí mu vše, co z jeho věci nezpracoval.

Vlastnické právo k předmětu díla

§ 2326

(1) Je-li předmětem díla věc, nabývá k ní zhotovitel vlastnické právo,

- a) je-li hodnota díla stejná nebo vyšší než hodnota zpracované věci objednatele, anebo
- b) je-li předmětem díla věc určená podle druhu,

ledaže zhotovitel zhotovuje věc u objednatele, na jeho pozemku nebo na pozemku, který objednatel opatřil.

(2) V ostatních případech nabývá k věci vlastnické právo objednatel.

§ 2327

Nabyl-li zhotovitel zpracováním vlastnické právo k věci a zmaří-li se dílo z důvodu, za nějž zhotovitel neodpovídá, nemá objednatel právo na náhradu za věc, kterou zhotoviteli předal k zpracování. Právo z bezdůvodného obohacení tím není dotčeno.

§ 2328

Nabyl-li zhotovitel zpracováním vlastnické právo k věci a zmaří-li se dílo z důvodu, za nějž zhotovitel odpovídá, poskytne objednateli peněžitou náhradu za jeho zpracovanou věc, anebo mu vrátí věc téhož druhu.

§ 2329

(1) Nabyl-li objednatel zpracováním vlastnické právo k věci a zmaří-li se dílo z důvodu, za nějž zhotovitel odpovídá, může objednatel požadovat buď vydání věci vzniklé zpracováním, anebo tuto věc odmítnout a požadovat náhradu svých věcí použitých ke zpracování.

(2) Vydá-li zhotovitel objednateli věc vzniklou zpracováním, není tím dotčeno jeho právo z bezdůvodného obohacení. Odmítne-li objednatel věc vzniklou zpracováním, má vůči

zhotoviteli právo na peněžitou náhradu za svoji zpracovanou věc, anebo na vrácení věci téhož druhu.

§ 2330

Nabyl-li vlastnické právo k věci objednatel a zmaří-li se dílo z důvodu, za nějž zhotovitel neodpovídá, může objednatel požadovat jen vydání věci vzniklé zpracováním, nahradí však zhotoviteli cenu jeho věci použité ke zpracování.

Provedení díla

§ 2331

Dílo je provedeno, je-li dokončeno a předáno.

§ 2332

(1) Dílo je dokončeno, je-li předvedena jeho způsobilost sloužit jeho účelu. Objednatel převezme dokončené dílo s výhradami nebo bez výhrad.

(2) Převezme-li objednatel dílo bez výhrad, nepřizná mu soud právo ze zjevné vady díla, namítne-li zhotovitel, že právo nebylo uplatněno včas.

§ 2333

Provádí-li se dílo postupně a lze-li jednotlivé stupně odlišit, může být předáno a převzato i po částech.

§ 2334

(1) Má-li být dokončení díla prokázáno provedením dohodnutých zkoušek, považuje se provedení díla za dokončené úspěšným provedením zkoušek. K účasti na nich zhotovitel objednatele včas přizve; nezúčastní-li se objednatel zkoušky a nevylučuje-li to povaha věci, nebrání to jejich provedení.

(2) Výsledek zkoušky se zachytí v zápisu; není-li objednatel přítomen, potvrdí zápis místo něho hodnověrná, odborně způsobilá a nestranná osoba, jež se zkoušek zúčastnila.

§ 2335

(1) Je-li předmětem díla věc, řídí se předání věci obdobně ustanoveními o kupní smlouvě.

(2) Převzetím nabývá objednatel vlastnické právo k věci a přechází na něho nebezpečí škody na věci, nestalo-li se tak již dříve.

§ 2336

Svépomocný prodej

(1) Je-li předmětem díla věc, může ji zhotovitel na účet objednatele vhodným způsobem prodat, nepřevzme-li objednatel věc bez zbytečného odkladu poté, co dílo mělo být dokončeno; bylo-li dokončeno později, pak bez zbytečného odkladu po vyrozumění o

dokončení díla. Nebrání-li tomu povaha věci, zhotovitel vyrozumí objednatele o zamýšleném prodeji a stanoví mu náhradní lhůtu k převzetí věci, avšak ne kratší než jeden měsíc.

(2) Nehlásí-li se neznámý nebo nesnadno dosažitelný objednatel o dílo po dobu delší než šest měsíců, popřípadě, brání-li tomu povaha věci, nehlásí-li se objednatel o věc po dobu přiměřenou její povaze, může zhotovitel věc na jeho účet prodat i bez vyrozumění.

Cena za dílo

§ 2337

(1) Právo na zaplacení ceny díla vzniká provedením díla.

(2) Je-li dílo přejímáno po částech, vzniká právo na zaplacení ceny za každou část při jejím provedení.

§ 2338

Provádí-li se dílo po částech nebo se značnými náklady a neujednaly-li strany placení zálohy, může zhotovitel požadovat během provádění díla přiměřenou část odměny s přihlédnutím k vynaloženým nákladům.

§ 2339

(1) Zjistí-li zhotovitel po uzavření smlouvy, že cenu určenou odhadem bude třeba podstatně překročit, oznámí to objednateli bez zbytečného odkladu s odůvodněným určením nové ceny; neučiní-li to bez zbytečného odkladu poté, co potřebu zvýšení ceny zjistil, anebo zjistit měl a mohl, nemá právo na zaplacení rozdílu v ceně.

(2) Objednatel může od smlouvy odstoupit; poměrnou část původně určené ceny zhotoviteli zaplatí, má-li z částečného plnění zhotovitele prospěch. Neodstoupí-li objednatel od smlouvy bez zbytečného odkladu po doručení oznámení o vyšší ceně, platí, že se zvýšením ceny souhlasí.

§ 2340

Zmaří-li objednatel provedení díla z důvodu, za nějž odpovídá, náleží zhotoviteli cena za dílo snižená o to, co zhotovitel neprovedením díla ušetřil.

§ 2341

Dohodnou-li se strany po uzavření smlouvy na omezení rozsahu díla a neujednají-li důsledky pro výši ceny, zaplatí objednatel cenu upravenou s přihlédnutím k rozdílu v rozsahu nutné činnosti a v účelných nákladech spojených se změněným prováděním díla.

Vady díla

§ 2342

(1) Dílo má vadu, neodpovídá-li smlouvě.

(2) O právech objednatele z vadného plnění platí přiměřeně ustanovení o kupní smlouvě. Objednatel však není oprávněn požadovat provedení náhradního díla, jestliže předmět díla vzhledem k jeho povaze nelze vrátit nebo předat zhotoviteli.

§ 2343

Dojde-li podle českého právního řádu nebo podle právního řádu státu, kde má být předmět díla využit, v důsledku použití předmětu díla k ohrožení nebo porušení práva třetí osoby z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, je z toho zhotovitel objednateli zavázán, pokud o tom zhotovitel v době uzavření smlouvy věděl nebo vědět musel. Na právní vady díla se obdobně použijí ustanovení o právních vadách předmětu koupě.

§ 2344

Má-li dílo při předání vadu, zakládá to povinnosti zhotovitele z vadného plnění; přechází-li však nebezpečí škody na objednatele až později, rozhoduje doba tohoto přechodu. Po této době má objednatel práva z vadného plnění, způsobil-li vadu zhotovitel porušením povinnosti.

§ 2345

Soud nepřizná objednateli právo z vadného plnění, neoznámil-li objednatel vady díla bez zbytečného odkladu poté, kdy je zjistil nebo při náležité pozornosti zjistit měl, nejpozději však do dvou let od předání díla, a namítne-li zhotovitel, že právo bylo uplatněno opožděně.

§ 2346

(1) Dal-li zhotovitel za jakost díla záruku, použijí se obdobně ustanovení o kupní smlouvě.

(2) Záruční doba týkající se díla počíná běžet předáním díla.

Oddíl 2

Určení ceny podle rozpočtu

§ 2347

(1) Je-li cena ujednána pevnou částkou, pak ani změna rozpočtu nemá vliv na její výši. Objednatel ani zhotovitel nemohou žádat změnu ceny proto, že si dílo vyžádalo jiné úsilí nebo jiné náklady, než bylo předpokládáno.

(2) Nastane-li však zcela mimořádná nepředvídatelná okolnost, která dokončení díla podstatně ztěžuje, může soud podle svého uvážení rozhodnout o spravedlivém zvýšení ceny za dílo, anebo o zrušení smlouvy a o tom, jak se strany vypořádají. To neplatí, převzala-li některá ze stran nebezpečí změny okolností, nebo jedná-li se o okolnost, o níž některá ze stran předem prohlásila, že nenastane.

§ 2348

(1) Bylo-li dílo zadáno podle rozpočtu a byla-li závaznost rozpočtu zaručena, nemůže zhotovitel požadovat zvýšení ceny za dílo, ani mají-li rozsah nebo nákladnost práce za následek překročení rozpočtu.

(2) Byla-li zaručena úplnost rozpočtu, nemůže zhotovitel díla požadovat zvýšení ceny za dílo, objeví-li se potřeba dalších prací k dokončení díla.

§ 2349

(1) Bylo-li dílo zadáno podle rozpočtu, jehož závaznost nebyla zaručena, a ukáže-li se, že je nutné jej překročit, oznámí to zhotovitel objednateli; neučiní-li to bez zbytečného odkladu objednateli poté, co nutnost překročení rozpočtu zjistil, anebo při potřebné péči zjistit měl a mohl, nemá právo na náhradu za práce převyšující rozpočet.

(2) Při zvýšení ceny o více než 10%, může objednatel od smlouvy odstoupit bez zbytečného odkladu po doručení zprávy o nutnosti překročit rozpočet s návrhem vyšší ceny, poskytne-li zhotoviteli přiměřené plnění za vykonanou práci a vzniklé náklady.

(3) Nedohodnou-li se strany o zvýšení ceny, určí je na návrh zhotovitele soud.

Oddíl 3

Stavba jako předmět díla

§ 2350

Není-li dále stanoveno jinak, použijí se na smlouvu o úpravě nemovité věci a na smlouvu o zhotovení, opravě nebo úpravě stavby ustanovení prvního oddílu tohoto dílu.

§ 2351

Nebezpečí škody

Zhotovuje-li se objednateli stavba na objednávku, nese zhotovitel nebezpečí škody nebo zničení stavby až do jejího předání, ledaže by ke škodě došlo i jinak.

§ 2352

Právo na vyúčtování

Je-li cena díla určena s odkazem na skutečný rozsah práce a její hodnotu nebo na hodnotu použitých věcí a výši dalších nákladů, vyúčtuje zhotovitel na žádost objednatele dosavadní postup prací, jakož i dosud vynaložené náklady.

§ 2353

Kontrola provádění díla

(1) Stanoví-li smlouva, že objednatel zkontroluje předmět díla na určitém stupni jeho provádění, zhotovitel pozve objednatele ke kontrole. Nepozve-li jej včas nebo pozve-li jej ve zřejmě nevhodné době, umožní objednateli dodatečnou kontrolu a hradí náklady s tím spojené.

(2) Nedostaví-li se objednatel ke kontrole, na niž byl řádně pozván nebo jež se měla konat podle ujednaného časového rozvrhu, může zhotovitel pokračovat v provádění díla. Objednatel má právo na provedení dodatečné kontroly, nahradí však zhotoviteli náklady s tím

spojené, zabránila-li mu v účasti na kontrole vyšší moc a požádal-li o dodatečnou kontrolu bez zbytečného odkladu, jinak jde k jeho tíži vše, co dodatečná kontrola vyvolá.

§ 2354

Skryté překážky

(1) Zjistí-li zhotovitel při provádění díla skryté překážky týkající místa, kde má být dílo provedeno, znemožňující provést dílo dohodnutým způsobem, oznámí to bez zbytečného odkladu objednateli a navrhne mu změnu díla. Do dosažení dohody o změně díla může jeho provádění přerušit.

(2) Nedohodnou-li se strany v přiměřené lhůtě na změně smlouvy, může kterákoli z nich od smlouvy odstoupit. Zhotovitel má právo na cenu za část díla provedenou do doby, než překážku mohl při vynaložení potřebné péče odhalit.

§ 2355

Převzetí stavby

Objednatel nemá právo odmítnout převzetí stavby pro ojedinělé drobné vady, které samy o sobě ani ve spojení s jinými nebrání užívání stavby funkčně nebo esteticky, ani její užívání podstatným způsobem neomezují.

Vady stavby

§ 2356

(1) Soud nepřizná právo ze skryté vady, kterou objednatel neoznámil bez zbytečného odkladu poté, co ji mohl při dostatečné péči zjistit, nejpozději však do pěti let od převzetí stavby, namítne-li druhá strana, že právo nebylo uplatněno včas. Totéž platí o skryté vadě projektové dokumentace a jiných obdobných plněních.

(2) Prováděcí předpis může v odůvodněných případech stanovit zkrácení doby uvedené v odstavci 1 pro některé části stavby až na dva roky. Ujednají-li strany zkrácení této doby, nepřihlíží se k tomu, je-li objednatel slabší stranou.

§ 2357

(1) Bylo-li plněno vadně, je vzhledem k tomu, co sám dodal, zavázán se zhotovitelem společně a nerozdílně

- a) poddodavatel zhotovitele, ledaže prokáže, že vadu způsobilo jen rozhodnutí zhotovitele nebo toho, kdo nad stavbou vykonával dozor,
- b) kdo dodal stavební dokumentaci, ledaže prokáže, že vadu nezpůsobila chyba ve stavební dokumentaci, a
- c) kdo prováděl dozor nad stavbou, ledaže prokáže, že vadu stavby nezpůsobilo selhání dozoru.

(2) Zhotovitel se zproští povinnosti z vady stavby, prokáže-li, že vadu způsobila jen chyba ve stavební dokumentaci dodané osobou, kterou si objednatel zvolil, nebo jen selhání dozoru nad stavbou vykonávaného osobou, kterou si objednatel zvolil.

Oddíl 4
Dílo s nehmotným výsledkem

§ 2358

Spočívá-li dílo v jiném výsledku činnosti, než je zhotovení věci, anebo údržba, oprava nebo úprava věci, postupuje zhotovitel při této činnosti, jak bylo ujednáno a s odbornou péčí tak, aby dosáhl výsledek činnosti určený ve smlouvě.

§ 2359

Není-li předmětem díla hmotná věc, odevzdá zhotovitel výsledek své činnosti objednateli. Dílo s nehmotným výsledkem se považuje za předané, je-li dokončeno a zhotovitel umožní objednateli jeho užití.

§ 2360

Výsledek činnosti, který je předmětem práva průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, může zhotovitel poskytnout i jiným osobám než objednateli, bylo-li tak ujednáno. Neobsahuje-li smlouva výslovný zákaz tohoto poskytnutí, je k němu zhotovitel oprávněn, není-li to vzhledem k povaze díla v rozporu se zájmy objednatele.

§ 2361

Je-li předmětem díla výsledek činnosti, který je chráněn právem průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, má se za to, že jej zhotovitel poskytl objednateli k účelu vyplývajícimu ze smlouvy.

§ 2362

Ustanovení tohoto oddílu se použijí obdobně i pro výsledek činnosti zhotovený podle ustanovení o veřejném příslibu (soutěžní dílo).

Díl 9
Léčebný výkon

§ 2363

(1) Smlouvou o léčebném výkonu se poskytovatel vůči příkazci zavazuje provést v rámci svého povolání nebo předmětu činnosti léčebný výkon pro ošetřovaného, ať již je jím příkazce nebo osoba třetí.

(2) Příkazce zaplatí poskytovateli odměnu, je-li to ujednáno; to neplatí, stanoví-li zvláštní zákon, že se léčebný výkon hradí výlučně z jiných zdrojů.

§ 2364

(1) Léčebný výkon zahrnuje úkon, prohlídku nebo radu týkající se bezprostředně ošetřovaného,

- a) je-li účelem léčebného výkonu zjistit zdravotní stav ošetřovaného, chránit ho před nemocí, uzdravit ho nebo poskytnout pomoc při porodu, nebo
- b) učiněný lékařem v této jeho vlastnosti.

(2) Léčebný výkon zahrnuje i související péči o ošetřovaného, jeho zaopatření a bezprostředně související opatření v jeho prospěch; zahrnuje i zajištění hmotných podmínek, za nichž se provádí.

(3) Léčebný výkon nezahrnuje činnosti z oboru lékařské péče poskytované lékárníkem.

Poučení

§ 2365

(1) Poskytovatel srozumitelně vysvětlí ošetřovanému předsevzaté vyšetření i navrhované léčení; po příslušném vyšetření poskytovatel vysvětlí ošetřovanému jeho zdravotní stav a léčení i při dalším postupu. Žádá-li o to ošetřovaný, podá mu poskytovatel vysvětlení v písemné formě.

(2) Není-li ošetřovaný plně svéprávný, ale přesto schopen úsudku, poučí se způsobem přiměřeným jeho schopnosti vysvětlení pochopit; vysvětlení se podá i jeho zákonnému zástupci.

§ 2366

Vysvětlení je řádně podáno, lze-li rozumně předpokládat, že ošetřovaný pochopil svůj zdravotní stav, způsob, účel a nezbytnost léčebného výkonu včetně očekávaných následků i možných nebezpečí pro své zdraví, jakož i to, zda přichází v úvahu i případný jiný způsob léčení.

§ 2367

(1) Ohrozil-li by se tím zcela zjevně a vážně zdravotní stav ošetřovaného, může mu být vysvětlení podáno v plném rozsahu dodatečně, jakmile již není třeba obávat se nebezpečí. Má se za to, že toto právo poskytovatel nemá, nepotvrdí-li mu zjevnost a vážnost nebezpečí jiná osoba poskytující léčebné výkony v daném oboru.

(2) Je-li vysvětlení odepřeno a vyžaduje-li to zájem ošetřovaného, podá se vysvětlení jiné osobě.

§ 2368

Dal-li ošetřovaný zřetelně najevo, že si vysvětlení nepřeje, neposkytne se, ledaže nebezpečí, které z toho hrozí ošetřovanému nebo jiné osobě, zjevně převyšuje jeho zájem.

Práva a povinnosti stran

§ 2369

(1) Ke každému úkonu v rámci léčebného výkonu se vyžaduje souhlas ošetřovaného, ledaže zákon stanoví, že souhlasu není třeba. Odmítne-li ošetřovaný souhlas s úkonem, potvrdí to poskytovateli na jeho žádost v písemné formě.

(2) Požádá-li o to poskytovatel nebo ošetřovaný, potvrdí jí druhá strana v písemné formě, k čemu byl souhlas udělen.

§ 2370

(1) Poskytovatel provede léčebný výkon podle smlouvy, s péčí řádného odborníka, a to i v souladu s mlčky dodržovanými pravidly svého oboru.

(2) Ošetřovaný sdělí poskytovateli podle svého nejlepšího vědomí potřebné údaje a poskytne mu součinnost nutnou podle rozumného očekávání k tomu, aby mohl splnit povinnosti podle smlouvy.

§ 2371

Poskytovatel neumožní jiné osobě pozorovat provádění léčebného výkonu na ošetřovaném, ledaže ten dal zjevně najevo, že je s tím srozuměn. To neplatí, vyžaduje-li se přítomnost jiné osoby, aby bylo prokázáno, nakolik se vyhovělo požadavkům odborné péče.

§ 2372

(1) Poskytovatel odpovídá za léčebný výkon; k ujednáním, která jeho odpovědnost vylučují nebo omezují se nepřihlíží.

(2) Provádí-li se léčebný výkon v nemocnici, pečovatelském ústavu nebo obdobném zařízení, odpovídá takové zařízení ošetřovanému za léčebný výkon stejně jako poskytovatel, i když není stranou smlouvy.

Záznamy o léčení

§ 2373

(1) Poskytovatel vede záznamy o léčení, z nichž musí být zřejmé údaje o zdravotním stavu ošetřovaného a o poskytovatelově činnosti, včetně podkladů osvědčujících správnost těchto údajů, v rozsahu nezbytném pro řádné léčení. Záznamy poskytovatel uchovává tak dlouho, jak to vyžaduje potřeba odborné péče.

(2) K záznamům poskytovatel podle svého uvážení připojí i podklady a vyjádření, které mu popřípadě odevzdal ošetřovaný nebo příkazce.

§ 2374

(1) Požádá-li to o ošetřovaný, umožní mu poskytovatel bez zbytečného odkladu nahlédnout do záznamů, které o něm vede, a umožní mu pořizovat si z nich opisy nebo kopie, popřípadě mu sám vydá proti zaplacení přiměřené náhrady jejich opis nebo kopii.

(2) Obsahují-li záznamy rovněž údaje o třetí osobě, nelze je zpřístupnit bez jejího souhlasu.

§ 2375

(1) Nestanoví-li zákon něco jiného, nelze záznamy zpřístupnit jiné osobě bez výslovného souhlasu ošetřovaného, třeba by to byl i příkazce nebo zástupce ošetřovaného.

(2) Udělil-li ošetřovaný souhlas, nebo odmítl-li jej udělit, uvede se to v záznamech, které poskytovatel o ošetřovaném vede.

§ 2376

(1) Bez souhlasu ošetřovaného může poskytovatel údaje o něm sdělit k účelům vědeckého nebo statistického šetření týkajícího se zdravotního stavu obyvatelstva a jeho skupin, lze-li rozumně předpokládat, že souhlas nelze opatřit vůbec nebo včas a

- a) provádí-li se šetření s takovým zabezpečením, že nehrozí neúměrný zásah do soukromí ošetřovaného, nebo
- b) oznámí-li poskytovatel údaje tak, aby vyloučil následné zjištění, kterého určitého člověka se týká.

(2) Právo podle odstavce 1 poskytovatel nemá, není-li šetření prováděno ve veřejném zájmu, lze-li šetření provést i bez údajů o určitém ošetřovaném nebo vyjádřil-li ošetřovaný výslovně nesouhlas se zpřístupněním údajů o sobě.

§ 2377

Ošetřovaný, který není příkazcem, může léčebný výkon odmítnout; jeho odmítnutím se závazek ruší.

Díl 10 **Kontrolní činnost**

§ 2378

(1) Smlouvou o kontrolní činnosti se kontrolor zavazuje zjistit nestranně stav určité věci nebo ověřit výsledek určité činnosti a vydat o tom kontrolní osvědčení a objednatel se zavazuje zaplatit mu odměnu.

(2) K ujednání, jímž se kontrolorovi ukládá povinnost, jež by mohla ovlivnit nestrannost kontroly nebo správnost kontrolního osvědčení, se nepřihlíží.

§ 2379

Kontrolor provede kontrolu s odbornou péčí podle stanoveného způsobu kontroly, doby, místa a rozsahu kontroly, se zřetelem i ke stavu, v jakém se předmět kontroly nacházel v době jejího provádění. Zjištěný stav popíše v kontrolním osvědčení.

§ 2380

Kontrolor provede kontrolu v rozsahu a způsobem obvyklých při obdobných kontrolách. Má se za to, že kontrola má být provedena bez zbytečného odkladu v místě, kde se předmět kontroly nachází. Objednatel oznámí kontrolorovi včas, kde se má kontrola uskutečnit.

§ 2381

Objednatel poskytne kontrolorovi součinnost nutnou k provedení kontroly, zejména mu umožní potřebný přístup k předmětu kontroly.

§ 2382

(1) Není-li odměna ujednána, zaplatí objednatel odměnu ve výši obvyklé se zřetelem k předmětu, rozsahu, způsobu a místu kontroly v době uzavření smlouvy.

(2) Vedle odměny objednatel nahradí kontrolorovi účelně vynaložené náklady vzniklé při provedení kontroly, nevyplyvá-li z jejich povahy, že jsou již zahrnuty v úplatě.

§ 2383

(1) Právo kontrolora na odměnu vzniká provedením kontroly a vydáním kontrolního osvědčení.

(2) Není-li odměna ujednána, zaplatí ji objednatel ve výši obvyklé se zřetelem k předmětu, rozsahu, způsobu a místu kontroly v době uzavření smlouvy. Vedle odměny objednatel nahradí kontrolorovi účelně vynaložené náklady vzniklé při provedení kontroly, nevyplyvá-li z jejich povahy, že jsou již zahrnuty v odměně.

§ 2384

Provedení kontroly se nedotýká právních poměrů mezi objednatelem a jinými osobami, zejména osobami, jimž je předmět kontroly určen nebo od nichž pochází.

§ 2385

Neprovede-li kontrolor kontrolu řádně, nemá právo na odměnu a náhradu nákladů.

§ 2386

(1) Kontrolor nahradí škodu způsobenou porušením povinnosti provést kontrolu řádně, jen nemůže-li objednatel dosáhnout náhrady této škody uplatněním práva vůči tomu, kdo plnil kontrolovaný předmět.

(2) Kontrolor povinnost k náhradě škody nemá, opomenul-li objednatel vymáhat své právo vůči třetí osobě včas, anebo nemůže-li je vymáhat vzhledem k tomu, co s třetí osobou ujednal.

§ 2387

Nahradí-li kontrolor objednateli škodu, přechází na něho právo objednatele vůči třetí osobě tak, jako by mu bylo postoupeno.

Díl 11

Bankovní smlouvy

Oddíl 1

Běžný účet

§ 2388

Smlouvou o běžném účtu se banka zavazuje zřídit od určité doby v určité měně účet pro jeho majitele, přijímat na zřízený účet vklady a platby a provádět z něho výplaty a platby.

§ 2389

Má-li být smlouva uzavřena s využitím zmocněnce, vyžaduje se úřední ověření podpisu zmocnitele na plné moci, anebo vystavení plné moci před bankou, jinak se k ní nepřihlíží. Totéž platí i pro změnu nebo zrušení závazku ze smlouvy.

§ 2390

Je-li zřízen účet pro více osob, má každá z nich postavení majitele účtu. Tyto osoby nakládají s účtem společně. Má se za to, že jejich podíly na zůstatku na účtu jsou stejné.

§ 2391

(1) Se zůstatkem na účtu mohou majitel účtu a za podmínek ujednaných ve smlouvě i jeho zmocněnci nakládat ujednaným způsobem, včetně využití elektronických a technických prostředků.

(2) Majitel účtu může k nakládání se zůstatkem zmocnit osobu, kterou uvede v podpisovém vzoru, nebo osobu, které vystaví zvláštní plnou moc. Není-li podpis zmocnitele na plné moci úředně ověřen, přihlíží se k ní, jen byla-li vystavena před bankou. Nevyplývá-li ze zmocnění opak, nezaniká zmocnění smrtí zmocnitele.

§ 2392

Banka přijme ve prospěch majitele účtu vklad nebo platbu a připíše je na účet nejpozději ve lhůtách stanovených zvláštním právním předpisem, jinak nejpozději následující pracovní den poté, co získala právo s nimi nakládat; k opačným ujednáním se nepřihlíží.

§ 2393

(1) Banka provede z účtu k tíži majitele výplatu nebo platbu podle příkazu majitele účtu nebo jiné osoby k tomu oprávněné.

(2) Ujednejí-li strany, že banka provede do určité částky příkaz k výplatě nebo platbě, ač pro to na účtu není dostačující zůstatek, použijí se přiměřeně ustanovení o úvěru.

§ 2394

(1) Banka provede výplatu nebo platbu a odepíše ji z účtu v den, který určí příkaz; není-li den takto určen ani ujednán, učiní tak nejpozději v pracovní den následující po doručení příkazu.

(2) Požádá-li o to majitel účtu, potvrdí mu banka provedení výplaty nebo platby.

§ 2395

(1) Banka oznámí majiteli účtu přijatý vklad nebo platbu a provedenou výplatu nebo platbu za uplynulý kalendářní měsíc bez zbytečného odkladu po skončení kalendářního měsíce.

(2) Banka oznámí majiteli účtu bez zbytečného odkladu po skončení kalendářního roku zůstatek na účtu výpisem z účtu.

§ 2396

Není-li ujednána výše nebo způsob stanovení výše úplaty a způsob, jakým tuto úplatu majitel účtu bance zaplatí, a to i odkazem na ceník banky, popřípadě není-li ujednáno, že banka nebude požadovat úplatu, zaplatí majitel účtu úplatu obvyklou v době provedení služby.

§ 2397

(1) Není-li ujednána výše nebo způsob stanovení výše úrokové sazby, období splatnosti úroků, které banka platí ze zůstatku na účtu, popřípadě není-li ujednáno, že úroky nebudou placeny, zaplatí banka ze zůstatku na účtu majiteli úrok ve výši poloviny diskontní sazby stanovené Českou národní bankou ke dni, k němuž se úroky k zůstatku na účtu připsují, v době uvedené v odstavci 3.

(2) Úroky náležejí majiteli účtu ode dne, k němuž byly platby a vklady ve prospěch jeho účtu vloženy nebo připsány, do dne předcházejícímu dni, k němuž byly platby z účtu odepsány nebo peníze vyplaceny.

(3) Zůstatek účtu se úročí koncem každého kalendářního měsíce. Banka připíše úroky k zůstatku na účtu nejpozději do pěti pracovních dnů po skončení tohoto měsíce.

§ 2398

Majitel účtu může smlouvu vypovědět, i když smlouva byla uzavřena na dobu určitou. Dnem doručení výpovědi bance zaniká závazek ze smlouvy.

§ 2399

(1) Banka může smlouvu uzavřenou na dobu neurčitou vypovědět s účinností ke konci měsíce následujícího po měsíci, v němž byla výpověď majiteli účtu doručena.

(2) Poruší-li majitel účtu podstatným způsobem povinnost ze smlouvy, může banka smlouvu vypovědět bez výpovědní doby; závazek zanikne dnem doručení výpovědi. Banka podá výpověď jako doporučenou zásilku na adresu uvedenou ve smlouvě, neoznámil-li majitel účtu bance jinou adresu. Odmítne-li majitel účtu výpověď převzít, anebo nebylo-li možné ji doručit, nastanou účinky doručení v den, kdy držitel poštovní licence vrátí bance zásilku s výpovědí.

§ 2400

(1) Při zániku závazku banka vypořádá bez zbytečného odkladu pohledávky a dluhy týkající se účtu, zejména provede platby uskutečněné prostřednictvím platebních karet a šeků použitých do dne zániku závazku.

(2) Majitel účtu vrátí bance platební karty a tiskopisy šeků, které mu banka k účtu vydala.

§ 2401

(1) Po vypořádání pohledávek a dluhů týkajících se účtu banka účet zruší. Zůstatek vyplatí majiteli účtu, nepřikázal-li, aby banka zůstatek převedla na jiný účet nebo aby jej vyplatila jiné osobě.

(2) Po zrušení účtu banka oznámí majiteli účtu v písemné formě, ke kterému dni byl účet zrušen.

Oddíl 2 **Vkladový účet**

§ 2402

(1) Smlouvou o vkladovém účtu se banka zavazuje zřídit od určité doby v určité měně účet pro jeho majitele a platit ze zůstatku na účtu úroky a majitel účtu se zavazuje vložit na účet peníze a přenechat je bance k použití na dobu určitou, anebo na dobu neurčitou s předem stanovenou výpovědní dobou.

(2) Není-li dále stanoveno jinak, použijí se na smlouvu o vkladovém účtu přiměřeně ustanovení o smlouvě o běžném účtu.

§ 2403

Úroky z peněz na účtu náležejí majiteli účtu ode dne, k němuž byla platba nebo vklad ve prospěch jeho účtu připsána, do dne, který předchází dni, k němuž byl platba nebo výplata z účtu majitele odepsána nebo k němuž byla vyplacena.

§ 2404

Není-li úroková sazba ujednána, platí banka z vkladového účtu úroky ve výši poloviny lombardní sazby stanovené Českou národní bankou ke dni, k němuž se úroky přisuzují k zůstatku na účtu.

§ 2405

(1) Je-li vkladový účet zřízen na dobu kratší než rok, jsou úroky splatné uplynutím doby, po kterou jsou peněžní prostředky na účtu vázány. Je-li vkladový účet zřízen na dobu delší než rok, jsou úroky splatné uplynutím kalendářního roku.

(2) Nebyla-li smlouva o vkladovém účtu ujednána na dobu určitou, jsou úroky splatné nejpozději koncem každého kalendářního roku, popřípadě dnem účinnosti výpovědi.

§ 2406

(1) Nakládá-li majitel účtu se zůstatkem na účtu před ujednanou dobou, sníží se jeho právo na úroky v přiměřeném rozsahu, není-li ujednáno, že jeho právo na úroky zaniká.

(2) Byla-li smlouva uzavřena na dobu neurčitou, použije se odstavec 1 obdobně, naloží-li majitel účtu se zůstatkem na účtu před uplynutím výpovědní doby.

(3) Právo nakládat se zůstatkem podle odstavce 1 a 2 může smlouva omezit nebo vyloučit.

§ 2407

Je-li smlouva o vkladovém účtu uzavřena na dobu neurčitou, lze vypovědět i část vkladu.

§ 2408

Uvolněný zůstatek banka vyplatí majiteli účtu, nepřikázal-li, aby je banka převedla na jiný účet nebo aby je vyplatila jiné osobě.

Oddíl 3

Zvláštní formy vkladů

§ 2409

(1) Banka a majitel účtu si mohou ujednat zvláštní formu vkladu na jméno. Na zvláštní formy vkladů se přiměřeně použijí ustanovení o vkladní knížce a vkladním listu.

(2) Lze ujednat, že výplata vkladu bude vázána na sdělení hesla nebo na splnění jiné podmínky. Nezná-li majitel účtu heslo, musí prokázat, že mu vklad náleží.

Vkladní knížka

§ 2410

(1) Banka potvrdí přijetí vkladu vkladní knížkou upravenou tak, aby z ní byla zřejmá výše vkladu, jeho změny a konečný stav.

(2) Má se za to, že rozhodný je zápis výše vkladu ve vkladní knížce.

§ 2411

Bez předložení vkladní knížky nelze s vkladem nakládat.

§ 2412

(1) S vkladem na vkladní knížce nakládá ten, na jehož jméno, příjmení a identifikující číslo je vkladní knížka vystavena.

(2) Je-li to ujednáno, může s vkladem na cestovní vkladní knížce nakládat každý, kdo předloží cestovní vkladní knížku a průkazní lístek.

§ 2413

(1) Při ztrátě nebo zničení vkladní knížky lze s vkladem nakládat, jen prohlásí-li banka na návrh osoby, která na tom má právní zájem, vkladní knížku za umořenou.

(2) Po umoření vydá banka majiteli účtu novou vkladní knížku nebo na požádání vyplatí celý zůstatek.

(3) Prováděcí předpis stanoví postup při umoření vkladní knížky a případy, kdy banka může provést výplatu vkladu nebo vydat novou vkladní knížku i bez umoření původní vkladní knížky, je-li oprávněný znám.

§ 2414

Nenakládá-li majitel účtu s vkladem po dobu dvaceti let ani v této době nepředloží vkladní knížku na doplnění záznamů, ruší se závazek uplynutím této doby; majitel účtu má právo na výplatu zůstatku zrušeného vkladu.

Vkladní listy

§ 2415

(1) Vkladním listem banka potvrzuje pevný jednorázový vklad ve výši vkladním listem uvedené. Vkladní list je cenný papír.

(2) V ostatním se na vkladní list použijí přiměřeně ustanovení o vkladních knížkách.

Oddíl 4

Akreditiv

§ 2416

Smlouvou o otevření akreditivu se banka zavazuje vůči příkazci poskytnout na žádost a na účet příkazce určité plnění třetí osobě (oprávněnému), splní-li oprávněný do určité doby ujednanou podmínku, a příkazce se zavazuje zaplatit bance odměnu.

§ 2417

(1) Není-li ujednána jiná doba, banka bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy oznámí akreditivní listinou oprávněnému, že v jeho prospěch otvírá akreditiv a sdělí mu jeho obsah.

(2) Akreditivní listina obsahuje alespoň určení, k jakému plnění se banka zavazuje plnit, dobu platnosti akreditivu a akreditivní podmínky s určením doby, do které je má oprávněný splnit, aby mohl požadovat plnění od banky.

(3) Akreditivní listina může zejména obsahovat povinnost banky zaplatit určitou částku nebo přijmout směnku.

§ 2418

Příkazce zaplatí bance odměnu obvyklou v době uzavření smlouvy. Odměna je splatná dnem otevření akreditivu.

§ 2419

Závazek banky vůči oprávněnému vzniká doručením akreditivní listiny. Tento závazek je nezávislý na závazku mezi bankou a příkazcem i mezi příkazce a oprávněným.

§ 2420

Nestanoví-li akreditivní listina, že akreditiv je odvolatelný, může jej banka změnit nebo zrušit jen se souhlasem oprávněného a příkazce.

§ 2421

Stanoví-li akreditivní listina, že akreditiv je odvolatelný, může jej banka ve vztahu k oprávněnému změnit nebo zrušit do doby, než oprávněný splní podmínky stanovené v akreditivní listině.

Potvrzený akreditiv

§ 2422

(1) Je-li neodvolatelný akreditiv potvrzen další bankou, má oprávněný právo na plnění vůči této bance od doby, kdy oprávněnému potvrzení akreditivu oznámila.

(2) Banka, která požádala o potvrzení akreditivu, a banka, která akreditiv potvrdila, jsou zavázány vůči oprávněnému společně a nerozdílně.

§ 2423

Ke změně nebo zrušení akreditivu potvrzeného další bankou se vyžaduje i souhlas potvrzující banky.

§ 2424

Plnila-li oprávněnému banka, která akreditiv potvrdila, v souladu s obsahem akreditivu, má právo na toto plnění vůči bance, která o potvrzení akreditivu požádala.

§ 2425

Bance, která oprávněnému jen oznámí, že pro něho jiná banka otevřela akreditiv, nevzniká závazek z akreditivu, nahradí však škodu, bylo-li oznámení nepravdivé.

Dokumentární akreditiv

§ 2426

Při dokumentárním akreditivu banka splní oprávněnému, jsou-li jí v době kdy závazek z akreditivu trvá řádně předloženy dokumenty určené v akreditivní listině.

§ 2427

(1) Banka s odbornou péčí přezkoumá zda obsah předložených dokumentů a jejich vzájemná souvislost zjevně odpovídají podmínkám určeným akreditivní listinou.

(2) Banka nahradí příkazci škodu způsobenou ztrátou, zničením nebo poškozením dokumentů převzatých od oprávněného, ledaže škodu nemohla odvrátit ani při vynaložení odborné péče.

§ 2428

Jiné akreditivy

Ustanovení o dokumentárním akreditivu se použije přiměřeně i na jiný akreditiv, podle něhož lze požadovat plnění při splnění jiných podmínek, než je předložení dokumentů.

Oddíl 5

Inkaso

§ 2429

Smlouvou o inkasu se banka zavazuje obstarat pro příkazce přijetí určité peněžní částky od třetí osoby, anebo že pro něho obstará jiný inkasní úkon, a příkazce se zavazuje zaplatit bance odměnu.

§ 2430

(1) Banka vyzve dlužníka k zaplacení peněz nebo k provedení úkonu vyžadovaného podle smlouvy uzavřené s příkazcem.

(2) Odmítne-li dlužník splnit výzvu, podá o tom banka ihned zprávu příkazci. To platí i tehdy, nesplní-li dlužník výzvu bez zbytečného odkladu.

§ 2431

Při obstarání inkasa banka postupuje s odbornou péčí podle pokynu příkazce, neodpovídá však, neuskuteční-li se inkaso.

§ 2432

(1) Co banka od třetí osoby přijala, vydá bez zbytečného odkladu příkazci.

(2) Přijala-li cenný papír, doklad nebo jiný dokument, nahradí příkazci škodu způsobenou jeho ztrátou, zničením nebo poškozením; to neplatí, nemohla-li škodě ani při vynaložení odborné péče zabránit.

§ 2433

Je-li ujednáno, že banka inkaso obstará prostřednictvím jiné banky určené příkazcem, uskuteční se inkaso touto bankou na účet a nebezpečí příkazce.

§ 2434

Není-li úplata za obstarání inkasa ujednána, zaplatí příkazce bance úplatu obvyklou v době uzavření smlouvy.

Bankovní dokumentární inkaso

§ 2435

Smlouvou o bankovním dokumentárním inkasu se banka vůči příkazci zavazuje, vydat třetí osobě vydá dokumenty opravňující nakládat se zbožím nebo jiné doklady, zaplatí-li třetí osoba při vydání dokumentu určitou peněžní částku nebo provede-li jiný inkasní úkon, a příkazce se zavazuje zaplatit bance odměnu.

§ 2436

Dokumenty určené smlouvou banka převezme a opatruje s odbornou péčí; § 2432 odst. 2 platí obdobně.

§ 2437

V ostatním se na inkaso použijí přiměřeně ustanovení o příkazu.

Díl 12

Uložení a obhospodařování cenného papíru

Oddíl 1

Uložení cenného papíru

§ 2438

(1) Smlouvou o uložení cenného papíru se opatrovatel zavazuje převzít od uložitele listinný cenný papír, aby jej uschoval a spravoval a uložitel se zavazuje zaplatit správci odměnu. Není-li výše odměny ujednána, zaplatí vlastník cenného papíru správci odměnu obvyklou v době uzavření smlouvy; má se za to, že úplata zahrnuje i účelně vynaložené náklady správce.

(2) Jedná-li se o uložení investičního cenného papíru, může být opatrovatelem jen k tomu oprávněný obchodník s cennými papíry nebo osoba provádějící vypořádání obchodů s cennými papíry podle zvláštního zákona.

§ 2439

Opatrovatel podá uložiteli každoročně zprávu o stavu uloženého cenného papíru.

§ 2440

Se souhlasem uložitele může opatrovatel předat cenný papír do druhotné úschovy nebo do druhotné úschovy a správy.

§ 2441

Uložitel může dát opatrovateli pokyn, aby cenný papír jen uložil, anebo jen spravoval; učiní-li tak, odměna opatrovatele se přiměřeně sníží.

§ 2442

Uložitel je oprávněn kdykoli požadovat, aby mu opatrovatel cenný papír kdykoli vydal, a dokud závazek trvá, může cenný papír opět předat opatrovateli zpět k uložení. Vydal-li opatrovatel uložiteli cenný papír, nemá povinnost jej spravovat po dobu, kdy se u něho cenný papír nenachází.

Oddíl 2

Obhospodařování cenného papíru

§ 2443

(1) Smlouvou o obhospodařování cenného papíru se opatrovatel zavazuje s odbornou péčí obhospodařovat cenný papír zákazníka nebo jeho peníze určené ke koupi cenného papíru a zákazník se zavazuje zaplatit obstarateli odměnu. Není-li výše odměny ujednána, zaplatí vlastník cenného papíru správci odměnu obvyklou v době uzavření smlouvy.

(2) Jedná-li se o obhospodařování investičních instrumentů, může být opatrovatelem jen k tomu oprávněný obchodník s cennými papíry nebo osoba provádějící vypořádání obchodů s cennými papíry podle zvláštního zákona.

§ 2444

(1) Obhospodařovatel obstará i bez pokynu zákazníka koupi, prodej, jakož i prvotní nabytí cenného papíru, a cenný papír uschová i spravuje. Zákazník může dát opatrovateli pokyn, aby obstaral jen koupi cenného papíru nebo jeho prvotní nabytí, anebo aby obstaral jen prodej cenného papíru; učiní-li tak, odměna opatrovatele se přiměřeně sníží.

(2) Nevylučuje-li to povaha případu, je zákazník oprávněn kdykoli požadovat, aby mu opatrovatel cenný papír kdykoli vydal, a dokud závazek trvá, může cenný papír opět předat opatrovateli zpět. Vydal-li opatrovatel zákazníkovi cenný papír, nemá povinnost jej obhospodařovat po dobu, kdy se u něho cenný papír nenachází.

§ 2445

Je-li smlouva uzavřena na dobu neurčitou, může ji kterákoli ze stran vypovědět. Vypovědní dobu nelze ujednat na dobu delší než šest měsíců.

Díl 13

Zaopatřovací smlouvy

Oddíl 1

Důchod

§ 2446

(1) Smlouvou o důchodu se plátce zavazuje platit příjemci pravidelné peněžní dávky (důchod).

(2) Zaváže-li se plátce k placení důchodu na dobu života nějaké osoby nebo na dobu delší než pět let, vyžaduje smlouva písemnou formu.

§ 2447

(1) Povinnost platit důchod lze ujednat na dobu života příjemce, plátce nebo třetí osoby; nelze-li trvání závazku jinak určit, platí, že byl ujednán na dobu příjemcova života.

(2) Zaváže-li se plátce k placení důchodu na dobu svého života nebo na dobu života třetí osoby, má se za to, že právo na důchod přechází na příjemcovy dědice.

§ 2448

Není-li ujednána doba splatnosti důchodu, jsou dávky splatné měsíčně napřed. Zemře-li osoba, na dobu jejíhož života byl důchod ujednán, zaplatí plátce dávku, která za života oné osoby již dospěla. Bylo-li však ujednáno, že důchod je splatný pozadu, zaplatí plátce dávku připadající na dobu, po kterou ona osoba byla ještě naživu.

§ 2449

Právo na důchod nelze postoupit jinému; k opačnému ujednání se nepřihlíží. Pohledávku splatné dávky však postoupit lze.

§ 2450

Zřídil-li plátce důchod bezúplatně, může zároveň vyhradit, že příjemcovi věřitelé nemohou příjemci dávky postihnout ani exekučně, ani v insolvenčním řízení. Taková výhrada je účinná vůči třetím osobám i vůči orgánům veřejné moci, avšak jen do výše, kterou příjemce vzhledem ke svým poměrům nutně potřebuje pro své zaopatření.

§ 2451

(1) Byl-li důchod poskytnut za úplatu, nelze pro neplacení dávek odstoupit od smlouvy a požadovat vrácení úplaty. To neplatí, bylo-li placení důchodu zajištěno a jistota zanikne nebo se zhorší, aniž ji plátce v přiměřené lhůtě doplní na původní rozsah.

(2) Odůvodňují-li to okolnosti, nařídí soud na návrh příjemce prodej části plátcova majetku a použití výtěžku k placení důchodu po přiměřenou dobu do budoucna.

Oddíl 2 **Výměnek**

§ 2452

(1) Smlouvou o výměnku si vlastník nemovité věci vymíní v souvislosti s jejím převodem pro sebe nebo pro třetí osobu požitky, úkony nebo práva sloužící k zaopatření na dobu života nebo na neurčitou dobu a nabyvatel nemovité věci se zavazuje zaopatření poskytnout. Není-li jinak stanoveno nebo ujednáno, rozhoduje pro obsah práv výměnkáře místní zvyklost.

(2) Podle obsahu právního jednání, kterým byl výměnek zřízen, se na smlouvu o výměnku použijí také ustanovení o právech, ze kterých se výměnek skládá, zejména o služebnosti bytu nebo o důchodu.

§ 2453

(1) Je-li výměnek zřízen jako reálné břemeno, učiní nabyvatel nemovité věci vše, co je z jeho strany zapotřebí, aby výměnek mohl být zapsán do veřejného seznamu. Nezrekne-li se výměnkář zápisu, lze do veřejného seznamu zapsat vlastnické právo nabyvatele jen současně se zápisem výměnku.

(2) Vlastník nemovité věci může pro sebe zapsat budoucí výměnek do veřejného seznamu ještě před převedením nemovitosti.

§ 2454

Osoba zavázaná k výměnku přispěje výměnkáři pomocnými úkony, jichž je mu nezbytně zapotřebí v nemoci, při úrazu nebo v podobné nouzi, třebaže to nebylo výslovně ujednáno. Této povinnosti se zproští, dosáhne-li umístění výměnkáře v léčebném nebo podobném

zařízení; náklady pobytu v zařízení nese výměnkář ze svého, nezavazuje-li k jejich úhradě osobu zavázanou k výměnku zvláštní právní důvod.

§ 2455

(1) Změní-li se poměry tou měrou, že na osobě zavázané k výměnku nelze spravedlivě požadovat, aby setrvala při naturálním plnění, a nedohodnou-li se strany, může soud na návrh osoby zavázané k výměnku rozhodnout, že se naturální výměnek zcela nebo zčásti nahradí peněžitým důchodem; soud také může, a to i bez návrhu, uložit osobě zavázané k výměnku, aby složila ve prospěch výměnkáře u provozovatele vhodného zaopatřovacího zařízení zaopatřovací jistinu ve stanovené výši.

(2) Byl-li výměnek přeměněn na peněžitý důchod, může soud dohodu stran nebo své rozhodnutí změnit, změní-li se podstatně poměry .

(3) Rozhodnutími podle odstavce 1 nebo 2 nelze přijmout takové opatření, jímž by bylo zaopatření výměnkáře ohroženo.

§ 2456

Při zkázce stavby, v níž bylo výměnkáři vyhrazeno obydlí, opatří osoba zavázaná z výměnku výměnkáři na vlastní náklad vhodné náhradní bydlení.

§ 2457

Výměnek vyhrazený manželům se nezkracuje smrtí jednoho z nich.

§ 2458

Výměnek nelze postoupit; postoupit lze jen právo na dávky, které již dospěly, avšak ne na ty, jejichž rozsah je určen podle osobních potřeb výměnkáře.

§ 2459

Právo na výměnek nepřechází na výměnkářovy dědice.

§ 2460

Byla-li smlouva o převodu nemovité věci uzavřena v souvislosti se zřízením výměnku, nelze od ní odstoupit pro neplnění povinnosti osobou zavázanou k výměnku.

Díl 14

Společnost

Oddíl 1

Základní ustanovení o společnosti

§ 2461

(1) Zaváže-li se smlouvou několik osob sdružit jako společníci činnosti nebo věci za společným účelem, vzniká společnost.

(2) Bylo-li ujednáno sdružení majetku, vyžaduje se k platnosti smlouvy soupis vkladů společníků jimi podepsaný. Platí, že sdruženo bylo, jen co uvádí soupis.

§ 2462

(1) Vkládá-li společník do společnosti věc, použijí se přiměřeně ustanovení o kupní smlouvě; vkládá-li však jen právo věc užívat, použijí se přiměřeně ustanovení o smlouvě o nájmu, a vkládá-li právo věc požívat, ustanovení o pachtu.

(2) Zavazuje-li se společník k činnosti pro společnost, použijí se podle povahy plnění přiměřeně ustanovení o smlouvě o dílo, anebo o smlouvě příkazní.

§ 2463

(1) Vloží-li společník veškeré své jmění, platí, že se jedná o jmění přítomné k účinnosti smlouvy.

(2) Ujednání, že vklad společníka zahrnuje i jeho budoucí majetek, se nevztahuje na majetek nabytý děděním, ledaže to bylo výslovně ujednáno.

§ 2464

(1) Peníze a zužitelné věci, jakož i věci určené podle druhu vložené do společnosti, se stávají spoluvlastnictvím společníků, kteří vklady přispěli; jiné věci se stávají jejich spoluvlastnictvím jen, byly-li oceněny penězi. Spoluvlastnické podíly společníků se určí poměrem hodnot majetku, který každý společník do společnosti vložil.

(2) K jinému předmětu vkladu nabývají společníci právo bezplatného požívání.

§ 2465

Kdo se zavázal přispět společnému účelu jen činnostmi, má právo na podíl na zisku, nemá však práva podle § 2464.

Oddíl 2

Práva a povinnosti společníků navzájem

§ 2466

O vzájemných právech a povinnostech společníků platí obdobně ustanovení o spoluvlastnictví.

§ 2467

(1) Kdo se zavázal přispět společnosti jen činnostmi, není povinen k jinému příspěvku. Kdo se zavázal přispět jen majetkem, není povinen přičinit se o dosažení společného účelu jiným způsobem.

(2) Společníka nelze nutit, aby přispěl více, než se zavázal. Změní-li se však poměry tak, že společného účelu nelze bez zvýšení příspěvku dosáhnout, může ten, kdo není ochoten svůj příspěvek zvýšit, vystoupit ze společnosti, anebo z ní být vyloučen.

§ 2468

Ujedná-li se jen, co má být do společnosti celkem vloženo, přispěje každý ze společníků rovným dílem.

§ 2469

O dosažení společného účelu se všichni společníci přičiňují zpravidla stejnou měrou. Zařídil-li společník společnou záležitost v dobré víře, má právo na náhradu jako příkazník.

§ 2470

Společník vykonává činnost pro společnost osobně a není oprávněn členství ve společnosti zřídít jiné osobě, ani jí své členství postoupit.

§ 2471

Činy pro společnost škodlivé jsou společníku zakázány.

§ 2472

(1) Společník nesmí bez svolení ostatních společníků podniknout jednání k vlastnímu či cizímu prospěchu, které má vzhledem ke společnému účelu konkurenční povahu.

(2) Jedná-li společník proti zákazu v odstavci 1, musí strpět, aby ostatní společníci účinky jednání, které podnikl na vlastní účet, převzali na účet společný, neuplatní-li namísto toho právo na náhradu škody.

(3) Práva podle odstavce 2 zanikají, nebyla-li uplatněna do tří měsíců ode dne, kdy se společnost o jednání dozvěděla, nejpozději však rok ode dne, kdy k jednání došlo.

§ 2473

(1) Neurčí-li smlouva poměr, jakým se společníci podílejí na majetku nabytém za trvání společnosti, na zisku a na ztrátě společnosti, jsou jejich podíly stejné. Určí-li smlouva poměr, jakým se společník podílí buď jen na majetku, anebo jen na zisku nebo na ztrátě, platí stejný poměr i pro ostatní případy.

(2) Ujednání vylučující právo společníka na podíl na zisku nemá právní účinky. Ujednání vylučující povinnost společníka podílet se na ztrátě má právní účinky jen mezi společníky.

§ 2474

(1) Rozhodnutí o záležitostech společnosti se přijímají většinou hlasů; každý společník má jeden hlas. Ujednání nebo rozhodnutí společníků bránící některému společníkovi účastnit se rozhodování nemá právní účinky.

(2) Rozhodnutí, jímž se mění společenská smlouva, musí být přijato jednomyslně.

Oddíl 3 **Správa společnosti**

§ 2475

(1) Společníci si mohou rozdělit působnost při spravování společných záležitostí způsobem, jaký uznají za vhodný. Neučiní-li to, je každý společník vzhledem k těmto záležitostem příkazníkem ostatních společníků.

(2) Žádný společník nesmí o své vůli podstatně měnit stav nebo účel společného majetku bez zřetele k výhodnosti takové změny.

§ 2476

(1) Správou společných věcí mohou společníci pověřit někoho ze svého středu, anebo i třetí osobu.

(2) Byl-li správce jmenován ve společenské smlouvě, lze jej odvolat jen z vážného důvodu, jinak lze jeho pověření zrušit obdobně jako u příkazu.

§ 2477

Společník, který není oprávněn k správě, nesmí nakládat se společným majetkem. Učiní-li tak vůči třetí osobě, která je v dobré víře, nelze se proti ní dovolat neplatnosti právního jednání.

§ 2478

Je-li pověřeno více správců, aniž je blíže upravena jejich působnost, jedná každý z nich v záležitostech společnosti samostatně.

§ 2479

Správce vede řádně účty a vůbec přehled o majetkových poměrech společnosti; společníkům podává pravidelně vyúčtování majetku společnosti včetně příjmů a výdajů, jakož i zisku, anebo ztráty, nejméně jednou za kalendářní rok, nejpozději do dvou měsíců po jeho ukončení.

§ 2480

Společník, i když nevykonává správu, se může přesvědčit se o hospodářském stavu společnosti, přezkoumat účetní záznamy a jiné doklady, jakož i být informován o společných záležitostech, ale při uplatňování tohoto práva nesmí ani rušit provoz společnosti víc, než je nutné, ani bránit ostatním společníkům při uplatňování téhož práva. Ujednají-li si společníci něco jiného, nepřihlíží se k tomu.

Oddíl 4
Práva a povinnosti společníků k třetím osobám

§ 2481

Ze závazků vzešlých ze společné činnosti jsou společníci zavázáni vůči třetím osobám společně a nerozdílně.

§ 2482

(1) Při jednání s třetí osobou, jedná-li se o společnou záležitost, se každý společník považuje za příkazníka všech společníků. Opačná ujednání nelze namítnout vůči třetí osobě, která jedná v dobré víře.

(2) Jednal-li společník ve společné záležitosti s třetí osobou vlastním jménem, mohou ostatní společníci uplatňovat práva z toho vzniklá, třetí osoba je však zavázána jen vůči tomu, kdo s ní právně jednal. To neplatí, bylo-li třetí osobě známo, že společník jedná na účet společnosti.

§ 2483

(1) Předstírá-li někdo, že je společníkem, ač jím není, jsou skuteční společníci z jeho jednání vůči třetí osobě zavázáni společně a nerozdílně s ním, jestliže

- a) některý ze společníků dal k omylu třetí osoby podnět, nebo
- b) společníci mohli při vynaložení potřebné péče takový omyl předvídat, ale žádný z nich neučinil opatření, aby se uvedení třetí osoby v omyl zabránilo.

(2) Odstavec 1 se nepoužije, nebyla-li třetí osoba v dobré víře.

Oddíl 5
Zánik členství

§ 2484

Společník může ze společnosti vystoupit, a to i bylo-li trvání společnosti dohodnuto na dobu určitou; ne však v nevhodné době nebo k újmě ostatních společníků. Z vážných důvodů však může vystoupit kdykoli, a to i když byla dohodnuta výpovědní doba.

§ 2485

(1) Porušuje-li společník povinnosti ze smlouvy podstatným způsobem, může být ze společnosti vyloučen. Vyloučen může být rovněž,

- a) bylo-li o jeho majetku zahájeno insolvenční řízení na jeho návrh,
- b) přistoupil-li společník k návrhu na zahájení insolvenčního řízení, ve kterém se řeší jeho úpadek nebo hrozící úpadek, nebo
- c) bylo-li v insolvenčním řízení rozhodnuto o úpadku společníka.

(2) Zbavení společníka svéprávnosti je důvodem pro vyloučení společníka jen tehdy, je-li tento jeho stav na újmu společnosti.

§ 2486

(1) Společník jehož členství zaniklo, má právo, aby mu bylo vyúčtováno a vydáno vše, co mu ke dni zániku členství náleží. Podíl na majetku nabytém za trvání společnosti se mu vyplátí v penězích.

(2) Společník při zániku členství vyúčtuje a vyrovná ostatním společníkům vše, k čemu byl vůči společnosti zavázán.

§ 2487

Dědic společníka se nestává společníkem, má však práva stanovená v § 2486.

§ 2488

(1) Bylo-li ujednáno, že společenská smlouva platí i pro dědice, vstoupí dědic do společnosti namísto zůstavitele. Takovým ujednáním nelze vázat dědice dědiců.

(2) Není-li dědic s to vykonávat pro společnost činnost, k nimž se zůstavitel zavázal, smí se mu srazit přiměřená část podílu.

Oddíl 6

Zánik společnosti

§ 2489

Společnost zaniká, dohodnou-li se o tom společníci, splní-li se podmínky ujednané ve společenské smlouvě, uplyne-li doba, na kterou byla společnost ujednána, dosáhne-li se účelu, k němuž byla společnost zřízena, anebo stane-li se tento účel nemožným.

§ 2490

Zemře-li společník, aniž je ujednáno, že společenská smlouva platí i pro jeho dědice, zaniká společnost, měla-li dva společníky. Má-li společnost více společníků, má se za to, že ostatní společníci chtějí setrvat ve společnosti i nadále.

§ 2491

(1) Zanikne-li společnost, podá správce vyúčtování podle § 2479 nejpozději do dvou měsíců.

(2) Společníkům se vydá, co je jejich vlastnictvím a společný majetek se rozdělí podle ustanovení o vypořádání spoluvlastnictví.

Díl 15

Tichá společnost

§ 2492

(1) Smlouvou o tiché společnosti se tichý společník zavazuje k vkladu, kterým se bude podílet po celou dobu trvání tiché společnosti na výsledcích podnikání podnikatele, a podnikatel se zavazuje platit tichému společníkovi podíl na zisku.

(2) Tichá společnost může být ujednána i k účasti tichého společníka jen na provozu některého ze závodů podnikatele.

§ 2493

(1) Tichý společník předá podnikateli předmět vkladu bez zbytečného odkladu po vzniku tiché společnosti, nebo mu s ním umožní nakládat.

(2) Vkládá-li se nemovitá věc, nabývá k ní podnikatel na dobu trvání tiché společnosti užívací a požívací právo. Je-li předmětem vkladu něco jiného, má se za to, že podnikatel nabytí k předmětu vznikem tiché společnosti vlastnické právo.

§ 2494

(1) Tichý společník má právo nahlížet do obchodních dokladů a účetních záznamů podnikatele. K ujednání, které toto právo omezuje nebo vylučuje, se nepřihlíží, osvědčí-li tichý společník rozumný důvod domnívat se, že obchodní doklady a účetní záznamy nejsou vedeny správně nebo poctivě.

(2) Podnikatel vydá tichému společníkovi stejnopis účetní závěrky bez zbytečného odkladu po jejím vyhotovení a případném schválení, je-li vyžadováno; k opačnému ujednání se nepřihlíží.

§ 2495

(1) Nehledě k tiché společnosti je ze všech právních skutečností vzniklých z podnikání zavázán jen podnikatel.

(2) Je-li jméno tichého společníka obsaženo ve jménu, popřípadě v obchodní firmě podnikatele, ručí tichý společník za dluhy podnikatele.

(3) Prohlásí-li tichý společník osobě, s níž podnikatel jedná o uzavření smlouvy, že podnikají oba společně, ručí za dluhy podnikatele vyplývající z uzavřené smlouvy.

Podíl tichého společníka na zisku nebo ztrátě

§ 2496

(1) Tichý společník se podílí na zisku nebo na ztrátě podnikatele v ujednané výši, jinak ve výši určené vzhledem k výši jeho vkladu a zavedené praxi stran, popřípadě vzhledem k zvyklostem. K ujednání, podle něhož se tichý společník nepodílí na zisku nebo na ztrátě, se nepřihlíží.

(2) Výše podílu tichého společníka se určí z čistého zisku. Vytváří-li podnikatel fond, se kterým nesmí libovolně nakládat, odečte se z čistého zisku zákonný příděl do takového fondu.

§ 2497

Podíl na zisku vyplatí podnikatel do třiceti dnů po vyhotovení účetní závěrky a jejím případném schválení, je-li vyžadováno. Vklad tichého společníka se nezvyšuje o jeho podíl na zisku, který nevybere.

§ 2498

(1) Na ztrátě se tichý společník podílí stejně jako na zisku; k opačnému ujednání se nepřihlíží. O podíl tichého společníka na ztrátě se jeho vklad snižuje; tichý společník není povinen vklad o podíl na ztrátě doplnit.

(2) Byl-li tichému společníku podíl na zisku již vyplacen, není povinen jej při pozdější ztrátě vracet.

Zánik tiché společnosti

§ 2499

(1) Nebylo-li tichá společnost ujednána na určitou dobu, lze ji vypovědět nejpozději šest měsíců před koncem účetního období.

(2) Tichá společnost se zrušuje také

- a) dosáhne-li podíl tichého společníka na ztrátě výše jeho vkladu, ledaže doplní vklad nebo uhradí podíl na ztrátě,
- b) ukončí-li se podnikání, které se tichá společnost týká,
- c) bylo-li rozhodnuto o úpadku podnikatele nebo tichého společníka, zrušením konkursu po splnění rozvrhového usnesení, anebo zrušením konkursu proto, že majetek je zcela nepostačující.

§ 2500

Podnikatel vydá tichému společníkovi bez zbytečného odkladu po zániku tichého společnosti vklad upravený o podíl na výsledku svého podnikání podle stavu ke dni zániku tiché společnosti.

Díl 16

Smlouvy odvážné

Oddíl 1

Obecné ustanovení

§ 2501

Závisí-li podle ujednání stran prospěch, anebo nepospěch alespoň jedné ze smluvních stran na nejisté události, jedná se o smlouvu odvážnou.

§ 2502

Pro závazky z odvážných smluv se nepoužijí ustanovení o změně okolností (§ 1563 až 1565) a neúměrném zkrácení (§ 1594 až 1596).

Oddíl 2 **Pojištění**

Pododdíl 1 **Základní ustanovení**

§ 2503

(1) Pojistnou smlouvou se pojistitel zavazuje vůči pojistníkovi poskytnout jemu nebo třetí osobě pojistné plnění jako finanční službu, nastane-li nahodilá událost krytá pojištěním (pojistná událost), a pojistník se zavazuje zaplatit pojistiteli pojistné.

(2) Není-li pojištění ujednáno na pojistnou dobu kratší než jeden rok, vyžaduje smlouva písemnou formu. Přijal-li pojistník nabídku včasným zaplacením pojistného, považuje se písemná forma smlouvy za zachovanou..

§ 2504

(1) Neurčí-li se v nabídce, kdy má být přijata, vyžaduje se její přijetí do jednoho měsíce od doručení nabídky druhé straně; je-li však uzavření smlouvy podmíněno lékařskou prohlídkou, vyžaduje se přijetí nabídky do dvou měsíců. Nabídku pojistitele může pojistník přijmout i včasným zaplacením pojistného ve výši uvedené v nabídce.

(2) Považuje-li se odpověď na nabídku za nový návrh, platí, že byl odmítnut, nepřijme-li jej druhá strana do jednoho měsíce od doručení.

(3) Navrhuje-li strana změnu smlouvy, použijí se odstavce 1 a 2 obdobně.

§ 2505

Pojistitel sdělí před uzavřením smlouvy zájemci o pojištění údaje, jejichž rozsah a způsob předání stanoví zvláštní zákon.

Pojistný zájem

§ 2506

Neměl-li zájemce o pojištění oprávněnou potřebu ochrany před následky pojistné události (pojistný zájem) a věděl-li o tom pojistitel při uzavření smlouvy nebo musel-li to rozpoznat, je smlouva neplatná.

§ 2507

(1) Dozví-li se pojistitel za trvání pojištění, že pojistník neměl pojistný zájem při uzavření smlouvy, má právo od smlouvy odstoupit; odstoupení se však nedotýká práva pojistitele na pojistné až do konce pojistného období, ve kterém se o nedostatku pojistného zájmu dozvěděl nebo kdy jej musel rozpoznat.

(2) Dozví-li se pojistitel za trvání pojištění, že pojistník ztratil pojistný zájem, má právo vypovědět pojištění bez výpovědní doby; právo na pojistné pojistitel má až do konce pojistného období, ve kterém se o nedostatku pojistného zájmu dozvěděl nebo kdy jej musel rozpoznat.

§ 2508

Pojištění cizího pojistného nebezpečí

(1) Uzavře-li pojistník ve vlastní prospěch smlouvu vztahující se na možnou příčinu vzniku pojistné události (pojistné nebezpečí) u třetí osoby, může uplatnit právo na pojistné plnění, prokáže-li, že třetí osobu s obsahem smlouvy seznámil a že ta, vědoma si toho, že se vzdává práva na pojistné plnění, souhlasí, aby pojistník pojistné plnění přijal. Má-li být pojištěným potomek pojistníka, který není plně svéprávný, nevyžaduje se zvláštní souhlas, je-li pojistník sám zákonným zástupcem pojištěného a nejedná-li se o pojištění majetku.

(2) Vyžaduje-li se souhlas pojištěného, nenastane u pojistitele prodlení s pojistným plněním, dokud neuplyne patnáct dnů ode dne, kdy mu byl souhlas pojištěného prokázán. Neprokáže-li pojistník souhlas pojištěného v ujednané době, jinak do tří měsíců od uzavření smlouvy, pojištění se ruší. Nastane-li v této době pojistná událost, aniž byl souhlas udělen a bylo-li zapláceno pojistné, nabývá právo na pojistné plnění pojištění.

(3) Postoupí-li pojistník smlouvu bez souhlasu pojištěného, k postoupení smlouvy se nepřihlíží. To neplatí, je-li postupníkem osoba, u níž se souhlas k pojištění pojistného nebezpečí pojištěného nevyžaduje.

(4) Pokud pojistník zemře, nebo zanikne bez právního nástupce, vstupuje do pojištění dnem pojistníkovy smrti nebo dnem jeho zániku osoba, která má na pojistné plnění právo; není-li jinak určena, vstupuje do pojištění pojištěný. Není-li ujednána delší doba, nenastanou účinky prodlení vůči těmto osobám dříve než uplynutím patnácti dnů ode dne, kdy se o svém vstupu do pojištění dozvěděly.

§ 2509

Je-li smlouva uzavřena ve prospěch třetí osoby, může s ní tato osoba projevit souhlas i dodatečně při uplatnění práva na pojistné plnění.

§ 2510

K ujednání o zkrácení nebo prodloužení promlčecí lhůty se nepřihlíží.

§ 2511

(1) Není-li ujednána doba vzniku pojištění, vzniká pojištění prvním dnem po uzavření smlouvy.

(2) Bylo-li ujednáno, že se pojištění vztahuje i na dobu před uzavřením smlouvy, není pojistitel povinen poskytnout pojistné plnění, pokud pojistník v době nabídky věděl nebo musel vědět, že pojistná událost již nastala, a pojistitel nemá právo na pojistné, pokud v době nabídky věděl nebo musel vědět, že pojistná událost nastat nemůže.

§ 2512

Právní jednání týkající se pojištění vyžaduje písemnou formu, ledaže strany v pojistné smlouvě ujednají, že této formy není zapotřebí. Pro oznámení a žádosti se vyžaduje písemná forma, jen bylo-li to ujednáno.

Pojistné podmínky

(1) Pojistné podmínky vymezí zpravidla podrobnosti o vzniku, trvání a zániku pojištění, pojistnou událost, výluky z pojištění a způsob určení rozsahu pojistného plnění a jeho splatnost.

(2) Mají-li být pojistné podmínky určeny odkazem na obchodní podmínky pojistitele, seznámí s nimi pojistitel pojistníka ještě před uzavřením smlouvy; to neplatí, uzavírá-li se smlouva formou obchodu na dálku.

Pojistka

(1) Pojistitel vydá pojistníkovi potvrzení o uzavření smlouvy (pojistka).

(2) Při ztrátě, poškození nebo zničení pojistky vydá pojistitel na žádost a náklady pojistníka druhopis pojistky. Zakládá-li smlouva povinnost předložit pojistku k uplatnění práva na pojistné, může pojistitel požadovat, aby se původní pojistka před vydáním druhopisu umožila.

(1) Nebyla-li smlouva uzavřena v písemné formě, anebo neobsahuje-li smlouva uzavřená v písemné formě všechny dále uvedené údaje, uvede pojistitel v pojistce alespoň

- a) číslo pojistné smlouvy,
- b) určení pojistitele a pojistníka,
- c) určení oprávněné osoby, které případně vznikne právo na pojistné plnění, anebo způsobu, jakým bude určena,
- d) pojistnou událost a pojistné nebezpečí,
- e) výši pojistného, jeho splatnost a údaj, zda se jedná o pojištění běžné či jednorázové,
- f) pojistnou dobu,
- g) jedná-li se o pojištění škodové nebo obnosové,
- h) dobu, na niž byla smlouva uzavřena,
- i) případně ujednané odchylky od obchodních podmínek, a
- j) bylo-li při pojištění osob ujednáno, že se oprávněná osoba bude podílet na výnosech pojistitele, pak i způsob určení výše podílu.

(2) Obsahuje-li smlouva uzavřená v písemné formě údaje uvedené v odstavci 1, uvede pojistitel v pojistce alespoň

- a) číslo pojistné smlouvy,
- b) určení pojistitele a pojistníka,
- c) určení oprávněné osoby, které případně vznikne právo na pojistné plnění, anebo způsobu, jakým bude určena,
- d) pojistnou událost a možné příčiny jejího vzniku,
- e) pojistnou dobu a
- f) odkaz na obchodní podmínky.

(3) Při určení osob podle odstavce 1 nebo 2 se uvede jejich jméno, identifikující číslo a adresa bydliště nebo sídla. Totéž platí, má-li být určen pojištěný.

Povinné pojištění

§ 2516

(1) Ukládá-li zvláštní zákon určité osobě povinnost uzavřít pojistnou smlouvu, lze se ve smlouvě odchýlit od ustanovení tohoto oddílu, jen připouští-li to zákon a nedojde-li tím ke snížení rozsahu pojištění stanoveného zvláštním zákonem.

(2) Stanoví-li tak zvláštní zákon, vzniká pojistiteli povinnost uzavřít pojistnou smlouvu tak, aby mu povinnost poskytnout pojistné plnění vznikla i tehdy, byla-li škoda způsobena úmyslným jednáním pojistníka, pojištěného nebo jiné osoby. Z takto uzavřené smlouvy nemůže pojistitel odmítnout poskytnutí pojistného plnění z důvodů uvedených v tomto dílu, pojištěný však pojistiteli nahradí plnění, jehož poskytnutí pojistitel nemohl takto odmítnout, ačkoli by tak jinak mohl učinit podle ustanovení tohoto dílu nebo podle pojistných podmínek.

(3) Pojistiteli vzniká právo odstoupit od smlouvy nebo vypovědět pojištění, jen připouští-li to zvláštní zákon. To nebrání ujednáním zakládajícím pojistiteli jiné právo k postihu pojistníka nebo pojištěného pro případ porušení jejich povinnosti.

§ 2517

(1) Stanoví-li právní předpis jiného členského státu Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor (dále jen „členský stát“) než je stát sídla pojistitele povinné pojištění, je tato povinnost splněna, je-li smlouva uzavřena v souladu s právními předpisy členského státu, které se týkají tohoto pojištění.

(2) Je-li v členském státě, který ukládá povinnost uzavřít pojistnou smlouvu, uložena pojistiteli povinnost oznámit oprávněným orgánům jakýkoliv zánik soukromého pojištění, pak tento zánik může být vůči poškozeným třetím osobám pojistiteli namítán pouze za podmínek stanovených právními předpisy tohoto státu.

Pojistné

§ 2518

(1) Pojistitel má právo na pojistné za pojistnou dobu.

(2) Zaniklo-li pojištění v důsledku pojistné události, náleží pojistiteli pojistné do konce pojistného období, v němž pojistná událost nastala; jednorázové pojistné náleží v takovém případě pojistiteli za celou dobu, na kterou bylo pojištění ujednáno.

§ 2519

(1) Není-li ujednána doba vzniku práva pojistitele na pojistné, vzniká takové právo pojistiteli dnem uzavření smlouvy.

(2) Běžné pojistné je splatné prvního dne pojistného období. Jednorázové pojistné je splatné dnem počátku pojištění.

(3) Požádá-li o to pojistník, sdělí mu pojistitel zásady pro stanovení výše pojistného.

§ 2520

(1) Nejsou-li ve smlouvě ujednány podmínky, při jejichž splnění má pojistitel právo upravit nově výši běžného pojistného na další pojistné období a v jakém rozsahu, nelze bez dohody s pojistníkem výši pojistného měnit.

(2) Vyhradí-li si pojistitel právo měnit výši pojistného z jiného důvodu než je změna podmínek rozhodných pro stanovení výše pojistného nebo vyhradí-li si pojistitel u pojištění osob právo měnit výši pojistného v závislosti na věku nebo zdravotním stavu, nepřihlíží se k tomu.

§ 2521

(1) Upraví-li pojistitel výši pojistného, sdělí ji pojistníkovi nejpozději dva měsíce před splatností pojistného za pojistné období, ve kterém se má výše pojistného změnit.

(2) Nesouhlasí-li pojistník se změnou, může nesouhlas projevit do jednoho měsíce ode dne, kdy se o ní dozvěděl; v tom případě pojištění zanikne uplynutím pojistného období, na které bylo pojistné zapláceno. Neupozornil-li však pojistitel na tento následek pojistníka ve sdělení podle odstavce 1, trvá pojištění nadále a výše pojistného se při nesouhlasu pojistníka nezmění.

§ 2522

Pojistitel má právo snížit pojistné plnění o splatné pohledávky pojistného nebo jiné pohledávky z pojištění. To neplatí, jedná-li se o povinnost poskytnout pojistné plnění z povinného pojištění; k opačným ujednáním se nepřihlíží.

§ 2523

Povinnost k pravdivým sdělením

(1) Dotáže-li se pojistitel při jednání o uzavření smlouvy nebo o její změně pojistníka v písemné formě na skutečnosti, které mohou mít hospodářský význam pro rozhodnutí pojistitele, jak ohodnotí pojistné riziko, zda je pojistí a za jakých podmínek, zodpoví pojistník tyto dotazy pravdivě a úplně. Stejnou povinnost má pojistitel vůči pojistníkovi.

(2) Povinnost pojistníka se považuje za řádně splněnou, nezatajil-li nic podstatného a je-li skutečnost, na niž je tázán, v podstatném souladu s jeho tvrzením.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 o povinnosti pojistníka platí obdobně i pro pojištěného.

Změna pojistného rizika

§ 2524

Došlo-li k jakékoliv změně, která zvyšuje pojistné riziko výslovně uvedené ve smlouvě nebo v pojistce, která vyplývá z události, již má pojistník pod kontrolou, a která může hospodářsky ovlivnit, jaké pojistné pojistitel vyměří, jak pojistné riziko ohodnotí a zda se rozhodne pojistné riziko nadále krýt, má pojistník povinnost oznámit takovou změnu bez zbytečného odkladu pojistiteli. Je-li pojištěno cizí pojistné nebezpečí, má tuto povinnost pojištěný.

§ 2525

(1) Prokáže-li pojistitel, že by uzavřel smlouvu za jiných podmínek, existovalo-li by pojistné riziko ve zvýšeném rozsahu již při uzavírání smlouvy, má právo navrhnout novou sazbu pojistného. Neučiní-li tak do jednoho měsíce ode dne, kdy mu změna byla oznámena, jeho právo zaniká.

(2) Není-li návrh přijat nebo nově určené pojistné zapláceno v ujednané době, jinak do jednoho měsíce od doručení návrhu, má pojistitel právo pojištění vypovědět bez výpovědní doby. Nevypoví-li pojistitel pojištění do dvou měsíců ode dne, kdy obdržel nesouhlas s návrhem, nebo kdy marně uplynula lhůta podle odstavce 1, jeho právo na výpověď zaniká.

§ 2526

Prokáže-li pojistitel, že by vzhledem k pojistným podmínkám platným v době uzavření smlouvy smlouvu neuzavřel, existovalo-li by pojistné riziko ve zvýšeném rozsahu již při uzavírání smlouvy, má právo pojištění vypovědět bez výpovědní doby. Nevypoví-li pojistitel pojištění do jednoho měsíce ode dne, kdy mu změna byla oznámena, jeho právo na výpověď zaniká.

§ 2527

(1) Poruší-li pojistník nebo pojištěný povinnost oznámit zvýšení pojistného rizika, má pojistitel právo pojištění vypovědět bez výpovědní doby. Vypoví-li pojistitel pojištění, náleží mu pojistné až do konce pojistného období, v němž pojištění zaniklo; jednorázové pojištění náleží pojistiteli v tomto případě celé. Nevypoví-li pojistitel pojištění do dvou měsíců ode dne, kdy se o zvýšení pojistného rizika dozvěděl, jeho právo na výpověď zaniká.

(2) Poruší-li pojistník nebo pojištěný povinnost oznámit zvýšení pojistného rizika a nastala-li po této změně pojistná událost, má pojistitel právo snížit pojistné plnění úměrně k tomu, jaký je poměr pojistného, které obdržel, k pojistnému, které by měl obdržet, kdyby se byl o zvýšení pojistného z oznámení včas dozvěděl.

§ 2528

Sníží-li se podstatně pojistné riziko v pojistné době, vzniká pojistiteli povinnost snížit pojistné úměrně k snížení pojistného rizika s účinností ode dne, kdy se o tomto snížení dozvěděl.

§ 2529

(1) Ustanovení o zvýšení pojistného rizika se nepoužijí, nastala-li změna v zájmu pojistitele, v důsledku skutečnosti, za niž je pojistitel odpovědný, nebo v důsledku jednání z příkazu lidskosti.

(2) Pro pojištění osob pro případ nemoci se ustanovení o změně pojistného rizika nepoužijí. Pro pojištění osob pro jiné případy se ustanovení o změně pojistného rizika nepoužijí, mění-li se pojistné riziko v průběhu doby trvání pojištění; nebyla-li tato změna promítnuta ve výpočtu pojistného, vzniká oznamovací povinnost vůči pojistiteli, pokud na ni byl pojistník nebo pojištěný upozorněn.

Pojistná událost

§ 2530

(1) Nastane-li událost, se kterou ten, kdo se pokládá za oprávněnou osobu, spojuje požadavek na pojistné plnění, oznámí to pojistiteli bez zbytečného odkladu, podá mu pravdivé vysvětlení o vzniku a rozsahu následků takové události, o právech třetích osob a o jakémkoliv vícenásobném pojištění, rovněž předloží pojistiteli potřebné doklady a postupuje způsobem ujednaným ve smlouvě. Není-li současně pojistníkem nebo pojištěným, mají tyto povinnosti i pojistník a pojištěný.

(2) Stejně oznámení může učinit jakákoliv osoba, která má na pojistném plnění právní zájem.

§ 2531

(1) Pojistitel zahájí bez zbytečného odkladu po oznámení podle § 2530 šetření nutné ke zjištění existence a rozsahu jeho povinnosti plnit. Šetření je skončeno sdělením jeho výsledků osobě, která uplatnila právo na pojistné plnění.

(2) Obsahuje-li oznámení vědomě nepravdivé nebo hrubě zkreslené podstatné údaje týkající se rozsahu oznámené události, anebo zamlčí-li se v něm vědomě údaje týkající se této události, má pojistitel právo na náhradu nákladů účelně vynaložených na šetření skutečností, o nichž mu byly tyto údaje sděleny nebo zamlčeny. Má se za to, že pojistitel vynaložil náklady v prokázané výši účelně.

(3) Vyvolá-li pojistník, pojištěný nebo jiná osoba, která uplatňuje na pojistné plnění právo, náklady šetření nebo jejich zvýšení porušením povinnosti, má pojistitel vůči němu právo na přiměřenou náhradu.

§ 2532

(1) Pojistné plnění je splatné v ujednané době, jinak do patnácti dnů po skončení šetření.

(2) Nelze-li ukončit šetření nutná k zjištění pojistné události, rozsahu pojistného plnění nebo k zjištění osoby oprávněné přijmout pojistné plnění do tří měsíců od oznámení, případně v delší lhůtě stranami dodatečně ujednané, pojistitel oznamovateli sdělí, proč šetření nelze ukončit. Pojistitel poskytne osobě, které uplatňuje právo na pojistné plnění, na její žádost na pojistné plnění přiměřenou zálohu; to neplatí, je-li rozumný důvod poskytnutí zálohy odepřít.

(3) Porušil-li pojistitel povinnost podle odstavce 2 z příčin na své straně, je v prodlení; k opačnému ujednání se nepřihlíží.

§ 2533

Způsobila-li úmyslně pojistnou událost buď osoba, která uplatňuje právo na pojistné plnění, anebo z jejího podnětu osoba třetí, vzniká právo na pojistné plnění, jen bylo-li to výslovně ujednáno, anebo stanoví-li tak zákon.

§ 2534

Následky porušení povinností

(1) Bylo-li v důsledku porušení povinnosti pojistníka nebo pojištěného při jednání o uzavření smlouvy nebo o její změně ujednáno nižší pojistné, má pojistitel právo pojistné plnění snížit o takovou část, jaký je poměr pojistného, které obdržel, k pojistnému, které měl obdržet.

(2) Mělo-li porušení povinnosti pojistníka, pojištěného nebo jiné osoby, která má na pojistné plnění právo, podstatný vliv na vznik pojistné události, její průběh, na zvětšení rozsahu jejích následků nebo na zjištění či určení výše pojistného plnění, má pojistitel právo snížit pojistné plnění úměrně k tomu, jaký vliv mělo toto porušení na rozsah pojistitelovy povinnosti plnit.

§ 2535

Přerušení pojištění

(1) Přeruší-li se pojištění během pojistné doby, netrvá za přerušení povinnost platit pojistné a nevzniká právo na plnění z událostí, které v době přerušení nastaly a byly by jinak pojistnými událostmi. Doba přerušení pojištění se započítává do pojistné doby.

(2) Pojištění se přeruší, nebylo-li pojistné zaplaceno; doba přerušení počne uplynutím dvou měsíců ode dne splatnosti pojistného až do jeho zaplacení.

(3) Existují-li zákonné důvody trvání povinného pojištění, nelze povinné pojištění přerušit. Životní pojištění lze přerušit, jen bylo-li to ujednáno.

Zánik pojištění

§ 2536

K platnosti dohody o zániku pojištění se vyžaduje, aby v ní strany ujednaly, jak se vyrovnají. Není-li ujednán okamžik zániku pojištění, platí, že pojištění zaniklo dnem, kdy dohoda nabyla účinnosti.

§ 2537

(1) Pojištění zaniká uplynutím pojistné doby.

(2) Bylo-li pojištění ujednáno na dobu určitou, lze ujednat, že uplynutím této doby pojištění nezanikne, pokud pojistitel nebo pojistník nejméně šest týdnů před uplynutím pojistné doby druhé straně nesdělí, že nemá zájem na dalším trvání pojištění. Nezanikne-li pojištění a nejsou-li ujednány podmínky a doba prodloužení, prodlužuje se pojištění za týchž podmínek o tutéž dobu, na kterou bylo ujednáno.

§ 2538

Upomene-li pojistitel pojistníka o zaplacení pojistného a poučí-li ho v upomínce, že pojištění zanikne, nebude-li pojistné zaplaceno ani v dodatečné lhůtě, která musí být

stanovena nejméně v trvání jednoho měsíce od doručení upomínky, zanikne pojištění marným uplynutím této lhůty.

§ 2539

(1) Vypoví-li pojistitel nebo pojistník pojištění, zanikne pojištění uplynutím výpovědní doby.

(2) Pojištění lze vypovědět do dvou měsíců ode dne uzavření pojistné smlouvy. Výpovědní doba je osmidenní.

(3) Pojištění lze vypovědět do tří měsíců ode dne doručení oznámení vzniku pojistné události. Výpovědní doba je měsíční.

(4) Pojistník může pojištění vypovědět do jednoho měsíce, ode dne

- a) kdy mu bylo doručeno oznámení o převodu pojistného kmene nebo jeho části podle zvláštního právního předpisu, nebo
- b) kdy bylo zveřejněno oznámení o odnětí povolení k provozování pojišťovací činnosti pojistitele.

Výpovědní doba je osmidenní.

§ 2540

Je-li pojištění ujednáno s běžným pojistným, zaniká pojištění na základě výpovědi pojistitele nebo pojistníka ke konci pojistného období; je-li však výpověď doručena druhé straně později než šest týdnů před uplynutím pojistného období, je neplatná.

§ 2541

(1) Porušil-li pojistník nebo pojištěný úmyslně nebo z nedbalosti povinnost podle § 2523, má pojistitel právo od smlouvy odstoupit, prokáže-li, že by po pravdivém a úplném zodpovězení dotazů pojistnou smlouvu neuzavřel. Pojistník má právo odstoupit od smlouvy, porušil-li pojistitel povinnost podle § 2523. Právo odstoupit od smlouvy zaniká, nevyužije-li je strana do dvou měsíců ode dne, kdy zjistila nebo musela zjistit porušení povinnosti podle § 2523.

(2) Odstoupí-li strana od smlouvy, nahradí pojistitel do jednoho měsíce pojistníkovi zaplacené pojistné snížené o to, co již případně z pojištění plnil; odstoupil-li od smlouvy pojistitel, má právo započíst si i náklady spojené se vznikem a správou pojištění. Získal-li již pojistník, pojištěný nebo jiná osoba pojistné plnění, nahradí v téže lhůtě pojistiteli to, co ze zaplaceného pojistného plnění přesahuje zaplacené pojistné.

§ 2542

Zánikem pojistného nebezpečí, zánikem pojištěné věci, dnem smrti pojištěné osoby nebo dnem zániku pojištěné právnické osoby bez právního nástupce pojištění zaniká.

Pododdíl 2
Škodové pojištění

§ 2543

Rozsah

Při škodovém pojištění poskytne pojistitel pojistné plnění, které v ujednaném rozsahu vyrovnává úbytek majetku vzniklý v důsledku pojistné události.

§ 2544

Změna vlastnictví pojištěného majetku

(1) Bylo-li ve smlouvě výslovně ujednáno, že pojištění, které se vztahuje k majetku, nezaniká změnou vlastnictví nebo spoluvlastnictví tohoto majetku, má pojistitel právo požadovat, aby bylo ujednáno, za jakých podmínek bude pojištění dále trvat a jakým způsobem přejdou práva a povinnosti z pojištění.

(2) Nebylo-li ve smlouvě výslovně ujednáno, že pojištění změnou vlastnictví nebo spoluvlastnictví tohoto majetku nezaniká, zanikne pojištění, nastane-li taková změna.

Hranice pojistného plnění

§ 2545

Byla-li ujednána hranice pojistného plnění, má se za to, že se vztahuje na jednu pojistnou událost.

§ 2546

(1) Ujedná-li se, že se pojistné plnění omezí horní hranicí, určí se tato hranice pojistnou částkou nebo hranicí pojistného plnění.

(2) Lze-li při pojištění majetku určit jeho pojistnou hodnotu při uzavření smlouvy, určí se na návrh pojistníka horní hranice pojistného plnění pojistnou částkou ve výši odpovídající pojistné hodnotě pojištěného majetku v době uzavření smlouvy. Pojistitel má právo přezkoumat při uzavření smlouvy hodnotu pojištěného majetku.

(3) Nelze-li při pojištění majetku určit jeho pojistnou hodnotu při uzavření smlouvy, určí se na návrh pojistníka horní hranice pojistného plnění limitem pojistného plnění. Tento limit se ujedná i v případě, že se pojištění vztahuje jen na část hodnoty pojištěného majetku podle odstavce 2 (zlomkové pojištění). Odpovídá-li tomu pojistný zájem, lze takto určit horní hranici pojistného plnění i při pojištění podle odstavce 2.

§ 2547

Ujedná-li se ve smlouvě výslovně, že osobě, které vzniká právo na pojistné plnění, půjde k tíži škoda, jejíž výše nepřesáhne ujednanou hranici, nebo že této osobě půjde určitá část škody k tíži, není pojistitel povinen poskytnout pojistné plnění v rozsahu spoluúčasti.

Množné pojištění

Vztahuje-li se více pojištění na totéž pojistné nebezpečí pojištěné pro stejné období, vzniká množné pojištění. Množné pojištění může vzniknout jako

- a) soupojištění, byla-li uzavřena smlouva mezi pojistníkem a více pojistiteli zastoupenými vedoucím pojistitelem a zavázal-li se pojistník platit jediné pojistné,
- b) souběžné pojištění, nepřesahuje-li souhrn pojistných částek pojistnou hodnotu pojištěného majetku nebo nepřesáhne-li souhrn limitů pojistného plnění skutečnou výši vzniklé škody, nebo
- c) vícenásobné pojištění, přesahuje-li souhrn pojistných částek pojistnou hodnotu pojištěného majetku nebo přesáhne-li souhrn limitů pojistného plnění skutečnou výši vzniklé škody.

Soupojištění

Je-li ujednáno soupojištění, pak vedoucí pojistitel určený ve smlouvě stanoví pojistné podmínky a výši pojistného, spravuje soupojištění, přejímá oznámení o pojistné události a vede šetření nezbytná ke zjištění rozsahu povinnosti pojistitelů poskytnout pojistné plnění; v tomto rozsahu jedná jménem ostatních pojistitelů. Není-li ujednán způsob příjmů pojistného, přijímá vedoucí pojistitel i pojistné.

V rámci soupojištění lze smlouvu uzavřít i mezi pojistníkem a více pojistiteli, kteří si ujednali společný postup při pojištění určitých pojistných nebezpečí, a to jménem a na účet všech pojistitelů, a určili vedoucího pojistitele, popřípadě pověřili plněním jeho povinností společný orgán vytvořený k tomuto účelu, anebo pojišťovacího zprostředkovatele kvalifikovaného podle zvláštního zákona pro vyšší stupeň odborné způsobilosti.

Právo na pojistné plnění se uplatňuje vůči vedoucímu pojistiteli. Pojistitelé se mezi sebou vzájemně vypořádají podle svých podílů; nebyly-li podíly ujednány, platí, že jsou stejné.

Při likvidaci pojistitele se jeho povinnosti z pojištění vyplývající ze soupojištění splní stejně jako povinnosti vyplývající z jiných pojištění ujednaných tímto pojistitelem.

Nepřihlíží se k ujednáním, která se odchylují od odstavců 1 až 4, a to ani v případě, kdy se některý z pojistitelů účastní soupojištění prostřednictvím obchodní sítě založené v místě sídla pojistitele nebo prostřednictvím jeho pobočky, které se nacházejí na území jiného členského státu než je stát sídla pojistitele, nebo nachází-li se pojistné riziko v některém z těchto států nebo v České republice. To neplatí při pojištění velkých rizik podle zvláštního právního předpisu upravujícího pojišťovnictví.

Vícenásobné pojištění

(1) Vznikne-li vícenásobné pojištění, oznámí to pojistník bez zbytečného odkladu každému pojistiteli a v oznámení uvede ostatní pojistitele a pojistné částky nebo limity pojistného plnění ujednané v ostatních smlouvách.

(2) Každý z pojistitelů poskytne pojistné plnění v poměru částky, kterou by byl povinen plnit podle smlouvy, jíž je vázán, k částce, kterou by byli povinni plnit úhrnem všichni pojistitelé. Dozví-li se pojistitel o vícenásobném pojištění až po výplatě pojistného plnění, má vůči oprávněné osobě právo na vrácení toho, co poskytl navíc.

§ 2551

Zachraňovací náklady

(1) Vynaložil-li pojistník účelně náklady při odvracení bezprostředně hrozící pojistné události, na zmírnění následků již nastalé pojistné události nebo proto, že plnil povinnost odklidit poškozený pojištěný majetek nebo jeho zbytky, má proti pojistiteli právo na jejich náhradu, jakož i na náhradu škody, kterou v souvislosti s touto činností utrpěl.

(2) Nepřihlíží se k ujednání, kterým si pojistitel ve vztahu k náhradám podle odstavce 1 vyhradil právo

- a) snížit o ně pojistnou částku nebo hranici pojistného plnění,
- b) omezit je na méně než 30% pojistné částky nebo limitu pojistného plnění, jde-li o záchranu života nebo zdraví osob, nebo
- c) omezit je, vynaložil-li pojistník zachraňovací náklady se souhlasem pojistitele, ač k nim nebyl jinak povinen.

(3) Vynaložil-li zachraňovací náklady pojištěný nebo jiná osoba nad rámec povinností stanovených zvláštním právním předpisem, má proti pojistiteli stejné právo na náhradu jako pojistník.

§ 2552

Přechod práva na pojistitele

(1) Vzniklo-li v souvislosti s hrozící nebo nastalou pojistnou událostí osobě, která má právo na pojistné plnění, pojištěnému nebo osobě, která vynaložila zachraňovací náklady, proti jinému právo na náhradu škody nebo jiné obdobné právo, přechází pohledávka včetně příslušenství, zajištění a dalších práv s ní spojených okamžikem výplaty plnění z pojištění na pojistitele, a to až do výše plnění, které pojistitel oprávněné osobě vyplatil. To neplatí, vzniklo-li této osobě takové právo vůči tomu, kdo s ní žije ve společné domácnosti nebo je na ni odkázán výživou, ledaže způsobil pojistnou událost úmyslně.

(2) Osoba, jejíž právo na pojistitele přešlo, vydá pojistiteli potřebné doklady a sdělí mu vše, co je k uplatnění pohledávky zapotřebí. Zmaří-li přechod práva na pojistitele, má pojistitel právo snížit plnění z pojištění o částku, kterou by jinak mohl získat. Poskytl-li již pojistitel plnění, má právo na náhradu až do výše této částky.

Pododdíl 3

Obnosové pojištění

§ 2553

Obnosové pojištění zavazuje pojistitele poskytnout v případě pojistné události jednorázové či opakované pojistné plnění v ujednaném rozsahu. Základem pro určení výše

pojistného a pro výpočet pojistného plnění je částka určená na návrh pojistníka, kterou má pojistitel v případě vzniku pojistné události vyplatit, anebo výše a četnost vyplácení důchodu.

§ 2554

Právem na plnění z obnosového pojištění není dotčeno právo na náhradu škody nebo jiné právo proti tomu, kdo je povinen škodu nahradit.

§ 2555

Kdy z obnosového pojištění vzniká právo na zkrácení pojistné doby, na odkupné a na obnovení pojištění po snížení pojistné částky, po snížení ročního důchodu nebo po zkrácení pojistné doby, se ujedná ve smlouvě, nezakládá-li takové právo zákon přímo.

Pododdíl 4

Obecná ustanovení o pojištění osob

§ 2556

(1) V pojištění osob lze pojistit člověka pro případ smrti, dožití se určitého věku nebo dne určeného ve smlouvě jako konec pojištění pro případ nemoci, úrazu nebo jiné skutečnosti související se zdravím nebo změnou osobního postavení pojištěné osoby.

(2) Pojištění osob zakládá osobě určené ve smlouvě právo na výplatu ujednané částky či důchodu nebo právo na pojistné plnění ve výši určené podle pojistných podmínek, nastane-li pojistná událost podle odstavce 1.

§ 2557

Bylo-li ujednáno pojištění pro případ pracovní neschopnosti a neuvádí-li smlouva ani pojistka jasný údaj o povaze a rozsahu neschopnosti, na niž se pojištění vztahuje, považuje se za ujednané pojištění neschopnosti pojištěného vykonávat jeho obvyklé povolání.

§ 2558

(1) Uzavírá-li pojistník smlouvu ve prospěch obmyšleného, vyžaduje se k uzavření smlouvy i souhlas pojištěného. Má-li být pojištěným potomek pojistníka, který není plně svéprávný, nevyžaduje se zvláštní souhlas, je-li pojistník sám zákonným zástupcem pojištěného.

(2) Vyžaduje-li se podle odstavce 1 souhlas pojištěného, popřípadě jeho zákonného zástupce, nabývá smlouva účinnosti dnem, kdy pojistník souhlas pojistiteli prokáže; nestane-li se tak v ujednané době, jinak do tří měsíců od uzavření smlouvy, smlouva se ruší. Nastane-li v této době pojistná událost, aniž byl souhlas udělen, nabývá právo na pojistné plnění pojištěný.

(3) Souhlas podle odstavce 1 se vyžaduje i pro změnu obmyšleného, změnu podílů na pojistném plnění, bylo-li určeno více obmyšlených, a k vyplacení odkupného; není-li souhlas udělen, k těmto skutečnostem se nepřihlíží.

§ 2559

Skupinové pojištění

(1) Vztahuje-li se pojištění na členy určité skupiny, popřípadě i na jejich rodiny a osoby na nich závislé, nemusí smlouva obsahovat jména pojištěných, lze-li pojištěné bez pochybností určit alespoň v době pojistné události.

(2) Souhlas pojištěných podle § 2558 se nevyžaduje, osvědčí-li pojistník, že má na životě a zdraví členů skupiny mravní nebo majetkový zájem. Totéž obdobně platí, postoupí-li pojistník smlouvu.

(3) Porušení povinnosti pravdivě a úplně zodpovědět dotazy pojistitele zasahuje při skupinovém pojištění jen pojištění těch osob, kterých se porušení této povinnosti týká.

§ 2560

(1) Jsou-li pro to důvody související s určením výše pojistného rizika, výše pojistného nebo se šetřením pojistné události, může pojistitel požadovat údaje o zdravotním stavu a zjištění zdravotního stavu nebo příčiny smrti pojištěného, pokud k tomu byl pojistiteli dán souhlas pojištěného. Zjišťování se provádí i na základě zpráv a zdravotnické dokumentace vyžádaných zdravotnickým zařízením, které pojistitel pověřil, od ošetřujících lékařů, a v případě potřeby i prohlídkou nebo vyšetřením provedeným zdravotnickým zařízením.

(2) Bylo-li ujednáno, že pojistník je zproštěn povinnosti platit pojistné, může pojistitel požadovat údaje o jeho zdravotním stavu a na základě souhlasu pojistníka přezkoumávat jeho zdravotní stav způsobem podle odstavce 1.

§ 2561

(1) Je-li pojistnou událostí smrt pojištěného, může pojistník určit, kdo je obmyšlený, jménem nebo jeho vztahem k pojištěnému. Až do vzniku pojistné události může pojistník obmyšleného měnit; změna je účinná dnem doručení sdělení pojistiteli.

(2) Určil-li pojistník obmyšleného v pořízení pro případ smrti nebo změnil-li obmyšleného v takovém pořízení a je-li pořízení pro případ smrti neplatné pro vadu formy, nepůsobí to samo o sobě neplatnost určení nebo změny obmyšleného.

§ 2562

(1) Určil-li pojistník jako obmyšleného svého manžela a bylo-li ujednáno, že určení je neodvolatelné, zanikají jeho účinky rozvodem manželství, nebo prohlášením manželství za neplatné. Totéž platí o zapsaném partnerství, bylo-li zrušeno dohodou, rozhodnutím soudu, anebo bylo-li prohlášeno za neplatné.

(2) Určil-li pojistník jako obmyšleného svého předka nebo potomka a bylo-li ujednáno, že určení je neodvolatelné, zanikají jeho účinky osvojením obmyšleného nebo pojistníka. Totéž platí byl-li neodvolatelně určen obmyšleným pojistníkův osvojenec nebo osvojitel a bylo-li osvojení zrušeno.

§ 2563

(1) Nebyl-li v době pojistné události obmyšlený určen, nebo nenabyl-li obmyšlený práva na pojistné plnění, nabývá tohoto práva manžel pojištěného, a není-li ho, děti pojištěného.

(2) Není-li osoba uvedená v odstavci 1, nabývají práva na pojistné plnění rodiče pojištěného, a není-li jich, nabývají tohoto práva dědici pojištěného. Ustanovení o ochraně oprávněného dědice tím nejsou dotčena.

(3) Vznikne-li právo na pojistné plnění více osobám, má se za to, že jejich podíly jsou stejné.

§ 2564

(1) Obmyšlený nabývá právo na pojistné plnění v ujednané době, jinak až vznikem pojistné události. Dokud obmyšlený tohoto práva nenabude, může pojistník volně nakládat s právy z pojištění, zejména je zastavit nebo postoupit, jakož i změnit označení osoby obmyšleného. Jde-li však o pojištění důchodu, vyžaduje se ke změně obmyšleného souhlas pojistitele, jinak změnou není pojistitel vázán.

(2) Je-li pojištěným někdo jiný než pojistník, vyžaduje se k právním jednáním podle odstavce 1 souhlas pojištěného; jinak se k nim nepřihlíží.

Pododdíl 5 **Životní pojištění**

§ 2565

Jako životní pojištění pro případ smrti, dožití se určitého věku nebo dne určeného smlouvou jako konec pojištění, anebo pro případ jiné skutečnosti týkající se změny osobního postavení člověka lze ujednat jen pojištění obnosové.

§ 2566

(1) Určil-li pojistitel chybně pojistné, pojistnou dobu, dobu placení pojistného nebo pojistnou částku proto, že pojistník byl uvedl nesprávně datum narození nebo pohlaví pojištěného, má pojistitel právo snížit pojistné plnění v poměru výše pojistného, které bylo placeno, k výši pojistného, které by bylo placeno, kdyby byl pojistník býval uvedl datum narození nebo pohlaví pojištěného správně.

(2) Bylo-li v důsledku nesprávně uvedených údajů podle odstavce 1 placeno vyšší pojistné, upraví pojistitel jeho výši počínaje pojistným obdobím následujícím po pojistném období, ve kterém se dozvěděl správné údaje. Pojistné placené za následující pojistná období se snižuje o přeplatek pojistného; bylo-li pojistné jednorázové, vrátí pojistitel přeplatek pojistníkovi bez zbytečného odkladu.

§ 2567

Bylo-li uvedeno nesprávné datum narození pojištěného, má pojistitel právo od smlouvy odstoupit, prokáže-li, že by vzhledem k pojistným podmínkám platným v době uzavření smlouvy smlouvu neuzavřel. Neuplatní-li pojistitel právo odstoupit od smlouvy během života

pojištěného a do tří let od uzavření smlouvy, nejpozději však do dvou měsíců poté, co se o nesprávném údaji dozvěděl, jeho právo zaniká.

§ 2568

Zemřou-li pojištěný i obmyšlený ve stejnou dobu nebo za okolností, které brání zjištění, kdo z nich zemřel jako první, považuje se pro účely pojištění za zjištěné, že pojištěný přežil obmyšleného. Zemřel-li však pojištěný, aniž zanechal dědice, považuje se pro tyto účely za zjištěné, že obmyšlený přežil pojištěného.

§ 2569

Vyluka z pojištění

Pojistitel je povinen poskytnout pojistné plnění v případě sebevraždy pojištěného, trvalo-li pojištění nepřetržitě nejméně dva roky bezprostředně předcházející sebevraždě.

Snížení pojistné částky, snížení ročního důchodu a zkrácení pojistné doby

§ 2570

(1) Bylo-li za pojištění zapláceno běžné pojistné za dobu určenou ve smlouvě a nebylo-li po uplynutí této doby další běžné pojistné zapláceno ve stanovené lhůtě, mění se takové pojištění na pojištění se sníženou pojistnou částkou (snížení pojistné částky) nebo na snížený roční důchod, a to bez povinnosti platit běžné pojistné.

(2) Jsou-li snížená pojistná částka nebo snížený roční důchod menší než limity ujednané ve smlouvě, zkrátí se doba pojištění (zkrácení pojistné doby); jejím uplynutím pojištění zaniká.

(3) K snížení pojistné částky, snížení ročního důchodu nebo k zkrácení pojistné doby dojde prvního dne po uplynutí lhůty, jejímž uplynutím by jinak soukromé pojištění zaniklo pro neplacení pojistného.

§ 2571

Pojistník může požadovat zvýšení snížené pojistné částky nebo výše ročního důchodu opět na původní výši, jen bylo-li to výslovně ujednáno. Totéž platí o prodloužení zkrácené pojistné doby na původní délku.

§ 2572

Bylo-li pojištění pro případ smrti ujednáno na přesně stanovenou dobu za běžné pojistné, nevzniká při neplacení pojistného právo na snížení pojistné částky, snížení ročního důchodu nebo zkrácení pojistné doby a pojistné pro neplacení pojistného zaniká.

Odkupné

§ 2573

(1) Bylo-li v životním pojištění ujednaném s běžným pojistným zapláceno pojistné nejméně za dva roky, nebo jde-li o pojištění za jednorázové pojistné ujednané na dobu delší

jednoho roku, nebo jde-li o pojištění s sníženou pojistnou částkou, má pojistník právo, nevylučují-li to pojistné podmínky, aby mu pojistitel na jeho žádost vyplatil odkupné. Odkupné je splatné do tří měsíců ode dne doručení žádosti o jeho výplatu pojistiteli; výplatou odkupného pojištění zaniká.

(2) Požádá-li pojistník kdykoliv za trvání pojištění pojistitele o sdělení, kolik by činila výše odkupného, sdělí mu ji pojistitel do jednoho měsíce od obdržení žádosti.

§ 2574

U pojištění pro případ smrti ujednaného na přesně určenou dobu, vzniká právo na odkupné, jen bylo-li výslovně ujednáno. Totéž platí u pojištění, z něhož se vyplácí důchod, došlo-li již k výplatě důchodu.

Pododdíl 6

Úrazové pojištění

§ 2575

(1) Z úrazového pojištění poskytne pojistitel pojistné plnění ve výši ujednané v pojistné smlouvě, došlo-li k úrazu pojištěného.

(2) Úrazové pojištění lze ujednat jako pojištění škodové nebo pojištění obnosové.

§ 2576

Pojistitel má právo odmítnout poskytnutí pojistného plnění, došlo-li k úrazu pojištěného v souvislosti s činem, pro který byl pojištěný uznán vinným úmyslným trestným činem, nebo kterým si úmyslně ublížil na zdraví.

§ 2577

(1) Pojistitel má právo snížit pojistné plnění až na jednu polovinu, došlo-li k úrazu následkem toho, že poškozený požil alkohol nebo použil návykovou látku nebo přípravek takovou látku obsahující, odůvodňují-li to okolnosti, za nichž k úrazu došlo. Měl-li však takový úraz za následek smrt pojištěného, má pojistitel právo snížit pojistné plnění, jen došlo-li k úrazu v souvislosti s činem poškozeného, jímž jinému způsobil těžkou újmu na zdraví nebo smrt.

(2) Právo podle odstavce 1 pojistitel nemá, obsahoval-li alkohol nebo návykovou látku lék, který pojištěný užil způsobem, který pojištěnému předepsal lékař, a pokud pojištěný nebyl lékařem nebo výrobcem léku upozorněn, že v době působení léku nelze vykonávat činnost, v jejímž důsledku došlo k úrazu.

Pododdíl 7

Pojištění pro případ nemoci

§ 2578

(1) V pojištění pro případ nemoci hradí pojistitel za pojištěného v ujednaném rozsahu náklady na zdravotní péči vzniklé v důsledku nemoci nebo následku úrazu a úkonů souvisejících se zdravotním stavem pojištěného, zejména s nemocí, úrazem, těhotenstvím a

preventivní nebo dispenzární péči nebo s jinými skutečnostmi souvisejícími se zdravotním stavem pojištěného.

(2) Pojištění pro případ nemoci lze ujednat jako pojištění škodové nebo obnosové.

§ 2579

Je-li pojištěným osoba, která není účastna veřejného zdravotního pojištění, a bylo-li pojištění ujednáno nejméně v rozsahu úhrady nákladů, které by jinak byly hrazeny z veřejného zdravotního pojištění, uzavřou strany smlouvu na pojistnou dobu v trvání nejméně jednoho roku. Od smlouvy nemůže pojistitel odstoupit nebo odmítnout poskytnuté plnění, a to ani z důvodů uvedených v tomto dílu.

§ 2580

Byla-li ujednána čekací doba, může být určena v trvání nanejvýš do tří měsíců, v případě porodu, psychoterapie, zubních a ortopedických náhrad do osmi měsíců a pro případ ošetrovatelské péče do tří let ode dne počátku pojištění.

Pododdíl 8

Pojištění majetku

§ 2581

Není-li při pojištění majetku ujednána pojistná hodnota, představuje pojistnou hodnotu obvyklá cena, kterou má majetek v době, ke které se určuje jeho hodnota.

§ 2582

(1) Je-li pojištěna hromadná věc, vztahuje se pojištění na všechny věci, které k hromadné věci náleží při vzniku pojistné události. Ustanovení o pojistné částce nebo limitu pojistného plnění, o pojistné hodnotě, o podpojištění a přepojištění se vztahují na celou hromadnou věc. Vztahuje-li se pojištění na několik hromadných věcí, určí se pojistná částka nebo limit pojistného plnění na každý soubor samostatně.

(2) Je-li pojištěn soubor věcí, použije se odstavec 1 obdobně.

§ 2583

(1) Byl-li majetek pojistnou událostí poškozen nebo zničen, zdrží se osoba, která má právo na pojistné plnění, opravování poškozeného majetku nebo odstraňování zbytků zničeného majetku, dokud s tím pojistitel neprojeví souhlas. Byla-li ujednána doba, do jejíhož uplynutí se má pojistitel vyjádřit, zaniká povinnost podle předchozí věty nejpozději uplynutím této doby; nebyla-li ujednána, zaniká tato povinnost, nevyjádří-li se pojistitel v době přiměřené okolnostem případu.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, je-li potřebné začít s opravou majetku nebo s odstraňováním zbytků dříve z důvodu bezpečnosti, ochrany zdraví nebo životního prostředí nebo z jiného závažného důvodu.

§ 2584

(1) Zjistí-li po události, z níž uplatňuje právo na pojistné plnění, pojistník nebo jiná oprávněná osoba, že se našel ztracený nebo odcizený majetek, jehož se tato událost týká, oznámí to pojistiteli bez zbytečného odkladu.

(2) Poskytl-li pojistitel po vzniku pojistné události pojistné plnění, přechází na něho vlastnické právo k pojištěnému majetku. Bylo-li ujednáno, že na pojistitele vlastnické právo nepřejde, má pojistitel právo na vydání toho, co na pojistném plnění poskytl, po odečtení přiměřených nákladů, které musely být vynaloženy na opravu závad vzniklých v době, kdy byl majetek ztracen nebo odcizen.

§ 2585

Přepojištění

(1) Převyšuje-li pojistná částka pojistnou hodnotu pojištěného majetku, mají pojistitel i pojistník právo navrhnout druhé straně, aby byla pojistná částka snížena při současném poměrném snížení pojistného pro další pojistné období, následující po této změně. Nepřijme-li strana návrh do jednoho měsíce ode dne, kdy jej obdržela, pojištění zaniká.

(2) Převyšuje-li pojistná částka pojistnou hodnotu pojištěného majetku a bylo-li ujednáno jednorázové pojistné, má pojistitel právo domáhat se snížení pojistné částky pod podmínkou, že bude poměrně sníženo i pojistné, a pojistník má právo domáhat se snížení pojistného pod podmínkou, že bude poměrně snížena i pojistná částka.

§ 2586

Podpojištění

Je-li pojistná částka v době pojistné události nižší než pojistná hodnota pojištěného majetku, sníží pojistitel pojistné plnění v jiném poměru, než v jakém je výše pojistné částky ke skutečné výši pojistné hodnoty pojištěného majetku, jen bylo-li to ujednáno.

Pododdíl 9

Pojištění právní ochrany

§ 2587

(1) Smlouvou o pojištění právní ochrany se pojistitel zavazuje v ujednaném rozsahu hradit náklady pojištěného spojené s uplatněním jeho práva a poskytovat služby s tím spojené.

(2) Bylo-li pojištění právní ochrany ujednáno ve smlouvě uzavřené pro více pojistných nebezpečí (sdružená pojistná smlouva), je ujednání platné, uvede-li se ve zvláštní části pojistné smlouvy, kde se ujedná obsah a rozsah pojištění právní ochrany, jakož i výše pojistného za pojištění právní ochrany.

(3) Pojištění právní ochrany lze ujednat pouze jako pojištění škodové.

§ 2588

K ujednáním omezujícím svobodu pojištěného ve výběru zástupce se nepřihlíží.

§ 2589

Pojistitel zajistí, aby

- a) žádný z jeho zaměstnanců, které pověřil vyřizováním práv z pojištění právní ochrany nebo právním poradenstvím v tomto odvětví soukromého pojištění, nevykonával současně obdobnou činnost v jiném pojistném odvětví provozovaném pojistitelem, který smlouvu o pojištění právní ochrany uzavřel; to platí i v případě, provozuje-li tuto obdobnou činnost v jiném pojistném odvětví jiný pojistitel provozující neživotní pojištění, který je ve vztahu k pojistiteli, který uzavřel smlouvu o pojištění právní ochrany, osobou ovládanou nebo ovládající,
- b) vyřizování práv z pojištění prováděla osoba na pojistiteli nezávislá, uvedená ve smlouvě,
- c) osoba, která má na to podle smlouvy právo, měla okamžikem vzniku práva na pojistné plnění možnost vybrat si zástupce k ochraně svých zájmů.

§ 2590

(1) Pojistitel je povinen uzavřít s pojistníkem rozhodčí smlouvu pro řešení sporů vyplývajících z pojištění právní ochrany. Na právo domáhat se uzavření rozhodčí smlouvy musí být pojistník v pojistné smlouvě upozorněn.

(2) Dojde-li mezi pojistitelem a pojistníkem při řešení sporné záležitosti ke střetu zájmů nebo neshodě při urovnávání takové záležitosti, má pojistitel povinnost poučit pojistníka o jeho právu podle odstavce 1 a možnosti řešit spor v rozhodčím řízení.

§ 2591

Ustanovení § 2588 až 2590 se nepoužijí při

- a) pojištění právní ochrany týkajícím se provozu námořních plavidel nebo pojistných nebezpečí vznikajících v souvislosti s tímto provozem,
- b) zastupování pojištěného, je-li taková činnost současně vykonávána ve vlastním zájmu pojistitele v rámci pojištění odpovědnosti za škodu,
- c) pojištění právní ochrany poskytovaném pojistitelem jako doplněk k pojištění pomoci osobám v nouzi v průběhu cestování nebo pobytu mimo místa jejich bydliště.

CELEX: 31987L0344

Pododdíl 10

Pojištění odpovědnosti

§ 2592

(1) Z pojištění odpovědnosti má pojištěný právo, aby za něho pojistitel v případě pojistné události nahradil poškozenému škodu, popřípadě i jinou újmu, v rozsahu a ve výši určené právním předpisem, vznikla-li povinnost k náhradě pojištěnému.

(2) Poškozenému vzniká právo na plnění proti pojistiteli, jen bylo-li to ujednáno, anebo stanoví-li tak zvláštní zákon.

(3) Pojištění lze ujednat jen jako pojištění škodové.

§ 2593

(1) Pojištěný oznámí bez zbytečného odkladu pojistiteli vznik škodné události, skutečnost, že proti němu poškozený uplatnil právo na náhradu a vyjádří se ke své povinnosti nahradit vzniklou škodu, popřípadě újmu, k požadované náhradě a k její výši.

(2) Pojištěný oznámí pojistiteli bez zbytečného odkladu i to, že proti němu bylo v souvislosti se škodnou událostí zahájeno řízení před orgánem veřejné moci nebo rozhodčí řízení; zároveň mu sdělí, kdo je jeho právním zástupcem a zpraví pojistitele o průběhu i výsledcích řízení. V řízení o náhradě postupuje pojištěný v souladu s pokyny pojistitele; náklady řízení hradí pojištěnému pojistitel.

§ 2594

Pojistitel má právo škodnou událost za pojištěného projednávat, jakmile mu byla oznámena. Pojistitel má právo vyžadovat od poškozeného údaje uvedené v § 2519 odst. 3.

§ 2595

Pojistitel má právo zjišťovat při šetření škodné události údaje o zdravotním stavu nebo o příčině smrti poškozeného, udělí-li mu k tomu poškozený nebo jiná oprávněná osoba souhlas; § 2560 se použije obdobně.

§ 2596

(1) Nebyl-li ujednán limit pojistného plnění, hradí pojistitel poškozenému škodu, popřípadě jinou újmu, v plné výši. Nahradil-li pojištěný škodu nebo újmu, na niž se vztahuje pojištění, má proti pojistiteli právo na náhradu až do výše, do které by jinak byl povinen plnit poškozenému pojistitel.

(2) Ujedná-li pojistitel s poškozeným, že mu poskytne, jde-li o práva s povahou opakovaného plnění, jako jsou zejména právo na náhradu ztráty na výdělků nebo nákladů na výživu pozůstalých, jednorázovou náhradu ve výši určené s použitím pojistně matematických metod, vyrovnají se jednorázovou výplatou tato veškerá již vzniklá i budoucí práva.

§ 2597

(1) Způsobil-li pojištěný škodnou událost pod vlivem požití alkoholu nebo použití návykové látky nebo přípravku takovou látku obsahujícího, má pojistitel proti němu právo na náhradu toho, co za něho plnil.

(2) Právo podle odstavce 1 pojistitel nemá, obsahoval-li alkohol nebo návykovou látku lék, který pojištěný užil způsobem, který pojištěnému předepsal lékař, a neupozornil-li lékař nebo výrobce léku poškozeného, že v době působení léku nelze vykonávat činnost, v jejímž důsledku způsobil škodnou událost.

§ 2598

Souvisí-li pojištění s vlastnickým právem k věci, platí § 2503 obdobně.

Pododdíl 11
Pojištění úvěru nebo záruky

§ 2599

(1) Pojištění úvěru se ujednává na ochranu před majetkovými důsledky, které mohou pojištěnému vzniknout tím, že dlužník určený v pojistné smlouvě nesplácí úvěr, popřípadě z jiného ujednaného důvodu.

(2) Pojištění záruky se ujednává pro případ plnění z ručitelského závazku pojištěného, propadnutí kauce či jistoty, anebo plnění z kauce či jistoty nebo z jiného obdobného ujednaného důvodu.

(3) Pojištění úvěru nebo záruky lze ujednat jen jako pojištění škodové.

§ 2600

Neoznámí-li osoba, které vzniklo na pojistné plnění právo, pojistiteli vznik škodné události ve lhůtě ujednané v smlouvě, soud právo na pojistné plnění nepřizná, namítne-li pojistitel opožděné oznámení škodné události; ustanovení § 2531 odst. 2 se nepoužije.

§ 2601

Při pojištění úvěru se státní podporou nejsou dotčena ustanovení zvláštního zákona.

Pododdíl 12
Pojištění finančních ztrát

§ 2602

Předmětem pojištění finančních ztrát jsou vynaložené náklady, které vznikly v důsledku škodné události, nebo ušlý zisk, anebo jiné finanční ztráty určené ve smlouvě.

Oddíl
Sázka, hra a los

Sázka

§ 2603

(1) Sázkou se alespoň jedna strana zavazuje vůči druhé plnit výhru, ukáže-li se nesprávným její tvrzení o skutečnosti stranám neznámé nebo ukáže-li se tvrzení druhé strany o této události správným.

(2) Má-li strana, jejíž tvrzení se ukáže správným, jistotu o výsledku a zatají-li to druhé straně, je sázka neplatná.

§ 2604

Nebyla-li výhra dána, nemůže ji vyhrávající strana vymáhat.

§ 2605

(1) Byla-li výhra dána, nemůže ji prohrávající strana vymáhat zpět.

(2) Byla-li prohrávající stranou osoba s nedostatečnými duševními anebo rozumovými schopnostmi, odstavec 1 se nepoužije.

§ 2606

Byla-li dána výhra vzhledem k okolnostem případu a postavení i možnostem stran zjevně přemrštěná, může ji soud na návrh prohrávající strany přiměřeně snížit.

§ 2607

Vymáhat nelze ani pohledávku ze zápůjčky nebo úvěru poskytnutých vědomě k sázce. To neplatí, dala-li zápůjčku nebo úvěr osoba s nedostatečnými duševními nebo rozumovými schopnostmi.

§ 2608

Pohledávka ze sázky nebo ze zápůjčky či úvěru poskytnutých vědomě k sázce, kterou nelze vymáhat, nemůže být ani platně zajištěna. Byl-li dluh odpovídající takové pohledávce uznán, nepřihlíží se k tomu.

§ 2609

Ustanovení o sázce se nepoužijí, byla-li v souvislosti s podnikáním stran ujednána smlouva o dodávce movité věci tak, že věc nemá být dodána, ale má být zaplacen jen rozdíl mezi smluvenou cenou a mezi tržní nebo burzovní cenou v době dodání. To platí i tehdy, nebylo-li dodání věci smlouvou přímo vyloučeno, ale z poměrů, které musí být stranám známy, je zřejmé, že se stranám jedná jen o získání takového rozdílu.

§ 2610

Ustanovení o sázce se nepoužijí, byla-li smlouva uzavřena na burze.

§ 2611

Hra

O hře platí ustanovení o sázce obdobně; jedná-li se však o hru vyžadující pouze zručnost nebo tělesná cvičení obou stran, použije se z ustanovení o sázce jen § 2605.

§ 2612

Los

O losu platí ustanovení o sázce obdobně. Tato ustanovení se však nepoužijí, má-li být losem rozhodnut spor, rozdělena společná věc, anebo rozhodnuto hlasováním.

§ 2613

Společné ustanovení

Ustanovení o nevymahatelnosti pohledávek ze sázky, hry nebo losu a ustanovení o pravomoci soudu výhru snížit se nepoužijí na pohledávky ze sázky, hry nebo loterie provozovaných státem nebo podléhajících úřednímu povolení.

Díl 17

Závazky z právního jednání jedné osoby

Oddíl 1

Veřejný příslib

Pododdíl 1

Příslib odměny

§ 2614

Příslib odměny za nějaký výkon učiněný vůči osobě blíže neurčené zavazuje příslibujícího, byl-li příslib veřejně vyhlášen.

§ 2615

(1) Nezrekl-li se příslibující práva veřejný příslib odvolat, může jej odvolat před provedením výkonu v téže formě, v jaké byl veřejný příslib učiněn; není-li to možné, pak ve formě stejně účinné.

(2) Odvolání není účinné vůči tomu, kdo výkon již byl se zřetelem k veřejnému příslibu provedl, jestliže v té době o odvolání nevěděl ani nemusel vědět.

§ 2616

(1) Splní-li podmínky veřejného příslibu několik osob, náleží odměna tomu, kdo výkon provedl nejdříve, ledaže z veřejného příslibu plyne jiná vůle příslibujícího.

(2) Splní-li podmínky veřejného příslibu několik osob současně, rozdělí příslibující mezi ně odměnu rovným dílem, ledaže z veřejného příslibu plyne jiná vůle příslibujícího.

(3) Odstavec 2 nebrání dohodě odměněných o jiném rozdělení odměny, a není-li takové dohody, právu každého z odměněných požadovat vůči ostatním takové části odměny, která odpovídá poměru, v jakém se na dosaženém výsledku podílel.

Pododdíl 2

Vypsání ceny

§ 2617

(1) Přislibuje-li se odměna vypsáním ceny za výkon co možná nejlepší, je veřejný příslib platný, uvede-li se v něm také doba, po kterou se lze o cenu ucházet.

(2) Není-li dále stanoveno jinak, platí o vypsání ceny ustanovení o příslibu odměny.

§ 2618

(1) Vypsání ceny lze odvolat jen ze závažných důvodů.

(2) Odvolal-li příslibující vypsání ceny, odškodní přiměřeně toho, kdo před odvoláním podmínky veřejného příslibu alespoň zčásti splnil. Upozornění na toto právo uvede příslibující v odvolání, neučinil-li tak již při vypsání ceny.

§ 2619

Neuvedl-li příslibující při vypsání ceny, kdo posoudí splnění podmínek veřejného příslibu a podle jakých měřítek a kdo a v jaké lhůtě provede ocenění, posoudí a ocení splnění podmínek příslibující sám.

Oddíl 2

Slib odškodnění

§ 2620

Slibem odškodnění se slibující zavazuje nahradit příjemci slibu škodu, vznikne-li mu z jeho určitého jednání, o něž ho slibující žádá a k němuž příjemce slibu není povinen.

§ 2621

(1) Závazek slibujícího vzniká doručením prohlášení slibujícího příjemci slibu.

(2) Příjemce slibu uskuteční jednání, o něž ho slibující žádá, jen zavázal-li se k němu.

§ 2622

Slibující nahradí náklady a veškerou škodu, které příjemci slibu vzniknou v souvislosti s jednáním, o něž jej slibující požádal.

§ 2623

Příjemce slibu učiní včas na účet slibujícího taková opatření, aby rozsah škody byl co nejmenší.

Hlava III

Závazky z deliktů

Díl 1

Náhrada majetkové a nemajetkové újmy

Oddíl 1

Základní ustanovení

§ 2624

(1) Povinnost nahradit jinému újmu zahrnuje povinnost k náhradě majetkové újmy (škoda). Nebyla-li povinnost odčinit nemajetkovou újmu výslovně ujednána, postihuje škůdce, jen stanoví-li to zvlášť zákon.

(2) Podle ustanovení o vzniku povinnosti k náhradě škody se obdobně posoudí vznik povinnosti odčinit i nemajetkovou újmu poskytnutím zadostiučinění. Zadostiučinění musí být poskytnuto v penězích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy.

§ 2625

Škůdce je povinen nahradit škodu bez ohledu na své zavinění jen v případech stanovených zvlášť zákonem.

§ 2626

Oznámí-li někdo, že svoji povinnost k náhradě škody vůči jiným osobám vylučuje nebo omezuje, nepřihlíží se k tomu. Učiní-li to však ještě před vznikem škody, může být takové oznámení posouzeno jako varování před nebezpečím.

§ 2627

Vzdá-li se někdo práva domáhat se náhrady škody vzniklé na pozemku a je-li vzdání zapsáno do veřejného seznamu, působí to i proti pozdějším vlastníkům.

§ 2628

Nepřihlíží se k ujednání, které předem vylučuje nebo omezuje povinnost k náhradě újmy způsobené člověku na jeho přirozených právech, anebo způsobené úmyslně nebo z hrubé nedbalosti; nepřihlíží se ani k ujednání, které předem vylučuje nebo omezuje právo slabší strany na náhradu jakékoli újmy. V těchto případech se práva na náhradu nelze ani platně vzdát.

§ 2629

Kdo pro sebe přijal nebezpečí oběti, byť tak učinil za takových okolností, že to lze považovat za neprozřetelné, nevzdal se tím práva na náhradu proti tomu, kdo újmu způsobil.

Prevence

§ 2630

Vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, je každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného.

§ 2631

Vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, má povinnost zakročit na ochranu jiného každý, kdo vytvořil nebezpečnou situaci nebo kdo nad ní má kontrolu, anebo odůvodňuje-li to povaha poměru mezi osobami. Stejnou povinnost má ten, kdo podle může svých možností a schopností snadno odvrátit újmu, o níž ví nebo musí vědět, že hrozící závažností zjevně převyšuje, co je třeba k zákroku vynaložit.

§ 2632

Kdo porušil právní povinnost, nebo kdo může a má vědět, že ji poruší, oznámí to bez zbytečného odkladu osobě, které z toho může škoda vzniknout, a upozorní ji na možné následky. Splní-li oznamovací povinnost, nemá poškozený právo na náhradu té škody, které mohl po oznámení zabránit.

§ 2633

(1) Nezakročí-li ten, komu újma hrozí, k jejímu odvrácení způsobem přiměřeným okolnostem, nese ze svého, čemu mohl zabránit.

(2) Při vážném ohrožení může ohrožený požadovat, aby soud uložil vhodné a přiměřené opatření k odvrácení hrozící újmy.

§ 2634

Náhoda

Škodu způsobenou náhodou nahradí ten, kdo dal ze své viny k náhodě podnět, zejména tím, že poruší příkaz nebo poškodí zařízení, které má nahodilě škodě zabránit.

§ 2635

Nutná obrana

Kdo způsobí újmu útočníkovi v nutné obraně při odvrácení bezprostředně hrozícího nebo trvajícího protiprávního útoku od sebe nebo od jiného, není povinen k náhradě. To neplatí, je-li zjevné, že napadenému hrozí vzhledem k jeho poměrům újma jen nepatrná a obrana je zcela nepřiměřená, zejména vzhledem k závažnosti újmy útočníka způsobené odvrácením útoku.

§ 2636

Krajní nouze

Kdo odvrací od sebe nebo od jiného přímo hrozící nebezpečí újmy, není povinen k náhradě újmy tím způsobené, nebylo-li za daných okolností možné odvrátit nebezpečí jinak nebo nezpůsobí-li následek zjevně stejně závažný nebo ještě závažnější než újma, která hrozila, ledaže by majetek i bez jednání v nouzi podlehl zkáze. To neplatí, vyvolal-li nebezpečí vlastní vinou sám jednatel.

§ 2637

Při posouzení, zda někdo jednal v nutné obraně, anebo v krajní nouzi se přihlédne i k omluvitelnému vzrušení mysli toho, kdo odvracel útok nebo jiné nebezpečí.

§ 2638

Kdo odvracel hrozící škodu, má právo na náhradu účelně vynaložených nákladů a na náhradu škody, kterou přitom utrpěl, i proti tomu, v jehož zájmu jednal, nanejvýš však v rozsahu přiměřeném tomu, co odvrátil.

Oddíl 2 **Povinnost nahradit škodu**

Pododdíl 1 **Obecná ustanovení**

§ 2639

(1) Kdo způsobí jinému škodu zaviněným porušením té právní povinnosti, jejímž účelem bylo škodě zabránit, je povinen k její náhradě.

(2) Má se za to, že kdo způsobil jinému škodu, zavinil ji vlastní nedbalostí.

§ 2640

(1) Nejedná-li škůdce, jak lze od osoby průměrných vlastností v soukromém styku důvodně očekávat, má se za to, že jedná nedbale.

(2) Dá-li škůdce najevo zvláštní znalost, dovednost nebo pečlivost, anebo zaváže-li se škůdce činnosti, k níž je zvláštní znalosti, dovednosti nebo pečlivosti zapotřebí, a neuplatní-li tyto zvláštní vlastnosti, má se za to, že jedná nedbale.

§ 2641

Kdo je povinen někomu něco plnit a použije při tom zmocněnce, zaměstnance nebo jiného pomocníka, nahradí škodu jím způsobenou. Zavázal-li se někdo při plnění jiné osoby provést určitou činnost samostatně, za pomocníka se nepovažuje; pokud ho však tato jiná osoba nepečlivě vybrala nebo na něho nedostatečně dohlížela, ručí za jeho povinnost k náhradě škody.

§ 2642

Škodu nahradí i ten, kdo ji způsobil úmyslným jednáním proti dobrým mravům; vykonával-li však své právo, je povinen k náhradě, jen sledoval-li jako hlavní účel poškození jiného.

§ 2643

(1) Kdo způsobil škodu porušením povinnosti ze smlouvy, zproští se povinnosti škodu nahradit, prokáže-li, že mu ve splnění povinnosti zabránila dočasně nebo trvale vyšší moc jako mimořádná nepředvídatelná a neodvratitelná překážka, vzniklá nezávisle na jeho vůli.

(2) Smluvní stranu nezproští povinnosti k náhradě škody překážka vzniklá z jejich osobních poměrů, překážka nastalá až v době, kdy byla s plněním v prodlení, ani překážka, kterou byla podle smlouvy povinna překonat.

Škoda způsobená několika osobami

§ 2644

(1) Je-li k náhradě zavázáno několik škůdců, nahradí škodu společně a nerozdílně; je-li některý ze škůdců podle zvláštního zákona povinen k náhradě jen do určité výše, je zavázán s ostatními škůdci společně a nerozdílně v tomto rozsahu. To platí i v případě, že se více osob

dopustí samostatných protiprávních činů, z nichž mohl každý způsobit škodlivý následek s pravděpodobností blížící se jistotě, a nelze-li určit, která osoba škodu způsobila.

(2) Jsou-li pro to důvody zvláštního zřetele hodné, může soud rozhodnout, že škůdce nahradí škodu podle své účasti na škodlivém následku; nelze-li účast přesně určit, přihlédne se k míře pravděpodobnosti. Takto nelze rozhodnout, pokud se některý škůdce vědomě účastnil na způsobení škody jiným škůdcem nebo je podněcoval či podporoval nebo pokud lze připsat celou škodu každému škůdci, byť jednali nezávisle, nebo má-li škůdce hradit škodu způsobenou pomocníkem a vznikla-li povinnost k náhradě také pomocníkovi.

§ 2645

Kdo je povinen k náhradě škody společně a nerozdílně s jinými, vypořádá se s nimi podle účasti na způsobení vzniklé škody.

§ 2646

VARIANTA I:

Kdo je povinen k náhradě škody způsobené jinou osobou, má proti ní postih.

VARIANTA II:

Kdo je povinen k náhradě škody zaviněné jinou osobou, má proti ní postih.

§ 2647

Vznikla-li škoda nebo zvětšila-li se také následkem okolností, které se přičítají poškozenému, povinnost škůdce nahradit škodu se poměrně sníží. Převažují-li však výrazným způsobem okolnosti, které jdou k tíži jedné či druhé strany, škoda se nedělí.

§ 2648

Obohatil-li se škůdce na úkor poškozeného protiprávním činem nebo na základě jiné skutečnosti, která způsobila škodu, je škůdcovo obohacení i po promlčení práva poškozeného na náhradu škody bezdůvodné. Promlčí-li se právo poškozeného na náhradu škody, může se poškozený domáhat, aby mu škůdce vydal, co získal, podle ustanovení o bezdůvodném obohacení.

Pododdíl 2

Zvláštní ustanovení

Škoda způsobená tím, kdo nemůže posoudit následky svého jednání

§ 2649

(1) Způsobí-li škodu nesvéprávná osoba, nebo osoba stížená duševní poruchou, nahradí škodu, byla-li s to ovládnout své jednání a posoudit jeho následky; společně a nerozdílně s ní nahradí škodu i ten, kdo nad takovou osobou zanedbal náležitý dohled. Není-li nesvéprávná osoba, nebo osoba, která je stížena duševní poruchou, s to ovládnout své jednání a posoudit jeho následky, nahradí škodu ten, kdo nad ní zanedbal dohled.

(2) Kdo měl vykonávat dohled, se zproští se povinnosti k náhradě, prokáže-li, že náležitý dohled nezanedbal.

§ 2650

(1) Osoba nesvéprávná, anebo osoba stížená duševní poruchou, nahradí škodu, byla-li s to předvídat následky svého jednání.

(2) Poškozenému náleží náhrada škody i tehdy, nebránil-li se škůdci ze šetrnosti k němu, anebo je-li to spravedlivé se zřetelem k majetkovým poměrům škůdce a poškozeného.

§ 2651

Kdo se uvede vlastní vinou do takového stavu, že není s to ovládnout své jednání nebo posoudit jeho následky, nahradí škodu v tomto stavu způsobenou. Společně a nerozdílně s ním nahradí škodu ti, kteří jej vlastní vinou do tohoto stavu přivedli.

§ 2652

Škoda způsobená osobou s nebezpečnými vlastnostmi

(1) Kdo se ujme osoby nebezpečných vlastností tak, že jí bez její nutné potřeby poskytne útulek nebo jí svěří určitou činnost, ať již v domácnosti, provozovně či na jiném podobném místě, nahradí společně a nerozdílně s ní za škodu způsobenou v takovém místě nebo při této činnosti někomu jinému nebezpečnou povahou takové osoby. Povinnosti se zproští, prokáže-li, že nad takovou osobou nezanedbal náležitý dohled, nebo že o nebezpečných vlastnostech této osoby nevěděl, ani nemohl a neměl vědět.

(2) Ustanovením odstavce 1 nejsou dotčeny pracovněprávní předpisy, ani § 2649 a 2650.

§ 2653

Škoda z provozní činnosti

Kdo provozuje závod nebo jiné zařízení sloužící k výdělečné činnosti, nahradí škodu vzniklou z provozu, ať již byla způsobena vlastní provozní činností, věcí při ní použitou nebo vlivem činnosti na okolí. Povinnosti se zproští, prokáže-li, že vynaložil veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo.

§ 2654

Škoda způsobená provozem zvláště nebezpečným

(1) Kdo provozuje závod nebo jiné zařízení zvláště nebezpečné, nahradí škodu způsobenou zdrojem zvýšeného nebezpečí; provoz je zvláště nebezpečný, nelze-li předem rozumně vyloučit možnost vzniku závažné škody ani při vynaložení řádné péče. Povinnosti se zproští, prokáže-li, že škodu způsobila zvnějšku vyšší moc nebo že ji způsobilo vlastní jednání poškozeného nebo neodvratitelné jednání třetí osoby; ujednají-li se další důvody zproštění, nepřihlíží se k tomu.

(2) Je-li z okolností zřejmé, že provoz významně zvýšil nebezpečí vzniku škody, ačkoli lze důvodně poukázat i na jiné možné příčiny, soud zaváže provozovatele k náhradě škody v rozsahu, který odpovídá pravděpodobnosti způsobení škody provozem.

(3) Má se za to, že provoz je zvláště nebezpečný, pokud se provozuje továrním způsobem nebo pokud se při něm výbušná nebo podobně nebezpečná látka používá nebo se s ní obchoduje.

§ 2655

Škoda na nemovité věci

Kdo, byť oprávněně provádí nebo zajišťuje práce, jimiž se jinému působí škoda na nemovité věci, nebo jimiž se držba nemovité věci znemožní nebo podstatně ztíží, nahradí škodu z toho vzniklou.

Škoda z provozu dopravních prostředků

§ 2656

VARIANTA I:

(1) Kdo provozuje dopravu, nahradí škodu vyvolanou zvláštní povahou tohoto provozu. Stejnou povinnost má rovněž provozovatel motorového vozidla, motorového plavidla, jakož i provozovatel letadla.

(2) Povinnosti nahradit škodu se nemůže provozovatel zprostit, byla-li škoda způsobena okolnostmi, které mají původ v provozu. Jinak se zprostití, prokáže-li, že škodě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze požadovat.

VARIANTA II:

(1) Kdo provozuje dopravu, nahradí škodu vyvolanou zvláštní povahou tohoto provozu. Stejnou povinnost má rovněž provozovatel vozidla, plavidla, jakož i provozovatel letadla.

(2) Povinnosti nahradit škodu se nemůže provozovatel zprostit, byla-li škoda způsobena okolnostmi, které mají původ v provozu. Jinak se zprostití, prokáže-li, že škodě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze požadovat.

§ 2657

Je-li dopravní prostředek v opravě, považuje se za jeho provozovatele osoba, která dopravní prostředek převzala k opravě.

§ 2658

Místo provozovatele nahradí škodu ten, kdo použije dopravního prostředku bez vědomí nebo proti vůli provozovatele. Provozovatel nahradí škodu společně a nerozdílně s ním, pokud mu takové užití dopravního prostředku z nedbalosti umožnil.

§ 2659

Nelze-li provozovatele určit, platí, že jím je vlastník dopravního prostředku.

§ 2660

Provozovatel nahradí škodu způsobenou na zdraví i na věci; škodu způsobenou odcizením nebo ztrátou věci, však nahradí jen, neměl-li poškozený možnosti věc opatrovat.

§ 2661

Střetnou-li se provozu dvou nebo více provozovatelů a jedná-li se o vypořádání mezi těmito provozovateli, vypořádají se provozovatelé podle své účasti na způsobení vzniklé škody.

Škoda způsobená zvířetem

§ 2662

Způsobí-li škodu zvíře, nahradí ji jeho vlastník, ať již bylo pod jeho dohledem nebo pod dohledem osoby, které vlastník zvíře svěřil, anebo se zatoulalo nebo uprchlo. Osoba, které zvíře bylo svěřeno nebo která zvíře chová nebo jinak používá, nahradí škodu způsobenou zvířetem společně a nerozdílně s vlastníkem.

§ 2663

Slouží-li domácí zvíře vlastníku k výkonu povolání či k jiné výdělečné činnosti nebo k obživě, anebo slouží-li jako pomocník osoby zdravotně znevýhodněné, zproští se vlastník povinnosti k náhradě, prokáže-li, že při dozoru nad zvířetem nezanedbal potřebnou pečlivost, anebo že by škoda vznikla i při vynaložení potřebné pečlivosti. Za týchž podmínek se povinnosti k náhradě zproští i ten, komu vlastník zvíře svěřil.

§ 2664

(1) Odňala-li třetí osoba svémocně zvíře vlastníku nebo osobě, které vlastník zvíře svěřil, nahradí třetí osoba škodu způsobenou zvířetem sama, prokáže-li vlastník nebo osoba, které vlastník zvíře svěřil, že odnětí nemohly rozumně zabránit; jinak společně a nerozdílně s nimi.

(2) Kdo zvíře svémocně odňal, nemůže se zprostit povinnosti k náhradě podle § 2662.

§ 2665

(1) Kdo zastihne na pozemku cizí zvíře, může, působí-li mu zvíře škodu, zadržet tolik kusů, kolik stačí ke krytí vzniklé škody. Neuplatní-li však právo na náhradu škody u povinné osoby do osmi dnů, je povinen zvíře vrátit; vrátí je také tehdy, dá-li mu jeho vlastník přiměřenou jistotu.

(2) Kdo zadržel cizí zvíře, pečuje o ně jako schovatel.

Škoda způsobená věcí

VARIANTA I.

§ 2666

Kdo je povinen někomu něco plnit a použije při tom vadnou věc, nahradí škodu způsobenou vadou věci. To platí i v případě poskytnutí zdravotnických, sociálních, veterinárních a jiných biologických služeb.

VARIANTA II:

Ustanovení § 2666 se vypustí.

§ 2667

(1) Způsobí-li škodu věc sama od sebe, nahradí škodu ten, kdo nad věcí měl mít dohled; nelze-li takovou osobu jinak určit, platí, že jí je vlastník věci. Kdo prokáže, že náležitý dohled nezanedbal, zproští se povinnosti k náhradě.

(2) Způsobila-li škodu věc pádem nebo vyhozením z místnosti nebo podobného místa, nahradí škodu společně a nerozdílně s tím, kdo je povinen k náhradě podle odstavce 1, i osoba, která takové místo užívá, a nelze-li ji určit, vlastník nemovité věci.

§ 2668

(1) Při zřícení budovy nebo odloučení její části v důsledku vady budovy nebo nedostatečného udržování budovy nahradí její vlastník škodu z toho vzniklou.

(2) Společně a nerozdílně s ním hradí škodu předešlý vlastník, má-li škoda příčinu v nedostatku vzniklém za trvání jeho vlastnického práva, na nějž nástupce neupozornil, a došlo-li ke škodě do roka od zániku jeho vlastnického práva.

Škoda způsobená vadou výrobku

§ 2669

(1) Škodu způsobenou vadou movité věci určené k uvedení na trh jako výrobek za účelem prodeje, nájmu nebo jiného použití nahradí ten, kdo výrobek nebo jeho součást vyrobil, vytěžil, vypěstoval nebo jinak získal, a společně a nerozdílně s ním i ten, kdo výrobek nebo jeho část označil svým jménem, ochranou známkou nebo jiným způsobem.

(2) Společně a nerozdílně s osobami uvedenými v odstavci 1 hradí škodu i ten, kdo výrobek dovezl za účelem jeho uvedení na trh v rámci svého podnikání.

(3) Škoda způsobená vadou výrobků se hradí do výše stanovené právním předpisem.

§ 2670

(1) Nelze-li výrobce určit podle § 2669, nahradí škodu i každý dodavatel, pokud poškozenému při uplatnění práva na náhradu škody do jednoho měsíce nesdělí, kdo je výrobcem nebo kdo mu výrobek dodal.

(2) Jedná-li se o dovezený výrobek, pak nahradí škodu každý dodavatel, i když je výrobce znám, pokud poškozenému ve lhůtě nesdělí, kdo je dovozcem.

§ 2671

(1) Výrobek je ve smyslu § 2669 vadný, není-li tak bezpečný, jak to od něho lze oprávněně očekávat se zřetelem ke všem okolnostem, zejména ke způsobu, jakým je výrobek na trh uveden nebo nabízen, k předpokládanému účelu, jemuž má výrobek sloužit, jakož i s přihlédnutím k době, kdy byl výrobek uveden na trh.

(2) Výrobek nelze považovat za vadný jen proto, že byl později uveden na trh dokonalejší výrobek.

§ 2672

Povinnost k náhradě škody nevzniká, způsobila-li vada poškození vadného výrobku nebo poškození věci určené a užívané převážně k podnikatelským účelům.

§ 2673

(1) Povinnosti k náhradě škody se osoba uvedená v § 2669 nebo § 2670 zproští, jen prokáže-li, že škodu zavinil poškozený nebo ten, za jehož čin poškozený odpovídá.

(2) Povinnost k náhradě škody se tato osoba rovněž zproští, prokáže-li, že

- a) výrobek na trh neuvedla,
- b) lze důvodně předpokládat s přihlédnutím ke všem okolnostem, že vada neexistovala v době, kdy byl výrobek na trh uveden, nebo že nastala později,
- c) výrobek nevyrobila pro prodej nebo jiný způsob použití pro podnikatelské účely, ani že výrobek nevyrobila nebo nešířila v rámci své podnikatelské činnosti,
- d) vada výrobku je důsledkem plnění těch ustanovení právních předpisů, která jsou pro výrobce závazná, nebo
- e) že stav vědeckých a technických znalostí v době, kdy uvedl výrobek na trh, neumožnil zjistit jeho vadu.

(3) Kdo vyrobil součást výrobku, zproští se povinnosti k náhradě škody, prokáže-li, že vadu způsobila konstrukce výrobku, do něhož byla součást zapracována, nebo že ji způsobil návod k výrobku.

(4) Vzdá-li se druhá strana předem práva na náhradu škody zcela nebo zčásti, nepřihlíží se k tomu.

(5) K ujednáním odporujícím odstavcům 1 až 4 se nepřihlíží.

CELEX: 31965LO374

§ 2674

Škoda na převzaté věci

Každý, kdo od jiného převzal věc, která má být předmětem jeho závazku, nahradí její poškození, ztrátu nebo zničení, neprokáže-li, že by ke škodě došlo i jinak.

Škoda na odložené věci

§ 2675

(1) Je-li s provozováním nějaké činnosti zpravidla spojeno odkládání věcí a byla-li věc odložena na místě k tomu určeném nebo na místě, kam se takové věci obvykle ukládají, nahradí provozovatel poškození, ztrátu nebo zničení věci tomu, kdo ji odložil, popřípadě vlastníku věci. Stejně nahradí škodu provozovatel hlídaných garáží nebo zařízení podobného druhu, jedná-li se o dopravní prostředky v nich umístěné a o jejich příslušenství.

(2) Neuplatní-li se právo na náhradu škody u provozovatele bez zbytečného odkladu, soud je nepřizná, pokud provozovatel namítne, že právo nebylo uplatněno včas. Nejpozději lze právo na náhradu škody uplatnit do patnácti dnů po dni, kdy se poškozený o škodě musel dozvědět.

(3) Byla-li škoda způsobena na věci odložené v dopravním prostředku hromadné dopravy, nahradí se jen podle ustanovení o náhradě škody způsobené provozem dopravního prostředku.

Škoda na vnesené věci

§ 2676

(1) Kdo provozuje pravidelně ubytovací služby, nahradí škodu na věci, kterou ubytovaný vnesl do prostor vyhrazených k ubytování nebo k uložení věcí, popřípadě na věci, která tam byla pro ubytovaného vnesena. Totéž platí, byla-li věc za tím účelem ubytovatelem převzata.

(2) Prokáže-li ubytovatel, že by ke škodě došlo i jinak, nebo že škodu způsobil ubytovaný nebo osoba, která ubytovaného z jeho vůle provází, povinnosti k náhradě škody se zproští. K ujednáním o jiných důvodech zproštění se nepřihlíží.

§ 2677

Povinnost nahradit škodu se nevztahuje na vozidla, na věci ponechané ve vozidle, ani na živá zvířata, ledaže je ubytovatel převzal do úschovy.

§ 2678

(1) Škoda se hradí jen do výše odpovídající stonásobku ceny ubytování, nejméně však do výše pětinasobku a nanejvýš do výše padesátinasobku existenčního minima podle zvláštního zákona; u peněz, klenotů a jiných cenností se však škoda hradí nanejvýš do výše desetinasobku existenčního minima podle zvláštního zákona.

(2) Byla-li věc převzata do úschovy, odmítl-li ubytovatel úschovu věci v rozporu se zákonem nebo byla-li škoda způsobena ubytovatelem nebo tím, kdo v provozu pracuje, hradí se škoda bez omezení

§ 2679

(1) Neuplatní-li se právo na náhradu škody u ubytovatele bez zbytečného odkladu, soud je nepřizná, pokud ubytovatel namítne, že právo nebylo uplatněno včas. Nejpozději lze právo na náhradu škody uplatnit do patnácti dnů po dni, kdy se poškozený o škodě musel dozvědět.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, převzal-li ubytovatel věc do úschovy, odmítl-li ubytovatel úschovu věci v rozporu se zákonem nebo způsobil-li škodu ubytovatel nebo ten, kdo v provozu pracuje.

§ 2680

Škoda způsobená informací nebo radou

Kdo se hlásí jako příslušník určitého stavu nebo povolání k odbornému výkonu nebo jinak vystupuje jako odborník, nahradí škodu, způsobil-li ji nesprávnou informací nebo škodlivou radou danou za odměnu v záležitosti svého vědění nebo dovednosti. Jinak se hradí jen škoda, kterou někdo informací nebo radou způsobil vědomě.

Oddíl 3

Způsob a rozsah náhrady

Pododdíl 1

Základní ustanovení

§ 2681

(1) Škoda se nahrazuje uvedením do předešlého stavu. Není-li to dobře možné, anebo žádá-li to poškozený, hradí se škoda v penězích.

(2) Nemajetková újma se odčiní přiměřeným zadostiučiněním; nelze-li ji spravedlivě jinak odčinit, poskytne se náhrada v penězích.

§ 2682

Hradí se skutečná škoda a to, co poškozenému ušlo (ušlý zisk).

Snížení náhrady

§ 2683

(1) Z důvodů zvláštního zřetele hodných soud náhradu škody přiměřeně sníží. Vezme přitom zřetel zejména na to, jak ke škodě došlo, k osobním a majetkovým poměrům člověka, který škodu způsobil a odpovídá za ni, jakož i k poměrům poškozeného. Náhradu nelze snížit, byla-li škoda způsobena úmyslně.

(2) Odstavec 1 se nepoužije způsobil-li škodu ten, kdo se hlásil k odbornému výkonu jako příslušník určitého stavu nebo povolání, porušením odborné péče.

§ 2684

Způsobil-li škůdce škodu úmyslným trestným činem, z něhož měl majetkový prospěch, může soud na návrh poškozeného rozhodnout o uspokojení z věcí, které škůdce z majetkového prospěchu nabyt, a to i nepodléhají-li jinak výkonu rozhodnutí. Do uspokojení práva na náhradu škody nesmí škůdce nakládat s takovými věcmi uvedenými v rozhodnutí.

§ 2685

Nelze-li výši náhrady škody přesně určit, určí ji podle spravedlivého uvážení jednotlivých okolností případu soud.

Pododdíl 2

Náhrada při újmě na přirozených právech člověka

Obecná ustanovení

§ 2686

(1) Kdo odpovídá za újmu na důstojnosti člověka, zejména na jeho životě, svobodě, cti, těle, zdraví, na jménu nebo jiných jeho osobních právech chráněných v části první tohoto zákona, nahradí škodu i nemajetkovou újmu, kterou tím způsobil.

(2) Jako nemajetkovou újmu odčiní i způsobené duševní útrapy.

§ 2687

(1) Kromě náhrady, k níž je škůdce jinak povinen, vznikne poškozením právo na její přiměřené zvýšení, byla-li újma způsobena úmyslně, zvláště s použitím lsti, pohrůžky, zneužitím závislosti poškozeného na škůdci nebo autority škůdce, diskriminací poškozeného z důvodu pohlaví, zdravotního stavu, etnického původu, víry nebo obdobných závažných důvodů.

(2) Při stanovení výše plnění se rovněž přihlédne k obavám poškozeného ze ztráty života nebo vážného poškození zdraví vyvolaným hrozbou nebo jinou příčinou.

Náhrady při ublížení na zdraví a při usmrcení

§ 2688

Při ublížení na zdraví odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou, vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy; vznikla-li poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti poškozeného nahradí mu škůdce i ztížení společenského uplatnění. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.

§ 2689

Při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce duševní útrapy manželu, rodiči, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.

§ 2690

Náhrady léčení

Škůdce hradí též účelně vynaložené náklady spojené s léčením poškozeného tomu, kdo je vynaložil; požádá-li o to, složí mu škůdce na tyto náklady přiměřenou zálohu.

§ 2691

Náklady pohřbu

Škůdce nahradí tomu, kdo je vynaložil, přiměřené náklady spojené s pohřbem v rozsahu, v jakém nebyly uhrazeny pohřebním nebo jinou obdobnou dávkou podle zvláštního zákona. Přitom se přihlédne k zvyklostem i k okolnostem jednotlivého případu.

Peněžité dávky

§ 2692

(1) Náhrada za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti poškozeného se hradí peněžitým důchodem ve výši rozdílu mezi nemocenským a průměrným výdělkem poškozeného před ublížením na zdraví.

(2) Žáku nebo studentu náleží náhrada za ztrátu na výdělků ode dne, kdy měla skončit jeho povinná školní docházka, studium nebo příprava na povolání, po dobu

- a) o kterou se jeho povinná školní docházka, studium nebo příprava na povolání prodloužily následkem újmy na zdraví,
- b) neschopnosti následkem újmy na zdraví,
- c) trvání invalidity vzniklé následkem újmy na zdraví nebo
- d) trvání částečné invalidity vzniklé následkem újmy na zdraví, nebo byl-li uznán osobou se zdravotním postižením, pokud nezameškává vlastní vinou příležitost k výdělků výkonem práce pro něho vhodné.

§ 2693

(1) Po skončení pracovní neschopnosti, případně při invaliditě, nahradí škůdce poškozenému jeho ztrátu peněžitým důchodem, který se stanoví vzhledem k rozdílu mezi výdělkem, jakého poškozený dosahoval před ublížením na zdraví, a výdělkem dosahovaným po skončení pracovní neschopnosti s přičtením případného invalidního nebo částečného invalidního důchodu. Dojde-li ublížením na zdraví k dlouhodobému zvýšení potřeb poškozeného, stanoví se výše peněžitého důchodu i vzhledem k těmto potřebám.

(2) Dosahuje-li poškozený po skončení pracovní neschopnosti výdělků jen s vynaložením většího úsilí nebo se zvýšenou námahou, které by, nebýt škodné události, jinak nemusel vynaložit, odčiní se mu peněžitým důchodem i zvýšená námaha nebo úsilí. Při stanovení výše peněžitého důchodu se přihlédne i ke zvyšování výdělků v daném oboru, jakož i k pravděpodobnému růstu výdělků poškozeného podle rozumného očekávání.

(3) Jsou-li pro to vážné důvody, může soud rozhodnout, zda, jakým způsobem a do jaké výše škůdce zajistí pohledávku poškozeného na peněžitý důchod; návrhy stran přitom není vázán.

§ 2694

Náhrada za ztrátu na důchodu náleží poškozenému ve výši rozdílu mezi důchodem, na který poškozenému vzniklo právo, a důchodem, na který by mu bylo vzniklo právo, jestliže by do průměrného měsíčního výdělků, z něhož byl vyměřen důchod, byla zahrnuta náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti, kterou poškozený pobíral v době rozhodné pro vyměření důchodu.

§ 2695

Konal-li poškozený bezplatně práce pro jiného v jeho domácnosti nebo závodu, nahradí škůdce této jiné osobě peněžitým důchodem, oč přišla.

§ 2696

(1) Při usmrcení hradí škůdce peněžitým důchodem náklady na výživu pozůstalým, kterým zemřelý v době zranění výživu poskytoval nebo byl povinen poskytovat. Náhrada náleží pozůstalým, nejsou-li tyto náklady hrazeny dávkami důchodového zabezpečení poskytovanými z téhož důvodu.

(2) Z důvodu slušnosti lze přiznat příspěvek na výživné i jiné osobě, pokud jí usmrcený poskytoval takové plnění, ač k tomu nebyl podle zákona povinen.

§ 2697

(1) Při výpočtu náhrady se vychází z průměrného výdělku zemřelého; náhrada nákladů na výživu podle § 2692 však nesmí úhrnem převýšit to, co by zemřelému náleželo jako náhrada za ztrátu na výdělku, případně na důchodu.

(2) Při vyměření náhrady podle § 2696 odst. 1 se přihlédne také k tomu, jak dlouho by usmrcený pravděpodobně žil, nebýt zranění. Při vyměření náhrady podle § 2696 odst. 2 se přihlédne k tomu, jak dlouho by usmrcený plnění pravděpodobně poskytoval.

§ 2698

Odbytné

Je-li pro to důležitý důvod a žádá-li o to poškozený, přizná soud poškozenému namísto peněžitého důchodu odbytné.

§ 2699

Újma na svobodě

Utrpěl-li poškozený újmu na svobodě, použijí se obdobně předchozí ustanovení tohoto pododdílu.

Pododdíl 4

Zvláštní ustanovení

§ 2700

Náhrada při poškození věci

(1) Při určení výše škody na věci se vychází z její obvyklé ceny v době poškození a zohlední se, co poškozený musí k obnovení nebo nahrazení funkce věci účelně vynaložit.

(2) Poškodil-li škůdce věc ze svévole nebo škodolibosti, nahradí poškozenému cenu zvláštní obliby.

§ 2701

Náhrada nemajetkové újmy

Odůvodňují-li to zvláštní okolnosti, za nichž škůdce způsobil škodu protiprávním činem, zejména porušil-li z hrubé nedbalosti důležitou právní povinnost, anebo způsobil-li škodu úmyslně z touhy ničit, ublížit nebo z jiné pohnutky zvláště zavrženíhodné, nahradí škůdce nemajetkovou újmu každému, kdo způsobenou škodu důvodně pocítuje jako osobní neštěstí, které nelze jinak odčinit.

Díl 2

Zneužití a omezení soutěže

Oddíl 1

Obecná ustanovení

§ 2702

Kdo se účastní hospodářské soutěže (soutěžitel), nesmí při soutěžní činnosti, ani při sdružování k výkonu soutěžní činnosti, vlastní účast v hospodářské soutěži nekalou soutěží zneužívat, ani účast jiných v hospodářské soutěži omezovat.

§ 2703

Ustanovení této hlavy se nevztahují na jednání v rozsahu, v jakém má účinky v zahraničí, pokud z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána a které byly vyhlášeny ve Sbírce mezinárodních smluv, nevyplývá něco jiného.

§ 2704

Českým osobám jsou, pokud se jedná o ochranu proti nekalé soutěži, postaveny na roveň zahraniční osoby, které se v České republice účastní hospodářské soutěže. Jinak mohou zahraniční osoby požadovat ochranu podle mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána a které byly vyhlášeny ve Sbírce mezinárodních smluv, a není-li jich, na základě vzájemnosti.

§ 2705

Nedovolená konkurenční doložka

(1) Neurčí-li se v ujednání zakazujícím jinému soutěžní činnost území, okruh činnosti nebo okruh osob, kterých se zákaz týká, ke konkurenční doložce se nepřihlíží.

(2) Zakazuje se konkurenční doložka ujednaná na neurčitou dobu nebo na dobu delší než pět let; poruší-li se zákaz, platí, že konkurenční doložka byla ujednaná na pět let.

(3) Zakazuje se konkurenční doložka omezující zavázanou stranu více, než vyžaduje potřebná ochrana oprávněné strany; poruší-li se zákaz, může soud na návrh dotčené strany konkurenční doložku omezit, zrušit, nebo prohlásit za neplatnou.

Oddíl 2
Nekalá soutěž

§ 2706

Základní ustanovení

(1) Kdo se dostane v hospodářském styku do rozporu s dobrými mravy soutěže jednáním způsobilým přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům, dopustí se nekalé soutěže. Nekalá soutěž se zakazuje.

(2) Nekalou soutěží podle odstavce 1 je zejména:

- a) klamavá reklama,
- b) klamavé označování zboží a služeb,
- c) vyvolání nebezpečí záměny,
- d) parazitování na pověsti závodu, výrobku či služeb jiného soutěžitele,
- e) podplácení,
- f) zlehčování,
- g) srovnávací reklama, pokud není dovolena jako přípustná,
- h) porušení obchodního tajemství,
- i) ohrožení zdraví a životního prostředí,
- j) nepřiměřené zatěžování.

§ 2707

Klamavá reklama

(1) Klamavá reklama je údaj související s podnikáním nebo povoláním, který sleduje podpořit odbyt movitých nebo nemovitých věcí nebo poskytování služeb, včetně práv a povinností, který klame nebo je způsobilý klamat podáním nebo jakýmkoli jiným způsobem osoby, jimž je určena nebo k nimž dospěje, a tím i zřejmě způsobilá ovlivnit hospodářské chování takových osob.

(2) Při posuzování, zda je reklama klamavá, se přihlédne ke všem jejím výrazným znakům. Zvláště se přihlédne k údajům, které reklama obsahuje ohledně

- a) dostupnosti, druhu, provedení, složení, výrobního postupu, data výroby nebo poskytnutí, způsobilosti k určenému účelu, použitelnosti, množství, zeměpisného či obchodního původu, jakož i podrobnějšího vytčení a dalších znaků zboží nebo služeb včetně předpokládaných výsledků použití nebo výsledků a podstatných znaků provedených zkoušek či prověrek,
- b) ceny nebo způsobu jejího určení,
- c) podmínek, za nichž se zboží dodává nebo služba poskytuje a
- d) povahy, vlastností a práv toho, kdo činí reklamu, jako jsou zejména jeho totožnost, majetek, odborná způsobilost, jeho práva duševního vlastnictví nebo jeho vyznamenání a pocty.

CELEX: 31968L0151

Klamavé označení zboží nebo služby

(1) Klamavé označení zboží nebo služby je takové označení, které je způsobilé vyvolat v hospodářském styku mylnou domněnku, že jím označené zboží nebo služba pocházejí z určité oblasti či místa nebo od určitého výrobce, anebo že vykazují zvláštní charakteristický znak nebo zvláštní jakost. Nerozhodné je, zda označení bylo uvedeno bezprostředně na zboží, na obalu, obchodní písemnosti nebo jinde. Rovněž je nerozhodné, zda ke klamavému označení došlo přímo nebo nepřímo a jakým prostředkem se tak stalo.

(2) Klamavost působí i údaj všeobecně vžitý v hospodářském styku k označení druhu nebo jakosti, je-li k němu připojen dodatek způsobilý klamat, zejména s použitím výrazu „pravý“, „skutečný“ nebo „původní“.

(3) Ustanoveními předchozích odstavců nejsou dotčeny zvláštní právní předpisy o ochraně průmyslového a jiného duševního vlastnictví.

Společné ustanovení o klamavé reklamě a klamavém označení zboží nebo služby

(1) Způsobilost oklamat může mít i údaj sám o sobě správný, může-li uvést v omyl vzhledem k okolnostem a souvislostem, za nichž byl učiněn.

(2) Při posouzení klamavosti se přihlédne rovněž k dodatkům, zejména k použití výrazů jako „druh“, „typ“, „způsob“, jakož i k výpustkám, zkratkám a celkové vnější úpravě.

Srovnávací reklama

(1) Srovnávací reklama přímo nebo nepřímo označuje jiného soutěžitele nebo jeho zboží či službu.

(2) Srovnávací reklama je přípustná, pokud se srovnání týče,

- a) není-li klamavá,
- b) srovnává-li jen zboží a službu uspokojující stejnou potřebu nebo určené ke stejnému účelu,
- c) srovnává-li objektivně jednu nebo více podstatných, zřetelných, ověřitelných a příznačných vlastností zboží nebo služeb,
- d) srovnává-li zboží se zapsaným označením původu nebo zeměpisným označením pouze se zbožím stejného označení,
- e) nezlehčuje-li nepravdivým údajem soutěžitele, jeho zboží nebo službu; netěží-li nekalým způsobem z dobré pověsti soutěžitele a odlišuje-li je současně tak dostatečně, aby nemohlo dojít k záměně,
- f) nenabízí-li zboží nebo službu jako napodobení či reprodukci zboží nebo služby označovaných ochrannou známkou soutěžitele nebo jeho názvem.

CELEX: 31997LO055

§ 2711

Vyvolání nebezpečí záměny

(1) Kdo užije jména osoby nebo zvláštního označení závodu užívaného již po právu jiným soutěžitelem, vyvolá tím nebezpečí záměny.

(2) Nebezpečí záměny vyvolá i ten, kdo užije zvláštního označení závodu nebo zvláštního označení či úpravy výrobku, výkonu nebo obchodního materiálu závodu, které v zákaznických kruzích platí pro určitý závod za příznačné.

(3) Stejně tak vyvolá nebezpečí záměny, kdo napodobí cizí výrobek, jeho obal nebo výkon, ledaže se jedná o napodobení v prvcích, které jsou již z povahy výrobku funkčně, technicky nebo esteticky předurčeny, a napodobitel učinil veškerá opatření, která lze na něm požadovat, aby nebezpečí záměny vyloučil nebo alespoň podstatně omezil, pokud jsou tato jednání způsobilá vyvolat nebezpečí záměny nebo klamnou představu o spojení se soutěžitelem, jeho závodem, pojmenováním, zvláštním označením nebo s výrobkem či výkonem jiného soutěžitele.

§ 2712

Parazitování na pověsti

Parazitováním je využívání pověsti závodu, výrobku nebo služby jiného soutěžitele s cílem získat pro výsledky vlastního nebo cizího podnikání prospěch, jehož by soutěžitel jinak nedosáhl.

§ 2713

Podplácení

Podplácením ve smyslu tohoto zákona je jednání, jímž:

- a) soutěžitel osobě, která je členem statutárního nebo jiného orgánu jiného soutěžitele nebo je v pracovním či jiném obdobném poměru k jinému soutěžiteli, přímo nebo nepřímo nabídne, slíbí či poskytne jakýkoliv prospěch za tím účelem, aby jejím nekalým postupem docílil na úkor jiných soutěžitelů pro sebe nebo jiného soutěžitele přednost nebo jinou neoprávněnou výhodu v soutěži, anebo
- b) osoba uvedená v písm. a) přímo či nepřímo žádá, dá si slíbit nebo přijme za stejným účelem jakýkoliv prospěch.

§ 2714

Zlehčování

(1) Zlehčováním je jednání, jímž soutěžitel uvede nebo rozšiřuje o poměrech, výkonech nebo výrobku jiného soutěžitele nepravdivý údaj způsobilý tomuto soutěžiteli přivodit újmu.

(2) Zlehčováním je i uvedení a rozšiřování pravdivého údaje o poměrech, výkonech nebo výrobku jiného soutěžitele, pokud jsou způsobilé tomuto soutěžiteli přivodit újmu. Nekalou soutěží však není, byl-li soutěžitel k takovému jednání okolnostmi donucen (oprávněná obrana).

§ 2715

Porušení obchodního tajemství

Porušením obchodního tajemství je jednání, jímž jednatel jině osobě neoprávněně sdělí, zpřístupní, pro sebe nebo pro jiného využije obchodní tajemství, které může být využito v soutěži a o němž se dověděl:

- a) tím, že mu tajemství bylo svěřeno nebo jinak se stalo přístupným (např. z technické předlohy, návodu, výkresu, modelu, vzorů) na základě jeho pracovního vztahu k soutěžiteli nebo na základě jiného vztahu k němu, popřípadě v rámci výkonu funkce, k níž byl soudem nebo jiným orgánem povolán,
- b) vlastním nebo cizím jednáním přičinícím se zákonu.

§ 2716

Nepřiměřené zatěžování

(1) Nepřiměřené zatěžování je reklama, kterou si příjemce zjevně nepřeje a kterou se mu zejména nabízí bez jeho svolení zboží nebo služby s využitím telefonu, faxového přístroje, elektronické pošty nebo podobných mechanických či elektronických prostředků, anebo ve které ten, kdo reklamu činí, utají nebo zastře svoji totožnost a neuvede, kde příjemce může bez zvláštních nákladů přikázat ukončení reklamy.

(2) Činí-li se reklama na elektronickou adresu, kterou podnikatel získal v souvislosti s prodejem zboží nebo poskytnutím služby, nejde o nepřiměřené zatěžování, pokud podnikatel tuto adresu používá k přímé reklamě pro vlastní zboží nebo služby a druhá strana reklamu nezakázala, ačkoli ji podnikatel při získání adresy i při každém jejím použití k reklamě zřetelně upozornil na právo přikázat bez zvláštních nákladů ukončení reklamy.

§ 2717

Ohrožení zdraví nebo životního prostředí

Ohrožení zdraví nebo životního prostředí je jednání, jímž soutěžitel zkresluje podmínky hospodářské soutěže tím, že provozuje výrobu, uvádí na trh výrobek nebo provádí výkon ohrožující zájem na ochraně zdraví nebo životního prostředí chráněný zákonem, aby tak získal pro sebe nebo pro jiného prospěch na úkor jiného soutěžitele nebo spotřebitelů.

Ochrana proti nekalé soutěži

§ 2718

Osoba, jejíž právo bylo nekalou soutěží ohroženo nebo porušeno, může proti rušiteli požadovat, aby se nekalé soutěže zdržel nebo aby odstranil závadný stav. Dále může požadovat přiměřené zadostiučinění, náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení.

§ 2719

(1) Právo, aby se rušitel nekalé soutěže zdržel nebo aby odstranil závadný stav, může mimo případy uvedené v § 2712 až 2715 uplatnit též právnická osoba oprávněná hájit zájmy soutěžitelů nebo spotřebitelů.

(2) Domáhá-li se spotřebitel práva, aby se rušitel zdržel nekalé soutěže nebo aby odstranil závadný stav v případech uvedených v § 2706 až § 2711 a § 2717, může soud rozhodnout, že je na rušiteli, aby prokázal, že se nekalé soutěže nedopustil. Totéž platí i pro povinnost k náhradě škody, pokud se jedná o otázku, zda škoda byla způsobena jednáním nekalé soutěže, a pro právo na přiměřené zadostiučinění a na vydání bezdůvodného obohacení; výši způsobené škody, závažnost a rozsah jiné újmy, povahu a rozsah bezdůvodného obohacení však musí prokázat vždy žalobce, i když jím je spotřebitel.

§ 2720

Ochrana proti omezování soutěže

Osoba, jejíž právo bylo porušeno nebo ohroženo nedovoleným omezením soutěže, má práva stanovená v § 2718.

Hlava IV

Závazky z jiných právních důvodů

Díl 1

Bezdůvodné obohacení

§ 2721

(1) Kdo se na úkor jiného bez spravedlivého důvodu obohatí, musí ochuzenému vydat, oč se obohatil.

(2) Bezdůvodně se obohatí zvláště ten, kdo získá majetkový prospěch plněním bez právního důvodu, plněním z právního důvodu, který odpadl, protiprávním užitím cizí hodnoty nebo tím, že za něho bylo plněno, co měl po právu plnit sám.

CELEX: 31985L0577

§ 2722

Lze-li uplatnit jiné právo na náhradu ztráty, nelze v tomto rozsahu uplatnit právo na vydání bezdůvodného obohacení.

§ 2723

Byl-li splněn dluh, a to i předčasně, nebylo-li uplatněno právo, ač uplatněno být mohlo, nebo učinila-li jedna osoba něco ve svém výlučném a osobním zájmu či na vlastní nebezpečí, nevzniká povinnost obohacení vydat; to platí i v případě, že jedna osoba obohatí druhou s úmyslem ji obdarovat nebo obohatit bez úmyslu právně se vázat.

§ 2724

(1) Plnila-li strana, aniž tu byl platný závazek, má právo na vrácení toho, co plnila. Plnily-li obě strany, může každá ze stran požadovat, aby jí druhá strana vydala, co získala; právo druhé strany namítnout vzájemnost plnění tím není dotčeno. Totéž platí i v případě, byl-li závazek zrušen.

(2) Vedlo-li plnění k obohacení třetí osoby, vydá je ochuzenému, jen pokud byl k plnění přiveden lstí, donucen hrozbou nebo zneužitím závislosti, anebo pokud nebyl svéprávný.

§ 2725

Měl-li dlužník plnit jedno z více volitelných plnění a poskytl-li jich omylem více, záleží na jeho vůli, co bude žádat zpět. Měl-li však právo volby věřitel, může se dlužník domáhat, aby věřitel provedl volbu; neprovede-li věřitel volbu bez zbytečného odkladu, lze se domáhat, aby prohlášení jeho vůle nahradil soud.

§ 2726

(1) Dlužník, který plnil dluh nežalovatelný nebo promlčený nebo takový, který je neplatný pro nedostatek formy, nemá právo na vrácení toho, co plnil. Právo na vrácení nemá ani ten, kdo jiného obohatil s vědomím, že k tomu není povinen, ledaže plnil z právního důvodu, který později nenastal nebo odpadl.

(2) Plnila-li osoba proto, že k tomu byla přivedena lstí, donucena hrozbou nebo zneužitím závislosti, ustanovení odstavce 1 se nepoužije. To platí i v případě, že plnila osoba nesvéprávná.

§ 2727

Plnila-li strana vědomě proto, aby druhá strana něco vykonala za účelem zakázaným nebo zcela nemožným, nemá právo požadovat, aby jí to bylo vráceno. Dal-li však někdo, aby zabránil protiprávnímu činu, něco tomu, kdo se chtěl činu dopustit, může požadovat vrácení.

§ 2728

(1) Není-li vydání předmětu bezdůvodného obohacení dobře možné, má ochuzený právo na peněžitou náhradu. Bylo-li plněno na základě neplatného nebo zrušeného právního jednání, právo na peněžitou náhradu však nevznikne v rozsahu, v jakém se to přičítá účelu pravidla vylučujícího platnost právního jednání.

(2) Plnil-li ochuzený za úplatu, poskytne se náhrada ve výši této úplaty; to neplatí, zakládá-li výše úplaty důvod neplatnosti smlouvy nebo důvod pro zrušení závazku, anebo byla-li výše úplaty takovým důvodem podstatně ovlivněna.

(3) Nelze-li předmět bezdůvodného obohacení vydat proto, že došlo k jeho zkáze, ztrátě nebo zhoršení z příčin přičitatelných ochuzenému, nahradí obohacený nanejvýš tolik, co ušetřil na vlastním majetku. To platí i v případě, že by zkáza, ztráta nebo zhoršení předmětu nastala i u ochuzeného.

§ 2729

Kdo plnil poctivému příjemci bezdůvodně, má právo domáhat se vydání toho, co ten od něho nabyl, ale jen v rozsahu, v jakém obohacení při uplatnění práva trvá.

§ 2730

(1) Zcizil-li poctivý příjemce předmět bezdůvodného obohacení za úplatu, může podle své volby vydat buď peněžitou náhradu, anebo co utržil. Zcizil-li jej poctivý příjemce

bezúplatně, nemá vůči němu ochuzený právo na náhradu; může však požadovat plnění po osobě, která předmět od obohaceného nabyla a musela o bezdůvodném obohacení vědět.

(2) Získal-li obohacený získal předmět obohacení v dobré víře nebo bez svého svolení a nemůže-li jej dobře vydat, není povinen k náhradě. Právo na peněžitou náhradu toho, kdo plnil z úplatné smlouvy, byť nebyla platná, však dotčeno není; to platí i v případě, že byl závazek z úplatné smlouvy zrušen.

§ 2731

(1) Kdo plnil nepoctivému příjemci bezdůvodně, má právo domáhat se vydání toho, co ten od něho nabyl v době, kdy obohacení získal.

§ 2732

Obohacený, který nebyl v dobré víře, vydá vše, co obohacením nabyl, včetně plodů a užitků; rovněž nahradí užitek, který by ochuzený byl získal. Zcizil-li předmět bezdůvodného obohacení za úplatu, má ochuzený právo požadovat, aby mu byla podle jeho volby vydána buď peněžitá náhrada, anebo co obohacený zcizením utržil.

§ 2733

Kdo předmět bezdůvodného obohacení vydává, má právo na náhradu nutných nákladů, které na věc vynaložil, a může od věci oddělit vše, čím ji na svůj náklad zhodnotil, je-li to možné bez zhoršení podstaty věci.

Díl 2

Nepříkázané jednatelství a upotřebení cizí věci k prospěchu jiného

Oddíl 1

Nepříkázané jednatelství

§ 2734

Základní ustanovení

Vmísí-li se někdo do záležitostí jiné osoby, ač k tomu není oprávněn, jdou k jeho tíži následky z toho vzniklé.

§ 2735

Odvracení škody

Obstará-li někdo, ač k tomu nebyl povolán, cizí záležitost, aby odvrátil hrozící škodu, pak mu ten, jehož záležitost byla obstarána, nahradí účelně vynaložené náklady, třebaže se výsledek bez zavinění nepříkázaného jednatele nedostavil.

§ 2736

Jednání k užítku jiné osoby

(1) Ujme-li se někdo záležitosti ve prospěch jiné osoby bez jejího svolení, nahradí mu tato osoba účelně vynaložené náklady, zařídil-li záležitost k jejímu převážnému užítku. Zda

byla záležitost provedena k užitku jiného, se neposoudí podle obecných hledisek, ale se zřetelem k jeho pochopitelným zájmům a záměrům.

(2) Není-li užitek převážný, nemá nepříkázaný jednatel právo na náhradu nákladů. Osoba, jejíž záležitost na sebe vzal, může po nepříkázaném jednatelem požadovat, aby vše uvedl do předešlého stavu, a není-li to dobře možné, aby nahradil škodu.

Společná ustanovení

§ 2737

Kdo se ujal cizí záležitosti bez příkazu, dovede ji až do konce a podá o ní vyúčtování a převede vše, co při tom získal, osobě, jejíž záležitost obstaral.

§ 2738

Nemá-li nepříkázaný jednatel právo na náhradu nákladů, může si vzít, co pořídil na vlastní náklady, je-li to možné a nezhorší-li se tím podstata věci nebo neztíží-li se nepřiměřeně její užívání.

Oddíl 2

Upotřebení cizí věci k prospěchu jiného

§ 2739

Základní ustanovení

Upotřebí-li někdo cizí věc k prospěchu jiného, aniž má úmysl obstarat cizí záležitost, a není-li dobře možné domoci se vydání této věci, může vlastník věci po něm požadovat náhradu hodnoty, kterou věc měla v době upotřebení, a to i tehdy, nebylo-li prospěchu dosaženo.

§ 2740

Kdo učiní za druhou osobu náklad, který tato osoba byla povinna učinit sama, má právo požadovat náhradu.

§ 2741

Obětuje-li se něčí věc v nouzi, aby se odvrátila větší škoda, dá každý, kdo z toho měl užitek, poškozenému poměrnou náhradu.

ČÁST PÁTÁ

Ustanovení společná, přechodná a závěrečná

Hlava I

Ustanovení společná

§ 2742

Tento zákon zapracovává příslušné právní předpisy Evropských společenství.¹

§ 2743

Ustanoveními tohoto zákona nejsou dotčena ustanovení zvláštních právních předpisů o ochraně spotřebitele.

§ 2744

Ustanovení tohoto zákona, která se týkají uplatnění práva u soudu nebo soudního řízení či soudního rozhodnutí, se obdobně použijí i pro uplatnění práva před rozhodcem, pro rozhodčí řízení nebo pro rozhodčí nález.

§ 2745

Povinnost zveřejnit údaje je splněna jejich zveřejněním v Obchodním věstníku, nestanoví-li zvláštní zákon jinak.

§ 2746

Identifikujícím číslem člověka je rodné číslo; nebylo-li přiděleno, rozumí se identifikujícím číslem datum narození. Identifikujícím číslem právnické osoby nebo podnikatele je identifikační číslo, bylo-li jim přiděleno.

§ 2747

Ustanovení části první, třetí a čtvrté o manželu platí obdobně i pro zapsaného partnera.

¹ První směrnice Rady ze dne 9. března 1968 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (68/151/EHS); Směrnice Rady ze dne 10. září 1984 o sblížování právních a správních předpisů členských států týkajících se klamavé reklamy (84/450/EHS); Směrnice Rady ze dne 25. července 1985 o sblížování právních a správních předpisů členských států týkajících se odpovědnosti za vadné výrobky (85/374/EHS); Směrnice Rady ze dne 20. prosince 1985 na ochranu spotřebitele v případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory (85/577/EHS); Směrnice Rady ze dne 18. prosince 1986 o koordinaci právní úpravy členských států týkající se nezávislých obchodních zástupců (86/653/EHS); Směrnice Rady ze dne 22. června 1987 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se pojištění právní ochrany (87/344/EHS); Směrnice Rady ze dne 13. června 1990 o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy (90/314/EHS); Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 20. května 1997 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku (97/7/ES); Směrnice Evropského Parlamentu a Rady ze dne 6. října 1997, kterou se mění směrnice 84/450/EHS o klamavé reklamě tak, aby zahrnovala srovnávací reklamu (97/55/ES); Směrnice Rady Evropského Parlamentu a Rady ze dne 16. února 1998 o ochraně spotřebitele při označování cen výrobků nabízených spotřebiteli (98/6/ES); Směrnice Rady Evropského Parlamentu a Rady ze dne 25. května 1999 o určitých aspektech nákupu spotřebního zboží a záruk za spotřební zboží (1999/44/ES); Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 29. června 2000, o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích (2000/35/ES).

§ 2748

Ustanovení § 633 až 635 proti domácímu násilí se použijí také v případě společného bydlení jiných osob, než jsou manželé.

§ 2749

Ustanovení tohoto zákona o právech a povinnostech zákonného zástupce platí obdobně i pro opatrovníka podle části druhé. Ustanovení tohoto zákona o opatrovnické radě se použijí i při ustavení poručníka.

§ 2750

(1) Bankou se rozumí také zahraniční banka, která má na území České republiky pobočku podle zvláštního zákona.

(2) Ustanovení tohoto zákona upravující bankovní smlouvy a bankovní záruku se použijí i tehdy, uzavírá-li tyto smlouvy na místě banky jiná osoba, která je k tomu oprávněna. Tím není dotčen § 6 odst. 2.

§ 2751

(1) Ustanovení tohoto zákona o listině, platí obdobně i pro jinou písemnost, nevylučuje-li to její povaha.

(2) Veřejnou listinou pořízenou o právním jednání podle tohoto zákona se rozumí notářský zápis, neplyne-li z tohoto zákona nebo z jiného zákona něco jiného.

§ 2752

Zakládá-li tento zákon věřiteli právo na dostatečnou jistotu a neujednají-li věřitel a dlužník nebo jiná osoba poskytující zajištění její předmět nebo výši, rozhodne o dostatečné jistotě soud s přihlédnutím k povaze a výši pohledávky.

Hlava II

Ustanovení přechodná a závěrečná

Díl 1

Přechodná ustanovení

Oddíl 1

Základní ustanovení

§ 2753

(1) Dovolávají-li se právní předpisy ustanovení, která se tímto zákonem zrušují, vstupují na jejich místo jim odpovídající ustanovení tohoto zákona.

(2) Neplyne-li z ustanovení tohoto zákona nic jiného, nejsou dotčena ustanovení právních předpisů z jiných právních odvětví, jakož i ustanovení zvláštních právních předpisů upravujících zvláštní soukromá práva.

§ 2754

(1) Tímto zákonem se řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne jeho účinnosti.

(2) Není-li dále stanoveno jinak, řídí se ustanoveními tohoto zákona i právní poměry týkající se práv osobních, rodinných a věcných; jejich vznik, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé před dnem účinnosti tohoto zákona se však posuzují podle dosavadních právních předpisů.

(3) Není-li dále stanoveno jinak, řídí se jiné právní poměry vzniklé přede dnem účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem účinnosti tohoto zákona, dosavadními právními předpisy. To nebrání ujednání stran, že se tato jejich práva a povinnosti budou řídit tímto zákonem ode dne jeho účinnosti.

§ 2755

I na práva a povinnosti, která se posuzují podle dosavadních právních předpisů, se použijí ustanovení části první hlavy I.

§ 2756

(1) Kdo byl podle dosavadních právních předpisů zcela zbaven způsobilosti k právním úkonům, považuje se ode dne účinnosti tohoto zákona za osobu zbavenou podle tohoto zákona svéprávnosti.

(2) Kdo byl podle dosavadních právních předpisů částečně zbaven způsobilosti k právním úkonům, považuje se ode dne účinnosti tohoto zákona za osobu omezenou ve svéprávnosti podle tohoto zákona a je i napříště způsobilý právně jednat v rozsahu stanoveném dosavadními právními předpisy, nerozhodne-li soud podle ustanovení tohoto zákona jinak.

§ 2757

Projevil-li svéprávný v očekávání vlastní nezpůsobilosti právně jednat ještě před účinností tohoto zákona přání, aby jeho opatrovníkem byla určitá osoba, platí pro rozhodování o omezení svéprávnosti či o zbavení svéprávnosti za účinnosti tohoto zákona § 46. Obdobně platí § 398 pro rozhodování o opatrovníku právnické osoby.

§ 2758

Dokud zvláštní zákon nestanoví něco jiného, je orgánem podle § 71 veřejný ochránce práv.

§ 2759

Bylo-li přede dnem účinnosti tohoto zákona zahájeno řízení o osvojení, dokončí se podle dosavadních právních předpisů. Úkony, které byly provedeny v rámci přípravného řízení směřujícího k osvojení, se posoudí podle tohoto zákona.

Oddíl 2 **Lhůty a doby**

§ 2760

Podle dosavadních právních předpisů se až do svého zakončení posuzují všechny lhůty a doby, které začaly běžet přede dnem účinnosti tohoto zákona, jakož i lhůty a doby pro uplatnění práv, která se řídí dosavadními právními předpisy, i když začnou běžet po účinnosti tohoto zákona.

§ 2761

(1) Dozvěděla-li se osoba přede dnem účinnosti tohoto zákona o porušení svého práva na jméno, čest, pověst nebo o porušení obdobného soukromého poměru a o tom, kdo je porušil, nebo měla-li a mohla se o tom před účinností tohoto zákona dozvědět, počne lhůta k zániku práva na jeho ochranu běžet ode dne účinnosti tohoto zákona.

(2) Dozvěděla-li se osoba za účinnosti tohoto zákona, že její právo na jméno, čest, pověst nebo jiný obdobný soukromý poměr bylo porušeno před účinností tohoto zákona a o tom, kdo je porušil, nebo měla-li a mohla se o tom dozvědět, počne lhůta k zániku práva na jeho ochranu běžet ode dne účinnosti tohoto zákona.

Oddíl 3 **Majetkové právo manželské**

§ 2762

Věci náležející k obvyklému vybavení rodinné domácnosti přestávají být dnem účinnosti tohoto zákona součástí společného jmění manželů.

§ 2763

Co přede dnem účinnosti tohoto zákona nabyt bezúplatně jeden z manželů nebo co bezúplatně nabyli oba manželé, aniž se to stalo součástí společného jmění manželů, není i nadále součástí společného jmění manželů.

§ 2764

Až do účinnosti zákona uvedeného v § 603 vyžadují smlouvy o smluveném manželském majetkovém režimu a smlouvy o správě toho, co je součástí společného jmění, které se odchylují od § 595 a 596, formu veřejné listiny.

§ 2765

Součástí společného jmění manželů není věc vydaná podle právních předpisů o restituci majetku jednomu z manželů, který měl vydanou věc ve vlastnictví před uzavřením manželství nebo jemuž byla věc vydána jako právnímu nástupci původního vlastníka.

Oddíl 3A **Majetkové poměru partnerů**

§ 2766

Majetkové poměry partnerů, kteří vstoupili do registrovaného partnerství před nabytím účinnosti tohoto zákona se řídí dosavadní právní úpravou, ledaže si partneři ujednají něco jiného; jejich smlouva vyžaduje formu veřejné listiny.

Oddíl 4 **Právnícké osoby**

§ 2767

(1) Právní povaha právníckých osob upravených tímto zákonem se řídí ustanoveními tohoto zákona ode dne jeho účinnosti. Bylo-li přede dnem účinnosti tohoto zákona zahájeno řízení o zápisu právnícké osoby do veřejného seznamu, dokončí se podle dosavadních právních předpisů; odporuje-li však zakladatelské právní jednání učiněné přede dnem účinnosti tohoto zákona dosavadním právním předpisům, považuje se za platné, vyhovuje-li ustanovením tohoto zákona.

(2) Ustanovení společenské smlouvy, statutu právníckých osob uvedených v odstavci 1, která odporují donucujícím ustanovením tohoto zákona, pozbývají závaznosti dnem nabytí jeho účinnosti; právnícká osoba přizpůsobí do tří let ode dne účinnosti tohoto zákona společenskou smlouvu nebo statut úpravě tohoto zákona a doručí je orgánu veřejné moci, který vede veřejný seznam, do něhož je právnícká osoba zapsána. Neučiní-li tak, příslušný orgán veřejné moci je k tomu vyzve a stanoví ve výzvě dodatečnou přiměřenou lhůtu ke splnění této povinnosti; uplyne-li dodatečná lhůta marně, soud právníckou osobu na návrh orgánu veřejné moci nebo osoby, která na tom osvědčí právní zájem, zruší a nařídí její likvidaci.

§ 2768

Odporuje-li název právnícké osoby ustanovením tohoto zákona, přizpůsobí právnícká osoba svůj název požadavkům tohoto zákona do dvou let ode dne jeho účinnosti. Není povinna tak učinit, jsou-li pro to důležité důvody, zejména užívala-li právnícká osoba svůj název dlouhodobě a je-li pro ni tak příznačný, že jeho zaměnitelnost nebo klamavost nelze rozumně předpokládat.

§ 2769

(1) Odporují-li smlouva nebo rozhodnutí o přeměně právnícké osoby učiněné přede dnem účinnosti tohoto zákona dosavadním právním předpisům, považují se za platné, vyhovují-li ustanovením tohoto zákona a nezamítl-li příslušný orgán veřejné moci přede dnem účinnosti tohoto zákona návrh na zápis přeměny do veřejného rejstříku, anebo nerozhodl-li, že k přeměně nedošlo.

(2) Bylo-li přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona rozhodnuto o zrušení nebo přeměně právnícké osoby, postupuje se podle dosavadních právních předpisů, nerozhodne-li příslušný orgán právnícké osoby do tří měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, že se uplatní postup podle tohoto zákona. Ustanovení tohoto zákona na ochranu věřitelů se použijí i na případy, kdy bylo rozhodnutí o zrušení nebo přeměně právnícké osoby přijato přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona nebylo ještě zapsáno do veřejného rejstříku.

§ 2770

Ustanovení § 112 se použije i na zakladatelská právní jednání a na přeměny právnických osob, k nimž došlo přede dnem účinnosti tohoto zákona.

§ 2771

(1) Sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, se považují za spolky podle tohoto zákona.

(2) Organizační jednotky sdružení způsobilé jednat svým jménem podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, se považují za pobočné spolky podle tohoto zákona. Statutární orgán hlavního spolku podá do tří let od účinnosti tohoto zákona návrh na zápis pobočného spolku, jinak posledním dnem této lhůty právní osobnost pobočného spolku zaniká.

§ 2772

Nadace vzniklé podle dosavadních právních předpisů se považují za nadace vzniklé podle tohoto zákona; byla-li nadace zřízena závětí, použijí se § 285 a 286, i když byla závěť pořízena před dnem účinnosti tohoto zákona, pokud řízení o dědictví nebylo ke dni účinnosti tohoto zákona ukončeno. Totéž platí obdobně o nadačních fondech.

§ 2773

Práva a povinnosti obecně prospěšných společností se i nadále řídí dosavadními právními předpisy. Obecně prospěšná společnost má právo změnit svoji právní formu na ústav, nadaci nebo nadační fond podle tohoto zákona; ustanovení tohoto zákona o přeměně právní formy právnických osob se použijí obdobně.

§ 2774

Zájmová sdružení právnických osob se i nadále řídí dosavadními právními předpisy. Zájmové sdružení právnických osob má právo změnit svoji právní formu na spolek podle tohoto zákona; ustanovení tohoto zákona o přeměně právní formy právnických osob se použijí obdobně.

§ 2775

(1) Až do účinnosti zákona o spolkovém rejstříku podléhají spolky registraci podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

(2) Bylo-li přede dnem účinnosti tohoto zákona zahájeno řízení o neplatnosti rozhodnutí orgánu občanského sdružení, soud o návrhu rozhodne podle tohoto zákona.

Oddíl 5
Věcná práva
Pozemky a stavby

§ 2776

Stavba, která není podle dosavadních právních předpisů součástí pozemku, na němž je zřízena, přestává být dnem účinnosti tohoto zákona samostatnou věcí a stává se součástí pozemku, měla-li v den účinnosti tohoto zákona vlastnické právo k stavbě i vlastnické právo k pozemku též osoba.

§ 2777

(1) Stavba, která není podle dosavadních právních předpisů součástí pozemku, na němž je zřízena, a je v den účinnosti tohoto zákona ve vlastnictví osoby odlišné od vlastníka pozemku, se nabytím účinnosti tohoto zákona nestává součástí pozemku. Totéž platí o stavbě, která je ve spoluvlastnictví, je-li některý ze spoluvlastníků i vlastníkem pozemku nebo jsou-li jen někteří spoluvlastníci stavby spoluvlastníky pozemku.

(2) Odstavec 1 platí obdobně pro stavbu, která má být zřízena na pozemku jiného vlastníka na základě věcného práva vzniklého stavebníku přede dnem účinnosti tohoto zákona nebo na základě smlouvy uzavřené před účinností tohoto zákona.

§ 2778

(1) Vlastník pozemku, na němž je zřízena stavba, která není podle dosavadních právních předpisů součástí pozemku a nestala se součástí pozemku ke dni účinnosti tohoto zákona, má k stavbě předkupní právo a vlastník stavby má předkupní právo k pozemku. Předkupní právo vlastníka pozemku se vztahuje i na podzemní stavbu na stejném pozemku, která je příslušenstvím nadzemní stavby. K ujednáním vylučujícím nebo omezujícím předkupní právo se nepřihlíží.

(2) Lze-li část pozemku se stavbou oddělit, aniž to podstatně ztíží jejich užívání a požívání, vztahuje se předkupní právo jen na část pozemku nezbytnou pro výkon vlastnického práva ke stavbě.

§ 2779

Zřídí-li vlastník k pozemku věcné právo ve prospěch třetí osoby, která věcné právo nabývá v dobré víře, že stavba je součástí pozemku, považuje se vůči této osobě stavba za součást pozemku. Vlastník stavby je vůči zřizovateli věcného práva oprávněn požadovat náhradu za znehodnocení svého vlastnictví; je-li stavba zatížena zástavním právem, rozšiřuje se zástavní právo i na pohledávku na tuto náhradu.

§ 2780

(1) Stanou-li se pozemek i stavba vlastnictvím téhož vlastníka, přestane být stavba samostatnou věcí a stane se součástí pozemku, na němž je zřízena. To neplatí, jedná-li se o stavbu, která není součástí pozemku podle tohoto zákona.

(2) Bylo-li vlastnické právo k pozemku zcizeno třetí osobě, která byla při nabytí vlastnického práva v dobré víře, že stavba je součástí pozemku, přestane být stavba

samostatnou věcí a stane se součástí pozemku, na němž je zřízena. Kdo vlastnil stavbu, má vůči zeiziteli právo na náhradu ve výši ceny stavby ke dni zániku svého vlastnického práva; byla-li stavba zatížena zástavním právem, přechází zástavní právo na pohledávku na tuto náhradu.

§ 2781

Je-li stavba zřízena na několika pozemcích, použijí se § 2777 až 2780 jen ve vztahu k pozemku, na němž je převážná část stavby. Stane-li se stavba součástí tohoto pozemku, použije se ve vztahu k pozemkům, na něž části stavby přesahují, ustanovení o přestavku.

§ 2782

Ustanovení § 2776 až 2781 se nepoužijí, jedná-li se o stavbu, která není součástí pozemku podle tohoto zákona.

§ 2783

Katastr nemovitostí

Ohledně práv zapsaných do katastru nemovitostí před dnem účinnosti tohoto zákona a ohledně práv zapsaných do katastru nemovitostí v době jednoho roku ode dne účinnosti tohoto zákona nastanou účinky podle § 879 až 884 uplynutím jednoho roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Lhůty stanovené v § 881 a 884 počnou běžet po uplynutí jednoho roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

§ 2784

Opuštění nemovité věci

Je-li opuštěna nemovitá věc, počne běžet doba uvedená v § 941 odst. 3 ode dne účinnosti tohoto zákona.

Oddíl 6

Dědické právo

§ 2785

Při dědění se použije právo platné v den smrti zůstavitele.

§ 2786

Zemřel-li zůstavitel po dni účinnosti tohoto zákona a odporuje-li jeho pořízení pro případ smrti právním předpisům účinným v době, kdy bylo učiněno, považuje se za platné, vyhovuje-li tomuto zákonu. Totéž platí o dovětku i o vedlejších doložkách v pořízení pro případ smrti, pokud jim právní předpisy účinné v době, kdy byly dovětek nebo pořízení pro případ smrti učiněny, odnímají právní následky, anebo je prohlašují za neplatné.

§ 2787

Uzavřel-li zůstavitel smlouvu o zřeknutí se dědictví přede dnem účinnosti tohoto zákona a zemřel-li po dni účinnosti tohoto zákona, považuje se smlouva za platnou.

§ 2788

Zemřel-li zůstavitel po dni účinnosti tohoto zákona, a odporuje-li jeho prohlášení o vydědění právním předpisům účinným v době, kdy bylo učiněno, považuje se za platné, vyhovuje-li tomuto zákonu.

Oddíl 7

Závazková práva

§ 2789

Práva ze zajištění závazku a utvrzení závazku vzniklá přede dnem účinnosti tohoto zákona, byť byla zřízena i jako práva věcná, se posuzují až do svého zániku podle dosavadních právních předpisů. To nebrání ujednání stran, že se tato jejich práva a povinnosti budou řídit tímto zákonem ode dne jeho účinnosti.

§ 2790

(1) Nájem se řídí tímto zákonem ode dne jeho účinnosti, i když došlo ke vzniku nájmu před tímto dnem; vznik nájmu, jakož i práva a povinnosti z vzniklé přede dnem účinnosti tohoto zákona se však posuzují podle dosavadních právních předpisů. Soudní řízení zahájená přede dnem účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů. To neplatí při nájmu movitých věcí.

(2) Bylo-li přede dnem účinnosti tohoto zákona zahájeno řízení o přivolení k výpovědi nájmu bytu, dokončí se podle dosavadních právních předpisů; právo nájemce na bytovou náhradu nebo na jiná plnění podle dosavadních právních předpisů nejsou dotčena.

§ 2791

Běžný účet a vkladový účet se řídí tímto zákonem ode dne jeho účinnosti, i když k uzavření smlouvy o běžném účtu nebo o vkladovém účtu došlo před tímto dnem; vznik těchto smluv, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé před dnem účinnosti tohoto zákona se však posuzují podle dosavadních právních předpisů.

§ 2792

Je-li cestovní smlouva uzavřená přede dnem účinnosti tohoto zákona podle dosavadních právních předpisů neplatná, považuje se vzhledem k právům uplatněným za účinnosti tohoto zákona za platnou smlouvu o obstarání zájezdu, vyhovuje-li tomuto zákonu; i na závazky z cestovních smluv uzavřených podle dosavadních právních předpisů se použije § 2270, nebylo-li o uplatnění právu dosud rozhodnuto. Došlo-li k porušení povinnosti pořadatele nebo cestovní kanceláře, a to i před dnem účinnosti tohoto zákona, použije se § 2271, nebylo-li přede dnem účinnosti tohoto zákona o náhradě škody ještě rozhodnuto.

§ 2793

(1) Právo na náhradu škody vzniklé porušením povinnosti stanovené právními předpisy, k němuž došlo přede dnem účinnosti tohoto zákona, se posuzuje podle dosavadních právních předpisů.

(2) Nerozhodl-li soud ke dni účinnosti tohoto zákona o náhradě škody vzniklé porušením povinnosti stanovené právními předpisy, k němuž došlo přede dnem účinnosti tohoto zákona,

může na návrh poškozeného člověka, jsou-li pro to mimořádné důvody hodné zvláštního zřetele (§ 3 odst. 3), přiznat poškozenému i náhradu nemajetkové újmy podle tohoto zákona.

Díl 2

Závěrečná ustanovení

§ 2794

Zrušuje se:

1. Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník;
2. Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině;
3. Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě;
4. Zákon č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku;
5. Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů;
6. Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních фондах a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o nadacích a nadačních фондах);
7. Zákon č. 131/1982 Sb., kterým se mění a doplňuje občanský zákoník a upravují některé další majetkové vztahy;
8. Zákon č. 188/1988 Sb., kterým se mění a doplňuje zákoník práce;
9. Zákon č. 87/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje občanský zákoník;
10. Zákon č. 509/1991 Sb., kterým se mění, doplňuje a upravuje občanský zákoník;
11. Zákon č. 267/1994 Sb., kterým se mění a doplňuje občanský zákoník;
12. Zákon č. 91/1998 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o rodině;
13. Zákon č. 125/2002 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o platebním styku;
14. Zákon č. 135/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů;
15. Zákon č. 136/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

§ 2795

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem ...

OBSAH

ČÁST PRVNÍ.....	1
OBEČNÁ ČÁST	1
Hlava I.....	1
Předmět úpravy a její základní zásady	1
Díl 1	1
O soukromém právu	1
Díl 2	3
Užití předpisů občanského práva	3
Díl 3	3
Ochrana soukromých práv	3
Hlava II.....	5
Osoby	5
Díl 1	5
Všeobecná ustanovení	5
Díl 2	6
Fyzické osoby.....	6
Oddíl 1	6
Základní ustanovení	6
Oddíl 2	9
Omezení a zbavení svéprávnosti	9
Oddíl 3	11
Nezvěstnost. Prohlášení za mrtvého.....	11
Pododdíl 1	11
Nezvěstnost	11
Pododdíl 2	12
Domněnka smrti	12
Oddíl 4	13
Jméno a bydliště člověka.....	13
Oddíl 5	14
Osobnost člověka	14
Pododdíl 1	14
Všeobecná ustanovení	14
Pododdíl 2	15
Podoba a soukromí	15
Pododdíl 3	16
Právo na integritu	16
Pododdíl 4	18
Pododdíl 5	19
Nakládání s částmi lidského těla	19
Pododdíl 6	20
Ochrana lidského těla po smrti člověka	20
Díl 3	20
Právnícké osoby	20
Oddíl 1	20
Základní ustanovení	20
Oddíl 2	36
Korporace	36

Pododdíl 1	36
Obecně o korporacích.....	36
Pododdíl 2	37
Spolek.....	37
Oddíl 3	54
Fundace	54
Pododdíl 1	54
Obecně o fundacích	54
Pododdíl 2	54
Nadace	54
Pododdíl 3	69
Nadační fondy	69
Oddíl 4.....	70
Ústavy.....	70
Díl 4.....	71
Podnikatel.....	71
Hlava III	73
Zastoupení	73
Díl 1	73
Všeobecná ustanovení	73
Díl 2	74
Smluvní zastoupení	74
Díl 2	76
Zákonné zastoupení a opatrovnictví.....	76
Hlava IV	82
Věci a jejich rozdělení.....	82
Díl 1	82
Všeobecná ustanovení	82
Díl 2	83
Rozdělení věcí	83
Díl 3	84
Součást věci a příslušenství věci	84
Díl 4.....	85
Hlava V	86
Právní skutečnosti	86
Díl 1	86
Právní jednání.....	86
Oddíl 1	86
Všeobecná ustanovení	86
Oddíl 2	87
Výklad právních jednání	87
Oddíl 3	88
Forma právních jednání.....	88
Oddíl 4.....	89
Soukromé a veřejné listiny	89
Oddíl 5	90
Právní jednání vůči nepřítomné osobě	90
Oddíl 6.....	91
Neplatnost právních jednání	91
Oddíl 7.....	93

Relativní neúčinnost	93
Díl 2	95
Právní události	95
Díl 3	96
Promlčení a prekluze	96
Oddíl 1	96
Promlčení	96
Oddíl 2	101
Prekluze	101
ČÁST DRUHÁ	102
RODINNÉ PRÁVO	102
Hlava I	102
Manželství	102
Díl 1	102
Všeobecná ustanovení	102
Díl 2	102
Vznik manželství	102
Díl 3	106
Zdánlivé manželství a neplatnost manželství	106
Díl 4	108
Povinnosti a práva manželů	108
Oddíl 1	108
Obecná ustanovení	108
Oddíl 2	111
Manželské majetkové právo	111
Díl 5	119
Zánik manželství	119
Oddíl 1	119
Obecné ustanovení	119
Oddíl 2	120
Zánik manželství smrtí manžela	120
Oddíl 3	120
Rozvod manželství	120
Oddíl 4	121
Následky zániku manželství	121
Hlava II	124
Příbuzenství	124
Díl 1	124
Příbuzenství	124
Díl 2	124
Rodiče a dítě	124
Oddíl 1	124
Určování rodičovství	124
Oddíl 2	128
Osvojení	128
Pododdíl 1	128
Osvojení a osvojitel	128
Pododdíl 2	129
Osvojitel a osvojované dítě	129
Pododdíl 3	129

Souhlas s osvojením	129
Pododdíl 4	133
Pododdíl 5	134
Pododdíl 5	137
Osvojení zletilého	137
Oddíl 3	138
Rodiče a dítě	138
Pododdíl 1	138
Obecná ustanovení	138
Pododdíl 2	139
Osobní jméno a příjmení dítěte	139
Pododdíl 3	140
Rodičovská odpovědnost	140
Pododdíl 4	148
Vyživovací povinnost	148
Oddíl 4	150
Zvláštní opatření při výchově dítěte	150
Oddíl 5	151
Vztahy mezi dítětem a jinými příbuznými a dalšími osobami	151
Hlava III	151
Poručenství a jiné formy péče o dítě	151
Díl 1	151
Poručenství	151
Díl 2	154
Opatrovnictví	154
Oddíl 1	154
Opatrovník	154
Oddíl 2	154
Opatrovník pro správu jmění	154
Díl 3	155
Pěstounství a svěření dítěte do péče jiné osoby než pěstouna	155
Oddíl 1	155
Svěření dítěte do péče jiné osoby	155
Oddíl 2	156
Pěstounství	156
Díl 4	158
Ústavní výchova	158
Hlava IV	159
Zapsané partnerství	159
Díl 1	159
Všeobecné ustanovení	159
Díl 2	159
Vznik partnerství	159
Díl 3	160
Zdánlivé partnerství a neplatnost partnerství	160
Díl 4	161
Povinnosti a práva partnerů	161
Díl 5	161
Zánik partnerství	161

ČÁST TŘETÍ	162
Absolutní majetková práva.....	162
Hlava I.....	162
Základní ustanovení	162
Hlava II.....	163
Věcná práva.....	163
Díl 1	163
Obecná ustanovení	163
§ 883	164
Díl 2	164
Držba	164
Díl 3	168
Vlastnictví	168
Oddíl 1	168
Povaha vlastnického práva a jeho rozsah	168
Oddíl 2.....	173
Nabytí vlastnického práva	173
Pododdíl 1	173
Přivlastnění a nález.....	173
Pododdíl 2	176
Přirozený přírůstek	176
Pododdíl 3	177
Umělý přírůstek.....	177
Pododdíl 4	179
Smíšený přírůstek.....	179
Pododdíl 5	179
Vydržení	179
Pododdíl 6	181
Převod vlastnického práva.....	181
Pododdíl 7	183
Nabytí vlastnického práva rozhodnutím orgánu veřejné moci.....	183
Díl 4.....	183
Spoluvlastnictví.....	183
Oddíl 1	183
Základní ustanovení	183
Oddíl 2.....	184
Spoluvlastnický podíl.....	184
Oddíl 3	185
Správa společné věci	185
Oddíl 4.....	187
Oddělení ze spoluvlastnictví a zrušení spoluvlastnictví.....	187
Oddíl 5.....	190
Přídavné spoluvlastnictví	190
Oddíl 6.....	192
Zvláštní ustanovení o společenství jmění.....	192
Díl 5.....	193
Věcná práva k cizím věcem.....	193
Oddíl 1	193
Právo stavby	193
Pododdíl 1	193

Základní ustanovení	193
Pododdíl 2	193
Vznik a zánik práva stavby	193
Pododdíl 3	194
Právní poměry z práva stavby	194
Oddíl 2	195
Věcná břemena	195
Pododdíl 1	195
Základní ustanovení o služebnostech	195
Pododdíl 2	196
Nabytí služebnosti	196
Pododdíl 3	196
Právní poměry ze služebnosti	196
Pododdíl 4	197
Některé pozemkové služebnosti	197
Pododdíl 5	200
Některé osobní služebnosti	200
Pododdíl 6	202
Zánik služebnosti	202
Pododdíl 7	203
Reálná břemena	203
Oddíl 3	204
Zástavní právo	204
Pododdíl 1	204
Základní ustanovení	204
Pododdíl 2	204
Zastavení	204
Pododdíl 3	208
Rozsah zástavního práva	208
Pododdíl 4	209
Práva a povinnosti ze zástavního práva	209
Pododdíl 5	210
Výkon zástavního práva	210
Pododdíl 6	212
Výkon zástavního práva při více zástavních věřitelích	212
Pododdíl 7	213
Zánik zástavního práva	213
Pododdíl 8	214
Práva vlastníka při uvolnění zástavy	214
Pododdíl 9	215
Záměna zástavního práva	215
Pododdíl 10	215
Podzástavní právo	215
Oddíl 4	216
Zadržovací právo	216
Díl 6	217
Správa cizího majetku	217
Oddíl 1	217
Všeobecná ustanovení o správě cizího majetku	217
Pododdíl 1	217

Základní ustanovení	217
Pododdíl 2	218
Prostá správa cizího majetku	218
Pododdíl 3	218
Plná správa cizího majetku	218
Oddíl 2	219
Pravidla správy	219
Pododdíl 1	219
Povinnosti správce vůči beneficiantovi	219
Pododdíl 2	220
Povinnosti správce a beneficianta vůči třetím osobám	220
Pododdíl 3	220
Inventář, jistota a pojištění	220
Pododdíl 4	221
Společná správa	221
Pododdíl 5	222
Investice považované za obezřetné	222
Pododdíl 6	223
Vyúčtování	223
Oddíl 3	223
Skončení správy	223
Oddíl 4	224
Svěrenský fond	224
Pododdíl 1	224
Pojem svěrenského fondu a jeho vznik	224
Pododdíl 2	226
Správa svěrenského fondu	226
Pododdíl 3	226
Obmyšlený	226
Pododdíl 4	227
Dohled nad správou svěrenského fondu	227
Pododdíl 5	228
Změny svěrenského fondu	228
Pododdíl 5	229
Zánik svěrenského fondu	229
Hlava III	229
Dědické právo	229
Díl 1	229
Právo na pozůstalost	229
Díl 2	232
Pořízení pro případ smrti	232
Oddíl 1	232
Všeobecná ustanovení	232
Oddíl 2	232
Závěť	232
Pododdíl 1	232
Obecná ustanovení	232
Pododdíl 2	238
Forma závěti	238
Pododdíl 3	241

Vedlejší doložky v závěti	241
Pododdíl 4	244
Zrušení závěti	244
Oddíl 3	246
Dědická smlouva	246
Díl 3	248
Odkaz	248
Oddíl 1	248
Všeobecná ustanovení	248
Oddíl 2	249
Zvláštní pravidla o jednotlivých druzích odkazů	249
Pododdíl 1	249
Odkaz věcí určitého druhu	249
Pododdíl 2	250
Odkaz určité věci	250
Pododdíl 3	251
Odkaz pohledávky	251
Pododdíl 4	251
Jiné odkazy	251
Oddíl 3	252
Nabytí odkazu	252
Díl 4	254
Zákonná posloupnost	254
Díl 5	256
Povinný díl	256
Započtení na povinný díl a na dědický podíl	256
Oddíl 1	256
Nepominutelní dědicové	256
Oddíl 2	257
Vydědění	257
Oddíl 3	257
Ochrana nepominutelného dědice	257
Oddíl 4	258
Výpočet povinného dílu	258
Oddíl 5	259
Započtení na povinný díl a na dědický podíl	259
Díl 6	260
Právo některých osob na zaopatření	260
Díl 7	261
Přechod pozůstalosti na dědice	261
Oddíl 1	261
Oddíl 2	262
Správa pozůstalosti a její soupis	262
Oddíl 3	265
Oddíl 5	267
Dluhy postihující dědice	267
Díl 8	269
Zcizení dědictví	269

ČÁST ČTVRTÁ.....	270
Relativní majetková práva.....	270
Hlava I.....	270
Obecná ustanovení o závazcích.....	270
Díl 1.....	270
Vznik závazků a jejich obsah.....	270
Díl 2.....	271
Smlouva.....	271
Oddíl 1.....	271
Obecná ustanovení.....	271
Oddíl 2.....	272
Uzavření smlouvy.....	272
Oddíl 3.....	274
Obsah smlouvy.....	274
Oddíl 4.....	275
Forma smlouvy.....	275
Oddíl 5.....	276
Účinky smlouvy.....	276
Oddíl 6.....	278
Zvláštní způsoby uzavírání smlouvy.....	278
Oddíl 7.....	280
Smlouva o smlouvě budoucí.....	280
Díl 3.....	281
Obsah závazků.....	281
Díl 4.....	285
Společné dluhy a pohledávky.....	285
Díl 5.....	286
Změny závazků.....	286
Oddíl 1.....	286
Změna v osobě věřitele nebo dlužníka.....	286
Pododdíl 1.....	286
Změna v osobě věřitele.....	286
Pododdíl 2.....	288
Změna v osobě dlužníka.....	288
Pododdíl 3.....	289
Postoupení smlouvy.....	289
Oddíl 2.....	290
Změny v obsahu závazků.....	290
Pododdíl 1.....	290
Novace a narovnání.....	290
Pododdíl 2.....	291
Společná ustanovení.....	291
Díl 6.....	291
Zánik závazků.....	291
Oddíl 1.....	291
Splnění.....	291
Oddíl 2.....	302
Jiné způsoby zániku závazků.....	302
Díl 7.....	307
Zajištění a utvrzení dluhů.....	307

Oddíl 1	307
Obecná ustanovení	307
Oddíl 2	308
Zajištění dluhu	308
Oddíl 3	312
Utvrzení dluhu	312
Hlava II	313
Závazky z právních jednání	313
Díl 1	313
Smlouvy o převedení věci do vlastnictví jiného	313
Oddíl 1	313
Darování	313
Pododdíl 1	313
Obecná ustanovení	313
Pododdíl 2	315
Zvláštní ustanovení o platnosti darování	315
Pododdíl 3	315
Odvolání daru	315
Oddíl 2	317
Koupě	317
Pododdíl 1	317
Obecná ustanovení	317
Pododdíl 2	318
Koupě movité věci	318
Pododdíl 3	325
Koupě nemovité věci	325
Pododdíl 4	326
Vedlejší ujednání při kupní smlouvě	326
Pododdíl 5	330
Zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě	330
Pododdíl 6	333
Zvláštní ustanovení o koupi závodu	333
Oddíl 3	334
Směna	334
Díl 2	335
Smlouvy o přenechání věci k užití jinému	335
Oddíl 1	335
Výprosa	335
Oddíl 2	335
Výpůjčka	335
Oddíl 3	337
Nájem	337
Pododdíl 1	337
Obecně o nájmu	337
Pododdíl 2	342
Zvláštní ustanovení o nájmu bytu a nájmu domu	342
Pododdíl 3	354
Nájem prostoru sloužícího podnikání	354
Pododdíl 4	356
Podnikatelský pronájem věcí movitých	356

Pododdíl 5	357
Nájem dopravního prostředku	357
Pododdíl 6	358
Ubytování	358
Oddíl 4	359
Pododdíl 1	359
Obecná ustanovení	359
Pododdíl 2	360
Inventář	360
Pododdíl 3	361
Zemědělský pacht	361
Pododdíl 4	361
Pacht závodu	361
Oddíl 5	363
Licence	363
Pododdíl 1	363
Obecná ustanovení	363
Pododdíl 2	365
Zvláštní ustanovení pro licenci k předmětům chráněným autorským zákonem....	365
Pododdíl 3	368
Zvláštní ustanovení pro licenční smlouvu nakladatelskou	368
Oddíl 6	369
Zápůjčka	369
Oddíl 7	370
Úvěr	370
Díl 3	371
Pracovní poměr	371
Díl 4	371
Schovací smlouvy	371
Oddíl 1	371
Úschova	371
Pododdíl 1	371
Obecná ustanovení	371
Pododdíl 2	372
Úschova cenného papíru	372
Oddíl 2	374
Skladování	374
Díl 5	377
Smlouvy příkazního typu	377
Oddíl 1	377
Příkaz	377
Pododdíl 1	377
Obecná ustanovení	377
Pododdíl 2	379
Správa cenného papíru	379
Oddíl 2	380
Zprostředkování	380
Oddíl 3	381
Komise	381
Pododdíl 1	381

Obecná ustanovení	381
Pododdíl 2	383
Zvláštní ustanovení o komisionářském obchodu s cennými papíry	383
Oddíl 4	385
Zasílatelství	385
Oddíl 5	386
Obchodní zastoupení	386
Díl 6	394
Zájezd	394
Díl 7	400
Smlouvy v přepravě	400
Oddíl 1	400
Přeprava osob a věcí	400
Pododdíl 1	400
Přeprava osoby	400
Pododdíl 2	401
Přeprava věci	401
Pododdíl 3	403
Náložný list	403
Pododdíl 4	404
Společná ustanovení o přepravě osob a věcí	404
Oddíl 2	405
Provoz dopravního prostředku	405
Díl 8	406
Dílo	406
Oddíl 1	406
Obecná ustanovení	406
Oddíl 2	411
Určení ceny podle rozpočtu	411
Oddíl 3	412
Stavba jako předmět díla	412
Oddíl 4	414
Dílo s nehmotným výsledkem	414
Díl 9	414
Léčebný výkon	414
Díl 10	417
Kontrolní činnost	417
Díl 11	418
Bankovní smlouvy	418
Oddíl 1	418
Běžný účet	418
Oddíl 2	421
Vkladový účet	421
Oddíl 3	422
Zvláštní formy vkladů	422
Oddíl 4	423
Akreditiv	423
Oddíl 5	425
Inkaso	425
Díl 12	426

Uložení a obhospodařování cenného papíru	426
Oddíl 1	426
Uložení cenného papíru	426
Oddíl 2	426
Obhospodařování cenného papíru	426
Díl 13	427
Zaopatřovací smlouvy	427
Oddíl 1	427
Důchod	427
Oddíl 2	428
Výměnek	428
Díl 14	429
Společnost	429
Oddíl 1	429
Základní ustanovení o společnosti	429
Oddíl 2	430
Práva a povinnosti společníků navzájem	430
Oddíl 3	432
Správa společnosti	432
Oddíl 4	433
Práva a povinnosti společníků k třetím osobám	433
Oddíl 5	433
Zánik členství	433
Oddíl 6	434
Zánik společnosti	434
Díl 15	434
Tichá společnost	434
Díl 16	436
Smlouvy odvážné	436
Oddíl 1	436
Obecné ustanovení	436
Oddíl 2	437
Pojištění	437
Pododdíl 1	437
Základní ustanovení	437
Pododdíl 2	446
Škodové pojištění	446
Pododdíl 3	448
Obnosové pojištění	448
Pododdíl 4	449
Obecná ustanovení o pojištění osob	449
Pododdíl 5	451
Životní pojištění	451
Pododdíl 6	453
Úrazové pojištění	453
Pododdíl 7	453
Pojištění pro případ nemoci	453
Pododdíl 8	454
Pojištění majetku	454
Pododdíl 9	455

Pojištění právní ochrany	455
Pododdíl 10	456
Pojištění odpovědnosti	456
Pododdíl 11	458
Pojištění úvěru nebo záruky	458
Pododdíl 12	458
Pojištění finančních ztrát	458
Oddíl	458
Sázka, hra a los	458
Díl 17	460
Závazky z právního jednání jedné osoby	460
Oddíl 1	460
Veřejný příslib	460
Pododdíl 1	460
Příslib odměny	460
Pododdíl 2	460
Vypsání ceny	460
Oddíl 2	461
Slib odškodnění	461
Hlava III	461
Závazky z deliktů	461
Díl 1	461
Oddíl 1	461
Základní ustanovení	461
Oddíl 2	464
Povinnost nahradit škodu	464
Pododdíl 1	464
Obecná ustanovení	464
Pododdíl 2	465
Zvláštní ustanovení	465
Oddíl 3	472
Způsob a rozsah náhrady	472
Pododdíl 1	472
Základní ustanovení	472
Pododdíl 2	473
Náhrada při újmě na přirozených právech člověka	473
Pododdíl 4	475
Zvláštní ustanovení	475
Díl 2	476
Zneužití a omezení soutěže	476
Oddíl 1	476
Obecná ustanovení	476
Oddíl 2	477
Nekalá soutěž	477
Hlava IV	481
Závazky z jiných právních důvodů	481
Díl 1	481
Bezduvodné obohacení	481
Díl 2	483
Nepříkázané jednání a upotřebení cizí věci k prospěchu jiného	483

Oddíl 1	483
Nepříkázané jednání	483
Oddíl 2	484
Upotřebením cizí věci k prospěchu jiného	484
ČÁST PÁTÁ	485
Ustanovení společná, přechodná a závěrečná	485
Hlava I	485
Ustanovení společná	485
Hlava II	486
Ustanovení přechodná a závěrečná	486
Díl 1	486
Přechodná ustanovení	486
Oddíl 1	486
Základní ustanovení	486
Oddíl 2	488
Lhůty a doby	488
Oddíl 3	488
Majetkové právo manželské	488
Oddíl 3A	488
Majetkové poměry partnerů	488
Oddíl 4	489
Právní osoby	489
Oddíl 5	491
Věcná práva	491
Oddíl 6	492
Dědické právo	492
Oddíl 7	493
Závazková práva	493
Díl 2	494
Závěrečná ustanovení	494